The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 - 2020

CCI	2014RO06RDNP001
Tipul programului	Program de dezvoltare rurală
Țară	România
Regiune	RO - National
Perioada de programare	2014 - 2020
Autoritatea de gestionare	Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale (MADR) - Direcția Generală de Dezvoltare Rurală (AM PNDR)
Versiunea	6.1
Statutul versiunii	Adoptat de către CE
Ultima dată de modificare	24/07/2018 - 11:16:09 CEST

Cuprins

1. TITLUL PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE RURALĂ 12
1.1. Modificare 12
1.1.1. Tip de modificare R.1305/2013 12
1.1.2. Amendament care urmărește să modifice informațiile furnizate în cadrul AP 12
1.1.3. Amendamentul este legat de articolul 4 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 808/2014 (fără a lua în calcul limitele stabilite în respectivul articol) 12
1.1.4. Consultarea Comitetului de monitorizare [articolul 49 alineatul (3) din Regulamentul 1303/2013] 12
1.1.5. Descrierea modificării - articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 808/2014 13
2. STATUL MEMBRU SAU REGIUNEA ADMINISTRATIVĂ 67
2.1. Zona geografică acoperită prin program 67
2.2. Clasificarea regiunii 67
3. EVALUARE EX-ANTE 68
3.1. Descriere a procesului, inclusiv plasarea în timp a principalelor evenimente, rapoarte intermediare, în ceea ce privește principalele etape ale dezvoltării PDR. 68
3.2. Tabel structurat care conține recomandările evaluării ex ante și modul în care acestea au fost abordate. 69
3.2.1. 001. Indicatorii comuni 73
3.2.2. 002. Indicatorii comuni 74
3.2.3. 003. Indicatorii comuni 74
3.2.4. 004. Indicatorii comuni 75
3.2.5. 005. Indicatorii comuni 75
3.2.6. 006. Indicatorii comuni 76
3.2.7. 007. Indicatorii adiționali 76
3.2.8. 008. Indicatorii adiționali 76
3.2.9. 009. Indicatorii adiționali 77
3.2.10. 010. Indicatorii adiționali 77
3.2.11. 011. Evidențele care susțin analiza SWOT 78
3.2.12. 012. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 78
3.2.13. 013. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 79
3.2.14. 014. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 80
3.2.15. 015. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 80
3.2.16. 016. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 81
3.2.17. 017. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 81
3.2.18. 018. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT 82
3.2.19. 019. Analiza SWOT în perspectiva SEA 83
3.2.20. 020. Analiza SWOT în perspectiva SEA 83

3.2.21. 021. Analiza SWOT în perspectiva SEA 84
3.2.22. 022. Analiza SWOT în perspectiva SEA 84
3.2.23. 023. Conexiunea cu analiza SWOT 84
3.2.24. 024. Formularea corectă a nevoilor 85
3.2.25. 025. Strategia 86
3.2.26. 026. Strategia 86
3.2.27. 027. Strategia 86
3.2.28. 028. Strategia 87
3.2.29. 029. Măsuri 87
3.2.30. 030. Măsuri 87
3.2.31. 031. Măsuri 88
3.2.32. 032. Analiza și evaluarea gradului de integrare în PDR al principiului egalității de șanse și nediscriminării 89
3.2.33. 033. Conexiunea cu analiza SWOT 89
3.2.34. 034. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 90
3.2.35. 035. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 90
3.2.36. 036. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 90
3.2.37. 037. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 91
3.2.38. 038. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 91
3.2.39. 039. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității 92
3.2.40. 040. Analiza contribuției Rețelei Rurale la implementarea politicii rurale și la buna guvernanță în zonele rurale 92
3.2.41. 041. Plan indicatori 93
3.2.42. 042. Plan indicatori 93
3.2.43. 043. Plan indicatori 94
3.2.44. 044. Plan Indicatori 94
3.2.45. 045. Plan Indicatori 94
3.2.46. 046. Analiza Planului de evaluare 95
3.2.47. 047. Analiza Planului de evaluare 95
3.2.48. 048. Resurse umane 96
3.2.49. 049. Resurse umane 96
3.2.50. 050. Resurse umane 97
3.2.51. 051. Resurse umane 97
3.2.52. 052. Resurse umane 98
3.2.53. 053. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice 99
3.2.54. 054. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice 99

3.2.55. 055. Strategia 100
3.2.56. 056. Raportul final preliminar....100
3.2.57. 057. Măsura 4....101
3.2.58. 058. Măsura 6....102
3.2.59. 059. Măsura 7....102
3.2.60. 060. Măsura 8....103
3.2.61. 061. Măsura 16....103
3.2.62. 062. Măsura Leader 104
3.2.63. 063. Rețeaua Rurală 104
3.2.64. 064. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi....105
3.2.65. 065. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi....105
3.2.66. 066. Analiza Planului de Evaluare....106
3.2.67. 067. Resurse umane 106
3.3. Raport de evaluare ex-ante....107
4. SWOT ȘI IDENTIFICAREA NEVOILOR....107
4.1. SWOT 107
4.1.1. Descriere generală cuprinzătoare a situației actuale a zonei vizate de program, pe baza indicatorilor contextuali comuni și specifici programului și pe baza altor informații calitative actualizate 107
4.1.2. Puncte tari identificate în zona vizată de program....127
4.1.3. Puncte slabe identificate în zona vizată de program....129
4.1.4. Oportunitățile identificate în zona vizată de program....131
4.1.5. Amenințări identificate în zona vizată de program....133
4.1.6. Indicatori comuni de context 135
4.1.7. Indicatori contextuali specifici programului....142
4.2. evaluarea nevoilor....150
4.2.1. 001. Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor....153
4.2.2. 002. Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate 154
4.2.3. 003. Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor 155
4.2.4. 004. Nivel adecvat de capital şi tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne 156
4.2.5. 005. Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE 157
4.2.6. 006. Reîntinerirea generațiilor de fermieri....158
4.2.7. 007. Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață....158
4.2.8. 008. Înființarea de grupuri și cooperative de producători....159
4.2.9. 009. Lanțuri alimentare integrate....160
4.2.10. 010. Managementul riscului în agricultură 161
4.2.11. 011. Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale 162

4.2.12. 012. Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere 163
4.2.13. 013. Susținerea unui management eficient și durabil al pădurilor.....164
4.2.14. 014. Creșterea suprafețelor împădurite.....164
4.2.15. 015. Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă.....165
4.2.16. 016. Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol 165
4.2.17. 017. Adaptarea la efectele schimbărilor climatice.....166
4.2.18. 018. Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon 167
4.2.19. 019. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială.....168
4.2.20. 020. Infrastructura de bază şi servicii adecvate în zonele rurale 168
4.2.21. 021. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale 169
4.2.22. 022. Patrimoniu local conservat.....170
4.2.23. 023. Dezvoltare locală prin abordarea LEADER 170
4.2.24. 024. Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural.....171
4.2.25. 025. Accesul la infrastructura modernă TIC.....172
4.2.26. 026. Modernizarea infrastructurii de invățământ agricol.....173
4.2.27. 027. Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor în fermele de suine și păsări 174
5. DESCRIEREA STRATEGIEI.....176
5.1. O justificare a nevoilor selectate pentru a fi abordate prin programul de dezvoltare rurală, precum și alegerea obiectivelor, priorităților, domeniilor prioritare și stabilirea obiectivului pe baza probelor din SWOT și a evaluării nevoilor. Dacă este relevant, o justificare a subprogramelor tematice incluse în program. Justificarea va trebui, în special, să demonstreze cerințele menționate la articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctele (i) și (iv) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 176
5.2. Combinarea și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală pentru fiecare arie de intervenție, inclusiv justificarea alocărilor financiare pentru măsuri și caracterul adecvat al resurselor financiare în raport cu țintele stabilite, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Combinarea măsurilor incluse în logica de intervenție se bazează pe dovezi rezultate din analiza SWOT și pe justificarea și stabilirea unei ordini a priorităților în privința nevoilor menționate la punctul 5.1.....185
5.2.1. P1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale 185
5.2.2. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor; 187
5.2.3. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură 190
5.2.4. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură.....192

5.2.5. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic 195
5.2.6. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale 198
5.3. O descriere a modului în care vor fi abordate obiectivele transversale, inclusiv cerințele specifice menționate la articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctul (v) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. 201
5.4. Un tabel recapitulativ cu logica de intervenție care să indice prioritățile și domeniile prioritare selectate pentru PDR, obiectivele cuantificate, precum și combinația de măsuri care urmează a fi utilizate pentru realizarea lor, inclusiv cheltuielile planificate (generat automat din informațiile prevăzute la punctele 5.2 și 11).....205
5.5. O descriere a capacității consultative necesare asigurării unui nivel adecvat de sprijin și consiliere în privința cerințelor de reglementare și a acțiunilor legate de inovare, în scopul demonstrării măsurilor luate în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctul (vi) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.....207
6. EVALUAREA CONDIȚIONALITĂȚILOR EX-ANTE.....209
6.1. Informații suplimentare.....209
6.2. Condiționalități ex-ante.....209
6.2.1. Lista acțiunilor care urmează a fi întreprinse pentru condiționalitățile ex ante generale 225
6.2.2. Lista acțiunilor care urmează a fi întreprinse pentru condiționalitățile ex-ante legate de priorități 228
7. DESCRIEREA CADRULUI DE PERFORMANȚĂ 230
7.1. Indicatori 230
7.1.1. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor; 233
7.1.2. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură 233
7.1.3. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură.....235
7.1.4. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic 236
7.1.5. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale 237
7.2. Indicatori alternativi.....239
7.2.1. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură 240
7.2.2. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură.....241

7.2.3. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic 242
7.2.4. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale 243
7.3. Rezervă 244
8. DESCRIEREA MĂSURILOR SELECTATE....246
8.1. Descrierea condițiilor generale aplicate mai multor măsuri, inclusiv, dacă este relevant, definirea zonei rurale, valorile de referință, ecocondiționalitatea, utilizarea preconizată a instrumentelor financiare, utilizarea preconizată a avansurilor și dispozițiile comune referitoare la investiții, inclusiv dispozițiile de la articolele 45 și 46 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 246
8.2. Descriere pe măsură....257
8.2.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)....257
8.2.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15) 277
8.2.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16) 288
8.2.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)....304
8.2.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)....370
8.2.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)....403
8.2.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)....422
8.2.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27) 441
8.2.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28)....453
8.2.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)....573
8.2.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31) 594
8.2.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)....617
8.2.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)....652
8.2.14. M16 - Cooperare (articolul 35)....669
8.2.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)....696
8.2.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013) 718
9. PLAN DE EVALUARE 748
9.1. Obiective și scop....748
9.2. Guvernanță și coordonare 749
9.3. Subiecte și activități de evaluare....752
9.4. Date și informații 754
9.5. Planificare 756
9.6. Comunicare....758
9.7. Resurse....759

10. PLAN DE FINANȚARE 761
10.1. Contribuții anuale ale FEADR (EUR) 761
10.2. Rata unică a contribuției din FEADR pentru toate măsurile, defalcată în funcție de tipul de regiune, astfel cum se menționează la articolul 59 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 763
10.3. Defalcare în funcție de măsură sau tip de operațiune cu o rată specifică a contribuției FEADR (în EUR pentru întreaga perioadă 2014-2020) 764
10.3.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14) 764
10.3.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15) 767
10.3.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16) 769
10.3.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17) 770
10.3.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19) 772
10.3.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20) 774
10.3.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26) 775
10.3.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27) 776
10.3.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28) 778
10.3.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29) 779
10.3.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31) 780
10.3.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33) 781
10.3.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34) 782
10.3.14. M16 - Cooperare (articolul 35) 783
10.3.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36) 785
10.3.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013) 786
10.3.17. M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54) 787
10.4. Defalcare indicativă pe măsură pentru fiecare subprogram 789
11. PLAN DE INDICATORI 791
11.1. Plan de indicatori 791
11.1.1. P1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale 791
11.1.2. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor; 792
11.1.3. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură 794
11.1.4. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură 796

11.1.5. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic 799
11.1.6. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale 802
11.2. Prezentare generală a producției planificate și a cheltuielilor planificate pe măsură și pe zonă de interes (generate automat) 804
11.3. Efecte secundare: identificarea contribuțiilor potențiale ale măsurilor/submăsurilor de dezvoltare rurală programate în temeiul unei anumite arii de intervenție la alte arii de intervenție/obiective. 807
11.4. tabel pentru a arăta modul în care sprijinul mediu măsuri/scheme sunt programate pentru a atinge unul sau mai multe obiective de mediu/climatici 809
11.4.1. Terenuri agricole 809
11.4.2. zonele forestiere 814
11.5. Țintă și realizare specifice programului 815
12. FINANȚARE NAȚIONALĂ SUPLIMENTARĂ 818
12.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14) 818
12.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15) 819
12.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16) 819
12.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17) 819
12.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19) 819
12.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20) 819
12.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26) 819
12.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27) 820
12.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28) 820
12.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29) 820
12.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31) 820
12.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33) 820
12.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34) 820
12.14. M16 - Cooperare (articolul 35) 820
12.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36) 821
12.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013) 821
12.17. M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54) 821
13. ELEMENTELE NECESARE PENTRU EVALUAREA AJUTOARELOR DE STAT 822
13.1. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16) 824
13.2. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17) 824
13.3. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19) 825

13.4. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26) 825
13.5. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34) 826
13.6. M16 - Cooperare (articolul 35) 826
13.7. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36) 827
13.8. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013) 827
14. INFORMAȚII PRIVIND COMPLEMENTARITATEA 827
14.1. Descrierea mijloacelor pentru realizarea complementarității și a coerenței: 827
14.1.1. Alte instrumente ale Uniunii și, în special, cu fondurile ESI și cu pilonul 1, inclusiv cu ecologizarea, precum și cu alte instrumente ale politicii agricole comune 827
14.1.2. Dacă un stat membru a ales să prezinte un program național și un set de programe regionale, astfel cum se menționează la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, cu informațiile privind complementaritatea între acestea 836
14.2. Dacă este relevant, informații privind complementaritatea cu alte instrumente ale Uniunii, inclusiv LIFE 836
15. DISPOZIȚIILE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI 838
15.1. Desemnarea de către statul membru a tuturor autorităților menționate la articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, precum și o descriere sumară a structurii de management și de control ale programului solicitate în temeiul articolul 55 alineatul (3) litera (i) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și măsurile în temeiul articolului 74 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 838
15.1.1. Autorități 838
15.1.2. Descriere sumară a structurii de gestionare și de control a programului și modalitățile de examinare independentă a reclamațiilor 838
15.2. Componența preconizată a comitetului de monitorizare 842
15.3. Dispoziții prin care să se asigure publicitatea programului, inclusiv prin intermediul rețelei rurale naționale, făcând referire la Strategia de informare și de publicitate menționate la articolul 13 din Regulamentul (UE) nr. 808/2014 844
15.4. Descrierea mecanismelor menite a asigura coerența în ceea ce privește strategiile de dezvoltare locală implementate în cadrul LEADER, activitățile preconizate în cadrul măsurii de cooperare menționate la articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, măsura referitoare la serviciile de bază și la reînnoirea satelor în zonele rurale menționată la articolul 20 din regulamentul respectiv, precum și alte fonduri ESI 848
15.5. Descrierea acțiunilor care vizează reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari, menționate la articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 851
15.6. Descrierea modului de utilizare a asistenței tehnice, inclusiv a acțiunilor legate de pregătirea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea, informarea și controlul programului și de implementarea acestuia, precum și a activităților referitoare la perioadele de programare precedente sau ulterioare menționate la articolul 59 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 852
16. LISTĂ DE ACȚIUNI CARE SĂ IMPLICE PARTENERII 856
16.1. a. Nivel tehnic - Constituirea Comitetului Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală Agricultură și Pescuit CCT DRAP 856

16.1.1. Subiectul consultării corespunzătoare....856
16.1.2. Sinteza rezultatelor....857
16.2. b. Constituirea Grupurilor de Lucru la nivel tehnic....857
16.2.1. Subiectul consultării corespunzătoare....857
16.2.2. Sinteza rezultatelor....858
16.3. c. Nivel non-tehnic: Conferințe naționale – 2 întâlniri/Conferințe regionale – 7 întâlniri....859
16.3.1. Subiectul consultării corespunzătoare....859
16.3.2. Sinteza rezultatelor....859
16.4. d. Informarea şi consultarea beneficiarilor – Call Center: contactarea beneficiarilor PNDR 2007-2013 şi ai potenţialilor beneficiari ai PNDR 2014-2020....860
16.4.1. Subiectul consultării corespunzătoare....860
16.4.2. Sinteza rezultatelor....860
16.5. e. Site-ul MADR: http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr.html....860
16.5.1. Subiectul consultării corespunzătoare....860
16.5.2. Sinteza rezultatelor....861
16.6. (Opțional) explicații sau informații suplimentare pentru completarea listei de acțiuni....861
17. REȚEA RURALĂ NAȚIONALĂ....863
17.1. Procedura și calendarul înființării rețelei rurale naționale (denumită în continuare NRN)....863
17.2. Organizarea planificată a rețelei, mai exact a modului în care vor fi implicate organizațiile și administrațiile active în domeniul dezvoltării rurale, inclusiv partenerii, menționați la articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, și a modului în care vor fi facilitate activitățile în rețea....864
17.3. O descriere sumară a principalelor categorii de acțiuni care urmează să fie întreprinse de către rețeaua rurală națională în conformitate cu obiectivele programului....866
17.4. Resursele disponibile pentru înființarea și funcționarea rețelei rurale naționale....867
18. O EVALUARE EX ANTE A POSIBILITĂȚII DE A VERIFICA, CONTROLA ȘI A RISCULUI DE EROARE....868
18.1. Declarație a Autorității de Management și a agenției de plăți privind posibilitățile de a verifica și de a controla măsurile sprijinite din cadrul PDR....868
18.2. Declarație a organismului independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile de implementarea programului, care să confirme caracterul adecvat și precis al calculării costurilor standard, a costurilor suplimentare și a pierderilor de venit....869
19. DISPOZIȚII TRANZITORII....900
19.1. Descrierea condiții tranzitorii pe măsură....900
19.2. Tabel indicativ de reportare....904
20. SUBPROGRAME TEMATICE....905
Documente....905

1. TITLUL PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE RURALĂ

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 - 2020

1.1. Modificare

1.1.1. Tip de modificare R.1305/2013

b. Decizie - articolul 11 litera (a) punctul (ii) sau (iii)

1.1.2. Amendament care urmărește să modifice informațiile furnizate în cadrul AP

- A. Amendamente în conformitate cu articolul 30 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

1.1.3. Amendamentul este legat de articolul 4 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 808/2014 (fără a lua în calcul limitele stabilite în respectivul articol)

1.1.4. Consultarea Comitetului de monitorizare [articolul 49 alineatul (3) din Regulamentul 1303/2013]

1.1.4.1. Data

22-12-2017

1.1.4.2. Avizul comitetului de monitorizare

În cadrul celei de-a șasea reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR din data de 29 septembrie 2017, a fost prezentat pachetul de propuneri de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 și s-a agreat ca, ulterior definitivării detaliilor tehnice, întregul pachet de propuneri de modificare a PNDR, împreună cu justificările aferente, să fie supus consultării membrilor CM în procedură scrisă.

În baza prevederilor art. 6, lit. d) și art. 10, alin. (4) din Regulamentul de Organizare și Funcționare al CM PNDR 2014-2020, membrii CM au fost consultați, în data de 15 decembrie 2017, în procedură scrisă, cu privire la cea de-a cincea propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.

Totodată precizăm că față de modificările transmise membrilor CM s-au primit observații de la Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale cu privire la cap 15, secțiunea 15.6 Asistență tehnică de la modificarea P, care au fost luate în considerare.

Conform prevederilor art. 10 din Regulamentul de Organizare și Funcționare al CM PNDR 2014-2020, se consideră că ceilalți membri CM au agreat tacit în data de 22 decembrie 2017 propunerea de modificare a PNDR, fiind îndeplinite astfel condițiile de avizare a propunerii de modificare a programului.

În data de 27 decembrie 2017 Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 versiunea a VI-a a fost transmis oficial prin SFC către Comisia Europeană spre analiză și aprobare.

Prin Decizia COM (2018) 564 din 25.01.2018 DG AGRI a transmis observațiile Comisiei Europene cu privire la propunerea de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 înaintată oficial prin SFC în data de 27.12.2017.

În vederea definitivării propunerii de modificare a PNDR au fost organizate întâlniri bilaterale, videoconferințe, precum și schimburi de e-mailuri și discuții tehnice între reprezentanții MADR și cei ai Comisiei Europene.

În baza prevederilor art. 6, lit. d) și art. 10 alin. (4) din Regulamentul de Organizare și Funcționare al Comitetului de Monitorizare pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, membrii CM au fost consultați, în data de 6 iunie 2018, în procedură scrisă, cu privire la propunerile de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 revizuite ca urmare a observațiilor Comisiei Europene din data de 25.01.2018. Acestea vizează: măsura 14 și submăsura 17.1, planul financiar PNDR 2014-2020, cap.11 „Planul de indicatori" și cap. 7 „Cadrul de performanță". În urma transmiterii în procedură scrisă a propunerilor menționate și-a exprimat acordul Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, în calitate de membru în cadrul CM PNDR.

Conform prevederilor art. 10 din Regulamentul de Organizare și Funcționare al CM PNDR 2014-2020, se consideră că ceilalți membri CM au agreat tacit în data de 13 iunie 2018 propunerea de modificare a PNDR, astfel cum a fost revizuită, fiind îndeplinite astfel condițiile de avizare a propunerii de modificare a programului.

1.1.5. Descrierea modificării - articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 808/2014

1.1.5.1. A) Modificarea SM 4.3 -Irigații

1.1.5.1.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Infrastructura de irigații din România este o structură complexă formată din diverse componente ale unui sistem de irigații.

Prin PNDR 2007-2013, măsura 125 au fost finanțate investițiile în infrastructura secundară de irigații și alte lucrări de îmbunătățiri funciare, iar prin PNDR 2014-2020, sub-măsura 4.3 – componenta infrastructură de irigații s-a continuat finanțarea investițiilor pentru modernizarea infrastructurii secundare de irigații.

Modificarea consta in completarea condiției de eligibilitate privind **dovada deţinerii în folosinţă a terenului/activului fizic aferent investiţiei.**

Deși Legea îmbunătățirilor funciare prevede că odată cu transmiterea prin protocol/proces-verbal a dreptului de folosință/proprietate asupra infrastructurii de irigații către OUAI-uri/FOUAI-uri se preia și terenul aferent acestora (al stațiilor de pompare predate/preluate), în prezent o mare parte dintre potențialii beneficiari ai acestei componente a sub-măsurii, nu au preluat și terenul aferent stațiilor, acesta fiind un impediment în depunerea proiectelor.

Terenul aferent infrastructurii secundare preluate în proprietate/folosință de către organizații/federații, aparține domeniului privat al statului și se afla în administrarea ANIF, iar transmiterea în proprietatea organizațiilor/federațiilor s-ar putea realiza exclusiv prin intermediul unei Hotărârii de Guvern, procedură care ar presupune o perioadă mare de timp ceea ce ar conduce la întârzierea implementării acestei sub-măsuri.

Modificarea *Secțiunii 8.2.4.3.*5.6. *Condiții de eligibilitate* și constă în:

La punctul „**Condiții specifice fiecărui tip de sprijin**”, subpunctul „**Infrastructura de irigații**” se va completa după cum urmează (ce se introduce este marcat **bold**)

Solicitantul să facă dovada deţinerii în folosinţă a terenului/activului fizic aferent investiţiei, **iar în cazul în care terenul se află în proprietatea statului, să prezinte acordul administratorului acestuia pentru realizarea investiției;**

1.1.5.1.2. Efectele estimate ale modificării

Această modificare va contribui la modernizarea infrastructurii secundare existente și la punerea în valoare a investițiilor și va asigura atingerea țintelor propuse inițial (indicatorul ținta TA3: ” Procentajul terenurilor viabile pentru irigații care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient, vizate de investiții pentru modernizarea infrastructurii existente de irigații” (domeniului de intervenție DI 5A „Suprafața acoperita de infrastructura viabila pentru irigații utilizată în trecutul recent”).

1.1.5.1.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificarea nu are impact asupra indicatorilor aferenți Cadrului de performanță aplicați de RO și nici asupra indicatorilor de realizare O3 - „Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții” și O4 ”Numărul de exploatații sprijinite/beneficiari sprijiniți”, valoarea planificată în perioada de programare fiind neschimbată, cheltuiala publică fiind suficientă pentru îndeplinirea indicatorilor programați.

1.1.5.1.4. Legătura dintre modificare și AP

Nu implică modificarea Acordului de Parteneriat.

1.1.5.2. B) Modificarea SM 6.1 și 6.3

1.1.5.2.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

- ***Introducerea flexibilității de fluctuație a dimensiunii economice in limita a 15%, dar cu încadrarea in limita dimensiunii cu care a intrat la eligibilitate pentru beneficiarii care au aplicat in anii 2015, 2016 in vederea implementării corecte a tehnologiilor de cultura pe toata perioada implementării planului de afaceri.***

Textul din secţiunea 8.2.4.3.1.6 din cadrul submăsurii 6.1, *Condiții de eligibilitate, Alte angajamente* se modifică după cum urmează (ce se introduce este marcat ***bold,*** iar ce se elimină este marcat cu *italic*):

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a proiectului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate. **Această condiţie se aplică inclusiv beneficiarilor sesiunilor de implementare din anii 2015 şi 2016, în cazul în care sunt de acord cu această facilitate.**

Propunerea acestei modificări și pentru aplicanții din anii 2015 și 2016 are la baza același raționament pentru care a fost inițial introdusă flexibilitatea fluctuației de 15% a dimensiunii fermei și anume cel referitor la respectarea planurilor de rotație a culturilor sau mișcări ale efectivelor de animale, aspecte esențiale ce decurg din respectarea tehnologiilor de cultivare respectiv creștere.

De asemenea, importanța acestei modificări este dată și de crearea condițiilor egalității de șanse între toți aplicanții PNDR luând în considerare factorul independent de beneficiar, respectiv cel impus de tehnologia de cultură.

- Textul din secţiunea 8.2.4.3.3.6 din cadrul submăsurii 6.3, *Condiții de eligibilitate, Alte angajamente* se modifică (ce se introduce este marcat ***bold,*** iar ce se elimină este marcat cu *italic*):

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a proiectului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor, marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 4.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate. **Această condiţie se aplică inclusiv beneficiarilor sesiunilor de implementare din anii 2015 şi 2016 cu respectarea pragului SO minim eligibil aplicabil în sesiunile respective, în cazul în care sunt de acord cu această facilitate.**

Propunerea acestei modificari și pentru aplicanții din anii 2015 și 2016 are la bază același raționament pentru care a fost inițial introdusă flexibilitatea fluctuației de 15% a dimensiunii fermei și anume cel

referitor la respectarea planurilor de rotație a culturilor sau mișcări ale efectivelor de animale, aspecte esențiale ce decurg din respectarea tehnologiilor de cultivare respectiv creștere.

De asemenea, importanța acestei modificări este dată și de crearea condițiilor egalității de șanse între toți aplicanții PNDR luând în considerare factorul independent de beneficiar, respectiv cel impus de tehnologia de cultură.

În plus față de submăsura 6.1, pentru submăsura 6.3, beneficiarii care vor utiliza această facilitate vor trebui să respecte dimensiunea minimă a exploatației eligibilă la momentul în care au depus proiectul, respectiv 8000 S.O. sau 4000 S.O. după caz, iar flexibilitatea de 15%. Această prevedere este necesară în cazul acestei submăsuri pentru a nu produce modificări la nivelul planului de afaceri și a documentelor administrative.

1.1.5.2.2. Efectele estimate ale modificării

Implementarea corectă a tehnologiilor agricole pe toată perioada implementării planului de afaceri și asigurarea egalităţii de şanse în aplicarea acestei reguli.

1.1.5.2.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificarea nu are efect asupra indicatorilor.

1.1.5.2.4. Legătura dintre modificare și AP

Nu implică modificarea Acordului de Parteneriat.

1.1.5.3. C) Modificare SM 6.4 - Completare principiu de selectie

1.1.5.3.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Completarea secțiunii Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție din cadrul fișei submăsurii 6.4

Modificarea secțiunii a fost realizată în urma unei analize referitoare la utilizarea surselor regenerabile de energie, a sub-produselor, a deșeurilor și reziduurilor și a altor materii prime nealimentare. S-a constatat un impact pozitiv asupra economiei (în scopul bioeconomiei) și în vederea stopării tăierilor ilegale de păduri, identificându-se alternativa utilizării producției de brichete din resturi vegetale, cu beneficii multiple atât pentru producători cât și pentru populația din spațiul rural.

În cadrul secțiunii 8.2.5.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție, se va completa în cadrul „Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere conform Strategiei Naționale de Competitivitate sau SIDD DD”, cu sintagma (marcat bold):

„inclusiv investiții pentru producția de combustibil din biomasă (ex.: fabricare de peleți și brichete) în vederea comercializării”.

1.1.5.3.2. Efectele estimate ale modificării

Această modificare va facilita accesul la finanțare a populației din spațiul rural, în perspectiva dezvoltării domeniului utilizării surselor regenerabile de energie.

1.1.5.3.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificarea nu are impact asupra indicatorilor.

1.1.5.3.4. Legătura dintre modificare și AP

Nu implică modificarea Acordului de Parteneriat.

1.1.5.4. D) Modificare SM 8.1

1.1.5.4.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

I. Pe baza experienţei dobândite în urma desfăşurării a două sesiuni de depunere a cererilor de sprijin, cu scopul îmbunătăţirii calităţii implementării, dar şi pe fondul numărului redus de aplicanți înregistrați în cadrul acestor două sesiuni de depunere a cererilor de sprijin, sunt propuse o serie de modificări ale fișei submăsurii, după cum urmează:

1. Introducerea în cadrul costurilor standard aferente Primei 1 a costurilor cu împrejmuirea plantației forestiere;
2. Eliminarea valorii asociate schemei de plată unică pe suprafață (SAPS) din cadrul componentei compensației privind pierderea de venit agricol din cadrul Primei 2 și includerea precizării conform căreia beneficiarii sub-măsurii 8.1 pot solicita pentru terenul împădurit eligibil sprijin acordat din FEGA prin schemele de plăți directe pentru care sunt eligibili;
3. Eliminarea prevederii conform căreia ”*În cazul în care beneficiarul demarează lucrările de înființare a plantațiilor începând cu data de 1 octombrie, acesta poate să beneficieze pentru anul respectiv de plățile directe acordate pe suprafață în baza Regulamentului (UE) 1307/2013. În situația demarării lucrărilor de împădurire înainte de data de 1 octombrie, parcelele respective nu mai pot beneficia de plăti acordate pe suprafață în cadrul altor scheme în acel an de depunere a cererilor unice de plată pe suprafață”;*
4. Corecţie tehnică: Înlocuirea sintagmei ”*contract de finanțare*” cu cea de ”*angajament*”;
5. Oferirea posibilității de a efectua maximum două lucrări de îngrijire în oricare din anii de după închiderea stării de masiv, fără a constrânge beneficiarul să efectueze aceste lucrări în anii 7/8 și 10/11;

6. Extinderea cu un an a termenului până la care un eveniment produs de factori biotici sau abiotici se poate manifesta pentru ca solicitantul să poată beneficia de sprijinul acordat pentru refacerea plantației;
7. Excluderea condiției privind neeligibilitatea terenurilor grevate de gajuri;
8. Clarificări privind:

    a. completarea sintagmei ”*angajamente pentru agro-mediu și climă*” cu sintagma ”*angajamente pentru agro-mediu și climă și agricultură ecologică*” ,
    b. solicitarea de compensații prin alte măsuri de dezvoltare rurală,
    c. utilizarea sintagmei ”*închiderea stării de masiv*”,
    d. extinderea categoriilor de persoane care trebuie să dovedească că nu sunt în dificultate,
    e. condițiile în care suprafața împădurită prin sub-măsura 8.1 poate beneficia de plățile acordate pe suprafață prin IACS.

1. ***Introducerea în cadrul costurilor standard aferente Primei 1 a costurilor cu împrejmuirea plantației forestiere***

În cadrul întâlnirii Grupului de lucru Silvicultură, constituit sub umbrela Comitetului de Monitorizare pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (CM PNDR 2014-2020), organizată în data de 04.07.2017, având ca obiect revizuirea Ghidului solicitantului aferent submăsurii 8.1 pentru sesiunea 2, a fost propusă și susținută de către Ministerul Apelor și Pădurilor, Direcția Generală Păduri, includerea în cadrul costurilor standard aferente sub-măsurii și a costurilor necesare împrejmuirii plantațiilor forestiere. Împrejmuirea plantațiilor forestiere are ca scop principal protecţia puieţilor împotriva vătămărilor produse de animale. Împrejmuirea plantațiilor forestiere este o practică utilizată în lucrările de împăduriri, aceasta putând fi propusă de proiectant în cadrul proiectului tehnic de împădurire.

Prin această modificare se are în vedere reducerea riscului de afectare a plantației forestiere pe parcursul derulării angajamentului, respectiv scăderea cheltuielilor efectuate cu refacerea plantațiilor afectate de vătămările produse de animale.

2. ***Eliminarea valorii asociate schemei de plată unică pe suprafață (SAPS) din cadrul componentei compensației privind pierderea de venit agricol din cadrul Primei 2 și includerea precizării conform căreia beneficiarii sub-măsurii 8.1 pot solicita pentru terenul împădurit eligibil sprijin acordat din FEGA prin schemele de plăți directe pentru care sunt eligibili***

În vederea evitării riscului de dublă finanțare cu Pilonul I, a fost eliminată valoarea asociată schemei de plată unică pe suprafață din cadrul componentei compensației privind pierderea de venit agricol din cadrul Primei 2.

Totodată, pentru corelarea fișei sub-măsurii cu prevederile art. 32 alin (2) lit. (b) (ii) din Regulamentul (UE) 1307/ 2013 în baza căruia terenurile împădurite prin sub-măsura 8.1 se încadrează în categoria terenurilor eligibile pentru schemele de plăți directe, a fost introdusă precizarea conform căreia beneficiarii sub-măsurii 8.1 pot solicita pentru terenul împădurit eligibil sprijin acordat din FEGA prin schemele de plăți directe pentru care sunt eligibili.

Această modificare se aplică inclusiv beneficiarilor selectați în primele două sesiuni de depunere a cererilor de sprijin.

3. Eliminarea prevederii conform căreia "*În cazul în care beneficiarul demarează lucrările de înființare a plantațiilor începând cu data de 1 octombrie, acesta poate să beneficieze pentru anul respectiv de plățile directe acordate pe suprafață în baza Regulamentului (UE) nr. 1307/2013. În situația demarării lucrărilor de împădurire înainte de data de 1 octombrie, parcelele respective nu mai pot beneficia de plăti acordate pe suprafață în cadrul altor scheme în acel an de depunere a cererilor unice de plată pe suprafață*"

În condițiile în care terenurile propuse pentru împădurire prin sub-măsura 8.1 eligibile pot beneficia de plățile acordate prin schemele de plăți directe din FEGA, conform art. 32 alin. (2) lit. (b) (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/ 2013, nu mai este necesară precizarea modului în care acestea pot beneficia de plăți directe în funcție de data demarării lucrărilor de înființare a plantațiilor forestiere, prin urmare propunem eliminarea acestei prevederi din fișa sub-măsurii.

4. Corecţie tehnică: Înlocuirea sintagmei "*contract de finanțare*" cu cea de "*angajament*"

Având în vedere caracterul similar al sub-măsurii 8.1 cu măsurile 10 *Agromediu și climă*, 11 *Agricultura ecologică* și 13 *Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice* din cadrul PNDR 2014-2020, respectiv faptul că acestea sunt măsuri de tip IACS, bazate pe acordarea de plăți compensatorii sub formă de prime standard, ale căror condiții specifice sunt asumate de beneficiari pe baze voluntare prin semnarea unor angajamente, precum și în vederea simplificării procedurii de implementare, propunem operarea corecției tehnice de înlocuire a sintagmei "*contract de finanțare*" cu cea de "*angajament*". Corecţia tehnică este făcută în baza prevederilor art. 11 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

Această modificare se aplică inclusiv beneficiarilor selectați în primele două sesiuni de depunere a cererilor de sprijin.

5. *Oferirea posibilității de a efectua maximum două lucrări de îngrijire, în oricare din anii de după închiderea stării de masiv, fără a constrânge beneficiarul să efectueze aceste lucrări în anii 7/8 și 10/11*

Lucrările de îngrijire a arboretelor se efectuează după închiderea stării de masiv a plantației forestiere. Planificarea acestor lucrări se face de către proiectant în cadrul proiectului tehnic de împădurire, în cazul în care acestea sunt necesare, în funcție de caracteristicile plantației și condițiilor din zona respectivă. Acestea pot fi planificate în oricare din anii subsecvenți închiderii stării de masiv. Prevederile actuale din cadrul fișei măsurii, respectiv efectuarea acestor lucrări în anii 7/8 și 10/11, sunt limitative, drept pentru care, în propunerea de modificare a PNDR au fost eliminate, lăsând la latitudinea proiectantului stabilirea numărului de lucrări și a anilor de efectuare a acestora. Menționăm faptul că proiectul tehnic de împăduriri este verificat și avizat de către Garda Forestieră, care se va asigura de corectitudinea prevederilor acestuia.

6. *Extinderea cu un an a termenului până la care un eveniment produs de factori biotici sau abiotici se poate manifesta pentru ca solicitantul să poată beneficia de sprijinul acordat pentru refacerea plantației*

Prevederile actuale ale fișei măsurii oferă posibilitatea beneficiarului de a solicita sprijin pentru refacerea plantației dacă aceasta este afectată de factori biotici sau abiotici în cazul în care aceștia se manifestă până la prima lucrare de întreținere, care în cele mai multe cazuri se efectuează la cca. 2-3 luni de la finalizarea lucrărilor de înființare. Având în vedere acest termen scurt, probabilitatea de apariție a unui asemenea eveniment este foarte mică. De asemenea, unele evenimente se manifestă pe o perioadă mai lungă de timp, impactul acestora asupra plantației fiind stabilit după o perioadă mai lungă de timp (de exemplu: seceta, care trebuie să se manifeste pe o perioadă mai lungă de timp pentru a afecta plantația). Ca urmare, la

propunerea Ministerului Apelor și Pădurilor, Direcția Generală Păduri, s-a agreat modificarea prevederilor fișei prin extinderea cu an a termenului până la care un eveniment produs de factori biotici sau abiotici se poate manifesta, pentru ca solicitantul să poata beneficia de sprijinul acordat pentru refecarea plantației, respectiv până la demararea celei de a doua lucrări de întreținere.

7. *Excluderea condiției privind neeligibilitatea terenurilor grevate de gajuri*

În conformitate prevederile Codului civil (Legea nr.287/2009, republicată), gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată. Ca urmare, condiția de eligibilitate privind neeligibilitatea terenurilor grevate de gajuri nu are aplicabilitate în contextul măsurii. Această condiție a fost exclusă din fișa măsurii.

8. *Clarificări privind*:

a. *sintagma ”angajamente pentru agro-mediu și climă”,*

> În cadrul submăsurii 8.1 terenurile cu angajamente de agro-mediu și climă și agricultură ecologică nu sunt eligibile. Sintagma ”*angajamente pentru agro-mediu şi climă*” utilizată în fișa submăsurii acoperă atât angajamentele M10 cât și ale M11. Totuși, pentru claritate, propunem specificarea clară a celor două tipuri de angajamente, respectiv sintagma ”*angajamente pentru agro-mediu şi climă și agricultură ecologică*”.

b. *solicitarea de compensații prin alte măsuri de dezvoltare rurală,*

> Conform prevederilor fișei sub-măsurii ”*Deținătorii de teren agricol şi neagricol nu trebuie să facă obiectul altor forme de sprijin din Fondurile ESI sau alte fonduri publice pentru aceeaşi suprafaţă de teren pe perioada de acordare a sprijinului în baza sub-măsurii 8.1, cu excepția, după caz, a plăţilor directe (Pilonul I al PAC) sau a plăţilor compensatorii acordate pe suprafață prin măsurile de dezvoltare rurală*”. Având în vedere că terenurile pe care s-au realizat plantațiile forestiere nu mai pot avea utilizare agricolă, acestea nu mai pot beneficia de plăți compensatorii pe suprafață adresate terenurilor agricole. Ca urmare, pentru claritate, acest paragraf a fost completat cu precizarea că pe terenurile respective se pot acorda numai compensații pe suprafață prin măsurile de dezvoltare rurală pentru care sunt eligibili (de exemplu prin M15).

c. *utilizarea sintagmei ”închiderea stării de masiv”,*

> În conformitate cu prevederile normelor tehnice privind efectuarea controlului anual al regenerărilor, există o distincție între numărul de ani în care se efectuează lucrările de întreținere și numărul de ani în care se realizează starea de masiv. Pentru a reflecta această distincție și în cadrul fișei sub-măsurii, a fost eliminată referirea la atingerea stării de masiv atunci când aceasta era utilizată în asociere cu perioada în care se pot executa lucrările de întreținere.

d. *extinderea categoriilor de persoane care trebuie să dovedească că nu sunt în dificultate,*

Se propune eliminarea termenului ”*juridice*” din condiția de eligibilitate ”*Persoanele juridice aflate în dificultate aşa cum sunt definite conform prevederilor Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvarea şi restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate nu sunt eligibile*”,

având în vedere că în practica curentă, dovedirea stării de întreprindere în dificultate este solicitată și altor categorii de persoane decât cele juridice (de exemplu, PFA, IF, ÎI).

e. condițiile în care suprafața împădurită prin sub-măsura 8.1 poate beneficia de plățile acordate pe suprafață prin IACS,

Prevederea conform căreia "*Până la vârsta exploatabilității precizată în proiectul tehnic, suprafața care face obiectul proiectului de împădurire nu va mai putea beneficia de nicio plată acordată pe suprafață agricolă prin intermediul IACS.*" a fost reformulată astfel încât să reiasă faptul că se încurajează menținerea suprafeței împădurite prin sub-măsura 8.1 cel puțin până la vârsta exploatabilității precizată în proiectul tehnic de împădurire, iar în cazul în care pădurea creată este defrișată pe parcursul derulării sau după finalizarea angajamentului, cu excepția situațiilor de forță majoră, și va fi schimbată categoria de folosință a terenului în teren agricol, această suprafață nu va fi eligibilă pentru plățile acordate pe suprafață.

II. Capitolul 13 - ELEMENTS NEEDED FOR STATE AID ASSESMENT pentru Măsura 8 a fost modificat cu noua valoare a cofinanțării naționale ca urmare a modificării ponderii acesteia în valoarea totală a alocării măsurii și completat cu numărul schemelor de ajutor de stat.

1.1.5.4.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse contribuie la creșterea atractivității sub-măsurii prin completarea sprijinului acordat în cadrul submăsurii prin includerea costurilor cu împrejmuirea plantației forestiere. De asemenea, creșterea atractivității submăsurii a fost avută în vedere și prin introducerea unei flexibilități prin eliminarea constrângerii ca beneficiarul să efectueze lucrările de îngrijire în anii 7/8 și 10/11, precum și prin extinderea cu un an a termenului până la care un eveniment produs de factori biotice se poate manifesta pentru ca solicitantul să poată beneficia de sprijinul acordat pentru refacerea plantației.

Celelalte modificări vor contribui la creșterea gradului de claritate a fișei sub-măsurii și la simplificarea procesulului de implementare, atât pentru beneficiari cât și pentru agenția de plăți.

1.1.5.4.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Având în vedere că nu toți beneficiarii vor solicita sprijin financiar pentru împrejmuirea plantației forestiere, estimăm că modificările propuse nu vor avea impact asupra indicatorilor.

1.1.5.4.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.5. E) Introducere pachete noi M10

1.1.5.5.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Conform prevederilor Acordului de Parteneriat, un management adecvat al habitatelor importante pentru speciile de păsări protejate din interiorul Ariilor Speciale de Protecţie Avifaunistică (SPA) desemnate în baza Directivei Păsări este necesar a fi promovat prin măsura de agro-mediu şi climă. Având în vedere necesitatea de gestionare eficientă a resurselor financiare alocate prin FEADR măsurilor de mediu, a fost identificată oportunitatea targetării elementelor cu valoare ridicată din perspectiva conservării resurselor naturale (în special a biodiversităţii), a fost realizată o desemnare a zonelor importante pentru protecţia unor noi specii de păsări sălbatice de interes comunitar (*Aquila pomarina* şi *Otis tarda*), dar şi a unor specii de păsări indicator pentru starea habitatelor numeroaselor specii sălbatice care utilizează ca habitat terenurile agricole (păsări comune asociate terenurilor agricole).

În acelaşi timp, pe baza experienţei dobândite în implementarea M.10 în România, cu scopul îmbunătăţirii gradului de accesare al acestei măsuri, pe fondul scăderii performanţelor comparativ cu perioada anterioară de programare, este propus acest amendament care vizează includerea a 3 noi pachete.

Astfel, cu scopul extinderii suprafeţelor agricole care pot beneficia de un management extensiv, adaptat nevoilor de protecţie a biodiversităţii, actuala propunere de modificare adaugă în cadrul M.10 următoarele 3 noi pachete:

- Pachetul 9 - terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)
- Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole si
- Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (*Otis tarda*).

Toate cele 3 pachete, prin variantele propuse, vor contribui la extinderea suprafeţelor pe care se aplică metode agricole tradiţionale, extensive, cu impact redus asupra mediului, care vor contribui în principal la conservarea biodiversităţii (FA 4A), dar şi la protecţia resurselor de apă (FA 4B), a solului (FA 4C) şi la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FA 5D). Aplicarea angajamentelor va asigura condiţiile necesare de habitat ale speciilor vizate, dar vor contribui în acelaşi timp la protecţia mediului în termeni generali în zonele eligibile, prin scăderea presiunii exercitate de activităţile agricole asupra factorilor de mediu. Speciile vizate de P9 şi P11 sunt specii importante la nivel comunitar, conservarea acestora constituind o prioritate la nivelul politicilor UE. Speciile comune de păsări vizate de P10 sunt specii umbrelă, statusul de conservare al acestora constituind un indicator al calităţii habitatelor specifice terenurilor agricole.

Zonele eligibile propuse pentru toate cele 3 noi pachete ale M.10 sunt delimitate în Program la nivel de unităţi administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2.

P9 „Managementul adecvat al terenurilor agricole (atât terenuri arabile, cât și pajiști permanente) importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)" vizează terenurile arabile situate in unităţi administrativ-teritoriale (UAT) eligbile pentru pachetul 9, dar care nu sunt eligibile pentru P7, precum și pajiștile permanente situate în UAT eligibile pentru P9, dar care nu sunt eligibile pentru pachetele 1, 2, 3 și 6. Zone eligibile sunt importante ca zone de hrănire și cuibărit pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și vizează zone importante pentru populații reprezentative ale speciei *Aquila pomarina*. Expertiza tehnică necesară pentru dezvoltarea Pachetului 9 – managementul adecvat al

terenurilor arabile cât și al pajiștilor importante ca zone de hrănire și cuibărit pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) a fost asigurat de datele obținute în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România" în cadrul căruia au fost implicați specialiști din cadrul Agenției Regionale de Protecție a Mediului Sibiu, Grupul Milvus, Societatea Ornitologică Română, Fundația ADEPT Transilvania, Colectivul Facultății de Mediu al Universității Babeș - Bolyai.

Obiectivul P10 este reprezentat de asigurarea supraviețuirii si a reproducerii în zonele eligibile desemnate în cadrul măsurii a speciilor de păsări comune asociate terenurilor agricole, specii care datorită intensificării agriculturii pierd condițiile optime pentru hrană și cuibărit. Tendința populațiilor de păsări comune asociate terenurilor agricole este dată prin calcularea Indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole utilizat la nivel european. Pentru România au fost alese 39 de specii de păsări care sunt caracteristice acestui habitat la nivelul continentului. Pentru perioada 2010-2015, indicele a fost calculat la valoarea de 97%, comparativ cu anul de referinţă stabilit pentur România la nivelul anului 2010. Astfel, din cele 20 de specii monitorizate în România, 8 specii au înregistrat declin (moderat – 6 specii sau accentuat – 2 specii), 9 specii au înregistrat o tendință nesigură (este necesară colectarea mai multor date pentru a obține o tendință sigură), 2 specii nu au putut fi evaluate conform indicațiilor de utilizare ale programului TRIM, software de analiză statistică, iar o specie a înregistrat o creștere accentuată.

P11 „terenuri agricole (atât terenuri arabile, cât și pajiști permanente) importante pentru dropie (*Otis tarda*)" vizează terenurile arabile situate în UAT neeligibile pentru P5, P6 și P10, precum și pajiștile permanente situate în UAT care nu sunt eligibile pentru P1, P3, P6 şi P9. Zonele selectate sunt cele mai importante pentru protecţia speciei, constituite din două zone de concentrare situate în vestul țării. Dropia (*Otis tarda*) este cea mai mare specie de pasăre ca dimensiune din Europa, și în aceleași timp una dintre speciile amenințate pe plan european, încadrată de Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii (IUCN) ca vulnerabilă atât pe contintentul european cât și pe plan mondial, datorită reducerii dramatice a populațiilor în ultimele trei generații (din anii `60). BirdLife International a dezvoltat pentru Comisia Europeană un plan de acțiune pentru conservarea speciei, documentul este intitulat *„Planul Internațional de Acțiune pentru populația de dropie din Palearticul de vest, pentru dropie Otis tarda tarda*". Astfel, Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă adaptate cerinţelor etologice pentru specia *Otis tarda* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel comunitar.

În conformitate cu prevederile art. 62 din R (UE) nr.1305/2013, prin declarația ICPA inclusă în PNDR 2014-2020, se confirmă caracterul adecvat al metodologiilor și precizia calculelor realizate, rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor, precum și caracterul adecvat al metodologiilor din perspectiva evitării dublei finanţări.

1.1.5.5.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse în cadrul măsurii de agromediu și climă contribuie la creşterea rolului important jucat de M.10 în sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor rurale și în satisfacerea cererii tot mai mari de servicii ecologice a societății. Acestea vor contribui la încurajarea fermierilor să deservească întreaga societate prin introducerea sau menținerea unor practici agricole cu impact pozitiv în atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și care să fie compatibile cu protecția și ameliorarea mediului, a peisajului și a caracteristicilor acestuia, a resurselor naturale și a solului și a diversității biologice a sistemelor agricole cu înaltă valoare naturală.

Prin aplicarea modificărilor propuse se va asigura menținerea nivelului eforturilor depuse în perioada de programare 2007-2013 și asigurarea premiselor necesare pentru cheltuirea eficientă a contribuției FEADR adresată protecţiei factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă) şi atenuării efectelor schimbărilor climatice și adaptării la acestea. Practic, modificările propuse vor avea ca efect adaptarea implementării M.10 cu scopul facilitării atingerii obiectivelor propuse care vor contribui la Prioritatea 4.

1.1.5.5.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Pe fondul performanţelor înregistrate în implementarea M.10 începând cu anul 2015, comparativ cu implementarea M.214 în perioada 2008-2014, estimăm faptul că modificările propuse nu necesita o suplimentare a alocărilor financiare, ci numai rearanjarea indicatorilor de realizare care contribuie la atingerea ţintelor stabilite în cadrul Priorităţii 4. Această ajustare în cadrul Prirităţii 4 nu este direct indusă de includerea celor 3 pachete noi, ci este necesară pe fondul modificărilor suferite de M.10 până în prezent (ex. majorarea nivelului plăţilor pentru pachetele aplicate pe pajiştile permanente, modificarea ratei contribuţiei FEADR). Analiza comparativă a planului de indicatori aferent PNDR 2014-2020 v.1 şi cel aferent acestei versiuni a PNDR 2014-2020 indică următoarele diferenţe:

		PNDR 2014-2020 v.1					PNDR 2014-2020 v.6				
Masura	CATEGORIE TEREN	UAT	SUPRAFATA ELIGIBILA (ha)	PLATA (€/ha/an)	SUPRAFATA ANGAJATA (ha)	ALOCARE (€) 6 ani	UAT	SUPRAFATA ELIGIBILA (ha)	PLATA (€/ha/an)	SUPRAFATA ANGAJATA (ha)	ALOCARE (€) 6 ani
10.1.P1.1	PP	958	2.002.986	93	970.000	568.323.000	958	2.002.986	142	800.000	536.929.919
10.1P2.1	PPF	958	633.344	100	140.000	88.200.000	958	633.344	100	170.000	105.067.636
10.1P2.2	PP	958	633.344	21	260.000	34.398.000	958	633.344	21	35.000	4.288.475
10.1P3.1	PP	83	156.494	222	17.500	24.420.375	83	156.494	271	23.000	56.822.293
10.1P3.2	PP	484	409.320	120	60.000	45.171.000	484	409.320	120	35.000	
10.1P4	TA	3.181	9.590.863	128	240.000	193.536.000	3.181	9.590.863	128	240.000	191.909.254
10.1P5	TA	71	300.289	125	30.000	21.000.000	71	300.289	125	30.000	18.599.740
10.1P6	PP	26	23.226	322	3.600	7.291.620	26	23.226	371	3.600	7.504.831
10.1P7	TA	126	926.231	250	60.000	94.500.000	126	926.231	250	60.000	80.408.905
10.1P8		3.178	-	-	-	3.185.000	3.178	-	-	-	2.680.297
10.1P9.1	TA	-	-	-	-	-	223	458.116	200	45.000	36.650.515
10.1P9.2	PP	-	-	-	-	-	67	45.011	230	4.500	

10.1P10	TA	-	-	-	-	-	179	778.986	92	75.000	25.163.040
10.1P11.1	TA	-	-	-	-	-	12	97.531	178	9.500	6.093.832
10.1P11.2	PP	-	-	-	-	-	3	997	209	100	

Noile pachete propuse vor contribui la atingerea indicatorilor stabiliţi iniţial care sunt reevaluaţi din perspectiva tuturor celor 11 pachete ale M.10. Astfel, planul de indicatori a fost restructurat în cadrul Priorităţii 4, fără a fi propuse modificări care să afecteze balanţa financiara dintre cele 6 priorităţi.

1.1.5.5.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.6. F) Modificarea M11 - Pachetul 6 - pajişti permanente

1.1.5.6.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

1. **Modificarea modului de aplicare și a sprijinului acordat în cadrul celor două variante ale Pachetului 6 – Pajiști permanente**

Pe fondul scăderii suprafeţelor de pajişti permanente aflate în sistem ecologic a fost realizată o analiză a cauzelor. S-a constatat că operatorii în agricultura ecologică situaţi în zonele eligibile pentru pachetele M.10 aplicabile pe pajiştile permanente nu putea beneficia de plata de agro-mediu în situaţia în care aveau în derulare un angajament pentru agricultura ecologică. Mai mult, plata M.11 pentru pajiştile permanente era limitată la 70% din nivelul plăţii de care puteau beneficia operatorii în agricultură ecologică care utilizau terenuri agricole în zone neeligibile M.10.

Suprafaţa de pajişti permanente cuprinsă în sistemul de agricultură ecologică a înregistrat o continuă creştere până în anul 2013, ajungând la 103.701 ha. Începând cu anul 2013 această suprafață înregistrează un trend descrescător, ajungând în anul 2016 la o suprafață de 57.611 ha, din care 14.000 ha în conversie și 43.611 ha certificate. În această situaţie există un real pericol de renunţare şi reîntoarcere a fermierilor la sistemul de agricultură convenţional şi implicit reducerea produselor animaliere ecologice pe piaţă.

Prin modificarea propusă se urmăreşte promovarea mai bună a măsurilor de meidu şi climă şi compensarea efectivă a costurilor suplimentare și/sau a pierderilor de venituri înregistrate în urma aplicării unor angajamente cu impact benefic asupra mediului. Pentru a oferi fermierilor un sistem flexibil de accesare a sprijinului financiar, adaptat nevoilor acestora, dar și pentru a crește atractivitatea măsurii propunem modificarea modului de aplicare a sprijinului acordat în cadrul celor două variante ale Pachetului 6 – *Pajişti permanente*, pentru cele două sub-măsuri, după cum urmează:

- varianta 6.1 se adresează beneficiarilor care nu au angajamente de agro-mediu și climă (M10), aplicându-se la nivel național în zonele cu pajiști permanente,

- varianta 6.2 se adresează beneficiarilor care au angajamente de agro-mediu și climă (M10), aplicându-se în zonele eligibile ale pachetelor aplicabile pe pajiști permanente (P1, P3, P6, P9.2, P11.2).

Această modificare va conduce totodată la îmbunătățirea beneficiilor de mediu în aceste zone, reducând-se astfel riscul de intensivizare a activităţilor agricole aplicate pe pajişti.

Modificările au impact asupra nivelului plăților compensatorii pentru Pachetul 6, respectiv:

Sub-măsura 11.1 – Sprijin pentru conversia la metodele de agricultură ecologică

- Varianta 6.1 – pajişti permanente în conversie la agricultura ecologică – 143 €/ha/an,
- Varianta 6.2 – pajişti permanente în conversie la agricultura ecologică cu angajament de agromediu și climă - 39 € /ha/an

Sub-măsura 11.2 - Sprijin pentru menţinerea practicilor de agricultură ecologică

- Varianta 6.1 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică – 129 € /ha/an,
- Varianta 6.2 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică cu angajament de agromediu și climă – 73 € /ha/an.

Pentru realizarea analizei privind evitarea dublei finanţări în urma aplicării simultane a M.10 şi M.11 P6 pe aceleaşi suprafeţe de pajişti permanente, a fost necesară compatibilizarea celor 2 metodologii. Astfel, metodologia de calcul pentru P6 a fost structurată plecând de la premisele care au stat la baza metodologiilor de calcul pentru pajişti permanente în cadrul M.10. Evaluarea primei compensatorii acordată pentru pajiştile permanente din sistem ecologic este realizată pe baza indicatorilor utilizaţi în metodologia de calcul aferentă pachetelor adresate pajiştilor permanente în cadrul M10, precum și a celor specifici sistemului de agricultură ecologică. Acordarea prin P6.2 a plăţilor compensatorii pentru pajiştile permanente aflate în conversie sau certificate în agricultura ecologică care se află și sub angajament de agro-mediu și climă pentru Pachetele 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 și 11.2 ale Măsurii 10 – agro-mediu şi climă vizează acoperirea pierderilor de venit și costurilor suplimentare complementare celor stabilite pentru angajamentele de agro-mediu și climă. În cazul M.10, fiind interzisă utilizarea substanțelor de protecție a plantelor, costul de achiziție al acestora, costul de aplicare și costul combaterii manuale a plantelor invazive nu au fost analizate în metodologia de calcul pentru P6.2 al M.11, acestea fiind evaluate în metodologia de calcul a plăţii de agro-mediu şi climă. În mod similar, în cazul M.10 fiind interzisă utilizarea îngrășămintelor chimice, iar cantitatea de îngrășăminte organice fiind limitată la același prag, costul rezultat în urma aplicării îngrășămintelor nu conduce la înregistrarea de diferențe între cele 2 practici. Nici costurile implicate de lucrările necesare pentru regenerarea covorului vegetal nu sunt diferite în cazul celor 2 practici (M.10 și M.11). Păstrând însă parametrii agronomici daţi de pachetele de agro-mediu aplicabile pajiştile permanente, metodologia de calcul demonstrează înregistrarea unor costuri suplimentare în cazul operatorilor în agricultura ecologică generate de un preţ de achiziţie mai mare al inputurilor ecologice (seminţe, gunoi de grajd) decât în cazul practicii convenţionale.

Costurile implicate de inspecția și certificarea în sistem ecologic constituie costuri suplimentare evaluate în cadrul metodologiei pentru P6 a M.11, fiind evaluate la nivelul estimat în metodologia inițială de calcul pentru fermele care utilizează în sistem ecologic pajiști permanente. Având în vedere însă prevederile art. 29(4) al R.1305/2013, în cazul P6.2, atât pentru sM11.1, cât şi pentru sM11.2, acestea au fost limitate la 20% din cuantumul plății calculat pentru angajamentele respective.

În conformitate cu prevederile art. 62 din R (UE) nr.1305/2013, prin declaraţia ICPA inclusă în PNDR 2014-2020, se confirmă caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor realizate, rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor, precum și caracterul adecvat al metodologiei din perspectiva evitării dublei finanţări.

2. Modificări rezultate din modificarea legislației naționale în domeniul agriculturii ecologice:

a. Înlocuirea, ca urmare a abrogării, a Ordinului MADR nr. 181/2012 *pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare în agricultura ecologică,* cu Ordinul MADR nr. 895/2016 *pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare, de aprobare a organismelor de inspecţie şi certificare/organismelor de control şi de supraveghere a activităţii organismelor de control, în agricultura ecologică*, cu modificările și completările ulterioare,
b. Înlocuirea sintagmei ”organism de inspecție și certificare” cu ”organism de control”, ca urmare a actualizărilor legislative.

1.1.5.6.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse contribuie la creșterea atractivității Pachetului 6 – pajiști permanente.

1.1.5.6.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificările propuse nu au impact asupra indicatorilor.

1.1.5.6.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.7. G) Introducerea M14 "Bunăstarea animalelor"

1.1.5.7.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

M.14 vizează stimularea aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în fermele de porci şi păsări, care depăşesc standardele minime obligatorii, răspunzând nevoilor privind siguranţa alimentară şi asigurarea calităţii produselor alimentare prin îmbunătăţirea sănătăţii animalelor în urma adaptării condiţiilor de hrănire, adăpare şi adăpostire a acestora. Prin aceasta se garantează asigurarea sănătăţii populaţiei, răspunzându-se interesului consumatorilor pentru produse provenite din carne de porc şi pasăre crescute în condiţii superioare de bunăstare, exitând pe fondul preferinţei acestora pentru o calitate superioară a acestor produse.

În România, sprijinul privind bunăstarea animalelor a fost introdus în PNDR 2007-2013 prin M.215 – plăți privind bunăstarea animalelor. Gradul ridicat de accesare a M.215 a condus la necesitatea deschiderii în

perioada 2012-2014 a trei sesiuni de deschidere a angajamentelor pentru sectorul porcine și două sesiuni pentru sectorul păsări, astfel că față de 452 exploatații în anul 2012 la demararea implementării măsurii, un număr total de 626 exploatații de creştere a porcilor și păsărilor (303 exploatații comerciale autorizate și înregistrate sanitar veterinar de porcine și 323 exploatații comerciale autorizate sanitar-veterinar de păsări) au avut angajamente în derulare. Angajamentele M.215 au fost implementate la scară largă în exploataţiile comerciale în perioada 2012-2017, ultimele angajamente implementate în baza regulilor de tranziţie urmând a se încheia în anul 2019.

Din data de 30 iunie 2014 (ultima sesiune de depunere cereri de sprijin-M.215) au fost înființate, modernizate și autorizate sanitar veterinar un număr de 25 de exploatații de creştere a porcilor cu o capacitate de cca. 160 mii capete/an, 20 de exploatații de creştere a puilor de carne cu o capacitate de cca. 15 mil. capete/an, 7 exploatații de creştere a găinilor pentru ouă de consum cu o capacitate de cca. 1,5 mil. capete/an și 3 exploatații de reproducție rase grele cu o capacitate de cca. 300 mii capete/an. De asemenea, în prezent se află în implementare proeicte de modernizare sau de înființare a unor noi ferme de creştere a porcilor şi păsărilor, finanţate prin sM.4.1 a PNDR 2014-2020. Astfel, potenţialului actual al M.215 i se adaugă şi aceste noi exploataţii din perspectiva interesului de aplicare a unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în România. Pe fondul noilor tendinţe ale pieţei şi ale preferinţelor consumatorilor, acestea pot să asigure condiţii superioare de bunăstare a animalelor, contribuind la garantarea îmbunătăţirii condiţiilor de creştere şi a sănătăţii animalelor, reducerea impactului de mediu (asupra factorilor de mediu apă, sol şi aer), creşterea siguranţei şi siguranţei alimentare, îmbunătăţirea calităţii produselor din carne de porc şi pasăre, dar și la menținerea și crearea de locuri de muncă în mediul rural.

Susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor în perioada anterioară de programare a dus la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de creştere a păsărilor și porcilor şi reducerea poluării apelor, cu impact pozitiv asupra comunităţilor locale din proximitate.

Aplicarea de standarde superioare de bunăstare la porci și păsări conduce la:

- reducerea incidenţei bolilor şi a mortalităţii în ferme la toate categoriile de animale,
- scăderea incidenței luptei pentru hrană corelată cu reducerea cazurilor de comportament anormal si a leziunilor traumatice,
- scăderea incidenței folosirii medicamentelor, vaccinărilor și a altor tipuri de medicații, fapt care conduce în final la îmbunătăţirea siguranţei alimentare şi sănătăţii publice, dar şi la reducerea gradului de poluare a resurselor de apă,
- îmbunătăţirea siguranţei alimentare în urma monitorizării mai bune a condiţiilor de creştere a animalelor și păsărilor,
- îmbunătăţirea factorilor de mediu rezultată în urma reducerii poluării apelor şi a emisiilor de gaze.

Standardele superioare de bunăstare în fermele de porci și păsări sunt direct legate de tehnologiile aplicate în ferme și îmbunătățesc starea de sănătate a animalelor, reduc consumul de medicamente, iar în secundar influențează pozitiv indicatorii tehnici și performanțele în creșterea și reproducția porcilor și păsărilor, contribuind direct la calitatea și siguranța alimentelor, toate acestea cu impact pozitiv asupra sănătății publice. În acelaşi timp, susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor conduce la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor. Reducerea stresului la animalele care beneficiază de condiții superioare de bunăstare a condus la diminuarea sau eliminarea unor factori ce afectează atât sănătatea, cât și performanțele productive (spor zilnic mediu, rata de conversie a furajelor, rata de

reproducţie, rata îmbolnăvirilor şi cea a mortalităţii, etc.) ale păsărilor și porcilor, ceea ce indică faptul că asigurarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor asigură o stare generală de bine acestora. Concomitent cu performanțele de producție ridicate s-au obținut rezultate deosebite în ceea ce privește ameliorarea caracterelor care influențează procentul de carne în carcasă și stratul de grăsime, ceea ce de asemenea indică îmbunăţirea în ansamblu a calităţii vieţii animalelor care beneficiază de condiţii superioare de bunăstare.

Aşadar, continuarea eforturilor de încurajare a aplicării standardelor superioare de bunăstare a animalelor este atât o obligaţie a Statelor Membre stipulată de art. 13 din Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene (TFUE), dar şi o nevoie esenţială pentru asigurarea siguranţei şi securităţii alimentare pentru cetăţenii Uniunii Europene.

În acest sens, în cadrul M.14 a PNDR 2014-2020, România optează pentru încurajarea aplicării standardelor superioare de bunăstare a porcilor (Pachetul a) şi a păsărilor (Pachetul b). Vor fi implementate angajamente care vizează:

- Pachetul a) Plăţi în favoarea bunăstării porcinelor (plățile se acordă pentru porci graşi și animale de reproducție – femele (scrofițe și scroafe):
    - Subpachet 1a - creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal,
    - Subpachet 2a - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal,
    - Subpachet 3a - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat,
    - Subpachet 4a - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.
- Pachetul b) Plăţi în favoarea bunăstării păsărilor (plățile se acordă pentru pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție din rase grele și pui de curcă):
    - Subpachet 1b - asigurarea intensității iluminatului artificial la minimum 30 lucşi,
    - Subpachet 2b - reducerea densităţii păsărilor cu 10 % faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări,
    - Subpachet 3b - reducerea noxelor cu 30 % față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat.

Astfel, începând cu anul 2018, în România va fi posibilă deschiderea unor noi angajamente de bunăstare a animalelor.

1.1.5.7.2. Efectele estimate ale modificării

Deschiderea unor noi angajamente M.14 va presupune aplicarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în fermele de porci şi păsări, care depăşesc standardele minime obligatorii, răspunzând nevoilor privind siguranţa alimentară şi asigurarea calităţii produselor alimentare prin îmbunătăţirea sănătăţii animalelor în urma adaptării condiţiilor de hrănire, adăpare şi adăpostire a acestora. Prin implementarea M.14 se asigură aplicarea unor condiţii de creştere a animalelor cât mai apropiate faţă de nevoile etologice şi fiziologice a porcilor şi păsărilor, se garantează asigurarea sănătăţii populaţiei, răspunzându-se interesului consumatorilor pentru produse provenite din carne de porc şi pasăre crescute în condiţii superioare de bunăstare, pe fondul preferinţei actuale a acestora pentru o calitate superioară a acestor produse.

1.1.5.7.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Informaţii privind realocările de fonduri necesare în perspectiva activării M.14 începând cu anul 2018 sunt detaliate la secţiunea justificativă a modifiării "K) Cap.10 - Modificarea planului financiar - recalcularea contribuțiilor ratelor FEADR, urmare a încetării facilității de majorare a acestora în conformitate cu art. 59 (4)(g), precum și realocări de fonduri FEADR".

Bugetul estimat ca necesar pentru implementarea M.14 este de cca. 259,93 mil. EUR, sumă care va constitui contribuția publică totală în cadrul Programului. Astfel, cheltuielile publice totale ale M.14 cresc de la 516,53 mil. EUR la 776,46 mil. EUR, urmare a suplimentării bugetului și aplicării noii rate.

În evaluarea necesarului au fost avute în vedere cererile de plată depuse de crescătorii de porci şi păsări în anul 2018, ţinând seama şi de experiența anterioară dobândită în urma implementării M.215 a PNDR 2007-2013. S-a constatat că suplimentar față de efectivele de animale (porci și păsări din categoriile eligibile) care au beneficiat de sprijin în cadrul M.215 până în anul 2017 și au optat în continuare pentru derularea angajamentelor voluntare în cadrul M.14, fermierii şi+au arătat interesul pentru aplicarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor şi pentru efectivele care sunt crescute în cele 25 de exploatații de creștere a porcilor și în cele 30 de exploatații de creștere a păsărilor, noi sau modernizate, care au fost autorizate sanitar-veterinar după închiderea ultimei sesiuni de primire a cererilor de sprijin pentru M215.

1.1.5.7.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare va implica modificarea AP.

1.1.5.8. H) Modificare SM 15.1

1.1.5.8.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

I. Pe baza experienţei dobândite în urma desfăşurării primei sesiuni de depunere a cererilor de sprijin, cu scopul îmbunătăţirii calităţii implementării, dar şi pe fondul numărului redus de aplicanți în cadrul primei sesiuni de depunere a cererilor de sprijin, sunt propuse o serie de modificări ale fișei submăsurii, după cum urmează:

1. Actualizarea costurilor standard:

1.1. Actualizarea costurilor standard aferente Pachetului 1 prin actualizarea prețului mediu al lemnului la nivelul anului 2016;

1.2. Actualizarea costurilor standard aferente Pachetului 2 prin actualizarea la nivelul anului 2017 a valorilor parametrilor utilizați în determinarea compensației, cum ar fi cheltuielile cu forța de muncă, combustibilul, echipamentele etc.;

1.3. Includerea în cadrul plaților compensatorii a costurilor tranzacționale necesare acoperirii costurilor cu elaborarea dosarului tehnic și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului (5 ani) a informațiilor/documentelor necesare implementării Pachetului 1.

2. Creșterea nivelului plăților acordate în situația aplicării degresivității sprijinului financiar.

3. Creșterea limitei superioare a distanței de colectare admise.

4. Renunțarea la compensarea pierderii de venit aferentă componentei tăierilor de igienă efectuate în arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare.

5. Clarificări privind:

a. Modalitatea de delimitare a zonelor de liniște în cazul în care beneficiarul deține terenuri forestiere situate în mai multe Unități de Producție (U.P.);
b. Tipul de exploatație pentru care există riscul de nedeclarare a tuturor suprafețelor și/sau de nerespectare a standardelor de ecocondiționalitate.

1. Actualizarea costurilor standard

1.1. Actualizarea costurilor standard aferente Pachetului 1 prin actulizarea prețului mediu al lemnului la nivelul anului 2016

Pierderile de venit în cadrul Pachetului 1 al submăsurii 15.1 au fost determinate pe baza prețului mediu al lemnului (115,23 lei/mc) calculat la nivel național pe baza datelor statistice din anul 2013. INS a actualizat datele statistice care contribuie la determinarea prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la nivelul anului 2016. În vederea compensării la valoarea reală a pierderilor de venit în cadrul submăsurii 15.1, este necesară actualizarea plății compensatorii acordate în cadrul Pachetului 1 prin utilizarea noului preț mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior.

1.2. Actualizarea costurilor standard aferente Pachetului 2 prin actualizarea la nivelul anului 2017 a valorilor parametrilor utilizați în determinarea compensației, cum ar fi cheltuielile cu forța de muncă, combustibilul, echipamentele etc.

Pierderile de venit și costurile suplimentare în cadrul Pachetului 2 au fost determinate utilizând valori ale parametrilor (cheltuieli cu forța de muncă, combustibil, echipamente etc.) la nivelul anului 2014. Actualizarea acestor parametri la nivelul anului 2017 conduce la compensarea la valoarea reală a pierderilor de venit și a costurilor suplimentare în cadrul acestui pachet, contribuind, totodată, la creșterea generală a atractivității submăsurii.

1.3. Includerea în cadrul plaților compensatorii a costurilor tranzacționale necesare acoperirii costurilor cu elaborarea dosarului tehnic și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului (5 ani) a informațiilor/documentelor necesare implementării submăsurii.

Pentru creșterea atractivității submăsurii 15.1, DGDR – AM PNDR a identificat, de asemenea, necesitatea compensării costurilor tranzacționale aferente submăsurii 15.1, costuri care nu au fost luate în considerare la stabilirea costurilor standard în cadrul fișei submăsurii din cadrul PNDR 2014-2020. Costurile tranzacționale reprezintă costurile necesare elaborării dosarului tehnic și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului (5 ani) a informațiilor/documentelor necesare implementării submăsurii.

2. Creșterea nivelului plăților acordate în situația aplicării degresivității sprijinului financiar

Formele asociative (composesorate, obști) dețin în România o suprafață de pădure din Fondul Forestier Național de cca. 800.000 ha. Formele asociative care dețin în proprietate suprafețe mai mari de 500 ha, pragul de la care se aplică degresivitatea în cadrul submăsurii 15.1, acoperă cea mai mare parte din suprafața de pădure deținută de formele asociative (550.000 ha). Pentru a încuraja aceste forme asociative să aplice pentru sprijin în cadrul submăsurii 15.1 se propune creșterea nivelului plăților acordate în situația aplicării degresivității sprijinului după cum urmează:

- 500,01 – 1000 ha – 85% din valoarea plății
- 1000,01 – 5000 ha – 65% din valoarea plății
- Peste 5000 ha – 50% din valoarea plății.

3. Creșterea limitei superioare a distanței de colectare admise

Distanța de colectare maximă (1000 m) din cadrul fișei submăsurii a fost stabilită prin utilizarea distanței medii a distanțelor maxime de colectare prevăzute în cadrul studiului ”Calculul pierderilor de venit și a costurilor suplimentare înregistrate de deținătorii de păduri ca urmare a aplicării voluntare de măsuri de silvomediu” elaborate în anul 2014 de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS). Pentru creșterea atractivității Pachetului 2 din cadrul submăsurii, se propune creșterea limitei superioare a distanței de colectare admise la 2000 m, distanță maximă de utilizare a atelajelor prevăzută în literatura de specialitate (Elemente de proiectare și organizare a exploatării pădurilor, ediția a II-a, Arcadie Ciubotaru, Editura Lux Libris, Brașov 1996 – Tabelul 1.8 - pag.40).

4. Renunțarea la compensarea pierderii de venit aferentă componentei tăierilor de igienă efectuate în arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare

În cadrul reuniunii Grupului de lucru pentru silvicultură din cadrul Comitetului de Monitorizare, organizat pentru prezentarea propunerilor de modificare a fișei sub-măsurii 15.1 din PNDR 2014-2020, Federației Proprietarilor de Păduri și Pășuni din România - Nostra Silva (FPPPR) a solicitat MADR să identifice un mijloc de reducere a poverii administrative asociate implementării cerinței specificate la cel de-al doilea paragraf al capitolului *Descrierea tipului de operațiune*, respectiv:

"• *până la expirarea amenajamentului (sau în cazul în care angajamentul se întinde pe perioada a două amenajamente, până la expirarea celor două amenajamente silvice) volumul rămas de recoltat prin tăieri de regenerare pe toată suprafața din angajament să fie egal cel puțin cu volumul rezultat din înmulțirea indicelui de recoltare a produselor de igienă cu de cinci ori suprafața din angajament din zona de liniște aferentă u.a pe care sunt prevăzute tăieri de regenerare și de patru ori suprafața din angajament din afara zonei de liniște aferentă u.a pe care sunt prevăzute tăieri de regenerare. Prin indicele de recoltare a produselor de igienă se înțelege volumul pe hectar prevăzut a fi recoltat prin tăieri de igienă de pe suprafața aferentă u.a pe care sunt prevăzute astfel de lucrăriacestora, precizată în amenajamentul / amenajamentele unităților de producție din care face parte suprafața angajată.* "

Această cerință a fost introdusă în mod specific pentru conformarea cu prevederile legale din *Normele tehnice de amenajare a pădurilor* referitoare la precomptarea lemnului recoltat prin tăieri de igienă, care prevede că, în arboretele în care sunt planifice tăieturi de regenerare, orice volum care se recoltează prin tăieri de igienă în cei 10 ani de implementare a amenajamentului silvic, trebuie să fie scăzut din volumul total prevăzut a se recolta în aceeași perioadă de 10 ani din tăieri de regenerare. Ca urmare a acestei cerințe, beneficiarul sM15.1 trebuie să mențină un volum nerecoltat pe perioada de aplicare a amenajamentului

silvic, volum egal cu volumul care ar fi fost tăiat prin tăieri de igienă din arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare. Deoarece volumul de recoltat prin tăieri de igienă din arborete prevăzute cu tăieri de regenerare nu este menționat în amenajamentul silvic, pentru a permite respectarea cerinței sM15.1, a fost stabilită o valoare estimativă pentru volumul de lemn care poate fi recoltat prin tăieri de igienă pe an și ha pentru determinarea volumului care trebuie să fie menținut nerecoltat în arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare. Această valoare estimativă este "Indicele de recoltare a produselor de igienă" menționat mai sus. Pentru a determina volumul total care trebuie să fie menținut nerecoltat, ”Indicele de recoltare a produselor de igienă” trebuie să fie înmulțit cu de cinci ori suprafața arboretelor prevăzute cu tăieri de regenerare din zona de liniștite și cu de patru ori suprafața arboretelor prevăzute cu tăieri de regenerare din afara zonei de liniștite.

Verificarea condiției de menținere a volumului nerecoltat din tăieturi de regenerare presupune verificarea tuturor documentelor de exploatare a masei lemnoase întocmite în perioada scursă de la aprobarea amenajamentului silvic și a celor ce urmează a fi întocmite până la expirarea amenajamentului silvic (10 ani). Aceste documente se păstrează, de obicei, la nivelul ocolului. Uneori, pe perioada de aplicare a amenajamentului silvic, unele păduri, deși fac parte din același amenajament silvic, își schimbă proprietarul și/sau ocolul silvic, făcând dificilă documentarea tăierilor efectuate.

Recunoscând că cererea FPPPR este întemeiată, MADR a solicitat Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea" (ICAS), institutul care a elaborat studiul prin care au fost determinate plățile compensatorii pentru sM15.1, să găsească o soluție pentru reducerea sarcinii administrative în aplicare a acestei cerințe. Întrucât cerința a fost introdusă pentru a se conforma legislației naționale silvice, ICAS și MADR nu au identificat nicio soluție posibilă care să permită reducerea sarcinii administrative, păstrând totodată cerința și valoarea compensației pachetului 1.

Soluția identificată, discutată, de asemenea, cu FPPPR, este de a elimina din cadrul plății compensatorii a pachetului 1 a valorii atribuite pierderii de venit aferente volumului de lemn din tăieri de igienă care nu se recoltează pe perioada angajamentului din arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare. Prin eliminarea acestei compensații, cerința analizată nu mai este necesară și va fi eliminată din fișa măsurii. Cu toate acestea, arboretele prevăzute cu tăieturi de regenerare vor continua să facă parte din angajament (masa lemnoasă nu se recoltează timp de 5 ani în zonele liniștite și se recoltează intr-un singur an din cei cinci ani de angajament).

Conform studiului efectuat de ICAS în anul 2014 pentru calculul plăților compensatorii pentru pachetul 1, ponderea volumului de lemn din tăieri de igienă care nu se recoltează în arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare în volumul total care nu se recoltează și va fi compensat prin pachetul 1 este de 8%.

Valoarea plății compensatorii revizuită de către ICAS în anul 2017 a avut în vedere eliminarea plății compensației atribuite venitului pierdut ca urmare a nerecoltării lemnului din tăieri de igienă în arboretele prevăzute cu tăieri de regenerare.

5. Clarificări privind:

a. Modalitatea de delimitare a zonelor de liniște în cazul în care beneficiarul deține terenuri forestiere situate în mai multe Unități de Producție (U.P.)

Având în vedere că există situația în care unii beneficiari dețin păduri situate în mai multe U.P. s-a detaliat modalitatea de delimitare a zonelor de liniște în acest caz. Astfel se propune ca acesta să delimiteze zona de liniște compactă la nivel de U.P..

b. *Tipul de exploatație pentru care există riscul de nedeclarare a tuturor suprafețelor și/sau de nerespectare a standardelor de ecocondiționalitate*

Pentru claritate, s-a precizat tipul de teren pentru care există riscul de nedeclarare a tuturor suprafețelor și/sau de nerespectare a standardelor de ecocondiționalitate, respectiv teren agricol.

II. Capitolul 13 - ELEMENTS NEEDED FOR STATE AID ASSESMENT pentru Măsura 15 a fost modificat cu noua valoare a alocării măsurii ca urmare a realocărilor financiare la nivelul Programului și completat cu numărul schemei de ajutor de stat.

1.1.5.8.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse contribuie la creșterea atractivității submăsurii prin actualizarea și completarea costurilor standard.

Celelalte modificări vor contribui la creșterea gradului de claritate a fișei măsurii, care va avea un impact pozitiv în procesul de implementare, atât pentru beneficiar cât și pentru agenția de plăți.

1.1.5.8.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Indicatorii au fost modificați ca urmare a reducerii alocării financiare a măsurii 15.

1.1.5.8.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.9. I) Introducere SM 17.1 "Contribuții la primele de asigurare"

1.1.5.9.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Producția agricolă din România a fost și este în continuare dependentă de factorii climatici, ceea ce a impus de-a lungul timpului necesitatea reglementării unor mecanisme financiare de despăgubire sau compensare a fermierilor, prin intermediul cărora să-și compenseze parțial pierderile rezultate în urma fenomenelor climatice nefavorabile și care să le permită reluarea producției.

Urmare fenomenelor climatice nefavorabile din ultimii ani, România a fost nevoită să despăgubească fermierii, aproape an de an, cu sume consistente de la bugetul de stat astfel că în perioada 2002-2014 au

existat și s-au implementat sisteme de despăgubire sau compensare a fermierilor, care au contribuit la diminuarea parțială a pierderilor de producție suferite de fermieri.

Începând cu anul 2015, fermierii din România nu au mai beneficiat de sprijin financiar, pentru compensarea plății primelor de asigurare, suportând în totalitate povara financiară a contractelor încheiate cu societățile de asigurare-reasigurare.

Excepție fac cultivatorii de viță de vie, care beneficiază de măsura de „asigurarea recoltei de struguri" introdusă în Programul Naţional Suport 2009 – 2013 și păstrată și în noul Program Naţional de Sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014-2018.

Analizarea nevoilor impune îmbunătățirea măsurilor de management al riscurilor în agricultură, incluzând în program sub-măsura de subvenționare a primelor de asigurare.

Această sub-măsură va contribui semnificativ la creșterea gradului de accesibilitate de către fermieri a asigurărilor agricole și implicit la o mai bună protecție financiară a acestora în cazul apariției unor evenimente cauzatoare de daune precum fenomenele climatice nefavorabile și infestări cu organisme de carantină dăunătoare plantelor.

Totodată, prin această sub-măsură se urmărește stimularea societăților de asigurare de a extinde sfera riscurilor asigurabile care, în prezent nu acoperă toate tipurile de riscuri care pot afecta semnificativ performanțele exploatațiilor agricole.

Pentru a evita cresterea artificiala a primelor de asigurare ca urmare a introducerii sprijinului, dupa primul an de implementare, Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale va realiza o analiza a contractelor de asigurare care au beneficiat de sprijin, in vederea stabilirii unui nivel de referinta a primei de asigurare eligibile.

Introducerea măsurii M17.1 - are impact asupra capitolelor 4, 5, 10 și 11 în care au fost introduse și detaliate elementele care evidențiază necesitatea și oportunitatea introducerii măsurii. Aceste capitole au fost completate cu cele mai relevante aspecte/detalii în susținerea introducerii.

Modificările și completările efectuate sunt evidențiate în cele de mai jos :

Modificarea capitolului 4- SWOT și identificarea nevoilor 4.1.1 Descriere generală - Gestionarea riscurilor în agricultură (ce se introduce este marcat **bold** și ce se elimină este marcat cu *italic*):

Suprafața totală asigurată pe piața privată **în perioada 2014-2017 (***valori aferente 2011-2012*) **este de cca 1,8 milioane ha/an** *a fost 34%,* **reprezentând cca 22%** din totalul terenului arabil **al României** *din RO,* **adunând un total de prime brute subscrise de aproximativ 17 milioane EUR/an**. *Studiul Băncii Mondiale "Evaluarea politicii actuale privind managementul Riscului în RO"- 2013, realizat la nivelul MADR*

Modificarea capitolului 5 - Descrierea strategiei, sectiunea 5.2 Combinarea si justificarea masurilor de dezvoltare rurala pentru fiecare arie de interventie, domeniul de interventie 3B in vederea justificarii necesitatii introducerii sM 17.1, precum si sectiunea 5.3 O descriere a modului în care vor fi abordate obiectivele transversale, inclusiv cerințele specifice menționate la articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctul

(v) din Regulamentul (UE) 1305/2013, in cadrul careia au fost revizuite referintele la M 17 (ce se introduce este marcat **bold** și ce se elimină este marcat cu *italic*):

M17 – cadrul pentru stabilirea **sistemului de asigurări agricole** și a fondurilor mutuale *de asigurare* **pentru compensarea** împotriva pierderilor economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile, de boli ale animalelor/plantelor, de infestare cu dăunători și de alte incidente de mediu

Modificarea capitolului 8 - Descrierea masurilor selectate, subcapitolul 8.1 prin completarea sectiunii Cheltuieli neeligibile aplicabile mai multor/tuturor masurilor in functie de tipul de sprijin acordat (ce se introduce este marcat **bold**):

- cheltuili efectuate iniante de semnarea contractului de finantare a proiectului cu exceptia:

  ...

  - **cheltuieli aferente platii primei de asigurare in cadrul sM 17.1 care pot fi efectuate inainte de depunerea cererii de finantare.**

Modificarea capitolului 10 – Planul de finanțare

Introducerea M17.1 – Contribuții la primele de asigurare a animalelor și a plantelor (Art.37) a condus la modificarea secțiunii „10.3. Defalcare în funcție de măsură sau tip de operațiune cu o rată specifică a contribuției FEADR (în EUR pentru întreaga perioadă 2014-2020)", a Planului de finanțare, în care a fost adăugată M17.1 cu o contribuție FEADR de **35.098.000 Euro**, realocare din sub-măsura 17.2.

Urmare a deciziei României de a introduce o nouă sub- măsura în PNDR, respectiv M17.1 – Contribuții la primele de asigurare a animalelor și a plantelor (Art.37), secțiunea 11.1.3.2 P3B: Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor a fost actualizată prin adăugarea indicatorilor solicitați prin SCME specifici M17,1, respectiv: O1-Cheltuieli publice totale **42,80 mil. Euro.**

Valorile indicatorilor țintă 2023 au fost actualizate cu contribuția planificată aferentă M17.1.

De asemenea, valorile indicatorilor de realizare aferente M17.2 au fost revizuite ținând cont de diminuarea alocării, necesară derulării M17.1 (O1 – Cheltuieli publice totale (de la 200.000.000 euro la 42,06 mil. Euro).

1.1.5.9.2. Efectele estimate ale modificării

Prin introducerea acestei sub-măsuri se va incuraja participarea fermierilor la instrumentele de gestionare a riscurilor prin compensarea din fondurile PNDR a unei părți din prima de asigurare, astfel că, se așteaptă ca fermierii să fie din ce în ce mai interesați de participarea la schemele de gestionare a riscurilor și de atenuare a pierderilor survenite ca urmare a evenimentelor nefavorabile.

1.1.5.9.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Măsura va avea impact asupra planului de indicatori. Astfel, valorile indicatorilor de realizare aferente M17.2 au fost revizuite ținând cont de diminuarea alocării, necesară derulării M17.1 O1 – Cheltuieli publice totale (de la 200 mil. euro la 42,06 mil. euro).

1.1.5.9.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.10. J) Actualizarea prevederilor Cap 8.1 si a fiselor sub-masurilor, 4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a si 6.4 - IF

1.1.5.10.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Încă din faza de elaborare a PNDR, la nivelul MADR au fost întreprinse acțiuni pregătitoare și analize pentru identificarea oportunității de sprijinire a IF prin Program. In urma finalizării evaluării ex-ante pentru PNDR, a fost introdus in Program, instrumentul financiar de creditare cu partajarea riscului la nivel de portofoliu.

Pentru punerea in aplicare a acestui instrument financiar, în data de 13 iulie 2017, Guvernul României a aprobat Memorandumul cu tema: *Demararea negocierilor cu Fondul European de Investiții în vederea semnării Acordului de Finanțare pentru implementarea instrumentului financiar de creditare cu partajarea riscului finanțat din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.* Acordul de finanțare pentru încredințarea către FEI a sarcinilor de implementare a instrumentului financiar finanțat din PNDR a fost semnat la data de 28 noiembrie 2017, în prezent fiind în pregătire apelul pentru selecția intermediarilor financiari.

Din discuțiile preliminare avute de MADR cu reprezentanții sectorului financiar, a rezultat necesitatea clarificării unor aspecte privind eligibilitatea operațiunilor sprijinite prin IF, precum si a condițiilor de eligibilitate pentru acordarea acestei forme de sprijin, proces care trebuie realizat anterior lansării apelului de selecție.

In acest context, pentru facilitarea implementării IF se impune revizuirea Cap. 8.1, cuprinzând descrierea generală a măsurilor din cadrul PNDR, precum si a fiselor submăsurilor care fac obiectul sprijinului prin IF pentru valorificarea flexibilității sporite oferite de prevederile specifice din Regulamentele nr. 1303/2013 si 1305/2013, precum si din actele subsecvente acestora. În acest sens, este necesară modificarea următoarelor secțiuni:

- secțiunea *Dispoziții privind eligibilitatea cheltuielilor* din Cap 8.1 pentru a evidenția eligibilitatea costurilor generale si in cazul IF;

- sectiunea *Instrumente financiare* din Cap 8.1 prin includerea referintei legale pentru optiunea de implementare a IF aleasa si clarificarea modalitatiii de aplicare a prevederilor art 45, alin 5 din Reg nr. 1305/2013 privind finantarea fondului de rulment;

- sectiunea *Operatiuni/ Actiuni eligibile pentru suport* din cadrul sM 4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a pentru a pemite flexibilizarea investitiilor in producerea si utilizarea energiei regenerabile eligibile prin IF, precum si din cadrul sM 6.4 pentru extinderea domeniului de aplicabilitate referitor la infrastructura turistica;

- sectiunea *Costuri eligibile* din cadrul sM 4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a si 6.4 pentru a clarifica regulile de eligibilitate din cadrul IF in privinta achizitiei de terenuri si cladiri si mijloace de transport cu respectarea conditiilor specifice prevazute la art. 45 alin (2) din Reg nr. 1305/2013 si art 4 alin (1) din Reg nr. 480/2014;

- sectiunea *Costuri eligibile* din cadrul sM 4.2 si 4.2a pentru a introduce posibilitatea de a achizitiona instalatii al caror scop principal este producerea de energie electrica din biomasa, cu respectarea prevederilor art 13 (d) din Regulamentul nr. 807/2014;

- sectiunea *Sume (aplicabile) si rata sprijinulu*i din cadrul sM 4.1 si 4.1a pentru a clarifica faptul ca, in cazul sprijinului prin grant, intensitatea sprijinului stabilita conform fisei sM 4.1 si 4.1a in functie de dimensiunea economica a fermei nu este influentata, pe parcursul implementarii proiectului, in cazul in care beneficiarul dispune de un alt sprijin oferit exclusiv prin instrumentul financiar.

- sectiunea *Sume (aplicabile) si rata sprijinulu*i din cadrul sM 4.1, 4.1a, 4.2 si 4.2a pentru a preciza faptul ca, in cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

- sectiunea *Sume (aplicabile) si rata sprijinului* din cadrul sM 4.1a pentru a clarifica faptul ca utilizarea costurilor simplificate este aplicabila in cazul granturilor.

De asemenea, au fost realizate o serie de modificari pentru o mai buna corelare si implementare a prevederilor privind IF din fisele masurilor vizate, spre exemplu, neeligibilitatea investitiilor in exploatatii viticole in cadrul sM 41.

1.1.5.10.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse vor aduce mai multă claritate în privința condițiilor de acordare a sprijinului prin IF în cadrul măsurilor vizate si vor facilita procesul de implementare a IF.

1.1.5.10.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificările propuse nu au impact asupra indicatorilor.

1.1.5.10.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.11. K) Modificarea planului financiar - Cap.10

1.1.5.11.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Având în vedere prevederea art. 59(4)(g) din Reg. (UE) Nr. 1305/2013, respectiv "Pentru statele membre care, la 1 ianuarie 2014 sau la o dată ulterioară, primesc asistență financiară în conformitate cu articolele 136 și 143 din TFUE, rata contribuției FEADR care rezultă din aplicarea articolului 24 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 poate fi majorată suplimentar cu maximum 10 puncte procentuale suplimentare până la maximum de 95 %, pentru cheltuielile care urmează să fie efectuate de aceste state membre în primii doi ani de implementare a programului de dezvoltare rurală. Rata contribuției FEADR care s-ar aplica fără această derogare este totuși respectată pentru cheltuielile publice totale efectuate în timpul perioadei de programare", coroborată cu data de aprobare a PNDR 2014-2020, respectiv 26.05.2015, precum și cu scrisoarea DG AGRI, Ares (2017) 2315111 din data de 05 mai 2017 România nu a mai putut aplica rata majorată începând cu trim.3.2017.

Astfel, ratele FEADR au fost recalculate în așa manieră încât rata contribuției maxime din partea Uniunii Europene să fie respectată pentru întreaga cheltuială publică planificată în cadrul PNDR 2014-2020, astfel, până la închiderea programului, acestea sunt micșorate pentru a compensa efectul de majorare din primii doi ani de implementare, având ca efect modificarea alocării publice totale PNDR 2014-2020. Rata FEADR recalculata precum si realocările intre regiuni si masuri cu cote de contribuție FEADR diferite au condus la modificarea contribuției publice totale.

Din calculele COM bazate pe soldul FEADR și soldul Public, solduri validate de Agenția de plăți acreditată pentru plăți din FEADR (AFIR), ținând cont inclusiv de cheltuielile declarate pentru trimestrul I.2018, noile rate FEADR comunicate de COM, sunt:

Art. 59(3)(a) - regiuni mai puțin dezvoltate (în cazul RO, toată țara, mai puţin regiunea Bucureşti Ilfov): rata FEADR 83,45% (maximul permis de regulament este de 85%).

Art. 59(3)(a), 59(4)(d) – instrumente financiare în regiuni mai puțin dezvoltate: rata FEADR 93,45% (maximul permis de regulament este de +10% față de rata de bază din regiunile mai puțin dezvoltate, respectiv 95%).

Art. 59(3)(b) - regiuni al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75% din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75% din PIB-ul mediu al UE-27 (în cazul RO regiunea Bucureşti Ilfov): rata FEADR 74,29% (maximul permis de regulament este de 75%).

Art. 59(3)(b), 59(4)(d) – instrumente financiare în regiuni de tipul 59(3)(b): rata FEADR 84,29% (maximul permis de regulament este de +10% față de rata de bază din regiunea unde se aplică, respectiv 85%).

Art. 59(3)(a), 59(4)(a) – măsuri prevăzute la articolele 14 - Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare, 27 - Înființarea grupurilor și organizațiilor de producători, 35 - Cooperare, 32 - Dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i) - Tineri fermieri, aplicate în regiuni mai puțin dezvoltate: rata FEADR 89,32% (maximul permis de regulament este de 90%).

Art. 59(3)(b), 59(4)(a) – măsuri prevăzute la articolele 14, 27, 35, 32, 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i), aplicate în regiuni de tipul 59(3)(b): rata FEADR 89,74% (maximul permis de regulament este de 90%).

Art. 59(3)(a), 59(4)(e) – operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR: rata FEADR 100% (maximul permis de regulament este de 100%).

Propuneri de realocare/alocare a fondurilor:

Ca si principii generale, submasurile al caror buget a fost diminuat au fost selectate in urma unei analize care a tinut cont de:

• Derularea mai multor sesiuni/licitații urmare cărora gradul de accesare înregistrat a fost scăzut.

• Menținerea in cadrul acestora a unui disponibil care sa permită derularea unor sesiuni viitoare.

1. Propuneri ce vizează realocarea fondurilor FEADR din alocarea Art. 59(3)(a) (restul teritoriului) în alocarea Art. 59(3)(b) (regiunea Bucuresti - Ilfov) ca urmare a depășirii bugetului alocat inițial. Realocarea s-a bazat pe previziunea plaților aferente contractelor semnate, astfel:

• sM4.3 - alocarea FEADR Art. 59(3)(b) a crescut cu 543.435 euro, de la 400.048 euro la 943.483 euro (DI2A);

• sM6.2 - alocarea FEADR Art. 59(3)(b) a crescut cu 3.209.477 euro, de la 800.000 euro la 4.009.477 euro (DI6A);

• sM6.4 - alocarea FEADR Art. 59(3)(b) a fost bugetata cu 297.160 euro, DI 5C;

- sM19.1 - alocarea Art. 59(3)(b) a crescut cu 2.170 euro, de la 32.400 euro la 34.570 euro (DI6B);

• sM17.1 - alocarea FEADR Art. 59(3)(b) a fost bugetata cu 5.000.000 euro urmare a introducerii acestei submăsuri (DI 3B).

2. Propuneri ce vizează realocarea fondurilor FEADR urmare a introducerii de noi măsuri/submăsuri (M14, sM17.1):

Justificare introducere M14: Bugetul estimat ca necesar pentru implementarea M14 este de cca. 281 mil. EUR (cca 251 mil. euro FEADR) care va constitui contribuția publică totală în cadrul Programului. În evaluarea necesarului a fost avută în vedere experiența anterioară dobândită în urma implementării M.215 a PNDR 2007-2013. Suplimentar față de efectivele de animale (porci și păsări din categoriile eligibile) care beneficiază de sprijin în cadrul M215 și se estimează că vor opta în continuare pentru derularea angajamentelor voluntare în cadrul M14, estimăm că exploatațiile noi sau modernizate, care au fost autorizate sanitar-veterinar după închiderea ultimei sesiuni de primire a cererilor de sprijin pentru M215 vor opta pentru deschiderea unor angajamente în cadrul M14.

Pentru bugetarea introducerii M14 (finanțarea de angajamente noi - DI3A) se vor realoca următoarele sume FEADR:

• din alocarea M02 vor fi realocați 51.120.737, scăzând astfel alocarea acestei submăsuri de la 60.386.100 euro la 9.265.363 euro.

Justificare diminuare alocare M02: Realocarea are ca principală motivație lansarea cu întârziere a acestei măsuri datorita transpunerii unei noi legislații privind achizițiile publice precum si lipsa de interes a operatorilor economici in accesarea acestei masuri (au fost anulate proceduri de atribuire in cadrul carora fie a venit un sigur operator sau niciunul).

Bugetul menținut in măsura acoperă atât procedurile de atribuire pentru asigurarea serviciilor de consiliere pentru înființarea și dezvoltarea formelor asociative, beneficiarii care au angajamente de agro-mediu, fermierii mici și tinerii fermieri cat si lansarea de apeluri urmare aplicării modificărilor generate de OMNIBUS.

Din planificarea activităților de consiliere, precum și din stadiul implementarii submăsurilor 4.1, 4.2, 6.2, 6.4, 6.1, 6.3 a rezultat necesitatea diminuării bugetului.

Prin urmare, planificarea serviciilor de consiliere pentru perioada rămasă de implementare a PNDR, a coroborat beneficiarii măsurii de consiliere cu alocările existente și stadiul implementării măsurilor din PNDR, diferența fiind realocată.

• din alocarea sM6.5 vor fi realocați 100.000.000 euro, scazând astfel alocarea acestei submăsuri de la 112.333.000 euro la 12.333.000 euro (DI 2A).

Justificare diminuare alocare sM6.5: Realocarea are drept principală motivație slaba accesare sM6.5, situație data în principal de următoarele cauze:

- plata din FEADR pentru transferul definitiv - neatractivă pentru potențialii beneficiari, având în vedere perioada scurtă de compensare a acestui transfer, respectiv 2020 (pentru maximum 3 ani) în schimbul renunțării definitive la terenul agricol deținut în proprietate.

- situația evidențelor cadastrale din România și lipsa documentelor de proprietate (lipsă documente de proprietate, lipsă cadastru, intabulare, succesiunile deschise, etc.) conduc la imposibilitatea efectuării transferurilor definitive. Costurile cu efectuarea cadastrului cad în sarcina potențialilor beneficiar și acestea sunt extrem de ridicate în raport cu veniturile acestora.

- specificitățile grupului țintă - beneficiarii țintă ai măsurii sunt fermieri care vor să se retragă din activitatea agricolă, având de cele mai multe ori vârste înaintate, neavând suficient acces la informații și nici posibilități financiare de a pregăti documentația aferentă transferului și Cererii de Finanțare.

- MADR a modificat fișa submăsurii, a simplificat ghidul solicitantului și procedura de implementare pentru această submăsură, oferind o flexibilitate mai mare.

- De asemenea a fost făcută o amplă campanie de informare pentru acesată submăsură, prin RNDR, la nivel de județ, AFIR prin intermediul propriilor campanii de informare a procedat la diseminarea facilităților acestei măsuri, prin prezentarea detaliată a oportunităților acestei submăsuri, încă din anul 2017.

• din alocarea sM17.2 vor fi realocați 99.804.000 euro, scazând astfel alocarea acestei submăsuri de la 170.000.000 euro la 70.196.000 euro (DI 3B).

Justificare diminuare alocare sM17.2: Neacreditarea unui fond mutual până la jumătatea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

Justificare introducere sM17.1: Producția agricolă din România a fost și este în continuare dependentă de factorii climatici, ceea ce a impus de-a lungul timpului necesitatea reglementării unor mecanisme financiare de despăgubire sau compensare a fermierilor, prin intermediul cărora să-și compenseze parțial pierderile rezultate în urma fenomenelor climatice nefavorabile și care să le permită reluarea producției.

Urmare fenomenelor climatice nefavorabile din ultimii ani, România a fost nevoită să despăgubească fermierii, aproape an de an, cu sume consistente de la bugetul de stat astfel că în perioada 2002-2014 au existat și s-au implementat sisteme de despăgubire sau compensare a fermierilor, care au contribuit la diminuarea parțială a pierderilor de producție suferite de fermieri. Începând cu anul 2015, fermierii din România nu au mai beneficiat de sprijin financiar, pentru compensarea plății primelor de asigurare, suportând în totalitate povara financiară a contractelor încheiate cu societățile de asigurare-reasigurare.

Analizarea nevoilor impune îmbunătățirea măsurilor de management al riscurilor în agricultură, incluzând în program această submăsura de subvenționare a primelor de asigurare.

Această submăsură va contribui semnificativ la creșterea gradului de accesibilitate de către fermieri a asigurărilor agricole și implicit la o mai bună protecție financiară a acestora în cazul apariției unor evenimente cauzatoare de daune precum fenomenele climatice nefavorabile și infestări cu organisme de carantină dăunătoare plantelor.

Bugetul estimat ca necesar pentru implementarea sM17.1 este de cca. 42 mil. euro (cca 35 mil. euro FEADR) care va reprezenta contribuția publică totală în cadrul PNDR 2014-2020. În evaluarea necesarului a fost avut în vedere numărul fermierilor care au încheiat în ultimii 3 ani polițe de asigurare agricole cu societățile de asigurări și perioada de implementare rămasă până la încheierea programului de dezvoltare rurală 2014-2020.

• Pentru bugetarea introducerii sM17.1 se va realoca suma de 35.098.000 euro FEADR din alocarea sM17.2, scazând astfel alocarea acestei submăsuri de la 70.196.000 euro la 35.098.000 euro (DI 3B).

Justificare diminuare alocare sM17.2: Neacreditarea unui fond mutual până la jumătatea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

3. Propuneri ce vizează realocarea de fonduri în cadrul măsurilor/submăsurilor active:

• Alocarea sM2.1 pentru DI 3A, Art. 59(3)(a) a fost suplimentată cu suma de 2.781.018 euro FEADR, crescând astfel de la 163.200 euro la 2.944.218 euro.

Justificare suplimentare alocare sM2.1 - DI3A: Fișa măsurii prevede că sprijinul acordat prin sM2.1 va fi acordat fermierilor care au nevoie de consiliere, atât din punct de vedere al constituirii și organizării lor în cooperative și grupuri de producători, cât și cooperativelor și grupurilor de producători existente din punct de vedere tehnic (acces la consiliere în domeniul tehnologic, economic, de protecție a mediului, de adaptare la schimbările climatice și la acțiuni de cooperare în cadrul lanțurilor scurte de aprovizionare). De asemenea, se va asigura consiliere pentru înființarea și dezvoltarea formelor asociative ale fermierilor.

Prin urmare, măsura prevede și posibilitatea acordării de consiliere în vederea constituirii formelor asociative. Din analiza spațiului rural se constată slaba asociere a fermierilor în vederea creșterii performanței economice a exploatațiilor.

În consecință, urmare celor de mai sus expuse s-a suplimentat bugetul pentru DI 3A, în acord cu cerințele măsurii și tocmai pentru a facilita o creștere a integrării fermierilor într-o formă asociativă, bugetul stabilit inițial in PNDR fiind insuficient raportat la nevoile identificate în ceea ce privește asocierea fermierilor.

• În cadrul M16 urmare analizei implementării subprogramului pomicol s-a stabilit inversarea alocărilor stabilite inițial pentru sM16.1/16.4 și 16.1a/16.4a, astfel alocările submăsurilor dedicate subprogramului pomicol 16.1a/16.4a au fost programate ca alocări pentru submăsurile 16.1/16.4, iar alocările submăsurilor 16.1/16.4 au fost programate ca alocări pentru submăsurile dedicate subprogramului pomicol 16.1a/16.4a (DI 3A). Alocările propuse sunt sM16.1: 6.008.440 euro, sM16.1a: 5.200.000 euro, sM16.4: 9.012.660 euro, sM16.4a: 7.800.000 euro;

• Alocarea sM19.3 (DI 6B, Art. 59(3)(a)) a fost suplimentată cu suma de 269.327 euro FEADR, crescând astfel de la 14.905.114 euro la 15.174.441 euro. Suplimentarea provine din disponibilul sM19.1 (DI 6B, Art. 59(3)(a)), submăsură închisă;

• Alocarea sM4.1 pentru DI 2A, art. 59(3)(a) a fost suplimentată cu suma de 166.915.322 euro FEADR, suplimentarea a fost realizată prin diminuarea alocării DI 5D cu această sumă.

Justificare suplimentare alocare sM4.1 - DI 2A și diminuare DI 5D: Pe baza datelor din implementare s-a constatat ca cca. 50% din proiectele din sectorul zootehnic au realizat investiții în obiective de competitivitate (DI 2A) și nu în obiective ce vizau mediul și gestionarea gunoiului de grajd (DI 5D) așa cum s-a prevăzut inițial în PNDR (unde alocarea sM4.1 s-a împărțit în mod egal între cele două DI-uri). Pentru a pune în acord planul financiar cu datele din implementare se propune diminuarea alocării DI 5D cu 50%, proporția între DI-uri în cadrul sM4.1 devenind în acest mod de cca. 75% alocare pentru DI 2A (556.342.467 euro FEADR, excluzând alocarea FEADR pentru implementarea IF de 58.494.292 euro) și cca. 25% pentru DI 5D (180.926.823 euro FEADR).

4. Propuneri ce vizează realocarea de fonduri între măsurile/submăsurile active:

• Alocarea sM4.1 a fost suplimentată cu suma de 41.585.000 euro FEADR (DI 2A, 5D, Art. 59(3)(a)) generând o creștere de la 754.178.582 euro la 795.763.582 euro. Suplimentarea a fost realizată prin diminuarea alocării sM15.1 (P4, Art. 59(3)(a)) de la 99.000.000 euro la 57.415.000 euro FEADR.

Justificare diminuare sM15.1: sM15.1 este o măsură implementată pentru prima dată în RO. Ținând seama de specificul acestei măsuri (măsură care trebuie gestionată prin IACS – fiind necesară dezvoltarea unor module specifice în sistemul informatic al APIA care să fie interfațate cu funcționalitățile IACS relevante, măsură de tip IACS cu perioade specifice de depunere a cererilor de sprijin/plată, detalii tehnice pentru gestionarea cărora MADR a trebuit să apeleze la expertiza altor instituții – Ministerul Apelor și Pădurilor, ITRSV, lansarea sM15.1 nu a putut fi făcută până în anul 2017. Din cauza faptului că sM15.1 este o măsură de tip IACS, implementarea acesteia a trebuit făcută prin APIA, instituție care nu deținea o vastă experiență în implementarea măsurilor bazate pe procesul de evaluare și selecție a beneficiarilor în funcție de principii și criterii de selecție.

Pe acest fond, în prima sesiune de depunere a cererilor de sprijin, sM15.1 nu s-a bucurat de un grad ridicat de accesare, urmând a fi identificate în perioada următoare cele mai bune măsuri care să îmbunătățească acest aspect. Însă, în perioada rămasă pentru implementarea PNDR 2014-2020 este previzibil ca alocarea sM15.1 să nu poată fi integral consumată.

5. Corelarea cap. 5 - Descriere Strategiei, subcapitolul 5.2 cu cap. 10 - Planul financiar, în ceea ce privește împărțirea alocării prevăzute pentru instrumentele financiare (IF) la nivel de domeniu de intervenție (DI):

•Alocarea pentru IF sM4.1 era programată în cadrul DI 2A, 5D, din motive de simplificare în strategie s-a stabilit încadrarea bugetului într-un singur DI, respectiv 2A. Astfel, alocarea FEADR de 58.792.359 euro împărțită în mod egal între DI 2A și DI 5D devine programată în totalitate în cadrul DI 2A;

•Alocarea pentru IF sM 4.2 era programată în cadrul DI 3A, 6A, din motive de simplificare în strategie s-a stabilit încadrarea bugetului într-un singur DI, respectiv 3A. Astfel, alocarea FEADR de 7.171.936 euro împărțită în proporție de 40% DI 3A și 60% DI 6A devine programată în totalitate în cadrul DI 3A;

•Alocarea pentru IF sM 4.2a (pomicol) era programată în cadrul DI 3A, 6A, din motive de simplificare în strategie s-a stabilit încadrarea bugetului într-un singur DI, respectiv 3A. Astfel, alocarea FEADR de 667.882 euro împărțită în proporție de 40% DI 3A și 60% DI 6A devine programată în totalitate în cadrul DI 3A;

•Alocarea pentru IF sM 6.4 era programată în cadrul DI 5C, 6A, din motive de simplificare în strategie s-a stabilit încadrarea bugetului într-un singur DI, respectiv 6A. Astfel, alocarea FEADR (restul teritoriului) de 962.385 euro împărțită în proporție de 1% DI 5C și 99% DI 6A devine programată în totalitate în cadrul DI 6A.

Cap 13 - Elemente necesare pentru evaluarea ajutoarelor de stat a fost modificat in mod corespunzator pentru a reflecta modificarile financiare care vizeaza M 2, M15 si M17.

1.1.5.11.2. Efectele estimate ale modificării

Efectele estimate ale acestei modificări implică o redistribuire a fondurilor generată de introducerea de noi măsuri/submăsuri și de suplimentarea alocărilor în cazul în care bugetul alocat inițial pentru anumite submăsuri a fost sau urmează ca în scurt timp să fie consumat, în vederea realizării plăților pentru contractele aflate în implementare.

1.1.5.11.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Urmare a suplimentării/diminuării alocărilor inițiale din planul financiar, indicatorii stabiliți la nivel de domeniu de intervenție în cap. 11 PNDR „Planul de indicatori”, precum și Obiectivele de etapă stabilite în cap. 7 „Cadrul de Performanță”, vor suferi modificări care vor reflecta noile sume propuse în cap. 10 "Planul de finanțare".

1.1.5.11.4. Legătura dintre modificare și AP

Modificarea planului financiar PNDR implică modificarea alocărilor stabilite la nivel de Obiective Tematice în Acordul de Parteneriat

- Obiectiv tematic OT 1 alocarea FEADR a scăzut de la 88.407.200 euro la 37.286.463 euro.
- Obiectiv tematic OT 3 alocarea FEADR a crescut de la 2.380.327.032 euro la 2.674.048.162 euro.
- Obiectiv tematic OT 4 alocarea FEADR a scăzut de la 486.179.372 euro la 290.155.407 euro.
- Obiectiv tematic OT 5 alocarea FEADR a scăzut de la 1.558.458.449 euro la 1.537.665.949 euro.
- Obiectiv tematic OT 6 alocarea FEADR a scăzut de la 1.172.989.046 euro la 1.152.196.546 euro.
- Obiectiv tematic OT 8 alocarea FEADR a scăzut de la 529.921.363 euro la 524.929.936 euro.
- Obiectiv tematic OT 9 alocarea FEADR a scăzut de la 1.672.959.921 euro la 1.672.959.920 euro.
- Obiectiv tematic OT 10 alocarea FEADR s-a menținut.
- Asistenta tehnica alocarea FEADR s-a menținut.
- **Total FEADR s-a menținut 8.127.996.402 euro.**

1.1.5.12. L) Modificarea planului de indicatori - Cap. 11

1.1.5.12.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Având în vedere recalcularea contribuțiilor ratelor FEADR, precum și propunerile de realocări/alocări de fonduri FEADR din capitolul 10 Planul financiar ce vizează o redistribuire a fondurilor generată de introducerea de noi măsuri/submăsuri și de suplimentarea alocărilor în cazul în care bugetul alocat inițial pentru anumite submăsuri a fost sau urmează ca în scurt timp să fie consumat, capitolul 11 va suferi următoarele modificări:

Capitolul 11.1 „Plan de indicatori”:

DI 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 67,10 mil. euro la 67,61 mil. euro ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale (2.1 - 2.3) M02 au scăzut de la 71,05 mil. euro la 11,11 mil. euro urmare realocării către M14 Bunăstarea animalelor și aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale (16.1 - 16.9) M16 au crescut de la 31,13 mil. euro la 31,37 mil. euro ca efect al aplicării noii rate.

În urma modificării indicatorilor de realizare planificați, indicatorul țintă T1 s-a modificat.

• T1: procentajul cheltuielilor în temeiul articolelor 14, 15 și 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 în raport cu cheltuielile totale pentru PDR (aria de intervenție 1A) a scăzut de la 1,79% la 1,17%, modificarea a fost efectuata automat de sistem pe baza alocărilor revizuite (este singurul indicator de target modificat, datorita raportarii la anvelopa totala modificata a Programului).

•Cheltuielile publice totale prevăzute pentru PDR au scazut de la 9,47 mld. euro la 9,44 mld. euro;

•Cheltuielile publice totale aferente DI 1A au scăzut de la 169,28 mil. euro la 110,07 mil. euro.

DI 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite – nu a suferit modificări.

DI 1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier – nu a suferit modificări.

DI 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Formare/dobândirea de competențe (1.1) M01 - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe a crescut de la 9 mil. euro la 9,07 mil. euro ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 12,48 mil. euro la 12,57 mil. euro ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de beneficiari consiliați (2.1) M02 a scăzut de la 36.639 beneficiari la 2.600 beneficiari ca efect al diminuării bugetului;

•Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au scăzut de la 21,98 mil. euro la 1,27 mil. euro;

•Numărul de exploatații care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatațiile agricole (4.1) a fost mentinut la 3.393 exploatații (pentru a nu creste la modul artificial valoarea indicatorului de output, urmare rezultatelor analizei implementării sM 4.1, respectiv valoarea medie a proiectelor mai mare decât cea prevăzută inițial în etapa de programare, se propune menținerea valorii indicatorului de output, la 3.393 explotații spijinite chiar dacă alocarea DI 2A a crescut).

•Totalul cheltuielilor publice pentru investiții în infrastructură (4.3) au scazut de la 135,39 mil. euro la 133,30 mil. euro urmare a aplicării noii rate și a realocării între restul teritoriului și regiunea București – Ilfov;

•Investiții totale în EUR (publice + private) M04 au fost recalculate ca urmare a modificării alocării publice, pentru calculul valorii s-a utilizat pe baza implementării o rata medie a sprijinului public de 78% pentru sM

4.1, iar pentru sM4.3 - drumuri agricole s-a utilizat rata de sprijin de 100%. Noua valoare a indicatorului este de 1,46 mld. euro;

•Cheltuieli publice totale EUR (4.1) M04 au crescut de la 746,10 mil. euro la 1.034,47 mil. euro, datorită:

1.redistribuirii alocării inițiale în interiorul sM4.1 între domeniile de intervenție, respectiv diminuare alocare DI 5D şi suplimentare alocare DI 2A;

2.suplimentarea alocării sM4.1 prin realocarea de la sM15.1;

3.redistribuirea sumei alocate instrumentului financiar integral către DI 2A.

•Cheltuieli publice totale EUR M04 au crescut de la 881,49 mil. euro la 1.167,8 mil. euro, pe baza modificărilor de la nivelul sM4.1;

•Investiții totale în EUR (publice + private) M06, respectiv Cheltuieli publice totale EUR M06 au scăzut de la 366,5 mil. euro la 263,8 mil. euro. Reflectă alocarea sM6.3 și sM6.5, sM6.5 a fost diminuata ca urmare a realocării cu 89%. De asemenea, în noua valoare se reflectă și noua rata utilizată. Ambele submăsuri au o rata a sprijinului public de 100% astfel încât valorile celor doi indicatori „Investiții totale" și „Cheltuieli publice totale" sunt egale.

DI 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe, respectiv Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 6,35 mil. euro la 6,40 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de beneficiari consiliați (2.1) M02 a scăzut de la 25.418 la 400 beneficiari, ca efect al diminuării bugetului;

•Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au scăzut de la 30,50 mil. euro la 0,25 mil. euro, urmare a realocărilor către M14 Bunăstarea animalelor și aplicării noii rate;

•Investiții totale în EUR (publice + private), Cheltuieli publice totale EUR (6.1), respectiv Cheltuieli publice totale EUR M06 au scăzut de la 444,84 mil. euro la 436,74 mil euro, ca efect al aplicării noii rate.

DI 2C+) Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Investiții totale în EUR (publice + private), respectiv Cheltuieli publice totale EUR M04 sunt de 100,97 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

DI 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al

promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 3,0 mil. euro la 3,02 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de beneficiari consiliați (2.1) M02 a crescut de la 128 beneficiari la 10.000 beneficiari, urmare a suplimentării bugetului;

•Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au crescut de la 0,19 mil. euro la 3,53 mil. euro, urmare a suplimentării bugetului și aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale EUR (3.1 - 3.2) M03 au crescut de la 10,0 mil. euro la 10,18 mil. euro ca efect al aplicării noii rate;

• Investiții totale în EUR (publice + private) M04 de 432,15 mil. euro, rata medie a sprijinului public utilizată fiind de cca. 50%;

•Cheltuieli publice totale EUR M04 au crescut de la 211,51 mil. euro la 220,29 mil. euro datorită aplicării noii rate si redistribuirii sumei alocate instrumentului financiar integral către DI 3A.

•Cheltuieli publice totale EUR M09 au crescut de la 20,0 mil. euro la 20,04 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de beneficiari M14 a crescut de la 497 la 549 beneficiari, urmare a suplimentării alocării financiare în vederea încheierii de noi angajamente;

•Cheltuieli publice totale EUR M14 au crescut de la 516,53 mil. euro la 776,46 mil. euro, urmare a suplimentării bugetului și aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale EUR (16.1 - 16.9) M16 au crescut de la 31,13 mil. euro la 31,36 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

DI 3B) Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 3,0 mil. euro la 3,02 mil. euro ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de exploatații agricole care beneficiază de ajutor pentru prima de asigurare (17.1) M17, urmare introducerii acestei submăsuri a fost adăugată valoarea de 5.000 exploatații sprijinite anual, pe parcursul a 5 ani;

•Cheltuieli publice totale EUR (17.1) M17 – a fost introdusă valoarea de 42,80 mil. euro, urmare a introducerii acestei submăsuri;

•Numărul de exploatații agricole care participă la fonduri mutuale (17.2) M17 a scăzut de la 15.000 la 3.100 exploatații, valoarea indicatorului a scăzut proporțional cu diminuarea alocării de 79,4%;

•Cheltuieli publice totale EUR (17.2) M17 au scăzut de la 200,0 mil. euro la 42,06 mil. euro datorită realocărilor către M14 și sM17.1, precum și ca efect al aplicării noii rate.

P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură

Indicatori de realizare planificați 2014-2020 – Agricultură:

•Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe M01 au crescut de la 38,29 mil. euro la 38,58 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 38,79 mil. euro la 39,09 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de beneficiari consiliați (2.1) M02 a scăzut de la 132.901 la 59.000 beneficiari, ca efect al diminuării bugetului;

•Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au scăzut de la 13,29 mil. euro la 5,98 mil. euro, ca efect al diminuării bugetului și aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale EUR M10 au scăzut de la 1.052,55 mil. euro la 1.050,46 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Suprafața (ha) inclusă în măsuri de agromediu și climă (10.1) M10 s-a modificat de la 1.351.100,00 la 1.295.700,00 ha;

•Cheltuieli publice totale EUR M11 au scăzut de la 236,42 mil. euro la 235,70 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale EUR M13 au scăzut de la 1.354,89 mil. euro la 1.317,59 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

Indicatori de realizare planificați 2014-2020 – Pădure:

•Zone în cadrul contractelor privind mediul forestier (15.1) au scăzut de 820.000 ha la 479.000 ha, ca efect al diminuării bugetului cu 41,6%;

•Cheltuieli publice totale EUR M15 au scăzut de la 117,80 mil. euro la 70,15 mil. euro, ca efect al diminuării bugetului și aplicării noii rate.

DI 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au crescut de la 0,0083 mil. euro la 0,084 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Investiții totale în EUR (publice + private), respectiv Cheltuieli publice totale EUR M04 de 441,11 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale EUR M10 au crescut de la 18,20 mil. euro la de 18,54 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

DI 5C) Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor la înființare/sprijin pentru investiții în activități neagricole în zonele rurale (6.2 și 6.4), respectiv Numărul de operațiuni M06 au crescut de 9 la 11, urmare a bugetării regiunii București – Ilfov;

•Investiții totale în EUR (publice + private) M06 au crescut de la 1,96 mil. euro la 2,4 mil. euro, valoarea indicatorului a crescut proporțional cu suplimentarea alocării, rata medie a sprijinului public utilizată este de cca. 90%;

•Cheltuieli publice totale EUR M06 au crescut de la 1,76 mil. euro la 2,17 mil. euro, urmare a bugetării regiunii București – Ilfov și a aplicării noii rate.

DI 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3) M01 au crescut de la 3,33 mil euro la 3,36 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții (de exemplu, stocarea gunoiului de grajd, tratarea gunoiului de grajd) (4.1, 4.4 și 4.3) M04 a scăzut de la 870 la 435 operațiuni sprijinite, proportional cu diminuarea alocării.

La modificarea valorii au contribuit:

1. redistribuirea alocării inițiale în interiorul sM4.1 între domeniile de intervenție, respectiv diminuare alocare DI 5D şi suplimentare alocare DI 2A.

2. redistribuirea sumei alocate instrumentului financiar integral către DI 2A.

•Investiții totale în EUR (publice + private) M04 au scăzut de la 618,90 mil. euro la 278,30 mil. euro, pentru calculul valorii, s-a utilizat pe baza implementării o rata medie a sprijinului public de 78%;

•Cheltuieli publice totale EUR M04 au scăzut de la 442,52 mil. euro la 217,07 mil. euro, datorită diminuării alocării DI 5D și aplicării noii rate.

DI 5E) Promovarea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale EUR (8.1) M08 au crescut de la 124,51 mil euro la 126,80 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

DI 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Numărul de beneficiari consiliați (2.1) și Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3) M02 au fost eliminate urmare a realocării acestei sume către M14;

•Investiții totale în EUR (publice + private) M04 de 662,10 mil. euro, rata medie a sprijinului public utilizată este de cca. 50%;

•Cheltuieli publice totale EUR M04 au scazut de la 332,26 mil euro la 331,05 mil. euro datorită diminuării alocării cu componenta financiara aferenta instrumentului financiar care acum este programata in totalitate pe DI 3A și aplicării noii rate;

•Investiții totale în EUR (publice + private) M06 de 306,32 mil. euro, respectiv Cheltuieli publice totale EUR de 286,95 mil. euro, modificările sunt urmare aplicării noii rate și a realocării fondurilor FEADR din Art. 59(3)(a) - restul teritoriului în Art. 59(3)(b) - regiunea București – Ilfov, având în vedere că bugetul alocat inițial a fost depășit.

DI 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Indicatori de realizare planificați 2014-2020:

•Cheltuieli publice totale EUR M07 au crescut de la 1.297,93 mil euro la 1.306,14 mil euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale (EUR) - asistență pregătitoare (19.1) M19 au scazut de la 2,4 mil euro la 1,99 mil. euro, urmare a realocării fondurilor FEADR din Art. 59(3)(a) - restul teritoriului în Art. 59(3)(b) - regiunea București – Ilfov, având în vedere că bugetul alocat inițial a fost depășit, respectiv urmare a realocării către sM19.3 a bugetului disponibil din alocarea Art. 59(3)(a) - restul teritoriului;

•Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru implementarea operațiunilor în cadrul strategiei DLRC (19.2) M19 au crescut de la 493,60 mil euro la de 495,60 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuielile publice totale (EUR) - pregătirea și punerea în aplicare a activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (19.3) M19 au crescut de la 16,56 mil euro la de 16,99 mil. euro urmare a realocării din sM19.1 a bugetului disponibil din alocarea Art. 59(3)(a) - restul teritoriului și ca efect al aplicării noii rate;

•Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru costurile de funcționare și animare (19.4) au scazut de la 123,40 mil euro la 123,01 mil. euro, ca efect al aplicării noii rate.

Capitolul 11.2. Prezentare generală a producției planificate și a cheltuielilor planificate pe măsură și pe zonă de interes este generat automat de SFC2014 în urma efectuării modificărilor în capitolul 11.1.

Capitolul 11.3. Efecte secundare: identificarea contribuțiilor potențiale ale măsurilor/submăsurilor de dezvoltare rurală programate în temeiul unei anumite arii de intervenție la alte arii de intervenție/obiective nu a suferit modificări.

Capitolul 11.4. Tabel pentru a arăta modul în care sprijinul mediu măsuri/scheme sunt programate pentru a atinge unul sau mai multe obiective de mediu/climatici a suferit următoarele modificări:

11.4.1.1. M10 - Agromediu și climă (articolul 28) – la nivelul măsurii 10 recalcularea contribuției publice totale cu noua rată FEADR, pe baza soldului, a condus la scaderea alocării publice cu 1,75 mil. euro. De asemenea, noile pachete introduse au fost bugetate, in limitele anvelopei financiare inițiale a măsurii, prin redistribuirea sumelor intre pachete.

Astfel, tabelul a suferit modificări datorită adăugării noilor pachete și bugetării acestora în coloanele „Tipul operațiunii sau grupul de tipuri de operațiuni", „Tipologia angajamentelor de agromediu și climatice", „Total cheltuieli (EUR)" și „Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni".

11.4.1.2. M11 - Agricultură ecologică (articolul 29) - la nivelul măsurii 11 recalcularea contribuției publice totale cu noua rată FEADR, pe baza soldului, a condus la scaderea alocării publice cu 0,72 mil. euro.

11.4.1.4. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26) - la nivelul măsurii 08 recalcularea contribuției publice totale cu noua rată FEADR, pe baza soldului, a condus la cresterea alocării publice cu 2,29 mil. euro.

11.4.2.1. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

•Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni a pachetului 1 a scăzut de la 820.000 ha la 479.000 ha, iar în cazul pachetului 2 a scăzut de la 82.000 ha la 47.900 ha, generată de realocarea sumei de 41,59 mil. euro FEADR către alocarea M14;

•Cheltuiala publică totală a scăzut de la 82,46 mil. euro la 49,10 mil. euro în cazul pachetului 1, respectiv de la 35,34 mil. euro la 21,04 mil. euro în cazul pachetului 2. Scăderea alocării s-a repartizat între cele două pachete păstrând proporțiile inițiale.

Capitolul 11.5. Țintă și realizare specifice programului a înregistrat următoarele modificări:

Indicatori de realizare specifici:

RO-OA1 - Ferme mici sprijinite prin submăsura 4.1 (8000/11999 PS) a scăzut la 1.914 ferme mici. Scăderea valorii indicatorului specific s-a bazat pe diminuarea valorii indicatorului comun aplicabil la nivelul sM4.1 (componenta DI 5D), respectiv număr de exploatații sprijinite. Deși datele din implementare arată ca sub 1% din beneficiarii sM4.1 sunt ferme mici și cca. 98% ferme medii, la recalcularea valorii indicatorului specific am menținut ipoteza inițială, respectiv cca. 50% din beneficiarii sM4.1 vor fi fermă mică.

RO-OA5 - Fermierii care își transferă exploatația și drepturile de plată (beneficiari ai sM6.5) a scăzut de la 14.978 la 1.644 fermieri urmare a realocărilor propuse.

1.1.5.12.2. Efectele estimate ale modificării

Aceasta modificare va avea ca efect estimat asigurarea coerenței la nivelul programului, respectiv a bugetului cu realizările și rezultatele așteptate ale programului bazate atât pe situația reală, dupa cca. 3 ani de implementare a programului, care este diferită de situația din etapa de programare, respectiv a corelării indicatorilor cu noile realocări/alocări propuse.

1.1.5.12.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Introducerea de noi indicatori în cazul sM17.1 și M14, respectiv corelarea celorlalti indicatori cu implementarea programului și cu redistribuirea fondurilor generată de introducerea de noi măsuri/submăsuri și de suplimentarea/diminuarea alocărilor.

1.1.5.12.4. Legătura dintre modificare și AP

Această modificare nu implică modificarea AP.

1.1.5.13. M) Modificarea cadrului de performanță - Cap. 7

1.1.5.13.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Urmare a recalculării contribuțiilor ratelor FEADR, a propunerilor de realocări/alocări de fonduri FEADR din capitolul 10 „Planul financiar", respectiv a actualizării capitolului 11 „Planul de indicatori" cu noile sume și valori ale indicatorilor, precum si ca urmare a modificarii Reg. UE nr. 215/2014, art. 5 (3), capitolul 7 „Cadrul de performanță" se modifică după cum urmează:

Tabelul „Indicatori"

Prioritatea 2 - indicatorul „Totalul cheltuielilor publice P2 (EUR)" s-a actualizat în mod automat, crescând de la 1.864.161.812,31 euro la 1.989.809.499,00 euro urmare a realocărilor în cadrul priorității 2. A fost menținut obiectivul de etapă de 15%, generându-se, asfel, o valoare absolută a etapei de 298.471.424,85 euro (crescând de la 279.624.271,85 euro).

Prioritatea 2 - având în vedere realocarea de la nivelul submăsurii 4.1 DI 5D către DI 2A obiectivul de etapă aferent indicatorului „Numărul exploatațiilor agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A) + exploatații cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)" a fost majorat de la 18% la 20% iar valoarea absolută a etapei s-a actualizat în mod automat, crescând de la 2.296,80 la 2.552 exploatații.

Prioritatea 3 – Indicatorul „Totalul cheltuielilor publice P3 (EUR)" s-a actualizat în mod automat, crescând de la 995.367.203,72 euro la 1.152.753.224,00 euro, în principal datorită introducerii și bugetării M14.

A fost menținut obiectivul de etapă de 39%, generându-se, asfel, o valoare absolută a etapei de 449.573.757,36 euro (crescând de la 388.193.209,45 euro).

Prioritatea 4 - Indicatorul „Totalul cheltuielilor publice P4 (EUR)" s-a actualizat în mod automat, scăzând de la 2.813.740.122,00 euro la 2.718.964.114,00 euro, în principal datorită diminuarii alocarii sM15.1. A fost menținut obiectivul de etapă de 40%, generându-se, astfel, o valoare absolută a etapei de 1.087.585.645,60 euro (scăzând de la 1.125.496.048,80 euro).

Prioritatea 5 - Indicatorul „Totalul cheltuielilor publice P5 (EUR)" s-a actualizat în mod automat, scăzând de la 1.025.842.021,69 euro la 809.272.674,00 euro, în principal datorită redistribuirii fondurilor de la DI 5D către DI 2A, sM4.1.

A fost menținut obiectivul de etapă de 11%, generându-se, asfel, o valoare absolută a etapei de 89.019.994,14 euro (scazand de la 112.842.622,39 euro).

Prioritatea 6 - Indicatorul „Totalul cheltuielilor publice P6 (EUR)" s-a actualizat în mod automat, scăzând de la 2.563.692.737,53 euro la 2.561.729.739,00 euro, datorită recalculării alocărilor publice totale cu noile rate de cofinanțare FEADR. A fost menținut obiectivul de etapă de 6%, generându-se, astfel, o valoare absolută a etapei de 153.703.784,34 euro (scăzând de la 153.821.564,25 euro).

Tabelul „Indicatori alternativi"

Prioritatea 3 – „Numărul de beneficiari sprijiniți pentru bunăstarea animalelor" – indicatorul a fost corelat cu capitolul 11 – Planul de indicatori, prin redenumirea indicatorului „Numărul de exploatații sprijinite pentru bunăstarea animalelor" în „Numărul de beneficiari sprijiniți pentru bunăstarea animalelor". Valoarea țintei 2023 a acestui indicator a crescut de la 497 la 549 beneficiari prin corelarea acestuia cu cap. 11 „Planul de indicatori". Obiectivul de etapă 2018 a fost menținut la 70%, generând astfel o valoare absolută a etapei de 384 beneficiari.

„Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.2" – nu a înregistrat modificări.

Prioritatea 4 – indicatorul „Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului + terenuri agricole care fac obiectul contractelor de plăți ANC (aria de intervenție 4C)", a înregistrat modificare prin corelarea acestuia cu cap. 11 „Planul de indicatori", respectiv datorita recalcularii suprafetelor aferente M10 pe baza pachetelor nou introduse. Obiectivul de etapă 2018 a fost menținut la 80%, generând astfel o valoare absolută a etapei de 4.977.320 ha.

Prioritatea 5 – „Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.1 (de exemplu, stocarea gunoiului de grajd, tratarea gunoiului de grajd)" - indicatorul a fost corelat cu valoarea din capitolul 11 „Planul de indicatori", scăzând astfel de la 870 la 435 operațiuni. Etapa 2018 a fost menținută, generând o valoare absolută a etapei de 56,55 operațiuni (scăzând de la 113,10 operațiuni).

„Suprafața (ha) vizată de investiții în vederea economisirii de apă (de exemplu, un număr mai mare de sisteme de irigații eficiente) - KIS" – nu a înregistrat modificări.

Prioritatea 6 – „Numărul de operațiuni contractate pentru a îmbunătăți serviciile de bază și infrastructura în zonele rurale (P6B și P6C) - KIS” – nu a înregistrat modificări.

Tabelul – „Rezerva de performanță”

Coloana „Rezerva de performanță (EUR)” a înregistrat următoarele modificări:

Prioritatea 2 - a crescut de la 93.086.714,04 euro la 105.025.373 euro fiind calculată pe baza aceleiași rate de 6%, stabilită în etapa de programare;

Prioritatea 3 - a crescut de la 51.928.281,00 euro la 55.524.647 euro fiind calculată pe baza aceleiași rate de 6%, stabilită în etapa de programare;

Prioritatea 4 - a scăzut de la 171.264.161,14 euro la 167.835.347 euro fiind calculată pe baza aceleiași rate de 7%, stabilită în etapa de programare;

Prioritatea 5 - a scăzut de la 44.737.791,90 euro la 34.713.530 euro fiind calculată pe baza aceleiași rate de 5%, stabilită în etapa de programare;

Prioritatea 6 - a scăzut de la 119.922.856,04 euro la 117.840.907,12 euro fiind calculată pe baza unei rate de 5,24% pentru a fi menținută aceeași valoare a rezervei de performanță la nivelul întregului program de 480.939.804,12 euro.

Coloanele „Contribuția totală planificată din partea Uniunii (EUR)”, „Contribuția totală planificată din partea Uniunii (EUR) în funcție de rezerva de performanță”, „Rezerva de performanță minimă (minimum 5%)”, „Rezerva de performanță maximă (maximum 7%)” și „Rata rezervei de performanță” au fost actualizate de sistem, în mod automat, cu noile valori.

1.1.5.13.2. Efectele estimate ale modificării

Această modificare va avea ca efect estimat corelarea capitolului 7 „Cadrul de performanță” cu noile sume propuse în capitolul 10 „Planul de finanțare” și cu valorile indicatorilor din capitolul 11 „Planul de indicatori”, precum și cu modificarea Reg. UE nr. 215/2014, art. 5 (3), conform caruia obiectivul de etapă și ținta pentru un indicator de realizare se referă la valori obținute prin operațiuni în cadrul cărora toate acțiunile care conduc la realizări au fost puse în aplicare în totalitate, dar pentru care nu au fost făcute în mod necesar toate plățile aferente, sau la valori obținute prin operațiuni care au fost demarate, dar în cadrul cărora anumite acțiuni care conduc la rezultate sunt încă în curs de desfășurare, sau la ambele.

Urmare acestei modificarii a regulamentului, se creaza posibilitatea de raportare a indicatorilor fizici și financiari în cadrul Raportului Anual de Implementare, respectiv Cadrul de performanță, conform metodelor de raportare descrise mai jos:

1) pe baza operațiunilor care au demarat, aflate în curs de implementare, dar care nu sunt plătite în totalitate;

2) pe baza operațiunilor finalizate din punct de vedere fizic, dar care nu sunt plătite în totalitate;

3) pe baza operațiunilor finalizate atât din punct de vedere fizic, cât și financiar.

1.1.5.13.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Indicatorii au fost ajustați cu noile valori provenite din realocările propuse generate de introducerea de noi măsuri/submăsuri și de suplimentarea/diminuarea alocărilor.

1.1.5.13.4. Legătura dintre modificare și AP

Această modificare nu implică modificarea AP.

1.1.5.14. N) Actualizarea indicatorilor comuni de context - Cap. 4

1.1.5.14.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Având în vedere faptul că Programul Național de Dezvoltare Rurală al României a fost elaborat pe parcusul anilor 2013 - 2014, au fost utilizați indicatorii de context existenți la nivel Eurostat cu valori cele mai recente față de momentul elaborării (perioada 2010-2012, iar pentru unii indicatori chiar 2006-2007).

La recomandarea COM in vederea agregării datelor la nivelul UE s-a impus modificarea capitolui 4, secțiunea 4.1.6 "Indicatori comuni de context" prin actualizarea valorilor în funcție de disponibilitatea acestora , respectiv 2011- 2015, cu valorile actualizate din Eurostat.

1.1.5.14.2. Efectele estimate ale modificării

Nu exista efecte ale acestei modificări.

1.1.5.14.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Nu există impact asupra indicatorilor.

1.1.5.14.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.15. O) Modificarea Cap. 15, secțiunea 15.4 - SUERD

1.1.5.15.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD) este o strategie macroregională a UE cu adaptare la specificul regiunii dunărene de impulsionare a dezvoltării coerente a statelor riverane fluviului, prin

consolidarea implementării în regiune a politicilor UE. Conform prevederilor Strategiei oportunităţile de dezvoltare sunt date, în primul rând, de posibilitatea de a fi susţinute investiţii care să aducă creştere economică, prin valorificarea potenţialului turistic, creşterea coeziunii sociale şi crearea de noi locuri de muncă. Proiectele care sunt şi vor fi elaborate şi implementate prin intermediul Strategiei vor contribui la asigurarea dezvoltării durabile, adică vor fi realizate cu scopul menţinerii echilibrului între creşterea economică şi protecţia mediului, inclusiv a bio-diversităţii.

La nivelul României, **Strategia UE pentru regiunea Dunării nu include numai judeţele situate de-a lungul fluviului, ci cuprinde întreg teritoriul statului.** Cu toate acestea, judeţele riverane au o poziţie privilegiată, din perspectiva faptului că acestea se bucură de toate beneficiile pe care Dunărea le presupune, inclusiv în ipostaza sa de coridor navigabil.

In aceste condiții, prevederile aferente SUERD din secțiunea 15.4 Măsuri de implementare a programului se impun a fi modificate având în vedere aria de acoperire a strategiei, respectiv întreg teritoriu al României și alocarea financiară totală de 9,473 mld EURO.

Textul din Secțiunea 15.4 ” Descrierea mecanismelor menite a asigura coerența în ceea ce privește strategiile de dezvoltare locală implementate în cadrul LEADER, activitățile preconizate în cadrul măsurii de cooperare menționate la articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, măsura referitoare la serviciile de bază și la reînnoirea satelor în zonele rurale menționată la articolul 20 din regulamentul respectiv, precum și alte fonduri ESI” se modifică după cum urmează (ce se introduce este marcat ***bold*** iar ce se elimină este marcat cu *italic*):

Alocarea financiară *indicativă* pentru aceste intervenţii va fi de circa *1.7mld* ***. €*** *(FEADR şi contribuţie naţională). Intervenţiile din PNDR pe judeţele riverane Dunării vor fi monitorizate în mod distinct de către AM-PNDR.*

Alocarea financiară pentru aceste intervenţii va fi **alocarea totală a programului**, **respectiv 9,473 mld . € (FEADR şi contribuţie naţională).**

1.1.5.15.2. Efectele estimate ale modificării

Nu exista efecte ale acestei modificări.

1.1.5.15.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Nu există impact asupra indicatorilor.

1.1.5.15.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.16. P) Completarea Cap. 15, secțiunea 15.6 - AT

1.1.5.16.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

În actuala perioadă de programare, APIA implementează șase măsuri din PNDR 2014 - 2020, precum și o măsură din PNDR 2007 - 2013 (Măsura 214 - Plăţi de agromediu), cu o alocare totală de 3,4 miliarde euro, reprezentând un procent de 35,90% din întreaga alocare financiară FEADR pentru perioada 2014-2020, conform acordurilor de delegare:

- Acordul de delegare APIA - AFIR nr. P107/A69/24.06.2015 pentru implementarea, prin Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), a măsurilor din cadrul Programului Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 - 2020 finanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de la bugetul de stat, respectiv: Măsura 10 - „Agromediu şi climă", Măsura 11 - „Agricultura ecologică", Măsura 13 - „Plăţi zone cu constrângeri naturale;

- Acordul de delegare APIA-AFIR-MMAP nr.Pl 11/27.07.2015, Al 11/28.10.2015, 156231/IM/28.10.2015 pentru implementarea, prin Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), a schemelor de ajutor de stat aferente măsurilor 8 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite şi în îmbunătăţirea viabilităţii pădurilor și 15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice şi conservarea pădurilor din cadrul Programului Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 finanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de la bugetul de stat;

- Acordul cadru de delegare APIA-ANSVSA-APDRP nr. A35/12.07.2012, 26431/12.06.2012, P86/12.07.2012 pentru implementarea Măsurii 215 „Plăţi pentru bunăstarea animalelor" cuprinsă în Axa II din PNDR 2007-2013 (PNDR);

- Acordul cadru de delegare APIA-ANSVSA-APDRP nr. A35/12.07.2012, 26431/12.06.2012, P86/12.07.2012 pentru implementarea Măsurii 215 „Plăţi pentru bunăstarea animalelor" cuprinsă în Axa II din PNDR 2007-2013 (PNDR);

- Acordul cadru de delegare APIA-AFIR-ANZ nr. A106/10.07.2015, 109/02.07.2015, 11710/15.07.2015 pentru implementarea Măsurii 10 „Agro-mediu si climă", Submăsura 10.1 „Plăti de Agro-mediu si climă", Pachetul 8 „Creşterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon" din cadrul Programul National de Dezvoltare Rurala (PNDR) 2014-2020 aprobat prin Decizia (CE) nr. 3508/26.05.2015;

În baza acestor acorduri de delegare personalul APIA trebuie să realizeze următoarele a activități pentru măsurile delegate:

- Primirea şi verificarea administrativa a cererilor de plată;
- Pregătirea sistemelor informatice necesare pentru implementarea masurilor delegate.

Aceste pregătiri constau în: proceduri de achiziție a serviciilor de dezvoltare a sistemelor IT, dezvoltarea efectivă a sistemelor/software-urilor necesare pentru implementarea măsurilor delegate, testări, actualizări periodice a căror necesitate derivă din modificările periodice ale PNDR sau ale legislației comunitare/naționale aplicabile;

- Analiza ratelor de eroare și stabilirea eșantioanelor de fermieri care vor fi controlați pe teren;
- Controlul clasic pe teren;
- Autorizarea și plata efectivă a beneficiarilor;

- Elaborarea sistemului de sancțiuni de eco-condiţionalitate;
- Raportarea către Comisia Europeană a rezultatelor controalelor efectuate, în conformitate cu prevederile impuse de legislația comunitară în vigoare;
- Realizarea previziunilor de plată pentru măsurile delegate;
- Analiza cheltuielilor şi participarea la elaborarea situațiilor financiare şi a propunerilor de realocare financiară către măsurile delegate, pe baza solicitărilor de plată şi a cheltuielilor efective;
- Gestionarea creanțelor și implementarea procedurilor necesare pentru recuperarea acestora;
- Elaborarea şi actualizarea periodică a planurilor de acţiune solicitate de Autoritatea Competentă pentru Acreditarea Agenților de Plăți si de auditorii externi, precum cei ai AFIR, ai Organismului de Certificare (OC) a conturilor şi ai Comisiei Europene. Și anume: Planul de acțiune pentru reducerea ratei de eroare, planul de acțiune pentru implementarea constatărilor formulate de auditorii OC în cadrul procedurilor anuale de lichidare a conturilor, planurile de acțiune elaborate ca urmare a auditurilor Curții Europene de Conturi etc.;
- Pregătirea documentelor solicitate de auditorii externi (menționați mai sus), susținerea acestora in cadrul misiunilor de audit si elaborarea punctelor de vedere la constatările /recomandările auditorilor;
- Participarea la întâlnirile bilaterale şi la cele de conciliere organizate cu reprezentanții Comisiei Europene, ca urmare a auditurilor ce au ca obiect măsurile de dezvoltare rurală, delegate către APIA;
- Pregătirea şi susţinerea punctelor de vedere solicitate de reprezentanţii CE în cadrul întâlnirilor anuale de revizuire a Programului Naţional de Dezvoltare Rurală, organizate în prezenţa Comisiei Europene;
- Elaborarea de răspunsuri la petiţii, interpelări, contestaţii, elaborarea manualelor de proceduri şi a ghidurilor cu privire la aplicarea şi gestionarea măsurilor delegate, elaborarea ordinelor de sancţiuni și participarea la grupuri de lucru pentru evaluarea şi monitorizarea PNDR.

Prin urmare, există mai multe direcţii /servicii cu personal care are atribuţii cu privire la gestionarea şi punerea în aplicare a măsurilor de dezvoltare rurală delegate. Pentru a nu fi creată /menţinută o stare de discriminare salarială a funcționarilor publici implicaţi în gestionarea măsurilor delegate, considerăm necesară extinderea numărului de funcționari care vor beneficia de stimulentele salariale acordate prin măsura de asistenţă tehnică, în funcţie de gradul de încărcare a fiecărei direcţii /fiecărui serviciu cu atribuţii specifice FEADR.

<u>În acest sens, se va derula o procedură prin care se va stabili numărul funcţionarilor şi criteriile de acordare a acestor stimulente pentru personalul care are peste 50% din atribuţii constituite din sarcini de management şi control pentru FEADR</u>.

Completările cu privire la includerea în cadrul capitolului **15.6 Asistență Tehnică** sectiunea cheltuieli eligibile a modalităților în care beneficiarii de asistenta tehnică pot achiziționa autoturisme are ca scop principal realizarea unei abordări clare și unitare în realizarea acestui tip de cheltuială.

Având în vedere faptul că parcurile auto utilizate de către beneficiarii măsurii de Asistența Tehnică au dimensiuni diferite și organizări diferite (AM PNDR are la dispoziție un parc auto relativ nou format din 46 autoturisme din care 42 sunt achiziționate în anul 2013, AFIR utilizează pentru aparatul propriu, centrele regionale pentru finanţarea investiţiilor rurale şi oficiile judeţene pentru finanţarea investiţiilor rurale un număr de 200 de autoturisme pentru activităţi specifice iar Oficiul Judeţean pentru Finanţarea Investiţiilor Rurale Tulcea utilizează o şalupă, cu un consum lunar de carburant de 600 l/şalupă, iar APIA are la dispozitie un număr de 758 de autoturisme utilizate de către APIA central, centrele județene și centrele

locale) gradul de uzură al autoturismelor aflate în dotarea AFIR și APIA este ridicat, fiind identificate și precizate 2 modalități de achiziție mai facile: **<u>închirierea și leasingul operational</u>**.

De asemenea achiziția de servicii de leasing operațional auto poate fi considerată superioară achiziționării de autovehicule, din punct de vedere al raționalității și economicității, în baza următoarelor considerente:

- Dimensiunea parcului auto se poate regla în orice moment, pe baza nevoilor reale ale Agențiilor evitându-se dezavantajele și riscurile inerente în cazul unui parc auto deținut în proprietate,
- Autovehiculele pot fi înlocuite cu altele noi, atunci când nu mai corespund necesităților ori la expirarea contractului de închiriere, rezultând un parc auto permanent înnoit și adaptat în orice moment nevoilor privind efectuarea controalelor la fața locului și a vizitelor pe teren identificate la nivelul celor 2 agenții;

În contextul în care vor fi declarate eligibile cheltuielile cu achiziționarea prin cumpărare /încheiere/leasing operațional de autoturisme/ambarcațiune pentru APIA, considerăm că este necesar să fie decontate din Asistență tehnică și cheltuielile cu întreținerea și funcționarea acestora.

Cheltuieli privind asigurarea transportului (intern şi internaţional), cazarea şi masa, diurnă (în limitele prevăzute de instituțiile UE) personalului APIA pentru deplasările care au ca obiect măsurile de dezvoltare rurală delegate, având în vedere numărul mare al misiunilor de audit extern, derulate de experții Comisiei Europene sau ai Curții Europene de Conturi în România, care necesită deplasarea personalului APIA în teren, precum și întâlnirile bilaterale și reuniunile de conciliere la care este necesară prezenţa reprezentanţilor APIA;

1.1.5.16.2. Efectele estimate ale modificării

La nivelul APIA, există mai multe direcții/servicii decât cele specificate în acest moment în cadrul capitolului **15.6 Asistență Tehnică**, în cadrul cărora își desfășoară activitatea persoane care au atribuții cu privire la gestionarea şi punerea în aplicare a măsurilor de dezvoltare rurală delegate. Pentru a nu fi creată/ menținută o stare de discriminare salarială a funcționarilor publici implicați în gestionarea măsurilor delegate, considerăm necesară extinderea numărului de funcționari care vor beneficia de stimulentele salariale acordate prin măsura de asistență tehnică, în funcție de gradul de încărcare a fiecărei direcții /fiecărui serviciu cu atribuții specifice FEADR.

<u>În acest sens, se va derula o procedură prin care se va stabili numărul funcționarilor și criteriile de acordare a acestor stimulente pentru personalul care are peste 50% din atribuții constituite din sarcini de management și control pentru FEADR</u>.

Efecte estimate ca urmare precizării în cadrul capitolului 15.6 Asistentă Tehnică a <u>opțiunilor de achiziție pentru autoturisme cât și pentru ambarcațiune și anume</u>

- Abordarea în mod unitar de către toți beneficiarii măsurii de asistenta tehnică a acestui tip de cheltuială eligibila eliminându-se riscul ca în implementare să fie constatate cheltuieli neeligibile. De asemenea cheltuielile de constituire/înlocuire a parcului auto se vor efectua în tranșe de fiecare data când gradul de încărcare a activităților ce presupun deplasări pe teren ating un punct critic iar

parcurile auto proprii nu acoperă nevoile privind verificările din teren, evitându-se totodată un efort financiar concentrat;

- Cheltuielile cu parcul auto vor avea un grad sporit de predictibilitate, în baza unor grafice de plăți asumate pe termen scurt și mediu;
- Se creează premisa unor economii considerabile pe seama reducerii cheltuielilor de exploatare a unui parc auto învechit;
- Există în orice moment posibilitatea adaptării caracteristicilor tehnice ale autovehiculelor exploatate la nevoile beneficiarilor măsurii de Asistență Tehnică.

Va exista o abordare unitară în implementarea capitolului **15.6 Asistență Tehnică** în sensul că beneficiarii acestei măsuri (AM, AFIR și APIA) ce desfășoară acțiuni de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, colaborare în rețea, soluționare a reclamațiilor, control și audit pentru PNDR, vor deconta cheltuielile de întreținere și funcționare a autoturismelor AM, AFIR si APIA achiziționate prin AT. În cazul APIA aceste cheltuieli sunt eligibile doar pentru deplasările care au ca obiect strict masurile de dezvoltare rurală delegate de către AFIR conform acordurilor mai sus menționate.

Va exista o abordare unitară în implementarea a capitolului 15.6 Asistență Tehnică în sensul că beneficiarii acestei măsuri (AM; AFIR și APIA) ce desfășoară acțiuni de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, colaborare în rețea, soluționare a reclamațiilor, control și audit pentru PNDR vor putea deconta valoarea deplasărilor interne si externe efectuate în acest sens .

1.1.5.16.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Nu este cazul

1.1.5.16.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.17. R) Modificarea Dispozițiilor tranzitorii - Cap.19

1.1.5.17.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Sumele indicative incluse în Cap. 19 (PNDR 2014-2020 v5.0) pentru măsurile 112, 121, 123, 125, 141, 142, 143, 211/212, 214, 215 313, 322, 4.1 au fost actualizate datorită reanalizării stadiului implementării programului și finalizării procesului de tranziţie a angajamentelor din PNDR 2007-2013 in PNDR 2014-2020, precum si recalcularii ratelor de cofinantare FEADR, avand in vedere ca Romania nu mai poate aplica rata majorată începând cu trim.3.2017 conform art. 59(4)(g) din Reg. (UE) Nr. 1305/2013.

De asemenea, termenul estimat pentru efectuarea ultimelor plăți pentru masurile 112, 121, 123, 125, 141, 313, 322 si 4.1 a fost modificat pentru a putea efectua in continuare plati, de la 2016/2017 la 2018, avand

in vedere ca, exista cazuri exceptionale in care beneficiarii nu au putut din motive independente de acestia sa isi implementeze proiectul.

Sumele noi și vechi sunt prezentate mai jos (textul italic s-a eliminat, iar cel marcat bold s-a adăugat):

M121 - **35.500.000** *45.000.000* € FEADR

- M123 - **31.000.000** *36.000.000* € FEADR
- M125 - **100.000.000** *105.000.000* € FEADR
- M112 – **14.000.000** *15.000.000* € FEADR
- M141 – **40.000.000** *50.000.000* € FEADR
- M313 componentele a şi b – **14.500.000** *15.500.000* € FEADR
- M322/M313 componenta c – **136.000.000** *146.250.000* € FEADR
- M221 – **510.000** *570.000* € FEADR
- M214 – **170.000.000** *190.000.000* € FEADR, respectiv **16.500.000** *18.000.000* € FEADR
- M215 – **392.000.000** *437.013.968*€ FEADR
- M41 – **36.500.000** *39.000.000* € FEADR (suma acopera inclusiv sM431.2)
- M143– **255.000** *280.000* € FEADR
- M312– **2.700.000** *3.000.000* € FEADR
- M211/212 – **3.600.000** *4.000.000* € FEADR

Sumele din tabelul 19.2 ”Tabel indicativ de reportare” au fost actualizate pentru a reflecta modificările din secțiunea 19.1, astfel, totalul „Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020” a scăzut cu 111.548.968 euro, de la 1.108.313.968 euro la 996.765.000 euro.

1.1.5.17.2. Efectele estimate ale modificării

Noile sume reflectă situația actuală și sunt mai aproape de realitatea momentului, asigurându-se astfel fondurile necesare finalizării angajamentelor încheiate în baza R 1698/2005.

De asemenea, extinderea normelor tranzitorii va asigura finantarea necesara pentru toate tipologiile de proiecte care pot face obiectul tranzitiei, respectand cerintele reglementarilor specifice.

1.1.5.17.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Având în vedere că angajamentele tranzitorii sunt parte a planului de indicatori (sunt incluse în calculul indicatorilor și targeturilor aferente PNDR 2014-2020 – conform ghidului DG AGRI), acestea vor contribui la atingerea indicatorilor estimați la nivelul PNDR 2014-2020. Nu există impact la nivelul alocării generale ale măsurilor, indicatorilor de realizare, rezultat sau țintă.

1.1.5.17.4. Legătura dintre modificare și AP

Această modificare nu implică modificarea AP.

1.1.5.18. S) Modificari OMNIBUS

1.1.5.18.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

Modificarea propusă are în vedere amendarea unor prevederi din PNDR 2014-2020 ca urmare a celor propuse prin proiectul de *modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat de Fondul agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune (UE) nr. 1307/2013 (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor în sectorul produselor agricole și (UE) nr. 652/2014 de stabilire a dispozițiilor privind gestionarea cheltuielilor legate de lanțul alimentar, sănătatea animală și bunăstarea animalelor, și referitoare la sănătatea plantelor și materialul reproducător al plantelor*, numit **OMNIBUS**.

Modificarea va fi aplicabilă de la data intrării în vigoare a regulamentului OMNIBUS și implică amendamente si completări asupra următoarelor capitole/secțiuni:

Cap. 8 DESCRIEREA MASURILOR SELCTATE

1.Modificarea mecanismului de selectare a furnizorilor serviciilor de consiliere în cadrul M2 având în vedere modificarea art. 15 a Reg. 1305/2013 prin acordarea posibilității de selectare a furnizorilor de servicii de consiliere prin procedura de selecție deschisă.

În acest sens, au fost amendate prevederile **cap. 8.1 Descrierea condițiilor generale aplicate mai multor măsuri** în secțiunea aferentă selecției proiectelor precizându-se ca și excepție, posibilitatea de a aplica M2 prin procedură de achiziții publice.

Textul a fost modificat astfel *(*ce se introduce este marcat ***bold*** iar ce se elimină este marcat cu *italic)*:

".....Selecția proiectelor/aplicațiilor se aplică pentru M 1, **2**, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 15,16, 19.1 si 19.3 cu luarea în considerare a principiului proporționalității privind dimensiunea operațiunii. *Pentru M2, și în cazuri excepționale pentru M1, procesul de selecție a beneficiarilor se va realiza conform procedurii de achiziții publice, reglementate prin legislația națională.* **In cazuri excepționale, pentru M 1 și M 2 selecția beneficiarilor se va putea realiza și conform procedurii de achiziții publice, reglementată prin legislația națională.**"

De asemenea**, în cap 8.2, M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei si servicii de înlocuire in cadrul fermei** - se introduc aspecte legate de aplicarea prevederii privind posibilitatea de selectare a furnizorilor de servicii de consiliere prin procedura de selecție deschisă în conformitate cu noile prevederi ale art. 15.

Secțiunile care au suferit modificări pentru adaptarea prevederilor măsurii la selectarea furnizorilor prin procedură de selecție deschisă, prin eliminarea prevederilor care făceau referire la procedura de achiziție publică sunt următoarele:

1.1.1.1.1.1. Descrierea tipului operațiunii; 1.1.1.3.1.4. Beneficiari; 1.1.1.3.1.6. Condiții de eligibilitate; 1.1.1.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție; 1.1.1.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor și 1.1.1.4.2. Măsuri de atenuare;

2.Modificarea secţiunilor privind instrumentele financiare din cadrul cap. 8.1 şi cap. 8.2 (sM 4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a şi 6.4) ca urmare a modificării prevederilor art. 17, alin. 1, lit (b) si art. 45 din Reg. 1305/2013 pentru flexibilizarea condițiilor de implementare a instrumentelor financiare şi creșterea gradului de atractivitate a acestora.

Astfel, în **cap. 8.1 Descrierea condițiilor generale aplicate mai multor măsuri,** în secțiunea privind instrumentele financiare au fost actualizate prevederile legate de eligibilitatea fondului de rulment, prin păstrarea referinței la art. 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013 şi eliminarea celorlalte condiționări. Această modificare a fost operată şi în **cap. 8.2, în cadrul fişelor sM 4.1, 4.1a, 4.2 şi 4.2a**, în secțiunea Costuri eligibile. De asemenea, ca urmare a aceleiași modificări a art. 45 (5), în fișa sM 6.4, în secțiunea costuri eligibile a fost introdus ca şi cost eligibil fondul de rulment.

O altă modificare vizează eliminarea din secțiunea condiții de eligibilitate aferente sM4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a si 6.4 a condiției privind evaluarea impactului preconizat asupra mediului aplicabilă în cazul sprijinului acordat exclusiv prin instrument financiar.

Totodată, în cadrul fişei sM 4.1 - secțiunea costuri eligibile a fost introdusă ca şi cheltuială eligibilă achiziția de animale, de plante anuale, precum şi plantarea acestora.

3.M04 - Investiții in active fizice (articolul 17) , respectiv Sprijin pentru investiții in procesarea/marketingul produselor agricole se introduce referirea privind majorarea cu 20 de puncte procentuale suplimentare, în cazul SM 4.2 si 4.2a cu condiția ca rata maximă a sprijinului combinat să nu depășească 90 % pentru operațiunile sprijinite pentru investiții colective, potrivit modificărilor aduse Anexei II a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

Textul din secțiunea **8.2.4.3.3.8 Sume (aplicabile) și rata sprijinului și 8.2.4.3.4.8 Sume (aplicabile) și rata sprijinului** se modifică prin introducerea posibilității de a majora suplimentar, cu 20 de puncte procentuale intensitatea sprijinului nerambursabil pentru **investiții colective.**

4.M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36) - 17.2 Fonduri Mutuale - se introduc noi categorii de cheltuieli eligibile pentru Fondul Mutual având în vedere modificarea aferentă a art. 36 conform OMNIBUS și totodată se modifica rata sprijinului conform noilor prevederi ale anexei II din Reg (UE) 1305/2013;

Astfel, textul din secțiunea **8.2.15.3.1.5 Costuri eligibile** se modifică după cum urmează **(**ce se introduce este marcat **bold** iar ce se elimină este marcat cu *italic*):

"Cheltuieli eligibile

- Compensații financiare plătite fermierilor pentru pierderile economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile sau de manifestarea unei boli a animalelor sau infestarea cu organisme dăunătoare plantelor sau un incident de mediu, **inclusiv cheltuielile legate de capitalul subscris inițial al fondului mutual.**

Cheltuieli neeligibile

- *Cheltuieli legate de capitalul social inițial al fondurilor mutuale;"*

Textul din secțiunea **8.2.15.3.1.8 Sume (aplicabile) și rata sprijinului** se modifică după cum urmează (ce se introduce este marcat **bold** iar ce se elimină este marcat cu *italic*):

- Sprijinul public acordat în cadrul acestei măsuri va fi de *65%* **70%** din cheltuielile eligibile.

5.M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locala LEADER (articolul 35) - având în vedere modificările aferente art.15 se impune eliminarea acțiunilor neeligibile privind aplicarea operațiunilor art. 15 în cadrul Strategiilor de dezvoltare locală**.** Acestea nu au fost permise prin LEADER din cauza obligativității aplicării unei proceduri de achiziție publică pentru finanțarea proiectelor de consiliere. Procedura de achiziție publică nu putea fi folosită de GAL in vederea selecției unor furnizori. Prin modificarea permisă de OMNIBUS se va putea folosi art. 15 și GAL vor introduce în SDL acțiuni de consiliere cu selectarea furnizorilor de servicii de consiliere prin procedura de selecție deschisă.

În textul din secțiunea **8.2.16.3.2.1 Descrierea tipului operațiunii** se elimina serviciile de consiliere, așa cum este evidențiat cu *italic* în următorul paragraf :

"Deși GAL-urile vor avea flexibilitatea de a finanța proiecte bazate pe nevoile identificate in SDL, operațiunile asociate următoarelor măsuri nu sunt eligibile pentru sprijin prin SDL:

.....

- *Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatației și servicii de înlocuire în cadrul exploatației; (Art. 15/ Reg. 1305/2013)"*

6.În cadrul **sM 17.1 Prime de asigurare**, introdusă în actuala propunere de modificare a programului, a fost actualizată rata sprijinului și a fost modificat procentul minim al pierderii producției care permite plata despăgubirilor în cadrul contractelor de asigurare, conform propunerilor OMNIBUS.

Actualizările au fost efectuate în secțiunea **8.2.15.3.1.8 Sume (aplicabile) și rata sprijinului** prin majorarea ratei de la *65%* la **70%** pentru fermele mici cu dimensiunea economică până la 11.999 SO și de la *50%* la **55%** pentru fermele cu dimensiunea economică mai mare sau egală cu 12.000 SO. Procentul minim a fost actualizat prin scăderea de la *30%* la **20%** în secțiunea **Condiții de eligibilitate** - Condiții de eligibilitate cu privire la contractul de asigurare, precum și în secțiunea **Informații suplimentare**

specifice operațiunii –Reguli care trebuie folosite pentru stabilirea modului de calculare a proporției în care a fost distrusă producția medie anuală a unui fermier.

1.1.5.18.2. Efectele estimate ale modificării

Modificările propuse de adaptare a prevederilor PNDR 2014-2020 la amendamentele R 1305/2013 aduse prin OMNIBUS ce vizează facilitatea aplicarii cerintelor sau sporirea atractivitatii masurilor prin cresterea ratelor de sprijin, pot avea ca rezultat intensificarea gradului de accesare a masurilor vizate de modificare.

1.1.5.18.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificările propuse nu au impact asupra indicatorilor.

1.1.5.18.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

1.1.5.19. T) Corecţii tehnice

1.1.5.19.1. Motivele și/sau problemele de implementare care justifică modificarea

1. Corectarea unei erori de formă în cadrul sM 3.2

În cadrul secțiunii "Sume și rate de sprijin" textul se modifică după cum urmează (ce se introduce este marcat cu bold):

Sprijinul pentru activitățile din cadrul acestei măsuri, care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE (pentru scheme de calitate aferente produselor alimentare care nu se încadrează în anexa I la TFUE) va fi acordat în conformitate cu art. 49 din Regulamentul (CE) nr 702/2014 din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectorul agricol și forestier și în zonele rurale pentru a fi compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

2. Corecţia tehnică descrisă la pct. 4 al modificării propuse la lit. D: **Înlocuirea sintagmei "*contract de finanțare*" cu cea de "*angajament*"**, făcută în baza prevederilor art. 11 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

1.1.5.19.2. Efectele estimate ale modificării

Modificarea asigură o mai bună înțelegere a submăsurilor.

1.1.5.19.3. Impactul schimbării asupra indicatorilor

Modificarea nu are impact asupra indicatorilor.

1.1.5.19.4. Legătura dintre modificare și AP

Aceasta modificare nu implica modificarea AP.

2. STATUL MEMBRU SAU REGIUNEA ADMINISTRATIVĂ

2.1. Zona geografică acoperită prin program

Zone geografice:

RO - National

Descriere:

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 acoperă întregul teritoriu al României. România este situată în partea de Sud-Est a Europei, la intersecţia cu principalele axe de comunicaţii Nord-Sud şi Est-Vest.

Suprafaţa este de 238.391 km2 şi cuprinde: 61,3% teren agricol (cca. 14,6 mil. ha, din care 64,2% teren arabil, 32,9 % păşuni şi fâneţe naturale şi 2,7% plantaţii de pomi şi vie); 28,3% păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră; 10,4% suprafaţa construită a localităţilor, ape, drumuri, căi ferate şi terenuri neproductive (INS Tempo Online, 2012).

Din punct de vedere al mărimii suprafeţei sale, România este o ţară medie în UE 27 (5,41% din suprafaţa UE 27). Teritoriul României cuprinde 5 regiuni bio-geografice (stepică, pontică, panonică, continentală şi alpină) din cele 11 ale Europei.

Din suprafaţa totală a ţării, circa 87,1% reprezintă spaţiul rural (conform definiției din legislația națională) format din comune, ca unități administrativ teritoriale împreună cu satele componente, iar pe acest teritoriu locuia 45,0% din populația României în anul 2012.

Repartizarea pe zone geografice este echilibrată: 33% zona de câmpie (până la 300 m altitudine), 37% zona colinară (300-1000 m) şi 30% zona montană (peste 1000 m altitudine).

2.2. Clasificarea regiunii

Descriere:

Conform Nomenclatorului Unităţilor Teritoriale Statistice (NUTS) structura teritorială a României, asimilabilă NUTS, este:

- NUTS I: România;
- NUTS II: 8 regiuni de dezvoltare, cu o populaţie medie de 2,67 mil. locuitori pe regiune;
- NUTS III: 42 judeţe, care reflectă structura administrativ-teritorială a ţării;
- NUTS IV: nu se folosește[1], deoarece încă nu s-au realizat asocieri de unităţi teritoriale;
- NUTS V: 320 municipii și orașe, 2.861 comune cu 12.957 de sate (Anuarul statistic, 2012).

În conformitate cu Articolul 59 din cadrul Regulamentului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR nr. 1305/2013 şapte dintre cele opt regiuni ale României sunt mai puțin dezvoltate, având produsul intern brut (PIB) pe cap de locuitor sub 75% din PIB-ul mediu al UE-27, excepţie făcând regiunea Bucureşti-Ilfov care înregistra un PIB pe cap de locuitor de 113% din media UE27[2] (încadrare potrivit Deciziei CE de Implementare 2014/99/UE). Prin urmare, regiunile de dezvoltare Nord-Vest, Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia şi Vest ar putea fi considerate regiuni mai puţin dezvoltate în conformitate cu alineatul 3 litera a) din R. 1305/2013, în timp ce regiunea Bucureşti-Ilfov se încadrează în litera b) din cadrul aceluiaşi alineat al articolului 59, respectiv reprezentând o regiune de tranziţie.

[1] În România, nivelul NUTS 4, nivelul microregiunilor, nu a fost încă organizat. În general, microregiunile se formează ocazional, pe baza parteneriatului voluntar al unor administraţii comunale, în cadrul unor programe sau proiecte.

[2] În conformitate cu Anexa I „Acoperirea ajutoarelor regionale de către statele membre pentru perioada 2014-2020 la „Orientările comunitare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020" adoptate de Comisia Europeană (CE) la 28.06.2013, PIB-ul pe cap de locuitor exprimat în Euro PPC/locuitor era în regiunea Nord-Vest - 42, 33%, Centru 45, 00%, Nord-Est – 29,33%, Sud-Est – 37, 67%, Sud-Muntenia 39,33%, Sud-Vest Oltenia – 35,67%, Vest – 52, 00%, în timp ce la nivel de Bucureşti-Ilfov se înregistra 113,00% - raportat procentual la media UE27.

3. EVALUARE EX-ANTE

3.1. Descriere a procesului, inclusiv plasarea în timp a principalelor evenimente, rapoarte intermediare, în ceea ce privește principalele etape ale dezvoltării PDR.

Conform prevederilor art. 55 din Regulamentul 1303/2013, statele membre efectuează evaluări ex ante în vederea creșterii calității elaborării fiecărui program. Evaluările ex ante sunt sub responsabilitatea autorității însărcinate cu pregătirea programelor.

În aceste condiții, Autoritatea de Management pentru PNDR a lansat, prin măsura de asistență tehnică din PNDR 2007-2013, licitația publică pentru atribuirea contractului "Evaluarea ex ante a programului de dezvoltare rurală aferent perioadei 2014-2020", în urma căreia contractul a fost atribuit asocierii formate din S.C ACZ CONSULTING SRL – leader al asocierii, Iris S.R.L. și T33 S.R.L.

Contractul a fost semnat în data de 13 decembrie 2013, iar întâlnirea de inițiere a proiectului – kick-off meeting s-a desfășurat în data de 13 ianuarie 2014.

Obiectivul general al acestei evaluări este de a aduce valoarea adăugată reală și de a îmbunătăți calitatea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 și de a furniza judecăți de valoare și recomandări privind aspectele programării, de către experți independenți de cei implicați în programare. Evaluarea ex ante a

PNDR 2014-2020 include și evaluarea strategică de mediu (SEA), realizată în conformitate cu cerințele Directivei Europene SEA 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programare asupra mediului și ale Hotărârii Guvernului nr. 1076/2004 care transpune prevederile directivei mai sus menționate. Evaluarea Strategică de mediu a fost efectuată de același contractor, respectiv asocierea condusă de SC ACZ CONSULTING.

Astfel, au fost elaborate 3 rapoarte intermediare în care au fost analizate următoarele: analiza SWOT și strategia (Raport Intermediar I), măsuri, indicatori, capacitatea administrativă, teme orizontale și sub-program tematic (Raport Intermediar II), iar Raportul Intermediar III a conținut ca și anexă versiunea preliminară a Raportului final de evaluare ex ante. În data de 1 iulie 2014, evaluatorul ex ante a transmis un raport preliminar de evaluare ex ante care cuprinde și versiunea preliminară a Raportului privind Evaluarea Strategică de Mediu și care este anexă la Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 transmis către serviciile Comisiei Europene în luna iulie 2014.

Raportul final de evaluare ex ante a fost transmis în data de 23 martie 2015, iar Raportul final privind Evaluarea Strategică de Mediu a fost transmis în data de 20 martie 2015.

Analiza evaluatorului acoperă toate capitolele programului şi se finalizează cu concluzii şi recomandări pentru Autoritatea de Management pentru îmbunătăţirea şi asigurarea coerenţei Programului prezentate în secțiunea 3.2.

3.2. Tabel structurat care conține recomandările evaluării ex ante și modul în care acestea au fost abordate.

Titlul (sau referința) recomandării	Categoria de recomandare	Data
001. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
002. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
003. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
004. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
005. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
006. Indicatorii comuni	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
007. Indicatorii adiționali	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014

008. Indicatorii adiționali	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
009. Indicatorii adiționali	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
010. Indicatorii adiționali	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
011. Evidențele care susțin analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
012. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
013. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
014. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
015. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
016. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
017. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
018. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
019. Analiza SWOT în perspectiva SEA	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
020. Analiza SWOT în perspectiva SEA	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
021. Analiza SWOT în perspectiva SEA	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
022. Analiza SWOT în perspectiva SEA	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
023. Conexiunea cu analiza SWOT	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014

024. Formularea corectă a nevoilor	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	07/03/2014
025. Strategia	Construcția logicii de intervenție	10/04/2014
026. Strategia	Construcția logicii de intervenție	10/04/2014
027. Strategia	Construcția logicii de intervenție	10/04/2014
028. Strategia	Construcția logicii de intervenție	10/04/2014
029. Măsuri	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
030. Măsuri	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
031. Măsuri	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
032. Analiza și evaluarea gradului de integrare în PDR al principiului egalității de șanse și nediscriminării	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
033. Conexiunea cu analiza SWOT	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
034. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
035. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
036. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
037. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
038. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
039. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014

040. Analiza contribuției Rețelei Rurale la implementarea politicii rurale și la buna guvernanță în zonele rurale	Construcția logicii de intervenție	06/06/2014
041. Plan indicatori	Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare	06/06/2014
042. Plan indicatori	Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare	06/06/2014
043. Plan indicatori	Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare	06/06/2014
044. Plan Indicatori	Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare	28/06/2014
045. Plan Indicatori	Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare	28/06/2014
046. Analiza Planului de evaluare	Dispozițiile de implementare a programului	06/06/2014
047. Analiza Planului de evaluare	Dispozițiile de implementare a programului	06/06/2014
048. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	29/06/2014
049. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	29/06/2014
050. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	29/06/2014
051. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	29/06/2014
052. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	29/06/2014
053. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice	Altele	06/06/2014
054. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice	Altele	01/07/2014
055. Strategia	Construcția logicii de intervenție	19/06/2014

056. Raportul final preliminar	Construcția logicii de intervenție	01/07/2014
057. Măsura 4	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
058. Măsura 6	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
059. Măsura 7	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
060. Măsura 8	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
061. Măsura 16	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
062. Măsura Leader	Recomandări specifice SEA	01/07/2014
063. Rețeaua Rurală	Altele	27/11/2014
064. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi	Altele	27/11/2014
065. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi	Analiza SWOT, evaluarea necesităților	27/11/2014
066. Analiza Planului de Evaluare	Dispozițiile de implementare a programului	02/12/2014
067. Resurse umane	Dispozițiile de implementare a programului	02/12/2014

3.2.1. 001. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Următorii indicatori prezintă valori diferite în analiza efectuată: Rata de ocupare a populației pe activitate economică, Populație, Structura pe vârste, Rata șomajului, Suprafață agricolă ocupată de agricultură ecologică, Rata dezvoltării activității independente – rural , Utilizarea directă de energie în industria alimentară.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare neacceptată pentru indicatorii:

- Rata de ocupare a populației pe activitate economică, Populație, Structura pe vârste, Rata șomajului având în vedere că valoarea acestor indicatori va fi generată automat, iar pentru ultimii 3 indicatori în secțiunea 4.1.7 din PNDR sunt furnizați indicatorii adiționali referitori la spațiul rural conform legislației naționale.
- Suprafață agricolă ocupată de agricultură ecologică este neacceptată având în vedere ca valoarea dată este suma dintre suprafața certificată și cea în conversie,
- Rata dezvoltării activității independente – în zona rurală deoarece acest indicator nu se colectează de către INS, fiind utilizată valoarea unui indicator proxy ce reprezintă valorile însumate ale altor indicatori proxy Lucrător pe cont propriu - 31,5% si Lucrător familial neremunerat - 26,4% conform definiției spațiului rural aplicabil PDR Romania,
- Utilizarea directă de energie în industria alimentară deoarece valoarea acestui indicator este conformă cu datele furnizate în cadrul studiului realizat pentru MADR de către Centrul Naţional de Pregătire în Statistică (CNPAS) în anul 2013, datele provenind din baza de date a INS.

3.2.2. 002. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Următorii indicatori prezintă valori diferite în analiza efectuată: Suprafața fondului funciar, Suprafața agricolă extensivă utilizată pentru creșterea animalelor, Păduri protejate, Calitatea apei, Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată pentru indicatorii Suprafața fondului funciar în sensul păstrării datelor furnizate de DG AGRI, Suprafața agricolă extensivă utilizată pentru creșterea animalelor, în sensul utilizării valorii furnizate de DG AGRI dar sub formă de procent (38.9%), Păduri protejate, în sensul utilizării valorii furnizate de DG AGRI la nivelul anului 2005 (pentru acest indicator nu exista date mai recente, utilizându-se, de asemenea, un indicator proxy), Calitatea apei.

Recomandare parțial acceptată pentru indicatorul Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL) în sensul că s-a inclus valoarea din 2012 furnizată de INS, respectiv, 6746906 ha (28,3% din suprafața fondului funciar național – 23839071 ha).

3.2.3. 003. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Pentru indicatorii Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL) nr. de HA și Suprafața fondului funciar dispunem de valori mai recente.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată pentru indicatorul Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL) nr. de HA în sensul utilizării datelor din 2012 și partial acceptată pentru indicatorul Suprafața fondului funciar în sensul că din datele furnizate de DG AGRI, categoriile fondului funciar nu coincid cu cele disponibile furnizate de INS. Din acest motiv, în cadrul indicatorului am utilizat datele DG AGRI din 2006, ultimele date disponibile. Mai mult decât atât, pentru a surprinde evoluția diferitelor categorii ale fondului funciar am utilizat date specifice furnizate de INS, prin intermediul unui indicator proxy (Dinamica structurii fondului funciar).

3.2.4. 004. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Indicatorii *Populație*, *Teritoriu* și *PIB/cap de locuitor* trebuie reformulați în sensul particularizării pentru zona rurală.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată pentru indicatorii Populație și Teritoriu aferenți zonei rurale, în sensul că vor fi introduse în CCI valorile indicatorilor adiționali respectivi conform definiției spațiului rural pentru România, deoarece aceste valori au implicații în stabilirea indicatorilor target (populația rurală). De asemenea, în secțiunea 4.1.7 din PNDR sunt furnizați indicatorii adiționali referitor la populație și teritoriu raportat la spațiul rural conform legislației naționale. Recomandare neacceptată pentru indicatorul *PIB/cap de locuitor,* întrucât acest indicator nu este colectat pe baza definiției naționale a zonei rurale.

3.2.5. 005. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Indicatorii *Structura populației ocupate pe sectoare –național și Structura economiei* dispun de surse incorecte.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare neacceptată având în vedere că pentru indicatorul *Structura economiei* –nivel național va fi utilizată valoarea din baza de date DG AGRI, iar pentru indicatorul de la nivel rural nu se colectează date conform definiției spațiului rural specific PDR România. În ceea ce privește indicatorul *Structura populației ocupate pe sectoare* –la nivel național va fi utilizată valoarea furnizată de INS, valoare utilizată și în analiza socio-economică pentru o mai bună coerență iar în secțiunea 4.1.7 din PNDR este furnizat indicatorul adițional referitor la structura populației raportat la spațiul rural conform legislației naționale.

3.2.6. 006. Indicatorii comuni

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Pentru indicatorii *Suprafața fondului funciar, Păduri protejate și Gradul de intensivizare al agriculturii* sursele ar trebuie reverificate.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Sursele au fost reverificate.

3.2.7. 007. Indicatorii adiționali

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Indicatorii *Rata de abandon școlar, Instituții de învățământ cu profil agricol și Migrația netă* trebuie raportați la mediul rural.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată pentru primii 2 indicatori, iar cel de-al treilea indicator a fost eliminat din considerente de coerență.

3.2.8. 008. Indicatorii adiționali

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Indicatorii *Aria de răspândire a internetului și Infrastructura rutieră* nu definiți în mod clar.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată pentru cel de-al doilea indicator în sensul detalierii tipologiei drumului.

3.2.9. 009. Indicatorii adiționali

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Pentru Indicatorul *Număr ferme în funcție de câmpul de activitate (vegetale, zootehnice, mixte)* denumirea nu este corelată cu valoarea prevăzută care este un procent.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată.

3.2.10. 010. Indicatorii adiționali

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Verificarea indicatorilor de context

Descrierea recomandării

Indicatorii *Aplicarea feritilizanților pe sol* și *Ponderea suprafețelor agricole care contribuie la emisiile nete* trebuie reconstriuiți sub forma unui singur indicator cu sub-indicatori în vederea sprijinirii în mod clar a elementelor analizei SWOT.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandarea acceptată în sensul reconstruirii sub forma indicatorului definit de documentul DG AGRI (*Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura*).

3.2.11. 011. Evidențele care susțin analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Necesitatea ca fiecare element al analizei SWOT să se bazeze pe un indicator comun sau adițional sau să fie susținut de o justificare furnizată de analiza socio-economică. În urma analizei au fost identificate următoarele posibilități:

a. Elementele ar putea fi redundante, prea generale și prea dificil de dovedit și, prin urmare, ar putea fi șterse. Este cazul, de exemplu, pentru *Creșterea concurenței produselor cu valoare adăugată mare provenite din alte piețe și a presiunii exercitate asupra sectorului de vânzare cu amănuntul*

b. Elementele pot fi justificate cu o justificare adecvată, care ar putea fi inclusă în analiza socio-economică. Este cazul, de exemplu, pentru *Succes limitat al politicii de stimulare a cooperării între fermieri, reflectat într-un grad scăzut de asociere cu implicații în viabilitatea exploatațiilor.*

c. Elementele sunt importante și relevante și este esențială identificarea unor date cantitative.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. Recomandare acceptată în sensul că elementul fost eliminat.

b. Recomandare neacceptată deoarece pentru acest element **există date justificative** referitoare la cooperative și grupuri de producatori din Descrierea generală, precum și indicatorul aditional nr. 29 Nr. de cooperative (meșteșugărești, de consum, de credit).Va este reformulat elementul din SWOT referitor la asociere.

c. Recomandare acceptată - date cantitative furnizate acolo unde a fost posibil.

3.2.12. 012. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

A doua dimensiune a analizei SWOT este mai puțin reprezentată, deoarece nu sunt multe elemente legate de pespectivele de viitor/externe, deși acestea sunt cruciale.

Unele elemente sunt ambigue deoarece acestea ar putea fi interpretate ca o tendință sau ca rezultatul dorit, spre exemplu, *Creșterea valorii adăugate prin diversificarea ofertei de produse din lemn de calitate.*

Unele elemente sunt acțiuni care trebuie întreprinse, spre exemplu, *Crearea de noi IMM-uri cu activităţi non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă.*

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandările au fost acceptate parțial în sensul reanalizării și reformulării elementelor de oportunități conform a ceea ce a sugerat evaluatorul ex ante.

De exemplu elementul *Crearea de noi IMM-uri cu activităţi non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă* a fost reformulată in sensul *Disponibilitatea unei piețe aflată în plină dezvoltare, atât pe plan intern cât și extern, care ar putea fi exploatată.*

3.2.13. 013. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Se recomandă a se completa analiza SWOT cu următoarele informații suplimentare:

(Puncte tari) "Patrimoniu cultural material și imaterial și patrimoniu natural bogat și divers". Acest element se referă la două aspecte foarte importante. Acesta se va împărți în:

i. Patrimoniul cultural material și imaterial

ii. Patrimoniu natural bogat și divers

(Puncte tari) "Experiență în actuala perioadă de programare în constituirea de parteneriate public-private la nivel local (GAL)". Ar putea fi reformulat ca:"Conștientizarea și atenția asupra potențialului abordării LEADER acordate la nivel teritorial și confirmate de numărul mare de solicitanți, în 2007-2013" – a se lua în considerare opțiunea de a se muta la "Oportunități"

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Analiza SWOT a fost revizuită n concordanță cu recomandările evaluatorului ex ante.

3.2.14. 014. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

(Oportunități) "Atractivitate a zonelor rurale ce poate crea condiții de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de bază". Logica este inversă, noua infrastructură asigură atractivitatea. În concluzie, va fi reformulat: "Investițiile în infrastructura de bază și de comunicare asigură un mediu rural mai atractiv."

(Oportunități) "Utilizarea cunoștințelor tradiționale în zonele agricole și rurale pentru dezvoltarea unor activități specifice" – este o formulare prea vagă. Reformulare: "Valoarea neexploatată a cunoștințelor tradiționale în zonele rurale pentru dezvoltarea unor produse cu valoare adăugată mare, considerând cererea europeană în creștere pentru producția reală și tradițională (producție non-industrială) a alimentelor (băutură și mâncare)".

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Analiza SWOT a fost revizuită n concordanță cu recomandările evaluatorului ex ante.

3.2.15. 015. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

(Oportunitate): "Interesul turiștilor pentru zonele cu resurse culturale și naturale locale" – este o formulare prea vagă. Reformulare: "Creșterea cererii internaționale pentru locații turistice caracterizate de posibilitatea practicării ecoturismului (cu specific cultural și de mediu)".

(Oportunitate): "Finalizarea criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice în România ca bază pentru dezvoltarea structurilor de primire agroturistice în aceste destinații". Se recomandă inversarea logicii: "Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii turistice, datorită investițiilor aduse de PNDR, în 2007-2013, este o pre-condiție pentru creșterea atractivității și accesibilității spațiului rural."

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Analiza SWOT a fost revizuită n concordanță cu recomandările evaluatorului ex ante.

3.2.16. 016. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Se recomandă completarea analizei SWOT cu elemente referitoare la experiența din perioada 2007-2013, valorificând informațiile cuprinse în raportările anuale și evaluarea intermediară:

(Puncte tari): performanță relativ bună în implementarea și absorbția aferente măsurilor specifice investițiilor „neproductive”.

(Puncte tari): performanță relativ bună în implementarea și absorbția măsurii privind investiții pentru "servicii de bază pentru populația din mediul rural" conform rezultatelor integrate în evaluarea intermediară.

(Oportunitate): Dezvoltarea de microîntreprinderi pentru obținerea unei surse de venituri alternative, mai ales de către femei, aspect demonstrat de capacitatea lor de a valorifica oportunitățile oferite prin PNDR pentru inițierea de noi afaceri (în special în domeniul turismului); d. (Punct slab): Dificultăți pentru fermele de familie de mici dimensiuni în asigurarea confinanțării pentru grant-uri, întrucât sistemul bancar de creditare nu acceptată garantarea creditelor cu imobile.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare parțial acceptată, analiza SWOT a fost completată în conformitate cu recomandările evaluatorului ex ante. Propunerea privind completarea analizei SWOT cu punctul tare *performanță relativ bună în implementarea și absorbția aferente măsurilor specifice investițiilor neproductive* nu a fost acceptată deoarece această măsură nu s-a implementat în perioada 2007 - 2013.

3.2.17. 017. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Se recomandă introducerea următoarelor elemente:

(Amenințare) Inițiere întârziată a activităților aferente Strategiilor de dezvoltare rurală ale GAL-urilor.

(Amenințare): Riscul de dezangajare de fonduri UE din cauza lipsei capacității beneficiarilor locali publici și privați de susținere și realizare a investițiilor productive.

Se recomandă a se completa analiza SWOT cu următoarele informații suplimentare referitoare la elemente suplimentare aferente politicilor UE:

a. Macroregiunea Dunării din punct de vedere al consolidării capacităților și creșterii eficienței publice

b. Creșterea eficienței actorilor locali ca rezultat al sprijinului acordat prin intermediul PO DCA

c. Atenția acordată la nivelul UE proceselor de inovare socială ce integrează diferite tipuri de cunoștințe (producătorii și consumatorii sunt considerați ca fiind surse de informații) în noul program de cercetare (ORIZONT 2020)

d. Îmbunătățirea infrastructurii de comunicații și accesibilității ca urmare a investițiilor realizate în perioada 2007-2013 prin FEDR

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată, analiza SWOT a fost completată în conformitate cu recomandările evaluatorului ex ante.

În ceea ce privește completarea analizei SWOT cu informații suplimentare referitoare la elementele aferente politicilor UE, această recomandare nu a fost acceptată, având în vedere faptul că informațiile referitoare la politicile UE se pot regăsi și în capitolul 14 din PNDR care reflectă complementaritatea dintre PNDR 2014 – 2020 și alte programe și politici, precum POCA și ORIZONT 2020.

3.2.18. 018. Formularea elementelor incluse în analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

1. Se recomandă a se completa analiza SWOT cu alte elemente aferente unor Organizații internaționale:

- Grad de conștientizare crescut în rândul consumatorilor de la nivel local și internațional cu privire la conexiunea existentă între produsele alimentare, starea mediului și starea de sănătate (FAO: tendință globală)
- Cererea consumatorilor pentru dezvoltarea educației privind produsele alimentare, sănătatea și de natura (FAO: trend global)
- Noul rol al femeilor în mediul rural, de asemenea și în calitate de actori economici ca urmare a procesului natural de emancipare (sursă: sondaj și interviuri în cadrul evaluării ex-ante)

2. Pentru a avea un vocabular mai concis și clar este de preferat utilizarea unui limbaj mai standardizat și simplu (nivel scăzut/nivel ridicat, creșterea/scăderea).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Prima recomandare nu a fost acceptată dat fiind faptul că AM nu consideră că elementele propuse au o influență directă asupra intervențiilor PNDR.

Cea de-a doua recomandare a fost acceptată.

3.2.19. 019. Analiza SWOT în perspectiva SEA

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Se sugerează ca o analiză de impact asupra calității aerului, cu referire la emisiile de gaze cu efect de sera și o analiza a managementului activelor materiale să fie consemnate în analiza SWOT.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

În analiza SWOT a fost tratat subiectul schimbărilor climatice, în cadrul căruia s-au prezentat informații referitoare la emisiile de gaze cu efect de seră în sectorul agricol.

În cadrul analizei SWOT a fost tratată tema referitoare la managementul deșeurilor, respectiv managementul gunoiului de grajd, de departe principalul furnizor de deșeuri în sectorul agricol.

3.2.20. 020. Analiza SWOT în perspectiva SEA

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

De asemenea, ar trebui considerate și analiza managementului nămolului produs de stațiile de epurare a apelor uzate și a utilizării acestuia în agricultură ca îngrășământ - reciclarea nămolului pe terenuri agricole.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Conform raportului de mediu din 2011, cantitatea de nămol de epurare utilizata in sectorul agricol a fost în anul 2010 de 2376,4 tone, întreaga cantitate primind avizul de mediu pentru utilizare. Având în vedere cantitatea redusă și faptul că utilizarea este strict reglementată, nu considerăm oportun să atingem acest subiect în PNDR, mai ales ca investițiile finanțate din FEADR nu vizează acest aspect.

3.2.21. 021. Analiza SWOT în perspectiva SEA

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

În urma verificării dacă analiza SWOT face referire la evoluția probabilă care ar putea avea loc în cazul în care programul nu a fost pus în aplicare s-a dovedit că o astfel de analiză nu este inclusă în analiza SWOT. Prin urmare, unele amenințări legate de non-punerea în aplicare a PNDR 2014-2020 au fost completate în plus față de amenințările prezentate în analiza SWOT originală.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Considerăm că o astfel de analiză nu face obiectul SWOT, înrucât punctele tari, slabe, oportunitățile și amenințările se raportează la situația existentă la momentul analizei fiind practic baza Strategiei. În plus, referitor la recomandarea ca analiza SWOT să facă referire la evoluția probabilă care ar putea avea loc în cazul în care programul nu ar pus în aplicare, menționăm că aspectele precizate fac obiectul SEA, respectiv prezentarea alternativei „0” (varianta nerealizării planului/programului).

3.2.22. 022. Analiza SWOT în perspectiva SEA

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

Este recomandată adăugarea unor puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări în analiza SWOT. De ex. introducerea amenințării *“Sistemele de irigații sunt într-un stadiu avansat de degradare și nu sunt operaționale”.*

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată în sensul includerii/reformulării, in acord cu evaluatorul ex-ante a anumitor propunerilor.

3.2.23. 023. Conexiunea cu analiza SWOT

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei nevoilor

Descrierea recomandării

Pentru nevoile legate *de TIC/internet şi sprijin financiar pentru fermieri* nu am găsit elemente directe ale analizei SWOT care ar putea oferi justificare.

Există 3 nevoi care s-ar putea dovedi neconsistente cu anumite elemente SWOT precum: *Nevoia unui instrument de dezvoltare rurală pentru promovarea de jos în sus a inițiativelor și activităților de dezvoltare de către comunităţile locale, având ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local şi potenţialul endogen* neconsistentă cu *Experiență în actuala perioadă de programare în ceea ce privește dezvoltarea rurală locală bazată pe abordarea de jos în sus, prin constituirea şi funcţionarea grupurilor de acțiune locală (GAL)* – punct tare din analiza SWOT.

Nevoile *referitoare la abandonul şcolar timpuriu* şi la *infrastructura socială* ar trebui susţinute de elemente ale analizei SWOT legate în mod specific de aspectele legate de egalitatea de gen și cele privind populația de etnie Romă.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandările au fost acceptate în sensul că au fost reformulate, după caz, nevoile și/sau elemente prevăzute în analiza SWOT, în vederea corelării.

3.2.24. 024. Formularea corectă a nevoilor

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 07/03/2014

Subiect: Consistența analizei nevoilor

Descrierea recomandării

Se recomandă reconstruirea semantică a descrierii nevoilor, ținând cont de următoarea structură:

- Decalaje,
- Schimbare prevăzută,
- Sector,
- Grup țintă.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată parțial, în sensul reformulării nevoilor luând în considerare următoarele 2 elemente: concentrarea pe nevoie (decalaj) și rezultatul așteptat.

În ceea ce privește secțiunile *sector, grup țintă* nu au fost acceptate având drept argumente următoarele:

- prevederile Ghidului de programare strategică a COM solicită doar descrierea nevoii;
- informațiile adiționale recomandate de evaluator sunt părți componente ale fișei fiecărei măsurii.

3.2.25. 025. Strategia

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 10/04/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

În urma analizei efectuate a rezultat faptul că Domeniul de Intervenție 6c nu este asociat cu nicio nevoie.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Observație corectă. PNDR 2014-2020 nu va aborda acest domeniu de intervenție.

3.2.26. 026. Strategia

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 10/04/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Se recomandă oferirea de explicații suplimentare pentru detalierea semnificației și asocierii „nevoie * obiectiv general” în cazul nevoilor 12 și 25.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandarea parțial acceptată. Informațiile din strategie au fost detaliate în sensul asigurării unei mai bune claritățI.

3.2.27. 027. Strategia

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 10/04/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Legăturile interne și potențialele sinergii nu sunt descrise în mod explicit în cadrul PNDR la nivel de Domeniu de Intervenţie sau la nivel de prioritate. Se sugerează să se sublinieze mai explicit această coerență internă în cadrul PNDR.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Capitolul de strategie 5.2 a fost revizuit în sensul observațiilor ex-ante, detaliindu-se combinarea măsurilor și potențialor sinergii pentru fiecare domeniu de intervenție în raport cu nevoile identificate.

3.2.28. 028. Strategia

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 10/04/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Nu întotdeauna PNDR descrie în totalitate interacțiunea sinergică dintre măsuri. Se recomandă detalierea suplimentară a acestui aspect în descrierea măsurilor.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Strategia revizuită surprinde tocmai această parte de coerență internă atât la nivel de domeniu de intervenție cât și sinergiile între domeniile de intervenție și temele orizontale.

3.2.29. 029. Măsuri

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

În urma analizei formelor de sprijin propuse în cadrul PNDR 2014-2020, evaluatorii sunt de părere că alocarea financiară pentru măsura 1 nu pare adecvată, având în vedere necesitatea asigurării unei coerențe între importanța măsurii și alocarea financiară.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. S-a suplimentat alocarea aferentă M1 pentru a răspunde mai bine nevoilor de pregătire și activităților de informare. Alocarea suplimentară a luat în calcul și complementaritatea cu serviciile naționale de furnizare de formare profesională, dar și complementaritatea cu FSE.

3.2.30. 030. Măsuri

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

La nivelul programului nu este pusă la punct o strategie de simplificare administrativă (de exemplu, cu adoptarea de cost standard sau sumă forfetară). Prin urmare, riscul de timp procedural lung și riscul de angajament din cauza erorilor (și involuntare) sunt foarte ridicate și pot pune în pericol absorbția financiară a PNDR. În prezent, se pare că posibilitatea oferită de noul regulament în utilizarea costurilor simplificate nu este exploatată suficient.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare parțial acceptată. Costurile simplificate vor fi eligibile în cadrul sM 4.1a aferentă subprogramului pomicol, sM4.1 și sM8.1 în condițiile respectării prevederilor art. 62 R(UE) nr. 1305/2013 și art. 67 din R (UE) nr. 1303/2013. Astfel, vor fi utilizate costuri standard pentru costurile legate de reconversia și înființarea plantațiilor (ex: material săditor, lucrări, sistem susținere etc.) pentru sM 4.1a, pentru strugurii de masa în cadrul sM4.1, iar pentru lucrările de înființare a plantațiilor forestiere în cadrul sM 8.1.

3.2.31. 031. Măsuri

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Având în vedere contextul actual evaluatorii consideră important, pe de o parte, ca PNDR să se concentreze asupra sistemului de inovare în ansamblul său (relații între Universitate, centre de cercetare, fermieri și întreprinderi agricole), iar pe de altă parte să ofere cadrul pentru experimente sociale în zonele rurale precum servicii comunitare, parteneriate public-private, bunăstare, TIC etc. În ceea ce privește acest aspect, alocarea financiară pentru măsura 16 pare a fi inadecvată, de vreme ce Grupurile operaționale par a fi adevăratele motoare de schimbare în zonele rurale.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare neacceptată. Deși alocarea financiară pare relativ mică, acesta a avut în vedere accentul pus pe acoperirea costurilor de înființare și funcționare pe baza de proiecte pilot ale potențialelor grupuri operaționale în contextul în care cultura inovării în spațiul rural este insuficient reprezentată. În plus experiența altor state membre a relevat faptul că dezvoltarea de astfel de parteneriate necesită un timp relativ îndelungat și o abordare graduală ceea ce este de așteptat să se întâmple și în cazul RO.

3.2.32. 032. Analiza și evaluarea gradului de integrare în PDR al principiului egalității de șanse și nediscriminării

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Se recomandă individualizarea unor soluții inovatoare privind aplicarea principiului egalității de șanse și nediscriminării adecvate în analiza SWOT și descrierea nevoilor.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandarea parțial acceptată. Strategia tratează atât pe domeniu de intervenție 6a cât și 6b acest principiu. În acest sens sunt abordate atât problematicile de egalitate de șanse între mediile rezidențiale cât și categoriile defavorizate ale populației.

3.2.33. 033. Conexiunea cu analiza SWOT

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

1. Din analiza nevoilor și a măsurilor s-a constatat faptul că nu întotdeauna este explicată conexiunea măsurilor cu nevoile. Prin urmare, pentru a consolida coerența internă, ar putea fi util să se indice nevoile specifice care sunt abordate prin intermediul fiecărei măsuri. Se sugerează sintetizarea nevoilor identificate în analiza socio-economică, la începutul descrierii fiecărei măsuri; mai exact, o scurtă referire la nevoie ar putea fi introdusă în sub paragraful "Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica de intervenție și contribuția la Domeniul de Intervenţie și obiectivele transversale".

2. În ceea ce privește conținutul analizei SWOT, nu sunt individualizate aspectele legate de soluțiile inovatoare.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

1. Recomandare a fost acceptată și este prezentată atât în Strategie cât și la nivelul fiecărei măsuri (lista de nevoi acoperite).

2. Recomandare neacceptată, inovarea fiind unul dintre elementele principale ale abordării LEADER. Totodată, inovarea are o contribuție transversală la obiectivele PNDR, iar accentul pus pe soluțiile inovatoare se regăsește la nivelul fișelor măsurilor.

3.2.34. 034. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

S-a considerat că informațiile furnizate privind DLRC sunt foarte generale în ceea ce privește mai multe aspecte importante. Se recomandă completarea Programului cu o descriere mai profundă cu privire la modul în care vor fi abordate aceste aspecte pentru a îmbunătăți calitatea PNDR.

- Suportul de pregătire limitat în a explica modul în care se va acoperi consolidarea capacității actorilor locali.
- Evaluări externe pentru a oferi sprijin în etapa de elaborare sau promovarea unei analize exacte a nevoilor de inovare și a posibilelor motoare de dezvoltare la nivel local.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandarea referitoare la sprijinul pregătitor a fost acceptată, indicându-se detaliat care sunt elementele sprijinului pregătitor și cum se va organiza consolidarea capacității actorilor locali.

De asemenea, în cadrul sub-măsurii 19.1 au fost introduse ca și costuri eligibile și studii ale zonei.

3.2.35. 035. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Definirea zonelor este foarte generală;

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare nejustificată. Au fost definite zonele eligibile LEADER și populația zonei conform Reg. nr. 1303/2013 – Art. 33 (6).

3.2.36. 036. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Descrierea criteriilor de selecție a GAL-urilor și SDL-urilor se limitează la a defini titlurile principalelor categorii de criterii;

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Criteriile de selecție au fost exemplificate.

3.2.37. 037. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Indicatorii specifici legați de principalele provocări nu sunt elaborați.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare nejustificată deoarece fiecare strategie locală va conține indicatori specifici GAL.

3.2.38. 038. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

De asemenea, în secțiunea privind calitatea Strategiei, ar putea fi formulate sub-criterii specifice, luând în considerare adoptarea principiului inovării, calitatea structurii GAL, a procesului de decizie și a strategiei, caracteristicile specifice ale abordării LEADER. În plus, anumite acțiuni referitoare la cooperare ar putea fi îmbunătățite: clarificări cu privire la beneficiari (doar GAL-uri sau chiar și actori locali), diferențierea între sprijinul pentru pregătirea de proiecte de cooperare și sprijinul pentru implementarea unor proiecte concrete de cooperare.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată: principiul inovării a fost detaliat și au fost introduse domenii de intervenție în care se pot încadra acțiunile care răspund nevoilor relevante din teritoriu.

Au fost introduse criterii de eligibilitate referitor la calitatea structurii GAL - capacitatea administrativă pentru implementarea SDL și referitor la procesul de decizie a strategiei – organizațiile din mediul urban trebuie să reprezinte maximum 25% la nivel decizional și la nivelul total al populației acoperite din teritoriu.

Au fost introduse clarificări referitoare la acțiunile de cooperare.

3.2.39. 039. Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

De asemenea, rolul GAL-urilor în desfășurarea activităților specifice de evaluare legate de Strategia de dezvoltare locală, ar putea fi specificat într-o manieră mai detaliată (Ce sunt acestea? Care este modalitatea de coordonare aplicată de AM? Care este rolul jucat de evaluatorul independent al RNDR și PNDR?).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Activitățile GAL-urilor au fost detaliate conform Art. 34 (3) din Regulamentului 1303/2013 și a fost inclusă și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă. De asemenea, au fost detaliate sarcinile AM.

Referitor la evaluatorul independent, după cum am menționat și în Planul de evaluare, AM va iniția din timp toate demersurilor necesare pentru contractarea unui ‘evaluator permanent’ la începutul programului pentru organizarea furnizării de date.

3.2.40. 040. Analiza contribuției Rețelei Rurale la implementarea politicii rurale și la buna guvernanță în zonele rurale

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 06/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante recomandă să se precizeze faptul că în Planul de Acțiune RNDR:

- va fi explicat modul în care principalele categorii de actori cheie interesaţi vor fi identificaţi și implicaţi.
- va explica modul în care USR va dezvolta o logică de intervenție, cu stabilirea de obiective și indicatori clari și va construi un sistem simplu de monitorizare și auto-evaluare a propriilor sale activități încă de la început.
- va fi prezentat modul în care USR va colecta indicatori și informații (completarea datelor cantitative de bază, cu o evaluare calitativă și studii de caz), pentru a asigura o monitorizare adecvată a activităților.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare parțial acceptată. Capitolul 17 a fost revizuit și detaliat conform recomandărilor ținând cont de limitările de spațiu din SFC și de faptul că Planul de Acțiune al RNDR este un instrument de implementare și nu de programare.

3.2.41. 041. Plan indicatori

Categoria de recomandare: Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare

Data: 06/06/2014

Subiect: Stabilirea targeturilor, distribuția alocărilor financiare

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante subliniază necesitatea furnizării unor argumente suplimentare care să susțină valorile stabilite (De ex. valoarea de 60 euro alocată fiecărui participant care va fi format în cadrul FA 3A).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Planul de indicatori este insoțit de un document explicativ care furnizează informații suplimentare cu privire la aceste valori și metodologia de calcul.

3.2.42. 042. Plan indicatori

Categoria de recomandare: Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare

Data: 06/06/2014

Subiect: Stabilirea targeturilor, distribuția alocărilor financiare

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante propune actualizarea valorii de 12710 la 12709 pentru indicatorul *Nr. de beneficiari (tineri fermieri)* care primesc sprijin prin Submăsura 6.1 – FA 2B

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. (ulterior, valoarea de realizare 2023 aferentă indicatorului Număr de beneficiari (tânăr fermier) a fost recalculate datorită reconsiderarii valorii medii estimate/proiect în cadrul submăsurii 6.1 (9.367 tineri fermieri).

3.2.43. 043. Plan indicatori

Categoria de recomandare: Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare

Data: 06/06/2014

Subiect: Stabilirea targeturilor, distribuția alocărilor financiare

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante a evidențiat că proiectele care primesc sprijin prin măsura LEADER nu contribuie la FA 2A, 2B, 5D etc.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată.

3.2.44. 044. Plan Indicatori

Categoria de recomandare: Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare

Data: 28/06/2014

Subiect: Stabilirea targeturilor, distribuția alocărilor financiare

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante propune actualizarea valorii pentru indicatorul Nr. de ferme care participă la fondul mutual (Măsura 17.2) - FA 3A, pentru a fi în concordanță cu modificarea legislativă.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată.

3.2.45. 045. Plan Indicatori

Categoria de recomandare: Stabilirea de obiective, distribuția alocărilor financiare

Data: 28/06/2014

Subiect: Stabilirea targeturilor, distribuția alocărilor financiare

Descrierea recomandării

Evaluatorul ex ante propune detalierea metodologiei utilizate pentru calcularea indicatorului Nr. de GAL-uri selectate – FA 6B, revizuirea Planului de indicatori și furnizarea unei noi valori pentru proiectele sprijinite în cadrul LEADER.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Detaliile sunt expuse în documentul explicativ.

3.2.46. 046. Analiza Planului de evaluare

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 06/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

a. În "faza de pregătire" (9.3), ar putea fi oportun să se includă, de asemenea, mecanismul de identificare a întrebărilor de evaluare suplimentare prin consultarea părților interesate.

b. Din interviuri, resursele umane reprezintă principala problemă. În subcapitolul 9.7 trebuie să se ia în considerare acest lucru mai în profunzime. Ar putea fi oportun să se anticipeze un plan specific cu privire la capacitatea de evaluare, care va identifica nevoile importante și va prezenta activitățile întreprinse pentru întărirea resurselor umane și recrutare.

c. În plus, ar putea fi util să organizeze activități specifice legate de: Ateliere de lucru privind analiza contrafactuală, peer review în cadrul altor AM-uri la nivel european, participarea activă în cadrul Rețelei Europene Rurale de evaluare, colaborarea cu mediul academic (stagiu al doctoranzilor în cadrul MADR).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. Recomandare acceptată în sensul introducerii în secțiunea privind faza de pregătire a planului de evaluare a ”mecanismului de identificare a întrebărilor de evaluare suplimentare prin consultarea părților interesate”.

b. Recomandare acceptată în sensul introducerii în secțiunea ”Resurse umane” a unor mențiuni privind elaborarea unui plan specific cu privire la capacitatea de evaluare, care va identifica nevoile importante și va prezenta activitățile întreprinse pentru întărirea resurselor umane și recrutare.

c. Recomandare acceptată în sensul introducerii în secțiunea ”Resurse umane” a unor activități suplimentare necesare pentru întărirea capacității administrative.

3.2.47. 047. Analiza Planului de evaluare

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 06/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

a. Activitatea de "Auto-evaluare" a GAL-urilor va fi gestionată la nivel central în cadrul RNDR Ar putea fi util să se prevadă pregătirea unui ghid operațional.

b. Un sprijin mai structurat ar putea veni prin selectarea evaluatorului *in itinere* în stadii incipiente (după cum este sugerat și de către CE). Evaluatorul poate, de asemenea, să sprijine, în colaborare cu RNDR, consolidarea capacității aferentă activităților menționate anterior.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. Recomandare acceptată în sensul introducerii în secțiunea ”Grupurile de Acțiune Locală” a unor prevederi referitoare la faptul că RNDR va fi implicată în consolidarea capacității de realizare a acestor acțiuni, prin elaborarea unor ghiduri operaționale de evaluare și prin acțiuni de instruire.

b. Recomandare acceptată în sensul detalierii mențiunilor referitoare la contractarea unui ‘evaluator permanent’.

3.2.48. 048. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 29/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Având în vedere că multe dintre aspectele referitoare la consolidarea capacității se raportează la nivel național, este necesară o strânsă coordonare cu PODCA. Pentru crearea unei sinergii în acest sector, ar fi utilă încheierea unui protocol de cooperare.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare nejustificată deoarece consolidarea capacității pentru personalul implicat în implementarea FEADR este eligibilă în cadrul măsurii Asistență tehnică din PNDR 2014-2020. În ceea ce privește beneficiarii publici ai PNDR (comune), aceștia reprezintă o categorie de beneficiari eligibili în cadrul PODCA.

3.2.49. 049. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 29/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Referitor la necesitatea consolidării capacității la nivel intern, este utilă realizarea unei evaluări structurate pentru a planifica o consolidare a resurselor umane și a cunoștințelor managementului intern. Printre acțiunile utile, care au reieșit în urma interviurilor, se numără: sesiuni de lucru între colegi pe tematici specifice (ex. costuri standardizate), schimburi de experiență prin proiecte sectoriale europene și proiecte de cooperare teritorială, concentrarea pe următoarele tematici specifice: achiziții publice, monitorizare și evaluare, experiență practică și proiecte pilot.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Prin Planul de Acțiune pentru implementarea AT se vor avea în vedere astfel de acțiuni pentru consolidarea capacității administrative.

3.2.50. 050. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 29/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

În procedura de achiziții publice pentru anumite activități cum ar fi evaluarea și asistența tehnică ar trebui să fie utilizat criteriul bazat pe calitate, nu pe preț. Deși este dificil și periculos, având în vedere posibilitatea depunerii de contestații se sugerează cu tărie să se aibă în vedere experiența ofertantului mai mult decât prețul cel mai scăzut.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Vom avea în vedere în implementarea măsurii de AT (inclusiv pentru activitățile aferente Planului de Evaluare).

3.2.51. 051. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 29/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Este necesară elaborarea unui Plan integrat de simplificare pe diferite tematici privind simplificarea. Ar putea fi implementat prin intermediul asistenței tehnice. Unele elemente pot să vizeze:

a. Lansarea unui apel de selecție în două etape. Prima etapă constă în prezentarea ideii de proiect și a cerințelor minime privind eligibilitatea; selecția se va face pe baza unei eligibilități subiective și analizând valoarea ideii proiectului. În a doua etapă, ofertantul își va defini propunerea și va integra aspectele administrative. Daca propunerea este validă, proiectul va fi selectat și finanțat.

b. Utilizarea unui format standard al informațiilor solicitate prin formularul de cerere de finanțare, astfel încât potențialul beneficiar care dorește să depună proiecte să cunoască ce informații trebuie să furnizeze.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare parțial acceptată, în sensul că pentru simplificare se intenționează:

- Solicitarea la depunerea proiectului a unui număr minim de documente simplificate, urmând ca la semnarea contractului să fie solicitate prezentarea autorizațiilor, avizelor și a celorlalte documente necesare investiției,
- Totodată, pentru reducerea poverii administrative vor fi disponibile proiecte model pentru finanțarea anumitor tipuri de investiții realizate prin PNDR.

3.2.52. 052. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 29/06/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Este necesară elaborarea unui Plan integrat de simplificare pe diferite tematici privind simplificarea. Ar putea fi implementat prin intermediul asistenței tehnice. Unele elemente pot să vizeze:

a. Adoptarea de costuri standardizate și sume forfetare (așa cum este deja pentru Măsura 6). Costurile standardizate, o practică deja posibilă pentru FSE în perioada 2007-2013, poate să fie aplicabilă pentru Măsura 1 și 2

b. Adoptarea unui sistem de indicatori pentru a monitoriza costurile și povara administrativă. Acest instrument este util, asigurând o analiză de cost bazată pe indicatori.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. Recomandare parțial acceptată. Costurile simplificate vor fi eligibile în sM 4.1a aferentă STP, sM 4.1 și sM 8.1 în condițiile respectării prevederilor art. 62 R 1305/2013 și art. 67 din R 1303/2013. Vor fi utilizate costuri standard pentru costurile legate de reconversia și înființarea plantațiilor (ex: material săditor, lucrări, sistem susținere etc. pentru sM4.1a, pentru strugurii de masă în cadrul sM4.1 și pentru lucrările de înființare a plantațiilor forestiere.

b. Recomandare acceptată. Simplificările propuse vor fi monitorizate, evaluate și îmbunătățite în mod continuu și la timp, prin următoarele mecanisme:

- monitorizarea modului în care răspunde sistemul privind depunerea on-line și îmbunătățirea acestuia în timp util, astfel încât beneficiarii să poată depune cererile de finantare în conditii optime,
- actualizarea și completarea periodică a Bazei de date cu prețuri de referință;
- evaluarea anuală a modului de organizare a sesiunilor și a alocărilor disponibile privind nr. de proiecte depuse și timpul de evaluare necesar AFIR în vederea îmbunătățirii modului de organizare a sesiunilor, pentru a limita timpul de decizie de aprobare a proiectelor.

3.2.53. 053. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice

Categoria de recomandare: Altele

Data: 06/06/2014

Subiect: Sub-programul pomicol

Descrierea recomandării

Principala deficiență a acestuia este absența unui Plan de indicatori distinct, în conformitate cu prevederile art. 8 (2.c) din Regulamentul nr. 1305/2013.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Planul de indicatori aferent subprogramului pomicol a fost elaborat.

3.2.54. 054. Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice

Categoria de recomandare: Altele

Data: 01/07/2014

Subiect: Sub-programul pomicol

Descrierea recomandării

Se recomandă introducerea în sub-programul tematic a M2 – Servicii de consiliere.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare neacceptată. Creșterea nivelului de cunoștinte a fermierilor care lucrează în sectorul pomicol va fi adresată într-un mod integrat în cadrul PNDR prin măsurile 1 și 2. De asemenea, prin sub-măsura 7.2 se va acorda sprijin pentru extinderea și modernizarea instituțiilor de învățământ secundar din domeniul agricol, acțiuni care vor asigura viitorilor fermieri creșterea nivelului de cunoștințe și a capacităților de muncă. Prin urmare considerăm că abordarea actuală va avea un efect mai puternic asupra nivelului de cunoștințe ale fermierilor care lucrează în sectorul pomicol decât includerea M2 în sub-programul pomicol.

3.2.55. 055. Strategia

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 19/06/2014

Subiect: Construcția intervenției logice

Descrierea recomandării

Se constată o lipsă de consistență între FA din Cap. 5 - Strategie și Cap. 8 - Măsuri, astfel:

a. Măsura 1: FA 1A și 1C sunt menționate în Cap. 5 dar nu și în Cap. 8

b. Măsura 2: FA 1A este menționată în Cap. 5, dar nu este menționată în Cap. 8.

c. Măsura 10: A fost adăugată Submăsura 10.2 care contribuie la FA 4A. FA 4B, 5A, 5D și 5E nu apar în Cap. 5, dar apar în Cap. 8. În Cap. 5, FA 5A a fost eliminat din tabel, dar textul indică faptul că FA este prezentă la Măsura 10.

d. Măsura 11: A fost introdusă Submăsura 11.1; nu este clar dacă există o submăsură 11.2. În Cap. 5 au fost eliminate FA 4A, 4C și 5E care în schimb apar în Cap. 8. FA 4C a fost eliminată din tabel, în schimb textul indică faptul că FA este prezentă la Măsura 11.

e. Măsura 13: Din Cap. 5 a fost eliminată FA 4A, în timp ce Cap. 8 păstrează mențiunile referitoare la FA 4A și 4C.

f. Măsura 16: FA 5A este menținută în Cap. 5, dar este eliminată din Cap. 8. În schimb FA 2A și 6A sunt eliminate atât din Cap. 5, cât și din Cap. 8.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. Recomandare acceptată. FA 1A și 1C sunt menționate acum în capitolul 8.

b. Recomandare acceptată FA 1A este acum menționată și în capitolul 8.

c. Recomandare acceptată în sensul revizuirii Cap. 8 prin introducerea FA 5A, păstrând doar principalele FA. FA 5A este considerată principală, atât în Cap. 5, cât și în Cap. 8.

d. Recomandare acceptată în sensul că a fost revizuit Cap. 8 păstrând doar principala FA (4B). Există două sub-măsuri, ambele contribuind la FA 4B.

e. Recomandare acceptată în sensul că a fost revizuit Cap. 8 păstrând doar principala FA (4C).

f. Recomandare acceptată în sensul că FA 5A a fost eliminată din Cap. 5 pentru această măsură.

3.2.56. 056. Raportul final preliminar

Categoria de recomandare: Construcția logicii de intervenție

Data: 01/07/2014

Subiect: Raport final preliminar

Descrierea recomandării

a. Se recomandă introducerea unei scheme de micro-creditare.

b. Se recomandă realizarea de legături între măsurile care conduc fermierul de la a avea cunoștinte adecvate, la a-și formula propriul plan de afaceri, de la depunerea cererii până la gestionarea ex-post a afacerii. Aceste tipuri de legături au fost realizate deja în 2007-2013 (prin măsurile 141-143).

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

a. MADR intenționează să pună la dispoziția beneficiarilor PNDR instrumentele financiare necesare pentru asigurarea cofinanțării private. În acest scop, este în curs de elaborare evaluarea ex-ante pentru instrumente financiare, conform prevederilor art. 37, alin. 2 din R (UE) nr. 1303/2013. Rezultatele acestei evaluări vor permite selectarea și adecvarea acelor instrumente financiare care răspund cel mai bine nevoilor pieței țintă. În prezent, în cadrul acestui proces, este analizată oportunitatea introducerii în PNDR a două instrumente financiare: de creditare și de garantare.
b. Recomandare acceptată. Serviciile de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, micro-întreprinderi și întreprinderile mici aferente sub-măsurii 2.1 vizează atât elaborarea cât și implementarea planului de afaceri.

3.2.57. 057. Măsura 4

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

Impactul negativ al activităților de investiții va trebui redus prin aplicarea corectă a normativelor în vigoare referitoare la construcția obiectivelor de investiții, a legislației de mediu relevante, precum și a prevederilor regulamentelor comunitare privind dezvoltarea rurală (de ex. prevederile referitoare la investițiile în sistemele de irigații). Este recomandat ca pentru fiecare activitate în parte ce urmează a fi sprijinită prin această măsură să se acorde o atenţie deosebită criteriilor de eligibilitate și de selecție care se referă la respectarea mediului înconjurător.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată în sensul că pentru fiecare activitate în parte ce urmează a fi sprijinită prin această măsură au fost stabilite criterii de eligibilitate și de selecție care au în vedere respectarea mediului înconjurător. În acelaşi timp, proiectele care necesită evaluarea impactului de mediu vor face obiectul EIA/EA înaintea implementării.

3.2.58. 058. Măsura 6

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

Există un risc de a afecta negativ mediul prin implementarea neadecvată a unor acțiuni eligibile în cadrul măsurii (de ex.: dezvoltarea necontrolată a turismului, dezvoltarea neadecvată a sectorului de creștere a animalelor care pot fi o sursă de poluare a aerului,resurselor de apă și sol și pot afecta biodiversitatea). Prin urmare, va fi necesar să se evalueze în mod constant diferitele planuri de afaceri în ceea ce privește impactul lor asupra mediului.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată parțial. Necesitatea eliberării unui aviz de mediu pentru planuri de afaceri este reglementată de legislația națională care prevede situațiile în care e nevoie de acest acord. Cu toate acestea, recomandarea SEA a subliniat necesitatea de evaluare continuă (de exemplu, monitorizarea) a acelor planuri de afaceri a căror implementare ar putea avea un impact potențial asupra mediului. Înainte de implementarea proiectelor, acestea vor fi supuse EIM sau EA în conformitate cu legislația națională. Acest lucru înseamnă că nu toate proiectele sunt supuse evaluării de mediu, ci doar acelea pentru care legislația națională prevede ca obligatorie realizarea EIA / EA.

3.2.59. 059. Măsura 7

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

Din punct de vedere al mediului, investițiile în infrastructura de bază la scară mică, prin acțiunile propuse, prezintă un risc pentru mediu, în special pentru biodiversitate, ecosisteme și pentru serviciile ecosistemice. Totuşi, aceste riscuri, pot fi diminuate printr-o evaluare a impactului asupra mediului a fiecărei activități sau proiect în parte, și printr-o evaluare adecvată a acestora (în cazul Siturilor Natura 2000), ce va avea ca rezultat măsuri de reducere a impactului asupra mediului. Pentru dezvoltarea turismului va fi necesar să se evalueze importanţa zonei pentru dezvoltarea potențialului de turism și să se armonizeze dezvoltarea turismului cu potențialul zonei. Criteriile de selecție trebuie să confere şi o atenție asupra mediul înconjurător.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată în sensul că pentru fiecare activitate în parte ce urmează a fi sprijinită prin această măsură au fost stabilite criterii de eligibilitate și de selecție care au în vedere respectarea mediului înconjurător. În acelaşi timp, proiectele care necesită evaluarea impactului de mediu vor face obiectul EIA/EA înaintea implementării.

3.2.60. 060. Măsura 8

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

În cazul în care acțiunile se implementează în interiorul Siturilor Natura 2000 este necesară parcurgerea procedurii de EA pentru a stabili dacă prin acțiunea de împădurire se vor aduce modificări asupra statutului de conservare al habitatelor/speciilor pentru care au fost declarate siturile.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată. Proiectele de împădurire fac obiectul evaluării de mediu (EIA) sau evaluării adecvate (dacă sunt propuse pentru zone incluse în rețeaua Natura 2000). Aprobarea acestora se face numai dacă împădurirea produce efecte compatibile cu obiectivele de conservare a biodiversității în siturile Natura 2000.

3.2.61. 061. Măsura 16

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

Având în vedere că această măsură poate sprijini şi punerea în aplicare a proiectelor de investiții, în astfel de cazuri, este foarte important să se evalueze impactul acestora asupra mediului. În astfel de cazuri, se recomandă utilizarea unor criterii de selecție care vizează protecția mediului.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată în sensul că pentru fiecare activitate în parte ce urmează a fi sprijinită prin această măsură au fost stabilite criterii de eligibilitate și de selecție care au în vedere respectarea mediului înconjurător.

3.2.62. 062. Măsura Leader

Categoria de recomandare: Recomandări specifice SEA

Data: 01/07/2014

Subiect: Recomandări specifice SEA

Descrierea recomandării

În ceea ce privește măsurile de investiții din cadrul acestei măsuri, acestea pot avea un impact negativ din punct de vedere al mediului. Prin urmare, atunci când se evaluează calitatea strategiei, ar fi necesar să se aibă în vedere criteriile de mediu. În mod similar, atunci când se evaluează calitatea parteneriatului ar fi oportun să se evalueze activitățile parteneriatului care vizează protecția mediului în zona acoperită de parteneriat.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată.

3.2.63. 063. Rețeaua Rurală

Categoria de recomandare: Altele

Data: 27/11/2014

Subiect: Contribuția rețelei la implementarea politicii de dezvoltare rurală și la buna guvernanață

Descrierea recomandării

• Modalitatea în care RNDR va contribui la obiectivele politicii de dezvolate rurală trebuie descrise mai clar și mai detaliat • Pentru fiecare dintre obiectivele comune, obiectivele specifice rețelei și grupurile de activități ar trebui să fie formulate din punctul de vedere al relevanței adresării nevoilor identificate în context și în analiza SWOT. • Programul descrie calitățile pe care trebuie să le dețină personalul RNDR. Aceste aspecte sunt utile dar nu sunt suficiente dacă nu luăm în considerare cele 7 grupe de activități ale rețelei așa cum sunt prevăzute în Regulament. • Programul ar trebui să descrie mai detaliat planul organizațional pentru a descrie cum activitățile rețelei vor fi implementate și cum vor fi dezvoltate și utilizate instrumentele rețelei.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

• Recomandare neacceptată. Aceste obiective nu au putut fi descrise mai detaliat datorită limitelor impuse de SFC. • Recomandare acceptată partial. Cap. 17 a fost revizuit și detaliat conform recomandării luând în considerare limitele impuse de SFC și faptul că Planul Multianul de Activitate este un instrument de implementare și nu unul de programare. Fiecare obiectiv comun și additional va fi detaliat în Planul Multianual/Anual de Activitate.

- Recomadare neacceptată. La Cap. 17.1.4 se menționează că prin externalizarea anumitor activități, echipa USR se va asigura că contractorii vor dispune de personal suficient și calificat pentru a îndeplini într-un mod eficient sarcinile rețelei.
- Recomandare neacceptată. În Cap. 17.1.3 se menționează că Planul Multianul de Activitate va acoperi în totalitate obligațiile prevăzute în art. 54 (3) din Reg. nr. 1305/2013 și va include o descriere a modului în care actorii cei mai relevanți vor fi identificați și implicate. Același capitol precizează că pentru primul an vor fi prevăzute activități obligatorii în conformitate cu art. 54 (3), b, paragrafele i-iii-vi și priorități adiționale conform art. 54 (3) paragrafele ii-iii and v.

3.2.64. 064. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi

Categoria de recomandare: Altele

Data: 27/11/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

1) Unele elemente ale analizei SWOT trebuie reformulate.

2) În SWOT trebuie adăugate 2 elemente adiționale.

3) Includerea oportunității Trendul ascendent al consumului de fructe per locuitor în categoria punctelor tari și completarea cu mențiunea că se referă la fructele produse pe piața internă precum și reformularea indicatorului adițional Consumul mediu de fructe.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

1) Recomandare parțial acceptată.

2) Recomandare acceptată în sensul introducerii PT – Creșterea zonei pomicole ecologice și a PS – Reducerea zonei pomicole care aparține formelor asociative în raport cu întreaga suprafață pomicolă.

3) Recomandare neacceptată. AM consideră că acesta nu este un punct tare, deoarece chiar dacă cererea crește consumatorii nu sunt obligați să cumpere fructe produse în România, Aceasta este o oportunitate pentru producătorii locali de a crește cantitatea și calitatea fructelor precum și producția de fructe vândută pe piața internă. De asemenea, indicatorul nu diferențiază între producția internă și cea externă, stabilește doar că, consumul mediu de fructe pe cap de locuitor este în creștere.

3.2.65. 065. Sub-program tematic - SWOT și Nevoi

Categoria de recomandare: Analiza SWOT, evaluarea necesităților

Data: 27/11/2014

Subiect: Consistența analizei SWOT

Descrierea recomandării

4 nevoi trebuie reformulate.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare parțial acceptată. Nevoile 1 și 4 au fost reformulate.

Recomandarea referitoare la Nevoia 3 nu a fost acceptată: În cadrul STP înființarea de locuri de muncă și valoarea adaugată sunt obținute prin același instrument (doar prin procesarea produselor agricole) și pentru a nu repeta inutil informația nu este necesară împărțirea nevoii în două nevoi separate.

Recomandarea referitoare la Nevoia 5 nu a fost acceptată: Abordarea aferentă nevoii 5, respectiv unirea nevoii de activități de cercetare-dezvoltare-inovare corelată cu schimbările climatice d.p.d.v al proiectelor inovative a fost utilizată pentru că STP nu contribuie direct (financiar) la obiectivele de mediu (nu abordează FA de mediu decât secundar). Astfel, în nevoia 5, elementele de mediu sunt abordate secundar, prin intermediul soluțiilor inovative.

3.2.66. 066. Analiza Planului de Evaluare

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 02/12/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Se sugerează anticiparea revizuirii metodologice în 2015, în scopul de a avea mai mult timp pentru a corela Caietul de Sarcini pentru selectarea evaluatorului independent.

În plus, se sugerează utilizarea Comitetului de Coordonare și a grupurilor tehnice de lucru pentru a identifica întrebări de evaluare specifice.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare acceptată în sensul revizuirii informațiilor referitoare la metodologia pentru selectarea evaluatorului independent, precum și a celor referitoare la activitățile care se vor desfășura pentru pregătirea evaluărilor.

3.2.67. 067. Resurse umane

Categoria de recomandare: Dispozițiile de implementare a programului

Data: 02/12/2014

Subiect: Acțiuni de implementare

Descrierea recomandării

Evaluatorul sugerează, de asemenea, să se extindă experimental costul standard pentru M1 și M2. Mai mult, va fi utilă introducerea unei capacități adminstrative specifice pentru abordarea problemei de simplificare.

Modalitatea de abordare a recomandării sau justificarea motivului pentru care nu a fost luată în considerare

Recomandare partial acceptată pentru M1. În organizarea apelurilor de propuneri de proiecte pentru această măsură, AM va analiza posibilitatea utilizării costurilor standard pentru anumite categorii de cheltuieli.

Referitor la capacitatea administrativă pentru abordarea problemei de simplificare, măsura de Asistență Tehnică prevede acțiuni de întărire a capacității administrative a autorităților responsabile de managementul, implementarea și controlul PNDR pe baza unui Plan de acțiune pentru resurse umane al autorităților beneficare ale măsurii care va include o analiză a nevoilor, acțiuni de întărire a capacității adminstrative și de fidelizare a personalului, precum și acțiuni de monitorizare și evaluare a eficienței implementării planului de acțiune.

3.3. Raport de evaluare ex-ante

A se vedea documentele anexate

4. SWOT ŞI IDENTIFICAREA NEVOILOR

4.1. SWOT

4.1.1. Descriere generală cuprinzătoare a situației actuale a zonei vizate de program, pe baza indicatorilor contextuali comuni și specifici programului și pe baza altor informații calitative actualizate

RO dispune de un potenţial de dezvoltare important, dar insuficient utilizat. Cu o suprafaţă totală de 238.391 km² {1} [**CI 3]** şi o populaţie de 21,356 mil. locuitori (Eurostat 2012) {1} [**CI 1],** RO este pe locul 7 în UE27 după suprafaţă (6,0%) şi populaţie (4,25%). Regional se constată o distribuție echilibrată a teritoriului între 6 regiuni (14,33% NV, 14,30% Centru, 15,46% NE, 15% SE, 14,45% S-Muntenia, 12,25% SV-Oltenia, 13,44% V), în timp ce București-Ilfov ocupă doar 0,76% din teritoriul. Pe zone geografice (munte, deal şi câmpie) teritoriul RO este repartizat în proporţii relativ echilibrate.

Zonele rurale, reprezentative pentru RO, au resurse substanţiale de dezvoltare. În 2012, spaţiul rural (cf. def. din cap. 8.1) avea o suprafață de 207 522 km² (87,1%) {3} **[A3]** și 45,0% din populația RO {2} [**A1**]. Populaţia rurală nu este distribuită uniform, având o pondere ridicată în anumite regiuni (S-Muntenia - 58,6%, NE - 56,8% şi SV Oltenia - 51,9%) cu cea mai mare densitate, exceptând regiunea București-Ilfov, în regiunea NE (63,24 loc/km2) și densitate redusă în V (26,51 loc/km²) {2} **[A4**]. Aceste disparități își pun amprenta asupra dezvoltării socio-economice și asupra calității vieții populației rurale.

Populația rurală cunoaște un declin demografic, fiind în continuă scădere și în curs de îmbătrânire. Între 2005-2012, a scăzut cu 65.646 de persoane {2} și conform prognozelor demografice scăderea va continua în ritm moderat, până în 2015, cu un declin accentuat între 2015-2050{5}.

În zona montană deja marcată de handicapuri naturale, declinul demografic devine şi mai accentuat prin renunțarea la activităţi economice ceea ce a dus la migraţia forţei de muncă sau la acutizarea fenomenului de sărăcie.

În perioada de referință, la nivel RO, analiza structurii populației pe categorii de vârstă nu arată diferențe semnificative (categoria 0-14 ani a scăzut cu 0,6% ajungând la 15% în 2012, iar 15-64 ani și peste 65 ani au avut un trend ușor ascendent - cu 0,3%, respectiv 0,2%, până la 70%, respectiv 15% în 2012) {1}**[CI 2]**, fenomenul de diminuare și îmbătrânire a populației rurale fiind evident. Categoria 0-14 ani a scăzut (de la 17,8% în 2005 la 16,6% în 2012), iar cea de peste 65 de ani se menţine la nivel ridicat (18,7% în 2005 şi 18,3% în 2012*)* {2}**[A2]**.

Situația generală a economiei RO

În planul dezvoltării economice, RO deține o poziție modestă în UE27, ponderea în PIB-ul UE în 2012 fiind de 1%. Chiar dacă după 2010 PIB-ul pe locuitor (€) a înregistrat creşteri, raportat la media UE27 în termeni de PPS/locuitor, reprezintă 49% {1}**[CI 8]**.

Sectorul agricol şi economia rurală, în general, are potenţial de creştere substanţial, încă insuficient exploatat. Ca urmare și nivelul investițiilor nete în sector a crescut constant începând cu 2010, înregistrând o valoare de 89.866,5 mil lei (20.194,72 mil €) în 2012. {4}Agricultura a generat 6.924,752 mil € valoare adăugată brută (VAB) de 6,01% din totalul VAB. Evoluţia distribuţiei VAB pe sectoare de activitate relevă scăderea continuă a ponderii agriculturii (9,52 % din VAB total în 2005; 6,0% în 2012) în favoarea sectorului secundar (35,90% în 2005; 42,3% în 2012) şi terţiar (54,58 % în 2005; 51,6% în 2012). **Deşi acest fenomen reflectă un proces de apropiere a structurii economiei RO de cea din restul SM, ponderea sectorului agricol rămâne de peste 3 ori mai mare decât în UE27 (1,74% în 2012)** {1}**[CI 10].**

În 2012, **productivitatea muncii** în agricultură, silvicultură şi pescuit a fost de 2464 €/persoană ocupată, de aprox. 5 ori mai mică decât media RO (12.527 €/persoană ocupată), iar în sectorul secundar (industrie şi construcţii) și terțiar, valorile au fost de 1,5 respectiv 1,3 ori mai mari {1}**[CI 12].**

Dezvoltarea afacerilor la scară mică este sursă importantă de locuri de muncă/obţinere de venituri. Dintre IMM-urile active cu profil non-agricol, numai 18,1% figurau în rural în 2011, ce denotă **o pondere redusă a celor implicate în desfășurarea activităților de industrie, servicii şi turism rural.** Analiza **IMM-urilor** din rural arată capacitatea redusă de a genera locuri de muncă pentru populaţie.

Deși în perioada 2005-2011, numărul IMM-urilor cu profil non-agricol din rural a crescut cu 16%, efectele crizei din ultimii trei ani analizați au dus la o scădere cu 7492, ajungând la 77.315 IMM (sector secundar și terțiar) în 2011 {2} **[A24]**

Cu toate că microîntreprinderile ce desfășurau activități non-agricole în rural au fost sprijinite și prin PNDR 2007-2013 **densitatea IMM-urilor la 1.000 de locuitori** în rural este mai redusă decât la nivel naţional (9,64 față de 23,66 în anul 2011) {7}**[A25].**

Privind **infrastructura de turism**, capacitatea de cazare a înregistrat o creștere de 6,13% în 2012 față de 2005, hotelurile deţinând 60% din capacitatea totală. Capacitatea de cazare în pensiunile agroturistice a înregistrat o creștere de 59,4% datorată în mare parte, sprijinului acordat prin FEADR. {4} **[A 23].** Cu toate

acestea, turismul rural nu are un nivel de dezvoltare satisfăcător în calitatea infrastructurii de suport și servicii, în special cele de agrement.

Accesul IMM-urilor la finanțare rămâne problematic. Din punct de vedere al teritorialității, serviciile financiare sunt greu accesibile întreprinderilor din rural și sectorului agricol datorită costurilor de creditare ridicate. În 2012, în agricultură au fost acordate 4,0% din totalul creditelor. Conform evaluării ex-ante a instrumentelor financiare în PNDR 2014-2020, **creditele acordate agricultorilor au fost de 4 ori mai mici, comparativ cu nivelul înregistrat la nivel UE** (281 €/ha teren arabil în RO şi 1.203 €/ha teren arabil în UE). Deși au existat mecanisme financiare (scheme de garantare), unii beneficiari ai finanțării PNDR 2007-2013 nu au reușit să acceseze credite pentru investiții. Principala cauză a fost lipsa unui tip de credit adaptat la specificul agriculturii. Cerințele instituţiilor bancare pentru accesarea fondurilor (de ex. pentru garanții), sunt similare oricărei alte companii sau IMM, fiind dificil de îndeplinit. Insuficienta specializare a serviciilor de creditare s-a reflectat direct asupra sistemului de garantare pentru agricultură nefiind utilizat la capacitatea planificată dar şi în nivelul limitat de accesare al programului și rata crescută de proiecte reziliate în rândul beneficiarilor selectați.

Reducerea nr. de ateliere de prestări servicii şi a unităţilor cooperaţiei meşteşugăreşti a generat comprimarea severă a economiei sociale din rural. La nivelul 2010, din 2017 cooperative 42,5% erau cooperative meșteșugărești ce practicau activităţi tradiţionale (meşteşuguri, artizanat) {4}

Educație și formare profesională

Populaţia rurală din RO, în 2011, are un **nivel de instruire** scăzut, ponderea cea mai mare a populaţiei între 25 şi 64 de ani urmând doar gimnaziul (38,5%). Privind studiile preuniversitare, 22,2%, respectiv 17,4% din populație a urmat o școală profesională, respectiv liceu și 1,6% studii superioare {8} **[A10]**.

Rata abandonului şcolar este mult mai ridicată în rural decât în urban, dar şi în raport cu nivelul naţional ce înregistrează, în anul şcolar 2011/2012, 4,2% în învăţământul liceal şi profesional. În rural, rata abandonului şcolar din sectorul educaţional analizat, atingea 5,3%, cu 1,2% peste rata din urban{2} **[A11].**

În ultimul deceniu, nr. liceelor agricole, agromontane și veterinare a înregistrat o tendință descendentă (cu 40% - în 2011 - 67 astfel de licee la nivel național şi 44 în rural), cea mai drastică scădere fiind în cazul liceelor agricole (cu 52%) {4} **[A12]** Scăderea nr. de licee cu profil agricol s-a produs concomitent cu reducerea nr. de absolvenţi (cu peste 44% din 2001 până în 2011), în 2011 înregistrându-se un procent de 0,76 % din total absolvenți de liceu la nivel național. Privind situația din rural, la nivelul 2011 doar 1,20% din absolvenți finalizau un liceu agricol {4}**[A13].** O evoluție pozitivă a reprezentat-o nr. total de absolvenți de studii superioare cu acest profil, crescând cu 27% față de 2005, ajungând în 2012 la 4397 de absolvenți, o oportunitate pentru întinerirea generațiilor de fermieri cu pregătire adecvată{4}. Atractivitatea scăzută a sectorului agricol și scăderea nr. absolvenţilor școlilor cu profil agricol sunt factori ce au contribuit la scăderea **nivelului de instruire a managerilor exploataţiilor agricole**.

În RO, formarea profesională pe parcursul întregii vieți se află în stadiu incipient de manifestare, fapt ce reiese din gradul redus de participare la procesul de instruire. Gradul de participare la educație sau instruire al populației cu vârsta între 25-64 ani a fost de 1.4%, în cazul populației rurale acesta fiind și mai scăzut, respectiv de 0,5% {2}**[A17]**. O situație similară apare și pentru M111 din PNDR 2007-2013 fiind formați până la sfârșitul lui 2013 doar 27.237 de fermieri (beneficiari ai M 112 și 141) din targetul de 92.002 {39}. Rata scăzută de realizare (30%), a fost datorată insuficientei coordonare în implementare cu alte măsuri (în

special cu cele pentru care formarea era obligatorie) și gradul ridicat de complexitate al procedurilor de atribuire a contractelor, ce a dus la întârzieri semnificative în implementare.

Structura forței de muncă și ocuparea

Urbanizarea populației active. Dezvoltarea economică a sectorului secundar și terțiar a atras în ultimul deceniu populația activă rurală către zonele urbane, în 2012 fiind cu 11,7% mai mare decât cea din rural (44,6%) {4}.

Deși populația activă din rural înregistrează un trend ușor descendent (cu 1%) între 2005-2012 pe fondul scăderii și îmbătrânirii acesteia, există forță de muncă disponibilă implicată preponderent în agricultura de subzistență și semisubzistență.

Populaţia ocupată se diminuează la nivel naţional şi în rural. La nivel naţional, în 2012, rata ocupării, reprezentând gradul de concentrare a populației ocupate în vârstă de 15-64 ani, era de 59,5%, mai mică faţă de media UE cu 4,7%{1}**[CI 5]**.

Raportat la mediul de rezidență, observăm că în 2012, rata ocupării populației între 15-64 ani în rural (60,7%) este cu 1% mai mare decât cea din urban, ceea ce indică o ocupare insuficientă a forţei de muncă din această zonă {2}**[A5].**

În spaţiul rural, se înregistrează o scădere a ratei de ocupare la principala grupă de vârstă, 15-64 ani (61,6% în 2005, comparativ cu 60,7% în 2012) {2}**[A5].**

În perioada de referință 2005-2012, analiza populaţiei ocupate pe sectoare de activităţi ale economiei naţionale indică scăderea nr. acestora în sectorul primar și secundar (cu 3,2 % în agricultură și **1,7** % în industrie şi construcţii) și o creștere cu 4,9% în sectorul terțiar{2} **[CI 11]** .

În spațiul rural, structura populației ocupate indică o pondere mai ridicată în agricultură, de 60,3%, comparativ cu cea din nonagricol (cu 20,1% faţă de industrie şi 19,6 % faţă de servicii) {2}**[A9].**

Analizând structura populaţiei ocupate privind statutul profesional, în 2012, lucrătorii pe cont propriu şi familiali neremuneraţi din rural reprezentau 89% din totalul populației încadrată la acest statut profesional, la nivel național. În contextul economiei rurale, ponderea lor este de 57,9% din totalul populaţiei ocupate în rural în 2012, aspect asociat mai curând cu agricultura de subzistență și cu lipsa alternativelor decât cu spiritul antreprenorial {2}**[A6].**

Șomajul

În contextul în care în 2012 rata şomajului din RO rămâne sub media UE (10,5% în UE27 şi 7% în RO) {1} **[CI 7] o rată de ocupare mai ridicată în rural arată un șomaj ascuns și subocupare. Rata șomajului în rural este de 5,1%** comparativ cu 8,6% în urban. Categoriile cele mai expuse riscului de șomaj sunt tinerii între 15-24 ani. Ponderea şomerilor din această categorie a crescut de la 13,9% în 2005 la 15,9% în 2012 {2} **[A7].** Rata şomajului pe termen lung în rural a fost în 2012 de 2,0% {4}.

Calitatea vieții în zonele rurale

În 2011, 40,3 % din populație era expusă riscului de sărăcie și excluziune socială, fiind cu 16,1 pp mai mare decât în UE27 {1}**[CI 9]**. Aceste diferențe au caracter teritorial, ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din rural reprezentând 54,2% (61,9% în 2007) {2} **[A8**].

Participarea redusă şi acces limitat la piaţa muncii duc la venituri mici, risc ridicat de sărăcie şi excluziune socială și la un grad scăzut de informare.

Una dintre cele mai expuse categorii la riscul de excluziune socială este minoritatea romă. Conform Recensământului populației și locuințelor din 2011, 3,09% (621.573) din persoane sunt romi {2} **[A32]** din care 63% în rural{40}. În 2012, la romii din rural între15 - 64 ani, se înregistra o rată de ocupare de 38 %, fiind cu 28 % sub procentul din urban. {2}. Integrarea romilor rămâne o problemă, în special în rural. Totuși, rezultatele implementării strategiei adoptate de RO, încurajarea participării la învățământul superior, facilitarea accesului la servicii de sănătate, creșterea gradului de conștientizare privind discriminarea, au îmbunătățit situația existentă, solicitând atenție prin monitorizarea și implementarea planului de măsuri al "Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020"{47}

În zona rurală veniturile sunt relativ scăzute (în 2011 – 503 €/gospodărie față de 621 €/gospodărie în urban). Ponderea veniturilor (numerar şi în natură) din agricultură reprezintă 42% din venitul total brut/gospodărie în rural, iar salariile sunt în jurul procentului de 26% {2} .

De asemenea, existența unor lanțuri de distribuție lungi, care presupun cel puțin 2 intermediari (angrosist și detailist) între fermieri și clienții lor, face ca veniturile fermierilor să fie mai reduse.

Zonele rurale din RO sunt afectate de lipsa sau deficienţa infrastructurii, cu impact negativ asupra dezvoltării economice şi a calităţii vieţii.

Preponderent, zona montană se confruntă cu o infrastructură precară.

Deși prin cele 295 de proiecte implementate prin M 322 a PNDR 2007-2013 finalizate până în prezent, au fost realizați sau reabilitați 1563,7 km de drum, 1456,11 km de conducte de alimentare apă și 2035,6 km de canalizare, infrastructura de bază din rural continuă să fie deficitară și insuficient dezvoltată{41}. Din totalitatea drumurilor comunale cu o lungime de 31.639 km -37,8% din totalitatea drumurilor publice, 7% au fost modernizate**.** 48% sunt pietruite şi 29% de pământ, fiind impracticabile în perioadele cu precipitaţii{9}**[A19]**. Deşi între 2005-2012 lungimea reţelei de distribuţie a apei potabile din rural a înregistrat o creștere considerabilă (cu 55,65%), accesul populației la rețea este mai scăzut decât în urban (70,29% localități rurale față de 99% localități urbane). Lungimea rețelei de canalizare a crescut cu 22,68% în perioada analizată, dar nr. de localități rurale beneficiare este cu 75,37% mai scăzut decât cele urbane (21,53% în rural față de 96,90% în urban) **{2}[A20].**

Principale dificultăți în realizarea proiectelor pentru infrastructura de bază, în special a celor integrate, au fost: complexitatea mare (inclusiv înțelegerea necorespunzătoare a conceptului de proiect integrat), durata mare de execuție, lipsa reglementărilor clare, inclusiv imposibilitatea beneficiarilor de a susține până la final investiția. Pentru realizarea investițiilor a fost necesară obținerea unui nr. mare de autorizații emise de diverse autorități ceea ce a îngreunat implementarea.

Serviciile de bază nu răspund nevoilor populaţiei rurale, iar deficitul condiţiilor pentru dezvoltarea spaţiului rural din perspectivă socială are un impact negativ asupra dezvoltării economice a zonelor rurale din RO. **Infrastructura educațională** este insuficientă. Educația antepreșcolară (creșe) și

preșcolară (grădinițe) se confruntă cu un deficit major în ceea ce privește infrastructura. Din 295 creșe în 2011, doar 1% se aflau în rural, unde erau înregistrați 45,5% din totalul copiilor cu vârste cuprinse între 0 şi 4 ani. Procentul de acoperire a grădinițelor în rural a fost de 7,44 % din totalul RO în anul școlar 2012-2013. {2} **[A21].**

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală şi este caracterizată de un **patrimoniu cultural material** și imaterial divers. În rural, accesul locuitorilor din sate şi comune la cultură este limitat, comparativ cu accesul celor din urban. Patrimoniul cultural din rural arată un grad ridicat de degradare ce impune investiții pentru restaurarea acestora.

O parte integrantă a moștenirii culturale în RO o reprezintă așezămintele monahale. Acestea au specifică păstrarea identității şi tradiţionalității naţionale prin practici meşteşugăreşi, culinare și agricole și prin conservarea stilurilor arhitecturale specifice regiunilor. Din totalul de 18.439 unităţi de cult din RO, doar 1,5% sunt mănăstiri, 0,4% schituri iar 49,3% din mănăstiri şi peste 56% din schituri sunt monumente istorice. O pondere ridicată a acestor obiective se află într-o stare degradată și necesită investiții de restaurare și conservare pentru a menține valoarea lor culturală {29}.

Conservarea biodiversității spațiului rural, păstrarea patrimoniului cultural și perpetuarea tradițiilor, inclusiv a alimentelor tradiționale, în zona rurală este cel mai bine asigurată de micii fermieri, care asigură o balanță între agricultura intensivă, viabilă economic și cea extensivă, mai prietenoasă cu mediul.

Accesul **la internet în mediul rural, deşi în creștere rămâne limitat**. În RO 42% dintre gospodării au conexiune la internet şi 23% conexiune broadband. Această rată nesatisfăcătoare de penetrare în zonele rurale se datorează veniturilor scăzute, lipsei calculatoarelor în gospodării, condiţiilor de acoperire DSL precare. Internetul wireless aproape inexistent. În 2012 **rata de penetrare a internetului în bandă largă** la puncte fixe era de 60,28% în urban și doar 23,47% în rural {14} **[A18].** Între 2007-2013 această problemă a fost abordată în special prin proiectul RO-NET și submăsura 322e PNDR 2007-2013, ambele având ca obiectiv principal extinderea accesului la servicii în bandă largă în rural. Până astăzi au fost identificate prin proiectul RO-NET, 783 de localități "zone albe" unde realizarea de investiții în infrastructura de acest tip ar conduce la crearea de valoare adăugată. În cadrul M 322e au fost contractate spre finanțare 56 proiecte în valoare de 9.3 mil €, a căror implementare va duce la asigurarea accesului la internet pentru 16.203 gospodării din 193 de sate, respectiv pentru 41.552 de persoane{41}. Cu toate că prin PNDR 2007-2013, în cadrul M322e au fost finanțate investițiile de tip broadband, Agenda digitală 2020 previzionează un nivel minim de 30 Mbps față de viteza preconizată anterior de 1-4 Mbps. La finalul semestrului I 2014, din totalul conexiunilor broadband în rural 15,5% reprezintă conexiuni la viteze mai mari sau egale cu 30 Mbps.

La sfârșitul lui 2011, mai puțin de 33% din persoanele din rural utilizaseră măcar o data un calculator deși 53,9% din gospodării au acces la internet. Una dintre cauzele unui nivel atât de scăzut al indicatorilor de accesare în raport cu infrastructura existenta, este lipsa abilităților necesare (ca efect al gradului scazut de educatie){4}

Deși a început să funcționeze în ultima parte a anului 2011, RNDR și-a demonstrat utilitatea, contribuind la schimbul de informații, cunoaștere și experiențe între cei implicați în dezvoltarea comunităților, privind oportunitățile de finanțare prin PNDR 2007-2013.

Dezvoltare și guvernanță locală

LEADER vizează o dezvoltare echilibrată a teritoriilor rurale. În 2012, teritoriul acoperit de GAL-uri este de aprox. 141.398 km2 (1.805 comune și 79 de orașe sub 20.000 locuitori) cu circa 58% din populația eligibilă LEADER, respectiv 6,686 mil persoane {12} **[A15, A16]**. Între 2007-2013 au fost selectate 163 de GAL-uri și până la sfîrșitul lui august 2013, semnaseră contracte în cadrul sub-măsurii 431.2 și începuseră implementarea activităților. Cu toate că implementarea LEADER s-a demarat cu întârziere, la 31.01.2015 rata de contractare era de 98,98% din alocarea totală. Cu privire la plăți, în ianuarie 2015 nivelul acestora se situa la 32,78% datorită lipsei de experienţă a GAL şi a autorităţilor de implementare.

Analiza sectorului agricol

Utilizarea terenurilor agricole

O particularitate a agriculturii RO este dualitatea modului de gestionare a suprafeței agricole: jumătate din SAU este gestionată de exploatațiile agricole de tip comercial, eficiente și competitive, iar cealaltă jumătate revine fermelor de subzistență și semi-subzistență.

În RO, suprafaţa agricolă utilizată (SAU) este în scădere, tendinţă manifestată şi în UE27. Între 2005-2010 SAU a scăzut cu 4,3 % (de la 13,9 mil ha la 13,3 mil ha). În structura pe categorii de folosinţă cea mai mare pondere o deţin terenurile arabile (62,4 %), urmate de păşuni şi fâneţe (33,9%). SAU - arabil și culturi permanente a scăzut între 2005-2010 cu 6,3% și respectiv cu 8,2%, în timp ce SAU - pășuni și fânețe s-a menținut constantă {1}{10} **[CI 18].**

În 2013, plantațiile pomicole acopereau 158,6 mii ha (de la 313,4 mii ha în 1990), aprox. 1.2% din SAU. Majoritatea sunt plantații îmbătrânite, cu potenţial redus, în declin (52,4% din total) sau abandonate. Suprafața cu plantaţii pe rod este de 67 mii ha (42,2% din total) şi doar 8,54 mii ha plantaţii tinere (5,4% din total suprafaţă){24}. Majoritatea sunt exploatate în sistem extensiv (clasic) și doar 31,6% în sistem intensiv și super-intensiv {24}. Capacitatea de depozitare și stocare este insuficientă, nefuncțională sau depășită tehnologic.

Distribuţia regională a SAU diferă în funcţie de varietatea reliefului şi de condiţiile socio-economice. SAU are valori ridicate în special în Regiunile V şi S iar terenul arabil predominant în SE (16,5%) şi S-Muntenia (17,5%). În Centru și NV pășunile și fâneţele deţin mai mult de jumătate din SAU (65,6% şi respectiv 52,8% {10}. **Suprafaţa cultivată în ferme ecologice este încă redusă.** În 2012, în RO, doar 2,1% din SAU total a fost cultivată în sistem ecologic, comparativ cu 5,8% în UE 27. Din cele 288 mii ha, 64,2% (185 mii ha) erau în conversie şi doar 35,8% (103 mii ha) certificate. În 2012 faţă de 2007, suprafeţele cultivate ecologic au crescut de peste 2 ori {2} **[CI 19]**.

Modul de organizarea în agricultură

Gradul de organizare a fermierilor în special privind participarea pe piață rămâne în continuare scăzut, existînd doar 107 grupuri de producători (GP) recunoscute, majoritatea pentru cereale, respectiv lapte și produse din lapte. În sectorul legume- fructe 21 GP recunoscute preliminar și 6 organizații de producători [A28] {41}.

În sectorul cooperatist la nivelul anului 2011 erau 2566 de cooperative din care 52% în rural. Nr.acestora s-a redus cu aproximativ 24% față de 2005. Cea mai mare scădere au înregistrat-o cooperativele din sectorul primar, ajungând aproape la jumătate, de la 1287 la 717 [**A29] {4}**

În conformitate cu Strategia națională de agricultură pe termen mediu și lung, sectorul cooperatist agricol este în continuare insuficient dezvoltat comparativ cu cel național, iar tendința este una de reducere. Spre deosebire de cooperativele din EU, cele din RO își desfăşoară activitatea în producție şi mai puțin în procesare sau marketing, acolo unde ar putea să răspundă unor provocări legate de structura fragmentată din RO.

Din anul 2011 până în anul 2015, numărul unităților procesatoare de produse ecologice a crescut de la 106 ajungând la 156, *diversificându-se astfel și gama sortimentală.* Totuși din numărul total de operatori certificați în sistemul de agricultură ecologică de către organismele de inspecție și certificare la nivelul anului 2015 (12.231), ponderea procesatorilor este doar de 1%.

Lipsa fondurilor și a slabei reprezentări a GP și cooperativelor, nr. mic al spaţiilor de depozitare au devenit o problemă majoră. Mai puţin de 20% din necesarul de depozitare şi condiţionare pentru producţia de legume-fructe şi circa 40% pentru cartofi generează pierderi importante de venit.

Deși, până 2015, există un nr. de **10 organizaţii interprofesionale** reprezentative pentru produsele agroalimentare, **5 recunoscute** (1 - cereale și produse derivate din cereale,1 - struguri, vin, produse pe bază de vin, 1 - carne de pasăre, ouă, 1 - legume-fructe proaspete și procesate, 1 - carne de porc) și **5 în curs de recunoaștere** (zahăr, plante medicinale, produse ecologice, grăsimi vegetale și șroturi furajere, orez), legăturile între fermieri, procesatori și comercianți privind promovarea și comercializarea produselor agroalimentare sunt insuficient dezvoltate.

Dimensiunile fizice şi economice ale exploataţiilor agricole

Dimensiunile fizice şi economice ale exploataţiilor agricole din RO înregistrează diferenţe semnificative faţă de mediile UE. În 2010, pe teritoriul RO se aflau 32,1% (3.859.040) din totalul exploataţiilor agricole din UE27 (cu 10,0% mai puține față de 2005). Dimensiunea medie a unei exploataţii RO (3,4 ha SAU/fermă, în creștere doar cu 0,1 ha SAU/fermă față de 2005) este de 4 ori mai mică decât cea a UE (14,3 ha SAU) {1}, iar gradul de fragmentare este foarte ridicat, suprafața medie a parcelei fiind de 0,45 ha, fiecare fermier deținând în medie 4,8 parcele {23}. Creșterea lentă a dimensiunii medii este cauzată în special de efectele crizei economice din ultimii ani. În cazul RO, forma predominantă de deținere a terenurilor este în proprietate. 89,8% din exploatații dețin în proprietate 60,4% din SAU și 1,7% din exploatații au în arendă 27,4% din SAU {43}. Un decalaj mare față de UE27 există și în cazul dimensiunii economice/exploatație agricolă, de 9,4 ori mai mică în RO (2.700,2 € producţie standard (SO)/fermă în RO; 25.450,0 € SO/fermă în UE27 **[CI 17]** .

Conform RGA 2010, faţă de 2002, la nivel naţional modificările structurale nu au fost semnificative. Fermele mici, sub 5 ha, reprezintă 93,1% din totalul exploataţiilor şi utilizează 29,7% din SAU. Fermele, peste 50 ha, mult mai puţine la număr (21.210), gestionează 52% din SAU.

Pentru cea mai mare parte a exploataţiilor agricole RO înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare economică. În categoriile sub 8000 € SO, se încadrează 96,7% din nr. total de ferme, ce reprezintă 43% din fermele din UE27 din această clasă de mărime. Fermele cu dimensiunea economică începând cu 8.000 € SO (în nr. de 127.100 exploatații, adică 3,29% din totalul exploatațiilor din RO) au cele mai mari șanse de îmbunătățire a performanțelor economice, în special prin creșterea nivelului de comercializare a producției proprii. Dintre acestea, categoria 8.000-12.000 € însumează aprox. 61.000 exploatații agricole (aproape 48% din total exploatațiilor peste 8.000 € SO) și reprezintă fermele care au caracter de semi-subzistență și potenţial ridicat de orientare către piață. Exploatațiile de dimensiuni medii, (12.000 - 250.000 € SO) reprezentând 50% din total exploatațiilor de peste 8.000 € SO. Acestea reprezintă segmentul

important în care există nevoia de investiții pentru depășirea lacunelor legate de dotare și productivitate. Fermele mari de peste 250.000 € SO sunt în nr. de 2.462.

La nivel regional nu există diferenţe semnificative faţă de situaţia naţională. Excepţie face Regiunea V care are un nivel superior de dezvoltare a fermelor, atât din punct de vedere al dimensiunii fizice (6,3 ha SAU/unitate) ce depăşeşte cu 2,9 ha SAU media naţională/fermă (3,4 ha), cât şi al dimensiunii economice (4.096 SO/fermă) {1} **[CI 17]**. În zona montană se remarcă o pondere crescută a exploatațiilor de mici dimensiuni, conform INS 2010 (din totalul de aprox. 750 mii ferme în zona montană, 69% < 2ha și 22%-2ha -5ha).

Forma juridică de organizare a exploatațiilor agricole

Conform RGA 2010, 30,6 mii aveau personalitate juridică. Restul de 99,2% erau organizate ca exploataţii agricole individuale, persoane fizice autorizate sau întreprinderi familiale fără personalitate juridică {11}{10}[**[A27]**. Doar 15% din proprietăți sunt înregistrate în prezent în Registrul de Carte Funciară, Oficiul de Cadastru. RO este însă, în plin proces de elaborare a unui sistem de înregistrare a proprietăților urmărindu-se creșterea acestui procent.

Structura producției agricole

Conform Strategiei naționale de agricultura pe termen mediu și lung (2014), RO se remarcă prin diversitatea condițiilor pedo-climatice, favorabile pentru obținerea de producții agricole diversificate, calitative și cantitative ce pot acoperi un segment important al cererii interne de produse agro-alimentare și nu numai. În ciuda potenţialului considerabil, randamentele din agricultura RO sunt modeste, indicând o utilizare a factorilor de producţie cu mult sub valorile optime {44}.

Producția medie de cereale la ha a RO, este în continuare cu 30% sub nivelul UE (2013). Analiza principalelor categorii de culturi, înregistrează cele mai mari diferențe de randamente la secară (RO se situează la 55%, din media UE). Diferența este mare și în cazul grâului (62% din media UE), orzului (64% din media UE) și a porumbului (66% din media UE). Situația relevă lipsa de tehnologii și material biologic adaptate la condițiile pedoclimatice RO {48}.

Suprafețele cultivate cu plante oleaginoase au avut evoluții diferite. Dacă în cazul culturii de floarea soarelui acestea au crescut constant începând cu 2009 (mai lent în ultimii 3 ani), în cazul rapiței au existat fluctuații majore. În contextul unei creșteri a cererii în UE pentru produsele din această grupă, în anul 2013 suprafața cultivată cu rapiță, de 276,6 mii ha, se situa la doar 51% din valoarea înregistrată în 2010. O ușoară tendință de diminuare au înregistrat și suprafețele de soia. Producțiile totale și medii la ha au oscilat puternic de la un an la altul, în special datorită dependenței agriculturii RO de condițiile climatice {4}.

Suprafețele aferente culturii de cartofi, conform APIA, au scăzut constant în ultimii ani astfel că în 2014 au fost cultivate mai puțin de jumătate (47,5%) față de 2007. Randamentele acestor culturi sunt scăzute, media 2001-2011 situându-se la 54% din media UE 27 {1}.

Suprafața cultivată cu legume s-a diminuat ușor, cu 3%, între 2009-2013 ajungând la 259.029 ha la finalul ultimului an de analiză. Aceeași tendință s-a manifestat și la nivelul suprafețelor sub sere și solarii ce însumează 3780 ha, unde s-a obținut doar 6% din producția de legume. Circa 20% din producție este asigurată de ferme și companii mari, iar 80% de ferme mici. În acest context, imposibilitatea de a asigura o aprovizionare continuă și o calitate constantă și costurile ridicate de producție ce se reflectă în prețurile

mari pentru produsele RO, fac ca mare parte din cererea internă (în jur de 65%) să fie în continuare acoperită din importuri {4}.

Creşterea animalelor este un domeniu cu tradiţie în RO, fapt confirmat de preponderenţa fermelor cu profil de creştere a animalelor şi mixte (68% din total) {10}. Efectivele de animale au un nivel redus (4,0% din total UE 27, respectiv 5,4 mil UVM), iar **nr. acestora a scăzut într-un ritm mai accelerat în RO decât în UE27**, în special la bovine şi suine {1} **[CI 21].** În 2013 comparativ cu 2009 efectivele de bovine au scăzut cu 20%. Producţia de lapte şi de carne de vită este concentrată în fermele mici şi mijlocii şi constituie o activitate agricolă desfăşurată în mod tradiţional în zona montană. Aici se înregistrează în prezent 22% din efectivele de bovine, 19% ovine, 15% caprine ce determină obținerea de produse de înaltă valoare.

Efectivele de porci s-au redus cu 21% în 2013 față de 2009. Până în anul 2016, efectivul total de porcine a continuat să scadă, fiind reprezentat de un număr de 4.752 mii capete din care 4.295 mii capete au beneficiat de condiții superioare de bunăstare ce reprezintă 90,4%, mai mic cu 8,2% față de 2013, din care scroafe și scrofițe de reproducție 365 mii capete (mai mic cu 2,7% față de 2013). În cazul scrofițelor de reproducție în perioada 2009-2013 diminuarea a fost mai drastică, de 33%. Situația s-a reflectat și în producția scăzută de carne până în 2014, chiar dacă cererea nu s-a modificat și RO este una din cele mai mari consumatoare. Producţia internă de carne de porc asigură doar 50% din cererea totală din România. Începând cu anul 2015 producția de carne de porc a început să crească și consumul anual de carne de porc a crescut la sfârșitul anului 2015 la 31,4 kg/locuitor, față de 29,1 kg/locuitor în anul 2013. În anul 2016 din producția de carne totală provenită de la cei 5.054 mii capete porci grași, 84 % a provenit din sacrificarea celor 4.222 mii capete care au beneficiat de condiții superioare de bunăstare în exploatațiile cu angajamente în cadrul M 215.

Efectivele de ovine și caprine au înregistrat 3 ani consecutivi de creștere. Dar rămân în continuare cu mult sub valorile înregistrate la începutul anilor '90, iar piața pentru produsele aferente este în plină expansiune. Pentru bovine și păsări nu au existat schimbări semnificative {4}. Producțiile medii (carne și lapte) pentru aceste două specii rămân însă modeste. Cu privire la producțiile medii, RO se situează cu 25% sub nivelul înregistrat în UE 27 pentru carnea de oaie și capră și cu 15% în cazul cărnii de pui.{48}

În anul 2016 efectivul total de păsări a fost în scădere fiind reprezentat de un număr de 76,69 mil. capete, din care 34,15 mil. capete au fost păsări ouătoare. Astfel din totalul de 265 mil.capete păsări livrate pe total țară, 236 mil capete păsări ce provin din exploatațiile autorizate sanitar veterinar au beneficiat de condiții superioare de bunăstare, având o pondere de 89%. Producția de carne de pasăre a crescut, ajungând în anul 2016 la 559 mii tone față de 457 mii tone în anul 2013 și consumul de carne de pasăre a înregistrat un trend ascendent ajungând la 25,3 kg/locuitor în anul 2015, din care 11,2 kg (44%) provine de la păsări crescute în condiții superioare, față de un consum de 22,1 kg/locuitor în 2014.

Producția de ouă a crescut în anul 2016 ajungând la 7.358 milioane bucăți față de 6.388 milioane bucăți realizate în anul 2013 iar consumul de ouă/locuitor la sfirșitul anului 2015 a fost de 293 bucăți ouă/locuitor

Domeniul apicol este favorizat în RO de condițiile pedoclimatice. În ciuda creșterii numărului de albine începând cu 2000, producția de miere a continuat să fluctueze (1.354.218 stupi {4} 26.678 to. miere în 2013 {45}; Apicultura ecologică este în curs de dezvoltare, 15% din producția totală de miere este ecologică, iar nr. aferent al apicultorilor crescând în numai un an cu peste 5% (2011 față de 2010) {45}.

Există un potenţial de dezvoltare la nivelul tinerei generaţii de apicultori (în 2012, 84% dintre apicultori sunt <51 de ani, iar 33% < 35 de ani){37}. În plus, apicultura și produsele ecologice au fost identificate ca

prioritare în Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030.

Practicarea agriculturii cu valoare naturală ridicată generează produse locale importante pentru conservarea naturii, aceste produse ajutând la menținerea peisajelor naturale din zonele rurale, prin continuarea practicilor agricole într-un mod tradițional. Însă respectarea acestor practici conduce la costuri mai mari pentru fermieri, deoarece lucrările manuale necesită un efort mai mare și sunt mai costisitoare decât utilizarea practicilor mecanizate moderne.

Forța de muncă din agricultură

În fermele din RO, în 2010, forţa de muncă existentă echivala cu 1,5 mil de Unităţi Anuale de Muncă (AWU) - 16,7% din total UE 27 {1} [**CI 22]**. La fel ca în UE 27, în forţa de muncă din agricultură predomină bărbaţii. **Majoritatea fermierilor îşi lucrează individual terenul (52,9% din total AWU)**. Forţa de muncă angajată este doar 4,8% din AWU, nivel cu 11,1 pp mai mic decât în UE 27. În 2010, raportul dintre nr. managerilor de ferme < 35 de ani ce revin la un manager de >55 de ani este apropiat de cel al UE (12:100 în RO, faţă de 14,2:100 în UE 27) şi reflectă **gradul de îmbătrânire al forţei de muncă din sector, ce se înscrie în tendinţele UE.** Acest fenomen se reflectă și în ponderea tinerilor fermieri: 7,27% în totalul managerilor de fermă {1}[**CI 23**].

În RO, comparativ cu alte state ale UE27, forţa de muncă din agricultură este încă supradimensionată. În 2012, în RO peste 28,3% din totalul persoanelor ocupate activau în agricultură, 2,1% în industria alimentară, 2,0% în turism şi 0,7%, în sectorul forestier. Doar în cazul agriculturii există diferenţe substanţiale faţă de UE27 (indicatorul UE fiind de 6 ori mai mic); în restul sectoarelor menţionate, RO înregistrează valori apropiate {1}**[CI 13].** Rata de ocupare în activităţi agricole, forestiere şi piscicole a fost în ultimii 5 ani relativ constantă, în jurul valorii de 29%, cu mult peste media UE (4,6%). În acest context, nu se prefigurează modificări relevante în evoluţia dimensiunii forţei de muncă pentru perioada imediat următoare {1},{10}. În profil regional, rata de ocupare în activităţi agricole, forestiere şi piscicole înregistrează cele mai mari valori în Regiunile NE (41,54%) şi SV Oltenia (40,09%), unde şi caracterul rural este mai pronunţat.

Productivitatea muncii și a factorilor de producție. Există decalaje semnificative între RO şi UE27 şi în materie de productivitate a muncii în sectorul agricol. Valoarea medie a productivităţii muncii pentru anii 2010-2012 a fost de 4 ori mai mică decât cea înregistrată în UE 27 (4.328,5 €/AWU, respectiv 14.967,0 €/AWU) {6}. Indicatorul a avut una dintre cele mai scăzute rate de creştere faţă de restul SM (0,1%){1}**[CI 14].** Diferențe semnificative față de UE au fost legate de intensitatea utilizării forței de muncă în fermă, ca expresie a productivității. AWU/fermă din RO a fost la ½ din media UE 27 (0,4 AWU/fermă față de 0,8 {6}} **[CI 17].** În 2010, doar 2,5% dintre manageri au absolvit învățământ agricol (educație de bază sau completă) (față de 7,3% în 2005), cu mult sub nivelul UE de 29,6%, iar 97,5% aveau doar experienţă practică agricolă {1}[**CI 24**]. În sectorul de cercetare agricolă, rezultatele slabe se reflectă şi prin ponderea scăzută a IMM-urilor din sectorul agricol ce desfășoară activități de cercetare - dezvoltare, respectiv 1,2% din totalul IMM-urilor ce desfășoară astfel de activități {2}**[A31]**.

Sistemul de cercetare agricolă din coordonarea Academiei de Ştiințe Agricole din RO cu peste 50 de ani în domeniu, este în declin și mai deține doar 60 unități de cercetare dezvoltare şi inovare de interes public ce administrează un patrimoniu funciar de cca. 30.000 ha, din care activitatea de cercetare agricolă, reprezintă cca. 90%. În rețeaua de interes public activează cca. 530 de cercetători ce acoperă toată plaja de profesiuni

specifice şi conexe domeniului de cercetare agricolă, zootehnică, piscicolă, silvică şi de industrie alimentară{38}.

Cât privește sistemul de consultanţă în 2012, nr. total de angajaţi din reţeaua de consultanţă publică era de 850 persoane din care 500 în centrele locale de consultanţă agricolă şi 350 în camerele agricole judeţene (ambele funcționând în cadrul Consiliilor Județene) {37}**[A14]**. Aceștia acoperă doar 25% din UAT (raportul optim fiind de 1 consultant/ UAT). În perioada de programare anterioară, acest sistem a fost unul insuficient adaptat la cerințele PAC, al calității și al accesului fermierilor la serviciile de consultanță agricolă. Sprijinul prin intermediul M 143 a vizat un nr. de 15.717 de fermieri beneficiari de servicii de consultanță. Rata scăzută de doar 31,4% de realizare înregistrată la sfârșitul lui 2013, a avut ca principale cauze gradul ridicat de complexitate al procedurilor de atribuire a contractelor dar și o corelare insuficientă cu măsurile a căror beneficiari au fost principalii vizați pentru consultanță **{39}.**

Contribuția agriculturii la dezvoltarea economiei RO

Ca efect al restructurărilor de producţie şi a sprijinului comunitar, productivitatea globală a factorilor din agricultură a crescut cu 13% între 2009-2011 faţă de 2005 {1}**[CI 27]**. În acest context şi venitul sectorului agricol a crescut constant, începând cu 2007 (excepţie anul 2011 – atipic), ajungând în 2012 la 1.931,9 €/AWU, respectiv 19,1% din media UE27 {1}**[CI 26]**. În RO, veniturile fermierilor se situează la 47,1% din venitul mediu pe angajat. La nivelul UE27 ponderea este şi mai mică (37,1%). Analizate valoric, veniturile fermierului RO sunt de 4 ori mai mici decât cele ale fermierilor din UE (1,6 €/oră în RO faţă de 6,3 în UE 27) {6}.

În 2012, VAB (la costul factorilor de producţie pe AWU) a fost de 2.169,5 €/AWU, reprezentând doar 17,1% din nivelul UE27. Între 2007-2012 decalajul faţă de media UE27 a fost aproape acelaşi, excepţie făcând anul 2011 (23,5%) {1}**[CI 25]**.

Nivelul scăzut al VAB în agricultură a afectat şi sumele alocate viitoarelor investiţii. Deşi, în 2011, 18,9% din VAB din agricultură s-a reîntors în sector sub forma investiţiilor, totuşi nivelul formării brute de capital fix în agricultură (FBCF) rămâne cu 25% sub media UE {1} **[CI 28]**. Deși s-au realizat investiții importante în dezvoltarea de noi procese și produse agricole, în special pentru introducerea de tehnologii și tehnici inovative (20.292 proiecte depuse pe M 121, 123 și 312 PNDR 2007-2013 din care 5.577 contractate, cu o valoare publica totală de 1.757 mil € – la finalul anului 2013){27}, din volumul total al investițiilor realizate în RO în 2011, doar 3,7% au fost în agricultură, procent menținut și în 2012 {4}.

Toate acestea influențează negativ **gradul de înzestrare tehnică al exploataţiilor agricole.** Dotarea unui agricultor din RO, comparativ cu UE15, este de cca. 25–26 de ori mai mică (350 € în imobilizări corporale/fermier RO faţă de 9.000–9.200 € în UE15 {5} **[A30].** Acest fapt se datorează şi dimensiunii fizice şi economice reduse a majorității exploataţiilor agricole, lipsei structurilor asociative, dar şi sistemul de creditare şi garantare deficitar, obţinerea creditelor necesare realizării investiţiilor și costul ridicat al acestora a reprezentat una dintre problemele majore ale agricultorilor.

Infrastructura de irigații

Lipsa fondurilor a influențat negativ și infrastructura necesară pentru adaptarea agriculturii la schimbările climatice, în condițiile în care agricultura RO este în continuare, dependentă de condițiile meteorologice, ce generează fluctuații mari ale veniturilor fermierilor. **Sistemele de irigaţii existente sunt, în mare parte,**

degradate şi nefuncţionale sau neadaptate la tipologia fermelor și cerințele utilizatorilor. Din cauza ineficienței acestor sisteme, utilizarea și întreținerea lor este costisitoare pentru fermieri.

Până la această dată, au fost constituite un număr de 473 OUAI și 24 FOIF, a căror suprafaţă se regăsește în surafața viabilă economic de 1,8 mil. ha {46}.

În RO, principalii actori ce acționează în sectorul irigațiilor sunt MADR (prin Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare - ANIF) și Federațiile/Organizațiile de Utilizatori ai Apei pentru Irigații FOUAI/OUAI. Un rol secundar îi revine Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, respectiv Administrației Naționale "Apele Române", care autorizează ANIF și FOUAI, să preia apa din sursă pentru a o livra mai departe către OUAI-uri sau direct către fermieri..

Suprafaţa agricolă amenajată pentru irigaţii nu s-a modificat semnificativ în timp, menținându-se aprox 3,1 milioane ha. Suprafața efectiv irigată rămâne însă mică în raport cu nevoia reală (doar 1.2% din SAU în 2012) {4}**[CI20]**. Astfel, prioritate vor avea investițiile în modernizare și mai puțin în crearea de infrastructură nouă. Conform „*Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România*", aprobat prin H.G. nr. 793/26.10.2016 *pentru aprobarea Programului naţional de reabilitare a infrastructurii principale de irigaţii din România* se urmăreşte reabilitarea infrastructurii principale de irigaţii, care va duce la creşterea randamentului staţiilor de bază (fixe şi plutitoare) şi de repompare, eliminarea pierderilor de apă prin infiltraţie din canalele de irigaţii aparţinând domeniului public al statului şi la eliminarea degradărilor apărute la construcţiile hidrotehnice de pe acestea. În cadrul acestuia, este anexata lista sistemelor de irigaţii viabile economic propuse pentru reabilitare. Analiza viabilităţii economice a fost efectuată în cadrul studiului „*Actualizarea strategiei investiţiilor în sectorul irigaţiilor*". S-a identificat o suprafaţă de 1,8 milioane ha {46} ca fiind acoperită de sisteme de irigaţii viabile. Din suprafața viabilă de 1,8 mil ha, 619.916 ha reprezintă suprafața irigata în trecutul recent [A45].

Sistemele de irigații din RO sunt deficitare pe mare parte a terenurilor. Absenţa sau gradul mare de degradare a infrastructurii de irigaţii a făcut ca, aprox. 48% din suprafaţa agricolă (7,1 mil ha, în 2006) să fie afectată de secetă (în special Câmpia Română, sudul Moldovei şi Dobrogea. Volumul total de apă captat în anul 2012 a fost de 6.490.000 mii m^3(MMSC – Raport Național Privind Starea Mediului - 2012). Volumul de apă utilizat pentru irigaţii a crescut cu 52,65%, de la 212.979 mii m^3 în 2010, la 325.127 mii m^3 în 2012 {2} **[CI 39]** dar agricultura RO rămâne dependentă de factorii climatici. Efectele negative ale secetei se reflectă, în principal, în randamentele scăzute înregistrate la principalele culturi (35-60% din potenţial).

Industrie alimentară

După aderarea la UE **nr. unităţilor din industria alimentară** a scăzut cu aprox. 13% datorită incapacității de adaptare la standardele UE şi lipsei de viabilitate a lanţului de aprovizionare cu materii prime. În 2012 mai funcţionau 7.691 de unităţi (1,6% din totalul IMM-urilor) {4} **[A26]**.

Conformarea la standardele UE de siguranţă şi calitate a alimentelor a avut impact în industria cărnii şi laptelui, unde standadele au fost cele mai severe. {44} Conform situației monitorizate a PNDR 2007-2013, în 2013, din totalul unităților de procesare (în număr de 531) pentru carne roșie, carne de pasăre, lapte și produse lactate și ouă, supuse perioadei de tranziție pentru îndeplinirea standardelor de siguranță alimentară (până la 31.12.2016 în conformitate cu deciziile CE) doar 12,2% au încheiat contract de finanțare pentru investiții necesare îndeplinirii standardelor {41}. În plus, începând cu 2007, prin accesarea FEADR au fost create unități noi, viabile, ce răspund cerințelor pieței comunitare încă de la înființare. De remarcat este si

faptul ca din ce in ce mai mult, preferintele consumatorilor se indreapta catre produse din carne de calitate provenind de la animalele de ferma crescute în condiţii superioare de bunăstare.

Forța de muncă din industria alimentară înregistra, în 2011, 2,1% (Eurostat) din total populație ocupată, procent mai mic cu 34% decât media UE12 situată la 2,8%. Raportul dintre populația ocupată în agricultură şi industria alimentară din RO este de 12:1 (cea mai mare din UE), faţă de media din UE-12, de 5:1{6}.

În contextul în care 70% din producţia neprelucrată sau prelucrată primar se comercializează pe piața comunitară și extracomunitară (animale vii, cereale, oleaginoase, tutun, grăsimi şi uleiuri vegetale) aceasta este o industrie esențială ce pune la dispoziție posibilităţi variate pentru valorificarea eficientă a diversităţii materiilor prime. Gradul relativ scăzut de dotare şi tehnologiile depăşite, în majoritatea unităţilor, se reflectă în nivelul redus al productivităţii muncii din sector, în 2010 se situa cu 78% sub media UE (40.785€/persoana în UE27; 9.086,3€/persoană în RO) {1}**[CI 16]** și în calitatea produselor.

În RO există un potențial încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a mărcilor locale prin includerea acestora în schemele de calitate naționale și UE, din cauza unor probleme cum sunt costurile aderării la schemele de calitate, promovarea deficitară a produselor agroalimentare românești și slaba asociere între producători.

Din anul 2013 până în luna iulie 2016 au fost atestate 509 produse tradiţionale, de la 157 operatori economici, ponderea cea mai mare fiind la categoria produselor din carne - 224 atestate.

Deşi sunt atestaţi 157 de operatori/fermieri, numărul acestora este nesemnificativ în comparaţie cu potenţialul existent. În România sunt înregistrate în registrul agricol peste 7,5 milioane de gospodării care pot produce produse care păstrează tradiţia şi cultura locală.

Având în vedere că aceste produse sunt obţinute în exploataţii mici şi cei ce le produc, transmit din generaţie în generaţie aceste metode, mare parte neavând experienţă în procedura de înregistrare a produselor tradiţionale, este nevoie de sprijinirea lor în cadrul unei măsurii PNDR. Măsura vine în întâmpinarea lor pentru a-i ajuta să producă şi să valorifice produsele pe piaţă.

Fiind un număr semnificativ de exploataţii mici/fermieri care produc materii prime, se impune ca pe lângă aceştia să fie implicaţi şi producători care pot valorifica materia primă locală şi oferă produsului final un marketing profesional.

Produsele româneşti valorificate la potenţialul lor maxim reprezintă o zestre culturală, care trebuie păstrată.

Pe lângă produsele tradiţionale atestate, din anul 2014 până în prezent au fost înregistrate 112 produse atestate conform reţetelor consacrate, ponderea cea mai mare fiind la categoria produselor din carne - 62.

Implementarea unor măsuri de sprijin ar creşte numărul fermierilor care ar accesa rețeta consacrată, fiind o oportunitate de a valorifica producţia de către retaileri care deja promovează aceste produse de nişă.

Valorificarea acestor produse contribuie la dezvoltarea zonelor rurale, crearea de noi locuri de muncă, creşterea valorii adăugate a produselor agroalimentare prin cultura gastronomică a produselor agroalimentare din mediul rural.

În baza de date DOOR a Uniunii Europene, la începutul lunii iulie 2016 erau înregistrate 1350 de scheme de calitate DOP, IGP, STG din care România are doar 3 produse: două produse IGP (Indicaţie Geografică Protejată) -

Magiunul de prune Topoloveni - înregistrat în anul 2011 și Salamul de Sibiu - înregistrat în anul 2016

- și un produs DOP (Denumire de Origine Protejată) – Telemeaua de Ibăneşti, înregistrată în anul 2016.

La Comisia Europeană se află în analiză documentaţia pentru înregistrarea produsului „Novac afumat din Ţara Bârsei" – IGP (depus în martie 2015) şi documentaţia pentru produsul „Cârnaţi de Pleşcoi"- IGP, înregistrată în baza de date Door a Comisiei Europene în data de 04.07.2016. România are înregistrate 9 băuturi spirtoase Indicaţii Geografice.

Numărul produselor românești recunoscute la nivel european este nesemnificativ pentru a avea impact asupra pieței, rezultând o nevoie acută de a sprijini obținerea și promovarea unor astfel de produse.

Produsele pentru care se folosește materie primă locală, ca şi cele provenite de la animale crescute în condiţii superioare de bunăstare, contribuie la dezvoltarea zonelor rurale, crearea de locuri de muncă, creşterea valorii adăugate şi a valorii de piaţă a acestora, conştientizarea consumatorului referitor la calitatea produselor cu tradiţie care fac parte din cultura naţională, valorificarea zestrei locale, dar şi la importanţa asigurării siguranţei şi securităţii alimentare.

Marketingul ca instrument de comercializare a produselor agroalimentare este un factor determinant al formării preferințelor consumatorului în alegerea produselor.

Participarea redusă a fermierilor şi grupurilor de fermieri la schemele de calitate este legată de costurile suplimentare,de angajamente de asociere și de faptul că valorificarea produselor nu asigură recuperarea costurilor de certificare a acestora. Toate acestea constituie un obstacol pentru cei ce aplică în vederea obținerii unei protecții la nivel european.

Pentru stimularea fermierilor şi grupurilor de fermieri din România în demersurile de aderare la sistemele de calitate europene, trebuie implementate măsuri de sprijin care să susţină financiar acoperirea costurilor suplimentare pe care aceștia le suportă.Instituirea unei măsuri de promovare va veni în sprijinul micilor producători care vor să se asocieze pentru valorificarea produselor agroalimentare cu notorietate locală şi va contribui la dezvoltarea agro-turistică a mediului rural.

Sectorul forestier

Suprafața pădurilor, ce cuprinde Fondul forestier național (FFN) și Vegetația forestieră din afara fondului forestier național (VFAFFN) s-a menținut la un nivel relativ constant în timp, în 2012 aceasta era de 6.746.906 ha (6.529.100 ha în FFN și 217.806 ha în VFAFFN), reprezentând cca. 28,3% din suprafața totală a fondului funciar național, sub media UE de 37,6% {31}{2}}**[CI 29], {2}**{4}** [A 34]** . Între 2006 -2012 suprafața FFN a crescut cu 1.6%. Suprafața pădurilor înregistrează fluctuații anuale, datorită scoaterilor sau includerilor unor terenuri din/în FFN și corecțiilor operate prin amenajamentele silvice. Ponderea cea mai mare în suprafeța FFN o au pădurile proprietate publică a statului (50,4%), cele în proprietate privată a persoanelor fizice și juridice (32,6%) iar cele proprietate a UAT fiind cca.17% {26}. În UE 27, ponderea pădurilor publice este de cca. 33%, iar a celor private de cca. 67%. Pădurile proprietate privată sunt caracterizate de exploataţii mici şi fragmentate. Mărimea medie a exploataţiei forestiere este de aproximativ 2,56 ha/proprietate (cca. 830.000 de proprietari {30}). Conform legislației silvice,

administrarea FFN, indiferent de natura proprietății, trebuie să se realizeze prin ocoale silvice. Până în 2011 au fost autorizate și reautorizate 466 structuri de administrare silvică din care 326 ocoale din structura RNP Romsilva (administratorul legal al pădurilor statului) şi 140 ocoale silvice private {26}.

Periodic pădurile sunt afectate de acţiunea negativă a unor factori biotici şi abiotici**.** Se estimează că în medie în RO cca. 1 mil. m^3 de lemn este doborât anual de acțiunea vântului și a zăpezii, iar cca. 130.000 de ha de păduri din FFN, în principal zonele de câmpie, sunt afectate anual de fenomene de uscare datorate deficitului de apă din sol.

Administrarea eficientă a sectorului forestier întâmpină o serie de impedimente. Reţeaua de drumuri forestiere este slab dezvoltată, densitatea medie a acestora, respectiv de 6,4 m/ha, fiind cu mult sub nivelul altor SM, ce au topografie similară (Austria 36 m/ha, Franţa 26 m/ha) {30}. **Productivitatea muncii pentru acest sector rămâne cu 14,7% mai mică decât în UE** 27(media 2008-2009 fost de 8.383.3 €/AWU - RO și 10.086,7 €/AWU, în UE27 {1}**[CI 15]**.

Gestionarea riscurilor în agricultură

Piaţa asigurărilor agricole din RO funcţionează încă de la începutul anilor ’90, însă limitat. Suprafața totală asigurată pe piața privată în perioada 2014-2017 este de cca 1,8 milioane ha/an, reprezentând cca 22% din totalul terenului arabil al României, adunând un total de prime brute subscrise de aproximativ 17 milioane EUR/an. Mai mult de 80% din instrumentele de asigurări agricole, privind suprafața asigurată, au fost emise pentru exploatații agricole mari și asociațiile agricole, restul de 20% fiind emise pentru “micii” fermieri (exploatații sub 10 ha). În general, riscurile acoperite vizează grindina, incendiile, efectele directe ale ploilor torenţiale, furtuna, înghețul timpuriu de toamnă sau înghețul târziu de primăvară.

Până în decembrie 2009, conform Tratatului de Aderare a RO şi BG, s-au aplicat prevederile Legii nr. 381/2009 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamităţi naturale. Acesta a reprezentat un ajutor direct acordat din bugetul național pentru compensea fermierilor. Din august 2010 până la sfârșitul lui 2014 acest ajutor a fost succedat de o schemă de ajutor de stat implementată prin HG nr. 756/2010 pentru plata primelor de asigurare (70% vegetal și 50% animal).

Analiza de mediu și climă

Mediul natural din RO este într-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol şi apă, prin varietatea peisajelor tradiţionale şi printr-o remarcabilă diversitate biologică. O parte din resurse sunt supuse unor factori de presiune cu efecte asupra valorii de mediu și a potenţialului lor productiv, cantitativ şi calitativ. Suprafaţa fondului funciar național, între 2006 – 2012 a înregistrat o uşoară diminuare a suprafeţei agricole (cu 0,79%) şi o creștere a terenurilor neproductive și degradate (cu 11,6%) {2}{4} **[A 34]**. În 2010, peste 1,3 mil ha din suprafaţa agricolă este neutilizată din cauza precarităţii factorilor de producţie din exploataţiile mici, funcţionării necorespunzătoare a pieţelor agricole, a restricţiilor datorate factorilor naturali (climă, formă de relief, caracteristici edafice etc.), litigiilor dintre proprietari etc. {1}{10} **[CI 18]**. În 2010 -55%, respectiv 2,49 mil ha pajiști erau utilizate în regim extensiv (reprezentând 18,7% din SAU). Față de 2007, în 2010, suprafața de pajiști utilizată extensiv a crescut cu cca. 24% {1}{10} **[CI 18]**{2}**[A 35].**

Biodiversitate și ecosisteme

RO este una dintre cele mai importante țări din UE în ceea ce privește diversitatea biologică. În RO se regăsesc cele mai multe regiuni bio-geografice la nivelul UE, respectiv 5 din cele 9 existente, cu

următoarea dispunere: continentală (53% din suprafaţa ţării), alpină (23%), stepică (17%), panonică (6%) şi pontică (1%) {13}.

În 2011, siturile Natura 2000 ocupau 5.406.718 ha, 22,7% din fondul funciar (locul 7 în UE-27), din care SPA (Directiva Păsări) - 3.554.250 ha şi SCI (Directiva Habitate) - 3.995.251 ha (Există o zonă mixtă, în care SPA se suprapune cu SCI). 12,5% din SAU și 38,4 % din suprafaţa FFN se regăseşte în siturile Natura 2000 {1} {2} **[CI 34]**.Siturile Natura 2000 se administrează în baza principiilor dezvoltării durabile, pentru găsirea unor soluţii care să permită desfăşurarea activităţilor economice simultan cu conservarea biodiversităţii. Conform datelor furnizate de MMSC, la jumătatea lui 2014 existau 10 Planuri de management aprobate pentru cele 383 zone SCI și 148 SPA. Pentru asigurarea măsurilor speciale de protecţie şi conservare „in situ" a bunurilor patrimoniului natural, pe lângă sistemul de gestionare instituit prin desemnarea siturilor Natura 2000, RO are un sistem de arii naturale protejate funcțional, cu o suprafață semnificativă (în anul 2012: rezervații ale bioseferei – 664.446 ha; parcuri naționale – 316.782 ha; parcuri naturale - 772.810 ha; rezervatii stiintifice, monumente ale naturii, rezervatii naturale – 387.387 ha; zone umede de importanta internationala – 804.497 ha) {4}.

În RO au fost identificate un nr. de 783 tipuri de habitate, din care: 196 habitate pajiști, 206 forestiere, 135 specifice celorlalte tipuri de terenuri agricole, 13 habitate de coastă,143 specifice zonelor umede și 90 specifice dunelor și zonelor stâncoase.

Terenuri agricole cu înaltă valoare naturală (habitate și specii)

RO deține una din resursele cele mai bogate de terenuri agricole ce pot fi clasificate cu înaltă valoare naturală (locul 5 în UE-27 cu o suprafață de 5.221.251 ha) {6}. O contribuţie ridicată la menţinerea biodiversităţii în RO o au suprafeţele de pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV) ce, în 2010 acopereau o suprafață de cca. 2,79 mil ha {2}, reprezentând 21 % din SAU **[CI 37]** . În această categorie erau încadrate pajiştile permanente, precum și livezile tradiţionale extensive (incluse în zonele eligibile HNV în RO din 2012) ce prezintă o înaltă valoare naturală, peisajele mozaicate incluzând pajişti, arbori, arbuşti şi parcele agricole de dimensiuni mici cultivate extensiv în care biodiversitatea, inclusiv fauna sălbatică, este ridicată sau pajiştile aflate în vecinătatea pădurilor. Conform rezultatelor studiilor ({13}{32}) referitoare la valoarea conservativă a habitatelor de pajişti naturale şi seminaturale din zona montană s-a constatat că pentru cca. 50 % din habitate sunt necesare măsuri de conservare {2}**[CI 36] [A40]**.

Ecosistemele şi peisajele HNV sunt ameninţate de abandonul activităţilor agricole, de transformarea lor în terenuri arabile și de intervenţii cu efecte negative. Între 2008 - 2012, fermierii au fost compensați pentru conservarea biodiversității în zonele HNV pentru o suprafață de cca. 1.1 mil ha {12} din suprafața eligibilă de 2,179 ha. Suprafaţa HNV eligibilă în urma redesemnării zonelor din cadrul măsurii de agro-mediu și climă pentru 2014-2020 este de cca. 2 mil ha.

Diversitatea ecosistemelor/habitatelor naturale este completată de diversitatea speciilor. În RO, în zonele reprezentative pentru speciile prioritare de păsări sălbatice desemnate ca SPA sunt prezente păsări cu pondere importantă din populaţia totală la nivel UE – 27, cum ar fi *Lanius minor* (cca. 97%), *Falco vespertinus* (cca. 58%), *Crex crex* (cca. 28%) etc., iar în unele dintre SPA sunt prezente şi păsări periclitate, vulnerabile sau rare, fiind amenințate de scăderea numărului de exemplare. Suprafaţa pajiştilor permanente situate în aceste zone este de peste 156 mii ha (*Crex crex*) şi de cca. 410 mii ha (*Lanius minor* şi *Falco vespertinus*). Suprafaţa de teren arabil situat pe teritoriul IBA's (Important Bird Areas) din zonele reprezentative pentru gâsca cu gât roşu (*Branta ruficollis*) este de cca. 926 mii ha.

Din cele 54 de specii de păsări specifice terenurilor agricole la nivel UE, în RO au fost evaluate cantitativ şi calitativ 20 de specii dar şi speciile prioritare din măsura de agro-mediu {19}{17}. Valoarea de referință pentru calcularea indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole a fost calculată pentru prima data în anul 2010 (considerat anul de bază) aceasta fiind de 100 {17}**[CI 35]**. În 2007-2013 au fost alocate fonduri FEADR prin M 214 pentru conservarea speciilor prioritare, în 2012 acestea acoperind o suprafață de cca. 85.000 ha {12}. Pajiştile permanente din zona Clujului şi în judeţul Suceava sunt importante pentru conservarea speciilor prioritare de fluturi Maculinea sp., suprafaţa eligibilă fiind de cca. 23.000 ha. Implementarea angajamentelor din 2007-2013 încheiate în cadrul M 214- P7 se continuă pe 3.600 ha. În plus, implementarea M10 vine în sprijinul acțiunilor de protecţie a speciilor şi habitatelor, acoperind o pondere ridicată a siturilor Natura 2000 desemnate în RO.

În sectorul agricol, Catalogul oficial al soiurilor de plante de cultură din RO include 2.118 soiuri (anul 2008){21}.

Rase in pericol de abandon.

Populațiile de animale de fermă din rase autohtone (indigene) adaptate la condițiile locale este în scădere, conducând la pericolul consangvinizării și la deriva genetică. Pe baza dinamicii efectivelor de femele adulte de reproducție din rase autohtone, înregistrate în registre genealogice ale raselor, ANZ a identificat 21 rase locale, din cele 29 rase autohtone, din 5 specii în pericol de abandon utilizate în agricultură, aflate în diferite grade de risc (anul 2014). Deși potențialul genetic autohton este ridicat, programele elaborate și implementate până acum au fost insuficiente pentru abordarea acestei provocări.

Biodiversitatea ecosistemelor forestiere

Conform sistemului românesc de clasificare, pădurile cu funcţii speciale de protecţie, deţin 53,3% din suprafaţa totală a FFN, din care: 43% pentru protecţia solului; 31% pentru protecţia apelor; 11% pentru recreere; 10% cu funcţii ştiinţifice de ocrotire a genofondului şi ecofondului forestier; 5% pentru protecţie contra factorilor climatici şi industriali{4}{26}**[A 38]**. Factorii naturali și umani generează apariția unor fenomene de risc, precum incendiile. In 2007, 2529 ha padure erau afectate de incendii si 373 ha în 2008 **[A 41]**

Zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (zone defavorizate)

Aceste zone au o pondere însemnată în suprafaţa totală a RO cu caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție etc. Conform R(CE) nr.1257/1999, în 2010, 30,7% din SAU era încadrată ca zonă defavorizată, împărţită în: zone montane (18,3%); zone semnificativ defavorizate (1,2%); zone defavorizate de condiţii naturale specifice (11,2%) {1}{2}. Ponderea ridicată a suprafeţelor HNV sau a altor zone importante pentru conservarea speciilor prioritare sau a habitatelor importante, în zonele defavorizate (ex. ZM este acoperită în proporţie de peste 90% de HNV) susţin importanţa lor pentru mediu. În urma redefinirii zonelor defavorizate conform R(UE) 1305/2013, ce se aplică din 2015, zonele care se confruntă cu constrângeri naturale vor acoperi cca. 50,0 % din SAU, din care, zonele montane defavorizate cca. 15,4% din SAU, zonele care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative cca. 33,3% din SAU și zonele care se confruntă cu constrângeri specifice cca. 1,3% din SAU **[CI 32]**.

Resursele de apă

Resursele de apă dulce ale RO sunt reduse şi distribuite neuniform, RO fiind în categoria ţărilor cu resurse sărace de apă. Reţeaua hidrografică este de 78.905 km şi volumul râurilor interioare de 40 miliarde m^3 {4}, cantitatea medie de apă/locuitor fiind de 2.100 m^3 apă/loc/an, jumătate din media EU (4.230 m^3 apă/loc/an). Acest potențial nu ține cont și de potenţialul hidrologic al Dunării (62% din total RO), deoarece se poate exploata economic doar parţial (20-30 km^3/an), din cauza costurilor mari de pompare şi alți factori ce îngreunează gestionarea. Strategia şi politica naţională în domeniul gospodăririi apelor vizează o politică de gospodărire durabilă a apelor conform directivelor UE cu următoarele obiective specifice:

- Îmbunătăţirea stării apelor de suprafaţă şi a celor subterane prin implementarea planurilor de management ale bazinelor hidrografice în vigoare, conform Directivei Cadru Apă a UE;
- Implementarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundaţii şi realizarea măsurilor specifice, conform Directivei Inundații;
- Elaborarea Schemelor Directoare de Amenajare a Bazinelor Hidrografice pentru folosinţele de apă, pentru diminuarea efectelor negative ale fenomenelor naturale;
- Implementarea Planului de protecţie şi reabilitare a ţărmului românesc al Mării Negre, inclusiv implementarea prevederilor Master Planului — Protecţia şi reabilitarea zonei costiere;
- Întărirea parteneriatului transfrontalier şi internaţional, pentru monitorizarea stadiului de implementare al înţelegerilor internaţionale şi promovării de proiecte comune.

RO a elaborat în 2009 și implementat în 2012 Planul Național de Management, împreună cu 11 Planuri de management ale bazinelor / spațiilor hidrografice în baza DCA.

De asemenea, RO a elaborat Planul național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării pe teritoriul RO {33}. Conform planului, 97,4% din suprafața RO face parte din districtul hidrografic internațional al Dunării (DHID), reprezentând 29% din suprafața acestuia. Partea RO a DHID cuprinde 11 sub-bazine hidrografice.

O mare parte din suprafaţă agricolă a RO resimte repercusiunile secetei, ale rezervelor de apă insuficiente.

Calitatea apelor din punct de vedere chimic este moderată, bună şi foarte bună. Doar pentru 2% din acestea s-a indicat o stare ecologică slabă sau proastă, 91,6% au fost evaluate în 2010 ca având o calitate bună privind poluarea cu nitrați, circa 8,4% având o calitate moderată, evaluările indicând că nu au fost identificate o calitate scăzută a acestora. În privința calității apelor subterane, 84,4% au o calitate ridicată, 6,7% moderată și 8,9% scăzută {1} **[CI 40]**.

În privința zonelor vulnerabile la nitrați, de la prima desemnare (2003) s-a înregistrat creștere de la 8,64% din total RO, la 57,7% în 2008. În 2013 RO a decis aplicarea programului național de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole. Faptul că cca. 80% din animale: bovine, ovine, porcine, păsări se găsesc în gospodării individuale, ce nu sunt condiționate de obținerea acordului de mediu și nu au facilități de stocare a gunoiului de grajd, constituie factor de risc nu doar pentru poluarea punctiformă a apei ci și pentru creșterea nivelului de emisii GES.

În RO, presiunea exercitată asupra solului și apei de fertilizanţi și pesticide este scăzută, dar utilizarea fertilizanților chimici în agricultură are o tendință de creștere în 2012 cu 13% față de 2007 (INS) {4}**[A 39].**

Ca efect al practicilor agricole de utilizare a input-urilor agro-chimice, între 2005-2008, RO a înregistrat un surplus în bilanţul azotului (ca sursa difuză de poluare) de 6,8kg/ha, în timp ce fosforul din sol a fost deficitar (-1,3kg/ha) {1} **[CI 40]**.

RO dispune de soluri de bună calitate ameninţate de fenomene negative. Potenţialul de producţie al terenurilor agricole stabilit pe baza notelor de bonitare le grupează în 5 clase de calitate, cls. I cuprinzând terenurile de cea mai bună calitate. Cea mai mare suprafaţă a arabilului din RO se încadrează în cls. II şi III. Eroziunea solului prin acţiunea apei este una dintre cele mai mari probleme, afectând 769.400 ha (5,6% din suprafaţa agricolă, aproape de media UE27 - 6%), din care 95% sunt terenuri arabile {1} **[CI 42]**. În 2006, eroziunea solului prin acţiunea apei avea o valoare de 2,6 to/ha/an, cu 0,6% sub media UE27 - 2,76 to/ha/an {1} **[CI 42].** Între 2005 - 2012 suprafaţa amenajată pentru combaterea eroziunii solului a crescut de la 2.281.995 ha la 2.286.221 ha {4} **[A42].** Fenomenele de deșertificare afectează cca. 2,9 mil ha terenuri agricole, în principal în zonele de S și SE.

Consumul de energie și eficiența

Consumul total de energie în agricultură şi silvicultură a înregistrat un trend crescător între 2007 – 2011 (de la 260 kTOE la 433 kTOE), în timp ce, consumul de energie în industria alimentară a scăzut cu aprox. 22% (de la 722 kTOE în 2007 la 564 kTOE în 2011) {2} **[CI44]**. Conform strategiei energetice a RO, așa cum este precizat și în AP potențialul de eficiență energetică în sectoarele agricol și forestier este de 2,5%. Eficiența energetică în agricultură se obține în principal prin investiții în modernizarea echipamentelor de irigații.

Energia regenerabilă

Până în 2020, RO trebuie să dețină o pondere a energiei din SER în consumul final brut de energie de 24%, biomasa acoperind cca. 50% din potenţialul de SER al RO {16}. Producţia şi utilizarea energiei din surse regenerabile din agricultură (SER) sunt scăzute, doar 2,5% din producţia totală în RO a provenit în 2011 din agricultură, comparativ cu 9,8% în UE27. În schimb, cca. 69,1% din SER la nivel național în 2011 a provenit din sectorul forestier, comparativ cu 48,3% la nivelul UE 27 {6} **[CI 43]**. Între 2009 - 2011, producţia de energie verde provenită din agricultură și silvicultură a scăzut cu 6,8% (de la 3.864 kTOE la 3.601 kTOE) {6} **[CI 43]**. RO dispune de varietate de SER, dar capacitatea de valorificare este redusă ca urmare a limitărilor tehnologice, a eficienţei economice şi a restricţiilor de mediu{16}.

Emisiile GES din agricultură şi activităţile rurale

Emisiile GES din agricultură sunt reduse înregistrând o scădere de 6,4% în 2011 (18.941,5 Gg echivalent CO2) faţă de 2007 (20.236,9 Gg echivalent CO2) și de 48,4% față de referință - 1990, cu nivel scăzut comparativ cu celelalte SM (locul 24 la nivelul UE-27 la emisii GES/ha de SAU). Ponderea GES din agricultură (incluzând emisiile/sechestrarea carbonului din/în solurile terenurilor cultivate și pajiștilor) în total emisiilor este de 16,2% în 2011 {34} **[CI 45]**. Motivele ce au dus la scăderea substanțială față de 1990 sunt: diminuarea efectivelor de animale, scăderea suprafețelor cu orez, scăderea randamentului/ ha la culturile de câmp și scăderea volumului utilizat de fertilizanți pe bază de azot. Sursele ce au contribuit în 2011 la emisiile anuale cumulate de GES din agricultură sunt: fertilizanţi pe terenurile agricole (47,9 %), fermentarea enterică (41,6 %), arderea reziduurilor din agricultură (0,9%), cultivarea orezului (0,1%) și managementul gunoiului de grajd (9,5%) {34}**[A33]**. Efectele schimbărilor climatice sunt resimțite în RO, existând o tendința de creștere a temperaturilor și scădere a nivelului precipitațiilor în ultimii ani. Primele

5 cele mai călduroase și mai secetoase luni iulie din ultimii 61 de ani au fost înregistrate în ultimele 2 decenii {36}.

Calitatea aerului

Conform raportului național privind starea mediului, analiza tendinţelor în evoluţia măsurărilor indicatorilor se constată menţinerea calităţii aerului înconjurător sub valorile limită pentru protecţia sănătăţii umane.

În RO „calitatea aerului" este reglementată prin Legea 104/15.06.2011 privind calitatea aerului ce transpune Directiva 2008/50/CE. Prin Sistemul Naţional de Evaluare şi Gestionare Integrată a Calităţii Aerului se asigură cadrul de cooperare a autorităţilor şi instituţiilor cu competenţe în domeniu în scopul evaluării şi gestionării calităţii aerului înconjurător, pe teritoriul RO şi informarea populaţiei şi organismelor europene şi internaţionale privind calitatea aerului. Acesta cuprinde, ca părţi integrante, Sistemul Naţional de Monitorizare a Calităţii Aerului şi Sistemul Naţional de Inventariere a Emisiilor de Poluanţi Atmosferici. Datele de calitate a aerului pot fi obținute prin Reţeaua Naţională de Monitorizare a Calităţii Aerului.

În privința emisiilor de amoniac (NH3), se constată o reducere cu 22% (de la 201,9 to în 2007 la 157,8 to în 2012), activitățile agricole generând 91,2% din aceste emisii în 2007 și 88% în 2012. Emisiile de pulberi înregistrează în 2012 un nivel de 128.033 to, reprezentând o ușoară creștere (de 0,1%) din 2007. Cu toate acestea, ponderea sectorului agricol în aceste emisii a scăzut semnificativ, de la 5,5% în 2007 (7040 to) la 4,6% în 2012 (5944 to) [A43]. Emisiile de oxizi de azot calculate în 2012, sunt scăzute față de 2005, iar valorile din arderi în sectorul rezidențial erau 7,81%.

4.1.2. Puncte tari identificate în zona vizată de program

Situația socio-economică a mediului rural

- Pondere ridicată a zonelor rurale în cadrul teritoriului național;
- Patrimoniu cultural și natural bogat și divers;
- Performanțe relativ bune în aplicarea și implementarea măsurii „Servicii de bază în zonele rurale" PNDR 2007-2013;
- Pondere ridicată a populaţiei active în mediul rural.

Nivel sectorial

- Suprafață agricolă semnificativă cu o pondere mare a terenului arabil;
- Jumătate din suprafaţa agricolă este utilizată în exploataţii comerciale mari, orientate către piață;
- Bună asimilare a tehnologiilor inovative la nivelul fermelor comerciale mari;
- Materii prime agricole şi non-agricole de calitate;
- Tendinţă de creștere a sectorului de produse ecologice;
- Gamă variată de alimente tradiționale de calitate înregistrate la nivel naţional;
- Mare diversitate a resurselor naturale și a produselor locale;
- Interes ridicat al tinerilor pentru sectorul apicol;
- Existența unui cadru adecvat de reglementare și a unui sistem de planificare în sectorul forestier cu largă acoperire;

- Tradiție puternică în activitatea de cercetare-dezvoltare în domeniul agricol și silvic;
- Număr în creștere de absolvenți ai universităților cu profil agricol precum şi a celor de științe complementare domeniului agricol și silvic;
- Sistem de siguranță alimentară reglementat și care contribuie la respectarea standardelor minime obligatorii pentru alimente;
- Experiențe pilot în dezvoltarea de produse locale alimentare și non-alimentare de calitate;
- Pondere mare la nivel naţional a animalelor deţinute la nivelul exploataţiilor comerciale de creştere a păsărilor şi suinelor;
- Calitatea produselor şi siguranța alimentelor de origine animală sunt în strânsă corelație cu nivelul bunăstării animalelor de la care provin, lanțul de producție alimentară bazându-se pe o sănătate mai bună a animalelor, îngrijire foarte bună a animalelor, utilizarea minimă a medicamentelor, prin aceasta asigurându-se o creştere a încrederii consumatorilor în produsele fermelor românești de creştere a porcilor şi păsărilor;
- Pondere mare a exploataţiilor comerciale de creştere a porcilor de 90,4% şi păsărilor de 84% care aplică în prezent standarde îmbunătăţite de bunăstare a animalelor, având fluxurile tehnologice adaptate pentru continuarea acestor practici;
- Orientarea preferinţelor consumatorilor către produse obţinute în urma aplicării unor condiţii superioare de bunăstare (așa cum reiese din studiul COM privind „Atitudinile europenilor față de bunăstarea animalelor" din noiembrie - decembrie 2015):
    - 82% din cetăţenii UE consideră că trebuie asigurate condiții de bunăstare animalelor,
    - 94% din europeni sunt de părere că trebuie asigurată bunăstarea animalelor în ferme mai mult decât până la nivelul anului 2015,
    - 3 din 5 respondenți din România consideră că trebuie asigurate condiții de bunăstare animalelor în ferme prin modul cum sunt tratate animalele, oferindu-le o viață mai bună pe durata creşterii acestora,
    - 28% din respondenții din România consideră că bunăstarea animalelor contribuie la obținerea de produse de o calitate mai bună.

Mediu şi climă

- Pondere ridicată a terenurilor agricole și forestiere generatoare de servicii ecosistemice caracterizate printr-o mare diversitate biologică, inclusiv suprafețe agricole semnificative cu înaltă valoare naturală (HNV) gestionate în mod tradițional, care contribuie la conservarea biodiversităţii;
- Existența unor rase adaptate la condițiile locale;
- Pondere ridicată de acoperire a zonelor importante din punct de vedere al protecţiei mediului (arii naturale protejate, situri Natura 2000) din perspectiva managementului durabil al terenurilor agricole și forestiere;
- Resurse naturale aflate în general în stare bună de conservare;
- Utilizarea redusă a inputurilor agro-chimice (fertilizanți și pesticide) la nivel național;
- Nivel bun al calității resurselor de apă din punct de vedere chimic și ecologic;
- Suprafaţă semnificativă a terenurilor agricole aflate sub angajamente de agro-mediu prin care se promovează practici agricole extensive, cu impact redus asupra mediului.;
- Nivelul general scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră în agricultură;
- Pondere ridicată a pădurilor care au fost desemnate a avea funcții de protecție, fiind administrate în baza unor concepte de gestionare durabilă a pădurilor compatibile cu cele recunoscute la nivel european;
- Performanțe bune în aplicarea și implementarea măsurilor de mediu din cadrul PNDR 2014-2020;

- Gamă variată de surse de energie regenerabilă;
- Scăderea impactul din perspectiva poluării apei, solurilor şi aerului în urma adoptării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în exploataţiile mari de creştere a păsărilor și suinelor, cu rezultat asupra îmbunătățirii mediului și a spațiului rural.

4.1.3. Puncte slabe identificate în zona vizată de program

Situația socio-economică a mediului rural

- Trend demografic negativ - populație rurală în scădere (în special tineri) și în curs de îmbătrânire;
- Slaba dezvoltare a activităților non-agricole și locurilor de muncă generează dependența populației rurale de agricultura de subzistență;
- Nivel scăzut al productivității muncii;
- Nivel scăzut de instruire în zonele rurale;
- Rata crescută de abandon şcolar în învățământul liceal și profesional din mediul rural față de rata din mediul urban și media națională;
- Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoştinţelor manageriale de bază;
- O participare scăzută a rezidenților din zona rurală la programe de instruire pentru dobândirea de noi competenţe în activități non agricole;
- Nivel scăzut al venitului pe gospodărie;
- Calitatea slabă a infrastructurii turistice și a serviciilor turistice rurale;
- Infrastructură de bază și servicii rurale de bază slab dezvoltate, inclusiv în zona montană;
- Acces la rețelele de alimentare în sistem centralizat cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale, limitat comparativ cu mediul urban;
- Pondere crescută a populaţiei rurale aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială, în special in rândul populației de etnie romă;
- Degradarea aşezărilor tradiţionale cu valoare culturală și a monumentelor istorice;
- Acces scăzut la resurse financiare pentru micii antreprenori şi a noilor iniţiative de afaceri în mediul rural;
- Costuri mari ale produselor de creditare;
- Slaba capacitate a GAL-urilor de atingere a obiectivelor din strategiile de dezvoltare locale;
- Nivel scazut de cunoştinţe TIC;
- Conectare limitată la internet in banda largă al populatiei rurale și, mai ales, conectare limitată la o viteză ridicată (AGU).

Nivel sectorial

- Număr mare de ferme mici (de subzistență și semisubzistență) care utilizează o mare pondere din SAU şi o mare parte din forţa de muncă;
- Nivel mare de fărâmițare a terenurilor agricole și forestiere;
- Exploatații agricole fragmentate și de dimensiuni reduse în zona montană;
- Procent mare al fermierilor în vârstă;
- Productivitate agricolă scăzută;

- Tendinţe de scădere a suprafeţelor cultivate cu legume;
- Randamente scăzute la culturile de câmp in raport cu potențialul de producţie şi variaţii mari ale productivităţii în cazul anumitor specii pe suprafeţele cultivate;
- Apreciere scăzută pentru serviciile publice de mediu furnizate de fermieri (de ex.peisaj, biodiversitate);
- Programe insuficient adaptate pentru valorificarea potențialului genetic autohton;
- Diminuarea efectivelor de animale şi a producţiilor aferente în special bovine și suine;
- Scăderea suprafeţelor şi îmbătrânirea plantaţiilor pomicole;
- Nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competenţe profesionale în rândul fermierilor;
- Număr scăzut de programe de pregătire profesională (cursuri ad-hoc și pregătire pe tot parcursul vieții) pentru fermieri;
- Structuri şi sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe și inovare;
- Capacitate redusă a activităților de cercetare, în special a sectorului privat, de a răspunde nevoilor sectorului agro-alimentar;
- Dotări tehnice deficitare şi insuficiente în agricultură şi silvicultură;
- Dificultăți în adaptarea la tehnologii noi pentru micii fermieri şi procesatori;
- Vulnerabilitatea crescută a micilor fermieri din punct de vedere economic;
- Înregistrarea scăzută în registrul de carte funciară a terenurilor agricole;
- Slaba cooperare între fermieri, reflectată într-un grad scăzut de asociere cu implicaţii în viabilitatea exploatațiilor;
- Procent redus de produse cu valoare adăugată ridicată comercializate ca produse finale;
- Număr limitat al unităților de procesare în zona montană în raport cu potențialul zootehnic;
- Acces redus la sistemul de creditare pentru sectorul agricol;
- Tendința de scădere a unităților de procesare în industria alimentară determinată de slaba capacitate de adaptare la standardele UE și productivitate scăzută;
- Număr redus de produse cu caracteristici tradiționale recunoscute la nivelul UE
- Sisteme de productie colectare şi depozitare slab dezvoltate, în special pentru fructe, legume și cartofi;
- Sisteme și servicii inadecvate de gestionare a riscurilor prin care să se aplaneze potențialele riscuri agricole;
- Ponderea suprafeței împădurite este inferioară mediei UE și sub pragul minim recomandat de comunitatea științifică și academică din România;
- O pondere ridicată a suprafeţelor agricole situate în zone afectate de constrângeri naturale, caracterizate de productivităţi reduse ale terenurilor;
- Slaba adaptare a fermelor în gestionarea riscurilor asociate cu condițiile adverse de mediu;
- Slaba organizare și promovare a lanţurilor alimentare integrate şi a lanțurilor scurte de aprovizionare în domeniul agroalimentar, inclusiv pe filiera de produs;
- Gradul de accesibilitate al pădurilor este redus ca urmare a unei densități scăzute a rețelei de drumuri forestiere.
- Cantități reduse de produse procesate ecologic.
- Lipsa promovării în rândul consumatorilor a schemelor de calitate și slaba conștientizare a caracteristicilor lor speciale și a avantajelor pe care acestea le oferă;
- Producția de carne de porc, de carne de pasăre și de ouă de consum din România nu acoperă necesarul pentru consum populației la nivel național, iar importurile nu asigură aceeaşi calitate a produselor din carne de porc şi pasăre comparativ cu producţia internă;

- Costuri mari asociate aplicării standardelor superioare de bunăstare a animalelor.

Mediu şi climă

- Slaba eficienţă economică a practicilor agricole extensive/mixte tradiţionale și prietenoase cu mediul
- Nivel redus al biodiversității pe terenuri arabile
- Abandonul activităţilor agricole datorat în special reducerii numărului de animale pe suprafeţele de pajişti naturale şi seminaturale situate în zone afectate de constrângeri naturale.
- Gestionarea inadecvată a deșeurilor rezultate din activitățile agricole, în special în fermele de mici dimensiuni.
- Nivelul de disponibilitate și capacitățile aferente serviciilor de consultanță și de instruire sunt inadecvate pentru a putea sprijini numărul potențial de solicitanți pentru măsurile de agromediu și climă
- Insuficienta corelare a sectorului de cercetare agricolă (inclusiv cea relevantă pentru provocările specifice legate de diminuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea) cu practica agricolă.
- Număr in scadere de animale din rase adaptate la condițiile locale și care contribuie la diversitatea genetică, datorată, în general, productivității scăzute a animalelor din aceste rase
- Insuficienţa personalului angrenat în administrarea schemelor de sprijin adresate utilizării durabile a resurselor naturale, în raport cu complexitatea implementării măsurii de agro-mediu şi climă
- Suprafețe agricole extinse afectate de fenomene de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren, deșertificare, etc.)
- Sisteme de irigare, în mare parte, degradate și ineficiente
- Nivelul de producere şi utilizare a resurselor de energie regenerabilă în sectorul agricol şi silvic este scăzut
- Intervențiile frecvente cu lucrări silvotehnice pe suprafețele forestiere, cu impact asupra biodiversității și solului
- Resurse de apă limitate și distribuite inegal, asociate cu creșterea apariției fenomenului de secetă
- Insuficienţa sistemelor administrative de gestionare a zonelor Natura 2000.

4.1.4. Oportunitățile identificate în zona vizată de program

Situația socio-economică a mediului rural

- Practici tradiționale insuficient exploatate în zonele rurale ca bază pentru dezvoltarea de produse cu înaltă valoare adăugată;
- Disponibilitatea unei piețe aflată în plină dezvoltare, atât pe plan intern cât și extern, care ar putea fi exploatată;
- Investitiile în infrastructura de bază si servicii vor crește atractivitatea zonelor rurale;
- Revenirea persoanelor care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice;
- Accesul populației rurale la programele de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale;

- Potențialul tehnologiei informaționale și al mijloacelor media de a sprijini dezvoltarea rurală și a depăși provocările impuse de distanță;
- Creșterea cererii interne și externe pentru zonele în care se practică turismul rural și ecoturismul în zone cu resurse culturale și naturale locale bogate;
- Păstrarea și promovarea identităţii locale;
- Accesul antreprenorilor la instrumente financiare;
- Consolidarea parteneriatelor ca bază pentru întărirea strategiilor locale care pot facilita inovarea, promovarea cooperării și creșterea economică locală;
- Îmbunătățirea infrastructurii agro-turistice și a celei de agrement pentru consolidarea investițiilor realizate prin PNDR 2007-2013 ca precondiție a atractivității zonelor rurale.

Nivel sectorial

- Parteneriate pentru inovare, creare de baze de cunoștințe și de noi metode în agricultură;
- Servicii de formare și consultanță care să conducă la îmbunătățirea competențelor și a profesionalismului la nivelul unei părți cât mai importante din sectorul agricol;
- Utilizarea marketingului modern pentru creșterea valorii adăugate a produselor
- Sprijin semnificativ pentru investiții din partea UE care să contribuie la modernizarea și restructurarea sectorului agricol, în vedrea îmbunătățirii productivității și competitivității;
- Cererea mondială de alimente determinată de creșterea populației, creșterea economică și de urbanizare;
- Interesul generațiilor tinere în a practica activități agricole orientate către piață, în special în domeniul apicol;
- Creşterea cererii pentru produsele agro-alimentare cu valoare adăugată;
- Marjă largă a capacității de producție neexploatată, în special la culturile de câmp care să acopere lacunele pieței interne și europene;
- Utilizarea de tehnologii inovative care să asigure un management eficient al resurselor naturale și depășirea riscurilor asociate schimbărilor climatice;
- Lanțuri locale de aprovizionare cu produse agro-alimentare și rețelele de desfacere care să conecteze producătorii și consumatorii, inclusiv să asigure o legătură mai bună între zonele rurale și urbane;
- Dezvoltarea cooperativelor, a grupurilor de producători și a lanțului alimentar integrat, pentru creșterea competitivității, valorii adăugate și a veniturilor;
- Rețea Națională de Dezvoltare Rurală care să faciliteze diseminarea de informații, să încurajeze cooperarea transnațională și inter-regională și asimilarea de cele mai bune practici inovative;
- Utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor pentru atenuarea riscurilor economice în agricultură;
- Numărul mare de gospodării individuale care cresc animale, având posibilitatea reorientării spre creșterea raselor autohtone;
- Organizații interprofesionale reprezentative pentru produsele agroalimentare;
- Conștientizarea consumatorului european de calitatea produselor cu tradiție care fac parte din cultura națională;
- Creșterea valorii de piață a produselor tradiționale/montane realizate conform schemelor de calitate naționale sau europene și a a produselor agroalimentare ecologice;
- Oportunitatea oferită de sprijinul UE prin susţinerea aplicării la scară largă a unor standarde superioare de bunăstare a animalelor care să asigure unei ponderi importante la nivel naţional a

efectivelor de porci şi păsări condiţii de creştere cât mai apropiate de nevoile etologice şi fiziologice, precum şi o îmbunătăţire a stării de sănătate;
- Creșterea consumului de carne de porc, pasăre și ouă la nivel național și creșterea solicitărilor acestor produse la export, în strânsă corelare cu creşterea calităţii acestor produse;
- Îmbunătăţirea calităţii produselor din carne de porc şi pasăre, cu beneficii asupra sănătăţii consumatorilor şi siguranţei alimentare;
- Majoritatea consumatorilor au o preferinţă exprimată asupra produselor provenite de la animale care au beneficiat de condiţii îmbunătăţite de bunăstare, fiind pregătiți să plătească mai mult pentru produse provenite din fermele unde sunt asigurate condiții superioare de bunăstare a animalelor.
- Creșterea responsabilității agricultorilor din România față de PAC privind furnizarea unor alimente de înaltă calitate, sigure și sănătoase, asigurarea bunăstării animalelor crescute și protejarea mediului și abordarea schimbărilor climatice.

Mediu şi climă

- Creșterea gradului de conștientizare a consumatorilor cu privire la legătura dintre alimente, mediu și sănătate;
- Atractivitatea zonelor rurale (în special a zonelor HNV, Natura 2000), în perspectiva creşterii investiţiilor în serviciile publice de mediu;
- Atractivitatea zonelor rurale din perspectiva disponibilității și calității bune a resurselor naturale (biodiversitate, apă, sol, peisaj);
- Oportunitatea oferită de sprijinul UE pentru conservarea biodiversității, peisajelor, precum și a resurselor naturale valoroase;
- Oportunitatea creată de sprijinul UE pentru măsuri care să conducă la reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice (împăduriri, management al gunoiului de grajd, etc.);
- Punerea în aplicare în continuare a obiectivelor europene și naționale de mediu în ceea ce privește calitatea aerului, solului, apei și biodiversitatea;
- Accesul la scară largă la tehnologii de producere a energiei din surse regenerabile;
- Susținerea crescândă a politicilor publice pentru gestionarea durabilă a resurselor naturale.

4.1.5. Amenințări identificate în zona vizată de program

Situația socio-economică a mediului rural

- Scăderea populației rurale, în special în rândul tinerilor și al persoanelor calificate, îndeosebi în zonele afectate de constrângeri naturale și sociale
- Adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane, din perspectiva calității vieții
- Dezvoltarea limitată a oportunităților alternative de ocupare, contribuie la menținerea unui nivel crescut în sectorul agricol Pierderi materiale şi umane cauzate de vulnerabilitatea comunităților rurale în fața manifestării, din ce în ce mai frecvente, a efectelor schimbărilor climatice şi a fenomenelor meteorologice extreme
- Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale

- Întârzierea depunerii de proiecte de către potențialii beneficiari identificate în cadrul strategiile de dezvoltare locală ai unui GAL
- Capacitate și experiență scăzută a parteneriatelor locale în implementarea strategiilor de dezvoltare locală
- Riscul dezangajării fondurilor din cauza capacității limitate a autorităților publice și potențialilor beneficiari privați de a realiza investiții

Nivel sectorial

- Scădere continuă a capacității de cercetare în sectorul agro-alimentar.Menţinerea unui grad ridicat de disociere a activităților de cercetare de latură aplicativă și cererea din piată;
- Neadaptarea capacității serviciilor de consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor;
- Volatilitatea în creștere a prețurilor pentru produse agricole;
- Desființarea cotelor de lapte ale UE în 2015 poate genera o presiune mai mare asupra micilor producători şi procesatori;
- Creşterea ponderii suprafeţelor ocupate de livezile îmbătrânite, slab productive;
- Destabilizarea pieţei lemnului şi afectarea sănătăţii ecosistemelor forestiere, ca urmare a manifestării fenomenelor climatice extreme cu frecvenţă şi intensitate crescută (secetă, vânt puternic, viituri etc.), cauzate de schimbările climatice;
- Menţinerea unui grad mare de fărâmiţare a exploataţiilor agricole, cu implicaţii în performanţa globală la nivelul fermelor;
- Creșterea prețurilor la energie și inputuri;
- Costuri ridicate de procesare a produselor agroalimentare produse conform schemelor de calitate;
- Imposibilitatea de a susţine financiar în fermele de creştere a porcilor şi păsărilor a unor standarde de bunăstare a animalelor cât mai apropiate de nevoile etologice şi fiziologice ale acestor specii, care depăşesc în unele cazuri nivelul stabilit de standardele obligatorii;
- Incapacitatea exploataţiilor de creştere a porcilor şi păsărilor de a implementa standarde superioare de bunăstare a animalelor şi de a concura pe piaţa comună în lipsa unor măsuri compensatorii;
- Intensificarea problemelor de sănătate a animalelor şi creşterea consumului de medicamente în tehnologiile de creştere a porcilor şi păsărilor, în lipsa aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor, care induce riscuri din perspectiva sănătăţii populaţiei şi siguranţei alimentare;
- Preferinţa consumatorilor la produse sănătoase şi cu o calitate superioară se poate diminua în cazul unei creşteri a preţului produselor din carne de porc şi pasăre.
- Întrucât România poate produce doar 50% din necesarul de carne de porc și pasăre iar restul se asigură din importuri ce pot proveni din state care nu asigură nici condițiile minime de bunăstare limitează posibilitatea de a asigura consumatorilor români produse de calitate superioară.

Mediu şi climă

- Creşterea impactului negativ asupra mediului al activităţilor agricole ca rezultat al intensivizării agriculturii (în special pe terenurile agricole cele mai productive)
- Abandonul activităţilor agricole, cu influenţe negative în conservarea biodiversităţii, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale
- Pierderea resurselor genetice asociate raselor locale în pericol de abandon

- Accentuarea efectelor negative, în special asupra resurselor de apă, rezultate în urma utilizării unor tehnologii neperformante sau neadaptate condițiilor locale
- Schimbarea condițiilor climatice poate conduce la creșterea atacurilor de dăunători și boli, precum și la scăderea productivităţii naturale a terenurilor agricole și forestiere
- Riscul poluării punctiforme a apei, eutrofizării habitatelor umede și a creșterii emisiilor de GES, ca urmare a creșterii numărului de animale din gospodăriile individuale și a numărului redus de facilități și echipamente de gestionare a gunoiului de grajd
- Manifestarea accentuată a fenomenelor de degradare a solului în lipsa extinderii suprafețelor împădurite în zonele cu risc ridicat
- Manifestarea accentuată a fenomenelor asociate schimbărilor climatice în lipsa dezvoltării sistemelor de perdele forestiere

4.1.6. Indicatori comuni de context

I Situația socio-economică și rurală					
1 Populație					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	Locuitori	21.355.849	2012 p	21.355.849	2012
Comment: *Valoarea calculata pentru populatia totala este la nivelul anului 2012.*					
rural	% din total	45	2012 p	45,1	2013
Comment: *indicatorul a fost adaptat la definiția națională specifica programului*					
intermediar	% din total	0	2012 p	43,5	2013
urban	% din total	55	2012 p	11,3	2013
definiția specifică a zonelor rurale utilizată pentru obiective T21; T22 și T24 (dacă este relevant)	% din total				
2 Structura pe vârste					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total < 15 ani	% din totalul populației	15	2012 p	15,7	2013
total 15-64 de ani	% din totalul populației	70	2012 p	68	2013
total > 64 de ani	% din totalul populației	15	2012 p	16,3	2013
rural < 15 ani	% din totalul populației	15,6	2012 p	16,7	2013
rural 15-64 de ani	% din totalul populației	68,7	2012 p	66,3	2013
rural > 64 de ani	% din totalul populației	15,7	2012 p	17	2013
3 Teritoriu					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	Km2	238.391	2012	238.391	2013
rural	% din suprafața totală	59,8	2012	59,8	2013
intermediar	% din suprafața totală	39,4	2012	39,4	2013
urban	% din suprafața totală	0,8	2012	0,8	2013
4 Densitatea populației					

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	Locuitori / km2	93	2011	93	2011
rural	Locuitori / km2	71,3	2011	66,1	2013
5 Rata ocupării forței de muncă					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total > -64 de ani	%	59,5	2012	59,7	2013
bărbați (15-64 ani)	%	66,5	2012	66,8	2013
femei (15-64 ani)	%	52,6	2012	52,6	2013
* rurale (slab populate) (15-64 de ani)	%	60,2	2012	60,4	2013
total (20-64 ani)	%	63,8	2012	63,9	2013
bărbați (20-64 de ani)	%	71,4	2012	71,6	2013
femei (20-64 de ani)	%	56,3	2012	56,2	2013
6 Ponderea activităților independente					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total (15-64 de ani)	%	18,1	2012	18	2013
7 Rata șomajului					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total (15-74 de ani)	%	7	2012	7,3	2013
tineri (15-24 de ani)	%	22,7	2012	23,6	2013
* rurale (slab populate) (15-74 de ani)	%	5	2012	5,1	2013
tineri (15-24 de ani)	%	15,4	2012	16,4	2013
8 PIB pe cap de locuitor					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	Indice SPC (UE- 27 = 100)	49	2012	54	2013
* rural	Indice SPC (UE- 27 = 100)	33	2010	34	2013
9 Rata de sărăcie					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	% din totalul populației	40,3	2011	41,7	2012
* rurale (slab populate)	% din totalul populației	47,4	2011	54,8	2012
10 Structura economiei (VAB)					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	milioane EUR	115.220,5	2012	124.753,2	2013
primar	% din total	6	2012	6,4	2013
secundar	% din total	42,3	2012	43,4	2013
terțiar	% din total	51,6	2012	50,2	2013
rural	% din total	32,7	2010	37,3	2013
intermediar	% din total	42,1	2010	34,7	2013
urban	% din total	25,1	2010	28	2013
11 Structura angajărilor					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	1000 persoane	9.197,9	2012	9.190	2013
primar	% din total	30,6	2012	30	2013

secundar	% din total	28,7	2012	28,8	2013
terțiar	% din total	40,8	2012	41,3	2013
rural	% din total	41,8	2012	52,5	2013
intermediar	% din total	46,2	2010	32,9	2013
urban	% din total	12	2010	14,7	2013
12 Productivitatea muncii pe sectoare economice					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	EUR/persoană	12.526,8	2012	13.575	2013
primar	EUR/persoană	2.464	2012	2.893	2013
secundar	EUR/persoană	18.497,3	2012	20.504	2013
terțiar	EUR/persoană	15,9	2012	16,5	2013
rural	EUR/persoană	9.460,8	2010	10.529	2013
intermediar	EUR/persoană	11.034,7	2010	15.642	2013
urban	EUR/persoană	25.164,9	2010	28.295	2013
II Agricultură/analiză sectorială					
13 Ocuparea forței de muncă pe activitate economică					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	1000 persoane	9.262,8	2012	9.247,4	2013
agricultură	1000 persoane	2.619,1	2012	2.573,8	2013
agricultură	% din total	28,3	2012	27,8	2013
silvicultură	1000 persoane	61,5	2012	58,8	2013
silvicultură	% din total	0,7	2012	0,6	2013
industria alimentară	1000 persoane	191,7	2012	207,6	2013
industria alimentară	% din total	2,1	2012	2,2	2013
turism	1000 persoane	185,9	2012	194,3	2013
turism	% din total	2	2012	2,1	2013
14 Productivitatea muncii în agricultură					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	EUR/UAM	4.328,5	2010 - 2012	5.012,3	2013
15 Productivitatea muncii în sectorul forestier					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	EUR/UAM	8.383,3	2008 - 2009	10.954,7	2013
16 Productivitatea muncii în industria alimentară					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	EUR/persoană	9.086,3	2010	7.386	2013
17 Exploatații agricole (ferme)					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	Nr.	3.859.040	2010	3.629.660	2013
dimensiunea fermei < 2 ha	Nr.	2.866.440	2010	2.589.920	2013
dimensiunea fermei 2-4,9 ha	Nr.	727.390	2010	691.260	2013

dimensiunea fermei 5-9,9 ha	Nr.	182.440	2010	193.870	2013
dimensiunea fermei 10-19,9 ha	Nr.	43.610	2010	49.650	2013
dimensiunea fermei 20-29,9 ha	Nr.	9.730	2010	10.260	2013
dimensiunea fermei 30-49,9 ha	Nr.	8.210	2010	8.470	2013
dimensiunea fermei 50-99,9 ha	Nr.	7.480	2010	7.260	2013
dimensiunea fermei >100 ha	Nr.	13.730	2010	13.080	2013
dimensiunea economică a fermei <2 000 Producție standard (PS)	Nr.	2.816.460	2010	2.437.160	2013
dimensiunea economică a fermei 2 000 - 3 999 PS	Nr.	602.470	2010	577.640	2013
dimensiunea economică a fermei 4 000 - 7 999 PS	Nr.	313.000	2010	375.280	2013
dimensiunea economică a fermei 8 000 - 14 999 PS	Nr.	78.460	2010	114.280	2013
dimensiunea economică a fermei 15 000 - 24 999 PS	Nr.	22.240	2010	33.830	2013
dimensiunea economică a fermei 25 000 - 49 999 PS	Nr.	13.370	2010	19	2013
dimensiunea economică a fermei 50 000 - 99 999 PS	Nr.	6.450	2010	7.830	2013
dimensiunea economică a fermei 100 000 - 249 999 PS	Nr.	4.120	2010	5.000	2013
dimensiunea economică a fermei 250 000 - 499 999 PS	Nr.	1.450	2010	2.100	2013
dimensiunea economică a fermei > 500 000 PS	Nr.	1.010	2010	1.470	2013
dimensiune fizică medie	ha SAU/exploatație	3,4	2010	3,6	2013
dimensiune economică medie	EUR de PS/exploatație	2.700,23	2010	3.303	2013
dimensiune medie în unități de forță de muncă (persoane)	Persoane/exploatație	1,9	2010	1,8	2013
dimensiune medie în unități de forță de muncă (AWU)	UAM/exploatație	0,4	2010	0,4	2013
18 Terenuri agricole					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
SAU totală	ha	13.306.130	2010	13.055.850	2013
arabil	% din SAU totală	62,4	2010	62,8	2013
pajiști permanente și fânețe	% din SAU totală	33,9	2010	34,5	2013
culturi permanente	% din SAU totală	2,3	2010	2,3	2013
19 Suprafața agricolă inclusă în agricultura ecologică					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
certificate	ha SAU	103.093	2012	138.125	2013
în conversie	ha SAU	185.168	2012	148.771	2013
Comment: *Actualizata la nivel 7.06.2017 conform datelor EUROSTAT.*					
Parte din suprafața agricolă utilizată (certificată și în conversie)	% din SAU totală	2,1	2012	2,1	2012
20 Terenuri irigate					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	ha	133.460	2010	152.840	2013
cota de SAU	% din SAU totală	1	2010	1,2	2013
21 Unități vită mare					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	SIU	5.444.180	2010	4.975.310	2013
22 Forța de muncă agricolă					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total forță de muncă agricolă regulată	persoane	7.156.930	2010	6.577.930	2013

total forță de muncă agricolă regulată	UAM	1.501.000	2010	1.451.870	2013
23 Structura pe vârste a administratorilor de ferme					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
număr total de administratori de ferme	Nr.	3.859.040	2010	3.629.660	2013
cotă de < 35 de ani	% din totalul administratorilor	7,3	2010	4,7	2013
raport <35 / >= 55 de ani	Numărul de administratori tineri la 100 de administratori în vârstă	12	2010	7,4	2013
24 Pregătirea agricolă a administratorilor de ferme					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
pondere a totalului de administratori cu pregătire de bază și completă în domeniul agriculturii	% din total	2,5	2010	3,6	2013
pondere a administratorilor în vârstă de < 35 de ani cu pregătire de bază și completă în domeniul agriculturii	% din total	2,9	2010	6,8	2013
25 Venit al factorului agricol					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	EUR/UAM	2.169,5	2012	3.574,4	2013
total (indice)	Indice 2005 = 100	113,3	2012	111,5	2013
26 Venit al întreprinderilor agricole					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
Nivelul de trai al agricultorilor	EUR/UAM	1.931,9	2012	3.675	2013
Nivelul de trai al agricultorilor ca pondere din nivelul de trai al persoanelor angajate în alte sectoare	%	47,1	2012	65,4	2013
27 Factor de productivitate totală în agricultură					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total (indice)	Indice 2005 = 100	113	2009 - 2011	139	2013
28 Formare brută de capital fix în agricultură					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
FBCF	milioane EUR	1.499,54	2011	1.309,7	2013
cota de VAB în agricultură	% din VAB în agricultură	18,9	2011	16,4	2013
29 Păduri și alte terenuri împădurite (PATI) (000)					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	1 000 ha	6.747,9	2012	6.951	2015
Comment: *In datele UE nu exista valoarea calculata pentru anul 2013.*					
cota suprafeței totale a terenurilor	% din suprafața totală a terenurilor	28,3	2012	29,2	2015
30 Infrastructura turistică					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
număr de locuri în unități de cazare colective	Capacitate de cazare	278.503	2011	291.244	2013
rural	% din total	31,3	2011	22,8	2013
intermediar	% din total	61,1	2011	33,1	2013
urban	% din total	7,6	2011	44,1	2013

III Mediu/climă

31 Acoperirea terenurilor

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
ponderea terenurilor agricole	% din suprafața totală	56,8	2006	57,1	2012
ponderea pășunilor și fânețelor naturale	% din suprafața totală	1,3	2006	2,5	2012
ponderea terenurilor forestiere	% din suprafața totală	29,4	2006	30,2	2012
ponderea terenului de tranziție împădurit cu arbuști	% din suprafața totală	2,4	2006	1,5	2012
ponderea terenurilor naturale	% din suprafața totală	1,9	2006	1,7	2012
ponderea terenurilor artificiale	% din suprafața totală	6,3	2006	5,3	2012
ponderea altor zone	% din suprafața totală	1,9	2006	1,7	2012

32 Zonele care se confruntă cu constrângeri naturale

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	% din SAU totală	50,1	2015		
zone muntoase	% din SAU totală	15,4	2015		
altele	% din SAU totală	33,2	2015		
specifică	% din SAU totală	1,3	2015		

33 Intensitate agricolă

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
intensitate redusă	% din SAU totală	71,5	2007	80,1	2013
intensitate medie	% din SAU totală	22,5	2007	16,4	2013
intensitate ridicată	% din SAU totală	6	2007	3,6	2013
pășunat	% din SAU totală	38,9	2010	39,1	2013

34 Zone incluse în Natura 2000

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
cotă din teritoriu	% din teritoriu	22,7	2011	22,6	2015
ponderea SAU (inclusiv pășuni și fânețe naturale)	% din SAU	12,5	2011	12,6	2014
cota din suprafața totală a pădurilor	% din suprafața forestieră	38,4	2011	38,3	2014

35 Indicele privind păsările domestice (IPD)

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total (indice)	Indice 2000 = 100	100	2010	97	2015

Comment: *Valoarea de referință a indexului a fost calculată pentru prima data în anul 2010 (considerat anul de bază) de Societatea Ornitologică Română, aceasta fiind de 100. O valoare actualizată a indexului va fi furnizată până la finalul anului 2015. Asa cum rezulta din datele pentru anul 2016 in care rezultatele se refera la anul 2015 valoarea de referință a indexului inca nu a fost calculata pentru anul 2014.*

36 Stadiul de conservare a habitatelor agricole (pășuni și fânețe)

Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
favorabil	% din evaluările de habitate			85,7	2007 - 2012
nefavorabil – neadecvat	% din evaluările de habitate	NA		11,4	2007 - 2012

nefavorabil – rău	% din evaluările de habitate	NA		2,9	2007 - 2012
necunoscut	% din evaluările de habitate	NA		0	2007 - 2012
37 Agricultura în zone cu valoare naturală importantă					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	% din SAU totală	15,1	2013	14,8	2014
Comment: *Inițial s-a calculat utilizând 2 surse de date pt cei 2 indicatori care contribuie la calcularea indicatorului (SAU la nivel național și suprafața acoperită cu pajiști din zonele eligibile aferente P1, aferentă blocurilor fizice din LPIS pt anul 2014). Pentru utilizarea unor date omogene, indicatorul a fost recalculat pt anul 2014 pe baza informațiilor din LPIS. Astfel, SAU calculat de INS a fost înlocuit cu suprafața la nivel național a blocurilor fizice din LPIS pt anul 2014.*					
38 Zonă forestieră protejată					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
clasa 1.1	% din suprafața ZFOL	NA			
clasa 1.2	% din suprafața ZFOL	NA			
clasa 1.3	% din suprafața ZFOL	NA			
clasa 2	% din suprafața ZFOL	44,4	2011		
39 Captarea apei în agricultură					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total	1 000 m3	325.127	2012	343	2013
40 Calitatea apei					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
Eventual excedent de azot pe terenuri agricole	kg N/ha/an	6,8	2005 - 2008	4	2013
Eventual excedent de fosfor pe terenuri agricole	kg P/ha/an	-1,3	2005 - 2008	-2	2013
Nitrați în apa dulce - Ape de suprafață: Calitate ridicată	% din siturile de monitorizare	91,6	2010	91,5	2012
Nitrați în apa dulce - Ape de suprafață: Calitate moderată	% din siturile de monitorizare	8,4	2010	7,6	2012
Nitrați în apa dulce - Ape de suprafață: Calitate slabă	% din siturile de monitorizare	0	2010	0,8	2012
Nitrați în apa dulce - Ape subterane: Calitate ridicată	% din siturile de monitorizare	84,4	2010	82,7	2012
Nitrați în apa dulce - Ape subterane: Calitate moderată	% din siturile de monitorizare	6,7	2010	10,3	2012
Nitrați în apa dulce - Ape subterane: Calitate slabă	% din siturile de monitorizare	8,9	2010	7	2012
41 Materia organică din sol din terenurile arabile					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
Estimări totale ale conținutului de carbon organic	megatone	NA	2010	879,7	2012
Conținut mediu de carbon organic	g kg-1	NA			
42 Eroziunea solului cauzată de apă					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
Rata pierderii de terenuri prin eroziune provocată de apă	tone/ha/an	2,6	2006	2,9	2012

suprafața agricolă afectată	1 000 ha	769,4	2006 - 2007	1.373,2	2012
suprafața agricolă afectată	% din suprafața agricolă	5,6	2006 - 2007	9,7	2012
43 Producția de energie regenerabilă care provine din agricultură și din sectorul forestier					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
din agricultură	kilotone	124,9	2011	177,1	2013
din silvicultură	kilotone	3.476	2011	3.656,7	2013
44 Consumul de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
agricultură și silvicultură	kilotone	432	2011	456,7	2013
utilizare pe ha (agricultură și silvicultură)	kg de echivalent de ulei la hectar de SAU	20,9	2011	22,3	2013
industria alimentară	kilotone	564	2011	529	2013
45 Emisii de gaze cu efect de seră provenind din agricultură					
Denumirea indicatorului	Unitate	Valoare	Anul	Valoare actualizată	An actualizat
total agricultură (CH4 și N2O și emisii/ieșiri din sol)	1 000 t de echivalent CO2	15.874,6	2011	14.745	2013
ponderea din emisiile totale de GES	% din totalul emisiilor nete	16,2	2011	17,1	2013

4.1.7. Indicatori contextuali specifici programului

Sectorul	Codul	Denumirea indicatorului	Valoare	Unitate	Anul
I Situația socio-economică și rurală	Formare continuă –gradul de participare la procesul educațional sau de instruire al populației între 25-64 ani	Național	1.4	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Dotarea tehnică a fermelor	Total	350	EUR/fermier	2013
Comment: *Cadrul Național Strategic Rural. Comisia Prezidențială pentru politici publice de dezvoltare a agriculturii, București 2013*					
III Mediu/climă	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica suprafețelor ocupate cu ape și bălți	-0.6	%	2012
Comment: *Calcule dupa Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura rutieră (drumuri comunale)	Total	31639	Km	2011
Comment: *Lungimea căilor de transport*					
I Situația socio-economică și rurală	Absolvenți din instituțiile de învățământ cu profil agricol (agricultură, agromontan și veterinar)	Național	0.76	%	2011
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura turism național	Rural (pensiuni agroturistice) - Nr. locuri de cazare existente	301109	No.	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura de învățământ preșcolar / antepreșcolar în zona rurală	Creșe	0.7	% din total	2011
Comment: *Studiu CNPS*					

I Situația socio-economică și rurală	Rata de abandon școlar în învățământul liceal și profesional	Național	4.2	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica FFN	1.6	%	2012
Comment: *Calcule după Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	IMM-uri	Total/Sectoare	444155	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Suprafața amenajată pentru combaterea eroziunii solului	Total	2286221	Ha	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Populația de etnie romă	Total	621573	No.	2012
Comment: *Recensământul populației*					
II Agricultură/analiză sectorială	Structura pe vârste a plantațiilor pomicole	1-10 ani	7.5	%	2013
Comment: *Date administrative MADR, Direcția Generală Politici Agricole și Sectoriale*					
I Situația socio-economică și rurală	IMM-uri	Primar din care rural	15124	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Populația din teritoriile GAL	Total	6686000	No.	2012
Comment: *Raportul de progrese al PNDR 2012, MADR*					
II Agricultură/analiză sectorială	Forme asociative	Grupuri de producatori recunoscute preliminar	23	No.	2014
Comment: *MADR*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Învățământ primar	17.3	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura turism național	Rural (pensiuni agroturistice) - Nr. locuri de cazare existente	9	%	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
III Mediu/climă	Valoarea conservativă a habitatelor de pajiști permanente din zona montană	Nr. de habitate cu valoare conservativă moderată	9	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Învățământ universitar	1.6	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	IMM-uri	Secundar din care rural	92222	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Instituții de învățământ cu profil agricol	Total	67	No.	2011

Comment: *Tempo Online – serii de data INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Instituții de învățământ cu profil agricol	Rural	44	No.	2011
Comment: *Tempo Online – serii de data INS*					
III Mediu/climă	Valoarea conservativă a habitatelor de pajiști permanente din zona montană	Nr. de habitate cu valoare conservativă redusă	24	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Protecția terenurilor și solurilor	1494731	Ha	2011
Comment: *% Suprafața din FFN cu funcții prioritare de protecție = 43%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					
III Mediu/climă	Păduri incendiate	Total	373	Ha	2008
Comment: *Eurostat*					
I Situația socio-economică și rurală	Acces la servicile de sănătate	Dispensare medicale în rural	14	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata de ocupare a populației cu vârste între 15-64 ani	Rural	60.7	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata de penetrare a internetului în bandă largă la puncte fixe, la 100 gospodării	Rural	23.47	%	2012
Comment: *ANCOM, Raport de date statistice privind serviciile de comunicații electronice, semestrul I, 2012*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata dezvoltării activității independente	Lucrător pe cont propriu - rural	31.5	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Total exploatații agricole	Total	3859040	No.	2010
Comment: *Eurostat*					
II Agricultură/analiză sectorială	Situația fermelor în funcție de forma juridică	Fără statut juridic	99.2	%	2010
Comment: *Recensământul General Agricol 2010, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura de apă/ apă uzată în zona rurală	Rețea distribuție apă potabilă	40619.1	Km	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Structura pe vârste a plantațiilor pomicole	10-25 ani	18.7	%	2013
Comment: *Date administrative MADR, Direcția Generală Politici Agricole și Sectoriale*					
II Agricultură/analiză sectorială	Nr. de cooperative	Sectorul terțiar	1404	No.	2011
Comment: *Tempo Online –serii de date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura pe vârste - rural	< 15 ani	16.6	%	2012

Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica fondului forestier național (FFN) și a vegetație forestiere din afara FFN	-0.12	%	2012
Comment: *Calcule dupa INS, Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura populației ocupate	Rural	45.22	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura populației ocupate pe sectoare-rural	Secundar	20.1	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Forme asociative	Grupuri de producători	107	No.	2014
Comment: *MADR*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata de abandon școlar în învățământul liceal și profesional	Rural	5.3	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Nr. de cooperative	Rural	1326	No.	2011
Comment: *Tempo Online –serii de date, INS*					
III Mediu/climă	Suprafața de pajiști utilizate extensiv	Total	2.49	mil. ha	2010
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Liceu	17.4	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Nr. de cooperative	Sectorul primar	717	No.	2011
Comment: *Tempo Online –serii de date, INS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Număr de IMM-uri care inovează	Din nr. total de IMM-uri	1.2	%	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Emisii în sectorul agricol	Pulberi	5944	Tone	2012
Comment: *Eurostat*					
II Agricultură/analiză sectorială	Suprafață totală livezi	Total	158632.57	Ha	2013
Comment: *Date administrative MADR , Direcția Generală Politici Agricole și Sectoriale*					
III Mediu/climă	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Păduri constituite ca arii protejate si de interes stiințific	347612	Ha	2011
Comment: *% Suprafața din FFN cu funcții prioritare de protecție = 10%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					

III Mediu/clima	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica suprafeței artificiale	7.1	%	2012
Comment: *Calcule dupa Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata șomajului	Total - Rural	5.1	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura populației ocupate pe sectoare-rural	Primar	60.3	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Densitate IMM	Național	23.66	Nr. IMM/1000 pers.	2011
Comment: *INS, REGIS- Registrul statistic al întreprinderilor*					
II Agricultură/analiză sectorială	Structura pe vârste a plantațiilor pomicole	> 25 Ani	73.8	%	2013
Comment: *Date administrative MADR, Direcția Generală Politici Agricole și Sectoriale*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura pe vârste - rural	15-64 ani	65.1	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	IMM-uri	Terțiar din care rural	336809	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Forme asociative	Organizatii de producători	6	No.	2014
Comment: *MADR*					
II Agricultură/analiză sectorială	Forme asociative	Organizații de producători	6	No.	2014
Comment: *MADR*					
III Mediu/clima	Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura	Managementul gunoiului de grajd	9.5	%	2011
Comment: *EEA GHG viewer*					
III Mediu/clima	Cantitatea de îngrășăminte chimice și pesticide aplicate pe terenuri agricole	Cantitatea de pesticide	6419	tone substanță activă	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Acces la servicile de sănătate	Număr de locuitori/doctor în rural	1722	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Acces la servicile de sănătate	Dispensare medicale	187	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/clima	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica terenurilor neproductive și degradate	11.16	%	2012
Comment: *Calcule dupa Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura de învățământ preșcolar / antepreșcolar în zona rurală	Grădinițe	7.44	% din total	2012

Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/clima	Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura	Fermentarea enterică	41.6	%	2011
Comment: *EEA GHG viewer*					
III Mediu/clima	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Suprafața din fondul forestier național cu funcții prioritare de protecție	3476119	Ha	2011
Comment: *% din suprafața FFN = 53,3%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					
II Agricultură/analiză sectorială	Nr. de cooperative	Total	2566	No.	2011
Comment: *Tempo Online –serii de date, INS*					
II Agricultură/analiză sectorială	IMM in industria alimentara	Total	7691	No.	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Situația fermelor în funcție de forma juridică	Cu statut juridic	0.8	%	2010
Comment: *Recensământul General Agricol 2010, INS*					
III Mediu/clima	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Protectia impotriva factorilor daunatori	173805	Ha	2011
Comment: *% Suprafața din FFN cu funcții prioritare de protecție = 5%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura pe vârste - rural	≥ 65 ani	18.3	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/clima	Valoarea conservativă a habitatelor de pajiști permanente din zona montană	Nr. de habitate cu valoare conservativă foarte mare	2	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Formare continuă –gradul de participare la procesul educațional sau de instruire al populației între 25-64 ani	Rural	0.5	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Număr de consultanți publici în agricultură	Total	850	No.	2012
Comment: *Date administrative MADR, Direcția Genrală Industrie Alimentară*					
II Agricultură/analiză sectorială	Forme asociative	Total	236	No.	2014
Comment: *MADR*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata de penetrare a internetului în bandă largă la puncte fixe, la 100 gospodării	Urban	60.28	%	2012
Comment: *ANCOM, Raport de date statistice privind serviciile de comunicații electronice, semestrul I, 2012*					

III Mediu/clima	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Protectia apelor	1077597	Ha	2011
Comment: *% Suprafața din FFN cu funcții prioritare de protecție = 31%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura turism național	Rural (pensiuni agroturistice) - Nr. structuri primire	5821	No.	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Densitate IMM	Rural	9.64	Nr. IMM/1000 pers.	2011
Comment: *INS, REGIS- Registrul statistic al întreprinderilor*					
III Mediu/clima	Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura	Cultivarea orezului	0.1	%	2011
Comment: *EEA GHG viewer*					
I Situația socio-economică și rurală	Teritoriu	Rural	207522	Km2	2012
Comment: *INS – cercetare statistică a fondului funciar*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura de apă/ apă uzată în zona rurală	Rețea canalizare	5189.1	Km	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Populația	Rural	45	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/clima	Dinamica structurii fondului funciar	Dinamica suprafeței agricole	-0.79	%	2012
Comment: *Calcule dupa Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata dezvoltării activității independente	Lucrător familial neremunerat - rural	26.4	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Densitatea populației	Rural	46.4	%	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/clima	Categoriile de protecție a Pădurilor din FFN	Paduri cu functii de recreere	382373	Ha	2011
Comment: *% Suprafața din FFN cu funcții prioritare de protecție = 11%* *Tempo-online-serii date, INS - Raport privind starea pădurilor în anul 2011*					
I Situația socio-economică și rurală	Structura populației ocupate pe sectoare-rural	Terțiar	19.6	%	2012
Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata șomajului 15-24 ani	Rural	15.9	%	2012

Comment: *Studiu CNPS*					
I Situația socio-economică și rurală	Absolvenți din instituțiile de învățământ cu profil agricol (agricultură, agromontan și veterinar)	Rural	1.2	%	2011
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
III Mediu/climă	Emisii în sectorul agricol	Amoniac	138.9	Tone	2012
Comment: *Eurostat*					
III Mediu/climă	Cantitatea de îngrășăminte chimice și pesticide aplicate pe terenuri agricole	Cantitatea de îngrășăminte chimice	437972	tone substanță activă	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
III Mediu/climă	Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura	Arderea resturilor vegetale	0.9	%	2011
Comment: *EEA GHG viewer*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Școala profesională	22.2	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Învățământ post-universitar	3	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Infrastructura turism național	Rural (pensiuni agroturistice) - Nr.structuri primire	27453	No.	2012
Comment: *Tempo-online-serii date, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Nivel de instruire al populației rurale (25-64 ani)	Învățământ gimnazial	38.5	%	2011
Comment: *Situația socio-economică din România 2010 – 2011, INS*					
I Situația socio-economică și rurală	Suprafața acoperită de GAL-uri	Total	141398	Km2	2012
Comment: *Raportul de progrese al PNDR 2012, MADR*					
I Situația socio-economică și rurală	Rata sărăciei	Rural	54.2	%	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
III Mediu/climă	Valoarea conservativă a habitatelor de pajiști permanente din zona montană	Nr. de habitate cu valoare conservativă mare	12	No.	2011
Comment: *Studiu CNPS*					
II Agricultură/analiză sectorială	Nr. de cooperative	Sectorul secundar	445	No.	2011
Comment: *Tempo Online –serii de date, INS*					
III Mediu/climă	Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH4 si N2O provenite din agricultura	Soluri agricole	47.9	%	2011
Comment: *EEA GHG viewer*					

4.2. evaluarea nevoilor

Titlul (sau referința) operațiunii	P1			P2			P3		P4			P5					P6			Obiective transversale		
	1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Mediu	Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea	Inovare
001. Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X			X					X	X	X
002. Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate	X			X	X		X										X			X	X	X
003. Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor	X	X					X													X	X	X
004. Nivel adecvat de capital și tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne				X											X					X		X
005. Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE							X										X			X		X
006. Reîntinerirea generațiilor de fermieri					X															X	X	X
007. Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață				X																X	X	
008. Înființarea de grupuri și cooperative de producători							X											X				X
009. Lanțuri alimentare integrate	X	X					X															X
010. Managementul riscului în agricultură								X												X	X	
011. Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale				X			X										X					

012. Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere									X		X	X								X	X	X
013. Susținerea unui management eficient și durabil al pădurilor						X														X	X	
014. Creșterea suprafețelor împădurite																X				X	X	
015. Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă										X										X	X	
016. Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol											X									X	X	
017. Adaptarea la efectele schimbărilor climatice												X				X				X	X	
018. Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon											X			X	X	X				X	X	
019. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială																	X	X				X
020. Infrastructura de bază și servicii adecvate în zonele rurale																		X		X	X	
021. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale																	X			X		X
022. Patrimoniu local conservat																		X		X		X
023. Dezvoltare locală prin abordarea LEADER																		X		X	X	X
024. Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X
025. Accesul la infrastructura modernă TIC																		X		X	X	X
026. Modernizarea infrastructurii de invățământ agricol																		X				

027. Asigurarea unor condiţii superioare de bunăstare a animalelor în fermele de suine şi păsări							**X**			**X**					**X**					**X**	**X**	

4.2.1. 001. Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor

Priorități/domenii de interes

- 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale
- 1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier
- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 3B) Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor
- 4A) Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene;
- 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;
- 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului
- 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură
- 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

Majoritatea fermierilor din România, în special cei ce deţin exploataţii de dimensiuni mici şi mijlocii, nu dispun de cunoștințe adecvate în domeniul metodelor de management, al tehnologiilor și standardelor moderne de producție, în special în sectorul zootehnic şi horticol, axându-se preponderent pe experiența practică tradițională. De asemenea, nivelul de conştientizare, cunoștințe și abilități a acestora cu privire la metode moderne şi inovative de procesare şi marketing al produselor agricole, inclusiv în contextul lanţurilor scurte de aprovizionare, este insuficient pentru a putea răspunde cererii pieței şi a îndeplini standardele la nivel european. În plus, aceştia nu deţin suficiente cunoştinţe cu privire la practicile de mediu care conduc la conservarea biodiversității și protecția resurselor de sol, un management eficient al apei şi nu deţin informaţii privind practicile agricole care contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc şi la reducerea emisiilor de GES și amoniac. Evoluția în sectorul agro-alimentar

din România necesită un nivel ridicat de instruire tehnică, economică și de management al afacerii la nivel de fermă, pentru a îndeplini cu succes standardele UE (siguranţă alimentară, sănătatea animalelor, norme de mediu, etc.) și de a face faţă unui mediu concurenţial.

Îmbunătăţirea nivelului de cunoştinţe şi aptitudini a fermierilor va contribui la restructurarea/modernizarea fermelor (de dimensiuni mici şi mijlocii), diversificarea gamei de produse, orientarea către piaţă a fermelor mici, adoptarea de tehnologii inovative şi bune practici, în special de către fermierii tineri şi crearea de lanţuri scurte de aprovizionare. De asemenea, va fi încurajat managementul sustenabil al resurselor naturale și adaptarea la schimbările climatice.

4.2.2. 002. Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate

Priorități/domenii de interes

- 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale
- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

Serviciile de consultanță agricolă din RO sunt insuficiente şi nu răspund cerinţelor pieţei. Situația afectează în special tinerii fermieri care vor să se instaleze ca șefi de exploatație, care au un potențial mai mare de dezvoltare și micii fermieri. Ei au nevoie de acces la servicii de consultanță de calitate şi adaptate cerinţelor lor cu privire la dezvoltarea planurilor de afaceri, fermei, inovare, adaptarea la standarde și la cerințele pieței, orientarea spre piață, crearea de forme asociative, promovarea antreprenoriatului. Exploataţiile agricole necesită servicii de consultanță care să le sprijine în îmbunătăţirea activităților agricole din punct de vedere al performanţelor economice și din punct de vedere al practicilor de mediu care aduc beneficii biodiversităţii, solului şi apei şi care contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc şi la reducerea emisiilor de GES și amoniac. Nevoile specifice, generate în principal de fragmentarea excesivă a exploatațiilor agricole și de lipsa formelor asociative, au perpetuat fenomenul de

dualitate a fermelor mici și a fermelor comerciale, cu nevoi diferite de servicii de consultanță. În plus, populația din mediul rural are nevoie de consultanţă specifică cu privire la iniţierea de activităţi economice în mediul rural, în domenii non-agricole.

Furnizarea de consiliere specifică pentru fermierii tineri şi mici urmărește creşterea gradului de penetrare pe piață a micilor fermieri, creșterea viabilităţii economice a exploataţiilor conduse de fermierii tineri dar și la diversificarea activităţilor la nivel de fermă, cu efecte ulterioare asupra competitivităţii exploataţiilor. Consilierea pe aspecte particulare ale procesului de constituire şi dezvoltare a formelor asociative va stimula formarea grupurilor de producători şi îi va ajuta în fazele de dezvoltare efectivă şi de implementare a proiectelor de investiţii. Consultanţa acordată iniţierii de noi afaceri la scară mică în mediul rural va contribui la stimularea spiritului antreprenorial şi la dezvoltarea economică a zonelor rurale. În plus, consultanța acordată va urmări promovarea unui management sustenabil al resurselor naturale, adaptarea la efectele schimbărilor climatice și reducerea emisiilor GES și amoniac și conformarea la obligațiile specifice măsurilor PNDR.

4.2.3. 003. Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor

Priorități/domenii de interes

- 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale
- 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

În România, sectorul de cercetare-inovare nu este suficient de adaptat nevoilor specifice ale fermierilor, și procesatorilor. Problemele structurale ale agriculturii din România, provocările referitoare la protecția mediului, efectele schimbărilor climatice și gradul scăzut de adaptare la cerințele pieţei sunt aspecte ce mențin un decalaj ridicat între cerințele pieței, în contextul schimbărilor climatice și al impactului asupra protecției mediului și posibilitățile reale de producție și procesare și comercializare. Colaborarea modestă între fermieri și actorii ce promovează cercetarea-inovarea a condus la limitarea transferului de cercetare-inovare dinspre furnizorii de CDI către fermieri pe problematici punctuale. Este astfel necesar ca fermierii, consultanții, unitățile de cercetare și alte părți interesate, să conlucreze la identificarea soluțiilor inovative la problemele specifice cu care se confruntă sectorul, cum ar fi folosirea practicilor prietenoase cu mediul,

optimizarea utilizării resurselor și factorilor de producție. Implementarea de tehnologii și procese inovatoare, dezvoltate și sprijinite prin activități de cercetare-inovare, identificate de fermieri și care găsesc în furnizorul de cercetare, dezvoltare inovare un partener în abordarea problematicilor sale, va genera efecte socio-economice și de mediu pozitive, precum: creșterea producției, dezvoltarea și promovarea de produse alimentare de calitate, stimularea creării de lanțuri scurte de aprovizionare, scăderea consumului de combustibil și îmbunătățirea condițiilor de lucru ale fermierilor.

Colaborarea dintre fermieri, mediul de afaceri şi cercetători pentru inițiative de cercetare prin intermediul grupurilor operaționale este importantă în special pentru sectorul pomicol, întrucât restructurarea și modernizarea acestui sector necesită atât noi soiuri, cât și noi tehnici de management.

4.2.4. 004. Nivel adecvat de capital şi tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne

Priorități/domenii de interes

- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Obiective transversale

- Mediu
- Inovare

Descriere

Agricultura RO are un nivel insuficient de dotare cu utilaje/echipamente, uzate fizic/moral cu impact negativ în productivitate. Mulți fermieri, inclusiv cei din zona montană, au sistemele de producție bazate pe o mecanizare învechită, de calitate slabă și clădiri/facilități de depozitare inadecvate. Activele corporale nu sunt adaptate condițiilor de producție, mai ales în perioadele de vârf. Multe ferme au dificultăți în adoptarea de noi tehnologii din cauza mijloacelor financiare proprii insuficiente și accesului redus la finanțare. Fermele mici și mijlocii, au nevoie de sprijin pentru a valorifica potențialul și a deveni competitive. Au nevoie de investiții în modernizare și construcții de facilități, echipamente, mașini, spaţii post-recoltare şi condiţionare, sisteme de sortare, calibrare, mijloace de producție, etc. Există nevoia prioritizării sub-sectoarelor agricole cu tendinţe de diminuare a efectivelor, în special bovine şi suine, pentru că RO este tradițional consumatoare de carne, iar potenţialul de creştere economică poate fi exploatat în aceste sectoare, dar şi în sectorul păsări, unde producția se confruntă cu competitivitate în creștere. Sectorul culturilor de câmp are randament sub potențialul agricol. Fermele mari au deficit semnificativ legat de aplicarea ultimelor tehnici și tehnologii ce permit o dezvoltare competitivă cu impact redus asupra mediului. Abordând aceste nevoi, fermele vor îmbunătăţi eficiența costurilor și productivitatea muncii, diversifica veniturile și standardele – inclusiv cele de protecția mediului, igiena, bunăstarea animalelor.

Abordarea nevoilor fermelor zootehnice pentru îmbunătăţirea accesului la instalaţii şi echipamente adecvate privind managementul gunoiului de grajd, le va permite îmbunătățirea standardelor și reducerea emisiilor GES. Fermele vor fi încurajate să utilizeze tehnologii pentru un bun management al solului/apei,

vor fi adaptate la efectele schimbărilor climatice în contextul tendinţelor de scădere a suprafeţelor cultivate cu legume şi fluctuaţiilor majore pentru anumite specii. Va exista o orientare mai bună către sisteme de irigaţii performante ce contribuie la eficienţa utilizării apei, dotări/echipamente care duc la scăderea consumului de energie şi echipamente de producție/utilizare a energiei regenerabile în ferme.

4.2.5. 005. Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE

Priorități/domenii de interes

- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

Obiective transversale

- Mediu
- Inovare

Descriere

În România, sectorul de procesare a produselor agricole are nevoie de investiții pentru crearea de capacități noi de procesare, de echipamente și tehnologii modernizate, de fluxuri tehnologice care să permită respectarea noilor standarde comunitare și îmbunătățirea productivității. De asemenea, pentru a absorbi o parte din forța de muncă excedentară din agricultura de (semi)subzistență și pentru a valorifica potențialul de creștere al sectorului agro-alimentar, este nevoie de creare de locuri de muncă în acest sector. Aceste nevoi evidențiază fapul că industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor agricole în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone.

Astfel este necesară concentrarea sprijinului pe acele produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu potențialul existent. În mod specific nevoia de investiții în spații de producție și tehnologii moderne, dezvoltarea de noi produse, aplicarea practicilor și tehnologiilor inovative este mare în industria laptelui și a produselor lactate (îndeosebi în zona montană), în procesarea produselor horticole, în industria cărnii, dar și a produselor cu înaltă valoare adăugată. Progresele ce vor fi realizate în aceste domenii vor crește numărul unităților noi de procesare care respectă standardele UE (siguranță alimentară și trasabilitate) și ponderea pe piață a produselor autohtone cu valoare adăugată, vor echilibra nevoia de procesare în raport cu producția internă cu efecte pozitive asupra balanței comerciale. Crearea de noi unități de procesare va avea ca efect direct crearea de locuri de muncă contribuind la promovarea ocupării forţei de muncă și la reducerea decalajului între cerere și ofertă. De asemenea, unităţile de procesare îşi vor putea eficientiza activitatea prin reducerea consumului de energie şi prin producerea şi utilizarea energiei regenerabile în propriile unități.

4.2.6. 006. Reîntinerirea generațiilor de fermieri

Priorități/domenii de interes

- 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

Sectorul agricol se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul proprietarilor și managerilor de ferme. Această stare generează un efect negativ asupra nivelului de dezvoltare, modernizare și implicit competitivitate și asupra bunelor practici de mediu în cadrul fermelor. Fermele gestionate de fermierii în vârstă, prezintă de cele mai multe ori o slabă orientare spre piață, o slabă adoptare a tehnicilor și tehnologiilor moderne și implementare a standardelor comunitare, dar și o deschidere limitată spre restructurare, divesificare, menținând astfel un decalaj crescut în raport cu posibilitatea de creștere a competitivității. Există nevoia de prioritizare a instalării tânărului fermier în următoarele sub-sectoare: apicol, ovine şi caprine, care au în continuare potential de creştere dar pentru care sunt mai potrivite investițiile la scară mică, inclusiv creşterea valorii producţiei proprii comercializate. Sectorul bovine necesită susținere, dat fiind declinul cu care se confruntă, conform analizei socio-economice din care rezultă şi nevoia de sprijin pentru sectorul vegetal în special legume, inclusiv material semincer şi săditor - conform analizei sectorului pomicol. Nevoia de atenuare și adaptare la schimbările climatice prin utilizarea de resurse regenerabile, scăderea emisiilor de dioxid de carbon și conștientizarea efectelor negative ale abandonării terenurilor agricole asupra dezvoltării economice a zonelor rurale sunt aspecte ce au perspectivă limitată în rândul fermierilor mai în vârstă.

RO are nevoie de un număr mai mare de tineri fermieri, în special în zona montană, care să preia managementul fermelor, inclusiv deja existente, să îmbunătățească productivitatea fermelor și să crească accesul pe piață al acestora.

Creșterea semnificativă a ponderii proprietarilor/managerilor tineri de exploatații agricole cu un nivel adecvat de cunoştinţe, va conduce la îmbunătăţirea capacității tehnice și a potențialului de inovare, va genera un management sustenabil prin îmbunătățirea performanţei globale a exploatațiilor și o mai bună integrare a acestora pe piață. Tinerii fermieri vor putea să investească și în alte active corporale precum teren agricol, construcții, echipamente, utilaje, facilități de post-recoltare, mijloace de producție, etc.

4.2.7. 007. Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață

Priorități/domenii de interes

- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În România există un număr mare de ferme mici, de subzistență și semi-subzistență, care utilizează o parte semnificativă a suprafeţei agricole. La momentul de față, unele exploatații datorită dimenisunii economice sunt vulnerabile, multe dintre acestea au perspective limitate de a-și îmbunătăți performanța economică și de a se îndrepta către piață. Aceste ferme au o productivitate scăzută, o dotare tehnică deficitară, sunt de cele mai multe ori afectate de un grad ridicat de fragmentate, aplică practici agricole tradiționale cu eficiență economică slabă și, astfel, întâmpină dificultăți în procesul de adaptare la noile tehnologii. Prin urmare, fermele mici, cu precădere cele din zona montană, au nevoie de un sprijin conjugat atât pentru realizarea de mici investiții, dar și de sprijin în elaborarea și dezvoltarea unui plan de afaceri pentru a se orienta pe piață și, a-şi îmbunătăți managementul fermei. De asemenea micile exploatații zoothenice au nevoie de sprijin pentru a investi în facilități indviduale de depozitare a gunoiului de grajd pentru a se alinia cerinţelor minime obligatorii de mediu. De asemenea, este nevoie de modernizarea fermelor de subzistență și semi-subzistență prin încurajarea acestora de a se asocia sub formă de cooperative sau grupuri de producători.

Fermierii cu parcele agricole fragmentate au nevoie de sprijin pentru a-și comasa parcelele pentru a ajuta la îmbunătățirea eficienței și randamentului exploatațiilor agricole, atât din punct de vedere al productivității cât și al protecției mediului. Comasarea va permite un acces mai bun și o mai bună eficiență a utilajelor, îmbunătățirea opțiunilor de producție ale exploatației și managementului, va contribui la o piață funciară operațională și va îmbunătăți viabilitatea generală a exploatațiilor.

Abordarea acestei nevoi specifice României va asigura noi oportunități pentru facilitatea restructurării fermelor, integrarea femelor mici pe piață, creșterea producției.

Acest sprijin va crea premisele ulterioare îmbunătățirii performanțelor economice prin modernizarea fermelor mici prin investiții în active fizice.

4.2.8. 008. Înființarea de grupuri și cooperative de producători

Priorități/domenii de interes

- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe pieţele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Inovare

Descriere

Fermierii români, în special micii fermieri, sunt încă reticenți în fața conceptului de cooperare, în ciuda avantajului reciproc al unei astfel de cooperări.

De aceea, este necesară o abordare a acestui concept de cooperare mai intensă atât sectorial cât și local între fermieri, în cadrul grupurilor de producători, pentru a-și îmbunătăți și adapta producția la cerințele pieței (inclusiv pentru aspecte legate de aprovizionare, cantitate şi calitate) și pentru a-și comercializa produsele împreună (inclusiv prin lanțuri scurte de aprovizionare). Este necesar sprijin specializat pentru a informa și stimula fermierii să se implice în aceste structuri/grupuri și pentru a le face să funcționeze eficient, în beneficiul membrilor. Această nevoie ar trebui să fie abordată inclusiv printr-o politică fiscală care să stimuleze înființarea și funcționarea de forme asociative în agricultură. Nevoile menționate mai sus există în toate sectoarele agricole,inclusiv si in sectorul pomicol caracterizat de lipsa asociațiilor, ceea ce contribuie, de asemenea, la nivelul slab de competitivitate al producătorilor primari.

Prin asociere în activitățile de afaceri, fermierii își vor consolida puterea de negociere, pot cumpăra echipamente agricole, tehnologii și alte inputuri agricole la prețuri convenabile, pot avea acces mai uşor la credite și pot introduce inovații și idei noi de management. Grupurile de producători pot juca un rol important în rezolvarea problemelor de management cu care se confruntă fermele și în construirea de mijloace de creștere a venitului acestora. Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători în sectorul pomicol va contribui la reducerea dezavantajelor structurale şi la consolidarea poziţiei pe piaţă a fermierilor din acest subsector.

4.2.9. 009. Lanțuri alimentare integrate

Priorități/domenii de interes

- 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale
- 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Obiective transversale

- Inovare

Descriere

Existența și promovarea de lanțuri alimentare integrate, la nivelul fermei, cunoaște în prezent un decalaj major în termeni de metode de organizare și promovare care să permită fermierului creșterea valorii adăugate a producției sale prin integrarea producției de materie primă cu procesarea și comercializarea și

o relație cât mai directă cu consumatorul. Nevoile de creare și promovare a lanțurilor alimentare sunt complexe, iar complexitatea acestora este dată chiar de necesitatea unui sprijin concentrat pe intreg lanțul valoric dar și nevoia de acompaniere a acestora cu informare și promovare dar și de cooperarea fermierilor în cadrul formelor asociative. În prezent, toate aceste elemente privite individual au potențial, dar nevoia majoră survine în integarea acestora în cadru organizat cu sprijin concentrat.

S-a identificat necesitatea facilitării legăturilor între producători, procesatori și comercianți în vederea unei mai bune valorificări și promovări a produselor, în special prin acţiuni de marketing şi cercetare de piaţă.

Competitivitatea producătorilor primari va fi îmbunătăţită printr-o mai bună integrare a acestora în cadrul lanţului agroalimentar prin scheme de calitate. Folosirea sistemelor de calitate asigură valoare adăugată produselor agroalimentare, creştere economică şi crearea de locuri de muncă. Comercializarea unui produs certificat pe piaţa garantează atât calitatea cât şi autenticitatea sa.

Astfel, pentru realizarea unor produse de înaltă calitate, fermierii acordă o atenţie sporită materiei prime utilizate, tehnicile de producţie şi prelucrare sunt îmbunătăţite şi respectă standardele de calitate.

Acest sprijin, pentru dezvoltarea lanțului alimentar integrat, inclusiv pe filiera de produs, va permite fermierilor din RO să își diversifice şi își crească sursele de venit, pentru a dezvolta legături durabile cu consumatorii, promovând rolul important deţinut de agricultură. În contextul unor experienţe pilot în dezvoltarea de produse locale de calitate şi a existenţei de materii prime de calitate, crearea de lanțuri alimentare integrate va deschide oportunități de piață pentru fermieri și alți actori din mediul rural, pentru diversificarea gamei de produse, promovarea și vânzarea produselor pe piețele locale sau aproape de sursa de producție, fie individual, fie în comun.

4.2.10. 010. Managementul riscului în agricultură

Priorități/domenii de interes

- 3B) Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În România, în general, resursele naturale sunt în stare bună, însă sistemele de management al riscului și serviciile prin care riscurile climatice şi sanitare potențiale pot fi aplanate sunt insuficiente. Chiar și fermele comerciale au, în mare parte, o bază de active insuficientă și sunt inadecvat dotate pentru a face față riscurilor climatice și evenimentelor climatice nefavorabile.

Este necesar ca fermierii să gestioneaze mai bine riscul în cadrul propriei afaceri, deoarece pe termen mediu și lung se preconizează un impact mare al schimbărilor climatice asupra producției primare. Posibile riscuri sunt cele de scădere a activității economice cauzate de incidente de mediu, dezastre naturale și efectele

schimbărilor climatice (precum inundații persistente, alunecări de teren, eroziune, pagube cauzate de furtuni, secetă, focare de boli, lipsa accesului la resurse de apă).

În situația existenței de sisteme și fonduri de sprijin pentru gestionarea și aplanarea implicațiilor economice ale acestor riscuri, fermierii ar minimiza efectele evenimentelor catastrofice, schimbărilor climatice, care pot afecta producția, viabilitate generală a afacerii și siguranța gospodăriei și asigurarea surselor de hrană și de venit.

4.2.11. 011. Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale

Priorități/domenii de interes

- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

Obiective transversale

Descriere

Fermierii și întreprinderile non-agricole din spațiul rural au nevoie de acces facil la surse de finanțare (inclusiv din punctul de vedere al costurilor, al perioadei de rambursare și al garanțiilor) pentru a investi în afacerile lor. Situația este cu totul diferită în momentul de față, deoarece în România instrumentele financiare sunt mai puțin accesibile întreprinderilor din zonele rurale (în special celor nou înființate) și sectorului agricol în general. În ciuda mecanismelor financiare stabilite în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, problema accesului la împrumuturile bancare este în continuare una dificilă in principal, din cauza lipsei garanțiilor, dar si a politicii de creditare extrem de prudente a bancilor comerciale față de sectorul agricol și IMM-urile din rural.

Îmbunătățirea accesului la sursele de finanțare ar sprijini fermele în procesul de modernizare și de orientare mai intensă înspre piață, inclusiv de participare la lanțuri scurte de aprovizionare, în procesul de achiziționare mai competitivă a input-urilor, de diversificare a producției și de îmbunătățire a operațiunilor și a viabilității generale. Instrumentele financiare sunt importante în mod specific atunci când fermele încep proiecte de dezvoltare rurală precum şi în cazul iniţiativelor antreprenoriale în spaţiul rural care necesită co-finanțare, având în vedere dificultatea acestor categorii de beneficiari de a-şi asigura cofinanţarea privată datorită nivelului scăzut de lichidităţi la care se adaugă lipsa garanţiilor necesare pentru accesarea împrumuturilor.

4.2.12. 012. Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere

Priorități/domenii de interes

- 4A) Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene;
- 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului
- 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

Mediul natural din RO se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol şi apă, prin varietatea peisajelor tradiţionale şi o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, riscul intensivizării și abandonării activităților agricole, exercită o presiune ridicată asupra biodiversității.

Este necesară încurajarea fermierilor pentru a deservi societatea ca întreg, prin continuarea practicării activităților agricole prietenoase cu mediul, promovarea practicilor agricole tradiţionale, extensive, pe pajiști și livezi tradiționale (HNV, pajişti importante pentru păsări, pajişti importante pentru fluturi) și a practicilor bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, cu efecte benefice asupra mediului, pe pajiști și pe terenuri arabile (ex. culturi verzi, adaptarea la efectele schimbărilor climatice, terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu), menținându-se în același timp peisajul şi caracteristicile sale, calitatea resurselor naturale, inclusiv calitatea solului şi încurajarea utilizării în agricultură a raselor locale de animale în pericol de abandon.

Pentru acoperirea acestor nevoi, fermierii trebuie sprijiniți să aplice metode de producţie agricolă compatibile cu protecţia şi îmbunătăţirea calităţii mediului, ce implică pierderi de venit și costuri suplimentare, față de metodele convenționale de producție agricolă. Pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu specifice ecosistemelor forestiere, în completarea măsurilor de protecție a mediului prevăzute de legislația națională, este necesară aplicarea unor măsuri restrictive a intervențiilor silvotehnice, care presupun pierderi de venit pentru care deținătorii de păduri trebuie să fie compensați.

Măsurile menționate au ca scop, conservarea speciilor sălbatice şi habitatelor naturale pe terenurile agricole și forestiere, inclusiv pe terenurile agricole cu înaltă valoare naturală și la menţinerea şi creşterea valorii naturale a acestora. Se urmărește menținerea raselor locale de animale în pericol de abandon. Astfel, se va asigura dezvoltarea durabilă a sectoarelor agricol și forestier, răspunzând cererii din ce în ce mai mari a societăţii pentru servicii de mediu și totodată promovând produsele tradiţionale şi diversificarea activităţilor prin turism durabil.

4.2.13. 013. Susținerea unui management eficient și durabil al pădurilor

Priorități/domenii de interes

- 2C+) Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

Pădurile din România, indiferent de natura proprietății, sunt administrate în baza unor concepte de gestionare durabilă compatibile cu cele recunoscute la nivel european, printr-un cadru de reglementare și un sistem de planificare unitar la nivel național. Acest cadru este orientat în mod deosebit către asigurarea funcțiilor de protecție pe care pădurile le îndeplinesc. Cu toate acestea, gestionarea resurselor forestiere din punct de vedere al producției este îngreunată de gradul scăzut de accesibilizare al pădurilor, precum și de dotarea tehnică insuficientă, învechită și puțin diversificată a firmelor care activează în domeniul forestier.

Astfel, este necesară sprijinirea diferiților actori din sectorul forestier pentru modernizarea și construirea de drumuri forestiere. De asemenea, trebuie încurajată utilizarea practicilor tradiționale în activitatea de exploatare forestieră, cu impact redus asupra factorilor de mediu.

Prin creșterea accesibilizării pădurilor se urmărește îmbunătățirea condițiilor pentru executarea lucrărilor silvoculturale, prevenirea și stingerea incendiilor și pentru exploatarea pădurilor în condiții ecologice și de rentabilitate. Utilizarea practicilor tradiționale, va avea impact pozitiv asupra mediului, prin reducerea nivelului de degradare a solului, de poluare a aerului și apelor, prin reducerea emisiilor de GES și a consumului de energie.

4.2.14. 014. Creșterea suprafețelor împădurite

Priorități/domenii de interes

- 5E) Promovarea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În România, ponderea suprafeței împădurite este mai mică decât media UE și sub pragul minim recomandat de comunitatea științifică națională pentru România. Totodată, suprafețele împădurite sunt repartizate în mod inegal pe principalele forme de relief, astfel că, în zona de câmpie, afectată în mod deosebit de schimbările climatice, se regăsesc numai 11% din totalul suprafeței împădurite. De asemenea, în zonele de

deal și munte, pe terenurile agricole și neagricole, se manifestă fenomene de degradare a solului și inundații.

Creşterea suprafeţelor împădurite și dezvoltarea de sisteme de perdele forestiere constituie o necesitate din perspectiva îndeplinirii obiectivelor globale și naționale cu privire la reducerea emisiilor de CO2 şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice, precum și a obiectivelor de reducere a degradării solului, a atenuării riscului la inundații și a reducerii efectelor negative ale viiturilor. Pe lângă acestea, împădurirea terenurilor agricole și neagricole va contribui la creșterea biodiversității locale, prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere. Prin funcţiile de natură ecologică, socială şi economică, pădurile furnizează şi alte bunuri şi servicii pentru societate, cum ar fi produsele lemnoase şi nelemnoase, spaţiu de recreere, înfrumuseţarea peisajului.

4.2.15. 015. Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă

Priorități/domenii de interes

- 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

Cea mai mare parte a resurselor de apă în România se încadrează în clase de calitate bună și foarte bună. Deşi agricultura nu reprezintă, în prezent, un factor poluator major al apelor de suprafață și subterane (cu fertilizanți, pesticide, nitraţi şi nitriţi), pe fondul cererii din ce în ce mai ridicate de produse alimentare, presiunea intensivizării agriculturii va reprezenta un risc important pentru creșterea poluării apelor, asociat și cu aplicarea inadecvată a tehnologiilor agricole.

În acest sens, este necesară menținerea unui nivel redus de poluare a apelor din surse agricole, prin promovarea unor practici și facilități agricole cu impact redus asupra calității apei.

Aplicarea de practici specifice agriculturii ecologice prin care se interzice utilizarea celor mai multe îngrășăminte și produse de protecție a plantelor are ca scop cresterea calitatii apelor. În plus, aplicarea de practici agricole extensive și gestionarea adecvată a gunoiului de grajd, contribuie la menținerea și îmbunătățirea calității apelor.

4.2.16. 016. Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol

Priorități/domenii de interes

- 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În ciuda stării bune, în general, a resurselor naturale, a tendinței de creștere a suprafeței pe care se practică agricultura ecologică, a ponderii ridicate a suprafețelor gestionate în mod durabil, care promovează agricultura extensivă cu impact scăzut asupra mediului, în România există mari suprafețe agricole afectate de diverse fenomene de degradare a solului.

Manifestarea din ce în ce mai frecventă a fenomenelor climatice extreme, abandonarea activităţilor agricole, intensificarea activităților agricole în anumite zone, precum și utilizarea unor tehnologii inadecvate pe terenurile agricole și forestiere, cresc riscul de degradare a solului prin: eroziunea cauzată de apă și de vânt, salinizare/alcalinizare, compactarea solului, reducerea biodiversității solului și reducerea materiei organice. În unele regiuni, aceste amenințări contribuie din ce în ce mai mult la un risc de scădere a productivității și chiar de marginalizare a suprafețelor agricole şi abandonare a activităţilor agricole.

Pentru reducerea riscului de degradare a solului este necesară încurajarea fermierilor și a deținătorilor de păduri în vederea aplicării de practici de management care asigură protecția resurselor de sol și continuării activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, precum și încurajarea acestora în vederea utilizării de tehnologii cu impact redus asupra solului.

Un prim set de măsuri importante pentru protecția solului este cel al normelor privind ecocondiționalitatea, a căror aplicare în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice reprezintă, în sine, continuarea activităților agricole. De asemenea, promovarea măsurilor de gestionare a terenurilor, care depășesc standardele minime de întreținere a terenului, va contribui suplimentar la reducerea proceselor de degradare a solului. În plus, aplicarea de metode specifice agriculturii ecologice, precum și împădurirea terenurilor agricole afectate de diverse fenomene de degradare, pot veni în sprijinul protecţiei resurselor de sol.

4.2.17. 017. Adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Priorități/domenii de interes

- 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură
- 5E) Promovarea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În contextul scenariilor climatice pe termen mediu și lung, conform cărora se așteaptă creșteri ale temperaturii medii anuale, se vor amplifica fenomenele climatice extreme (secetă, inundații etc.). În plus, infrastructura de irigaţii existentă în România este depăşită din punct de vedere al eficienţei utilizării

resurselor. Modificarea condițiilor climatice poate conduce la creșterea incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor și la reducerea productivității naturale a terenurilor agricole și forestiere.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și îmbunătățirea rezilienței mediului la acestea, este necesară înființarea, extinderea și/sau modernizarea instalațiilor eficiente de irigații, promovarea de tehnologii și practici noi de management agricol pentru gestionarea fenomenului de creștere al incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor, adoptarea de măsuri pentru managementul riscului, înființarea de perdele forestiere de protecție a câmpului și informarea fermierilor cu privire la cele mai bune practici agricole, spre exemplu cu privire la soiurile utilizate sau consumul de apă.

Aceste acțiuni urmaresc atenuarea efectelor secetelor excesive și a manifestării atacurilor dăunătorilor și a bolilor ameliorarea climatului local, acoperirea pierderilor cauzate de vulnerabilitatea comunităților rurale față de efectele schimbărilor climatice, precum și eficientizarea utilizării resurselor de apă dulce.

4.2.18. 018. Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon

Priorități/domenii de interes

- 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului
- 5C) Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei
- 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură
- 5E) Promovarea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

Emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură au scăzut cu 53% din 1989. Această reducere a emisiilor este asociată cu declinul economic al agriculturii din 1989, inclusiv cu numărul redus de animale și cu folosirea scăzută a fertilizanților minerali. Cu toate acestea, emisiile de gaze cu efect de seră provenite din depozitarea și aplicarea în teren a gunoiului de grajd sunt în continuare foarte ridicate din cauza facilităților inadecvate de depozitare și din cauza echipamentelor învechite folosite pentru aplicarea în teren.

Cu toate că RO dispune de o varietate de surse de energie regenerabilă, totuși producția și utilizarea energiei din surse regenerabile în sectorul agricol sunt încă scăzute. Valorificarea resurselor regenerabile este redusă ca urmare a limitărilor tehnologice, a ineficienţei economice şi a restricţiilor de mediu.

Pentru a menține un nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră din agricultură, este necesară sprijinirea fermierilor pentru a menține solul acoperit, a utiliza tehnici de management al terenului care contribuie la menținerea carbonului în sol, precum și pentru crearea de facilități și utilizarea de echipamente moderne pentru depozitarea și aplicarea gunoiului de grajd, inclusiv încurajarea producției și utilizării

energiei regenerabile. De asemenea, creşterea suprafeţelor împădurite pentru creşterea sechestrării carbonului și dezvoltarea de sisteme de perdele forestiere de protecție constituie o necesitate din perspectiva îndeplinirii obiectivelor globale cu privire la reducerea emisiilor de CO2 şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Aceste acțiuni urmaresc menținerea unui nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră din agricultură.

4.2.19. 019. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială

Priorități/domenii de interes

- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;
- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Inovare

Descriere

În zonele rurale din România există o serie de decalaje majore în ceea ce privește calitatea vieții în mediul rural. Acestea se reflectă prin prisma tuturor componentelor sale socio-economice: economie rurală, servicii, formare și educație (rată ridicată de abandon şcolar), capacitate administrativă, potenţial demografic, sănătate, cultură, etc.

Astfel în mod specific, mediul rural este caracteriazat de decalaje importanate față de mediul urban în ceea ce privește serviciile de bază, oportunități de angajare și antreprenoriat, guvernanță locală, acces la credite pentru investiții. Aceste disparitati genereaza nevoia de scaderea riscului de saracie si exluziune sociala in randul populatiei rurale cat si in randul minoritatii rome a carui risc de saracie este ridicat.

Totodată este din ce in ce mai evidentă nevoia unei abordări locale integrate, participative, de jos în sus, pentru a dezvolta comunitățile rurale cu posibilitatea de a identifica nevoile locale și a găsi soluții viabile și inovatoare pe care o abordare convențională de sus în jos nu o poate realiza.

Astfel, nevoia de a facilita creșterea accesului la locuri de muncă, antreprenoriat, sănătate, educație, cultură, generare de venituri alternative, și creşterea calitatăţii a vieții în mediul rural, va fi acoperită prin măsuri de dezvoltare rurală adecvate.

4.2.20. 020. Infrastructura de bază şi servicii adecvate în zonele rurale

Priorități/domenii de interes

- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

Infrastructura şi serviciile de bază în comunitățile rurale, inclusiv din zonele montane, sunt neadecvate atât din punct de vedere al calității dar mai cu seamă a functionalității acestora. Acestea reprezintă principalele elemente care menţin un decalaj accentuat între zonele rurale şi zonele urbane din România şi cu atât mai mult, o piedică în calea egalității de şanse şi a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale.

Astfel dezvoltarea și modernizarea de sisteme de apă/apă uzată adaptată la standarde, rețele de drumuri de interes local, pentru îmbunătățirea conectivității, servicii de sănătate, reprezintă nevoi de bază pentru populația rurală. Accesul limitat la acestea este reflectat într-un grad redus de atractivitate a spațiului rural atât pentru antreprenori dar și pentru tinerii din aceste zone. Deficiențele ce decurg dintr-o infrastructură locală slab dezvoltată determină de asemenea decalaje de accesibilizare a formelor educaționale.

O infrastructură de bază îmbunătățită, va crea condiţii de viaţă adecvate, o dezvoltare și revitalizare a economiei rurale asigurând totodată accesul la sănătate, servicii sociale dar și educație.

În mod specific o infrastructură de apă/apă uzată în sistem centralizat va îmbunătăți accesul la apă potabila si va creste conditiile de igiena, în timp ce drumurile locale îmbunătățite vor spori accesul la toate celelalte servicii.

4.2.21. 021. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale

Priorități/domenii de interes

- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

Obiective transversale

- Mediu
- Inovare

Descriere

În prezent, în România, oportunităţile de angajare sunt reduse, în special în sectorul non-agricol. Populaţia din zonele rurale depinde în principal de activităţile agricole acestea oferindu-le condiții de viață de subzistență. Decalajul dintre mediul rural şi cel urban este redat de nivelul scăzut de venituri şi de rata de angajare. Nevoia obținerii de venituri suplimentare pentru populaţia ocupată în agricultura de subzistență și semisubzistență este absolut necesară, mai ales în contextul tendinței de depopulare. Totodată nevoia de stimulare a antreprenoriatului în mediul rural este ridicată și este în rezonanță cu nevoia de creștere a valorificării potențialului comunităților rurale din perspectiva pesiajului, culturii, activităților tradiționale dar și a resurselor locale.

Dezvoltarea activităților afacerilor la scară mică de către fermieri și alții în domenii non-agricole poate contribui la obținerea de locuri de muncă și venituri suplimentare și la menținerea populației în mediul rural.

4.2.22. 022. Patrimoniu local conservat

Priorități/domenii de interes

- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Mediu
- Inovare

Descriere

Caracterizate de o capacitate slabă de a dezvolta și implementa în mod eficient proiecte de dezvoltare locală sustenabilă, de o calitate slabă a infrastructurii turistice, de degradarea aşezămintelor tradiționale cu valoare culturală și a monumentelor istorice, satele româneşti cu o bogată moştenire au nevoie de o mai bună organizare pentru a asigura conservarea resurselor culturale unice și utilizarea acestora în scopul dezvoltării socio-economice.

Tradiţiile rurale, etno-folclorice, culturale, ecologice, gastronomice și caracteristicile locale de mediu, în special în zona montană, sunt insuficient valorificate pentru dezvoltarea turismului, pentru crearea de locuri de muncă, pentru generarea de venit și pentru asigurarea unui impact pozitiv asupra sentimentului de demnitate și mândrie al comunităților locale.

Sprijinul acordat în cadrul unui proces integrat și echilibrat de dezvoltare teritorială, inclusiv prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală, va conduce la păstrarea și conservarea patrimoniului local, iar acțiunile de marketing aferente pot genera valoarea adăugată pentru produsele autohtone.

Prin acțiuni inovative de punere în valoare a patrimoniului local se poate realiza, de asemenea, creşterea atractivității zonelor rurale, atât pentru populația rurală cât și pentru turişti. O mai bună recunoaștere și protecţie a moştenirii culturale și naturale ar duce la intensificarea gradului de identificare al populației rurale cu zonele în care trăiesc și a dorinței acestora de a rămâne în spațiul rural, diminuând astfel dorința de a emigra către zonele urbane.

4.2.23. 023. Dezvoltare locală prin abordarea LEADER

Priorități/domenii de interes

- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

Este necesară promovareadezvoltării locale prin instrumentul LEADER pentru promovarea de jos în sus a inițiativelor și activităților de dezvoltare de către comunităţile locale, având ca punct de plecare nevoile şi potenţialul endogen, identificate la nivel local. Nevoia de dezvoltare într-o manieră integrată și inovativă a problematicilor de importanță locală, de dezvoltare echilibrată a comunităților locale este vitală pentru accelerarea evoluţiei structurale a acestor comunități.

De asemenea, nevoia întăririi guvernanței locale în termeni de capacitate de gestionare trebuie să fie sporită, ca actorii interesați din zonele rurale să fie mai bine informați și stimulați în legătură cu posibilitatea de a se implica în mai mare măsură în procesul de dezvoltare a propriilor comunități locale.

Implicarea actorilor locali în dezvoltarea zonelor în care activează, va contribui la realizarea unei dezvoltări dinamice sprijinită de o strategie de dezvoltare locală elaborată şi implementată local şi administrată de reprezentanţi ai GAL.

Inovarea în cadrul abordării LEADER va conduce la adaptarea nevoilor la cerințele contextului local.

4.2.24. 024. Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural

Priorități/domenii de interes

- 1A) Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale
- 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite
- 1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier
- 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor
- 2C+) Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor
- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 3B) Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor

- 4A) Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene;
- 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;
- 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului
- 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură
- 5B) Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agroalimentar
- 5C) Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei
- 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură
- 5E) Promovarea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură
- 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;
- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale
- 6C) Sporirea accesibilității, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în zonele rurale

Obiective transversale

- Inovare

Descriere

Implementarea cu succes a PNDR 2014-2020 nu va depinde numai de existența sprijinului financiar, implementărea unor măsuri bine structurate ci și de diseminarea informațiilor, a modelelor de succes, a metodelor și practicilor inovative pentru proiecte care să promoveze dezvoltarea afacerilor rurale și a comunităților rurale într-o abordare coerentă. Astfel, este necesară îmbunătățirea cooperării într-o gamă largă de actori (autorități publice, commune, fermieri, ONG-uri, etc.) care sunt interesați și pot contribui la dezvoltarea zonelor rurale din România. Rețeaua națională de dezvoltare rurală prin specificul activităților desfășurate ar trebui să acopere această nevoie stringentă, existentă la nivelul tuturor actorilor implicați în dezvoltarea rurală.

O rețea de dezvoltare rurală consolidată va asigura interconectarea actorilor locali, diseminarea cunoștințelor și noilor metode inovative şi animarea actorilor comunităţilor locale, lucruri esenţiale pentru un spaţiu rural activ.

4.2.25. 025. Accesul la infrastructura modernă TIC

Priorități/domenii de interes

- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea
- Inovare

Descriere

În prezent există o conectivitate slabă la internet în bandă largă în zonele rurale, atât în ceea ce privește acoperirea cât și viteza (acces redus la viteză broadband) cauzată atât de lipsa unei infrastructuri moderne TIC cât și de veniturile slabe ale populației rurale care se confruntă, implicit, cu un nivel scăzut de aptitudini TIC .

Există necesitatea dezvoltării unei rețele de comunicații în zonele rurale, inclusiv a unor servicii de internet în bandă largă în principalele puncte de interes precum centre comunale, librării, administrații locale, care să permită îmbunătăţirea informării, un schimb mai bun de cunoștințe și o inovare intensificată în ferme și în exploatațiile forestiere.

Modernizarea infrastructurii TIC și a serviciilor de comunicații în comunitățile locale va facilita o participare mai intensă a populației din spațiul rural la procesul de creștere economică, ducând astfel la reducerea disparităților legate de calitatea serviciilor dintre zonele rurale și centrele urbane.

Prin intermediul unei astfel de infrastructuri, spațiul rural va deveni mai atractiv pentru dezvoltarea socio-economică, inclusiv pentru inițierea și consolidarea afacerilor, pentru crearea de parteneriate pentru inovare în sensul facilitării schimbului de informații și a creării unei baze de cunoștințe comune, pentru activități de comunicaţii, analiză și planificare strategică, coeziune socială (instaurarea interesului social și a grupurilor culturale), pentru servicii de sănătate și de învățământ, on line.etc. Astfel, este posibilă diminuarea tendinței de scădere a populației rurale, în special a tinerilor și a persoanelor cu diferite specializări care vor fi motivați să rămână în spațiul rural în contextul îmbunătățirii condițiilor de viață.

4.2.26. 026. Modernizarea infrastructurii de invățământ agricol

Priorități/domenii de interes

- 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Obiective transversale

Descriere

În zonele rurale din România, infrastructura pentru învăţământul agricol este insuficient dezvoltată pentru acoperirea nevoilor de predare şi punere în practică a cunoştinţelor agricole. Migraţia tinerilor din mediul rural este un fenomen generat de gradul limitat de oportunităţi pentru tânăra generaţie de a se dezvolta pe plan profesional în zonele rurale. Printre cauzele migraţiei tinerilor din mediul rural către mediul urban se numără şi nivelul scăzut de atractivitate al spațiului rural din punct de vedere socio-economic, precum şi nivelul scăzut al abilităților dobândite prin educaţie.

De asemenea, gradul încă redus de educaţie în domeniul agricol (în ciuda trendului crescător al absolvenţilor de şcoli cu profil agricol) este provocat inclusiv de lipsa sau proasta calitate a facilităţilor în acest sector. Aceasta cauzează un management neperformant al fermelor şi implicit, contribuie la adâncirea gradului de sărăcie în mediul rural.

Nevoia creșterii profesionalismului în sectorul agricol depinde de o bună educație și de oferirea serviciilor de traning, cu o curiculă educativă adaptate specificului rural precum științele agricole. Astfel, abordarea nevoii legate de o educaţie adpatată și adecvată în domeniul agricol, va conduce la stabilizarea tinerilor în mediul rural și cresterea competitivității a sectorului agricol.

Prin îmbunătățirea infrastructurii de învăţământ agricol se poate construi o bază solidă pentru furnizarea de cunoștințe și de servicii adecvate care să asigure educația viitoarei generaţii din domeniul agricol. Prin urmare, investiţiile în infrastructura de învăţământ agricol ar putea reprezenta o soluţie pentru formarea de noi generații de tineri bine pregătiți care să răspundă nevoilor de dezvoltare al sectorului agro-alimentar.

4.2.27. 027. Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor în fermele de suine și păsări

Priorități/domenii de interes

- 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;
- 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Obiective transversale

- Mediu
- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Descriere

În România, sprijinul privind bunăstarea animalelor a fost introdus în PNDR 2007-2013 prin M.215 – plăți privind bunăstarea animalelor. Gradul ridicat de accesare a M.215 a condus la necesitatea deschiderii în perioada 2012-2014 a trei sesiuni de deschidere a angajamentelor pentru sectorul porcine și două sesiuni pentru sectorul păsări, astfel că față de 452 exploatații în anul 2012 la demararea implementării măsurii, un numări total de 626 exploatații de creştere a porcilor și păsărilor au avut angajamente în derulare.

Începând cu anul 2012 prin angajamentele privind bunăstarea animalelor încheiate în cadrul Măsurii 215 au beneficiat de condiții superioare de bunăstare 16.853.284 capete porci graşi, 267.091 capete scrofițe și 465.926 capete scroafe, respectiv 17.586.301 capete suine, iar din categoria păsări 970.805.552 capete, respectiv 930.879.333 capete pui de carne, 5.891.513 capete pui de curcă, 28.867.067 capete găini ouătoare și 5.167.639 capete găini de reproducție rase grele.

Din data de 30 iunie 2014 (ultima sesiune de depunere cereri de sprijin-M.215) au fost înființate, modernizate și autorizate sanitar veterinar un număr de 25 de exploatații de creştere a porcilor cu o

capacitate de cca. 160.000 capete/an, 20 de exploataţii de creştere a puilor de carne cu o capacitate de cca. 15.000.000 capete/an, 7 exploataţii de creştere a găinilor pentru ouă de consum cu o capacitate de cca. 1.500.000 capete/an şi 3 exploataţii de reproducţie rase grele cu o capacitate de cca. 300.000 capete/an. Pe fondul noilor tendinţe ale pieţei şi ale preferinţelor consumatorilor, acestea pot să asigure condiţii superioare de bunăstare a animalelor, contribuind la garantarea îmbunătăţirii condiţiilor de creştere şi a sănătăţii animalelor, reducerea impactului de mediu (asupra factorilor de mediu apă, sol şi aer), creşterea siguranţei şi siguranţei alimentare, îmbunătăţirea calităţii produselor din carne de porc şi pasăre, dar şi la menținerea și crearea de locuri de muncă în mediul rural.

Impactul aplicării fiecărui standard superior de bunăstare a animalelor în cadrul M.215 este evidenţiat de o serie de lucrări şi publicaţii de specialitate, dar şi de studii realizate de ANSVSA, fiind descris pe larg în secţiunea justificativă a M.14.

Fermierii au fost interesați în a face investiții din surse proprii sau atrase, cu scopul de a depăși standardele minime obligatorii şi de a aplica standardele superioare de bunăstarea animalelor, în ultimii ani fiind perfecționate sistemele de aplicare, monitorizare și control în ferme pentru atingerea parametrilor superiori privind condiţiile de creştere a animalelor (densitate, lumină, micro-climat, noxe, apa de adăpare, zona de odihnă) în corelare cu adaptarea măsurilor tehnologice şi a fluxurilor de producţie.

Atât temele de larg interes mediatizate în perioada actuală privind protecţia mediului, dar şi promovarea conceptelor implicate de aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor a condus şi la o mai bună conștientizarea de către consumatori a faptului că prosperitatea și sănătatea lor depind de calitatea factorilor naturali ai mediului în care trăiesc și de siguranța alimentelor pe care le consumă și care sunt în strânsă corelație cu nivelul bunăstării animalelor de la care provin.

Pentru aceasta este necesară susţinerea în continuare a standardelor superioare de bunăstare față de standardele minime obligatorii, care să vizeze asigurarea unei densităţi mai reduse de animale în spaţiile de cazare, asigurarea unor condiţii de micro-climat care să imbunătăţească calitatea aerului în spaţiile de creştere din perspectiva conţinutului de noxe (pulberi, amoniac şi diaxid de carbon) şi îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

În acest context a fost identificată nevoia continuări şi pe perioada de aplicare a PNDR 2014-2020 a susţinerii în exploataţiile de creştere a porcilor şi păsărilor a măsurilor care vizează acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri pentru asigurarea unor condiţii cât mai apropiate de nevoile etologice şi fiziologice ale animalelor, care depăşesc măsurile tehnologice obligatorii şi standardele minime obligatorii şi care să contribuie în continuare la menţinerea unui grad ridicat de sănătate a animalelor, dar să asigure şi premisele necesare pentru asigurarea siguranţei şi securităţii alimentare, rezultatul final fiind garantarea sănătăţii populaţiei.

5. DESCRIEREA STRATEGIEI

5.1. O justificare a nevoilor selectate pentru a fi abordate prin programul de dezvoltare rurală, precum şi alegerea obiectivelor, priorităţilor, domeniilor prioritare şi stabilirea obiectivului pe baza probelor din SWOT şi a evaluării nevoilor. Dacă este relevant, o justificare a subprogramelor tematice incluse în program. Justificarea va trebui, în special, să demonstreze cerinţele menţionate la articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctele (i) şi (iv) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

RO întâmpină dificultăţi în atingerea potenţialului socio-economic al sectorului agro-alimentar şi zonelor rurale. Analiza SWOT identifică provocări ale agriculturii şi spaţiului rural caracterizate de: structura dual a exploataţiilor, productivitate agricolă redusă, populaţie numeroasă în agricultura de (semi)subzistenţă cu nivel scăzut de pregătire agricolă şi antreprenorială, pondere scăzută a produselor agroalimentare cu valoare adăugată, procent ridicat al fermierilor în vârstă, dotări deficitare la nivelul exploataţiilor, acces la servicii de bază şi infrastructură sub nivelul zonelor urbane, dezvoltare insuficientă a economiei rurale nonagricole cu efecte la nivel de ocupare, pondere mare a populaţiei cu risc de sărăcie şi excluziune socială, riscuri climatice şi de mediu ce reprezintă o ameninţare pentru aceste zone şi pentru potenţialul de dezvoltare.

PNDR 2014 2020 reprezintă o oportunitate de abordare a punctelor slabe, prin consolidarea punctelor tari şi utilizarea oportunităţilor, în baza lecţiilor învăţate şi progreselor PNDR 2007 2013. Acestea au vizat modernizarea exploataţiilor şi a unităţilor de procesare agro-alimentare, întinerirea generaţiilor de fermieri, practici şi investiţii prietenoase cu mediul, economii locale diversificate şi dezvoltare a infrastructurii locale, dar insuficiente raportate la nevoile identificate. Din 2007, au fost puse bazele utilizării durabile a terenurilor agricole şi forestiere, creându-se premisele menţinerii şi conservării patrimoniului natural rural.

În acest context, PNDR acordă importanţă zonelor montane şi fermelor de familie pentru a asigura atât continuitate şi durabilitate în spaţiul rural, cât şi producerea de bunuri publice, dar şi în scopul de a preîntâmpina tendinţele de abandon şi de migraţie a populaţiei.

PNDR 2014 2020 continuă eforturile pentru dezvoltarea rurală, prin următoarele obiective strategice:

i) restructurarea şi creşterea viabilităţii exploataţiilor agricole; ii) gestionarea durabilă a resurselor naturale şi combaterea schimbărilor climatice; iii) diversificarea activităţilor economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătăţirea infrastructurii şi serviciilor pentru îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, conform AP. Obiectivele sunt în concordanţă cu Strategia naţională de dezvoltare a sectorului agroalimentar pe termen mediu şi lung 2020 2030 ce vizează: i) accelerarea tranziţiei structurale spre o agricultură viabilă economic concomitent cu practici agricole prietenoase cu mediul şi ii) creşterea gradului de acoperire a consumului de alimente din producţia internă şi redobândirea statutului de exportator agroalimentar net iii) limitarea amprentei de carbon a agriculturii şi promovarea agriculturii rezistente la schimbări climatice iv) îmbunătăţirea standardelor de viaţă în zonele rurale v) dezvoltarea parteneriatelor pentru educaţie/consiliere, TIC, CDI şi îmbunătăţirea performanţei administraţiei agricole.

Obiectivele PNDR concordă cu prioritățile PAC şi Strategia Europa 2020 cu accent pe creşterea competitivităţii şi diversificarea locurilor de muncă în rural. Măsurile propuse pentru atingerea obiectivelor, se subordonează principiilor şi obiectivelor stabilite în convenţiile internaţionale aferente, legislaţia UE/naţională, pentru conservarea biodiversităţii, habitatelor naturale şi speciilor de faună şi floră sălbatică, protecţiei împotriva poluării cu nitraţi, managementul apelor, utilizării pesticidelor, menţinerii calităţii aerului şi solului, precum şi reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) şi adaptării la efectele schimbărilor climatice.

Îndeplinirea obiectivelor se va realiza în 2014 2020 prin **cele 6 priorități (P)** ale UE din cadrul R.(UE)1305/2013 (Fig. 5.1-1 - Priorități și OT din AP).

Prioritățile transpuse prin domenii de intervenție (D.I.) facilitează și realizarea obiectivelor transversale privind inovarea, protecția mediului, atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptare la acestea.

Urmare SWOT şi identificării nevoilor au fost selectate toate cele 27 de nevoi la care va răspunde PNDR 2014 2020. Acestea vor fi soluționate prin intermediul a 17 DI – 16 din cele 18 ale UE, plus DI național adițional 2C, privind îmbunătățirea performanțelor economice în sectorul forestier.

DI 5B si 6C nu au fost selectate, deoarece PNDR contribuie secundar la eficientizarea utilizării energiei și investiţiile TIC. Acestea reprezintă interes pentru fondurile regionale prin POR și competitivității prin POC. Sprijinul TIC prin FEADR vizează LEADER, programat la DI 6B.

P1 contribuie transversal prin DI 1A, B, C. Intervențiile prin P1 duc la reducerea decalajelor de cunoştinţe, informaţii şi servicii de consiliere pentru fermieri, corelarea cercetării cu practica şi conectarea actorilor rurali, la nivel de cultură antreprenorială şi în privinţa dependenței de activități agricole. Va fi abordată nevoia de reducere a decalajelor de cunoştinţe și informații a fermierilor în general, și practici de mediu benefice biodiversității și ecosistemelor, solului şi apei pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la reducerea GES și amoniacului. Interconectarea actorilor rurali, împreună cu P1 şi facilitarea schimbului de cunoştinţe va fi sprijinită prin RNDR N. 1-3, 12, 15-18, 24.

Nevoile abordate prin **P 2-6** sunt:

i) Obiectivul de restructurare si creştere a viabilităţii exploataţiilor agricole (Fig. 5.1 - i)

Creşterea competitivităţii agriculturii, silviculturii şi sectorului alimentar, este esențială pentru dezvoltarea economică rurală şi crearea de locuri de muncă, fiind elementul central al acestei strategii. Există potenţial pentru creşterea productivităţii, integrarea facilă pe piaţă a fermierilor, satisfacerea cererii de produse cu valoare adăugată şi modernizarea sectorului de procesare. Se urmărește creșterea competitivității sectorului pomicol, aflat în declin de 25 de ani, prin prisma suprafețelor cultivate şi productivității, căruia i se va adresa un subprogram tematic dedicat, destinat eliminării problemelor structurale ce afectează competitivitatea, plasarea pe piața de fructe proaspete sau materia primă pentru procesare. Sprijinul permite identificarea nevoilor specifice, în urma analizei sectorului, zonarea intervenției, adresarea eficientă a acestora pe tot lanțul producție – procesare - comercializare și sporirea interesului beneficiarilor prin conștientizarea oportunităților oferite. Acest lucru va fi realizat și prin măsuri de protecția mediului care vor proteja și menține totodată și starea ecologică a zonelor agricole.

Obiectivul i) PNDR 2014 2020 va răspunde N 1-13 şi N 27 selectate, prin P2, P3 şi prioritatea orizontală P1 astfel:

- **P2** prin DI **2A, B, C** va duce la reducerea decalajelor de capital şi tehnologie în fermă; promovarea fermelor restructurate, modernizate și orientate către piață; acces facil la instrumente financiare, generații tinere de fermieri, susținerea managementului durabil al pădurilor (N 4, 6, 7, 11, 13)
- **P3** prin DI **3A, B** va duce la reducerea decalajelor de modernizare şi productivitate în sectorul agro-alimentar, promovarea de noi unități de procesare adaptate la standardele UE, sprijinirea grupurilor de producatori și integrarea fermierilor şi activităților de procesare în lanţurile scurte de aprovizionare, încurajarea aplicării standardelor superioare de bunăstare a porcilor şi păsărilor şi gestionarea riscului în agricultură (N 5, 8, 9, 10, 27)

P 1, 2 şi 3 şi DI aferente asigură abordarea nevoilor selectate.

Datorită nivelului slab de dotare, polarizarea excesivă a exploataţiilor şi accesul dificil la investiţii, abordarea N 4, 6, 7 şi 11 concentrează intervenția prin modernizarea sectorului agricol, a fermelor mici, mijlocii și de familie, asigurând consolidarea structurală prin creșterea productivității, calității materiei prime şi adaptării la cerințele pieței și standardelor UE. Crearea de oportunități pentru cooperative dă posibilitatea femelor mici și mijlocii să se asocieze pentru producție și comercializare în comun și să atingă economii de scală. Atenţie va fi acordată și instalării tinerilor fermieri şi restructurării fermelor mici şi mijlocii.

Pentru scăderea vulnerabilităţii la efectele negative ale fenomenelor climatice, sanitare şi de mediu, se va asigura accesul fermierilor la sisteme de gestionare a riscurilor.

Creşterea ponderii de produse procesate şi comercializate pe piață, inclusiv cu înaltă valoare adăugată, va fi asigurată prin N 5, 8, 9. Dezvoltarea de forme asociative pentru comercializare în comun reduce deficiențele legate de volumul redus şi fragmentarea ofertei de produse a fermelor mici și mijlocii, consolidându-le poziția pe piață.

În contextul scăderii nr. unităţilor de procesare şi a nevoii de conformare cu standardele UE a tinerilor si micilor fermieri, sprijinirea investiţiilor de modernizare va duce la creșterea ofertei de produse agro-alimentare locale, generând valoare adăugată cu efecte pozitive asupra balanţei comerciale. Stimularea creării de lanţuri alimentare, inclusiv pe filiera de produs, va deschide oportunităţi de piaţă şi va consolida legăturile dintre producători şi consumatori.

Pe fondul necesităţii de adaptare a tehnologiilor de creştere a porcilor şi păsărilor pentru o mai bună apropiere faţă de nevoile etologice şi fiziologice ale animalelor, cu scopul îmbunătăţirii condiţiilor de creştere, a sanătăţii acestora, dar şi pentru consolidarea siguranţei şi securităţii alimentare şi garantarea sănătăţii populaţiei, este necesară stimularea aplicării la scară largă a unor standarde superioare de bunăstare a animalelor. Aceasta vine şi pe fondul creşterii interesului consumatorilor pentru produse provenite din carne de porc şi pasăre crescute în condiţii superioare de bunăstare, exitând o preferinţă pentru o calitate superioară a acestor produse.

Nivelul scăzut de instruire şi slaba capacitate managerială a tinerilor și fermelor mici vor fi ameliorate prin servicii de instruire şi consiliere pentru îmbunătățirea productivității, creșterii valorii adăugate și managementul riscurilor. Lipsa de adaptare a cercetării la nevoile sectorului agro-alimentar va fi abordată prin crearea de grupuri operaționale (GO) formate din actori relevanți.

Astfel, **sprijinul prin PNDR va viza**:

- Înfiinţarea, extinderea şi modernizarea dotărilor la nivel de fermă (clădiri, drumuri de acces, irigații, facilități de depozitare, comercializare şi procesare, inclusiv în contextul lanţurilor alimentare, etc
- Investiţii în procesare,comercializare, depozitare, condiţionare, etc
- Restructurarea fermelor, în special cele mici şi întinerirea generațiilor de fermieri
- Gestionarea riscurilor în sectorul agricol
- Acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri pentru implementarea unor standarde de bunăstare şi protecţie a animalelor bazate pe aplicarea unor măsuri care să conducă la depăşirea standardelor minime obligatorii

- Activităţi de consiliere şi formare în domeniul agro-alimentar, managementul resurselor naturale şi adaptarea la standarde

ii) Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice (Fig. 5.1 - ii)

Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice sunt esențiale în abordarea obiectivelor transversale de protecție a mediului, atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Acțiunile promovate prin PNDR legate de protecția mediului și schimbările climatice vor contribui la atingerea obiectivelor și țintelor politicilor UE/naționale referitoare la conservarea biodiversității și a ecosistemelor, protecția solui și a apei și reducerea emisiilor GES și amoniac și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. PNDR 2014 2020 propune menținerea valorii naturale înalte şi stare bună a resurselor prin promovarea utilizării durabile ce contribuie la obiectivul național de menținere a unui nivel redus de emisii GES în sectorul agricol și adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Amenințările cu care se confruntă mediul natural, pentru evitarea cărora se propun măsuri în PNDR, vizează riscurile asociate schimbărilor climatice, manifestate prin apariția fenomenelor extreme, abandonarea terenurilor în anumite zone, intensificarea activităților agricole în altele, și poluarea din surse agricole.

Obiectivul ii) PNDR 2014 2020 va fi atins prin abordarea P1, P4 și P5, ce răspund N 1, 2, 12-18 selectate astfel:

- Abordarea **P4** prin DI **4A, B, C** va duce la conservarea diversității biologice pe terenurile agricole și forestiere, protecția și îmbunătățirea resurselor de apă și sol (N 12, 13, 15, 16, 18);
- Abordarea **P5** prin DI **5A, C, D, E** va duce la eficientizarea utilizării apei în agricultură, creșterea producerii și utilizării de energie verde, reducerea emisiilor GES din agricultură, promovarea sechestrării și conservării carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice (N 12, 14, 17, 18).

Prin abordarea N12 va fi încurajată menţinerea unor practici agricole extensive, cu inputuri și impact redus asupra factorilor de mediu, la scară largă. Pe termen scurt şi mediu, se asigură consistența cu strategiile UE şi naţionale de conservare a speciilor importante (inclusiv menținerea raselor locale în pericol de abandon) şi a habitatelor prioritare, menţinerea biodiversității pe terenurile agricole, în siturile Natura 2000, chiar în lipsa planurilor de management. Pentru asigurarea unui sprijin adecvat pentru proprietarii de terenuri în ariile protejate, se urmărește implementarea M Natura 2000, pe baza unei analize comparative între măsurile obligatorii și voluntare (agro-mediu) cu luarea în considerare a nr. și calității planurilor de management aprobate și puse în aplicare și a resurselor financiare implicate. Se urmărește atingerea obiectivului de creștere a contribuției agriculturii și silviculturii la menținerea și sporirea biodiversității din Strategia aferentă UE pentru 2020. Aceasta are o deosebită importanță, în contextul intensivizării activităților agricole. Prin N16 se va promova continuarea utilizării terenurilor din zone neatractive pentru agricultură și aflate în risc de abandon, pentru menținerea peisajelor tradiționale rurale şi a managementului durabil al resurselor naturale, în special a solului. Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă de calitate N15 va fi urmărită prin promovarea de practici extensive, specifice agriculturii ecologice și promovarea managementului adecvat al gunoiului de grajd, contribuind la atingerea obiectivelor Directivelor Nitrați, Cadru Apă și Pesticide. Extinderea zonelor forestiere și sprijinirea rolului multifuncţional al pădurilor, prin împădurire şi limitarea lucrărilor silvotehnice, va răspunde nevoilor identificate pentru P 4 (N12, N13, N16) şi a P 5 (N14). Pentru abordarea nevoilor privind schimbările climatice și calitatea aerului P5 se impun practici agricole ce conduc la adaptarea la schimbările climatice N17, promovarea managementului adecvat al gunoiului de grajd şi reducerea inputurilor N18, eficientizarea utilizării apei în agricultură în acord cu Planurile de management ale bazinelor hidrografice N17 sau

promovarea producerii și utilizării energiei verzi N18. Abordarea acestor nevoi contribuie și la gestionarea riscului de inundații P4, P5.

Pentru a răspunde interesului în creștere a societăţii pentru servicii de mediu sprijinul PNDR va viza:

- încurajarea deţinătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive, de menținere a zonelor cu înaltă valoare naturală (HNV), zonelor importante pentru specii sălbatice de păsări şi fluturi, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor, pentru protecţia solului (antierozionale) şi a apei (pentru reducerea poluării cu nitraţi proveniţi din agricultură) sau de adaptare la efectele schimbărilor climatice
- încurajarea continuării activității agricole, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale şi alte constrângeri specifice
- încurajarea adoptării sau menținerii agriculturii ecologice
- încurajarea împăduririi terenurilor agricole şi non-agricole
- încurajarea adoptării practicilor de gestionare durabilă a pădurilor, pentru conservarea biodiversității şi protecției solului
- investiţii în utilaje, echipamente şi facilităţi pentru îmbunătățirea gestionării gunoiului de grajd și reducerii emisiilor de amoniac în ferme zootehnice
- accesarea serviciilor de consiliere și transfer de cunoștințe legate de protecţia mediului, managementul durabil al resurselor naturale, reducerea emisiilor şi adaptarea la efectele schimărilor climatice

iii) Diversificarea activităţilor economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii şi serviciilor pentru îmbunătățirea calităţii vieţii în zonele rurale (Fig. 5.1 - iii)

Zonele rurale au un important rol socio-economic în RO reprezentând o mare pondere din suprafața totală de zone locuite de aproape jumătate din populația țării. Acestea pot beneficia de dezvoltarea mediului de afaceri şi pot oferi noi locuri de muncă pentru populația activă.

Obiectivul iii) PNDR 2014-2020 va răspunde nevoilor selectate prin P6, respectiv prioritatea orizontală P1, astfel:

- **P6** prin **DI 6A, B** va duce la reducerea decalajelor legate de: gradul de sărăcie şi risc de excluziune socială, locuri de muncă, infrastructură de bază şi servicii, infrastructură de învăţământ agricol; conservarea patrimoniului local şi dezvoltare locală şi nivel de calitate a vieţii în mediul rural (N.5, 11, 19-23, 25, 26).

Abordarea N19-23 sprijină schimbarea structurii ocupaționale prin stimularea unei economii care să ofere oportunități de diversificare a veniturilor şi reducerea gradului de sărăcie. Aceasta conduce la şanse egale între populația rurală şi urbană prin condiţii de viaţă adecvate, inclusiv pentru educație, servicii de sănătate și sociale.

Creare de noi microîntreprinderi și întreprinderi mici va genera noi locuri de muncă și absorbția forței excedentare din agricultură. Înființarea unor întreprinderi neagricole, sau dezvoltarea celor existente, inclusiv turism rural, dar și menținerea moștenirii culturale și naturale vor spori atractivitatea în rural, diminuând astfel tendința locuitorilor de a emigra către urban.

LEADER contribuie la rezolvarea nevoile specifice comunităților locale, iar investiţiile în infrastructură modernă TIC presupun abordarea N 25. N 26 conduce la o bază solidă pentru furnizarea de cunoștințe și

servicii adecvate viitoare generațiilor din agricultură pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare a sectorului agro-alimentar.

Astfel, **sprijinul prin PNDR va viza**:

- Investiții în microîntreprinderi şi întreprinderi mici non agricole în rural;
- Îmbunătățirea infrastructurii locale, educaționale și sociale, sisteme de alimentare cu apă, canalizare, drumuri locale;
- Restaurarea și conservarea patrimoniului cultural;
- Strategii generate la nivel local, pentru dezvoltare prin abordări integrate;
- Servicii de consiliere pentru dezvoltarea afacerilor în spațiul rural.

Măsurile ce contribuie la abordarea nevoilor stabilite în cadrul P 2-6 vor fi susţinute în mod sinergic de măsurile-suport stabilite sub DI din cadrul P1.

În urma evaluării ex ante privind necesitatea şi oportunitatea aplicării de IF, îndeplinirea obiectivelor PNDR va fi susținută de facilitarea accesului la finanțare prin IF de creditare cu partajarea riscului. Prin acest IF, instituțiile finanțatoare vor putea accesa contribuții din Program care vor fi completate cu fonduri proprii pentru a le pune la dispoziția destinatarilor finali sub formă de credite. Sprijinul va fi orientat către măsurile de investiții în ferme, unităţi de procesare şi microîntreprinderi şi întreprinderi mici non-agricole din zonele rurale.

<table>
<tr><th>Prioritatea 1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale</th><th>Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative si a gestionării durabile a pădurilor</th><th>Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură</th><th>Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură</th><th>Prioritatea 5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic</th><th>Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei şi dezvoltare economică în zonele rurale</th></tr>
<tr><td rowspan="2">OT1 Consolidarea cercetării, a dezvoltări tehnologice şi a inovării

OT10 Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieţii</td><td colspan="2" rowspan="2">OT3 Îmbunătăţirea competitivităţii IMM-urilor, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului şi acvaculturii (în cazul FEPAM)</td><td colspan="2">OT5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor legate de acestea și a gestionării</td><td>OT8 Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității profesionale

OT9 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

OT2 Îmbunătăţirea accesului la tehnogogiile informaţiei şi comunicaţiilor, a utilizării şi a calităţii acestora (contributie indirecta)</td></tr>
<tr><td>OT6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor</td><td>OT4 Sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele</td><td></td></tr>
</table>

Fig. 5.1 - 1 - Cele 6 priorități ale UE și Obietivele Tematice din Acordul de Parteneriat al României la care va contribui FEADR

i) Obiectivul de restructurare si creştere a viabilităţii exploataţiilor agricole		
Creşterea viabilităţii exploataţiilor şi a competitivităţii tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile şi promovarea tehnologiilor agricole inovative si a gestionării durabile a pădurilor (P2)	***Promovarea organizării lanţului alimentar, inclusiv procesarea şi comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor şi a gestionării riscurilor în agricultură (P3)***	***Încurajarea transferului de cunoştinţe şi a inovării în agricultură, în silvicultură şi în zonele rurale (P1)***
Nevoi selectate	**Nevoi selectate**	**Nevoi selectate**
N.4 Nivel adecvat de capital şi tehnologie pentru realizarea de activităţi agricole moderne; **N.6** Reîntinerirea generaţiilor de fermieri; **N.7** Restructurarea, consolidarea şi modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piaţă; **N.11** Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale; **N.13** Susţinerea unui management eficient şi durabil al pădurilor.	**N.5** Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole şi adaptarea acestuia la standardele UE; **N.8** Înfiinţarea de grupuri şi cooperative de producători; **N.9** Lanţuri alimentare integrate; **N.10** Managementul riscului în agricultură; **N.11** Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale. **N.27** Asigurarea unor condiţii superioare de bunăstare a animalelor în fermele de suine şi păsări	**N.1** Cunoştinţe adecvate în rândul fermierilor; **N.2** Servicii de consiliere şi consultanţă agricolă adecvate şi de calitate; **N.3** Adaptarea activităţilor de cercetare şi a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor, şi procesatorilor; **N.24** Îmbunătăţirea colaborării între actorii din mediul rural.
Contribuie la OT3		**Contribuie la OT1**

Fig. 5.1 - i

ii) Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice		
Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale (P1)	***Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură (P4)***	***Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic (P5)***
Nevoi selectate	**Nevoi selectate**	**Nevoi selectate**
N.1 Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor; **N.2** Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate; **N.3** Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile; fermierilor, și procesatorilor; **N.24** Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural.	**N.12** Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere; **N.13** Susținerea unui management eficient și durabil al pădurilor; **N.15** Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă; **N.16** Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol; **N.18** Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon.	**N.12** Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere; **N.14** Creșterea suprafețelor împădurite; **N.17** Adaptarea la efectele schimbărilor climatice; **N.18** Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon.
Contribuie la OT1	**Legatura cu OT5 si OT6**	**Contribuie la OT4 si OT5**

Fig. 5.1 - ii

iii) Diversificarea activităţilor economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătăţirea infrastructurii şi serviciilor pentru îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale	
Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei şi dezvoltare economică în zonele rurale (P6)	***Încurajarea transferului de cunoştinţe şi a inovării în agricultură, în silvicultură şi în zonele rurale (P1)***
Nevoi selectate	**Nevoi selectate**
N.5 Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE; **N.11** Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale; **N.19** Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială; **N.20** Infrastructura de bază şi servicii adecvate în zonele rurale; **N.21** Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale; **N.22** Patrimoniu local conservat; **N.23** Dezvoltare locală prin abordarea LEADER; **N.25** Accesul la infrastructura modernă TIC; **N.26** Modernizarea infrastructurii de invățământ agricol.	**N.2** Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate; **N.3** Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor; **N.24** Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural.
Contribuie la OT8 şi OT9; Contribuie indirect la OT2	**Contribuie la OT10**

Fig. 5.1 - iii

5.2. Combinarea și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală pentru fiecare arie de intervenție, inclusiv justificarea alocărilor financiare pentru măsuri și caracterul adecvat al resurselor financiare în raport cu țintele stabilite, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Combinarea măsurilor incluse în logica de intervenție se bazează pe dovezi rezultate din analiza SWOT și pe justificarea și stabilirea unei ordini a priorităților în privința nevoilor menționate la punctul 5.1

5.2.1. P1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale

5.2.1.1. 1A) Încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale

5.2.1.1.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M16 - Cooperare (articolul 35)

5.2.1.1.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Conform SWOT, populaţia rurală din RO are un nivel scăzut de informare şi inovare, fenomen reflectat mai ales în rândul fermierilor mici și mijlocii. Situaţia se accentuează în contextul unor programe de pregătire profesională insuficiente și capacităţii serviciilor de consiliere și inițiativelor de cercetare-inovare neadaptate fermierilor. Lipsa lanţurilor scurte accentuează legăturile deficitare dintre producători şi consumatori fiind întreţinută de o slabă promovare şi organizare.

Pentru ***încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale***, sunt stabilite măsurile M01, M02 şi M16.

Formarea profesională va sprijini măsurile de restructurare şi modernizare a exploataţiilor în vederea creşterii competitivităţii, productivităţii și protecției mediului. SM 1.2 va sprijini încurajarea inovării şi consolidării cunoştinţelor fermierilor în teme de interes, metode şi practici inovative şi în practici ce conduc la protecţia mediului şi adaptarea la schimbările climatice. Prin SM 1.2, fermierii vor avea acces la cunoştinţe şi informaţii pentru un management mai bun al riscurilor la care sunt expuse exploataţiile.

Serviciile de consiliere vor însoți sprijinul acordat restructurării şi modernizării exploataţiilor, reînnoirii generaţiilor de fermieri, diversificării activităţilor economice din mediul rural şi organizării lanţului agro-alimentar prin consilierea și introducerea în planurile de dezvoltare a afacerilor de metode și practici noi. Vor fi consiliaţi și fermierii ce își asumă angajamente de agro-mediu și agricultură ecologică. Facilitarea accesului fermierilor la lanţul valoric şi promovarea cooperării va fi sprijinită prin SM 16.4 si 16.4a pentru sectorul pomicol. Încurajarea inovării în sectorul agro-alimentar şi a creării unei baze de cunoştinţe va fi susţinută prin SM 16.1. prin diseminarea rezultatelor grupurilor operaţionale (16.1a va viza în special sectorul pomicol).

Înființarea RNDR prin asistență tehnică, va creşte gradul de informare al actorilor din sectorul agro-alimentar şi mediul rural prin activități de diseminare precum conferințe, seminarii, newslettere, etc.

Alegerea și combinarea acestor măsuri vor completa sprijinul public național de formare profesională şi consiliere şi va promova utilizarea metodelor şi tehnicilor inovative.

5.2.1.2. 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară şi silvicultură, pe de o parte, şi cercetare şi inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului şi al unei performanțe de mediu îmbunătățite

5.2.1.2.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M16 - Cooperare (articolul 35)

5.2.1.2.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

În România, activităţile de cercetare-inovare nu sunt suficient adaptate la nevoile sectorului agro-alimentar. În plus, există o slabă diseminare a rezultatelor cercetării în rândul fermierilor şi silvicultorilor ca urmare a canalelor şi legăturilor insuficient dezvoltate între cercetare şi practică. Aceste dificultăţi au un impact negativ asupra productivităţii şi competitivităţii, inclusiv în contextul performanţei de mediu.

În vederea ***consolidării legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite***, este programată M16.

Pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse, practici, procese şi tehnologii inovatoare în sectoarele agricol, alimentar şi forestier, vor fi stimulate crearea şi consolidarea interacţiunilor dintre cercetători, fermieri, proprietari de păduri, procesatori, prin intermediul submăsurii 16.1 care va acorda sprijin pentru înfiinţarea şi funcţionarea grupurilor operaţionale pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse, practici, procese şi tehnologii în sectoarele agricol, agro-alimentar şi forestier.

5.2.1.3. 1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier

5.2.1.3.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)

5.2.1.3.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Conform analizei SWOT, populaţia rurală din România are un nivel scăzut de instruire, iar majoritatea fermierilor și mai ales managerii exploatațiilor mici și mijlocii, nu au competențe suficiente în contextul nevoii de performanţă în agricultură. Această situație se accentueaza in contextul unor programe adecvate de pregătire profesională insuficiente și a unei capacitati a serviciilor de consiliere și inițiative de cercetare-

inovare neadaptate la cerințele fermierilor. Lipsa lanţurilor scurte accentuează legăturile deficitare dintre producători şi consumatori şi este întreţinută de o slabă promovare şi organizare.

În vederea încurajării învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectorul agricol a fost programată M01.

Formarea profesională va sprijini măsurile de restructurare şi modernizare a exploataţiilor în vederea creşterii competitivităţii şi productivităţii. De asemenea, aceste acţiuni, precum şi cele demonstrative şi de informare (SM 1.1 şi 1.2), vor sprijini un management bun al exploataţiilor conduse de tinerii fermieri, fermierii mici si cei de familie şi adoptarea de practici prietenoase cu mediul. Prin SM 1.2, fermierii vor avea acces la cunoştinţe şi informaţii pentru un management mai bun al riscurilor la care sunt expuse exploataţiile.

5.2.2. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;

5.2.2.1. 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole

5.2.2.1.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)
- M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

5.2.2.1.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Slaba orientare către piaţă a fermelor mici/mijlocii, nivelul inadecvat de dotare/adaptare a producţiei la piaţă, nivelul redus al cunoştinţelor şi accesul scăzut la consiliere sunt obstacole pt. competitivitate.

Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării/modernizării fermelor este realizată prin M 1, 2, 4 și 6.

Raportat la nevoi, resursele DI vizează M 4/6, urmărind investiții structurale costisitoare pt. îndeplinirea standardelor de mediu, igienă, producţie. Alocarea raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în Anexa planului de indicatori.

Creșterea performanţei, în special a fermelor din montan, de familie şi medii, ferme din forme asociative, va fi sprijinită prin sM 4.1 şi 6.3, cu aplicarea măsurilor de protecție a mediului.

sM 4.1 vizează sectoarele prioritare din analiză: suine, bovine, păsări, culturi de câmp, legumicultură în spații protejate și producerea de material săditor. Principiul asocierii este abordat sinergic contribuind la

consolidarea poziţiei pe piaţă a fermelor mici/mijlocii. Sinergic, la restructurarea/creșterea competitivității fermelor contribuie sM 1.2.

sM 6.3 contribuie la restructurarea/integrarea și orientarea fermelor mici pe piaţă și prin îmbunatăţirea performanței/comercializarea producției.

Intervențiile pretabile fermelor mici, prin structura acestora vor prioritiza sectorele bovine, apicultură, ovine și caprine, legumicultură, pomicultură, producerea de sămânță și material săditor.

Sinergic, va fi sprijinită elaborarea planurilor de afaceri pentru restructurarea/consolidarea fermei mici prin M 2.

Sprijinul pentru cedarea permanentă a exploataţiilor în schimbul unei plăţi unice va consolida şi comasa exploataţiile agricole prin sM 6.5.

O abordare integrată a pomiculturii presupune investiţii în modernizare, procesare, reconversie.

Accesul la sursele de finanțare reprezintă o condiție pentru dezvoltarea activității economice în agricultură și în rural. Astfel, vor fi create IF pentru sprijin în cadrul sM 4.1 şi 4.1a.

Alegerea și combinarea acestor măsuri sub DI 2A duce la restructurarea/modernizarea fermelor, creșterea orientării pe piaţă şi consolidarea fermelor mici, restructurarea/consolidarea fermelor de familie şi creșterea competitivității fermelor medii prin sinergii.

5.2.2.2. 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

5.2.2.2.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

5.2.2.2.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Creșterea performanței și competitivității sectorului agricol din RO este legată de reîntinerirea generațiilor în exploatațiile agricole. Există un nivel înalt de îmbătrânire a proprietarilor și managerilor fermelor și reticenţă în a ceda aceste exploataţii, agricultura fiind de cele mai multe ori principala sursa de venit. Aceasta are efect negativ asupra modernizării, competitivității și aplicării bunelor practici de mediu ale fermelor deoarece fermierii în vârstă sunt, în general, mai puțin înclinați către inovare, investiții în tehnologii noi și eficientizarea producției.

Pentru facilitarea reînnoirii generaţiilor de fermieri, sunt programate M01, M02 și M06.

Raportat la nevoi, resursele acestui DI sunt concentrate majoritar în intervenţiile M06, pentru acoperirea costurilor cu instalarea tinerilor fermieri şi a investiţiilor prevăzute de aceştia prin planurile de afaceri pentru atingerea obiectivelor vizate. Alocarea financiară raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

Pentru susţinerea formării unei noi generaţii de fermieri, SM6.1 va viza furnizarea de lichidități pentru a-i sprijini în implementarea planurilor de afaceri pentru dezvoltarea fermelor, ceea ce ar putea include investiţii pentru modernizarea exploataţiilor și utilizarea eficientă a resurselor, conformarea cu cerinţele de protecția mediului și eficiența utilizării resurselor, igiena şi bunăstarea animalelor, siguranţa la locul de muncă. Așa cum s-a identificat și la nivelul nevoilor se va acorda prioritate, comasării exploataţiilor agricole şi anumitor sectoare prioritare (bovine, apicultură, ovine, caprine, legumicultură, pomicultură, material săditor, producţie sămânţă) activități pretabile pentru ferme de dimensiuni relativ reduse.

Sinergic, se va sprijini elaborarea de planuri de afaceri realiste şi adaptate la nevoile tinerilor fermieri prin M02. M01 va contribui la consolidarea cunoştinţelor tinerilor fermieri în sectorul agro-alimentar, pentru dezvoltarea activităţilor în fermă şi pentru a practica o agricultură prietenoasă faţă de mediu şi climă.

Alegerea şi combinarea acestor masuri va crea acele sinergii necesare reînoirii generaţiei şi utilizării cunoştinţelor și abilităţilor tinerilor fermieri în scopul creşterii competitivităţii.

5.2.2.3. 2C+) Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor

5.2.2.3.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

5.2.2.3.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Gestionarea resurselor agricole şi forestiere este îngreunată de gradul scăzut de accesibilizare al fermelor și pădurilor și dotare tehnică inadecvată.

Creșterea performanței și competitivității sectorului forestier din România este strâns legată de gradul de accesibilizare la suprafețele forestiere. Există un nivel ridicat de fragmentare şi un număr crescut de proprietăți forestiere de mici dimensiuni, fapt ce conduce la o administrare ineficientă a acestora. Totodată, o problemă majoră în gestionarea eficientă a sectorului este slaba dezvoltare a reţelei de drumuri forestiere, mult sub nivelul altor ţări europene cu topografie similară.

Pentru **facilitarea accesibilizării exploataţiilor forestiere**, este programată M04.

Date fiind nevoile identificate, resursele bugetare ale acestui domeniu de intervenţie sunt concentrate în intervenţiile măsurii 4, pentru acoperirea costurilor cu dezvoltarea și adaptarea infrastructurii forestiere. Alocarea financiară în raport cu indicatorii ţintă considerăm a fi adecvată, fiind justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

În vederea accesibilizării fondului forestier, pentru eficientizarea exploatărilor forestiere și reducerea eroziunii solului (ca urmare a distanțelor lungi de colectare a lemnului), SM 4.3 va viza investiţii pentru înființarea, extinderea și modernizarea căilor de acces în cadrul fondului forestier.

5.2.3. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

5.2.3.1. 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creşterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

5.2.3.1.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)
- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)
- M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)
- M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)
- M16 - Cooperare (articolul 35)

5.2.3.1.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Competitivitatea agroalimentară este legată de integrarea în lanțul valoric. Fermele, în special cele mici, au dificultăţi în integrarea pe piaţă și asigurarea standardelor obligatorii. Unităţile de procesare resimt uzura echipamentelor, lipsa spaţiilor de producţie şi conformarea cu regulile de igienă.

Creșterea competitivității fermierilor printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar, inclusiv prin organizațiile interprofesionale, este realizată prin M 1, 2, 4, 9, 14 și 16. Tot în acest scop, vor fi create IF.

Resursele DI sunt concentrate în intervenţiile M14 şi sM 4.2, dată fiind valoarea angajamentelor deschise între 2007 2013 şi a celor implementate în perioada 2018-2020 şi investiţiilor ce duc la crearea lanţurilor alimentare şi creşterea valorii adăugate a produselor. Resursele M16 şi 9 sunt necesare înființării şi funcţionarii GO şi a lanţurilor scurte. Alocarea financiară raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

M14 a vizat implementarea angajamentelor tranzitorii încheiate în cadrul M.215 a PNDR 2014-2020, iar începând cu anul 2018 va oferi posibilitatea demarării unor noi angajamente adresate asigurării de standarde superioare de bunăstare a animalelor, răspunzând nevoilor privind asigurarea condiţiilor de creştere a animalelor cât mai apropiate de nevoile etologice şi fiziologice ale porcilor şi păsărilor, înbunătăţirea

sănătăţii animalelor, asigurarea siguranţei alimentare şi sănătăţii consumatorilor şi asigurarea calităţii produselor alimentare.

M 9 ajută fermierii să valorifice producţia, cu o poziţie de negociere mai puternică şi să furnizeze procesatorilor materia primă. Sprijinul se completează prin consilierea pentru întocmirea şi managementul implementării planului de afaceri pentru înfiinţarea GP (sM 2.1). sM 16.4 și 16.4a vor întări rolul fermelor în lanţul de aprovizionare prin lanţuri scurte. SM 16.1 si 16.1a vor dezvolta proiecte-pilot, noi produse, etc. prin intermediul GO.

M03 asigură, valoare adaugată produselor agroalimentare, creștere economică, locuri de muncă, integrarea producătorilor agricoli în lanţurile agroalimentare și conștientizarea consumatorilor privind produsele agroalimentare obținute prin M3.

Investiţiile în dotări de post-recoltare până la procesare şi pentru asigurarea calităţii produselor în contextul respectării standardelor UE vor genera creşterea valorii adăugate (sM 4.2 și 4.2.a). Se va acorda prioritate produselor cu înaltă valoare adăugată şi formelor asociative care vizează crearea/modernizarea de unităţi de colectare, depozitare etc. Fermierii care completează activităţile de producţie cu procesarea, vor beneficia de informare prin sM 1.2.

5.2.3.2. 3B) Sprijinirea prevenirii și a gestionării riscurilor la nivelul fermelor

5.2.3.2.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)

5.2.3.2.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

În contextul schimbărilor climatice, a riscurilor cu privire la boli de animale şi plante şi incidente de mediu, producţia primară pe termen mediu şi lung este ameninţată, putând influenţa în mod negativ performanţa sectorului agro-alimentar. Lipsa cunoştinţelor în domeniu şi slaba informare cu privire la riscurile existente accentuează vulnerabilitatea producţiei.

În ***vederea sprijinirii gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor,*** nevoia fermierilor de a avea acces la fonduri de compensare a pierderilor economice generate în acest context va fi abordată cu ajutorul M17 şi susţinută prin intermediul M01. Astfel, pe lângă sub-măsura 17.2 - Fonduri mutuale, al cărei efect în sprijinirea gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul fermei este condiţionat de existenţa unui fond mutual acreditat, prin program vor fi sprijiniţi fermierii care pariticipă la schemele de asigurare private în cadrul sub-măsurii 17.1 “Contribuţii la primele de asigurare”. În acest sens, va fi facilitată implementarea instrumentelor de gestionare a riscurilor de la nivelul PNDR, fără necesitatea îndeplinirii unor pre-condiţii premergătoare pentru accesarea spijininului public, cum este în cazul sM 17.2.

În mod practic, acest sprijin va permite fermierilor care au contracte de asigurare private a producţiei să acceseze spirjinul prin sub-măsura 17.1 pentru rambursarea unei părţi a primei de asigurare, sau să acceseze și să contribuie la fonduri mutuale care vor fi folosite pentru a restaura potențialul de producție și pentru a compensa pierderile productiei că urmare a producerii unor evenimente adverse. Managementul riscului la

nivel de fermă, poate presupune, de asemenea, îmbunătățirea cunoștințelor și informațiilor disponibile. Astfel de activități vor fi sprijinite prin SM 1.2 prin acțiuni de informare.

Date fiind nevoile identificate, resursele bugetare ale acestui domeniu de interventie sunt concentrate în primul rând în intervenţiile M17, respectiv pentru submăsurile 17.1 şi 17.2 în raport cu multitudinea de riscuri la care sunt expuşi fermierii şi nivelul compensării pierderilor în cadrul exploataţiilor agricole, dar luând în considerare că accesarea sM 17.2 este influentaţă şi de factori externi de voinţa potentialilor fermieri interesaţi, alocarea iniţială disponibilă pentru această submăsură a fost redusă, fiind distribuită către sM 17.2 şi alte măsuri ale programului. Alocarea financiară în raport cu indicatorii țintă considerăm a fi adecvată, fiind justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

5.2.4. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură

5.2.4.1. 4A) Refacerea, conservarea şi dezvoltarea biodiversităţii, inclusiv în zonele Natura 2000 şi în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum şi a stării peisajelor europene;

5.2.4.1.1. Măsuri pentru terenurile agricole

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M10 - Agromediu și climă (articolul 28)
- M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)
- M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

5.2.4.1.2. Măsuri pentru terenurile forestiere

- M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

5.2.4.1.3. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Pe termen mediu şi lung, biodiversitatea este ameninţată de o serie de riscuri, cele mai importante fiind reprezentate de intensivizarea activităților agricole, abandonarea raselor locale de animale de fermă în pericol de abandon, dar importante din punct de vedere al conservării resurselor genetice, sau, deşi în secundar, abandonarea activităţilor agricole în zonele mai puţin productive. Tehnologiile performante, specifice agriculturii moderne tind să înlocuiască practicile agricole extensive, tradiționale, datorită randamentului mult mai ridicat.

O atenţie deosebită trebuie acordată zonelor cheie pentru unele speciile importante ca indicatori biologici ai calităţii mediului sau habitatelor prioritare, pentru care vor fi promovate măsuri de management extensiv al terenurilor agricole.

În sectorul forestier, aplicarea unor restricţii suplimentare practicilor obligatorii, va avea un impact pozitiv în zonele de linişte create în scopul conservării biodiversităţii. De asemenea, pe lângă aceste ameninţari de origine antropică, fenomenele asociate schimbărilor climatice pot avea un impact negativ asupra diversității biologice.

Pentru ***conservarea diversității biologice pe terenurile agricole și forestiere și mentinerea animalelor din rase locale în pericol de abandon***, sunt programate măsuri de tip compensatoriu, respectiv M10 și M15. Consistenţa angajamentelor de agromediu și climă va putea fi asigurată prin creşterea accesului beneficiarilor la măsuri de transfer de cunoştinţe şi acţiuni de informare (M01) sau servicii de consiliere (M02).

În raport cu nevoile identificate, resursele bugetare ale acestui DI sunt distribuite în principal pentru acțiunile prevăzute prin M10, inclusiv sumele pentru angajamentele curente pe 5 ani aferente PNDR 2007-2013 care vor contribui de asemenea la obiectivele M10. Sunt alocate resurse bugetare pentru acțiuni de conservare a biodiversitatii pe terenurile forestiere, prin M15. Indicatorii țintă pentru M10 au fost stabiliți avându-se în vedere, în principal, performanțele în implementarea măsurii de agromediu din perioada de programare anterioară. În cazul M15, stabilirea indicatorilor țintă, a avut în vedere, în principal, suprafețele de fond forestier vizate. Alocarea financiară în cadrul ambelor măsuri a avut în vedere atingerea țintelor stabilite.

5.2.4.2. 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;

5.2.4.2.1. Măsuri pentru terenurile agricole

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M10 - Agromediu și climă (articolul 28)
- M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)
- M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

5.2.4.2.2. Măsuri pentru terenurile forestiere

- M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

5.2.4.2.3. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Cea mai mare parte a resurselor de apă din România se încadrează în clase de calitate bună și foarte bună. Deşi agricultura nu reprezintă, în prezent, un factor poluator major al apelor de suprafață și subterane (cu fertilizanți, pesticide, nitraţi şi nitriţi), presiunea intensivizării agriculturii, asociată cu aplicarea inadecvată a tehnologiilor agricole, ar putea conduce la creșterea riscului poluării apelor.

Pentru ***ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor*** pe terenurile agricole sunt programate măsurile M01, M02 și M11.

În raport cu nevoile identificate, resursele bugetare ale acestui domeniu de intervenție sunt distribuite în cea mai mare măsură pentru actiunile prevazute prin M11. Indicatorii țintă în cazul M11 au fost stabiliți avându-se în vedere, în principal, performanțele în implementarea pachetului de agricultură ecologică din cadrul măsurii de agromediu din perioada de programare anterioară și rezultatele implementării schemei anterioare de ajutor specific pentru conversia către agricultură ecologică sub Pilonul 1 PAC. Alocarea financiară în cadrul măsurii a avut în vedere atingerea țintelor stabilite, justificarea acestora regăsindu-se și în Anexa explicativă a planului de indicatori.

Pentru îmbunătățirea cunoștințelor, în vederea aplicării în mod adecvat a practicilor agricole specifice măsurii de de agricultură ecologică, fermierii vor beneficia de acţiuni de informare, consiliere şi conștentizare prin M01 şi M02.

5.2.4.3. 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului

5.2.4.3.1. Măsuri pentru terenurile agricole

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M10 - Agromediu și climă (articolul 28)
- M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)
- M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

5.2.4.3.2. Măsuri pentru terenurile forestiere

- M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

5.2.4.3.3. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Suprafeţe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivităţii agricole care conduc la riscul de abandon al activităților agricole, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiţii optime a activităților agricole.

Manifestarea din ce în ce mai frecventă a fenomenelor climatice extreme, riscul de abandon al activităților agricole și utilizarea unor tehnologii inadecvate pe terenurile agricole și forestiere pot conduce la degradarea solului prin eroziune, salinizare/alcalinizare, compactare, reducerea biodiversității solului și reducerea materiei organice.

Pentru ***prevenirea eroziunii și ameliorarea gestionării solului*** pe terenurile agricole și forestiere sunt programate măsuri de tip compensatoriu, respectiv M10, M13 și M15. Aceste măsuri vor fi susținute prin intermediul M01 şi M02.

Prin compensarea fermierilor pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate ca urmare a aplicării unor condiţii speciale de management a solului, respectiv continuarea utilizării de culturi verzi, M10 va contribui la ameliorarea gestionării solului. De asemenea, M13 va contribui la ameliorarea gestionării solului prin încurajarea menţinerii activităţilor agricole în zonele eligibile, compensând fermierii pentru dezavantajele întâmpinate în desfășurarea acestor activități, diminuându-se în același timp riscul de abandon al terenurilor agricole.

Totodată, M15 va contribui la prevenirea eroziunii solului pe terenurile forestiere prin promovarea utilizării de tehnologii cu impact redus asupra solului.

Sprijinul acordat acţiunilor de informare, consiliere şi conștentizare prin M01 şi M02 va susține îmbunătățirea cunoștințelor în vederea aplicării în mod adecvat a practicilor agricole necesare protecției solului.

În raport cu nevoile identificate, resursele bugetare ale acestui domeniu de intervenție sunt distribuite în cea mai mare măsura pentru acțiunile prevăzute prin M13. Indicatorii țintă în cazul M13 au fost stabiliți avându-se în vedere, în principal, performanțele în implementarea măsurilor 211 și 212 din perioada de programare anterioară. Alocarea financiară în cadrul măsurii a avut în vedere atingerea țintelor stabilite, justificarea acestora regăsindu-se și în Anexa explicativă a planului de indicatori.

5.2.5. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

5.2.5.1. 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură

5.2.5.1.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)

- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)
- M10 - Agromediu și climă (articolul 28)

5.2.5.1.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Datorită scenariilor climatice pe termen mediu/lung și amplificării fenomenelor climatice extreme sunt necesare soluţii tehnologice şi practici agricole, ce asigură alternative la combaterea secetei prin metode clasice de irigaţii, pt. adaptarea la schimbările climatice. Sunt probleme cu infrastructura de irigaţii în mare parte nefuncțională, iar cea funcțională este ineficientă ca și consum de apă, energie și capacitate de irigare.

Eficientizarea utilizării apei în agricultură este realizată prin M1, M2, M4 și M10.

Raportat la nevoi, resursele DI sunt concentrate în intervenţiile M4 pentru investiţiile complexe ale infr. secundare de irigații și cerințelor ce decurg din utilizarea eficientă a resurselor de apă. Resurse vor fi alocate M10, ce are în vedere în zonele eligibile identificate, promovarea de practici agricole adaptate la schimbările climatice.

Bugetul M10 urmărește atingerea țintelor pentru pachetul privind adaptarea la schimbările climatice, justificarea acestora fiind în Anexa explicativă a PI. Pentru M4, alocarea financiară raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în aceeași anexă.

Modernizarea infr. de irigații și promovarea de practici agricole durabile contribuie la eficientizarea utilizării apei în agricultură și la adaptarea la schimbările climatice. Sunt vizate investiţii în infr. secundară de irigaţii conforme cu Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România, ce respectă planul de management al bazinului hidrografic, ce contribuie la economisirea apei şi scăderea costurilor asociate consumului de apă. Adoptarea de practici agricole adaptate la schimbările climatice, bazate pe utilizarea unor soiuri de plante adaptate la variabilitatea climei şi fenomenelor extreme, asigură pe termen lung adaptarea practicilor agricole aplicate în ferme și o mai bună utilizare a inputurilor, în lipsa sistemelor de irigaţii la scară largă.

Fermierii vor avea acces la sesiuni de instruire/consiliere/activități demonstrative privind utilizarea irigațiilor și a practicilor şi metodelor agricole ce permit aplicarea unui management eficient al resurselor de apă în ferme şi o mai bună rezistenţă la impactul schimbărilor climatice. Implementarea acestor măsuri contribuie la combaterea secetelor și ameliorarea climatului local.

5.2.5.2. 5B) Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agroalimentar

5.2.5.2.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

5.2.5.2.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Nu a fost selectat.

5.2.5.3. 5C) Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei

5.2.5.3.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

5.2.5.3.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

În contextul tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon, producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile constituie una din modalitățile de reducere a emisiilor de GES. România deține o gamă variată de resurse de energie regenerabilă care pot fi valorificate în cadrul acțiunilor propuse în proiectele de dezvoltare rurală prevăzute în PNDR.

Furnizarea și utilizarea surselor regenerabile de energie va fi susținută prin M06 – SM 6.4.

Resursele bugetare alocate acestui domeniu de intervenție sunt concentrate exclusiv în intervenţiile SM6.4, pentru sprijinirea dezvoltării la scară mică în domeniul producerii de combustibil din biomasă. Relevanța alocării financiare în raport cu indicatorii țintă este justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

Aceasta va oferi sprijin pentru microintreprinderi si intreprinderi mici din spațiul rural în scopul producerii de combustibili din biomasă în scopul furnizării către piață a surselor regenerabile de energie.M4 (SM 4.1. și 4.2 vor avea de asemenea, o contribuție secundară, deoarece proiectele de investiții pot fi sprijinite în cazul producției de energie din surse regenerabile pentru utilizare în ferme sau în unitați de procesare ca o componentă a unui proiect mai larg de investiții.

5.2.5.4. 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură

5.2.5.4.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)
- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

5.2.5.4.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

În România, deși nivelul emisiilor de GES și amoniac provenite din agricultură s-a redus în ultimii ani, sunt necesare eforturi pentru menținerea unui nivel scăzut al acestora, pe măsură ce investițiile și producția agro-alimentară din sector vor crește. Cu toate acestea, emisiile de GES și amoniac din sectorul zootehnic sunt în continuare ridicate din cauza facilităților inadecvate de depozitare a gunoiului de grajd și a echipamentelor învechite folosite pentru aplicare în teren a acestuia.

Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură va fi susținută prin SM 4.1 care va sprijini investițiile în facilități și echipamente moderne pentru managementul gunoiului de grajd, precum şi prin M01.

Resursele bugetare alocate acestui domeniu de interventie sunt concentrate majoritar în intervenţiile SM 4.1, pentru sprijinirea infiinţării şi dezvoltării de ferme zootehnice ce impun investiţii specifice în managementul adecvat al gunoiului de grajd. Alocarea financiară în raport cu indicatorii ţintă considerăm a fi adecvată, fiind justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

Pentru asigurarea unei implementări eficace a sprijinului descris mai sus, în tematicile informărilor realizate prin măsura de transfer de cunoștințe vor fi incluse și subiecte privind metode și practici agricole care să contribuie la reducerea emisiilor GES (SM 1.2).

5.2.5.5. 5E) Promovarea conservării şi sechestrării carbonului în agricultură şi silvicultură

5.2.5.5.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

5.2.5.5.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Pentru a contribui la obiectivul global de reducere a emisiilor de GES, România, pe lângă alte măsuri pe care le adresează acestui domeniu, va implementa și o măsură dedicată sechestrării carbonului, respectiv M08, sub-măsura de împădurire și crearea de suprafețe împădurite.

Resursele bugetare alocate acestui domeniu de interventie sunt concentrate exclusiv în intervenţiile SM 8.1, in vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de sera prin stocarea carbonului atmosferic in biomasa noilor plantatii forestiere. Alocarea financiară în raport cu indicatorii ţintă consideram a fi adecvata, fiind justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

5.2.6. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

5.2.6.1. 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

5.2.6.1.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)
- M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)
- M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

5.2.6.1.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Conform SWOT, zonele rurale au dificultăţi privind riscul de excluziune socială, nr redus al locurilor de muncă, gradul ridicat de sărăcie, accesul scăzut la finanţare, slabele abilităţi antreprenoriale ale populaţiei rurale, etc.

Obiectivele DI 6A sunt realizate prin M 2, 4 și 6.

Resursele acestui DI sunt concentrate în intervenţiile sM 4.2, pt înfiinţarea de noi unităţi procesatoare pt produse agroalimentare, ce necesită investiţii consistente raportat la cerinţele obligatorii și care vor genera locuri de muncă în rural. Vor fi alocate resurse pt M 6, pt înfiinţarea şi dezvoltarea de mici afaceri nonagricole rurale. Alocarea raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în Anexa planului de indicatori.

Un rol important in acest DI îl are diversificarea activităţilor din rural şi crearea de alternative de venit ce vor fi stimulate prin sM 6.2/6.4. Sprijinul va fi acordat pe baza unui plan de afaceri şi va fi direcţionat către infiinţarea de noi activităţi nonagricole în scopul creării de locuri de muncă (sM 6.2).

Sprijinul se va axa pe activități de productie, meșteșugărești, agroturistice şi prestarea de servicii. Pt crearea de venituri alternative, fermierii/membrii familiei acestora vor fi incurajaţi să își diversifice activitatea către sectorul nonagricol.

SM 6.4 va viza stimularea mediului de afaceri rural, în special privind crearea de activităţi productive (inclusiv în sectoare cu potential de creştere) şi furnizarea de servicii primare pt populaţie.

Beneficiarii acestei măsuri vor fi sprijiniţi în elaborarea și implementarea planurilor de afaceri prin M 2. Pt facilitarea accesului la finanţare, microîntreprinderile şi întreprinderile mici nonagricole vor avea acces la IF.

Măsurile, atât la nivel de investiţii pt întreprinderi, cât şi cele suport, vor asigura sinergic un nivel de viaţă mai ridicat, creşterea gradului de incluziune pe piaţa muncii, dezvoltarea economică în rural.

Accesul la finanțare reprezintă o condiție pt. dezvoltarea activităților economice în rural. Astfel, vor fi create IF pt. sprijin în cadrul sM 6.4.

Alegerea și combinarea acestor măsuri crează sinergiile prin care structura ocupaţională a populaţiei rurale va tinde să se echilibreze, va creşte condiţiile de viaţă a populaţiei rurale, conducând la o revitalizare a economiei rurale.

5.2.6.2. 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

5.2.6.2.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

- M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)
- M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)

5.2.6.2.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

SWOT arată că zonele rurale au decalaje faţă de zonele urbane privind infrastructura, serviciile şi calitatea vieţii. Satele au o bogată moştenire culturală insuficient exploatată. Aceste provocări sunt amplificate de slaba implicare a comunităţilor locale în dezvoltarea zonelor rurale.

Obiectivele DI 6B sunt realizate prin M07 și M19.

Alocarea acestui DI va fi concentrată în intervenţiile M07, investiţiile pentru dezvoltarea infrastructurii de bază în zonele rurale, în special pentru apă/apă uzată, decurgând din angajamentele asumate de RO pe Directiva Cadru Apă. Alocarea M19 va prevedea acţiuni la scară mică complementare celor din M07, dar importante pentru dezvoltarea locală.

Alocarea financiară raportată la indicatorii țintă este adecvată și justificată în Anexa explicativă a planului de indicatori.

Dezvoltarea infrastructurii rurale, a serviciilor de bază și protejarea patrimoniului cultural local va fi realizată prin SM 7.2 şi 7.6, cu accent pe angajamentele de ţară pentru investiții în infrastructura de apă/apă uzată, înființarea/modernizarea drumurilor de interes local pentru a asigura conectivitatea populației și sporirea potențialului local de dezvoltare economică. Investiţiile în infrastructura educaţională ante şi preşcolară, socială, vor completa investițiile prioritare şi vor conduce dezvoltarea echilibrată a spaţiului rural.

Investiţiile în patrimoniul local şi aşezămintele culturale/monahale vor avea impact pozitiv asupra conservării şi promovării specificului local şi pot contribui la dezvoltarea economică inclusiv turismului rural. LEADER va aduce valoare adăugată prin implementarea SDL în contextul nevoilor locale și proiectelor inovative, spre exemplu îmbunătăţirea utilizării şi accesul la infrastructura TIC. O sumă specifică va fi alocată pentru investiţii în TIC dacă sunt identificate ca o prioritate în SDL. LEADER va încuraja comunitățile rurale în valorificarea şi promovarea resurselor, tradițiilor și va oferi şanse egale pentru locuitorii mediului rural.

LEADER va acoperi decalajele dintre rural şi urban, păstrându-se identitatea locală şi stimulându-se coagularea intereselor comunităţii.

Alegerea și combinarea acestor măsuri va crea sinergii puternice la nivelul DI 6B potenţând legăturile între infrastructură, servicii de bază și dezvoltare locală.

5.2.6.3. 6C) Sporirea accesibilității, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în zonele rurale

5.2.6.3.1. Selecția măsurilor de dezvoltare rurală

5.2.6.3.2. Combinația și justificarea măsurilor de dezvoltare rurală

Nu a fost selectat.

5.3. O descriere a modului în care vor fi abordate obiectivele transversale, inclusiv cerințele specifice menționate la articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctul (v) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

Secțiunea prezintă contribuția PNDR 2014-2020 la cele 3 obiective transversale: inovarea, mediul și atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, ce sprijină cele 6 priorități de dezvoltare rurală și realizarea unei creșteri inteligente, sustenabile și inclusiv, conf. cu Strategia Europa 2020.

Sprijinul pentru **inovare/**dezvoltare, utilizarea și transferul de "idei noi ce funcționează în practică" a fost o prioritate cheie pentru dezvoltarea rurală. Există 5 zone principale ale sprijinului permanent pentru inovare în PNDR:

1. Inovarea rămâne principiul cheie al **LEADER** și pe măsură ce abordarea este dezvoltată sprijinul, pentru o gamă largă de acțiuni inovatoare, bazate pe nevoile comunității va fi consolidat. LEADER va încuraja promovarea la nivelul SDL a proiectelor, cu accent pe identificarea de soluţii inovatoare la nivel local;

2. O altă inițiativă ascendentă – **PEI-AGRI –** va fi implementată pentru promovarea proiectelor ce vizează dezvoltarea de produse, practici, procese și tehnologii noi/inovatoare în sectorul agricol/forestier cu accent pe consolidarea transferului de tehnologie și informații de la știință la practică. **M16** va sprijini înființarea și funcționarea GO ce reunesc fermieri/silvicultori și alți actori relevanți (cercetători, consultanți, ONG-uri, etc.) ce vor implementa proiecte care să dezvolte și să testeze soluții practice/viabile la problemele specifice cu care se confruntă agricultura și silvicultura.

3. Inovarea este strâns legată de transferul de cunoştinţe și de schimbul de informații. **M01** și **M02** stimulează inovarea, încurajând fermierii și întreprinderile din spațiul rural să adopte soluţii inovatoare prin: sesiuni de formare dedicate, activități demonstrative/de informare.

4. Conf. Art. 54(2) al R (UE) nr.1305/2013, **RNDR** va viza în 2014-2020 "încurajarea inovării în agricultură, producţia agro-alimentară, silvicultura și zonele rurale". Aceasta se va realiza prin:

- Facilitarea schimburilor tematice și analitice pentru diferite aspecte ale inovării;
- Instruirea și interconectarea GAL-urilor pentru inovare, inclusiv sprijin pentru cooperarea inter-teritorială și transnațională
- Căutarea de parteneri pentru GO;
- Activități de interconectare cu accent pe inovare;
- Publicitate și informare cu privire la PEI-AGRI;
- Sprijin pentru diseminarea și partajarea rezultatelor din proiectele implementate de GO;
- Participare și contribuție la activitățile rețelei PEI-AGRI la nivel UE.

5. Până acum, inovarea a fost un principiu general ce a influențat selectarea și elaborarea unor sub-măsuri dedicate în PNDR. Se anticipează că **SM 16.4** va conduce la formarea de structuri noi și alternative ale actorilor din mediul rural, sub forma lanțurilor scurte de aprovizionare, ce reunesc inclusiv ONG-uri și autorități locale.

Protecția, conservarea și utilizarea responsabilă a resurselor de mediu trebuie să fie integrate din toate punctele de vedere în PNDR 2014-2020, să asigure o gamă largă de servicii de mediu (biodiversitate, peisaje, sol, apă și aer) printr-o serie extinsă de mecanisme, și să evite riscul unui impact negativ . Abordarea adoptată poate fi rezumată:

1. *Legătura cu strategiile/convenţiile naţionale/UE/internaţionale pe mediu* – Măsurile adresate atingerii obiectivelor de protecţie a mediului şi de atenuare a schimbărilor climatice şi de adaptare la acestea din PNDR 2014-2020 se subordonează principiilor şi obiectivelor stabilite prin convenţiile internaţionale şi directivele UE adresate conservării biodiversităţii (Convenţia privind diversitatea biologică de la Rio de Janeiro, Strategia Biodiversităţii 2020 a UE, Directiva 92/43/CEE, Directiva 2009/147/CE) şi managementului durabil al resurselor naturale (Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice, Directiva 2000/60/CE, Directiva 91/676/CEE, Directiva 128/2009/EC, Directiva 2008/50/EC), Directiva 81/2001/CE şi Protocolul de la Göteborg din perspectiva cărora RO deţine un rol activ prin asumarea strategiilor naţionale specifice (ex. Strategia Naţională pentru Dezvoltare Durabilă a RO Orizonturi 2013-2020-2030, Strategia Naţională şi Planul de acţiune pentru conservarea biodiversităţii 2010-2020, Strategia Naţională privind Schimbările Climatice 2013-2020, Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, Planului naţional de acţiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecţie a plantelor (PNA).

2. *Conformitatea deplină şi complementaritatea cu cadrul de reglementare de bază din legislaţia privind protecţia mediului* – Legislaţia relevantă de mediu este menţionată în secţiunile specifice din PNDR 2014-2020 iar condiţionalităţile ex-ante de mediu sunt respectate. Activităţile minime, eco-condiţionalitatea (GAEC/SMR) şi componentele legate de înverzire din cadrul Pilonului 1 (plăţi directe), cerinţele minime relevante pentru utilizarea îngrăşămintelor şi a produselor de protecţie a plantelor, şi practicile uzuale sunt luate integral în considerare privind plăţile compensatorii relevante. În toate cazurile, proiectele sprijinite prin PNDR vor fi implementate cu respectarea prevederilor legislaţiei în vigoare pentru protecţia mediului şi gestionarea resurselor naturale, aceasta fiind certificată prin obţinerea acordurilor/avizelor necesare din partea autorităţilor competente.

3. *Pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice şi adaptarea la acestea şi pentru reducerea problemelor legate de mediu* s-a alocat aproximativ 40% din bugetul FEADR, conform Art. 59 (6) din R (UE) nr. 1305/2013, măsurilor: M4, 8, 10, 11, 13, 15.

4. *Consolidarea şi implementarea măsurilor ce vizează <u>direct</u> asigurarea de servicii de mediu* - **M10** şi **M11** sunt măsuri cheie ce vor viza direct protecţia, conservarea şi utilizarea responsabilă a biodiversităţii, solului/apei pe terenurile agricole, prin menţinerea practicilor agricole tradiţionale extensive, reducerea semnificativă a utilizării inputurilor agrochimice, conservarea resurselor genetice animale din rase locale în pericol de abandon şi introducerea/menţinerea practicilor de gestionare a exploataţiilor agricole ecologice.

- **M10** continuă să susţină conservarea biodiversităţii pe terenurile agricole, inclusiv prin sprijinirea conceptului important al agriculturii HNV, fiind îmbunătăţită cu acţiuni adiţionale dedicate conservării biodiversităţii ce vor contribui la implementarea directivelor păsări şi habitate în zonele Natura 2000. Deşi măsura plăţi Natura 2000, în baza art.30 din R (UE) nr.1305/2013, nu va fi implementată în perioada imediat următoare, în principal datorită numărului foarte mic de planuri de management aprobate (10 PM aprobate la jumătatea anului 2014), M10 se adresează unor suprafeţe semnificative cuprinse în zonele Natura 2000 prin angajamente voluntare ale fermierilor. În prezent P3 acoperă 44% din suprafaţa totală a SPA-urilor şi 28% din suprafaţa totală a SCI-urilor desemnate la nivel naţional. Zonele eligibile pentru P7 acoperă peste 19% din suprafaţa SPA-urilor şi 14,19 % din suprafaţa SCI-urilor desemnate în RO. Cerinţele de management din M10 sunt conf. cu cerinţele de protectie a speciilor si mentinere a habitatelor. P4 contribuie, la atingerea obiectivelor DCA referitoare la siguranţa unei stări bune ecologice şi chimice a apelor şi la atingerea obiectivelor directive nitraţi.

- **M11** va continua susținerea aplicării practicilor agricole ecologice prin sprijinul acordat pentru menținerea certificării, dar va contribui și la încurajarea fermierilor să includă în activitatea lor practici agricole specifice agriculturii prin sprijinul acordat pentru conversia la agricultura ecologică. Se va asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării din surse agricole și conservarea biodiversității, protecția solului și reducerea emisiilor din activitățile agricole.
- **M13** va contribui la protecția factorilor de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele) și menținerea viabilității zonelor rurale prin reducerea fenomenul de abandon al activităţilor agricole. Utilizarea de practici benefice pentru protecția solului în lucrările de exploatare forestieră și reducerea numărului de intervenții silviculturale, promovate prin **M15**, vor susține conservarea biodiversității și protecția resurselor de sol pe terenurile forestiere. Cerința impusă beneficiarilor M10 și M11 de a demonstra că deţin cunoștințe/informații sau beneficiază de expertiza tehnică necesare pentru implementarea angajamentelor, cu privire la cerinţele de bază şi cerinţele specifice, va contribui la atingerea obiectivelor de protecție a mediului.

5. *Implementarea măsurilor care sprijină <u>indirect</u> furnizarea de servicii de mediu* – multe alte măsuri vor asigura un sprijin mai puțin axat (la fel de important) pe utilizarea durabilă a resurselor de mediu în 2014-2020.

Printre acestea, sunt:

M01 – dezvoltarea competențelor/cunoștințelor de management al mediului în rândul fermierilor.

M02 – sprijinirea fermierilor, prin elaborarea planurilor de afaceri, inclusiv pentru gestionarea gunoiului de grajd, utilizarea de tehnici/tehnologii prietenoase cu mediul.

M04 – investițiile pentru tehnologii noi și eficiente de reducere a poluării și a eroziunii solului, modernizarea echipamentelor de irigații în fermă și a infrastructurii secundare de irigatii, producția și utilizarea energiei din surse de energie regenerabilă în ferme.

M07 – investițiile de creare, extindere și îmbunătățire a infrastructurii de apă/apă uzată și reducerea poluării cursurilor de apă cauzata de deșeurile de la locuințele din mediul rural.

M08 – beneficii potențiale pentru protejarea biodiversității, reducerea eroziunii solului și îmbunătățirea calității apei.

M14 – angajamentele privind aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor aduc beneficii din perspectiva reducerii poluării resurselor de apă şi a solului şi reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură.

M16 – sprijin potențial pentru GO pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi tehnologii și practici inovatoare care să adreseze probleme specifice de management al mediului.

6. *Evitarea impactului negativ asupra mediului ca urmare a unor investiții inadecvate și a altor acțiuni* – investițiile în clădiri și echipamente noi prin **M04** trebuie să respecte procedurile naționale de evaluare a impactului de mediu, unde sunt aplicabile și în cazul specific al echipamentelor pentru irigații, trebuie să se respecte și condițiile din Art. 46, R nr. 1305/2013 privind utilizarea eficientă a apei și prevederile relevante din legislația națională care transpun prevederile DCA.

Schimbările climatice sunt o provocare pentru agricultură, silvicultură și sectorul de dezvoltare rurală din RO. Agricultura este o sursă de GES și se așteaptă să contribuie la obiectivele de atenuare a schimbărilor

climatice din cadrul Strategiei Europa 2020. Sectorul este extrem de vulnerabil la impactul schimbărilor climatice de vreme ce capacitatea zonelor rurale de a asigura o aprovizionare adecvată de alimente, de a furniza servicii de mediu, de a sprijini creșterea economică și de a oferi un mediu de trai în condiții de siguranță pentru comunitățile rurale *depinde direct* de condițiile climatice favorabile.

Abordarea generală în cazul atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, ca obiectiv orizontal în PNDR 2014-2020, cuprinde:

1. *Implementarea măsurilor pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice*:

M01 şi M02 – rol important în creșterea nivelului de conștientizare a importanței schimbărilor climatice și promovarea transferului de cunoştinţe și informaţii pentru utilizarea resurselor sustenabile ce pot contribui la atenuarea schimbărilor climatice de către fermieri și alți actori rurali.

M04 sprijină următoarele categorii de investiții în tehnologii/instalații relevante pentru reducerea emisiilor GES:

- Facilități, echipamente moderne de depozitare, împrăștiere a gunoiului de grajd;
- echipamente pentru producția și utilizarea surselor de energie regenerabilă în fermă, inclusiv eficientizarea energiei;
- producția și utilizarea de energie din surse regenerabile în unitățile de procesare agro-alimentare și eficiență energetică;

M06 - sprijină investițiile în producția de combustibili din biomasă.

M08 - sprijină împădurirea terenurilor agricole/neagricole, promovându-se astfel creșterea sechestrării carbonului.

M11- plăți compensatorii pentru conversia și/sau menținerea agriculturii ecologice este în general, benefică pentru reducerea emisiilor GES prin reducerea inputurilor (cum ar fi îngrășăminte sintetice și pesticide) și reducerea emisiilor de oxizi de azot.

2. *Implementarea măsurilor pentru adaptarea la schimbările climatice* :

M01 și M02 - rol important în creșterea nivelului de conștientizare cu privire la schimbările climatice în rândul fermierilor și a altor actori rurali, inclusiv un accent specific pe orientarea acestora către i) adaptarea afacerilor la condițiile de climă în continuă schimbare experimentate în RO, și ii) utilizarea acțiunilor de adaptare la climă din PNDR 2014-2020.

M04 – sprijină investiţiile în tehnologie/instalaţii relevante pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv stabilirea, extinderea și/sau modernizarea echipamentului de depozitare a apei la nivelul fermei, și în infrastructură/echipament de irigații mai eficient(ă).

M08 – sprijin pentru împădurire ce crește foarte mult capacitatea de adaptare la schimbările climatice în zonele fara păduri.

M10 – include pachetul pilot 5 care oferă sprijin pentru tehnologiile adecvate și practicile de management în fermă în zonele selectate ca fiind 'critice' fiind sensibile la efectele schimbărilor climatice și la riscul de deșertificare.

M16 – instrument important pentru sprijinirea proiectelor pilot orientate către fermier pe tematici de climă relevante, tehnologii eficiente pentru apă, selectarea unor specii rezistente la secetă, dezvoltarea rotațiilor alternative și tehnicilor de management al solului, etc.

M17 – cadrul pentru stabilirea sistemul de asigurări agricole și a fondurilor mutuale pentru compensarea împotriva pierderilor economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile, de boli ale animalelor/plantelor, de infestare cu dăunători și de alte incidente de mediu

5.4. Un tabel recapitulativ cu logica de intervenție care să indice prioritățile și domeniile prioritare selectate pentru PDR, obiectivele cuantificate, precum și combinația de măsuri care urmează a fi utilizate pentru realizarea lor, inclusiv cheltuielile planificate (generat automat din informațiile prevăzute la punctele 5.2 și 11)

Prioritate 1				
Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
1A	T1: procentajul cheltuielilor în temeiul articolelor 14, 15 și 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 în raport cu cheltuielile totale pentru PDR (aria de intervenție 1A)	1,17%		M01, M02, M16
1B	T2: Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013] (grupuri, rețele/clustere, proiecte pilot...) (aria de intervenție 1B)	211,00		M16
1C	T3: Numărul total al participanților formați în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (aria de intervenție 1C)	184.430,00		M01
Prioritate 2				
Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
2A	T4: procentajul exploatațiilor agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A)	0,09%	1.445.446.834,00	M01, M02, M04, M06
	Procentajul de ferme de dimensiuni medii sprijinite prin PDR pentru investitii in restructurare sau modernizare (%)	2,66%		
	Procentajul de ferme de dimensiuni mici sprijinite prin PDR pentru investitii in restructurare sau modernizare (%)	4,10%		
2B	T5: procentajul exploatațiilor agricole cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)	0,24%	443.391.546,00	M01, M02, M06
	Procentajul de ferme de dimensiuni cuprinse intre 12 000 - 50 000 PS sprijinite prin PDR pentru investitii pentru tinerii fermieri (%)	17,65%		
2C+	Km de drumuri forestiere realizați prin proiectele finanțate (Număr)	909,00	100.971.119,00	M04
Prioritate 3				
Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
3A	T6: procentajul exploatațiilor agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători (aria de intervenție 3A)	0,05%	1.064.874.222,00	M01, M02, M03, M04, M09, M14, M16
3B	T7: procentajul exploatațiilor care participă la sisteme de gestionare a riscurilor (aria de intervenție 3B)	0,39%	87.879.002,00	M01, M17
Prioritate 4				
Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
4A (agri)	T9: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru sprijinirea biodiversității și/sau a peisajelor (aria de intervenție 4A)	10,12%	2.648.816.360,00	M01, M02, M10, M11, M13

4B (agri)	T10: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B)	11,92%		
4C (agri)	T12: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)	3,80%		
4A (forestry)	T8: procentajul pădurilor/al altor suprafețe împădurite care fac obiectul unor contracte de gestionare pentru sprijinirea biodiversității (aria de intervenție 4A)	12,15%	70.147.754,00	M15
4B (forestry)				
4C (forestry)	T13: procentajul terenurilor forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)	1,22%		

Prioritate 5

Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
5A	T14: procentajul terenurilor irigate care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient (aria de intervenție 5A)	294,28%	459.872.624,00	M01, M02, M04, M10
	Procentajul terenurilor viabile pentru irigatii care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient (%)	63,35%		
5C	T16: Totalul investițiilor în producția de energie din surse regenerabile (EUR) (aria de intervenție 5C)	1.958.334,49	2.165.018,00	M06
5D	T17: procentajul de UVM vizate de investiții în gestionarea șeptelului în vederea reducerii emisiilor de GES și/sau de amoniac (aria de intervenție 5D)	0,40%	220.433.400,00	M01, M04
	T18: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac (aria de intervenție 5D)	9,93%		
5E	T19: procentajul terenurilor agricole și forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la sechestrarea și conservarea carbonului (aria de intervenție 5E)	1,24%	126.801.632,00	M08

Prioritate 6

Domeniu de interes	Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)	Cheltuieli planificate	Combinația măsurilor
6A	T20: Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (aria de intervenție 6A)	24.474,00	617.996.973,00	M02, M04, M06
6B	T21: procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală (aria de intervenție 6B)	100,00%	1.943.732.766,00	M07, M19
	T22: procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (aria de intervenție 6B)	26,63%		
	T23: Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (Leader) (aria de intervenție 6B)	2.055,00		

5.5. O descriere a capacității consultative necesare asigurării unui nivel adecvat de sprijin și consiliere în privința cerințelor de reglementare și a acțiunilor legate de inovare, în scopul demonstrării măsurilor luate în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) litera (c) punctul (vi) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

Un sistem de consultanţă agricolă funcțional și eficient este un element important pentru dezvoltarea agriculturii şi zonelor rurale din România. În perioada de programare 2014-2020, acțiunile de consultanță și informare furnizate prin sistemul public național de consiliere agricolă joacă un rol esenţial în implementarea cu succes a Politicii Agricole Comune (PAC) în general, dar si in complementarea actiunilor pe care PNDR 2014-2020 intervine.

Sistemul public de consiliere agricolă din Romania are scopul de a-i ajuta pe fermieri să înțeleagă mai bine și să îndeplinească cerințele de bază obligatorii ale UE pentru mediu, sănătate publică și bunăstare animală și GAEC si SMR asa cum sunt stabilite în art. 93 și Anexa II din R (UE) nr. 1306/2013.

Sistemul de consultanță actual vine în sprijinul fermierilor pentru a-i ajuta să respecte obligațiile de la nivelul exploatației agricole rezultate din cerințele de reglementare în materie de gestionare, dar și consultanță specifică cu privire la tehnici și tehnologii de producție.

În completarea serviciilor publice asigurate prin sistemul național vor funcționa serviciile de consiliere implementate prin intermediul PNDR, după selectarea furnizorilor de servicii de consultanță și vor viza modernizarea fermei, consolidarea competitivității, integrarea sectorială, asocierea și lanțurile scurte de aprovizionare, inovarea, orientarea către piață și promovarea antreprenorialului în zonele rurale, aspecte (din planurile de afaceri) legate de aplicarea anumitor cerințe de mediu care trebuie respectate de fermieri (cum ar fi cele impuse de Directiva cadru privind apa), precum și implementarea angajamentelor ncheiate pentru măsurilor de mediu şi climă (agro-mediu, agricultură ecologică).

Furnizarea de servicii de consultanță în România

Serviciul public consultanta agricola ofera servicii de consultanță precum furnizarea, transferul tehnologic, informarea și pregătirea profesională în domeniul agriculturii. Coordonarea tehnică și metodologică a acestui serviciu naţional se face în cadrul Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale prin Compartimentul de Consultanță, Extensie și Formare Profesională.

La nivel teritorial, serviciul naţional de consultanţă agricolă funcționează în toate cele 41 de județe, în cadrul consiliilor judeţene , iar la nivel local (NUTS5) în aproximativ 450 de centre locale care asigură legături directe cu fermierii. Serviciul are 850 de consilieri specializați în agricultură și domenii de dezvoltare rurală conexe, inclusiv îmbunătăţiri tehnologice și acțiuni inovatoare. Acest serviciu oferă consultanţă gratuită fermierilor ţinând cont de nevoile lor specifice.

Serviciul de consultanță publică funcționează conform Legii 329/2009 și Hotărârii de Guvern 1609/2009. Acesta vizează în special fermele mici și mijlocii, fermele de familie, care sunt înregistrate la agenția de plăți (APIA) (peste 1 milion de fermieri) precum și micro-întreprinderile din mediul rural.

Aceștia beneficiază periodic de formare și instruire adecvate legate de GAEC, SMR, cerinţe minime privind utilizarea îngrăşămintelor şi a produselor de protecţie a plantelor, Codul de bune practici agricole etc.

Pe lângă aceste programe de instruire și consultanță, servicul public de consultanță prin consultanți specializați oferă servicii individuale de consultanță pentru fermieri în ceea ce privește tehnici și tehnologii de producție și de creștere a animalelor, agricutura ecologică și produse tradiționale.

Pe lângă serviciul de consultanță publică, există peste 360 de furnizori de servicii de consultanță privați înregistrați la Registrul Comerţului din România, majoritatea fiind implicați în elaborarea proiectelor pe bază de onorarii pentru fermele mari, întreprinderi, companii și asociații. În plus, există numeroase companii private care promovează și furnizează consultanță tehnică privind inputurile agricole, de exemplu semințe și material săditor, material de reproducere, etc.

Atribuţiile sectorului public cât şi ale sectorului privat sunt stabilite şi bine formulate în legislaţia actuală în sensul că, sectorul public se orientează cu precădere către categoriile de fermieri mici şi mijlocii, cu ponderea cea mai mare în agricultura românească (80%) care nu au putere financiară să asigure contravaloarea serviciilor, în timp ce sectorul de consultanţă privat se adresează unei categorii restrânse de fermieri care pot suporta costurile serviciilor, în special pentru întocmirea de proiecte pentru întreprinderi, asociaţii şi societăţi agricole de dimensiuni mari.

Consolidarea capacității furnizorilor publici de servicii de consiliere agricolă

În anul 2010, coordonarea sistemului public de consultanță, informare și formare profesională a fost preluată de MADR prin Compartimentul de Consultanță, Extensie și Formare Profesională, în vederea tranziţiei către un sistem de Camere Agricole de tip public-privat. Avand in vedere interesul scazut al fermierilor pentru aceasta abordare, reforma acestor servicii nu a fost inca finalizata. Prin urmare, serviciul public descris anterior functioneaza la parametrii normali, nefiind afectat de reformele in curs.

Instruirea și consolidarea capacității personalului din serviciul de consultanță publică se desfășoară conform noilor regulamente și cerințe ale PAC 2014-2020. In acest sens anual exista un plan de instruire al consultanților din cadrul sistemului public, aprobat la nivel de MADR. De exemplu, temele din planul de formare a consultaților pentru anul 2014 cuprind următoarele:

- Instruirea consultanților cu privire la noile modificări aduse GAEC, SMR, cu privire la cerințele minime de utilizare a îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, codul de bune practici agricole, etc.
- Instruirea consultanților cu privire la măsurile PNDR, regulamentele și noile cerințe acoperite de PAC.

Un protocol semnat în luna mai 2014 între Agențiile de Plăți și MADR va completa sprijinul public gratuit prin serviciile furnizate de Camerele Agricole prin Birourile Agricole Integrate (BAI) formate din reprezentanții Agențiilor de Plăți.

BAI vor facilita accesul fermierilor la informații despre FEGA, SAPS (Schema de plată unică pe suprafață), PNDR și GAEC și vor acoperi 10 județe principale (Alba, Argeș, Constanța, Dolj, Hunedoara, Iași, Maramureș, Olt, Satu Mare, Timiș). În plus, BAI vor funcționa ca o platformă de cooperare dintre fermieri și grupurile de fermieri, furnizorii de consultanță, agențiile de plăți și autoritățile locale.

Rețeaua Rurala Națională (RNR), inclusiv sediile sale regionale, va funcționa ca centre importante de informare pentru actorii locali și vor completa celelalte surse menționate mai sus. RNR va informa în mod specific beneficiarii PNDR și va facilita activitățile inovatoare, inclusiv crearea de legături între fermieri/silvicultori și cercetători, consultanți și alți actori (grupuri operaționale PEI).

In plus, anual, angajatii Autoritatii de Management si ai AFIE beneficiaza de cursuri de instruire atat in cadrul Planului Anual de Formare al Functionarilor Publici din MADR, cat si prin Planul Anual de Formare finantat prin Asistenta Tehnica.

6. EVALUAREA CONDIȚIONALITĂȚILOR EX-ANTE

6.1. Informații suplimentare

(1) Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor (JO L 153, 18.6.2010, p. 13).

(2) Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1).

(3) Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului (JO L 114, 27.4.2006, p. 64).

(4) Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 16).

6.2. Condiționalități ex-ante

Condiționalitate ex ante aplicabilă la nivel național	Condiționalitate ex ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Evaluarea îndeplinirii acestei condiții	Priorități/domenii de interes	Măsuri
P3.1) Prevenirea și gestionarea riscurilor: existența evaluărilor naționale sau regionale ale riscurilor pentru gestionarea dezastrelor, luând în considerare adaptarea la schimbările climatice	no	Nu	3B	M17
P4.1) Bune condiții agricole și de mediu (GAEC): sunt stabilite la nivel național standarde privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor, menționate în titlul VI capitolul 1 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013	yes	Da	P4	M10, M11, M13
P4.2) Cerințe minime privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor: sunt definite la nivel național cerințe minime privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, menționate în titlul III capitolul 1 articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013	yes	Da	P4	M10, M11
P4.3) Alte standarde relevante la nivel național: sunt definite standarde obligatorii relevante la nivel național, în sensul titlului III capitolul 1 articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013	yes	Da	P4	M10, M11
P5.2) Sectorul apei: existența (a) a unei politici tarifare privind apele care prevede stimulente corespunzătoare pentru ca utilizatorii să utilizeze eficient resursele de apă și (b) a unei contribuții adecvate a diferitelor utilizări ale apei pentru recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei la o rată stabilită de planul adoptat	no	Nu	5A	M16, M04

de gestionare a bazinelor hidrografice pentru investiții sprijinite prin diferite programe.				
P5.3) Energie regenerabilă: au fost efectuate acțiuni de promovare a producției și distribuției de energie din surse regenerabile.	yes	Da	5C	M19, M04, M16, M06
G1) Combaterea discriminării: existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației antidiscriminare a Uniunii și a politicii în materie de fonduri ESI.	yes	Da	6B	M16, M01, M02, M19
G2) Egalitatea de gen: existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației Uniunii privind egalitatea de gen și a politicii în materie de fonduri ESI.	yes	Da	6A, 6B	M07, M16, M19, M01, M06, M02
G3) Dizabilitate: existența capacității administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (UNCRPD) în domeniul fondurilor ESI în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului.	yes	Da	6A, 6B	M19, M07, M16, M06
G4) Achiziții publice: existența unor măsuri de aplicare eficace a dreptului Uniunii din domeniul achizițiilor publice în ceea ce privește fondurile ESI.	no	Nu	5B, 5A, 2A, 2C+, 5C, 6B	M01, M07, M19, M04, M02, M16
G5) Ajutoare de stat: existența unor măsuri de aplicare eficace a normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat în ceea ce privește fondurile ESI.	partially	Parțial	P4, 5C, 2C+, 1B, 3A, 1A, 3B, 6A, 6B, 5E	M16, M04, M17, M19, M06, M15, M07, M08
G6) Legislația de mediu privind evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment - EIA) și evaluarea strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment - SEA) Existența unor măsuri de aplicare eficace a legislației Uniunii din domeniul mediului referitoare la EIA și SEA.	partially	Parțial	P4, 5D, 5C, 5A, 2A, 2C+, 6A, 3A, 5E	M08, M04, M06, M15, M07, M13, M10, M11, M16
G7) Sisteme statistice și indicatori de rezultat: existența unei baze statistice necesare pentru a efectua evaluări ale eficacității și impactului programelor. Existența unui sistem de indicatori de rezultat necesari pentru selectarea acțiunilor care contribuie în modul cel mai eficient la obținerea rezultatelor dorite, monitorizarea progreselor înregistrate în obținerea rezultatelor și efectuarea evaluării impactului.	yes	Da	P4, 6A, 1C, 6B, 2A, 3B, 5E, 1A, 2C+, 5C, 5A, 3A, 2B, 5D, 1B	M11, M19, M04, M06, M08, M10, M02, M01, M16, M13, M15, M07, M17, M09, M14

Condiționalitate ex ante aplicabilă la nivel național	Criterii	Criteriile îndeplinite (Da/Nu)	Referință (dacă sunt îndeplinite) [trimitere la strategii, acte legislative sau alte documente relevante]	Evaluarea îndeplinirii acestei condiții
P3.1) Prevenirea și gestionarea riscurilor: existența evaluărilor naționale sau regionale ale riscurilor pentru gestionarea dezastrelor, luând în considerare adaptarea la schimbările climatice	P3.1.a) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: O descriere a procesului, metodologiei, metodelor și datelor nesensibile utilizate la evaluarea riscurilor, precum și a criteriilor bazate pe riscuri pentru prioritizarea investițiilor;	No		
	P3.1.b) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: Descriere a scenariilor de risc unic și de riscuri multiple;	No		
	P3.1.c) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: Ține seama, după caz, de strategiile naționale de adaptare la schimbările climatice.	No		
P4.1) Bune condiții agricole și de mediu (GAEC): sunt stabilite la nivel național standarde privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor, menționate în titlul VI capitolul 1 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013	P4.1.a) standardele privind GAEC sunt definite în legislația națională și specificate în programe	Yes	Ordinul comun nr. 30/147/2010 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și pădurilor pentru aprobarea bunelor condiții agricole și de mediu în România http://www.apia.org.ro/files/pages_files/Ghid_eco-cond_pt_2014_19_mai.pdf	Standardele GAEC sunt definite în România încă din 2007, prin Ordinul comun al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 791/1.381/2006 pentru definirea bunelor condiții agricole și de mediu în România in Romania și Ordinul comun nr. 15/56/2008 al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și dezvoltării durabile pentru adoptarea măsurilor privind bunele condiții agricole și de mediu în România. Actele normative menționate mai sus implementează regulamentul 1782/2003 al Consiliului de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin

				pentru agricultori (cu privire la bunele condiții agricole și de mediu) Prevederile Regulamentului 73/2009 au fost transpuse prin Ordinul comun nr. 30/147/2010 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și pădurilor privind aprobarea GAEC în România, cu ultimele modificări. Ultimele modificări au fost introdusă prin Ordinul comun nr. 36/888/2012 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și a ministrului mediului și pădurilor prin introducerea unui nou standard obligatoriu GAEC 12 și Ordinul comun nr. 212/361/2014 prin introducerea GAEC 13. În prezent este în curs de elaborare un proiect de Ordin comun pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri în România (MADR/MMAP nr. 352/636/2015, urmează a fi aprobat la nivelul ANSVSA) prin care se definesc toate normele privind ecocondiționalitatea (standarde GAEC și cerințe SMR) în conformitate cu prevederile art. 93 și 94 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, în baza cadrului stabilit în anexa II la acest regulament. Cerințele și standardele obligatorii pentru fermieri în materie, aplicabile în perioada 2014-2020 sunt similare cu cele din legislația actuală.
P4.2) Cerințe minime privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor: sunt definite la nivel național cerințe minime privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, menționate în titlul III capitolul 1 articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013	P4.2.a) Sunt specificate în programe cerințele minime privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, menționate în titlul III capitolul 1 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013;	Yes	Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din sursele agricole, aprobat prin Ordinul comun nr. 1182/1270/2005 al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale - HG nr. 1559/2004 cu privire la procedura de aprobare a produselor de protecție a plantelor pentru plasarea pe piață și utilizarea acestora în România, cu modificările ulterioare OG nr. 4/1995 cu privire la producția, comercializarea și folosirea protecției plantelor față de boli, dăunători și buruieni în agricultură și silvicultură art. 28 și 55 din Regulamentul nr. 1107/2009 privind plasarea pe piață a produselor de protecție a plantelor și de abrogare a Directivelor Consiliului 79/117/CEE și 91/414/CEE Art. 27, alineatul (1), litera e) a OG nr. 4/1995 cu privire la producția, comercializarea și folosirea produselor de protecție a plantelor față de boli, dăunători și buruieni în agricultură și silvicultură.	Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din sursele agricole, aprobat prin Ordinul nr. 1182/1270/2005 al ministrului mediului și gospodăririi apelor și al ministerului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale este în curs de modificare pentru a fi în conformitate cu Programul de acțiune pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din surse agricole aprobat prin Decizia nr. 221.983/GC/ 12.06.2013 a Comisiei pentru implementarea Planului de Acțiune pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din surse agricole, conform art. 6 alin. (1) din HG nr. 964/2000. Gestionarea integrată a dăunătorilor (IPM) este asigurată prin obligaâiile legale din legislația națională, aplicabilă fermierilor. Aceste obligații legale care constituie cerințe de bază pentru M10 și M11 sunt corelate cu principiile enunțate de anexa III a Directivei 2009/128.

				România a transpus Directiva UE 2009/128 / CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor. În conformitate cu OG nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizarii durabile a pesticidelor pe Teritoriul Romaniei, care a transpus directiva, principiile de management integrat al organismelor dăunătoare sunt considerate voluntare. În ceea ce privește principiul 2: în conformitate cu legislația națională, monitorizarea dăunătorilor este responsabilitatea autorităților naționale (Agenția Fitosanitară). În ceea ce privește principiul 8: utilizatorii profesioniști de pesticide ar trebui să țină evidența pesticidele folosite.
P4.3) Alte standarde relevante la nivel național: sunt definite standarde obligatorii relevante la nivel național, în sensul titlului III capitolul 1 articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013	P4.3.a) Standardele obligatorii relevante la nivel național sunt specificate în programe	Yes	Ordinul nr. 187/2.155/42/2011 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și pădurilor și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor care aprobă cerințele statutare de management (SMR) pentru mediu și identificarea și înregistrarea animalelor în scheme și măsuri pentru fermieri din România, cu modificările ulterioare Ordinul comun nr. 496/1632/65/2013 al MADR/MESC/ANSVSA Ordinul MADR nr.765/2009 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia bovine Ordinul MAPDR nr.20/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din speciile ovine şi caprine, cu modificările şi completările ulterioare Legea nr.389/2005, cu modificările şi completările ulterioare Ordinul MAPDR nr. 13/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia porcine, cu modificările şi completările ulterioare OUG nr.113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor în România OUG nr.23/2010 privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor şi caprinelor, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative Legea zootehniei nr. 72/2002, cu modificările şi completările ulterioare HG nr.1156/2013 pentru aprobarea Programului acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor,	România a început implementarea SMR-urilor din 2012 prin Ordinul nr. 187/2.155/42/2011 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și pădurilor și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor care aprobă cerințele statutare de management (SMR) pentru mediu și identificarea și înregistrarea animalelor în scheme și măsuri pentru fermieri din România, cu modificările ulterioare. În prezent este în curs de elaborare un proiect de Ordin comun pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri în România (MADR/MMAP nr. 352/636/2015, urmează a fi aprobat și la nivelul ANSVSA) prin care se definesc toate normele privind ecocondiționalitatea (standarde GAEC și cerințe SMR) în conformitate cu prevederile art. 93 și 94 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, în baza cadrului stabilit în anexa II la acest regulament. Cerințele și standardele obligatorii pentru fermieri în materie, aplicabile în perioada 2014-2020 sunt similare cu cele din legislația actuală. Alte cerințe naționale relevante: 1. Obligația ca animalele să fie din rasă pură înscrise în registrul genealogic al rasei respective - secțiunea principală: - BOVINE: conform art. 1 lit. a și b din Ordinul MADR nr.765/2009 - OVINE și CAPRINE: art. 2 lit. a și b din Ordinul MAPDR nr.20/2006 - ECVIDEE: art. 6 lit. a din Legea nr.389/2005, - PORCINE: art. 1 lit. a și c din Ordinul MAPDR nr. 13/2006

				2. Obligaţia identificării animalelor: - BOVINE: conform art. 1 lit. a din OUG nr.113/2002 - OVINE şi CAPRINE: art. 1 lit. a din OUG nr.23/2010 - ECVIDEE: art. 19 alin (1) din Legea zootehniei nr. 72/2002, - PORCINE: art. 1 lit. a din OUG nr.23/2010 3. Obligaţia ca animalele să fie cuprinse în Programul acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor, aprobat prin HG nr.1156/2013.
P5.2) Sectorul apei: existența (a) a unei politici tarifare privind apele care prevede stimulente corespunzătoare pentru ca utilizatorii să utilizeze eficient resursele de apă și (b) a unei contribuții adecvate a diferitelor utilizări ale apei pentru recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei la o rată stabilită de planul adoptat de gestionare a bazinelor hidrografice pentru investiții sprijinite prin diferite programe.	P5.2.a) În sectoarele sprijinite de FEADR, un stat membru asigură contribuția diferitelor utilizări ale apei la recuperarea costurilor serviciilor de utilizare a apei, pe sector, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) prima liniuță din Directiva-cadru privind apa, ținând seama, după caz, de efectele sociale, de mediu și economice ale recuperării, precum și de condițiile geografice și climatice ale regiunii/regiunilor afectate.	No		Legea nr. 241/2006 a serviciului de alimentare cu apă şi de canalizare Hotărârea Guvernului nr. 1202/2010 privind actualizarea cuantumului contributiilor specifice de gospodarire a resurselor de apa Ordinul MADR nr. 120/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind calculul şi plata tarifelor pentru serviciile de îmbunătăţiri funciare Contribuţia utilizării apei la recuperarea costurilor serviciilor de apă este reglementată prin art. 80-82 din Legea Apelor nr. 107/1996, care a transpus art. 9 din DCA 2000/60/EC. Astfel, au fost stabilite contribuţii specifice în managementul apei pentru utilizarea acesteia, ţinând cont de categoria de resurse de apă şi de diferiţii utilizatori de apă. Contribuţia stabilită pentru utilizatorii de apă ţine seama de efectele de mediu, economice şi sociale, precum şi de condiţiile geografice şi climatice specifice. Pentru a încuraja o utilizare eficientă a resurselor de apă, prin Legea Apelor s-a instituit un sistem de bonificaţii care se acordă utilizatorilor de apă care demonstrează, constant, o grijă deosebită pentru folosirea raţională şi pentru protecţia calităţii apelor, evacuând constant, odată cu apele uzate epurate, substanţe impurificatoare cu concentraţii şi în cantităţi mai mici decât cele înscrise în autorizaţia de gospodărire a apelor. De asemenea, penalităţile se aplică acelor utilizatori de apă la care se constată abateri de la prevederile reglementate atât pentru depăşirea cantităţilor de apă utilizate, cât şi a concentraţiilor şi cantităţilor de substanţe impurificatoare evacuate în resursele de apă. În cadrul procesului de elaborare a celui de a 2-lea

				Plan de Management al Bazinelor Hidrografice (PMBH) va fi realizată o analiză privind identificarea externalităţilor ca parte componenta a costurilor de mediu precum şi a eventualului impact asupra resursei de apă, în baza metodologiilor recomandate de Comisia Europeană. De asemenea, pe baza Ordinului MADR nr. 120/2011 sunt stabilite tarifele de îmbunătăţiri funciare pentru a asigura o exploatare echitabilă a amenajărilor de îmbunătăţiri funciare, a sistemelor de irigare sau de desecare şi drenaj şi lucrări de drenaj şi a lucrărilor de apărare împotriva inundaţiilor sau de combatere a eroziunii solului pentru a proteja interesele tuturor beneficiarilor, pentru a preveni utilizarea ineficientă a apei, excesul de umiditate, eroziune şi poluare
P5.3) Energie regenerabilă: au fost efectuate acțiuni de promovare a producției și distribuției de energie din surse regenerabile.	P5.3.a) Există scheme de sprijin transparente, priorități privind accesul la rețea sau acces garantat și prioritate pentru expediere, precum și norme standardizate privind suportarea separată și în comun a costurilor adaptărilor tehnice care au fost făcute publice, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1), articolul 16 alineatele (2) și (3) din Directiva 2009/28/CE;	Yes	Site-ul Autorității Naționale pentru Reglementare în Domeniul Energiei conține informații despre sistemul de promovare , piața certificatelor verzi, garanții, cadrul legal http://www.anre.ro/informatii.php?id=388: Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată HG nr. 90/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la reţelele electrice de interes public	Operatorii de sisteme de transport și operatorii de sisteme de distribuție garantează transportul și distribuția energiei electrice produse din surse regenerabile, cu acces prioritar.
	P5.3.b) Un stat membru a adoptat un plan național de acțiune în domeniul energiei regenerabile, în conformitate cu articolul 4 din Directiva 2009/28/CE.	Yes	Planul Naţional de Acţiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile (PNAER) http://www.minind.ro/energie/PNAER_final.pdf	Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile (PNAER) adoptat prin Memorandumul guvernamental din 2010 – secțiunea dedicată agriculturii și dezvoltării rurale: paginile 16, 38, 82-84, 173-186 și 198.
G1) Combaterea discriminării: existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației antidiscriminare a Uniunii și a politicii în materie de fonduri ESI.	G1.a) Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru implicarea organismelor responsabile pentru promovarea unui tratament egal pentru toate persoanele pe tot parcursul pregătirii și	Yes	HG nr. 1194/2001 privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr/comitet-consultativ-tematic/componenta.html http://www.madr.ro/programare-2014-2020-pndr/comitet-consultativ-tematic/grupuri-de-lucru.html http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/comitet-monitorizare-2014-2020/componenta-CM-PNDR-2014-2020.pdf	HG nr. 1194/2001 este actul normativ national care reglementeaza organizarea și funcționarea Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD). În conformitate cu art 2 alin (1) lit f. din această hotărâre. CNCD este organismul național de egalitate, autoritate de stat în domeniul discriminării, autonomă, independentă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în co

	realizării programelor, inclusiv furnizarea de consiliere privind egalitatea în activitățile conexe fondurilor ESI;			nformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte. S-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între CNCD și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare între organismele responsabile de implementarea programelor și CNCD.. În contextul procesului de elaborare al PNDR 2014-2020 s-au inițiat o serie de activități consultative cu reprezentanți ai autorităților competente naționale și locale, societății civile, precum și cu alți parteneri economici și sociali. Astfel, în baza Memorandumului aprobat la nivel de Guvern, a fost constituit Comitetul Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală, Agricultură și Pescuit (CCT DRAP) cu grupuri de lucru tematice, ca structuri parteneriale cu rol consultativ în stabilirea și prioritizarea investițiilor finanțate din PNDR 2014-2020, din care au făcut parte și Agenția Națională pentru Romi (ANR) - CCT DRAP, Fundația pentru Incluziune și Coeziune Socială, Asociația Națională a Femeilor din Mediul Rural - din cadrul GL Dezvoltare economică în spațiul rural, GL LEADER.. La constituirea Comitetului de Monitorizare aferent perioadei 2014-2020, AM PNDR a avut în vedere implicarea unei structuri responsabile cu promovarea antidiscriminării, respectiv Agenția Națională pentru Romi.
	G1.b) Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației și politicilor antidiscriminare ale UE.	Yes	http://www.cncd.org.ro/noutati/Comunicate-de-presa/Lansarea-proiectului-Formare-in-domeniul-antidiscriminarii-egalitatii-de-gen-si-al-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati-212 http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Informative/anunturi/06.08.2014/Anunt.MFE.06.08.2014.pdf	CNCD implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene”. Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au desfășurat cursuri pentru modulul 1 antidiscriminare, fiind instruite 346 persoane, din care 12 persoane din cadrul AM PNDR
G2) Egalitatea de gen: existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației Uniunii privind egalitatea de gen și a politicii în	G2.a) Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru implicarea organismelor responsabile pentru	Yes	www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/egalitate-de-sanse-intre-femei-si-barbati/1849-legislatia-in-domeniul-egalitatii-de-sanse-intre-femei-si-barbati http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr/comitet-consultativ-tematic/componenta.html http://www.madr.ro/programare-2014-2020-pndr/comitet-consultativ-tematic/grupuri-de-lucru.html	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este membru în Comitetele de monitorizare ale programelor operaționale 2007-2013, inclusive al CM PNDR 2007-2013. Conform art 4, lit c, punctul 3 din HG nr. 344/2014 privind organizarea și funcționarea MMFPSPV,

materie de fonduri ESI.	promovarea egalității de gen pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor, inclusiv furnizarea de consiliere privind egalitatea de gen în activitățile conexe fondurilor ESI.			acesta are atributii privind elaborarea și aplicarea politicilor și planurilor naţionale de acţiune ale Guvernului în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați. De asemenea, s-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între CNCD și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare între organismele responsabile de implementarea programelor și CNCD. Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării este organismul naţional de egalitate, autoritate de stat în domeniul discriminării, autonomă, independentă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislaţia internă în vigoare și cu documentele internaţionale la care România este parte. Promovarea și integrarea aspectelor referitoare la egalitatea de gen în procesul de elaborare a PNDR 2014-2020 a fost asigurată prin implicarea activă în reuniunile CCT DRAP a Ministerului Muncii, Familiei, Protecţiei Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), dar și a Asociaţiei Naţionale a Femeilor din Mediul Rural în Grupul de Lucru Dezvoltare Economică.
	G2.b) Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației și politicilor Uniunii în materie de egalitate de gen și de integrare a dimensiunii de gen.	Yes		CNCD implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene” Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au făcut cursuri pentru modulul 1 privind antidiscriminarea, fiind instruite 346 persoane, din care 12 persoane din cadrul AM PNDR. În luna februarie 2015 a fost demarată organizarea modulului 2 al proiectului care vizează instruiri privind egalitatea de șanse între femei și bărbați.
G3) Dizabilitate: existența capacității administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (UNCRPD) în domeniul fondurilor	G3.a) Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru consultarea și implicarea organismelor responsabile pentru protecția drepturilor	Yes	http://www.cncd.org.ro/legislatie/ http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr/comitet-consultativ-tematic/componenta.html	MMFPSPV este membru în Comitetele de monitorizare ale programelor operaționale 2007-2013, inclusive în cadrul CM PNDR. Conform art.4 litera i) pct 1 din HG 344/2014, MMFPSPV elaborează, coordonează și monitorizează implementarea strategiei naționale în domeniul

ESI în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului.	persoanelor cu handicap sau a organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu handicap sau a altor părți interesante relevante pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor.			handicapului și a planului național de acțiune. La nivelul Comitetului de Monitorizare pentru PNDR 2014-2020 (CM) potrivit Regulamentului de Organizare și Funcționare, pentru asigurarea eficienței activității CM, se vor constitui grupuri tehnice de lucru pe domenii specifice. În acest moment procesul de constituire a Grupurilor de Lucru este în derulare și, în funcție de domeniu de activitate al acestora, vor fi cooptați și CNCD și Agenția Națională pentru Persoanele cu Dizabilități din subordinea MMFPSPV. De asemenea, s-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între MMFPSPV, CNCD și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare între organismele responsabile de implementarea programelor și CNCD. În conformitate cu art 2 lit. f din HG nr. 1194/2001, CNCD are atributii privind urmarirea aplicarii si respectarii, de catre autoritatile publice, persoanele juridice si persoanele fizice, a dispozitiilor normative ce privesc prevenirea, sanctionarea si eliminarea tuturor formelor de discriminare. Promovarea drepturilor persoanelor cu handicap în procesul de elaborare al PNDR 2014-2020 a fost asigurată prin implicarea activă în reuniunile CCT DRAP a Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV). Prin atribuțiile sale în domeniul implementării legislației în domeniul protecției speciale și a promovării drepturilor persoanelor cu handicap, MMFPSPV se asigură că procesul de pregătire și realizare a PNDR 2014-2020 respectă și promovează drepturile persoanelor cu dizabilități.
	G3.b) Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației aplicabile a Uniunii și în domeniul legislației și politicilor naționale privind persoanele cu handicap, inclusiv în ceea ce privește aplicarea practică a UNCRPD, reflectată în	Yes	http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Informative/anunturi/06.08.2014/Anunt.MFE.06.08.2014.pdf	Se implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene” Rezultate așteptate. Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au organizat cursuri în domeniul antidiscriminare, fiind instruite 346 persoane din care 12 persoane din cadrul AM PNDR. În prezent se derulează modulul 2 al proiectului, iar ulterior va fi organizat și modulul 3 care

	legislația Uniunii și cea națională, după caz.			vizează instruiri privind drepturile persoanelor cu dizabilități.
	G3.c) Măsuri pentru asigurarea monitorizării aplicării articolului 9 din UNCRPD în legătură cu fondurile ESI pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor.	Yes	Legea nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap LEGE nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenţiei privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi	Conform art. 2 din Legea nr. 221/2010 de ratificare a CDPD, MMFPSPV prin DPPD, este autoritate de coordonare pentru implementarea Convenției. Aplicarea art. 9 UNCRPD este realizată prin Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială are reprezentare teritoriala si atributii de inspecție privind sistemul național de asistență socială și participă la monitorizarea implementarii art. 9 din UNCRPD pe parcursul pregătirii și implementării programelor. Legislația românească garantează drepturi egale pentru cetățeni în scopul participării fără discriminare la viața economică și socială, inclusiv în procesul de evaluare/selecție/implementare a proiectelor finanțate în cadrul PO.
G4) Achiziții publice: existența unor măsuri de aplicare eficace a dreptului Uniunii din domeniul achizițiilor publice în ceea ce privește fondurile ESI.	G4.a) Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice prin intermediul unor mecanisme adecvate.	No		Directivele UE în materie de achiziții publice au fost transpuse în legislația națională prin OUG nr. 34/2006, HG nr. 925/2006, legislație de nivel terțiar. ANAP realizează verificări ex-ante ale documentației de atribuire și realizează verificări în timp real ale procedurilor de achiziții publice. De asemenea, AM PNDR deține personal cu responsabilități specifice care se ocupă de verificarea procedurilor de achiziții publice. Pentru îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice, este necesară continuarea demersurilor pentru consolidarea cadrului legal și institutional în acest domeniu, motiv pentru care acest criteriu nu este considerat îndeplinit.
	G4.b) Măsuri de asigurare a procedurilor transparente de atribuire a contractelor.	No		OUG nr. 34/2006 care reglementează domeniul achizițiilor publice stabilește principiile care stau la baza atribuirii contractelor de achiziții publice: nediscriminarea, tratamentul egal; recunoașterea reciprocă; transparența, proporționalitatea; eficiența utilizării fondurilor publice și asumarea răspunderii. Verificările ex-ante realizate de ANAP asigură îndrumare pentru autoritățile contractante. Redactarea documentelor de licitație și evaluarea de oferte se face de către Autoritatea contractantă cu respectarea legislației terțiare, evitându-

				se apariția situațiilor identificate de către Comisia Europeană/AA. SEAP este actualizat constant conform modificărilor legislative și este gestionat de MSI, acesta conținând toate invitațiile pentru depunerea de oferte cu o valoare estimată mai mică decât pragul specificat în directivele UE Pentru achizițiile directe cu o valoare mai mare de 5000 € sunt trimise notificari în sistem de catre autoritatile contractante. www.e-licitatie.ro
	G4.c) Modalitățile de formare și de difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI.	No		În perioada septembrie-octombrie 2014 personalul AM PNDR a participat la sesiuni de formare în domeniul achizițiilor publice, fiind inclusiv prezentate succint noile prevederi europene. Aceste sesiuni de instruire au fost derulate în cadrul contractului de asistență tehnică pentru pregătirea perioadei de programare în domeniul dezvoltării rurale 2014-2020. Pentru consolidarea capacității administrative a personalului implicat în implementarea fondurilor ESI, sunt necesare acțiuni de formare suplimentare în materia achizițiilor publice.
	G4.d) Măsuri de asigurare a capacității administrative de punere în aplicare și aplicare a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice.	No		Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) are un rol fundamental în elaborarea, promovarea și aplicarea politicii de achiziții publice. Ministerul Fondurilor Europene a elaborat un Ghid privind principalele riscuri în domeniul achizițiilor publice. Ghidul se bazează pe recomandările Comisiei Europene emise în urma misiunilor de audit. Acest ghid ajută beneficiarii să evite greșelile în acest domeniu. În prezent este în vigoare o documentație standardizată pentru proiectele de infrastructură (sectorul mediului și al transportului), folosită de către Autoritățile Contractante. http://www.anrmap.ro/documente
G5) Ajutoare de stat: existența unor măsuri de aplicare eficace a normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat în ceea ce privește fondurile ESI.	G5.a) Măsuri referitoare la aplicarea eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat.	No		Având în vedere actuala legislație în domeniul ajutorului de stat, această condiționalitate ar trebui să fie considerate îndeplinit, însă, din cauza noilor cerințe din regulamentul de minimis, criteriul este considerat doar partial îndeplinit. Acest regulament prevede că, începând din ianuarie 2016 cumularea ajutorului de minimis ar trebui să se facă prin intermediul unei baze de

				date. Prin urmare, Consiliul Concurenței a demarat procedura în vederea implementării unei noi baze de date în care ajutorul de stat va fi înregistrat în momentul în care este efectiv acordat. Această bază de date va permite atât Consiliului Concurenței, cât și furnizorilor să verifice ex ante eligibilitatea beneficiarilor de ajutor de stat/ajutor de minimis, inclusiv să verifice regulile de cumul sau respectarea principiului "Deggendorf". Noua bază de date va fi dezvoltată în cadrul unui proiect finanțat prin POAT și se prevede a fi operațională la sfârșitul anului 2015 Experții Consiliului Concurenței asista permanent experții din cadrul autorităților furnizoare (inclusiv cele de acordare a fondurilor europene), în elaborarea de noi scheme de ajutor de stat. Furnizorul / administratorul schemei de fiecare are responsabilitatea principală de monitorizare a ajutoarelor de stat acordate și respectarea principiului "Deggendorf". Suplimentar Consiliul Concurenței primește în fiecare an, rapoarte cu privire la ajutoarele acordate în România. Datele sunt agregate și incluse în rapoarte. În cazul în care se constată neregularități, Consiliul Concurentei va solicita furnizorilor / administratorilor să recupereze orice sumă de bani acordată fără respectarea regulilor.
	G5.b) Modalitățile de formare și de difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI.	Yes	www.renascc.eu www.ajutordestat.ro www.ajutordestat.eu	A fost dezvoltat și actualizat în permanență un site specializat privind ajutorul de stat. În perioada septembrie-octombrie 2014 personalul AM PNDR a participat la sesiuni de formare în domeniul ajutorului de stat, inclusiv în sectoarele agricol, forestier și zonele rurale. Aceste sesiuni de instruire au fost derulate în cadrul contractului de asistență tehnică pentru pregătirea perioadei de programare în domeniul dezvoltării rurale 2014-2020. Având în vedere complexitatea și specializarea componentei de ajutoare de stat în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, MADR va continua să întreprindă activităţi de formare și informare a personalului implicat în implementarea FEADR. Activitățile de training vor fi realizate cu sprijinul Consiliului Concurenței (Rețeaua Națională de Ajutor de Stat), precum și cu ajutorul Agenției Naționale a Funcționarilor Politici. Experții Consiliului Concurenței asistă permanent

				experții din cadrul autorităților furnizoare (inclusiv cele de acordare a fondurilor europene), în elaborarea de noi scheme de ajutor de stat.
	G5.c) Măsuri de asigurare a capacității administrative de punere în aplicare și aplicarea normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat.	Yes	www.renascc.eu www.ajutordestat.ro www.ajutordestat.eu	Din ianuarie 2007 legislația UE în material ajutorului de stat este aplicabilă și României. Consiliul Concurenței (CC) este organismul central care asigura la nivel national respectarea regulilor ajutorului de stat potrivit OUG nr. 77/2014 privind procedurile nationale in domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 . Totodată, CC ofera asistenta din punct de vedere legal și practic privind aplicabilitatea legislației ajutorului de stat în programele operaționale.Consiliul Concurenței deține capacitatea administrative ca să își exercite atribuțiile în materie de ajutor de stat asigurat atât din buget national, cât și european. Regulile procedurale naționale sunt prevăzute de OUG nr. 117/2006 și, în conformitate cu acestea, toate schemele de ajutor de stat exceptate și notificabile trebuie să fie evaluate de către Consiliul Concurenței, înainte de a fi trimise la Comisia Europeană. Consiliul Concurenței este membru în Comitetul Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală, Agricultură și Pescuit, structură partenerială în procesul de elaborare a PNDR 2014-2020. La nivelul MADR, Direcția Generală de Managementul Resurselor Umane și Juridic prin Direcția Juridică monitorizează concordanța legislației naționale cu normativele europene în domeniul ajutoarelor de stat. În plus, Direcția Generală Afaceri Europene și Relații Internaționale asigură coordonarea cu departamentele specializate din Comisia Europeană în materie de ajutoare de stat din sectorul agricol La nivel național, Consiliul Concurenței a luat inițiativa implementării unei baze de date pentru ajutoarele de stat acordate în România pentru evitarea cumulării.
G6) Legislația de mediu privind evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment - EIA) și evaluarea	G6.a) Măsuri referitoare la aplicarea eficace a Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a	Yes	HG nr. 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe Ordinul MMP, MAI, MADR și MDRT nr. 135/76/84/1284/2010 și HG nr. 1000/2012.	România a transpus Directivele SEA/EIA prin: HG nr. 445/2009 și HG nr. 1076/2004. Din punct de vedere instituțional, procedura EIA/SEA este aplicată unitar la nivelul MMAP, ANPM,

strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment - SEA) Existența unor măsuri de aplicare eficace a legislației Uniunii din domeniul mediului referitoare la EIA și SEA.	Consiliului (EIA) și a Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului (SEA).		Ordinul MAPM nr. 864/2002 pentru aprobarea Procedurii de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontieră şi de participare a publicului la luarea deciziei în cazul proiectelor cu impact transfrontieră. Ordinul MAPM nr. 863/2002 privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului Oordinul ministrului mediului nr. 1026/2009 privind aprobarea condiţiilor de elaborare a raportului de mediu, raportului privind impactul asupra mediului, bilanţului de mediu, raportului de amplasament, raportului de securitate şi studiului de evaluare adecvată	agenţiile judeţene de protecţia mediului, conform competenţelor ce decurg din Ordinul comun al MMP, MAI, MADR şi MDRT nr. 135/76/84/1284/2010 şi HG nr. 1000/2012. Cadrul legal va fi permanent actualizat.
	G6.b) Măsuri de formare profesională și difuzare de informații pentru personalul care participă la punerea în aplicare a directivelor privind EIA și SEA.	No		România aplică un sistem de difuzare și schimb de informații pentru personalul implicat în punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM. Pe site-urile MMAP și ANPM au fost publicate informații cu privire la punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM. În perioada 2014-2020, formarea autorităților de mediu se va desfășura pe baza strategiei și planului pentru formarea personalului implicat în punerea în aplicare a EIM și ESM la toate nivelurile relevante. Formarea se va desfășura în două etape: 2014-2016 și 2017-2020, folosind fonduri din perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.
	G6.c) Măsuri de asigurare a unei capacități administrative suficiente.	Yes	Există documente care pot fi considerate instrumente utile în desfășurarea activităților EIA/SEA (ghiduri, proceduri): • Ghiduri privind infrastructura: http://www.anpm.ro/ghiduri_eia-54776 • Ghiduri sectoriale: http://www.anpm.ro/articole/avizul_de_mediu-85 • Ordinul nr. 19/2010 pentru aprobarea ghidului metodologic pentru evaluarea conform Directivei Habitate: http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/legislatie_orizontala/legislatia_specifica/Evaluarea-adecvata.pdf • Ordinul nr. 117/2006 privind aprobarea manualului de proceduri de aplicare a evaluării de mediu pentru planuri și programme: http://www.mmediu.ro/legislatie/acte_normative/legislatie_orizontala/04sea.pdf Ordinul MMP, MAI, MADR și MDRT nr. 135/76/84/1284/2010 HG nr. 1000/2012 HG nr. 445/2009, Ordinul ministrului mediului nr. 1026/2009 Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 863/2002	Atât la nivel național, cât și județean există structuri specializate în domeniul implementării EIA/SEA (Agenția Națională pentru Protecția Mediului și structurile teritoriale) care dețin suficient personal calificat pentru demararea activităților specific, conform competențelor ce decurg din Ordinul ministrului nr. 135/2010 și HG nr. 1000/2012. Legislația specifică include elemente care contribuie la asigurarea informației utilizate în procedura EIA/SEA, precum: HG nr. 445/2009, Ordinul ministrului mediului nr. 1026/2009 și Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 863/2002
G7) Sisteme statistice și indicatori de rezultat: existența unei baze statistice necesare pentru a efectua evaluări ale eficacității și impactului programelor. Existența unui sistem de indicatori de rezultat necesari pentru selectarea acțiunilor care contribuie în modul cel mai eficient la obținerea rezultatelor dorite,	G7.a) Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: identificarea surselor și mecanismelor de asigurare a validării statistice.	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare și Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art. 14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.

monitorizarea progreselor înregistrate în obținerea rezultatelor și efectuarea evaluării impactului.	G7.b) Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: măsuri de publicare și de disponibilitate publică a datelor agregate.	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art. 14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.
	G7.c) Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: selectarea indicatorilor de rezultat pentru fiecare program care să ofere informații cu privire la motivele pentru care au fost selectate acțiunile politice finanțate prin program	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art. 14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.
	G7.d) Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: stabilirea de ținte pentru acești indicatori	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art. 14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.
	G7.e) Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: robustețea și validarea statistică, claritatea interpretării normative, capacitatea de reacție la politică, colectarea în timp util a datelor	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art. 14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.
	G7.f) Proceduri pentru a se asigura că toate operațiunile finanțate prin program adoptă un sistem eficace de indicatori.	Yes	Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.	Conform Anexei 1, Partea 4 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, acest criteriu este deja îndeplinit. Sistemul Comun de Monitorizare şi Evaluare elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre conține elementele prevăzute la art.

				14 din Regulamentul UE nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013.

6.2.1. Lista acțiunilor care urmează a fi întreprinse pentru condiționalitățile ex ante generale

Condiționalitate ex ante aplicabilă la nivel național	Criteriile neîndeplinite	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
G4) Achiziții publice: existența unor măsuri de aplicare eficace a dreptului Uniunii din domeniul achizițiilor publice în ceea ce privește fondurile ESI.	G4.a) Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice prin intermediul unor mecanisme adecvate.	Pilonul I al Strategiei: Calitatea cadrului legislativ, inclusiv evaluarea opțiunilor de transpunere a noilor directive în legislația națională A: Adoptarea noului cadru legislativ în materie de achiziții publice, prin transpunerea Directivelor UE in domeniu, adoptarea legii privind sistemul remediilor și a legislației secundare aferente B: Pregătirea și aplicarea unei metodologii de evaluare a impactului înainte de modificarea legilor din domeniul achiziţiilor publice C: Implementarea măsurilor operaționale de corectare și prevenire a inconsecvențelor legislative D. Dezvoltarea și implementarea unui ghid online care va determina o schimbare de paradigmă la nivelul intregului sistem de achizitii publice Pilonul 5 al Strategiei - Funcţiile de monitorizare și supervizare ale sistemului de achiziții publice din România. **Planul de acțiune detaliat pentru îndeplinirea condiționalității ex ante pe achizițiile publice este prevăzut în anexa Cap. 6.**	31-12-2016	Agenția Națională pentru Achiziții Publice AADR
	G4.b) Măsuri de asigurare a procedurilor transparente de atribuire a contractelor.	Pilonul 3 al Strategiei - Regularitatea și calitatea procesului de achiziții publice A: Dezvoltarea controlului intern B: Eficientizarea controlului extern ex-ante C: Îmbunătățirea și extindere sistemelor pentru a preveni conflictele de interese D: Eficientizarea controlului Curtii de Conturi	31-12-2016	Secretariatul General al Guvernului Ministerul Finanțelor Publice ANAP CNADNR ANI Administrația Națională Apele Române Curtea de Conturi

	G4.c) Modalitățile de formare și de difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI.	Pilounul 4 al Strategiei - Capacitatea autorităților contractante, cu accent pe profesionalizare și aspecte de integritate B. Soluționarea deficiențelor din implementare cu scopul de a sprijini pregătirea și implementarea viitoarelor contracte de achiziții publice C. Profesionalizarea responsabililor de achiziții, precum și stabilirea unui sistem de stimulente pentru specialiștii in achiziții D. Achiziții centralizate pentru administrația centrală pentru anumite categorii de achiziții publice E. Utilizarea unităților centralizate de achiziții publice (UCA) de către autoritățile contractante din cadrul unei administrații sau de către autoritățile contractante dintr-o zonă geografică F. Sporirea capacității autorităților contractante în utilizarea procedurilor on-line G. Reducerea asimetriilor informaționale H. Realizarea unui studiu de fezabilitate pentru a evalua oportunitatea listei operatorilor economici autorizați,ca proiect pilot pentru sectorul construcției de drumuri și autostrăzi	31-12-2016	Ministerul Finanțelor Publice, MDRAP MMAP ANAP AADR
	G4.d) Măsuri de asigurare a capacității administrative de punere în aplicare și aplicare a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice.	Pilonul 2 al Strategiei Coerența generală și eficiența CADRULUI INSTITUȚIONAL A. Consolidarea politicii de achiziții publice la nivel guvernamental central B. Asigurarea unei abordari echilibrate si trans-sectoriale în promovarea politicii de achiziții publice C. Aplicarea unui mecanism de cooperare inter-institutionala D. Reforma și consolidarea funcției de help-desk în cadrul sistemului de achiziții publice E. Asigurarea unui sistem de remedii îmbunătățit și eficient	31-12-2016	Ministerul Finanțelor Publice, Agenția Națională pentru Achiziții Publice CNSC CSM
G5) Ajutoare de stat: existența unor măsuri de aplicare eficace a normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat în ceea ce privește fondurile ESI.	G5.a) Măsuri referitoare la aplicarea eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat.	Elaborarea unei baze de date care permite verificarea ex ante a eligibilității beneficiarilor pentru acordarea ajutoarelor de	31-12-2015	Consiliul Concurenței

		stat/ajutoarelor de minimis, constând în: - Încheiere Protocol de cooperare între Consiliul Concurenței, Ministerul Fondurilor Europene și Serviciul de Telecomunicații Speciale pentru crearea, utilizarea și dezvoltarea/modificarea ulterioară a bazei de date (inclusiv modificarea legislației naționale privind ajutorul de stat). - Procedura de achiziție de echipament și licențe informatice - Achiziționarea echipamentului. - Încărcarea datelor din SMIS ca parte a etapei de testare - Actualizarea bazei de date în timp real (inclusiv importul de date din SMIS în timp real). - Modificarea legislației naționale privind ajutorul de stat pentru a introduce obligația ca inițiatorii/concedenții ajutorului de stat să folosească baza de date.		
G6) Legislația de mediu privind evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment - EIA) și evaluarea strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment - SEA) Existența unor măsuri de aplicare eficace a legislației Uniunii din domeniul mediului referitoare la EIA și SEA.	G6.b) Măsuri de formare profesională și difuzare de informații pentru personalul care participă la punerea în aplicare a directivelor privind EIA și SEA.	Pentru perioada 2014-2020 formarea autorităților competente și implicate în punerea în aplicare a Directivelor EIM/ESM la toate nivelurile relevante va fi realizată pe baza strategiei și planului elaborat prin asistența JASPERS. Strategia și planul cuprind 2 cicluri: 2014 - 2016 și 2017 - 2020 - Fiecare ciclu va fi organizat în două etape: • formarea EIA: 15 sesiuni, 3 zile pentru fiecare sesiune; • formarea SEA: 15 sesiuni, 2 zile pentru fiecare sesiune. De asemenea, în perioada imediat următoare se are în vedere identificarea unor noi domenii pentru care pot fi necesare ghiduri și instrumente metodologice similare ghidurilor Jaspers, pentru realizarea EIA. Planul de acțiune detaliat pentru îndeplinirea acestui	31-12-2016	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

		criteriu privind SEA este prevăzut în anexa la Cap. 6.		

6.2.2. Lista acțiunilor care urmează a fi întreprinse pentru condiționalitățile ex-ante legate de priorități

Condiționalitate ex ante aplicabilă la nivel național	Criteriile neîndeplinite	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
P3.1) Prevenirea și gestionarea riscurilor: existența evaluărilor naționale sau regionale ale riscurilor pentru gestionarea dezastrelor, luând în considerare adaptarea la schimbările climatice	P3.1.a) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: O descriere a procesului, metodologiei, metodelor și datelor nesensibile utilizate la evaluarea riscurilor, precum și a criteriilor bazate pe riscuri pentru prioritizarea investițiilor;	Evaluarea principalelor riscuri în RO se va face în cadrul unui proiect de asistență tehnică. În conformitate cu HG nr. 2288/2004, au fost identificate instituțiile cu responsabilități în prevenirea și managementul riscului. Evaluarea principalelor riscuri în RO se va face în cadrul unui GL pentru evaluarea Riscurilor la nivel national (GLERN), sprijinit prin asistență tehnică, care are reprezentanți ai tuturor autorităților administrației publice centrale care au în gestiune tipuri de risc, reprezentanți ai mediului academic/universitar și instituții de cercetare în domeniu. Pentru operaționalizarea GL, va fi elaborat și aprobat un cadru legal. Evaluarea riscurilor se va face pe baza unei metodologii, în conformitate cu Ghidul CE de evaluare și de cartografiere a riscului și va lua în considerare toate cele 3 categorii de impact (uman; economic și de mediu; politic și social), precum și aspectele transfrontieră.De asemenea, evaluarea va asigura o prioritizare a investițiilor	30-11-2016	Ministerul Administrației și Internelor - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
	P3.1.b) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: Descriere a scenariilor de risc unic și de riscuri multiple;	Potrivit Acordului de Parteneriat (pct. 717), sprijinul acordat din fondurile comunitare se va limita doar pentru riscurile a căror evaluare a fost deja demarată. După finalizarea evaluării, vor fi elaborate scenarii de risc unic și risc multiplu. De asemenea, evaluarea va furniza o analiză a scenariilor. In acest sens, în ceea ce privește Măsura 17.2 – Fonduri mutuale din cadrul PNDR 2014-2020, în conformitate cu dispozițiile art. 19(5) din Regulamentul nr. 1303/2013, luând în considerare prevederile AP, până la realizarea evaluării riscurilor la nivel național, România va declara eligibile doar cheltuielile administrative legate de înființarea fondurilor mutuale, nefiind rambursate compensațiile plătite fermierilor.	30-11-2016	Ministerul Administrației și Internelor - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

		După finalizarea acestei evaluări a riscurilor, România va reevalua incidența riscurilor cu impact la nivelul Măsurii 17.2.		
	P3.1.c) Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente: Ține seama, după caz, de strategiile naționale de adaptare la schimbările climatice.	Strategia națională de adaptare la schimbările climatice va fi luată în considerare pentru prioritizarea investițiilor ce se adresează riscurilor specifice, asigurând reziliența la dezastrele naturale și dezvoltarea unui sistem de management al dezastrelor. Strategia națională de adaptare la schimbările climatice a fost aprobată prin HG nr. 529/2013 și se adresează impactului acestora asupra sănătății, agriculturii și pădurilor, biodiversității, ecosistemelor, apelor, zonelor marine și de coastă, infrastructurii și construcțiilor și componentei de adaptare. http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/10/2013-10-01_SNSC.pdf O detaliere extinsă a acțiunilor sectoriale va fi realizată prin Planul Național de Acțiuni privind Schimbările Climatice, a cărui pregătire a demarat în trim. II, 2014, ca parte a unui proiect de AT aflat în derulare. Planul de acțiune detaliat pentru îndeplinirea condiționalității ex ante pe prevenirea și gestionarea riscurilor este în anexa la Cap. 6.	30-11-2016	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Ministerul Afacerilor Interne – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
P5.2) Sectorul apei: existența (a) a unei politici tarifare privind apele care prevede stimulente corespunzătoare pentru ca utilizatorii să utilizeze eficient resursele de apă și (b) a unei contribuții adecvate a diferitelor utilizări ale apei pentru recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei la o rată stabilită de planul adoptat de gestionare a bazinelor hidrografice pentru investiții sprijinite prin diferite programe.	P5.2.a) În sectoarele sprijinite de FEADR, un stat membru asigură contribuția diferitelor utilizări ale apei la recuperarea costurilor serviciilor de utilizare a apei, pe sector, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) prima liniuță din Directiva-cadru privind apa, ținând seama, după caz, de efectele sociale, de mediu și economice ale recuperării, precum și de condițiile geografice și climatice ale regiunii/regiunilor afectate.	Analiza recuperării costurilor pentru serviciile de apă a fost îndeplinită în primele PMBH, costurile serviciilor de apă fiind recuperate conform art. 9 Directiva Cadru Apă. Prevederi privind recuperarea costurilor se regăsesc în Legea 241/2006 a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și HG 1202/2010 privind actualizarea cuantumului contribuțiilor specifice de gospodărire a resurselor de apă. Și Master Planurile pentru investițiile de apă/apă uzată au un capitol privind analiza economică, fiind luate în considerare accesibilitatea populației privind prețul apei, efectele economice ale recuperării costurilor serviciilor de apă și condițiile geografice specifice. Reactualizare celor 11 PMBH va cuprinde o analiză privind identificarea externalităților ca parte componentă a costurilor de	22-12-2015	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

		mediu precum și a impactului asupra resursei de apă. PMBH vor include și o evaluare a costurilor poluării difuze, pe baza unei metodologii ce va fi finalizată până la 30.06.2015.		

7. DESCRIEREA CADRULUI DE PERFORMANȚĂ

7.1. Indicatori

Prioritate	Applicable	Indicatorul și unitatea de măsură, dacă este cazul	Țintă 2023 (a)	Plăți suplimentare de ajustare (b)	Etapa 2018 % (c)	Valoarea absolută a etapei (a-b) * c
P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;	X	Numărul exploatațiilor agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A) + exploatații cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)	12.760,00		20%	2.552,00
	X	Totalul cheltuielilor publice P2 (EUR)	1.989.809.499,00		15%	298.471.424,85
P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării	X	Totalul cheltuielilor publice P3 (EUR)	1.152.753.224,00		39%	449.573.757,36
		Numărul exploatațiilor agricole sprijinite care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri de	1.768,00			

animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură		producători (aria de intervenție 3A)				
		Numărul exploatațiilor agricole care participă la sisteme de gestionare a riscurilor (aria de intervenție 3B)	8.100,00			
P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	X	Totalul cheltuielilor publice P4 (EUR)	2.718.964.114,00		40%	1.087.585.645,60
		Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (ha) (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (ha) (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului (ha) (aria de intervenție 4C)	1.521.650,00			
P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol,	X	Totalul cheltuielilor publice P5 (EUR)	809.272.674,00		11%	89.019.994,14
		Terenurile agricole și forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare care vizează promovarea sechestrării/conservării carbonului (ha) (aria de intervenție 5E) + terenurile agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care	401.875,00			

alimentar și silvic		vizează reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac (ha) (aria de intervenție 5D) + terenuri irigate care trec la un sistem de irigații mai eficient (ha) (aria de intervenție 5A)				
		Numărul operațiunilor de investiții în economisirea energiei și eficiența energetică (aria de intervenție 5B) + în producția de energie din surse regenerabile (aria de intervenție 5C)	11,00			
P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	X	Cheltuieli publice totale EUR P6 (EUR)	2.561.729.739,00		6%	153.703.784,34
		Numărul operațiunilor sprijinite care vizează îmbunătățirea serviciilor și a infrastructurilor de bază în zonele rurale (ariile de intervenție 6B și 6C)	1.151,00			
	X	Populația vizată de GAL (aria de intervenție 6B)	9.610.132,00		100 %	9.610.132,00

7.1.1. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;

7.1.1.1. Numărul exploatațiilor agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A) + exploatații cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 12.760,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 20%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 2.552,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

S-a avut în vedere experiența anterioară deoarece cele două măsuri care contribuie la obiectivul de etapă au corespondent în perioada de programare 2007-2013. S-a analizat implementarea măsurilor corespondente (112 și 121 vegetal) precum și faptul că, la obiectivul de etapă contribuie şi beneficiarii aferenți angajamentelor tranzitorii (corespondente submăsurilor 4.1 şi 6.1).

7.1.1.2. Totalul cheltuielilor publice P2 (EUR)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 1.989.809.499,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 15%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 298.471.424,85

Justificarea pentru stabilirea etapei:

S-a avut în vedere experiența anterioară bazată pe implementarea financiară a măsurilor corespondente în perioada de programare 2007-2013, precum și faptul că, la obiectivul de etapă contribuie şi beneficiarii aferenți angajamentelor tranzitorii.

7.1.2. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

7.1.2.1. Totalul cheltuielilor publice P3 (EUR)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 1.152.753.224,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 39%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 449.573.757,36

Justificarea pentru stabilirea etapei:

O parte semnificativă din alocarea financiară aferentă acestei priorități corespunde măsurii 14 Bunăstarea animalelor - angajamente încheiate în perioada 2007-2013 care vor fi finalizate din punct de vedere al angajării, majoritar (70%) în 2017, cu efectuarea plății în anul 2018. În cazul investițiilor pentru procesarea și marketingul produselor agricole, datorită gradului ridicat de complexitate al activităților și implicit a duratei de implementare, se preconizează că aportul submăsurii la obiectivul de etapa va fi limitat. De asemenea, deoarece măsura de gestionare a riscurilor este condiționată de constituirea fondurilor mutuale iar submasura privind primele de asigurare este introdusa in program in 2018, contribuția sa la țintele intermediare va fi nula.

7.1.2.2. Numărul exploatațiilor agricole sprijinite care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri de producători (aria de intervenție 3A)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 1.768,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Deoarece în cazul acestui indicator nu este întrunită condiția pragului de 50%, nu vom utiliza indicatorul prestabilit de Comisie în cazul acestei priorități ci vom opta pentru un indicator specific adițional (alternativ) care este relevant în cazul Ro, și anume ”Numărul de exploatații sprijinite pentru bunăstarea animalelor”

7.1.2.3. Numărul exploatațiilor agricole care participă la sisteme de gestionare a riscurilor (aria de intervenție 3B)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 8.100,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Deoarece în cazul acestui indicator nu este întrunită condiția pragului de 50%, nu vom utiliza indicatorul prestabilit de Comisie în cazul acestei priorități. În cadrul P3 cea mai relevantă măsură sub aspectul alocării rămâne M14 ”Bunăstarea animalelor”.

7.1.3. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură

7.1.3.1. Totalul cheltuielilor publice P4 (EUR)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 2.718.964.114,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 40%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 1.087.585.645,60

Justificarea pentru stabilirea etapei:

La această prioritate o contribuție semnificativă o au măsurile: agromediu și climă (măsura 10) și plățile pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (măsura 13). În programarea anterioara (perioada 2007-2011) gradul de realizare a acestor plăți a fost de cca. 50% (în condițiile unui buget aferent axei 2 subdimensionat la momentul 2011). În cazul măsurilor de mediu, în stabilirea țintelor intermediare s-a pornit de la experiența anterioară, respectiv de la analiza situației existente la nivelul anului 2011 în cazul măsurilor corespondente. De asemenea, s-a ținut cont de natura anuală a plăților și s-a pornit de la premisa că majoritatea beneficiarilor actuali vor solicita sprijin și pe noul program. Astfel, estimăm ca până în anul 2018 se va utiliza 40% din bugetul P4 (proporțional cu perioada de timp).

7.1.3.2. Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (ha) (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (ha) (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului (ha) (aria de intervenție 4C)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 1.521.650,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Deoarece în cazul acestui indicatori nu este întrunită condiția pragului de 50%, nu vom utiliza indicatorul prestabilit de Comisie în cazul acestei priorități ci vom opta pentru un indicator specific adițional care este relevant în cazul Ro, și anume ”Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului + terenuri agricole care fac obiectul contractelor de plăți ANC (aria de intervenție 4C)”

7.1.4. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

7.1.4.1. Totalul cheltuielilor publice P5 (EUR)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 809.272.674,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 11%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 89.019.994,14

Justificarea pentru stabilirea etapei:

82% din alocarea aferentă acestei priorități corespunde măsurii de investiții în active fizice, sumele fiind destinate investițiilor complexe în special în fermele zootehnice și investiții pentru reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații. În stabilirea țintelor intermediare au fost avute în vedere gradul ridicat de complexitate al proiectelor și durata lor mare de implementare, precum și experiența din perioada anterioară.

7.1.4.2. Terenurile agricole și forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare care vizează promovarea sechestrării/conservării carbonului (ha) (aria de intervenție 5E) + terenurile agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care vizează reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac (ha) (aria de intervenție 5D) + terenuri irigate care trec la un sistem de irigații mai eficient (ha) (aria de intervenție 5A)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 401.875,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Dată fiind contribuția importantă a submăsurii 4.3 la domeniul de intervenție 5A, vom utiliza un indicator KIS și anume ”Suprafață irigată prin trecerea la un sistem mai eficient de irigații”. Alegerea acestui indicator a avut la bază experiența anterioară din cadrul M125 care a demonstrat că proiectele de investiții în infrastructura de irigații au un grad ridicat de complexitate și necesită perioade lungi de implementare.

7.1.4.3. Numărul operațiunilor de investiții în economisirea energiei și eficiența energetică (aria de intervenție 5B) + în producția de energie din surse regenerabile (aria de intervenție 5C)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 11,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Deoarece în cazul acestui indicator nu este întrunită condiția pragului de 50%, nu vom utiliza indicatorul prestabilit de Comisie în cazul acestei priorități. Domeniul de intervenție 5B nu are prevăzută o alocare distinctă deoarece operațiunile de eficiență energetică sunt componente ale proiectelor de investiții care sunt cuantificate în cadrul altor domenii de intervenție, după caz. Similar și în cazul domeniului de intervenție 5C, a cărei alocare (mult sub plafonul de 50%) este dată de proiectele dedicate exclusiv obținerii de energie regenerabilă (biocombustibil din biomasă) provenind din submăsura 6.4.

Pentru prioritatea 5 contribuția semnificativă este adusă de submăsura 4.1 investiții în exploatații agricole, prin componenta destinată zootehniei și de submăsura 4.3 prin componenta de irigații. Propunerea indicatorilor adiționali este prevăzută în secțiunea 7.2.

7.1.5. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

7.1.5.1. Cheltuieli publice totale EUR P6 (EUR)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 2.561.729.739,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 6%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 153.703.784,34

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Alocarea financiară a acestei măsuri este distribuită între măsurile destinate sprijinirii activităților de procesare și non-agricole, infrastructura de baza și LEADER. În cazul procesarii nivelul plăților așteptate este mic ca urmare a gradului ridicat de complexitate a proiectelor. În cazul proiectelor de infrastructură nivelul scăzut al plăților preconizat pentru 2018 se datorează complexității procesului de pregătire a documentației necesare pentru accesarea sprijinului, procedurilor de achiziții publice greoaie și duratei mari de implementare a proiectelor. Majoritatea platilor in cadrul masurii de infrastructura de baza vor fi avansuri, nu plati intermediare care contribuie la realizarea obiectivelor cadrului de performanta. În cazul măsurilor LEADER, implementarea lor este condiționată într-o primă etapă de înființarea și recunoașterea GAL-urilor, implicit de elaborarea și selectarea strategiilor de dezvoltare locală. În acest context, implementarea efectivă a proiectelor va corespunde celei de a doua părți a perioadei de programare, în special în ceea ce privește plățile efectuate.

7.1.5.2. Numărul operațiunilor sprijinite care vizează îmbunătățirea serviciilor și a infrastructurilor de bază în zonele rurale (ariile de intervenție 6B și 6C)

Applicable: Nu

Țintă 2023 (a): 1.151,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c):

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 0,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

În cazul domeniului de intervenție 6B se propune un indicator KIS datorat gradului de complexitate al proiectelor (în special cele publice), bazata pe experienta din perioada de programare 2007-2013, care arata necesitatea unei perioade mai lungi de demarare a proiectelor datorata procedurilor de achiziții publice, iar pentru domeniul de intervenție 6C nu este prevăzută nici o alocare și nu se poate stabili țintă intermediară pentru cadrul de performanță.

7.1.5.3. Populația vizată de GAL (aria de intervenție 6B)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 9.610.132,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 100%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 9.610.132,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Unul din obiectivele aferente perioadei de programare 2014-2020 este creșterea suprafeței acoperită de GAL-urilor și implicit a populației, până la pragul de 100% din total populație rurală, mai ales ca urmare a necesității implementării unor proiecte integrate, dar și a facilitării accesului persoanelor atât la informație și cunoaștere, cât și la fondurile disponibile prin program.

7.2. Indicatori alternativi

Prioritate	Applicable	Indicatorul și unitatea de măsură, dacă este cazul	Țintă 2023 (a)	Plăți suplimentare de ajustare (b)	Etapa 2018 % (c)	Valoarea absolută a etapei (a-b) * c
P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură	X	Numărul de beneficiari sprijiniti pentru bunăstarea animalelor	549,00		70%	384,30
	X	Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.2	279,00		15%	41,85
P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	X	Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului + terenuri agricole care fac obiectul contractelor de plăți ANC (aria de intervenție 4C)”	6.221.650,00		80%	4.977.320,00

P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic	X	Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.1 (de exemplu, stocarea gunoiului de grajd, tratarea gunoiului de grajd)	435,00		13%	56,55
	X	Suprafața (ha) vizată de investiții în vederea economisirii de apă (de exemplu, un număr mai mare de sisteme de irigații eficiente) - KIS	362.745,00		40%	145.098,00
P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	X	Numărul de operațiuni contractate pentru a îmbunătăți serviciile de bază și infrastructura în zonele rurale (P6B și P6C) - KIS	1.151,00		60%	690,60

7.2.1. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

7.2.1.1. Numărul de beneficiari sprijiniti pentru bunăstarea animalelor

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 549,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 70%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 384,30

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Acest indicator este aferent atat angajamentelor încheiate pentru bunăstarea animalelor în perioada 2007-2013 cat si noilor angajamente generate de introducerea masurii 14. S-a avut in vedere faptul ca măsura nouă introdusă nu va produce efecte în termeni de sprijin (plată efectuata) până în anul 2019.

7.2.1.2. Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.2

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 279,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 15%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 41,85

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Indicatorul adițional propus se referă la investițiile în procesarea și marketingul produselor agroalimentare care contribuie la promovarea și funcționarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale. La stabilirea ponderii indicatorului s-a avut în vedere complexitatea proiectelor, precum și experiența programării anterioare.

7.2.2. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură

7.2.2.1. Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului + terenuri agricole care fac obiectul contractelor de plăți ANC (aria de intervenție 4C)"

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 6.221.650,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 80%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 4.977.320,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Indicatorul prestabilit de COM este "Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la biodiversitate (aria de intervenție 4A) + îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B) + îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)", însă dat fiind faptul ca nu întrunim condiția ca acest indicator să dețină peste 50% din prioritate vom adăuga și suprafața sprijinită pentru plăți din ANC a cărei alocare deține peste 50% din alocarea P4. În programarea 2007-2013, suprafața cu contracte de angajament din măsurile corespondente avute în vedere ca reper (M211, M212 si M214) a ajuns la 76,5%, drept pentru care s-a optat pentru un procent de 80% pentru țintele intermediare.

7.2.3. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

7.2.3.1. Numărul de operațiuni sprijinite prin submăsura 4.1 (de exemplu, stocarea gunoiului de grajd, tratarea gunoiului de grajd)

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 435,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 13%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 56,55

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Indicatorul adițional ales este relevant, în special pentru investițiile în modernizarea și construirea de ferme de creșterea animalelor care respectă standardele de mediu (sisteme evacuarea dejecțiilor, platforme de gunoi, stații de epurare, etc.). La stabilirea ponderii pentru anul 2018 s-a avut în vedere gradul de realizare a acestor proiecte prin PNDR 2007-2013 și numărul mare de proiecte reziliate.

7.2.3.2. Suprafața (ha) vizată de investiții în vederea economisirii de apă (de exemplu, un număr mai mare de sisteme de irigații eficiente) - KIS

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 362.745,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 40%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 145.098,00

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Indicatorul se referă la suprafața angajată prin contractele pentru investiții privind gestionarea eficienta a apei și aplicarea unor sisteme de economisire prin modernizarea sistemelor de irigații (contorizarea apei, reducerea pierderilor etc.). La stabilirea ponderii acestui indicator adițional s-a avut în vedere că elaborarea și implementarea proiectelor necesită o perioadă mai lungă de timp și că beneficiarii sunt organizații ale utilizatorilor de apă pentru irigații (beneficiarii nu sunt fermierii din submăsura 4.1, nu sunt vizate aici investițiile la nivel de fermă, ci investițiile complexe în sistemele de irigații), în programarea 2007-2013 procentul de angajare (contractare) fiind de 32,6 % din țintele prevăzute prin program.

7.2.4. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

7.2.4.1. Numărul de operațiuni contractate pentru a îmbunătăți serviciile de bază și infrastructura în zonele rurale (P6B și P6C) - KIS

Applicable: Da

Țintă 2023 (a): 1.151,00

Plăți suplimentare de ajustare (b):

Etapa 2018 % (c): 60%

Valoarea absolută a etapei (a-b) * c: 690,60

Justificarea pentru stabilirea etapei:

Se considera relevanta utilizarea indicatorului cheie de etapă (KIS) „Numărul de operațiuni contractate pentru a îmbunătăți serviciile de bază și infrastructura în zonele rurale (P6B și P6C) – KIS” deoarece investitiile sunt complexe și necesita o perioada mai lunga pentru elaborare și implementare. La aceasta se adauga si faptul ca beneficiarii sunt autoritati publice care trebuie sa aplice procedurile de achizitii publice care pot conduce la intarzieri în demararea lucrărilor de constructii.

7.3. Rezervă

Prioritate	Contribuția totală planificată din partea Uniunii (EUR)	Contribuția totală planificată din partea Uniunii (EUR) în funcție de rezerva de performanță	Rezerva de performanță (EUR)	Rezerva de performanță minimă (minimum 5%)	Rezerva de performanță maximă (maximum 7%)	Rata rezervei de performanță
P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;	1.723.804.733,00	1.750.422.880,38	105.025.373,00	87.521.144,02	122.529.601,63	6%
P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură	1.004.818.155,00	925.410.785,68	55.524.647,00	46.270.539,28	64.778.755,00	6%
P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	2.344.294.349,43	2.397.647.818,82	167.835.347,00	119.882.390,94	167.835.347,32	7%
P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o	678.821.389,57	694.270.591,26	34.713.530,00	34.713.529,56	48.598.941,39	5%

economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic						
P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	2.197.889.856,00	2.247.911.325,86	117.840.907,12	112.395.566,29	157.353.792,81	5.24%
Total	**7.949.628.483,00**	**8.015.663.402,00**	**480.939.804,12**	**400.783.170,10**	**561.096.438,14**	**6%**

8. DESCRIEREA MĂSURILOR SELECTATE

8.1. Descrierea condițiilor generale aplicate mai multor măsuri, inclusiv, dacă este relevant, definirea zonei rurale, valorile de referință, ecocondiționalitatea, utilizarea preconizată a instrumentelor financiare, utilizarea preconizată a avansurilor și dispozițiile comune referitoare la investiții, inclusiv dispozițiile de la articolele 45 și 46 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Aria de aplicabilitate a măsurilor şi sub-măsurilor

În funcţie de specific, aria de aplicabilitate menţionată în fişele tehnice ale măsurilor şi sub-măsurilor din cadrul PNDR 2014-2020 poate fi :

- întregul teritoriu al RO (UAT LAU2 – municipii, oraşe şi comune): M1, M2, M3, M4, sM6.1, sM6.3, sM6.5, M8.1, M9, M10, M11, M13, M14, M15, M16, M17.
- spațiul rural (definit ca totalitatea comunelor la nivel de UAT, comuna fiind cea mai mică UAT, nivel NUTS 5) pt sM6.2, sM6.4, M7 din PNDR.

Administrativ, teritoriul RO este reprezentat de 320 localități în zona urbană și 2861 de comune în rural. Având în vedere legislația națională - L nr. 350/2001 *privind amenajarea teritoriului și urbanismul* și L nr. 351/2001 *privind aprobarea Planului național de planificare teritorială*, spațiul rural este reprezentat de totalitatea comunelor cu satele componente;

- spațiul rural pentru M19, LEADER (definit în mod specific ca fiind format din UAT-comune și UAT- orașe mici cu o populație de maxim 20.000 locuitori)
- UAT încadrate în zonele eligibile aplicabile M10, M13, sM4.1a, sM4.2a, sM9a și sM16.4a.

Specificaţii pentru beneficiari şi definiții relevante aplicabile mai multor măsuri:

Beneficiarii fondurilor nerambursabile sunt menţionaţi în fişele măsurilor şi sub-măsurilor din PNDR 2014-2020 cu respectarea prevederilor R. nr. 1305/2013.

Definiții relevante aplicabile:

a. Activitate agricolă, conform cu prevederile art. 4(1)(c) din R nr. 1307/2013 și ale OUG nr.3/2015 *pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 şi pentru modificarea art. 2 din L nr. 36/1991 privind societăţile agricole şi alte forme de asociere în agricultură*, înseamnă după caz:

- producţia, creşterea sau cultivarea de produse agricole, inclusiv recoltarea, mulgerea, reproducerea animalelor şi deţinerea acestora în scopuri agricole:

  o menţinerea unei suprafeţe agricole într-o stare care o face adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, fără nici o acţiune pregătitoare care depăşeşte cadrul metodelor şi al utilajelor agricole uzuale, cu respectarea normelor de ecocondiționalitate, sau

  o efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an, iar pe pajiștile permanente, prin păşunat cu asigurarea echivalentului unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le

exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor. În cazul pajiștilor permanente, situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru pășunat, activitatea minimă constă în pășunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează.

o în cazul viilor și livezilor activitatea agricolă minimă presupune cel puțin o tăiere anuală de întreținere și cel puțin o cosire anuală a ierbii dintre rânduri sau o lucrare anuală de întreținere a solului.

b. Silvicultura - o ramură a economiei forestiere care cuprinde cultura, amenajarea, protecția și exploatarea patrimoniului forestier, asigurând materia primă pentru industria forestieră;

c. Sprijin pentru investiții - sprijinul public comunitar și național acordat ca finanțare nerambursabilă și/sau prin instrumente financiare;

d. Prelucrarea produselor agricole - orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol care are drept rezultat un produs care este de asemenea un produs agricol, cu excepția activităților desfășurate în cadrul fermelor care sunt necesare în vederea pregătirii unui produs animal sau vegetal pentru prima vânzare. Sprijinul FEADR poate fi extins și pentru procesarea și comercializarea produselor agricole finale care au ca rezultat produse non-Anexa I, cu conditia notificarii ca ajutor de stat;

e. Comercializarea produselor agricole - deținerea sau expunerea unui produs agricol în vederea vânzării, a punerii în vânzare, a livrării sau a oricărei alte forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzători sau prelucrători și a oricărei alte activități de pregătire a produsului pentru această primă vânzare; o vânzare efectuată de un producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare de produse agricole în cazul în care se desfășoară în spații separate, rezervate acestei activități;

f. Proiect integrat - combinarea a cel puțin două operațiuni care intră sub incidența a cel puțin două măsuri diferite, una dintre ele fiind măsura 4**,** și asigură accesul la finanțare a aceluiași beneficiar. Un proiect integrat poate fi prezentat într-o singură cerere de finanțare, poate fi evaluat ca atare în cadrul unei singure sesiuni de depunere și diferitele operațiuni pot începe simultan. Condițiile de eligibilitate legate de toate operațiunile incluse în proiectul integrat trebuie să fie îndeplinite până la semnarea contractului de finanțare, chiar dacă punerea în aplicare a unora dintre operațiuni este programată într-o etapă ulterioară. În conformitate cu R. (UE) 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a R. (UE) 1305/2013, art. 11(3), dacă o operațiune se încadrează în două sau mai multe măsuri sau în două sau mai multe tipuri diferite de operațiuni, statele membre pot atribui cheltuielile măsurii sau tipului de operațiune care predomină. Se aplică rata specifică a contribuției aferentă respectivei măsuri dominante sau respectivului tip de operațiune dominant.

g. Fermieri - persoane fizice sau juridice (de drept public sau privat) sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup şi membrii săi îl deţin în temeiul legislaţiei naţionale, a cărui exploataţie se situează pe teritoriul RO şi care desfăşoară o activitate agricolă;

h. Fermieri activi – definiția fermierului, stabilită prin legislația națională, în baza prevederilor art.9 al R. (UE) nr.1307/2013;

i. Ferma mică – exploatația agricolă având dimensiunea economică între 4.000 -11.999 SO (valoarea producției standard);

j. Ferma de dimensiune medie (mijlocie) - exploatația agricolă având dimensiunea economică între 12.000 – 250.000 SO (valoarea producției standard);

k. Ferma de familie - exploataţia agricolă aparţinând întreprinderii familiale sau persoanei juridice ai cărei asociaţi sunt exclusiv membri ai aceleiaşi familii. Dimensiunea economică a fermei de familie este cuprinsă între 4.000-100.000 SO. Prin membrii aceleiaşi familii se înţelege soţul/soţia şi rudele până la gradul III inclusiv. Definiția va fi aplicabilă după aprobarea modificării legislative la nivel național.

Condițiile specifice legate de beneficiari și alte definiții specifice sunt descrise în fișele măsurilor/submăsurilor.

Publicarea anuală ex-post a beneficiarilor de finanțare din PNDR se va face în conformitate cu art.111 din R. (UE) nr.1306/2013.

Conform art.113 din R. (UE) nr.1306/2013 beneficiarii vor fi informați asupra publicării datelor în conformitate cu art. 111 şi prelucrării datelor de către organisme de audit şi de investigare ale Uniunii şi ale statelor membre, în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii. În conformitate cu cerinţele Directivei 95/46/CE, în cazul datelor cu caracter personal, statele membre informează beneficiarii cu privire la drepturile care le revin în temeiul normelor privind protecţia datelor şi cu privire la procedurile aplicabile pentru exercitarea acestor drepturi.

Pentru măsurile care au prevăzute alte angajamente (altele decât condițiile de eligibilitate) sau cerințe ale planului de afaceri, neîndeplinirea acestora va conduce la retragerea parțială sau totală a sprijinului, proporțional cu neîndeplinirea angajamentelor, stabilita prin procedurile interne în conformitate cu art. 35 pct. (2) in Reg. (UE) nr. 640/2014.

Dispoziţii privind eligibilitatea cheltuielilor

Cheltuieli eligibile generale vor respecta prevederile din:

- **R. (UE) nr. 1305/2013** - art. 45 privind investițiile, art. 46 privind investițiile în irigații, art. 60 privind eligibilitatea cheltuielilor, în mod specific prevederile cu privire la eligibilitatea cheltuielilor în cazul unor dezastre naturale, art. 61 privind cheltuielile eligibile;
- **R. delegat (UE) nr. 807/2014** de completare a R. (UE) nr. 1305/2013 – art. 13 privind investițiile;
- **R. (UE) nr. 1303/2013** – art. 6 privind conformitatea cu dreptul Uniunii şi legislaţia naţională, Titlul IV Instrumente financiare al R. 1303/2013 (art. 37 privind instrumenele financiare, art. 42 privind eligibilitatea cheltuielilor la închidere) și Cap. III al Titlului VII al R. 1303/2013 (art. 65 privind eligibilitatea, art. 66 privind formele de sprijin, art. 67 privind tipuri de granturi și de asistență rambursabilă, art. 68 privind finanțarea forfetară pentru costuri indirecte și costuri cu personalul cu privire la granturile și asistența rambursabilă, art. 69 privind normele specifice de eligibilitate pentru granturi și asistență rambursabilă, art. 70 privind eligibilitatea operațiunilor în funcție de localizare, art. 71 privind caracterul durabil al operațiunilor).

Costurile generale, conform art 45, alin 2 litera c) a R. (UE) nr. 1305/2013, ocazionate de cheltuielile cu construcția sau renovarea de bunuri imobile și achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi, în limita valorii pe piață a activului precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv studiile de fezabilitate, vor fi realizate în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd

și construcții-montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție, in cazul sprijinului acordat prin granturi.

De asemenea, conform art 45 (2) (d) sunt eligibile, următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Cheltuielile eligibile privind investițiile specifice fiecărei masuri vor fi prevăzute în subcapitolul 8.2**.** Detalierea cheltuielilor eligibile specifice măsurilor va fi prezentată în cadrul naţional legislativ de implementare.

Cheltuielile eligibile pentru sprijinul acordat prin intermediul instrumentelor financiare sunt detaliate în fișele măsurilor vizate.

Toate investițiile sprijinite vor fi supuse evaluării de mediu din perspectiva efectelor negative potențiale asupra mediului, în conformitate cu prevederilor legale în vigoare (în conformitate cu *art. 45 (1) din R. (UE) 1305/2013, Ordinul nr. 135 din 10 februarie 2010 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice şi private; Hotărârea nr. 445 din 8 aprilie 2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului)*.

Detalii suplimentare referitoare la procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele finanțate din FEADR sunt prevăzute ca anexa la Cap. 8.1 din PNDR, cu scop informativ.

Costuri standard

Costurile standard vor fi eligibile în condițiile respectării prevederilor art. 62, R. (UE) nr. 1305/2013 și art. 67 din R.(UE) nr. 1303/2013, după cum urmează:

- pentru sM 1.1 vor fi introduse costuri unitare standard.
- pentru sM 4.1 în cazul plantațiilor de struguri de masă, doar pentru costurile legate de înființarea/înlocuirea plantațiilor (ex: material săditor, lucrări, sistem susținere etc.)
- pentru sM 4.1a) aferentă subprogramului pomicol, vor fi utilizate doar pentru costurile legate de reconversia și înființarea plantațiilor (ex: material săditor, lucrări, sistem susținere etc.).
- pentru sM 8.1 aferentă împăduririi, vor fi utilizate doar pentru costurile legate de lucrările de înființare a plantațiilor.

De asemnenea, pe baza evaluării costurilor standard evaluate prin metodologiile de calcul se acordă plăţi compensatorii de dezvoltare rurală prevăzute de M.10, M.11, M.13, M14 şi M.15, precum și plăți pentru lucrările de împădurire prevăzute in M8.

Contribuția în natură

Contribuția în natură va fi eligibilă doar pentru sM 4.1 plantații struguri de masă și pentru sM 4.1 a) aferentă subprogramului pomicol în condițiile respectării prevederilor art. 61(3) din R. (UE) nr.1305/2013 și art. 69 din R. (UE) nr. 1303/2013. Cuantumul acestor costuri va fi considerat parte de cofinanțare privată a beneficiarului.

Contribuția în natură nu este eligibilă în cadrul instrumentelor financiare.

Dreptul de folosință

Contractele care conferă dreptul de folosință asupra clădirilor și a terenurilor trebuie încheiate astfel:

- pentru o perioadă de cel puțin 10 ani începând cu anul depunerii cererii de finanțare în cazul clădirilor asupra cărora se intervine cu investiții de modernizare/extindere și a terenurilor pe care se vor realiza investiții ce presupun lucrări de construcții montaj,
- pentru o perioadă egală cu perioada de implementare şi monitorizare a proiectelor, începând cu anul depunerii cererii de finanțare în cazul clădirilor asupra cărora se intervine cu modernizări/extinderi și a terenurilor pe care se vor realiza proiecte ce presupun lucrări de construcții montaj în cazul sM 6.1, 6.2 și 6.3.
- pentru o perioada de 20 ani începând cu anul depunerii cererii de finanțare in cazul sM 6.5,
- pentru o perioada de cel putin 10 ani începând cu anul depunerii cererii de finanțare in cazul sM 4.1 pentru terenul agricol aferent plantațiilor de viță de vie pentru struguri de masă existente/nou înființate și a altor plantații,
- pentru o perioadă de minimum 15 ani începând cu anul depunerii cererii de finanțare in cazul reconversiei și înființării plantațiilor pomicole (SPT), cu excepția pepinierelor, culturilor de căpșun, zmeur, mur, coacăz și agriș unde perioada minimă este de 10 ani.

Beneficiarii măsurilor de agromediu și climă trebuie să facă dovada dreptului de utilizare a terenului pe o perioadă cel puțin egală cu cea a angajamentelor.

Plăţile în avans

In conformitate cu art. 42, art. 45 şi art 63 din R. (UE) nr. 1305/2013, RO optează pentru includerea în PNDR 2014-2020, a facilităţii ca beneficiarii sprijinului pentru investiţii, cât şi GAL-urile să poată solicita plata unui avans de până la 50% din ajutorul public acordat de către agenţiile de plăţi competente. Plata avansurilor este condiționată de constituirea unei garanții bancare corespunzătoare sau a unei garanţii echivalente procentului de 100 % din valoarea avansului. Măsurile pentru care beneficiarii vor putea solicita acordarea de plăți în avans sunt: M 4 (inclusiv STP), sM 6.4, M 7, M16 (inclusiv STP), sM 19.2, sM 19.4.

Măsurile de plăţi compensatorii pe suprafaţă pentru care se pot acorda avansuri, în conformitate cu prevederile art. 75 al R.(UE) nr.1306/2013, sunt: sM.8.1 – cu excepția costurilor de înființare, M.10, M.11, M.13, M.14 și M.15.

Principiile de selecție

PNDR 2014-2020 include la Cap. 8 „*Descrierea măsurilor selectate*" principii ce se vor utiliza în stabilirea criteriilor de selecție pentru proiecte și SDL-uri, având în vedere obiectivele relevante. Descrierea principiilor de selecție are un caracter general, dar suficient pentru a reflecta ce vizează sprijinul financiar, cine sunt potențialii beneficiari/grupuri de beneficiari și permite elaborarea ulterioară a criteriilor de selecție specifice fiecărei măsuri în parte.

AM stabileşte, în consultare cu Comitetul de Monitorizare, criteriile de selecție care permit ierarhizarea cererilor de finanțare astfel încât sprijinul financiar să fie canalizat către proiectele care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în PNDR. Criteriilor de selecție li se va asocia un anumit punctaj conform importanței lor, permițând derularea corespunzătoare a activității de evaluare/ selectare.

Criteriile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă, cu respectarea art. 49 al R.(UE) nr. 1305/2013 privind tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și

direcționarea măsurilor în acord cu prioritățile UE pentru dezvoltare rurală. Anumite criterii de selecție au fost elaborate în baza unor studii de specialitate realizate și asumate de către MADR.

Selecţia proiectelor/cererilor de finanțare va urma o procedură transparentă şi bine documentată, realizată pe baza criteriilor de selecţie stabilite şi a regulilor prezentate mai jos. Selecţia proiectelor/aplicațiilor se aplică pentru M 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 15,16, 19.1 si 19.3 cu luarea în considerare a principiului proporționalității privind dimensiunea operațiunii.

In cazuri excepționale pentru M1 și M2 selecția beneficiarilor se va putea realiza și prin aplicarea procedurii de achiziții publice, reglementată prin legislația națională.

Selecția proiectelor/cererilor de finanțare pentru M 3, 4, 6 și 7 va fi organizată pe baza următoarelor principii aplicabile la nivel de sM/componenta/schema:

- Organizarea uneia sau mai multor sesiuni continue de depunere a proiectelor/cererilor de finanțare cu o alocare financiara raportata la o perioada predefinita, cu selecţie lunară/trimestrială;
- Alocarea financiara predefinita poate contine si suma rezultata din aplicarea procentului de supracontractare care poate fi luat în considerare în parte;
- Prioritate în evaluare/selecție pentru proiectele cu punctajul cel mai mare la începutul sesiunii;
- Respectarea pragului minim pe parcursul sesiunii.

În situația în care toate fondurile alocate unei submăsuri/componente/schema au fost scoase la licitaţie, după finalizarea ultimei sesiuni de depunere a proiectelor pe măsurile din PNDR, disponibilul reprezentat de supracontractare, economiile şi rezilierile identificate după lansarea ultimei sesiuni de depunere a proiectelor, se va utiliza pentru finanţarea proiectelor eligibile, rămase fără finanţare sau pentru organizarea unei noi sesiuni de depunere.

În cazul M9 și M16, selecția proiectelor va fi organizată pe baza următoarelor principii:

- Organizarea a două sesiuni pe an, cu un buget anual predefinit;
- Respectarea pragului minim pe parcursul anului.

În ceea ce privește M1, sesiunile de depunere se vor organiza pe teme de formare profesională stabilite de AM.

În ceea ce privește M8, numărul sesiunilor de depunere a proiectelor, precum și bugetul alocat, vor fi stabilite de AM cu consultarea Comitetului de Monitorizare.

În ceea ce privește M15, va fi o singură perioadă de depunere a cererilor de plată și semnare a angajamentelor, stabilită de AM.

Pentru sub-măsura 19.1 va fi organizată o singură sesiune de selecție a proiectelor cu o durată limitată, care va fi o etapă preliminară selecției SDL. Selecția SDL se va realiza în baza unei proceduri de selecție specifice aplicată la nivelul AM. Pentru sub-măsura 19.2 procesul de selecție va intra în atribuțiile GAL-urilor, pe baza unor principii similare și este descrisă la subcapitolul 8.2.

În vederea respectării cheltuielilor planificate în cadrul măsurilor, submăsurilor și domeniilor de intervenție, autoritățile române vor organiza sesiuni de proiecte ținând cont de această distribuire a cheltuielilor. Astfel se va asigura coerența între planul financiar, planul de indicatori si cadrul de performanță.

Pentru a asigura coerența intervențiilor din aria de aplicabilitate a ITI DD cu Strategia elaborată pentru acest teritoriu, după aprobarea Strategiei SIDD DD, se vor lansa sesiuni dedicate pentru teritoriul ITI, utilizând alocarea indicativă ITI aferentă M4, M6 (cu excepția sM 6.5), M7.

Cheltuieli neeligibile generale aplicabile mai multor/ tuturor măsurilor în funcție de tipul de sprijin acordat:

- cheltuielile cu achiziţionarea de bunuri și echipamente ”second hand”;
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepţia:

o costurilor generale definite la art 45, alin 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare pentru grant

o cheltuielilor necesare implementării proiectelor care presupun și înființare/reconversie plantații pomicole în cadrul sM 4.1a care pot fi realizate după depunerea cererii de finanțare, conform art. 60 (2) din R 1305/2013

o cheltuielilor aferente etapei I a sM 16.1 si 16.1a care pot fi realizate după depunerea cererii de finanțare, conform art. 60 (2) din R 1305/2013

o cheltuielilor aferente înființării fondului mutual care sunt eligibile de la momentul depunerii cererii de finanțare și costurilor generale privind elaborarea planului de activitate necesar pentru acreditare care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanţare în condițiile respectării prevederilor schemei de ajutor de stat;

o cheltuileilor aferente platii primei de asigurare in cazul sM 17.1 care pot fi realizate inainte de depunerea cererii de sprijin.

- cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal şi pentru transport persoane, exceptând mijloacele de transport utilizate de echipa GAL, conform mențiunilor din cadrul sM 19.4, precum și a celor menționate în capitolul asistență tehnică;
- cheltuieli efectuate înainte de depunerea solicitarii de sprijin prin instrumente financiare, cu excepţia costurilor generale definite la art 45, alin 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013
- cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:

a. dobânzi debitoare, cu excepţia celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenţii pentru dobândă sau a unei subvenţii pentru comisioanele de garantare și a celor pentru fondurile mutuale în condițiile menționate în M17

b. achiziţionarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor din cadrul sM 6.1, sM 6.2 și sM 6.3 și a instrumentelor financiare în limita stabilită în art. 4 (1) din Reg. nr. 480/2014;

c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepţia cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislaţiei naţionale privind TVA-ul sau eligibilă conform a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;

- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

Cheltuielile neeligibile privind investițiile specifice fiecărei măsuri vor fi prevăzute în subcapitolul 8.2**.** Detalierea cheltuielilor neeligibile specifice măsurilor va fi prezentată în cadrul naţional legislativ de implementare.

Instrumente financiare

Având în vedere nevoile de finanţare ale fermierilor şi ale antreprenorilor din zonele rurale, precum și persistența, în perioada de programare 2007-2013, a dificultăților legate de accesul la servicii financiare în vederea asigurării cofinanțării private necesare implementării proiectelor FEADR, PNDR va pune la dispoziţia beneficiarilor privaţi instrumente financiare (IF) adecvate.

În acest scop, la nivelul MADR a fost realizată, în anul 2014, o evaluare ex-ante a IF, de către un consultant extern conform prevederilor art. 37, alin. 2 din R. (UE) nr. 1303/2013, pentru a evalua elementele de eșec ale pieței, situațiile de sub-investire și pentru a identifica nivelul estimat, natura nevoilor de investiții precum și cele mai potrivite IF pentru a veni în întâmpinarea acestora.

Evaluarea ex-ante a identificat nevoia de implementare a IF la nivel național, sub responsabilitatea Autorității de Management, în concordanță cu art. 38(1) (b) și 38(3) (b) ale R. (UE) nr. 1303/2013.

În urma rezultatelor evaluării ex-ante a IF, cele două IF recomandate pentru a răspunde nevoilor beneficiarilor Programului sunt:

- un instrument de garantare specific FEADR, în vederea acoperirii riscului de credit la nivelul împrumuturilor individuale;
- un instrument de creditare cu partajarea riscului care combină resursele publice cu cele ale intermediarilor financiari pentru a asigura finanțarea destinatarilor finali.

În baza ultimelor analize la nivelul ministerului şi rezultatelor obținute în urma actualizării evaluării ex-ante întreprinse în 2016, MADR a decis să implementeze un instrument de creditare cu partajarea riscului din FEADR, sprijinul sub forma garanțiilor urmând să fie furnizat pe baza resurselor de la bugetul de stat provenite din perioada precedentă 2007-2013 în urma închiderii schemelor de garantare. Instrumentul financiar va lua forma unui fond de creditare cu scopul îmbunătățirii accesului la finanțare al destinatarilor finali prin suplimentarea capitalului intermediarilor financiari (instituțiilor finanțatoare) din resursele PNDR.

Măsurile în cadrul cărora va fi disponibil sprijinul prin instrumente financiare sunt:

- M 4 „Investiții în active fizice”- sM 4.1 „Investiții în exploatații agricole”, și sM 4.2 „Investiții pentru procesarea/ marketingul produselor agricole”;
- sM 4.1a și 4.2a din cadrul sub-programului tematic pentru pomicultură;
- sM6.4 „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”,
- Proiectele cu finanțare din LEADER care răspund la obiectivele submăsurilor prezentate mai sus.

Pentru implementarea instrumentului de creditare, România a analizat posibilitatea de a contribui în cadrul unui instrument financiar instituit la nivelul Uniunii, motivul pentru care nu a fost aleasă această variantă de implementare fiind menționat în Evaluarea ex-ante pentru IF.

Sumele indicative din FEADR alocate pentru a furniza sprijin prin IF sunt cuprinse în planul de finanțare din Capitolul 10. Plata contribuțiilor în cadrul IF se va face conform acordurilor de finanțare semnate.

Implementarea IF se va realiza în conformitate cu prevederile art. 38, alin 4, lit b) i) din Regulamentul nr. 1303/2013 coroborat cu prevederile art 7 din Regulamentul delegat nr. 480/2014 in ceea ce priveste selectarea intermediarilor financiari.

Responsabilitățile entităților implicate. Modalitățile de alocare a sumelor către beneficiarii IF, relația acestora cu MADR și AFIR precum și termenii și condițiile de implementare a IF vor fi reglementate prin acorduri de finanțare, întocmite în conformitate cu Anexa IV a R. (UE) nr. 1303/2013, incluzând cerințele specifice cuprinse în art. 6 al R. Delegat (UE) nr. 480/2014. IF vor fi gestionate ca blocuri financiare distincte de către instituțiile financiare responsabile de implementare acestea urmând a evidenția în contabilitate distinct cheltuielile administrative aferente IF.

Descrierea instrumentului financiar de creditare cu partajarea riscului. În urma semnării Acordului de finanțare dintre autoritatea contractantă și beneficiarul instrumentului, aceasta va angaja fonduri din PNDR pentru instrumentul de creditare cu partajarea riscului, în tranșe, conform fondurilor alocate, în concordanță cu Art. 41 din Regulamentul nr. 1303/2013.

Caracteristicile instrumentului de creditare cu partajarea riscului, rezultate în urma analizelor și actualizării evaluării ex-ante, sunt următoarele:

- va putea fi accesat atât pentru cofinanțarea proiectelor de investiții cât și pentru acordarea de credite de sine stătătoare;
- valoarea creditului pentru cofinanțarea grantului va fi în limita cheltuielilor eligibile ale proiectului (exclusiv pentru partea de cofinanțare privată); în cazul creditelor de sine stătătoare, valoarea creditului va fi de maximum 1 mil. euro (sau echivalent lei).
- rata de partajare a riscurilor va fi de maximum 70%. Pierderile și recuperările care rezultă din activitatea de creditare vor fi atribuite instituţiilor financiare și fondurilor aferente PNDR proporțional cu rata de partajare a riscului (pari-passu și pro-rata);
- în cazul combinării cu grantul, decizia intermediarului financiar de acordare a creditului va fi independentă de decizia de finanțare a agenției de plăți, astfel un proiect declarat neeligibil pentru grant pe parcursul perioadei de implementare nu va atrage după sine exigibilitatea creditului de cofinanțare;
- alocarea financiară pentru instrument nu va fi separată pe măsuri și/sau pe tipuri de sprijin (credite de sine stătătoare și IF combinat cu grant) pentru a permite o flexibilitate a instrumentului și reglarea în funcție de cerere.

În conformitate cu acordul de finanțare, Intermediarii financiari vor crea un portofoliu de credite noi adresate beneficiarilor eligibili conform prevederilor submăsurilor 4.1, 4.1a, 4.2, 4.2a și 6.4 din Capitolul 8.2 din PNDR, inclusiv beneficiarilor LEADER ale căror proiecte contribuie la realizarea obiectivelor sub-măsurilor menționate anterior.

Politica de creditare a Intermediarilor financiari adresată destinatarilor finali va avea în vedere îndeplinirea următoarelor condiții (lista nu este exhaustivă):

- Creditele acordate prin IF vor respecta condițiile de eligibilitate stabilite în cadrul fișelor sub-măsurilor şi cele rezultate din condiţiile de finantare stabilite de intermediarii financiari;
- Creditele pot acoperi inclusiv fondul de rulment în condiţiile art. 45, alin (5) al Reg. nr. 1305/2013.

- Dobânda aferentă contribuției intermediarilor financiari la contractele de credit acordate va fi stabilită de către aceștia, având în vedere condițiile pieței și normele de creditare proprii și va fi inclusă în Acordul de finanțare constituind criteriu esențial în cadrul procedurii de selecție a instituţiilor financiare. Comisioanele percepute de către Intermediarii financiari pentru implementarea instrumentului vor face de asemenea obiectul procedurii de selecție;
- Dobânda globală aplicabilă întregii valori a creditului acordat fiecărui destinatar final va reflecta, proporțional cu rata de partajare a riscurilor, nivelul ratelor dobânzilor aferente Intermediarilor financiari și contribuției PNDR. Pentru contribuţia PNDR nu se percep dobânzi la nivelul destinatarilor finali.

Pe perioada funcționării instrumentului de creditare cu partajarea riscului, fondurile returnate la expirarea contractelor de creditare și pe parcursul rambursării principalului vor fi reutilizate de Intermediarii financiari pentru acordarea de noi împrumuturi beneficiarilor eligibili.

Costurile și comisioanele de management ale IF vor respecta prevederile art. 13 din Regulamentul Delegat nr. 480/2013.

Perioada de eligibilitate a IF va fi până la 31 decembrie 2023. Cheltuielile eligibile la închiderea programului vor fi determinate în conformitate cu art. 42 al R. (UE) nr. 1303/2013.

Autoritatea de Management transmite Comisiei, anual, un raport specific privind implementarea IF, anexă la raportul anual de implementare, în conformitate cu art. 46 al R. (UE) nr. 1303/2013.

Specificații privind eco-condiționalitatea și nivelul de referință relevant

Eco-condiționalitatea (Cross-compliance)

Conform prevederilor art. 92 al R.(UE) nr. 1306/2013, beneficiarii măsurilor prevăzute la art. 21(1)(a) (M8.1), 28 (M10), 29 (M11), 31 (M13), 33(M14) și 34 (M15) ale R. (UE) nr. 1305/2013 trebuie să aplice la nivelul întregii ferme standardele de eco-condiţionalitate, care includ bunele condiţii agricole şi de mediu (GAEC) şi cerinţele legale în materie de gestionare (SMR). Standardele de eco-condiţionalitate aplicate începând cu anul 2015 sunt cele stabilite prin Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 *pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din RO*, care transpune prevederile Titlului VI - Cap. 1 al R.(UE) nr. 1306/2013.

Nivelul de referință relevant (baseline)

Conform art. 28(3) şi 29(2) ale R (UE) nr. 1305/2013, cerinţele de bază pentru plăţile acordate în cadrul angajamentelor de agro-mediu şi climă şi a celor pentru agricultură ecologică, constituie nivelul minim obligatoriu neremunerat, fiind constituite din:

- standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din R. (UE) nr. 1306/2013;
- criteriile relevante și activitățile minime stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din R. (UE) nr. 1307/2013;
- cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională;
- alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislaţia naţională.

Standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din R. (UE) nr. 1306/2013 sunt stabilite în RO prin legislaţia naţională, respectiv Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din RO (cu modificările şi completările ulterioare).

De asemenea, criteriile relevante și activitățile minime stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din R. (UE) nr. 1307/2013 sunt stabilite în RO prin OUG nr.3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020.

Cerințele minime relevante privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor au fost prevăzute de legislaţia naţională (Ordinul privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură, HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul RO, Ordinul 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Reg. privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în RO– acte normative cu modificările si completările ulterioare).

RO a transpus Directiva UE 128/2008 privind Utilizarea Durabilă a Pesticidelor. În conformitate cu OG 34/2012 care a transpus Directiva principiile de management integrat al organismelor dăunătoare sunt considerate voluntare. În ceea ce privește principiul 2, monitorizarea dăunătorilor este sub responsabilitatea autorității naționale (Agenția Fitosanitară), iar în ceea ce privește principiul 8 utilizatorii profesioniști de pesticide ar trebui să țină evidența pesticidelor utilizate.

Alte cerințe relevante obligatorii prevăzute de legislația națională în cazul M11 este Ordinul nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică. Pentru pachetul 8 al M10 o serie de acte legislative prezentate în cadrul fișei măsurii prevăd alte cerințe relevante obligatorii specifice fiecărei specii de animale, referitoare la identificarea și înregistrarea animalelor în registrul genealogic.

În ceea ce privește M15, Codul silvic, legislația silvică subsecventă, precum și sistemul de norme tehnice silvice, economice şi juridice care alcătuiesc regimul silvic cuprind **cerințele obligatorii relevante** prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant. În cadrul măsurii sunt prezentate cerințe specifice cu cea mai mare relevanță pentru cele două pachete.

Combinarea angajamentelor şi evitarea dublei finanţări sau a supracompensării în cazul combinării angajamentelor

Posibilitățile de combinare a măsurilor de mediu şi climă sau pachetelor din cadrul acestora (M.8.1 și M15, sau M.10.1, M.11 și M.13), pentru cazurile în care acestea sunt complementare și compatibile sunt prevăzute în fişele tehnice ale măsurilor. Metodologiile de calcul asigură evitarea dublei finanţări sau a supracompensării în cazul combinării diferitelor măsuri sau pachete. Lista combinațiilor permise a diverselor angajamente și măsuri este prezentată în anexa la Cap. 8.1 din PNDR - combinare angajamente M.10, M.11, M.13.

În plus, evitarea dublei finanțări cu plăţile acordate prin Pilonul I pentru practicile agricole benefice pentru mediu și climă (cerințele de înverzire) este asigurată prin metodologia de calcul a plăților compensatorii

acordate prin M10 și M11. Astfel, pentru asigurarea că orice risc privind dubla finanțare este exclus, calculul costurilor suplimentare și a pierderilor de venit pentru plățile compensatorii a luat în considerare practicile de înverzire obligatorii, acolo unde a fost cazul. De asemenea, a fost avută în vedere demarcarea dintre măsurile de agromediu și climă și standardele de eco-conditionalitate.

Transferul între piloni

RO a optat pentru transferul din Pilonul I către Pilonul II a sumei de 112,3 mil euro. Acest transfer va fi utilizat pentru sub-măsura *6.5 Schema pentru micii fermieri.* Transferul a fost notificat în august 2014 și aprobat prin R delegat nr. 1378/2014.

8.2. Descriere pe măsură

8.2.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)

8.2.1.1. Temei juridic

Articolul 14 din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013

Articolul 6 si 14 din Regulamentul de implementare (UE) nr. 808/2014

Articolul 5 si 8 din Regulamentul delegat (UE) nr.807/2014

8.2.1.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Majoritatea fermierilor din România, în special cei care deţin exploataţii de dimensiuni mici şi mijlocii, nu dispun de cunoștințe adecvate în domeniul metodelor de management, al tehnologiilor și standardelor moderne de producție, în special în sectorul zootehnic şi horticol, axându-se preponderent pe experiența de practică tradițională. De asemenea, nivelul de conștientizare, cunoștințe și abilități al acestora cu privire la metode moderne şi inovative de procesare şi marketing ale produselor agricole, inclusiv în contextul lanţurilor scurte de aprovizionare, este insuficient pentru a putea răspunde cererii pieței şi a îndeplini standardele la nivel european. În plus, aceştia nu deţin de suficiente cunoştinţe cu privire la practicile de mediu care aduc beneficii biodiversităţii, solului şi apei şi nu deţin informaţii privind practicile agricole care contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc şi la reducerea emisiilor de GES. Evoluția în sectorul agro-alimentar din România necesită pentru micii procesatori un nivel ridicat de informare tehnică, economică și de management al afacerii pentru a îndeplini cu succes standardele UE (siguranţă alimentară, sănătatea animalelor, norme de mediu, etc.) și de a face faţă unui mediu concurenţial.

Este nevoie de o capacitate sporita de a accesa cunoștințe și informații în cadrul lanțului alimentar, inclusiv prin acțiuni de diseminare a informațiilor.

Acţiunile privind transferul de cunoştinţe şi acţiuni de informare vizează acompanierea măsurilor de creştere a competitivităţii şi diversificării din agricultură și a necesităţii restructurării şi modernizării sectorului agricol, a încurajării afacerilor orientate spre piaţă, procesarea şi comercializarea produselor agricole, a sporirii cerinţelor pentru o gamă largă şi diversificată de aptitudini economico-financiare şi de management cât şi a celor legate de îndeplinirea obiectivului gestionării durabile a terenurilor şi protecţiei

mediului, aplicarea de tehnologii şi practici prietenoase cu mediul, bunelor practici de producţie agricolă, precum şi de utilizare a energiei regenerabile, a aplicării soluţiilor tehnologice şi practicilor agricole, care să asigure alternative la combaterea secetei prin metodele de irigaţii.

Evoluţia şi specializarea agriculturii necesită un sprijin adecvat de formare profesională tehnică şi economică, precum şi o capacitate mai mare de acces la cunoştinţe şi informaţii, inclusiv sub forma diseminării de informații.

Transferul de cunoştinţe şi acţiunile de informare vor fi adaptate la nevoile grupurilor ţintă. Prin urmare, trebuie sprijinite în egală măsură, formarea profesionala si dobandirea de competente, activităţile demonstrative și acțiunile de informare, care vor contribui la crearea și implementarea unui management eficient al exploataţiilor şi adoptarea de practici prietenoase cu mediul.

Cunoştinţele şi informaţiile dobândite prin transferul de cunoştinţe şi acţiunile de informare vor permite fermierilor și micilor procesatori, să-şi sporească gradul de competitivitate, să utilizeze tehnologii și procese inovative, să utilizeze mai eficient resursele, să îmbunătăţească performanţele de mediu.

De asemenea, vor permite fermierilor și micilor procesatori să dobândească cunoştinţe pentru o mai bună gestionare a riscurilor la care sunt supuse exploatațiile agricole, prin adoptarea de tehnologii de producție adecvate, acțiuni de prevenire a riscurilor, precum și accesarea sistemelor de asigurări și a fondurilor mutuale pentru agricultură în vederea compensării pierderilor legate de evenimentele climatice adverse sau boli ale plantelor și animalelor.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la satisfacerea nevoilor privind: Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor (001), Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor (003), Lanțuri alimentare integrate (009).

Pentru a răspunde nevoilor identificate, prin măsura 01 - „Transfer de cunoştinţe şi acţiuni de informare” sprijinul se va acorda în două direcții: 1) formare profesională şi dobândire de competenţe și 2) acțiuni de informare şi activităţi demonstrative. Astfel, se propune implementarea a două sub-măsuri.

Contribuţia măsurii la DI:

DI 1A- „*Încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale*”*;*

Sprijinul acordat prin acțiunile de informare, precum și acțiunile de formare profesională va ajuta la transferul de cunoștințe, promovarea cooperării și aplicarea unor tehnici inovative în cadrul lanțurilor alimentare, inclusiv diseminarea rezultatelor obținute în urma activităților depuse în grupurile operaționale. Aceste acțiuni vor contribui la măsurile de restructurare şi modernizare a exploataţiilor în vederea creşterii competitivităţii şi productivităţii precum și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Totodată, fermierii vor avea acces la cunoştinţe şi informaţii pentru un management bun al riscurilor climatice și alte riscuri la care sunt expuse exploataţiile.

DI 1C - „*Încurajarea învăţării pe tot parcursul vieţii şi a formării profesionale în sectoarele agricol şi forestier*”*;*

Sprijinul acordat prin acțiunile de informare va asigura faptul că fermierii vor avea acces la informații și cunoștințe care vor contribui la dezvoltarea abilităților în sectorul agricol, adoptarea de practici agricole

prietenoase cu mediul, gestionarea riscurilor la care sunt expuse exploataţiile, care vor asigura un management eficient și profesionist al exploataţiilor.

Asigurarea cursurilor de formare profesională va contribui la actualizarea competențelor profesionale în sectorul agricol și agroalimentar romanesc și la dobândirea de abilități orientate către practicarea unui management tehnologic și economic eficient la nivelul exploataţiilor, adoptarea de practici prietenoase cu mediul.

DI 2A - „*Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor şi facilitarea restructurării şi modernizării fermelor, în special în vederea creşterii participării şi orientării către piaţă, cât şi a diversificării agricole*”*;*

Sprijinul acordat prin acţiunile de informare şi activităţile demonstrative va asigura fermierilor informaţii asupra posibilităţilor de îmbunătăţire a eficienței activității și diversificarea producţiei prin tehnici și tehnologii inovative pentru asigurarea participării şi orientării către piaţă.

Acţiunile de formare profesională vor fi orientate pentru a asigura dezvoltarea abilităţilor şi competenţelor necesare în vederea îmbunătăţirii performanţei şi a viabilităţii fermelor pentru o mai bună integrare pe piaţă precum şi pentru îmbunătăţirea cunoștințelor de management.

DI 2B - „*Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificaţi corespunzător şi în special, a reînnoirii generaţiilor*”*;*

Sprijinul acordat prin acțiunile de formare profesională va contribui la instruirea specifică pentru tinerii fermieri în vederea îmbunătăţirii nivelului de cunoștințe agricole pentru îmbunătățirea performanțelor generale ale fermelor în care sunt instalați.

DI 3A - „*Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanţul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creşterii valorii adăugate a produselor agricole, promovarea pe piețele locale a circuitelor scurte de aprovizionare, grupurilor de producători şi a organizațiilor interprofesionale*”*;*

Sprijinul acordat prin acțiunile de informare va facilita accesul fermierilor (inclusiv grupurile şi organizaţiile de producători) şi micilor procesatori la informații actualizate, atât prin prezentarea unor materiale informative, cât și prin efectuarea de vizite în cadrul unor investiții de succes, prin prezentarea modelelor practice ale modului în care pot îmbunătăți calitatea produselor, adăuga valoare produselor, dezvolta lanțurile scurte de aprovizionare și grupurile de producători.

DI 3B- „*Sprijinirea gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor*”;

Sprijinul acordat prin acțiuni de informare va contribui la accesul fermierilor la informații cu privire la managementul riscului precum metode de producție pentru minimizarea sau gestionarea riscurilor asociate cu fenomenele climatice nefavorabile, bolile plantelor sau animalelor tehnologii si practici agricole adaptate conditiilor climatice, acțiuni preventive pentru evitarea aparitiei unor focare de boli, în vederea minimizării acestuia la nivel de fermă. De asemenea, vor fi prezentate informații cu privire la posibilitățile oferite de aderarea și contribuția la fondul mutual, în vederea compensării financiare a eventualelor pierderi suferite în urma producerii unor fenomene climatice nefavorabile sau a unor boli ale animalelor și plantelor.

DI 4A - „*Refacerea, conservarea şi dezvoltarea biodiversităţii, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice şi în cadrul activităţilor agricole de mare valoare naturală, precum şi a stării peisajelor europene*”;

Sprijinul acordat prin acțiuni de informare, precum și prin acțiuni de formare profesională şi dobândire de competenţe va contribui la corecta implementare a angajamentelor de agromediu și climă, din perspectiva impactului aşteptat, prin participarea fermierilor la respectivele acțiuni.

DI 4B - „*Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrăşămintelor şi a pesticidelor*”;

Sprijinul acordat prin participarea la acţiuni de informare și activităţi demonstrative precum și acțiuni de formare profesională fermierii va contribui la îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor în vederea aplicării în mod adecvat a practicilor specifice agriculturii ecologice.

Pentru ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor pe terenurile agricole sunt programate măsuri de conversie la practicile și metodele specifice agriculturii ecologice și de menținere a acestora.

DI 4C - „*Prevenirea eroziunii solului şi ameliorarea gestionării solului*”;

Sprijinul acordat prin acţiunile de informare va contribui la îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor privind aplicarea bunelor practici în agricultură care conduc la combaterea fenomenelor de degradare a solului (eroziunea cauzată de ape şi de vânt, salinizare/alcalinizare, compactarea solului, scăderea biodiversităţii solului şi scăderea materiei organice, etc.).

Adoptarea practicilor de agromediu ce vizează conservarea solului este necesară și va fi asigurată prin sprijinirea de acțiuni de formare profesională şi dobândirea de competenţe.

DI 5A - „*Eficientizarea utilizării apei în agricultură*”;

Sprijinul acordat prin participarea la acţiuni de informare, precum și în cadrul acțiunilor de formare profesională va contribui la informarea și instruirea fermierilor în vederea identificării unor soluţii tehnologice şi adaptarea unor practici agricole (de ex. utilizarea de soiuri rezistente la secetă), care să asigure alternative la combaterea secetei prin metodele de irigaţii pentru a creste eficiența utilizării apei, contribuind astfel la adaptarea la efectele schimbărilor climatice și ameliorarea climatului local.

DI 5D - „*Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură*”.

Sprijinul acordat prin acțiuni de informare, dar și prin acțiuni de formare profesională şi dobândire de competenţe va completa sprijinul pentru investiții care promovează utilizarea redusă a inputurilor și a lucrărilor mecanizate, practici care protejează solul, precum și tehnici adecvate de management al gunoiului de grajd.

Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură va fi susținută prin investiții în active fizice, respectiv în tehnologii eficiente de reducere a poluării și respectarea standardelor, inclusiv respectarea legislației de mediu.

Efecte secundare:

Măsura 01 este programată direct sub DI indicate mai sus. Suplimentar se așteaptă ca aceasta măsura să contribuie indirect la obiectivele **DI 6 A.**

Contribuţia la temele orizontale

Mediu şi climă

Un rol deosebit de important în înţelegerea şi asumarea de către fermieri a angajamentelor privind protecţia mediului, inclusiv protejarea biodiversităţii, precum şi a acţiunilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice și de reducere a concentrației de GES din atmosferă (limitarea emisiilor din agricultură, generate de activități cheie precum producția animalieră şi utilizarea îngrășămintelor, cât și intensificarea activității de sechestrare a carbonului) îl deține transferul de informații şi cunoștințe, formarea şi dobândirea de aptitudini.

Transferul de cunoștințe joacă un rol deosebit de important în înţelegerea şi asumarea de către fermieri a angajamentelor privind protejarea biodiversității atât în zonele Natura 2000 și HNV, cât și în afara acestora, managementul sustenabil al terenurilor agricole, cât și corelarea și crearea de sinergii cu cerințele prevăzute prin pachetul de înverzire și eco-condiționalitatea din cadrul plăților directe (Pilonul I al PAC). Aplicarea cunoștințelor dobândite de fermieri prin transferul de cunoștințe vor contribui atât la atingerea obiectivelor PNDR în ceea ce privește protecția mediului, cât și a celor prevăzute în strategiile naționale sau europene care vizează gestionarea durabilă a resurselor (biodiversitate, apă, sol).

O componentă extrem de importantă a transferului de informații şi cunoștințe, formării şi dobândirii de aptitudini trebuie să se concentreze și asupra acţiunilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice și de reducere a concentrației de GES din atmosferă, prin promovarea de practici și tehnologii care urmăresc sechestrarea de carbon, adoptarea de culturi rezistente la secetă, metode de anvelopare a clădirilor, identificarea de surse de energie regenerabilă care să conducă la limitarea emisiilor din agricultură, generate de activități-cheie precum producția animalieră şi utilizarea îngrășămintelor, atât la nivel de fermă, unități agricole de mari dimensiuni sau chiar la nivelul comunității. Încurajarea activităților demonstrative și de informare în cadrul fermelor vizează un transfer mai elocvent și o deschidere a fermierilor de a adopta noi practici ce contribuie la o mai bună protejare a mediului și adaptare la schimbările climatice.

Inovare

Acțiunile de formare profesională şi de informare care vor fi finanțate prin această măsură au un rol important în dobândirea de cunoştinţe, competenţe şi concepte noi în rândul fermierilor şi a persoanelor active în domeniul agro-alimentar. De asemenea, activităţile demonstrative le permit acestora să aibă contact cu echipamente şi utilaje moderne, tehnologii inovatoare, să beneficieze de transfer de practici noi etc. Cursurile de formare şi sesiunile demonstrative pot stimula inovarea inclusiv prin cooptarea de practicieni inovatori care pot acţiona ca factori de diseminare pentru fermierii din jur. De asemenea, interacţiunile de grup, schimburile de experienţă, practicile şi ideile pot acţiona ca un catalizator pentru procesul de inovare. Prin expunerea la noi idei, metode şi principii, prin interacţiune şi învăţare, fermierii devin mai bine pregătiţi, mai receptivi la noi idei şi concepte şi mai înclinaţi să aplice tehnologii şi practici inovatoare în domeniul lor de activitate.

Transferul de cunoştinţe şi informarea au un rol extrem de important în cadrul Programului Naţional de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 deoarece acestea sprijină inovarea şi facilitează dezvoltarea, folosirea şi transferul de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăţi sistemele de producţie, produsele și serviciile.

8.2.1.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.1.3.1. 1.1 Sprijin pentru formarea profesională şi dobândirea de competenţe

Submăsură:

- 1.1 - sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe

8.2.1.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Scopul submăsurii:

În cadrul acestei sub-măsuri se urmărește îmbunătăţirea competenţelor şi cunoştinţelor de bază precum și diseminarea/asimilarea rezultatelor cercetării şi inovării, prin acţiuni de formare profesională şi dobândire de cunoştinţe în rândul fermierilor (în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează în ferme mici și care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 și beneficiari ai măsurii de agromediu și climă - măsura 10).

Scopul sprijinului acordat prin sub-măsură este de a contribui la:

· Îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și economice, specifice pentru practicarea și gestionarea activităților în domeniul agricol și agroalimentar ale fermierilor, precum și a managementului general al fermei. Ca rezultat se așteaptă ca tinerii fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează in ferme mici si care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 , să pună în practică tehnici și tehnologii agricole, inclusiv rezultatele cercetării.

· Dobândirea și îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor privind aspectele de mediu, schimbări climatice,gestionarea eficientă a resurselor naturale, precum și implementarea angajamentelor de agro-mediu și climă și agricultură ecologică. Ca rezultat se așteaptă ca beneficiarii măsurilor de agro-mediu și climă sa-și însușească metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv protecția mediului respectarea condițiilor de eco-condiționalitate și adaptarea la efectele schimbărilor climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă.

Operațiuni sprijinite

Sub-măsura sprijină cursurile de formare profesională de scurtă durată (ex: inițiere, perfecționare), cu perioade diferențiate de pregătire, în funcţie de nivelul de pregătire al beneficiarilor finali, precum și de tematica programului de formare profesională.

Programele de formare profesională :

· Îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor în scopul practicării de tehnici și tehnologii agricole și inovative, inclusiv ca urmare a rezultatelor cercetării în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează în ferme mici și care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 -32 ore maximum .

· Îmbunătățirea cunoștințelor legate de standarde comunitare la nivelul fermei, gestionarea gunoiului de grajd, îmbunătățirea calității producției - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1- 24 ore maximum

· Diversificarea activităților în exploatațiile agricole - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează in ferme mici si care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3- 24 ore maximum

· Dobândirea și îmbunătățirea cunoștințelor privind managementul durabil al terenurilor agricole, însușirea cunoștințelor privind implementarea angajamentelor de agro-mediu şi climă și agricultură ecologică, care să vizeze cel puţin aspectele legate de completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei, necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor, precum și însușirea de metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv protecția mediului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă - în special beneficiari ai măsurii de agromediu și climă - măsura 10 - 40 ore maximum

· Managementul general al fermei (contabilitate, marketing, cunoștințe TIC, etc) - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează in ferme mici si care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 – 40 de ore maximum

Procesul de selecție a beneficiarilor (furnizorii de formare profesională) se realizează de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin AM PNDR și constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte (pentru granturi). În cazuri excepționale, care vor fi definite în documentele naționale de implementare a măsurii, evaluarea şi selecţia beneficiarilor poate fi realizată, pe baza unei proceduri elaborate de către AM PNDR, în conformitate cu legislația privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, armonizată cu legislaţia comunitară privind achiziţiile publice.

Nevoile de formare profesională, identificate în urma consultărilor cu asociațiile profesionale din sectorul agricol/agroalimentar, inclusiv ONG-uri sau rezultate din studii realizate la nivel național, precum şi fondurile necesare pentru acoperirea acestora vor fi cuprinse într-un program anual elaborat de către AM PNDR, care va fi utilizat pentru elaborarea apelurilor de proiecte sau elaborării documentației achizițiilor publice.

Măsura se poate implementa și prin utilizarea costurilor unitare standard specifice submăsurii 1.1.

8.2.1.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite/costuri unitare standard.

8.2.1.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE:

R (UE) Nr. 1336/2013 de modificare a Directivelor 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții

Legislație Națională:

Legea nr. 98/2016, privind achizițiile publice

Hotărârea de Guvern (HG) nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice

Legea Nr. 31/1990 privind societăţile comerciale cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța de Guvern Nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații modificările și completările ulterioare

Ordonanţă de Urgenţă a Guvernului (OUG) Nr. 44/2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale modificările și completările ulterioare

Legea Nr. 1/2011 a educaţiei naţionale modificările și completările ulterioare

Ordonanţa de Guvern (OG) Nr. 8 din 23 ianuarie 2013 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal şi reglementarea unor măsuri financiar-fiscale

Alte acte normative aplicabile în domeniul fiscal

8.2.1.3.1.4. Beneficiari

- Entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Participarea în cadrul acțiunilor de formare profesională și dobândire de cunoștințe este gratuită.

8.2.1.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile sunt:

· Onorariile prestatorului (inclusiv salarii, cazare, masă și transport);

· Cheltuieli pentru derularea acțiunilor, după cum urmează:

  - cazare, diurnă și transport participanți, după caz;
  - materiale didactice și consumabile;
  - închirierea de echipamente necesare;
  - închirierea de spaţii pentru susținerea acțiunilor de formare.

Alte cheltuieli strict legate de implementarea acţiunilor de formare profesională (exemplu: cheltuieli pentru închiriere, costurile utilităților aferente spațiului în care se desfășoară managementul de proiect acolo unde se justifică).

Costurile vor fi incluse în costul unitar standard acordat în conformitate cu art. 14 (6) al Regulamentului 1305/2013.

Cheltuieli neeligibile:

· costurile legate de cursuri de formare profesională care fac parte din programul de educație sau sisteme de învățământ secundar și superior;

· costurile legate de cursuri de formare profesională finanțate prin alte programe;

· costurile cu investițiile.

Toate cheltuielile trebuie să fie rezonabile, justificate şi să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preţ-calitate.

8.2.1.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- Solicitantul este persoană juridică, constituită în conformitate cu legislaţia în vigoare în România;
- Solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de formare profesională;
- Solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat;
- Solicitantul dovedește experiență anterioară relevantă în proiecte de formare profesională;
- Solicitantul dispune de capacitate tehnică şi financiară necesare derulării activităţilor specifice de formare;
- Solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- Solicitantul şi-a îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- În situația de excepție, când ofertantul este selectat prin procedură de achiziție publică este necesar ca acesta să îndeplinească condițiile prevăzute de legislația specifică, în vigoare.

Proiectul propus spre finanţare/oferta trebuie să fie în concordanţă cu operaţiunile sprijinite prin fişa măsurii.

Condițiile de eligibilitate vor fi detaliate în documentele naționale de implementare a măsurii/proceduri de achiziție publică.

8.2.1.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

· Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la curricula cursului, experiența și/sau calificarea trainerilor;

· Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului/contractului de formare profesională;

· Principiul parteneriatului cu asociații reprezentative la nivel național și instituții de învățământ și/sau instituții de cercetare dezvoltare, în cadrul lansării propunerilor de proiecte;

· Principiul tematicii și al grupului țintă care presupune adaptarea și detalierea tematicii generale stabilite la nevoile grupului țintă dintr-un anumit teritoriu în funcție de aria de cuprindere zonală a proiectului/procedurii de achiziție publică (națională, regională, județeană);

· Principiul eficientei uitilizarii fondurilor.

În cazul utilizării costurilor unitare standard se va aplica următorul principiu de selecție:

· Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la curricula cursului, experiența și/sau calificarea trainerilor;

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.1.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei sub-măsuri este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile.

Alocarea financiară a sub-măsurii 1.1 „Sprijin pentru formarea profesională şi dobândirea de competenţe” este de 70% din alocarea totală a măsurii.

8.2.1.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.1.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.1.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.1.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.1.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calcul a costului unitar standard

Pentru calculul costului unitar standard au fost avute în vedere următoarele elemente de cost, în conformitate cu cheltuielile eligibile legate de pregătirea şi desfășurarea acțiunilor de formare profesională stabilite prin PNDR 2014-2020:

- Onorarii, cazare, masă şi transport pentru experții din echipa de proiect (expert formator, manager proiect, personal administrativ);
- Cazare şi diurna pentru cursanți;
- Cheltuieli de transport pentru cursanţi;
- Materiale didactice si consumabile;
- Închirierea de echipamente specifice pentru implementarea proiectului;
- Închirierea de spatii adecvate pentru desfășurarea acțiunilor de formare profesională;
- Alte cheltuieli legate de implementarea acțiunilor de formare profesională.

Durata cursului este de 8 ore pe zi.

Următoarele surse au fost utilizate pentru determinarea costului standard unitar:

- date istorice privind măsura de formare profesionala PNDR 2007-2013. Datele au fost furnizate de către AFIR conform proiectelor implementate in perioada de programare 2007-2013, pentru categoriile de cheltuieli eligibile decontate furnizorilor de formare de către AFIR: onorariile experților formatori, manageri de proiect, materiale didactice si consumabile, sală de conferințe cu asigurarea logisticii necesare;

În perioada de programare 2007-2013 prin PNDR au fost finanțate proiecte de servicii de formare profesională, în cadrul Măsurii 111- Formare profesionala, pentru care au fost decontate de către AFIR categorii de cheltuieli eligibile similare celor prevăzute în actuala perioada de programare (22 de proiecte), precum şi proiecte de servicii de formare profesionala finanțate prin Măsura 4.1 din Axa 4 LEADER. Această din urmă sursă de date a fost utilizată pentru stabilirea costurilor standard privind utilizarea materialelor didactice, consumabile, sală de conferințe cu asigurarea logisticii necesare deoarece actuala abordare a unui proiect de formare profesională este similară proiectelor formare finanţate prin Axa 4 LEADER.

- cercetare de piaţă în cele 8 regiuni, în funcţie de categoria de încadrare a locului de cazare (hotel/pensiune): serviciile de cazare şi masă;
- cercetare de piaţă privind tariful de transport.

Pornind de la aceste aspecte, au fost identificate 2 variante de cost unitar standard:

- **Cost unitar standard tip A**, care include: expert formator, manager proiect, diurna, consumabile si material support, sala de conferinta cu asigurarea logisticii necesare, alte cheltuieli.

- **Cost unitar standard tip B,** care include: expert formator, manager proiect, diurna, cazare, transport, consumabile si material support, sala de conferinta cu asigurarea logisticii necesare, alte cheltuieli.

Modalitatea de calcul a costului unitar standard (CUS)

Costul unitar standard a fost determinat în Euro/ pe beneficiar final/zi, considerând un număr de 25 de cursanţi pe grupa de formare.

A fost utilizat un curs mediu leu/euro de 4,45 lei/euro.

Calcularea elementelor de cost:

- ***Cost unitar standard Expert formator***

  Informațiile privind onorariile/salariile aferente experților formatori au fost centralizate și s-a calculat media aritmetică a onorariilor/salariilor stabilite în cadrul acestor proiecte.

- ***Cost unitar standard Manager proiect***

  Pentru această categorie de costuri s-au extras prețurile din dosarele cererilor de plată în baza eșantioanelor de verificare, aferente Sub-măsurii 4.1 Axa 4 LEADER, în cadrul PNDR 2007 – 2013, pe categorii de cheltuieli.

  S-au luat în calcul 18 proiecte și s-a calculat media aritmetică pentru fiecare categorie de cheltuieli, raportat la numărul de proiecte în care au fost identificate respectivele categorii de cheltuieli.

- ***Cost unitar standard cazare***

  Pentru această categorie de costuri au fost identificate 20 de oferte de preț pentru cazare/cursanți/noapte în cameră single la hoteluri sau pensiuni de 3 stele. Au fost preluate 2-3 oferte de preț din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării. A fost calculată media aritmetică a acestor prețuri

- ***Cost unitar standard sală de conferințe cu asigurarea logisticii necesare***

  S-au luat în calcul aceleași 18 proiecte și s-a calculat media aritmetică pentru fiecare categorie de cheltuieli raportat la numărul de proiecte în care au fost identificate respectivele categorii de cheltuieli.

  Cost unitar standard diurna

  Pentru această categorie de costuri, au fost luate în calcul oferte primite de la un număr de 12 ofertanți din toate zonele țării.

  Costul unitar standard a fost stabilit ca medie aritmetică a ofertelor primite

- ***Cost unitar standard consumabile si materiale suport***

S-au luat în calcul 18 proiecte și s-a calculat media aritmetică pentru fiecare categorie de cheltuieli, raportat la numărul de proiecte în care au fost identificate respectivele categorii de cheltuieli.

Pentru determinarea costului unitar standard tip A s-a însumat media aritmetică a costurilor unitare standard determinate pentru expert formator, manager proiect, diurna, consumabile si material support, sala de conferinta cu asigurarea logisticii necesare, la care s-a adaugat rata forfetară de 15% din suma dintre Cost unitar standard Expert formator și Cost unitar standard Manager proiect.

Pentru determinarea costului unitar standard tip B s-a însumat media aritmetică a costurilor unitare standard determinate pentru expert formator, manager proiect, diurna, cazare, consumabile si material

support, sala de conferinta cu asigurarea logisticii necesare, la care s-a adaugat rata forfetară de 15% din suma dintre Cost unitar standard Expert formator şi Cost unitar standard Manager proiect și costul unitar standard pentru transport calculat prin raportare la costul unui abonament lunar CFR (https://www.cfrcalatori.ro/images/pdf/tarifeintern/valabile01ianuarie2017/abonamente_lunare_01.01.2017.pdf) pentru o distanţă de maxim 300 km.

Metodologia privind determinarea costului unitar standard, Submăsura 1.1 – „Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe" a fost supusă analizei în vederea verificării *caracterului adecvat şi precizia calculelor prezentate de către MDRAPFE care prin adresa nr. 273441/17.05.2017 a confirmat caracterul adecvat și precizia calculelor.*

8.2.1.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea capacităților adecvate ale organismelor care furnizează servicii de transfer de cunoștințe pentru a-și îndeplini sarcinile sub formă de personal calificat și de formare periodică

Definiția capacităților corespunzătoare pentru calificarea personalului și abilitățile de formare, calificări și abilități:

- Studii universitare obținute cu diplomă de licență într-o specializare convergentă cu tematica cursului;
- Parcurgerea de către experții formatori, cel puțin o data la 3 ani, în funcție de specificul tematicii a unei forme de instruire în domeniul respectiv.

Specificarea calificărilor minime ale organismelor ce furnizează transfer de cunoștințe.

Organismele care furnizează transfer de cunoștințe trebuie să îndeplinească minim condițiile menționate la capitolul criterii de eligibilitate.

Definirea duratei și a conținutului schemelor de schimb în cadrul exploatațiilor și al pădurilor, precum și al vizitelor în exploatații și în păduri, menționate la articolul 3 din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

1.2 Sprijin pentru activităţi demonstrative şi de informare

Submăsură:

- 1.2 - sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare

8.2.1.3.1.12. Descrierea tipului operațiunii

Scopul sub-măsurii:

În cadrul acestei sub-măsuri se urmărește îmbunătăţirea cunoştinţelor de bază în rândul fermierilor/micilor procesatori care activează în sectorul agroalimentar prin extinderea domeniului de aplicare şi sprijinirea altor acțiuni pe termen scurt, cum ar fi activitățile demonstrative și acțiunile de informare.

Scopul sprijinului este de a contribui la:

- Creşterea nivelului de conştientizare al persoanelor angajate în sectoarele agricol și alimentar, cu privire la domenii specifice în care își desfășoară activitatea precum și protecția mediului sau alte domenii de interes general. Ca rezultat se așteaptă înțelegerea obiectivelor PNDR 2014-2020.
- Creșterea gradului de informare a fermierilor privind posibilitatea introducerii de noi tehnologii inovative , dezvoltarea unor capacitați inovative in lanțul agroalimentar.
- Informarea privind posibilitatea accesării și contribuției fermierilor la fonduri mutuale. Ca rezultat se așteaptă accesarea fondurilor mutuale în vederea restaurării potențialul de producție și pentru a compensa pierderile de venit. Managementul riscului la nivel de fermă presupune îmbunătățirea cunoștințelor și informațiilor disponibile pentru minimizarea riscului.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

- **activități demonstrative:** se vor realiza prin sesiuni practice care vizează:
  - metode noi de protecție a culturilor sau tehnici specifice de producție, de ex: conservarea biodiversității sau adaptarea la schimbările climatice. Activitatea poate avea loc într-o fermă sau în alte locații, cum ar fi: centre de cercetare, expoziții, târguri de profil, etc., iar beneficiarii pot fi în special fermieri care vor beneficia de sprijin prin măsura de agricultură ecologică (măsura 11), fermieri care își prevăd în cadrul proiectului investiții în echipamente și irigații prin sub-măsura 4.1, 4.3 (membrii OUAI care implementează proiecte de irigații, inclusiv metode și tehnici de producție care conduc la eficientizarea consumului de apă și la combaterea schimbărilor climatice).
- **acțiuni de informare:** activități de difuzare a informațiilor cu privire la :
  - agricultură, protecția mediului (ex. conservarea biodiversității pe pajiștile HNV sau pajiști importante pentru specii importante de păsări și fluturi, protecția solului și apei pe terenuri arabile, conservarea biodiversității pe terenuri arabile), schimbări climatice (inclusiv adaptarea practicilor agricole la efectele schimbărilor climatice), sectorul agro-alimentar, în scopul de a conștientiza grupul țintă asupra cunoștințelor relevante pentru activitatea desfășurată la locul de muncă. Participanții pot fi fermieri, grupuri de producători (sub-măsura 9.1), fermieri din cadrul parteneriatelor constituite în vederea implementării sub-măsurii 16.4, potențiali participanți la fondurile mutuale, micii procesatori din categoria microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici, din industria agro-alimentară (sub-măsura 4.2), fermieri care activează în ferme mici si care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 .
  - Identificarea unor soluţii tehnologice şi practici agricole, care să asigure alternative la combaterea secetei prin metodele de irigații și care sa contracareze efectele secetei , ale schimbărilor climatice, practici şi metode agricole care să permită fermierilor un management eficient al resurselor de apă la nivelul exploataţiilor şi în consecinţă, o mai bună rezistenţă la impactul schimbările climatice în special fermieri care își prevăd în cadrul proiectului investiții în echipamente și irigații prin sub-măsura 4.1, membrii OUAI care implementează proiecte în cadrul sub-măsurii 4.3.

Procesul de selecție a beneficiarilor se realizează de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelului de propuneri de proiecte. În cazuri excepționale, care vor fi definite în cadrul național de implementare, evaluarea şi selecţia beneficiarilor poate fi realizată pe baza unei proceduri elaborate de – AM pentru PNDR în conformitate cu

legislația privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, complet armonizată cu legislaţia comunitară privind achiziţiile publice.

Nevoile de informare și acțiunile demonstrative, identificate în urma consultărilor cu asociațiile profesionale din sectorul agricol/agroalimentar, inclusiv ONG-uri sau rezultate din studii realizate la nivel național, precum şi fondurile necesare pentru acoperirea acestora vor fi cuprinse într-un program anual elaborat de AM pentru PNDR, care vor fi utilizate pentru elaborarea apelurilor de proiecte sau elaborării documentației achizițiilor publice.

8.2.1.3.1.13. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite.

8.2.1.3.1.14. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE:

R (UE) Nr. 1336/2013 de modificare a Directivelor 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții

Legislație Națională:

Legea nr. 98/2016, privind achizițiile publice

Hotărârea de Guvern (HG) nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice

Legea Nr. 31/1990 privind societăţile comerciale cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța de Guvern (OG) Nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații modificările și completările ulterioare

Ordonanţă de Urgenţă a Guvernului (OUG) Nr. 44/2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale modificările și completările ulterioare

Legea Nr. 1/2011 a educaţiei naţionale modificările și completările ulterioare

Ordonanţa de Guvern (OG) Nr. 8 din 23 ianuarie 2013 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal şi reglementarea unor măsuri financiar-fiscale

Alte acte normative aplicabile în domeniul fiscal

8.2.1.3.1.15. Beneficiari

- Entităţi publice și/sau private care au în obiectul de activitate activități de informare/demonstrative și/sau diseminare.

Participarea în cadrul acțiunilor de informare și activităților demonstrative este gratuită.

8.2.1.3.1.16. Costuri eligibile

- Onorariile prestatorului (inclusiv salariile, cazare, masă și transport);
- Cheltuieli pentru derularea acțiunilor, după cum urmează:
  - cazare, diurnă și transport participanți, după caz;
  - materiale didactice și consumabile;
  - materiale de informare și promovare;
  - închirierea de echipamente necesare;
  - închirierea de spaţii pentru susținerea acțiunilor de informare și activităților demonstrative.
- Alte cheltuieli strict legate de implementarea acţiunilor de informare și activităților demonstrative.

Toate aceste cheltuieli trebuie să fie rezonabile, justificate şi să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preţ-calitate.

Cheltuieli neeligibile:

- Investițiile în cadrul proiectelor demonstrative/alte investiții.
- Cheltuieli care nu servesc exclusiv acțiunilor de informare și activităților demonstrative.

8.2.1.3.1.17. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- Solicitantul este persoană juridică constituită în conformitate cu legislaţia în vigoare în România;
- Solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului;
- Solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat în domeniile corespunzătoare tematicilor prevăzute.
- Solicitantul dispune de capacitate tehnică şi financiară necesară derulării activităţilor specifice de informare;
- Solicitantul dovedește experiență similară anterioară în proiecte de informare/demonstrative și/sau diseminare;
- Solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- Solicitantul și-a îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- În situația de excepție, când ofertantul este selectat prin procedură de achiziție publică este necesar ca acesta să îndeplinească condițiile prevăzute de legislația specifică, în vigoare.

Proiectul propus spre finanţare/oferta trebuie să fie în concordanţă cu operaţiunile sprijinite prin fişa măsurii.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în documentele naționale de implementare/proceduri de achiziție publică.

8.2.1.3.1.18. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Criteriile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura, după cum urmează:

- Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la tematica acțiunii, experiența și/sau calificarea personalului;
- Principiul parteneriatului cu asociații reprezentative la nivel național și instituții de învățământ și/sau instituții de cercetare dezvoltare;
- Principiul tematicii și al grupului țintă care presupune adaptarea și detalierea tematicii generale stabilite la nevoile grupului țintă dintr-un anumit teritoriu în funcție de aria de cuprindere zonală a proiectului/procedurii de achiziție publică (națională, regională, județeană);
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului/contractului;
- Principiul eficientei utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai buna utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.1.3.1.19. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei sub-măsuri este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile.

Alocarea financiară a submăsurii 1.2 „Sprijin pentru acţiuni de informare şi activităţi demonstrative ” este de 30% din alocarea totală a sub-măsurii.

8.2.1.3.1.20. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.1.3.1.20.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.1.3.1.20.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.1.3.1.20.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.1.3.1.21. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.1.3.1.22. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea capacităților adecvate ale organismelor care furnizează servicii de transfer de cunoștințe pentru a-și îndeplini sarcinile sub formă de personal calificat și de formare periodică

Definiția capacităților corespunzătoare pentru calificarea personalului, calificări și abilități:

- Studii universitare obținute cu diplomă de licență într-o specializare convergentă cu tematica informării;
- Parcurgerea de către experți, cel puțin o dată la 3 ani, în funcție de specificul tematicii a unei forme de instruire în domeniul respectiv.

Specificarea calificărilor minime ale organismelor care furnizează acţiuni de informare şi activități demonstrative:

Organismele care furnizează acţiuni de informare şi activități demonstrative trebuie să îndeplinească minim condiţiile menţionate la criteriile de eligibilitate.

Definirea duratei și a conținutului schemelor de schimb în cadrul exploatațiilor și al pădurilor, precum și al vizitelor în exploatații și în păduri, menționate la articolul 3 din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

8.2.1.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.1.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Având în vedere faptul că măsura se adresează beneficiarilor publici şi/sau privați, în perioada de programare 2014-2020, a căror selectare se face prin apeluri de propuneri de proiecte și numai în cazuri excepționale prin proceduri de achiziție publică, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- Personal insuficient pentru derularea simultană a mai multor apeluri de propuneri de proiecte/proceduri de achiziție publică, problemă întâmpinată în perioada 2007 – 2013;
- Riscul de neasigurare a instruirii generat de termenul îndelungat de derulare a etapelor de evaluare și selecție aferente apelurilor de propuneri de proiecte/procedurilor de achiziție publică, cauzat de numărul mare de proiecte depuse raportat la personalul implicat în procesul de evaluare și selecție/eventuale contestații în cadrul procedurilor de achiziție publică;
- Lipsa unei baze de date care să conţină toate datele de identificare ale fermierilor/baze de date neactualizate identificați ca potențiali beneficiari finali eligibili;
- Rezonabilitate prețuri: riscul unor costuri peste nivelul normal

8.2.1.4.2. Măsuri de atenuare

Dintre măsurile luate și cele avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor, menţionăm:

- Îmbunătăţirea pregătirii profesionale în domeniul evaluării propunerilor de proiecte /achiziţiilor publice, a personalului implicat în activitatea de formare profesională/acțiuni de informare;
- Consolidarea transparenței în cadrul apelurilor de proiecte/procedurilor de achiziție publică pre- și post- acordare finanțare;
- Monitorizare şi evaluare prin folosirea unor instrumente specifice, cum ar fi: rapoarte periodice de activitate; verificare pe teren/observare directă a activităţii furnizorului de transfer de cunoştinţe şi acţiuni de informare; completarea unor chestionare de către fermierii instruiţi privind calitatea serviciului furnizat; analiza documentelor întocmite/elaborate (rapoarte, recomandări etc. în funcţie de tematica sesiunii de instruire/informare) în cadrul proiectului/activităţii desfăşurate etc;
- Asigurarea unei monitorizări sistematice și eficiente a executării contractelor în vederea unei mai bune corelări cu cererile de plată.
- Corelarea inițierii apelurilor de proiecte/procedurilor de achiziție publică cu numărul de personal implicat în activitatea de evaluare și selecție a proiectelor/derularea procedurilor de achiziție;
- Planificarea de apeluri de proiecte/proceduri de achiziție publică organizate la nivel regional/județean de valoare mai mică pentru a preîntâmpina riscul de neasigurare a instruirii,
- Protocoale/ schimburi de date cu alte instituții, sistem informatic de interconectare cu alte instituții;
- Introducerea unor condiții suplimentare referitoare la evidențele înregistrate în baza de date pentru furnizorii de formare.
- Introducerea unui sistem pentru verificarea rezonabilității prețurilor
- Valoarea proiectului va fi stabilită proporțional cu durata si nivelul (aria teritorială, grupul țintă, tematică) la care acesta se va implementa (național, regional sau județean).
- Valoarea unui proiect va fi calculată prin raportare la rezultatele unor studii de piață privind costurile aplicate de operatorii din piață privind derularea unor cursuri de formare profesională/acțiuni de informare/activitati demonstrative dar și a valorii altor proiecte/contracte de finanțare/contracte de servicii similare finalizate în perioada de programare 2007-2013.

8.2.1.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Măsura creează premisele îndeplinirii priorităților menționate în strategie contribuind la îndeplinirea tuturor domeniilor de intervenţie vizate ca măsură transversală cu contribuții la diferite domenii de intervenție.

Măsura asigură o dezvoltare echilibrată şi durabilă în elaborarea PNDR și sunt identificate mecanismele care sa asigure o demarcare şi complementaritate corespunzătoare între intervențiile FEADR şi alte fonduri in domeniul de intervenție acoperit de măsura.

De asemenea, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienţei din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma efectivei asigurări a sprijinului de pregătire profesionala/acțiuni de informare/activitati demonstrative cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.1.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.1.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea capacităților adecvate ale organismelor care furnizează servicii de transfer de cunoștințe pentru a-și îndeplini sarcinile sub formă de personal calificat și de formare periodică

-

Definirea duratei și a conținutului schemelor de schimb în cadrul exploatațiilor și al pădurilor, precum și al vizitelor în exploatații și în păduri, menționate la articolul 3 din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

8.2.1.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Selecția furnizorilor de formare profesională și utilizarea costurilor unitare standard

Autoritatea Contractantă va organiza selecția furnizorilor de formare profesională care doresc să se înscrie în sistemul informatic de costuri unitare standard, in baza unor criterii de selectie stabilite.

Potentialii beneficiari ai cursurilor de formare profesionala vor lua la cunostinta prin mijloace de informare (afisare pe site-ul MADR si AFIR, presa locala, structuri de specialitate din teritoriu, etc.) care sunt furnizorii selectati, domeniile de formare ale acestora (in concordanta cu prevederile din fisa masurii 01), putând alege astfel cursul pe care doresc sa il efectueze.

După etapa de selecție, furnizorii de formare, vor depune o cerere de finantare la AFIR, care va contine informatii cu privire la numarul estimat al fermierilor ce vor fi constituiti in grupe de instruire /locațiile de instruire/durata cursului/tematica cursului.

Dupa evaluare acesteia, furnizorii de formare vor primi din partea AFIR un username și o parolă pentru recrutarea cursantilor, în cadrul sistemului informatic de gestiune,

În urma acestui demers, furnizorul de formare profesională va avea acces la bazele de date APIA și AFIR care conțin potențialii beneficiari, putind alcatui astfel grupe de cursanti în vederea instrurii acestora pe tematica propusa in cererea de finantare.

În momentul constituirii uneia sau a mai multor grupe de cursanti, furnizorul va notifica AFIR cu privire la numarul efectiv al cursantilor si va incheia , un contract de finantare cu AFIR a carei valoare va fi egală cu produsul dintre numarul de cursanti si costul unitar standard /cursant.

Pe perioada desfasurarii cursurilor, AFIR va verifica modul de implementare al acestora.

După efectuarea cursului de formare profesionala, furnizorul va putea depune la AFIR, cu raport de activitate privind desfășurarea sesiunilor de formare ce va include si numarul efectiv de participanti la curs, pentru care poate solicita finantare.

Dupa aprobarea Raportului de activitate, furnizorul de formare va solicita plata la AFIR în vederea decontării, cheltuielilor, in cuantum-ul valoric obtinut in baza costului standard raportat la numarul de cursanti la numarul de cursanti raportati si la durata cursuluicostului unitar standard aferent numarului de cursanti raportati.

8.2.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)

8.2.2.1. Temei juridic

Art. 15 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013;

Art. 7 din Regulamentul de implementare (UE) nr. 808/2014;

Art. 5 și 8 din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014.

8.2.2.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Dezvoltarea capitalului uman influențează puternic competitivitatea. Aceasta este o temă transversală pentru abordarea nevoilor legate de competitivitate, determinate de ponderea mare a populației ocupate în agricultură, dar care are un nivel de instruire scăzut, pe de o parte, precum și de necesitatea de calificare a acestora, pe de altă parte. Nevoile prioritare pentru dezvoltarea capitalului uman au fost exprimate în analiza SWOT în trei direcții prioritare: servicii de consiliere, formare profesională și o mai bună integrare a rezultatelor cercetării.

Ponderea populației ocupate în agricultură a fost ridicată, în timp ce nivelul de pregătire este încă scăzut; numărul de persoane care au absolvit sau urmează a absolvi învățământul tehnologic agricol este de asemenea redus, la toate nivelurile de învățământ. Prin urmare, potențialul uman activ în agricultură și industria agro-alimentară, evident, trebuie să fie adaptat prin furnizarea de servicii de consiliere individuale.

În contextul elaborării suportului acordat beneficiarilor finali în vederea inițierii și dezvoltării afacerii vor fi acoperite elemente specifice, precum:

- evaluarea individuală a fermei și măsurile care se impun pentru creșterea competitivității;
- elaborarea și implementarea planurilor de afaceri;
- integrarea sectorială, promovarea inovației și orientarea către piață, agricultura ecologică;
- rolul și avantajele asocierii în scopul creșterii competitivității la nivelul afacerii;
- promovarea spiritului antreprenorial;
- gestionarea și / sau respectarea standardelor pentru bunele condiții agricole și de mediu, agricultura ecologică/bio, culturi, tehnici de producție cu valoare adaugată mare;
- soluții la nivel de fermă de atenuare a efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, biodiversitate, protecția apei;
- managementul riscului în ferme legat de condițiile meteorologice nefavorabile, infestări cu dăunători, boli ale plantelor și animalelor;
- aplicarea legislației obligatorii (ex.: fiscal-contabilă, privind avize de funcționare, asigurări sociale, etc.) din domeniu, precum și aplicarea unor planuri de marketing;

- alte teme de consiliere specifice și considerate ca fiind necesare.

În prezent, serviciile de consiliere agricolă din România sunt insuficiente şi nu răspund cerinţelor pieţei în special pentru următoarele categorii: tinerii și micii fermieri, micii procesatori, cooperativele agricole și grupurile de producători, beneficiari angajamentelor de climă și mediu și agricultură ecologică, microintreprinderi și intreprinderi mici non-agricole din mediul rural.

Lipsa de servicii de consiliere agricolă afectează în special tinerii fermieri care doresc să se instaleze în calitate de șefi de exploatație, precum și micii fermieri. Aceștia au nevoie de acces la servicii de consiliere de calitate şi adaptate cerinţelor lor cu privire la dezvoltarea fermei, adaptarea la standarde și la cerințele pieței, orientarea spre piață, crearea de forme asociative, promovarea antreprenoriatului, diversificarea activităților la nivel de fermă și inovarea.

Pentru micii procesatori, această măsură oferă servicii specifice de consiliere care conduc la îmbunătăţirea competitivităţii întregii activități de procesare a produselor agricole și dezvoltarea cooperării şi inovării. Sunt necesare în special servicii de consiliere care au ca scop identificarea de soluţii individuale destinate îmbunătăţirii producţiei, performanţelor de muncă, eficienţei şi proceselor la nivelul întreprinderilor mici și micro-întreprinderilor. Toate aceste aspecte contribuie la ameliorarea rezultatelor şi menţinerea acestora la nivelul pieţei.

Având în vedere nevoile specifice, generate în principal de fragmentarea excesivă a exploatațiilor agricole și de lipsa formelor asociative sunt necesare servicii de consiliere adaptate, pentru încurajarea asocierii și îmbunătățirea performanţelor economice și de mediu. În acest scop, se va promova necesitatea înființării/consolidării/dezvoltării cooperativelor și grupurilor de producători.

Beneficiarii angajamentelor de climă și mediu și agricultură ecologică (AECM) au nevoie de servicii de consiliere care să vizeze cel puţin aspectele legate de completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

Pentru sectorul de consiliere în beneficiul micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici non-agricole (în vederea accesării sM 6.2 și 6.4), se va acorda sprijin pentru elaborarea și implementarea de planuri de afaceri, marketing și aplicarea legislației obligatorii în domeniu.

Mai mult decât atât, la nivelul acestor entități care dezvoltă afaceri non-agricole sunt necesare recomandări specifice cu privire la inițierea de noi activități. Prin urmare, consilierea acordată inițierii și dezvoltării de afaceri în mediul rural va contribui la stimularea spiritului antreprenorial și dezvoltarea economică a zonelor rurale.

Prin urmare, această măsură va completa nevoia de servicii gratuite oferite de sistemul public de consiliere, în special pentru fermele mici și mijlocii, tinerii fermieri, cooperative și grupuri de producători precum și micii întreprinzători din mediul rural, potențiali beneficiari ai măsurilor de investiții în PNDR 2014-2020, care nu au resursele de a achiziționa serviciile necesare private, prestate contra cost de sistemul privat. Serviciile de consiliere se acordă în scopul inițierii și dezvoltării afacerii, inclusiv pentru pregătirea și implementarea planului de afaceri.

Legătura măsurii cu nevoile

Pentru a răspunde nevoilor identificate, sprijinul în cadrul măsurii 02 - "Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatațiilor agricole și servicii de înlocuire în exploatație" va fi acordat sub o singură sub-

măsură: **servicii de consiliere pentru fermieri, tineri fermieri, micro-întreprinderi şi întreprinderi mici din zonele rurale.** Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la satisfacerea nevoilor privind Servicii de consiliere (003).

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție:

DI 1A - *Încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va însoţi sprijinul acordat restructurării şi modernizării exploataţiilor, diversificării activităţilor economice din mediul rural şi organizarea lanţului agro-alimentar prin consilierea și introducerea în planurile de dezvoltare a afacerilor de metode și practici noi.

DI 2A - *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor şi facilitarea restructurării şi modernizarii fermelor, în special în vederea creşterii participării şi orientării către piaţă, cât şi a diversificării agricole.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va asigura consilierea micilor fermieri privind modernizarea fermelor şi viabilităţii afacerilor agricole, introducerea rezultatului activităților de cercetare din domeniul tehnologic, economic, de protecție a mediului, de adaptare la schimbările climatice şi la acţiuni de cooperare.

DI 2B - *Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificaţi corespunzător şi, în special a reînnoirii generațiilor.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 tinerilor fermieri va asigura servicii de consiliere individuală referitoare la acordarea de sprijin tehnic (planuri de afaceri pentru instalare) privind rezultatele activităților de cercetare din domeniul tehnologic, economic, de protecție a mediului, de adaptare la schimbările climatice. Tinerii fermieri vor putea participa la acţiuni de cooperare pentru lanţuri scurte de aprovizionare.

DI 3A - *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va fi acordat fermierilor care au nevoie de consiliere, atât din punct de vedere al constituirii și organizării lor în cooperative și grupuri de producători, cât și cooperativelor și grupurilor de producători existente din punct de vedere tehnic (acces la consiliere în domeniul tehnologic, economic, de protectie a mediului, de adaptare la schimbările climatice şi la acţiuni de cooperare în cadrul lanţurilor scurte de aprovizionare). De asemenea, se va asigura consiliere pentru înființarea și dezvoltarea formelor asociative ale fermierilor.

DI 4A - *Refacerea, conservarea şi dezvoltarea biodiversităţii, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice şi în cadrul activităţilor agricole de mare valoare naturală, precum şi a stării peisajelor europene.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1, din perspectiva impactului aşteptat, va contribui la creşterea accesului beneficiarilor la acțiunile privind asigurarea serviciilor de consiliere, referitoare la corectitudinea implementării angajamentelor de agromediu (M10) pe care le dețin.

DI 4B - *Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrăşămintelor şi a pesticidelor.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va asigura consiliere în vederea ameliorării gestionării apelor, inclusiv gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor pe terenurile agricole unde sunt programate măsuri de conversie la practicile și metodele specifice agriculturii ecologice și de menținere a acestora (M11).

DI 4C - *Prevenirea eroziunii solului şi ameliorarea gestionării solului.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va contribui la creşterea nivelului de înțelegere a fermierilor privind utilizarea îngrăşămintelor şi pesticidelor, precum şi practicarea unor tehnologii şi lucrări agricole pentru o mai bună gestionare a solului şi conservare a biodiversităţii.

DI 5A - *Eficientizarea utilizării apei în agricultură.*

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va asigura identificarea unor soluţii tehnologice şi practici agricole, care să creeze alternative la combaterea secetei prin metodele clasice de irigaţii, cu scopul de adaptare la efectele schimbărilor climatice și la ameliorarea climatului local.

DI 6A - *Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă*.

Sprijinul acordat prin submăsura 2.1 va asigura consiliere pentru micii antreprenori din zonele rurale și va viza elaborarea planului de afaceri și informaţii referitoare la specificitatea activităţilor din zonă şi la oportunitățile oferite de piaţă.

Efecte secundare

Măsura 02 este programată direct sub domeniile de intervenție indicate mai sus. În plus, este de așteptat că măsura va contribui în mod indirect la crearea de noi locuri de muncă precum și la următoarele domenii de intervenție în atingerea obiectivelor specifice ale programului: **1C** - încurajarea învățării pe tot parcursul vieţii şi a formării profesionale în sectoarele agricol şi forestier, **3B** - gestionarea riscurilor în agricultură și **5C**, **5D** - Sprijinirea eficientă a resurselor și tranziția către o economie cu emisii scăzute și rezistentă la schimbările climatice în agricultură, produse alimentare.

Contribuţia la temele orizontale

Mediu și climă

Consilierea are un rol central în transmiterea de cunoştinţe, idei şi bune practici către fermieri. Prin rolul lor de intermediari între cercetare şi practică, consultanţii pot face accesibile unui public mai larg ultimele informații de mediu și climă. Măsura de consiliere este cu atât mai importantă pentru sectorul agro-alimentar din România, cu cât transferul de cunoștințe dintre lumea academică şi producţia agricolă este deficitar şi nu se bazează pe un proces sistematic de comunicare şi diseminare. Ca beneficiari de servicii de consiliere profesioniste şi de calitate, tinerii fermieri şi fermierii care activează în ferme mici, precum și microîntreprinderi și întreprinderile mici, vor avea acces la cele mai noi informații de bune practici agricole, practici pentru industria alimentară prietenoase cu mediul și tehnici inovative pentru atenuarea schimbărilor climatice. De asemenea, prin încurajarea asocierii, cooperativele sau grupurile de producători vor fi mai pregătite să facă faţă concurenţei, pieţei și adaptării la schimbările climtice.

Inovare

Consilierea va avea un rol determinant şi în dezvoltarea afacerilor non-agricole din spaţiul rural prin stimularea capacităţii de inovare şi a abilităţilor antreprenoriale, precum şi prin facilitarea practicilor agricole inovatoare.

8.2.2.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcţie de submăsură şi/sau tipul operaţiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operaţiune, specificarea costurilor eligibile, a condiţiilor de eligibilitate, a cuantumurilor şi a ratelor de sprijin aplicabile şi a principiilor în ceea ce priveşte stabilirea criteriilor de selecţie

8.2.2.3.1. 2.1 Servicii de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, microîntreprinderi si întreprinderile mici

Submăsură:

- 2.1 - sprijin pentru ajutorul în vederea beneficierii de utilizarea serviciilor de consiliere

8.2.2.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Submăsura are ca scop:

- Facilitarea prin servicii de consiliere acordate tinerilor fermieri și a micilor fermieri pentru pregătirea planului de afaceri și gestionarea implementării acestuia în vederea dezvoltării exploatației agricole pentru a se orienta spre piață și pentru a-și îmbunătăți managementul în contextul respectării standardelor comunitare. Ca rezultat se așteaptă, în special, accesarea sub-măsurilor 6.1 și 6.3.
- Consilierea micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici din mediul rural pentru inițierea și/sau dezvoltarea afacerii prin activitati non agricole, inclusiv prin elaborarea planurilor de afaceri și implementarea acestora. Ca rezultat se așteaptă, în special, accesarea sub-măsurilor 6.2 și 6.4.
- Asigurarea serviciilor de consiliere pentru înființarea și dezvoltarea formelor asociative ale fermierilor. Rezultatul va fi reducerea gradului de fărâmițare și creșterea dimensiunii exploatațiilor agricole, precum și creșterea competitivității la nivelul afacerii.
- Consilierea beneficiarilor care au angajamente de agro-mediu, agricultură ecologică (M10, M11). Acest lucru va facilita asigurarea premiselor pentru punerea în aplicare a practicilor agricole care contribuie în comun la asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale (biodiversitate, sol, apă), precum și reducerea emisiilor de GES și amoniac din agricultură. În același timp, promovarea unor metode de producție corespunzătoare va oferi o mai bună adaptare a efectelor schimbărilor climatice, manifestate din ce în ce mai des de manifestări extreme ale fenomenelor. Prin furnizarea de competențe necesare pentru punerea în aplicare și a angajamentelor, prin accesul la serviciile de consiliere, se așteaptă ca beneficiarii măsurii să asigure premisele pentru atingerea obiectivelor și pentru a maximiza impactul efortului bugetar pentru agro-mediu și a angajamentelor climatice.
- Consiliere pentru reorientarea calitativă a producţiei, aplicarea practicilor de producţie competitive, respectarea standardelor comunitare, dar şi dobândirea de cunoştinţe necesare pentru a administra o exploataţie, în special pentru beneficiari ai sub-măsurilor 4.1 și 4.2. Ca rezultat se așteaptă ca exploatațiile agricole să devină viabile din punct de vedere economic și al performanțelor legate de mediu și climă.

Operațiuni sprijinite

- activitati de consiliere privind modernizarea exploatațiilor, consolidarea competitivității, integrarea sectorială, inovarea și orientarea spre piață, precum și promovarea antreprenoriatului;
- îndeplinirea standardelor naționale și comunitare, inclusiv standarde de siguranță la locul de muncă sau standarde de siguranță legate de fermă;
- întocmirea și managementul implementării planului de afaceri, inclusiv tratarea aspectelor legate de protecția mediului, pentru:
    - ferme mici;
    - instalarea tinerilor fermieri.
- inițierea și/sau dezvoltarea activităților non agricole pentru micro-întreprinderi și întreprinderi mici din spațiul rural;
- activități de consiliere și animare pentru înființarea și dezvoltarea cooperativelor agricole și grupurilor de producători;
- activități de consiliere pentru beneficiarii măsurii de agromediu și climă precum și agricultură ecologică inclusiv pentru îndeplinirea standardelor de eco-condiţionalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013;
- activități de consiliere privind obligațiile la nivel de exploatație care rezultă din cerințele de reglementare în management (SMR) și / sau din standardele pentru bunele condiții agricole și de mediu în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013;
- activități de consiliere privind cerințele rezultate din punerea în aplicare a art. 55 din Regulamentul (CE) nr 1107/2009, în special respectarea principiilor generale ale gestionării integrate a dăunătorilor, menționate la art. 14 din Directiva 2009/128 / CE;
- consiliere privind încurajarea investițiilor ce vizează eficientizarea/economisirea consumului de apă, utilizarea energiei regenerabile în sectorul agroalimentar, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum şi reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac în agricultură;
- consiliere asupra investițiilor în industria de procesare care vor viza reducerea impactului asupra mediului prin încurajarea de noi metode de depozitare a producției agroalimentare în scopul creșterii siguranței alimentare, prin realizarea de produse adaptate mai bine cerințelor pieței, aplicarea unor metode de utilizare a deşeurilor și de epurare a apei pentru protejarea mediului precum și cerințelor rezultate din punerea în aplicare a art. 11 (3) din Directiva-cadru privind apa.

Serviciile de consiliere sunt oferite gratuit fermierilor.

Procesul de selecție a beneficiarilor (furnizorii de servicii de consiliere) se realizează de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin AM PNDR și constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte. În cazuri excepționale, care vor fi definite în cadrul național de implementare, evaluarea şi selecţia beneficiarilor poate fi realizată pe baza unei proceduri elaborate de – AM pentru PNDR în conformitate cu legislația privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, complet armonizată cu legislaţia comunitară privind achiziţiile publice.

Pentru asigurarea unor servicii de calitate, procedura de selecție pentru potenţialii furnizori de servicii va fi elaborată în așa fel încât, aceștia să poată furniza servicii de consiliere într-o arie geografică specificată (de exemplu regiune/judeţ) şi pentru un anumit tip de serviciu de consiliere (de exemplu numai pentru întocmirea planurilor de afaceri, sau pentru întocmirea cererilor pentru măsurile de agro-mediu, etc).

Nevoile de consiliere identificate în urma consultărilor cu asociațiile profesionale din sectorul agricol/agroalimentar, inclusiv ONG-uri, sau rezultate din studii realizate la nivel național, precum şi

fondurile necesare pentru acoperirea acestora vor fi cuprinse într-un program anual elaborat de DGDR – AM pentru PNDR, care va fi utilizat pentru elaborarea apelurilor de proiecte.

8.2.2.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea costurile eligibile suportate și plătite.

8.2.2.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE:

Regulamentul (UE) nr. 1336/2013 de modificare a Directivelor 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții.

Art 13 (2) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului.

Legislație Națională:

Legea nr. 98/2016, privind achizițiile publice

Hotărârea de Guvern (HG) nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice

Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societăţile comerciale;

Ordonanţa Guvernului (OG) nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații;

Ordonanţă de Urgenţă (OUG) nr. 44 din 16 aprilie 2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale;

Legea nr. 566/2004 a cooperaţiei agricole cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanţa Guvernului (OG) nr. 37/2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice;

Ordonanţa Guvernului (OG) nr. 8 din 23 ianuarie 2013 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal şi reglementarea unor măsuri financiar-fiscale;

Legea nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înfiinţării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii cu modificările și completările ulterioare;

8.2.2.3.1.4. Beneficiari

- Furnizori de servicii de consiliere care sunt entităţi publice și/sau private înființate conform legislaţiei în vigoare.

8.2.2.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile sunt:

- Cheltuieli cu onorariile prestatorului (inclusiv salarii, cazare, masă și transport);
- Cheltuielile pentru închirierea spațiilor și/sau costurile utilităților aferente spațiilor unde este prestat serviciul de consiliere;
- Alte cheltuieli justificate care sunt legate de serviciile de consiliere furnizate.

Nu sunt eligibile:

- Cheltuielile de investiţii;
- Cheltuielile care nu servesc exclusiv serviciilor de consultanţă furnizate în cadrul submăsurii;
- Cheltuieli ce depășesc plafoanele maxime stabilite.

Toate aceste cheltuieli trebuie să fie justificate şi să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preţ-calitate.

8.2.2.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate pentru **furnizorii de servicii de consiliere** :

- se încadrează în categoria de beneficiarilor eligibili;
- au prevăzut în obiectul de activitate activități specifice serviciilor de consiliere;
- demonstrează experiență anterioară în furnizarea de servicii de consiliere similare;
- nu sunt în stare de faliment ori lichidare;
- și-au îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- demonstrează că posedă sau dispun de resurse tehnice, financiare și personal calificat pentru realizarea activităților de consiliere specifice.

Alte angajamente pentru furnizorii de servicii de consultanță:

- resursele tehnice și umane vor trebui să fie asigurate pe întreaga perioadă de implementare nu doar în momentul selectării beneficiarilor;
- vor ține o evidență clară și exactă a domeniilor de consiliere și a beneficiarilor acestora, în scopul de a se asigura că suma maximă este în cuantum de 1.500 euro/beneficiar.

Condițiile de eligibilitate vor fi detaliate în documentele naționale de implementare.

8.2.2.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul tematicii și al grupului țintă care presupune adaptarea și detalierea tematicii generale stabilite la nevoile grupului țintă dintr-un anumit teritoriu în funcție de aria de cuprindere zonală a proiectului (națională, regională, județeană);
- Principiul eficienței utilizării fondurilor;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a contractului de servicii de consiliere;
- Principiul calității propunerii de proiect.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.2.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public acordat în cadrul acestei măsuri este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile.

Sprijinul acordat în cadrul măsurii nu poate depăși suma maximă eligibilă prevăzută de anexa II din Regulamentul (UE) 1305/2013 în cuantum de 1.500 euro/beneficiar pe o perioadă de 3 ani.

8.2.2.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.2.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.2.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.2.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.2.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.2.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Principii generale pentru asigurarea resurselor corespunzătoare, și anume personal calificat care beneficiază de formare periodică, precum și experiență consultativă și fiabilitate în ceea ce privește domeniul de consiliere. Identificarea elementelor care vor fi acoperite de consiliere

-

8.2.2.4. Posibilitatea de a verifica şi a controla măsurile şi/sau tipurile de operaţiuni

8.2.2.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Având în vedere faptul că măsura se adresează beneficiarilor publici şi/sau privaţi, a căror selectare se face preponderent prin apeluri de propuneri de proiecte, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- Personal insuficient la nivelul AM pentru derularea simultană a mai multor apeluri de propuneri de proiecte/ proceduri de achiziție publică;
- Riscul de neasigurare a serviciilor de consiliere generat de termenul îndelungat de derulare a etapelor de evaluare și selecție aferente apelurilor de propuneri de proiecte, cauzat de numărul mare de proiecte depuse raportat la personalul implicat în procesul de evaluare și selecție/eventuale contestații în cadrul apelurilor de proiecte;
- Lipsa unei baze de date care să conţină toate datele de identificare ale fermierilor/baze de date neactualizate cu fermieri identificați ca potențiali beneficiari finali eligibili;
- Rezonabilitatea costurilor: riscul unor costuri peste nivelul normal.

8.2.2.4.2. Măsuri de atenuare

Dintre măsurile luate și cele avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor, menţionăm:

- Îmbunătăţirea pregătirii profesionale în domeniul evaluării propunerilor de proiecte a personalului;
- Consolidarea transparenței pentru apelurile de proiecte pre- și post- acordare a finanțării;
- Monitorizare şi evaluare prin folosirea unor instrumente specifice, cum ar fi: rapoarte periodice de activitate; verificare pe teren/observare directă a activităţii de consiliere; completarea unor chestionare de către fermierii consiliați privind calitatea serviciului furnizat; analiza documentelor întocmite/elaborate (rapoarte, recomandări etc. în funcţie de tematica supusă serviciului de consiliere) în cadrul proiectului/activităţii desfăşurate etc;
- Asigurarea unei monitorizări sistematice și eficiente a executării contractelor în vederea unei mai bune corelări cu cererile de plată.
- Corelarea inițierii apelurilor de proiecte cu numărul de personal implicat în activitatea de evaluare și selecție a proiectelor;
- Planificarea de apeluri de proiecte organizate la nivel regional/judetean pentru a preîntâmpina eventuale riscuri;
- Protocoale/ schimburi de date cu alte instituții, sistem informatic de interconectare cu alte instituții;
- Introducerea unor condiții suplimentare referitoare la evidențele înregistrate în baza de date pentru furnizorii de consiliere.
- Introducerea unui sistem pentru verificarea rezonabilității prețurilor
- Valoarea proiectului va fi stabilită proporțional cu durata si nivelul (aria teritorială, grupul țintă, tip de consiliere) la care acesta se va implementa (național, regional sau județean);

Procedura de atribuire a contractelor de consiliere ține cont de valoarea estimată a proiectului, valoare calculată conform prevederilor legale, respectiv prin raportare la rezultatele unor studii de piață privind costurile aplicate de operatorii din piață privind derularea unor servicii de consiliere dar și a valorii altor contracte de servicii de consiliere finalizate în cadrul de programare 2007-2013. Urmare calculării valorii

estimate se va calcula şi costul unitar pe proiect. Valoarea costului unitar se va limita la o sumă până la 1500 euro/serviciu/beneficiar/3 ani.

8.2.2.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Măsura creează premisele îndeplinirii priorităților menționate în strategie contribuind la îndeplinirea tuturor domeniilor de intervenţie vizate ca măsură transversală cu contribuții la diferite domenii de intervenție.

Măsura asigură o dezvoltare echilibrată şi durabilă în elaborarea PNDR și sunt identificate mecanismele care să asigure o demarcare şi complementaritate corespunzătoare între intervențiile FEADR şi alte fonduri în domeniul de intervenție acoperit de măsură.

De asemenea, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

În urma analizei realizate de autoritatea de management și agenția de plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.2.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.2.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Principii generale pentru asigurarea resurselor corespunzătoare, și anume personal calificat care beneficiază de formare periodică, precum și experiență consultativă și fiabilitate în ceea ce privește domeniul de consiliere. Identificarea elementelor care vor fi acoperite de consiliere

Principii generale care să asigure resursele adecvate de desfășurare, în condiții normale, a activității de consiliere, concretizate în calificarea și experiența personalului care desfășoară aceste activități.

- Organismele ce furnizează consilierea trebuie să îndeplinească minim condițiile menționate ca și criterii de eligibilitate.
- Parcurgerea de către experții consultanți, cel puțin o dată la 3 ani, în funcție de specificul consilierii a unei forme de instruire în domeniul respectiv.

8.2.2.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

-

8.2.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)

8.2.3.1. Temei juridic

Măsura M03 este implementată în conformitate cu prevederile articolului 16 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, cu cele ale articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și cu cele ale Regulamentului (UE) nr. 808/2014.

8.2.3.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Analiza nevoilor arată că activitatea privind recunoașterea produselor agricole și alimentare din schemele de calitate are o intensitate slabă, dar interesul producătorilor de a produce produse conform schemelor de calitate este crescut.

Producătorii de produse alimentare și agricole etichetate ecologic, DOP (denumire de origine protejată), IGP (indicație geografică protejată), STG (specialitate tradițională garantată) și ca produs montan, precum și DOC (denumire de origine controlată) și IG (indicație geografică) pentru vinuri de calitate, răspund cererilor consumatorilor de produse alimentare cu indicaţii de calitate declarată. Schemele de calitate pentru produse agricole și alimentare pot contribui la dezvoltarea zonelor rurale, pot oferi producătorilor instrumentele adecvate pentru a realiza o mai bună identificare și promovare a acestor produse, precum și protejarea acestor producători împotriva practicilor neloiale.

Competitivitatea fermierilor va fi îmbunătățită print-o mai bună integrare a acestora în cadrul lanțului agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate. Folosirea schemelor de calitate asigură valoare adaugată produselor agroalimentare, creștere economică și crearea de locuri de muncă. Comercializarea unui produs certificat pe piață garantează atât calitatea cât și autenticitatea sa. Astfel, pentru realizarea unor produse de înaltă calitate, fermierii acordă o atenție sporită materiei prime utilizate și originii acesteia, tehnicile de producție și prelucrare sunt îmbunătățite și respectă standardele de calitate.

Scopul măsurii este de a încuraja fermierii sau grupurile de fermieri să producă produse conform schemelor de calitate, precum și o mai bună promovare a acestora în rândul consumatorilor.

În baza de date DOOR a Uniunii Europene, la începutul lunii iulie 2016 erau înregistrate 3 produse din România : două produse IGP (Indicaţie Geografică Protejată) - Magiunul de prune Topoloveni - înregistrat în anul 2011 și Salamul de Sibiu - înregistrat în anul 2016 și un produs DOP (Denumire de Origine Protejată) – Telemeaua de Ibăneşti, înregistrată în anul 2016.

La Comisia Europeană se află în analiză documentaţia pentru înregistrarea produsului „Novac afumat din Ţara Bârsei” – IGP (depus în martie 2015) şi documentaţia pentru produsul „Cârnaţi de Pleşcoi”- IGP, înregistrată în baza de date Door a Comisiei Europene în data de 04.07.2016.

România are înregistrate 9 băuturi spirtoase Indicaţii Geografice.

Din anul 2013 până în luna iulie 2016 au fost atestate 509 produse tradiţionale, de la 157 operatori economici, ponderea cea mai mare fiind la categoria produselor din carne - 224 atestate.

Pe lângă produsele tradiţionale atestate, din anul 2014 până în prezent au fost înregistrate 112 produse atestate conform reţetelor consacrate, ponderea cea mai mare fiind la categoria produselor din carne - 62.

Participarea la schemele de calitate este legată de costurile suplimentare și angajamentele care nu sunt de obicei integral rambursate de către piaţă în faza iniţială de introducere a unui produs. Aceasta este în mod frecvent un obstacol pentru producătorii care doresc să aplice la schemele de calitate. Punerea în aplicare a măsurii vizează acoperirea costurilor suplimentare pe care fermierii și grupurile lor le suportă prin aplicarea la schemele de calitate.

În România nu există o suficientă conștientizare în rândul consumatorilor privind produsele agricole și alimentare care fac obiectul schemelor de calitate. Aceasta implică necesitatea de a sensibiliza consumatorii cu privire la existenţa de produse agricole și alimentare certificate pe baza schemelor de calitate care fac obiectul supravegherii stricte de către organismul de certificare sau de către autorităţile cu competenţe în domeniu, precum și cu privire la caracteristicile lor speciale și avantajele pe care le oferă. Pe de altă parte, sarcina producătorilor agricoli, respectiv deţinătorii acestor mărci, este de a intensifica activităţile de promovare pentru a contribui la recunoaşterea produselor care fac obiectul unei scheme de calitate care beneficiază de sprijin în cadrul submăsurii 3.1. În ultimii ani s-a observat o inactivitate a grupurilor de producători, aspect ce reiese din concentrarea slabă a ofertelor privind produsele agricole și alimentare înregistrate pe scheme de calitate şi lipsa campaniilor de marketing în comun promovate de membrii grupurilor de producători.

Implementarea de către grupurile de producători a unei strategii intensive de marketing, va conduce la îmbunătăţirea cunoştinţelor consumatorilor cu privire la produsele agricole și alimentare, înregistrate pe scheme de calitate, va facilita armonizarea cererii cu oferta, va deschide noi posibilităţi de piaţă pentru fermieri și grupuri de fermieri, conducând în final la creşterea valorii adăugate a produselor şi a competitivităţii sectorului agroalimentar.

Măsura este împărţită în două submăsuri:

- Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate (Submăsura 3.1)

- Sprijin pentru activităţile de informare şi de promovare desfăşurate de grupurile de producători în cadrul pieţei interne (Submăsura 3.2)

În cadrul acestei măsuri sunt eligibile scheme de calitate și mențiuni de calitate facultative, stabilite pe baza legislației europene și scheme de calitate şi menţiuni de calitate facultative stabilite în conformitate cu legislaţia naţională.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

DI 3A: Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Participarea la schemele de calitate va contribui la introducerea pe piaţă a unor produse agricole și alimentare care depăşesc semnificativ standardele comerciale ale produselor de larg consum, precum și la o mai mare recunoaştere a calității produselor locale.

Contribuţia la obiective orizontale

Mediu: Grija pentru mediul înconjurător este unul dintre cele mai importante domenii abordate de această măsură. În normele lor de producţie, unele scheme de calitate au standarde mai ridicate în ceea ce privește protecţia mediului și au efecte directe și indirecte asupra nivelului mai ridicat de conștientizare a importanţei protecţiei mediului.

Activităţile sprijinite vor conduce implicit și la atenuarea schimbărilor climatice datorită folosirii practicilor prietenoase pentru mediu atât în ceea ce priveşte producţia vegetală cât şi în ceea ce priveşte creșterea animalelor domestice.

De asemenea, prin încurajarea participării la schemele de calitate a fermierilor care deţin exploataţii agricole, se susţine adăugarea de valoare produselor agricole, dezvoltarea lanţurilor scurte de aprovizionare și dezvoltarea pieţelor locale, care ar putea duce la rute de transport mai scurte, cu costuri de depozitare și logistică reduse, toate acestea combinate dau o amprentă de carbon redusă mediului.

Inovare: Această măsură încurajează obţinerea de produse agricole și alimentare de înaltă calitate, prin identificarea soluțiilor inovative, cum ar fi folosirea practicilor prietenoase mediului, optimizarea utilizării resurselor și factorilor de producție.

8.2.3.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.3.3.1. 3.1 - Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate

Submăsură:

- 3.1 - sprijin pentru atragerea de noi participanți la sistemele de calitate

8.2.3.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Scopul acestei submăsuri este de a sprijini fermierii şi grupurile de fermieri care aplică pentru prima dată la schemele de calitate, în scopul creşterii numărului de aplicanţi care produc şi comercializează produse agricole și alimentare în baza schemelor de calitate.

În plus, obiectivul presupune o mai bună integrare a producătorilor agricoli în lanţurile agroalimentare, prin intermediul schemelor de calitate și prin adăugarea de plus valoare produselor agricole. În cadrul domeniului de aplicare al acestei submăsuri, costurile rambursate către producători vor apărea ca urmare a aderării la schemele de calitate sprijinite, reprezentând costurile aferente aderării la schema de calitate, contribuţia anuală de cooperare, certificare și inspecţii necesare pentru evaluarea conformităţii cu specificaţiile schemei.

Ajutoarele se acordă sub formă de stimulent financiar anual, pentru o perioadă maximă de cinci ani consecutivi de la aderarea la o schemă de calitate.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

1. scheme de calitate și mențiuni de calitate facultative, stabilite pe baza legislaţiei europene:

- Denumire de Origine Protejată (DOP);
- Indicaţie Geografică Protejată (IGP);
- Specialitate Tradiţională Garantată (STG);
- Denumire de origine controlata (DOC), pentru vinuri de calitate;
- Indicatie Geografica (IG), pentru vinuri de calitate;
- Menţiunea de calitate facultativă "produs montan";
- Produse ecologice;
- Băuturi spirtoase cu Indicaţie Geografică.

2. scheme de calitate stabilite pe baza legislaţiei naţionale:

- Produse tradiţionale;
- Produse alimentare obţinute conform reţetelor consacrate românești.

În conformitate cu dispoziţiile definite în reglementările naţionale, schemele de calitate menţionate anterior îndeplinesc patru criterii speciale în conformitate cu art. 16 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr 1305/2013.

Acțiuni neeligibile:

- Producţia și comercializarea produselor vinicole sprijinite prin Programul naţional de sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014-2018, cu modificările și completările ulterioare;
- Implementarea sistemelor de management a calităţii si de siguranţă alimentară și a marketingului produselor agricole și alimentare, sprijinite prin Submasura 4.2 „Sprijin pentru investiţii în procesarea/marketingul produselor agricole”;
- Implementarea schemei „Produse ecologice", inclusiv perioada de conversie, dacă se solicită aceleaşi costuri prevăzute la articolul 29: "Agricultura ecologică" din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013/UE.

8.2.3.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul public reprezintă ajutor financiar nerambursabil și se acordă sub forma unui stimulent anual, pe o perioadă de maxim 5 ani consecutivi de la aderarea la o schemă de calitate.

Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.

8.2.3.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

- REGULAMENTUL (UE) nr. 1151/2012 din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calităţii produselor agricole şi alimentare, cu completările ulterioare;
- REGULAMENTUL (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producţia ecologică şi etichetarea produselor ecologice, precum şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2092/91, cu modificările ulterioare;

- REGULAMENTUL (UE) nr. 1308/2013 al parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a pieţelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 şi (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului;
- REGULAMENTUL (CE) nr. 555 al Comisiei din 27 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului privind organizarea comună a pieței vitivinicole în ceea ce privește programele de sprijin, comerțul cu țările terțe, potențialul de producție și privind controalele în sectorul vitivinicol, cu modificările și completările ulterioare;
- REGULAMENTUL (CE) nr. 889/2008 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producţia ecologică şi etichetarea produselor ecologice în ceea ce priveşte producţia ecologică, etichetarea şi controlul, cu modificările ulterioare;
- REGULAMENTUL (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European si al Consiliului privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală si de bunăstare a animalelor, cu modificările ulterioare;
- REGULAMENTUL DELEGAT (UE) NR. 664/2014 AL COMISIEI din 18 decembrie 2013 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la stabilirea simbolurilor Uniunii pentru denumirile de origine protejate, indicațiile geografice protejate și specialitățile tradiționale garantate și cu privire la anumite norme privind sursele, anumite norme procedurale și anumite norme tranzitorii suplimentare;
- REGULAMENTUL DELEGAT (UE) NR. 665/2014 AL COMISIEI din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește condițiile de utilizare a mențiunii de calitate facultativa „produs montan”;
- REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 668/2014 AL COMISIEI din 13 iunie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, cu modificările ulterioare;
- REGULAMENTUL (CE) NR. 110/2008 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN SI AL CONSILIULUI din 15 ianuarie 2008 privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea şi protecţia indicaţiilor geografice ale băuturilor spirtoase şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 1576/89 al Consiliului, cu modificările ulterioare;
- REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 716/2013 AL COMISIEI din 25 iulie 2013 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, cu modificările ulterioare;

Legislație națională

- Ordinul comun nr.724/1082/360/2013 al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, Ministerului Sănătăţii şi al Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Consumatorilor, privind atestarea produselor tradiţionale, cu modificările ulterioare;
- Ordinul comun nr. 394/290/89 din 12 martie 2014 privind atestarea produselor alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 181 din 16 august 2012 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1253 din 6 noiembrie 2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul comun nr. 417/2002 pentru aprobarea Regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 34 din 17 aprilie 2000 privind produsele agroalimentare ecologice, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.3.3.1.4. Beneficiari

Beneficiarii sprijinului public sunt fermieri/grupuri de fermieri legal constituite care își desfășoară activitatea agricolă pe teritoriul României şi participă pentru prima dată la o schemă de calitate a UE sau într-o schemă de calitate naţională.

8.2.3.3.1.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile sunt costurile fixe suportate de fermieri/grupurile de fermieri ca urmare a participării acestora într-o schemă de calitate.

Următoarele costuri sunt considerate costuri fixe:

- costurile de aderare la schema de calitate sprijinită;
- contribuţia anuală de participare la schema de calitate sprijinită;
- costurile aferente controalelor necesare pentru verificarea respectării specificaţiilor schemei.

8.2.3.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- Aplicantul trebuie să îndeplinească condiţia de fermier activ conform articolului 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013;
- Fermierul sau grupul de fermieri aplică pentru prima dată pe o schemă certificată;
- Schema pe care aplică fermierul sau grupul de fermieri este certificată în conformitate cu legislația specifică națională/UE în vigoare;
- Aplicantul se angajează să respecte toate cerințele ce decurg din legislația națională/UE în vigoare;
- Aplicantul se angajează că la comercializare, etichetele sau ambalajele produselor obţinute conform schemelor de calitate să fie inscripţionate cu logo-ul aferent schemei.

8.2.3.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul tipului de schemă de calitate, în sensul prioritizării schemelor de calitate europene.
- Principiul asocierii fermierilor și grupurilor de fermieri în cadrul grupurilor de producători.
- Principiul categoriei de produs obținut prin schemele de calitate (carne, lapte, legume, fructe).

Principiul de selecție va fi detaliat suplimentar în legislația națională subsecventă și va avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiul de selecție va asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.3.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public este de max. 3.000 de euro/ exploataţie/an.

Sprijinul pentru activitățile din cadrul acestei măsuri, care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE (pentru scheme de calitate aferente produselor alimentare care nu se încadrează în anexa I la TFUE) va fi acordat în conformitate cu:

- art. 48 din Regulamentul (CE) nr 702/2014 din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectorul agricol și forestier și în zonele rurale pentru a fi compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

8.2.3.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.3.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

R7: Selectarea beneficiarilor Există riscul ca oferta publică de sprijin să nu reușească să capteze toți potențialii beneficiari.

R8: Sisteme informatice

Au fost detectate riscuri, în special în funcţionarea corectă a sistemelor informatice sau în furnizarea de capacităţi adecvate pentru procesarea tuturor informaţiilor.

R9: Cereri de plată

Cel mai mare risc apare în prelucrarea cererilor de plată. Datorită pregătirii deficitare, procedura de prelucrare poate dura mai multe luni. Principalul motiv este lipsa de informare pentru beneficiari și solicitanți (persoane fizice) la momentul depunerii cererilor.

8.2.3.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

R7: Selectarea beneficiarilor

Selecţia beneficiarilor va fi efectuată în mod obiectiv și transparent, pe baza condiţiilor de eligibilitate și a criteriilor de selecţie aplicate, care vor fi cunoscute în prealabil de toţi potenţialii beneficiari ai sprijinului.

R8: Sisteme informatice

AFIR va facilita prelucrarea electronică a cererilor depuse de aplicanţi și a cererilor de plată. Colectarea datelor se va desfăşura electronic, în măsura în care este posibil.

R9: Cereri de plată

Formarea/informarea/consilierea cu privire la pregătirea cererilor de plată va fi organizată pentru beneficiarii și persoanele fizice care pregătesc cereri (aplicaţii). Vor fi elaborate instrucţiuni cu privire la pregătirea cererilor de plată, pentru a se asigura faptul că cererile sunt bine întocmite.

8.2.3.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În cazul în care sunt luate în considerare măsuri de atenuare, submăsura este verificabilă și controlabilă. Submăsura va fi utilizată pentru a atinge rezultatele scontate și obiectivele PNDR 2014-2020 și va contribui la realizarea celor două obiective orizontale. Punerea în aplicare a acestei submăsuri este esenţială pentru îmbunătăţirea incluziunii fermierilor în lanţurile agroalimentare prin intermediul schemelor de calitate și prin adăugarea de valoare la produsele agricole.

8.2.3.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

N/A

8.2.3.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Indicarea sistemelor de calitate eligibile, inclusiv a sistemelor de certificare a exploatațiilor agricole, a sistemelor de calitate pentru produse agricole, pentru bumbac sau pentru produse alimentare recunoscute la nivel național, precum și confirmarea faptului că aceste sisteme de calitate îndeplinesc cele 4 criterii specifice stabilite la articolul 16 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Schemele de calitate eligibile sunt:

1. scheme de calitate și mențiuni de calitate facultative, stabilite pe baza legislaţiei europene:

- Denumire de Origine Protejată (DOP);
- Indicaţie Geografică Protejată (IGP);
- Specialitate Tradiţională Garantată (STG);
- Denumire de origine controlata (DOC), pentru vinuri de calitate;
- Indicatie geografica (IG), pentru vinuri de calitate;
- Menţiunea de calitate facultativă "produs montan";
- Produse ecologice;
- Băuturi spirtoase cu Indicaţie Geografică.

2. scheme de calitate stabilite pe baza legislaţiei naţionale:

- produse tradiţionale;
- produse alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti.

În conformitate cu dispoziţiile definite în reglementările naţionale, schemele de calitate menţionate anterior îndeplinesc patru criterii speciale în conformitate cu art. 16 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

Indicarea sistemelor voluntare de certificare a produselor agricole, eligibile și recunoscute de statele membre ca respectând orientările Uniunii privind bunele practici

N/A

8.2.3.3.2. 3.2 - Sprijin pentru activităţile de informare şi de promovare desfăşurate de grupurile de producători în cadrul pieţei interne

Submăsură:

- 3.2 - sprijin pentru activitățile de informare și de promovare puse în aplicare de grupurile de producători în cadrul pieței interne

8.2.3.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Scopul submăsurii este de a informa consumatorii și de a promova produsele obținute conform schemelor de calitate, astfel încât să fie stimulată comercializarea acestor produse.

În plus, obiectivul submăsurii este o mai bună includere a producătorilor în crearea lanţurilor agroalimentare, prin intermediul schemelor de calitate și prin adăugarea de valoare produselor agricole. Numai activitățile de informare și promovare pe piața internă cu privire la produse care fac obiectul unei scheme de calitate care beneficiază de sprijin prin submăsura 3.1 sunt eligibile pentru sprijin. Prin activitățile de informare și promovare consumatorii sunt informați cu privire la caracteristicile specifice ale produselor respective, în special din punct de vedere al calităţii, metodelor de producţie, sau în funcţie de influenţa zonei geografice, asupra calităţii produsului.

Sprijinul este destinat să acopere costurile suportate în legătură cu activităţile de promovare și de informare a consumatorilor cu privire la produsele agricole și alimentare incluse în schemele de calitate eligibile. Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

1. activitățile de promovare și informare referitoare la produsele obținute în cadrul următoarelor scheme de calitate și mențiuni de calitate facultative, stabilite pe baza legislaţiei europene:

- Denumire de Origine Protejată (DOP);
- Indicaţie Geografică Protejată (IGP);
- Specialitate Tradiţională Garantată (STG);
- Denumire de origine controlata (DOC), pentru vinuri de calitate;
- Indicatie geografica (IG), pentru vinuri de calitate;
- Menţiunea de calitate facultativă "produs montan";
- Produse ecologice;
- Băuturi spirtoase cu Indicaţie Geografică.

2. activitățile de promovare și informare referitoare la produsele obținute în cadrul următoarelor scheme de calitate stabilite pe baza legislaţiei naţionale:

- Produse tradiţionale;
- Produse alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti.

Acțiuni neeligibile:

- Acțiunile de informare și de promovare referitoare la mărci comerciale nu sunt eligibile pentru sprijinul prevăzut a se acorda pentru sM3.2, conform prevederilor art. 4 alin. (4) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

8.2.3.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul se acordă sub formă de ajutor financiar nerambursabil.

Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.

8.2.3.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

- R 1151/2012 privind sistemele din domeniul calităţii produselor agricole şi alimentare, cu completările ulterioare;
- R 834/2007 al Consiliului privind producţia ecologică şi etichetarea produselor ecologice, precum şi de abrogare a R (CEE) nr. 2092/91, cu modificările ulterioare;
- R 1308/2013 al parlamentului European si al Consiliului de instituire a unei organizări comune a pieţelor produselor agricole și de abrogare a R (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului;
- R 555/2008 de stabilire a normelor de aplicare a R (CE) nr. 479/2008 al Consiliului privind organizarea comună a pieței vitivinicole în ceea ce privește programele de sprijin, comerțul cu țările terțe, potențialul de producție și privind controalele în sectorul vitivinicol, cu modificările și completările ulterioare;
- R 889/2008 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a R(CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producţia ecologică şi etichetarea produselor ecologice în ceea ce priveşte producţia ecologică, etichetarea şi controlul, cu modificările și completările ulterioare;
- R 664/2014 AL COM de completare a R (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la stabilirea simbolurilor Uniunii pentru denumirile de origine protejate, indicațiile geografice protejate și specialitățile tradiționale garantate și cu privire la anumite norme privind sursele, anumite norme procedurale și anumite norme tranzitorii suplimentare;
- R 665/2014 AL COM de completare a R (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește condițiile de utilizare a mențiunii de calitate facultative „produs montan”;
- R 668/2014 AL COM de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, cu modificările ulterioare;
- R 178/2002 de stabilire a principiilor si a cerintelor generale ale legislatiei alimentare, de instruire a Autorităţii Europene pentru Siguranţa Alimentară şi de stabilire a procedurilor în domeniul sigurantei produselor alimentare, cu modificările ulterioare;
- R 110/2008 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN SI AL CONSILIULUI privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea şi protecţia indicaţiilor geografice ale băuturilor spirtoase şi de abrogare a R (CEE) nr. 1576/89 al Consiliului, cu modificările ulterioare;

- R 716/2013 AL COM de stabilire a normelor de aplicare a R (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, cu modificările ulterioare;
- R 1239/2014 AL COM de modificare a R de punere în aplicare (UE) nr. 716/2013 de stabilire a normelor de aplicare a R (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase;
- R 1144/2014 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI privind acţiunile de informare şi promovare referitoare la produsele agricole puse în aplicare pe piaţa internă şi în ţările terţe şi de abrogare a R (CE) nr. 3/2008;
- R 1831/2015 AL COM de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) nr. 1144/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului privind acţiunile de informare şi promovare referitoare la produsele agricole puse în aplicare pe piaţa internă şi în ţările terţe.

Legislație națională

- Ordinul comun nr.724/1082/360/2013 al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, Ministerului Sănătăţii şi al Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Consumatorilor, privind atestarea produselor tradiţionale, cu modificările ulterioare;
- Ordinul comun nr. 394/290/89 din 12 martie 2014 privind atestarea produselor alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 181/2012 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul comun nr. 417/2002 pentru aprobarea Regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 34/2000 privind produsele agroalimentare ecologice, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.3.3.2.4. Beneficiari

Beneficiarii sprijinului sunt grupurile de producători* care reunesc cel puțin 2 operatori participanți într-o schemă de calitate pentru un produs specific inclus într-una din aceste scheme, conform art. 16 alin. (1) și (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, astfel cum a fost completat cu prevederile art. 4 alin. (1) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014. Aceste entități pot fi grupuri de producători, organizații de producători, organizații interprofesionale sau grupuri/asocieri de entități cu altă formă juridică;

*termenul „grupurile de producători" este folosit în sens comun.

8.2.3.3.2.5. Costuri eligibile

Sprijinul public este alocat pentru a acoperi costurile eligibile suportate ca urmare a derulării activităţilor de informare și de promovare a produselor obținute conform schemelor de calitate.

Cheltuielile eligibile vor respecta dispozițiile art. 4, alin. (2), (3) și (4) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014.

Costurile eligibile pot fi, printre altele, următoarele:

- costurile de organizare, pregătire și participare la târguri, pieţe, expoziţii, emisiuni, ateliere de lucru și alte forme de evenimente publice;
- costurile de publicitate și informare la punctele de vânzare și alte canale de comunicare;
- costurile de pregătire, emitere și distribuire de informaţii și materiale promoţionale;
- costurile de organizare și de desfăşurare a altor forme adecvate de publicitate.

Următoarele costuri sunt neeligibile:

- dobânzile la datorii;
- taxa pe valoarea adăugată (TVA), dacă nu este recuperabilă în baza legislaţiei naţionale privind TVA-ul;
- contribuţia în natură a beneficiarului;
- costurile de investiţii.

8.2.3.3.2.6. Condiții de eligibilitate

- Prezentarea unui program de promovare de către un grup de producători aplicant inclus în scheme de calitate, cu o viziune de publicitate și informare pe o perioadă de minim 1 an și maxim 3 ani, care include un plan de informare defalcat pe acțiuni, mijloace și perioade, precum și activităţi de promovare cu rezultate scontate pentru proiectul depus;
- Cel puţin un membru nou inclus într-o schemă de calitate trebuie să participe la un grup de producători;
- Produsele agricole sau alimentare, subiect al activităților de informare/promovare, să fie înregistrate în RNPT, RNRC, DOOR, E-SPIRIT-DRINKS, E-BACHUS;
- Activităţile de promovare și informare pe piaţa UE sunt eligibile pentru sprijin, cu excepția activităților de informare/promovare a vinurilor de calitate implementate prin măsura de „Promovare a vinurilor” din cadrul Programului Național de Sprijin în Sectorul Vitivinicol 2014–2018, finanţată din fonduri F.E.G.A.;
- Toate materialele de informare și de promovare susținute trebuie să fie conforme cu legislația UE și națională relevantă, aplicabilă în statul membru în cauză (de exemplu, etichetarea cu privire la consumul responsabil de vin și riscul asociat consumului nociv de alcool sau similar).

8.2.3.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul tipului de schemă de calitate, în sensul prioritizării schemelor de calitate europene.
- Principiul reprezentativității grupurilor de producători, fiind avantajate grupurile de producători cu număr mai mare de membri

Principiul de selecție va fi detaliat suplimentar în legislația națională subsecventă și va avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună

utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiul de selecție va asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.3.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Rata sprijinului public este de 70% din costurile eligibile.

Perioada de implementare a proiectului va fi de minim 1 an și maxim 3 ani.

Suma maximă de sprijin public pentru un proiect este **de 150.000 de euro**.

Sprijinul pentru activitățile din cadrul acestei măsuri, care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE (pentru scheme de calitate aferente produselor alimentare care nu se încadrează în anexa I la TFUE) va fi acordat în conformitate cu art. 49 din Regulamentul (CE) nr 702/2014 din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectorul agricol și forestier și în zonele rurale pentru a fi compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

8.2.3.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.3.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

R7: Selectarea beneficiarilor

Există riscul ca oferta publică să nu reușească să capteze toți potențialii beneficiari.

R8: Sisteme informatice

Au fost detectate riscuri, în special în funcţionarea corectă a sistemelor informatice sau în furnizarea de capacităţi adecvate pentru procesarea tuturor informaţiilor.

R9: Cereri de plată

Cel mai mare risc apare în prelucrarea cererilor de plată. Datorită pregătirii deficitare, procedura de prelucrare poate dura mai multe luni. Principalul motiv este lipsa de informare pentru beneficiari și pentru personalul tehnic care întocmește cererile.

R10: Implementarea şi atractivitatea submăsurii

Eficacitatea submăsurii şi impactul acesteia pe termen scurt pot fi afectate de numărul redus al potenţialilor beneficiari:

- din cauza gradului slab de implementare în România a schemelor UE de calitate a produselor agroalimentare DOP/IGP/STG precum şi menţiuni facultative de calitate, la care ar trebui să adere noi membri, numărul potenţialilor beneficiari ai submăsurii 3.2 este extrem de limitat în prezent;
- numărul limitat în prezent al grupurilor de producători de băuturi spirtoase cu IGP, de produse procesate provenind din agricultura ecologică precum şi de produse incluse în schemele naţionale de calitate (produse tradiţionale, reţete consacrate);
- potenţial scăzut de aderare de noi membri la grupurile de producători de vinuri cu DOC/IG existente şi, implicit, potenţial limitat de accesare a submăsurii 3.2.

R 11: Dubla finanţare/supracompensare pentru aceleaşi produse de calitate, aceeaşi acţiune, aceeaşi piaţă şi acelaşi beneficiar – acelaşi grup de producători sau acelaşi membru al grupului în cauză.

Situaţia poate apărea datorită funcţionării simultane a altei scheme de promovare la care un membru al entităţii beneficiare poate participa direct sau indirect, respectiv cea derulată în baza Regulamentului (UE) nr. 1144/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind acţiunile de informare şi promovare referitoare la produsele agricole puse în aplicare pe piaţa internă şi în ţările terţe şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 3/2008. Pentru anul 2016, tema prioritară principală a programelor simple destinate pieţei interne a constat în schemele de calitate, aceasta intitulându-se „Programe de informare şi promovare care vizează creşterea gradului de conştientizare şi de recunoaştere a schemelor de calitate ale Uniunii, astfel cum sunt definite la articolul 5 alineatul (4) literele (a), (b) şi (c) din Regulamentul (UE) nr. 1144/2014, cu excepţia celor ilustrate doar prin lapte/produse lactate, produse din carne de porc sau o combinaţie a celor două”.

R 12: Lipsa experienței în punerea în aplicare prin forţe proprii a diferitelor acţiuni de informare şi promovare din cadrul programului, în special când acestea sunt orientate către pieţe din alte state membre.

R 14: Riscul promovării originii produsului agroalimentar – cu excepţiile prevăzute de regulamente.

8.2.3.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

R7: Selectarea beneficiarilor

Selecţia beneficiarilor va fi efectuată în mod obiectiv și transparent, pe baza condiţiilor de eligibilitate și a criteriilor de selecţie, care vor fi cunoscute în prealabil de toţi potenţialii beneficiari.

R8: Sisteme informatice

AFIR va facilita prelucrarea electronică a cererilor (aplicaţiilor) și a cererilor de plată. Colectarea datelor se va desfășura electronic în măsura în care este posibil.

R9: Cereri de plată

Formarea/informarea/consilierea cu privire la pregătirea și întocmirea cererilor de plată va fi organizată pentru beneficiarii și personalul tehnic care pregătesc cererile (aplicaţiile). Vor fi pregătite instrucţiuni cu privire la completarea cererilor de plată, pentru a se asigura faptul că cererile sunt bine pregătite.

R 10: Schemele UE de calitate precum şi menţiunile facultative de calitate se află în plină dezvoltare, astfel încât submăsura 3.2, dependentă de succesul submăsurii 3.1, poate deveni atractivă pe termen mediu.

Submăsura 3.2 poate fi atractivă şi să conducă la atingerea obiectivelor M03 în ansamblu ca urmare a stimulării, prin intermediul submăsurii 3.1, a aderării de noi membri la entităţile incluse deja în respectivele scheme de calitate, precum şi atragerea unor noi entităţi.

R 11: Submăsura 3.2 poate constitui o bună alternativă la schema derulată în baza Regulamentului nr. 1144/2014, care ar permite o aplicare mai flexibilă şi mai bine adaptată nevoilor şi cerinţelor în materie de promovare ale entităţilor potenţial beneficiare româneşti, constituind şi un stimulent pentru dezvoltarea schemelor de calitate la nivel naţional.

R 12: Solicitanţii ar trebui să prezinte dovezi care să ateste nu numai capacitatea financiară, ci şi capacitatea operaţională: calificarea şi experienţa personalului, descrierea activităţilor similare de promovare desfăşurate anterior prin forţe proprii în alte state membre.

8.2.3.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În cazul în care sunt luate în considerare măsuri de atenuare, submăsura este verificabilă și controlabilă. Submăsura va fi utilizată pentru a atinge rezultatele scontate și obiectivele PNDR 2014-2020 și va contribui la realizarea celor două obiective orizontale. Punerea în aplicare a acestei submăsuri este esenţială pentru îmbunătăţirea incluziunii producătorilor agricoli în lanţurile agroalimentare prin intermediul schemelor de calitate și prin adăugarea de valoare la produsele agricole.

8.2.3.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

N/A

8.2.3.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Indicarea sistemelor de calitate eligibile, inclusiv a sistemelor de certificare a exploatațiilor agricole, a sistemelor de calitate pentru produse agricole, pentru bumbac sau pentru produse alimentare recunoscute la nivel național, precum și confirmarea faptului că aceste sisteme de calitate îndeplinesc cele 4 criterii specifice stabilite la articolul 16 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Schemele de calitate eligibile sunt:

1. scheme de calitate și mențiuni de calitate facultative, stabilite pe baza legislaţiei europene:

- Denumire de Origine Protejată (DOP);
- Indicaţie Geografică Protejată (IGP);

- Specialitate Tradiţională Garantată (STG);
- Denumire de origine controlata (DOC), pentru vinuri de calitate;
- Indicatie geografica (IG), pentru vinuri de calitate;
- Menţiunea "produs montan";
- Produse ecologice;
- Băuturi spirtoase cu Indicaţie Geografică.

2. scheme de calitate stabilite pe baza legislaţiei naţionale:

- produse tradiţionale;
- produse alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti.

În conformitate cu dispoziţiile definite în reglementările naţionale, schemele de calitate menţionate anterior îndeplinesc patru criterii speciale în conformitate cu art. 16 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr 1305/2013.

Indicarea sistemelor voluntare de certificare a produselor agricole, eligibile și recunoscute de statele membre ca respectând orientările Uniunii privind bunele practici

N/A

8.2.3.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.3.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile sunt determinate în cadrul submăsurilor individuale.

8.2.3.4.2. Măsuri de atenuare

Măsurile de atenuare sunt determinate în cadrul submăsurilor individuale.

8.2.3.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Descrisă în cadrul unei submăsuri individuale.

8.2.3.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu este relevant.

8.2.3.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Indicarea sistemelor de calitate eligibile, inclusiv a sistemelor de certificare a exploatațiilor agricole, a sistemelor de calitate pentru produse agricole, pentru bumbac sau pentru produse alimentare recunoscute la nivel național, precum și confirmarea faptului că aceste sisteme de calitate îndeplinesc cele 4 criterii specifice stabilite la articolul 16 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Dispoziţii privind calitatea şi etichetarea produselor agricole şi alimentare, protecţia interesului consumatorilor şi schemele de calitate sunt urmărite şi reglementate de către Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale şi de către Autoritatea Naţională pentru Protecţia Consumatorilor. Schemele menţionate la punctul 1.1.1.3.1.1 și la punctul 1.1.1.3.2.1. îndeplinesc toate criteriile menţionate la art. 16 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr 1305/2013. Caracteristicile de bază ale acestor scheme sunt prevăzute de către legislaţia europeană şi naţională aferentă schemelor de calitate pentru produsele agricole şi alimentare, menționată la subcapitolul 1.1.1.3.2.3 din fișa măsurii. Produsele din schemele de calitate menţionate anterior se referă la caracteristicile, procedurile de producţie sau de prelucrare de produse agricole sau alimentare care depăşesc calitatea prescrisă sau condițiile privind protecţia sănătăţii oamenilor, animalelor sau plantelor, bunăstarea animalelor şi protecţia mediului. Schemele sunt disponibile pentru toţi producătorii, sunt transparente şi asigură o trasabilitate completă a produselor.

Indicarea sistemelor voluntare de certificare a produselor agricole, eligibile și recunoscute de statele membre ca respectând orientările Uniunii privind bunele practici

N/A

8.2.3.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Nu este relevant.

8.2.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

8.2.4.1. Temei juridic

Articolul 17, Art. 45, Art. 46 din **Regulamentul (UE) nr. 1305/2013,** **Articolul 13 Regulamentul Delegat (UE) nr.807/2014**

8.2.4.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenţie a acesteia şi a contribuţiei la ariile de intervenţie şi la obiectivele transversale

Așa cum reiese din Acordul de Parteneriat și din analiza SWOT, există o serie de nevoi pentru investiții în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare în România, în scopul de a moderniza și îmbunătăți productivitatea și competitivitatea în sectorul agro-alimentar, cum ar fi:

- înzestrarea tehnică a fermelor, precum echipamente, mașini și utilaje performante, sisteme eficiente de irigare la nivelul fermei (tehnologii de irigare la nivelul fermei care să conducă la economisirea apei),
- stimularea cultivării și depozitării de legume–fructe (soiuri autohtone, adaptate condițiilor pedoclimatice, construcții, spații protejate de cultivare a legumelor), a culturilor de câmp (soiuri autohtone), creșterii efectivelor de animale (suine, bovine și păsări) și valorificarea raselor autohtone.
- investiții necesare diversificării activităților agricole din cadrul exploatațiilor și adăugarea de plus valoare produselor agricole,
- stimularea asocierii și a investițiilor care deservesc formele asociative ale fermierilor,
- investiții pentru a promova utilizarea eficientă a resurselor și a calității aerului, inclusiv producția de energie regenerabilă pentru utilizare proprie, precum și pentru reducerea emisiilor de GES și amoniac din agricultură.
- dezvoltarea și adaptarea infrastructurii agricole și forestiere

Gradul relativ scăzut de dotare şi tehnologiile depăşite utilizate în majoritatea exploatațiilor agricole și a unităţilor de profil, se reflectă în nivelul redus al productivităţii muncii din sector şi în calitatea poduselor. Prin urmare, se impune introducerea de tehnologii noi, moderne și prietenoase cu mediul (acoperite de secțiunea privind contribuția măsurii la DI menționat mai jos) care să contribuie la creșterea nivelului global de performanță al exploatațiilor. Accentul va fi pus, în special, pe exploatațiile de dimensiuni medii, cu potențial de creștere și de a deveni competitive prin investiții.

Măsura poate oferi, de asemenea, o soluție de dezvoltare a exploatațiilor agricole din zona montană în vederea diminuarii riscului de abandon a terenurilor agricole în această zonă și a altor riscuri economice și sociale care pot apărea și conduce, ulterior, la dezechilibre semnificative. În zona montană, fermele mici și mijlocii reprezintă un procent important din totalul exploatațiilor existente evidențiind, astfel, o tipologie semnificativă a exploatațiilor agricole. Majoritatea acestora este reprezentată de ferme familiale de tip mixt (vegetal și animal), iar activitatea productivă se îmbină cu viaţa familială. Sprijinul poate viza atât dotări tehnice privind inventarul agricol și de procesare la nivelul fermei, cât și diversificarea activităților din cadrul exploatațiilor și facilitarea accesului la piețele locale.

Totodată, sprijinul acordat prin intermediul măsurii va viza dezvoltarea și modernizarea capacităților de procesare dar și a rețelelor locale de colectare, recepție, depozitare, condiționare, sortare din zona montană.

De asemenea, este nevoie de o mai bună integrare a producătorilor agroalimentari pe piaţă şi la nivelul lanţurilor alimentare, inclusiv prin organizațiile inteprofesionale, în vederea facilitării legăturilor dintre producătorii primari, procesatori și comercianți asigurând o accesibilitate crescută a consumatorilor la produse agroalimentare, creșterea competitivității sectorului agro-alimentar și pentru a distribui profitul pe întreg lanțul alimentar, astfel încât fermierii să nu fie defavorizați în relațiile cu procesatorii și comerciații. Pentru producătorii mai mici, accentul va fi pus pe stimularea asocierii și accesarea sprijinului pentru investiții colective în interesul membrilor, în timp ce pentru marii actori este nevoie de investiţii în

modernizare şi în conformitatea cu noile cerinţe UE, cu accent pe sectoarele care oferă cea mai mare valoare adăugată şi înregistrează cerere pe piață.

Cooperativele și grupurile de producatori au un rol important în mai buna corelare dintre ofertă şi cerinţele de piaţă şi în furnizarea unei eficienţe mărite prin marketing comun al produselor produse de către membrii acestora, în special în cazul fermelor mici. De aceea, acestea vor fi încurajate și prioritizate în a realiza investiții pentru dezvoltare și în interesul membrilor. Astfel va fi abordată într-un mod coerent problematica consolidării și restructurării fermelor de mici dimensiuni putând astfel, prin intermediul cooperativelor și a grupurilor de producatori, să poată beneficia de sprijin pentru a acționa împreună pentru o mai bună integrare pe piață.

Totodată, promovarea investițiilor în integrarea productiei cu procesarea la nivelul fermei (cum ar fi procesarea la nivel de fermă și adăgarea de plus valoare produselor agricole) va asigura creșterea viabilității economice a acestora și crearea de venituri adiționale pentru fermieri.

De asemenea există o gamă variată de potențiale resurse de producție a energiei regenerabile din agricultură (resturile vegetale rezultate în urma recoltării produselor agricole sau deșeurile rezultate din creșterea animalelor), însă nivelul de utilizare și valorificare este redus ca urmare a limitărilor tehnologice, a eficienţei economice şi a restricţiilor de mediu. Aceste resurse alături de celelalte resurse regenerabile (energia solara, eoliana, geotermală etc), pot fi folosite pentru a obține energie regenerabilă care să fie utilizată în propriul proces productiv al fermelor sau unităților procesatoare, contribuind, în acest fel, la reducerea costurilor cu energia (electricitatea și agentul termic) şi pentru a contribui la eforturile de dezvoltare a unei economii cu emisii reduse de carbon.

Metodele inadecvate de gestionare a gunoiului de grajd de către fermele zootehnice constituie un important factor de risc nu doar pentru emisiile de gaze cu efect de seră (GES) și amoniac, dar și pentru poluarea apei. Pentru a atenua nivelul actual al emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură, în contextul intensivizării durabile a agriculturii, există nevoia de a sprijini investiţiile în managementul gunoiului de grajd. De asemenea, există nevoia de a reduce emisiile utilajelor folosite în agricultură, utilizarea unor tehnologiilor și echipamente care să asigure un bun management al utilizării îngrășămintelor, precum și aplicarea unor bune practici de gestionare a solului.

Luând în considerare suprafața scăzută cultivată cu soiuri autohtone și numărul mic de animale de rasă autohtone adaptate la condițiile locale, va fi acordată o atentie specială prin prioritizarea fermelor care produc/cultivă astfel soiuri sau obțin/cresc astfel de rase.

De asemenea pe fondul declinului major din ultima perioadă al cultivării în spații protejate a legumelor, precum și a declinului pieței românești de produse locale, în ciuda unui climat favorabil pentru producția lor, investițiile care prevăd astfel de culturi vor fi de asemenea prioritizate.

În ceea ce privește sectorul pomicol, analiza socio-economică evidențiază o serie de aspecte care impun necesitatea restructurării și realizării de investiții în acest sector. Acestea sunt necesare pentru ameliorarea nivelului global de performanță al exploatațiilor agricole.

Din analiza asupra situaţiei plantaţiilor pomicole pe baza criteriilor privind evoluția suprafeței ocupate, rata de înlocuire și înființare, vârsta și potenţialul de producţie s-a constat nevoia realizării de investiții pentru refacerea suprafețelor pomicole prin înființarea de plantații noi și prin reconversia plantațiilor existente, în scopul creșterii competitivității sectorului.

Pentru a putea asigura necesarul de material săditor, de calitate, adaptat la condițiile pedoclimatice din România, este nevoie de creșterea suprafețelor ocupate de pepinierele pomicole și de diversificarea speciilor și soiurilor cultivate.

La nivelul exploataţiilor pomicole se regăsesc dotări tehnologice uzate fizic şi moral, aspect ce se reflectă negativ în productivitatea, profitabilitatea, competitivitatea acestor exploataţii și asupra mediului și climei. Lipsa resurselor pentru realizarea de investiţii face ca plantaţiile existente să aibă acces redus la echipamente moderne pentru cultivare, întretinere şi recoltare. Pentru a valorifica potențialul acestor exploatații sunt necesare investiții de modernizare, precum construcții, echipamente, utilaje, etc. Astfel, se va îmbunătăți eficiența costurilor, diversificarea venitului prin promovarea procesarii la nivel de ferma, creșterea productivității muncii şi atingerea standardelor de calitate.

Investitiile în unitățile de procesare de la nivelul fermelor pomicole vor conduce la creșterea valorii adăugate a produselor agricole și creării de locuri de muncă in productia primara de fructe si in industria de procesare a fructelor, domeniu în care România are tradiție și potential, dar care din cauza fragmentării exploatațiilor agricole si investitiilor reduse a inregistrat un declin important în ultimele două decenii.

În scopul creșterii competitivității sectorului si abordarii fragmentarii exploatatiilor pomicole sunt prioritizate exploatațiile agricole mici, formele asociative din sectorul pomicol, tinerii și fermierii cu studii în domeniul agricol.

Numărul unităților de procesare a produselor agroalimentare din România înregistrează, în continuare, declin din cauza destrămării lanţurilor alimentare integrate şi costurilor ridicate de conformare la standardele europene;

Se impune crearea de noi locuri de muncă care să absoarbă forța de muncă excedentară din agricultura de (semi)subzistență, prin stimularea creării de noi unități de procesare a produselor agricole, acolo unde este demonstrat potenţial agricol şi capacitate de asigurare materie primă. Totodată, modernizarea și dezvoltarea unităților procesatoare existente va contribui la îmbunătăţirea productivităţii muncii şi creșterea valorii adăugate a produselor agricole și va permite o mai bună promovare a lanțurilor alimentare.

În ceea ce privește sectorul pomicol, procesarea producției primare conduce la creșterea ponderii de produse procesate cu valoare adăugată mare și poate crea locuri de muncă pentru diverse categorii ale populaţiei, dispunând de largi posibilităţi pentru valorificarea eficientă atât a materiilor prime cât şi a resurselor umane. Această ramură este insuficient dezvoltată având nevoie de investiții în scopul creșterii eficienței economice și a productivității, ce constau în modernizarea/construcția/achiziția de spaţii de producţie şi tehnologii moderne, sisteme de colectare, sortare, calibrare, depozitare, condiționare, ambalare, comercializare, dar și în dezvoltarea de noi produse şi mărci locale.

De asemenea, susţinerea acţiunilor de marketing şi de îmbunătățire a planificării strategice a afacerilor și a managementului resurselor conduce la creșterea eficienței economice și a productivității.

Luând în considerare nivelul ridicat de fragmentare al exploatatiilor pomicole si nevoia de crestere a valorii adaugate a produselor din acest sector, prin intermediul sub-masurii 4.2a sunt prioritizate formele asociative, lanturile alimentare integrate si produsele de calitate, cu valoare adaugata mare.

Având in vedere cele menționate anterior, în cadrul acestei măsuri, în contextul STP, vor fi sprijinite investiții în exploatațiile pomicole, dar și în înființarea și modernizarea unităților de procesare a fructelor.

Atât investițiile în exploatațiile pomicole cât și cele în unitățile de procesare a fructelor se adresează doar speciilor perene prezentate în capitolul 20 al PNDR, Anexa I a STP, fig.18.

Fragmentarea excesivă a proprietăţilor şi exploataţiilor agricole şi forestiere a făcut ca infrastructura ce deservea sistemele agricole şi forestiere (reţeua de drumuri de acces, sistemele de îmbunătăţiri funciare şi irigaţii, sistemele de prevenire a inundaţiilor, etc.) concepute în cea mai mare măsură în perioada economiei planificate, să nu mai corespundă noilor structuri de exploatare rezultate (ex.: amenajările pentru irigaţii, investițiile cu potențial de economisire a apei, precum depozitarea apei sau drumurile de acces).

În ceea ce privește accesibilizarea fondului forestier, nivelul țintă presupune o creștere cu cel putin 50% a densității medii actuale, adică de la 6,4 m/ha la aprox. 9 m/ha. Pentru eficientizarea exploatărilor forestiere și reducerea eroziunii solului (ca urmare a distanțelor lungi de colectare a lemnului) este necesar ca distanța medie de colectare a lemnului să nu depășească l,2 km, ceea ce corespunde unei densitati medii de drumuri forestiere de 8-9 m/ha.

Schimbările climatice au impact asupra resurselor de apă existente, în special în mediul rural. Având în vedere slaba adaptare a infrastructurii existente la noile structuri agricole și forestiere, sectoarele rămân vulnerabile la condițiile climatice (alternanță secetă și inundații frecvente), cu efecte economice semnificative asupra viabilității economice a fermelor. Această problemă devine mult mai acută în contextul încălzirii globale.

Conform Anexei nr. 2 – la Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România aprobat prin H.G. nr. 793/26.10.2016 pentru aprobarea Programului naţional de reabilitare a infrastructurii principale de irigaţii din România aproximativ 1,8 milioane de hectare sunt viabile din punct de vedere economic. Evaluarea sistemelor a avut în vedere mai multi factori: gradul de utilizare al sistemului, gradul de acoperire al asociatiilor utilizatorilor de apa, index-ul de ariditate si costurile de irigare.

Cu toate că suprafața amenajată pentru irigații nu a scăzut, suprafața irigată efectiv diferă de la an la an, din diferite cauze, cum ar fi: condițiile meteo, lipsa capitalului pentru investiții în modernizarea infrastructurii secundare de irigații și lipsa tehnologiilor noi care să conducă la îmbunătătirea eficientei energetice și reducerea pierderilor de apă precum și costul apei din cauza liberalizării prețurilor energiei electrice pentru irigații.

Investițiile în modernizarea sistemelor de irigare sunt necesare pentru a îmbunătăți eficiența acestor sisteme (pierderi de apă reduse, îmbunătățirea eficienței energetice), pentru a reduce dependența producției agricole de condițiile meteorologice , pentru a mări competitivitatea agricultorilor, precum și pentru a ajuta sectorul să facă faţă provocărilor pe termen lung generate de schimbările climatice.

Legătura măsurii cu nevoile:

Sprijinul acordat prin această măsură va contribui la rezolvarea nevoilor ”Nivel adecvat de capital şi tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne” (004), „Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE” (005), „Lanțuri alimentare integrate” (009), „Adaptarea la efectele schimbărilor climatice” (017), „Nivel redus de emisii GES și amoniac din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon” (018), precum și la „Susținerea unui management eficient și durabil al pădurilor” (013), așa cum sunt identificate în secțiunea 4.2 a programului.

De asemenea, in contextul STP, sprijinul acordat prin această măsură, va contribui la abordarea urmatoarelor nevoi: Creșterea suprafețelor ocupate de plantații pomicole și de pepiniere, întinerirea

plantațiilor existente și diversificarea gamei sortimentale de fructe (001), Ferme pomicole competitive (002), Produse cu valoare adaugată mare și locuri de muncă în arealele pomicole (003), Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, microintreprinderile si intreprinderile mici din arealele pomicole (006) așa cum sunt identificate în secțiunea 4.2 a TSP.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a cinci sub-măsuri:

- investiții în exploatații agricole, sM4.1,
- investiții în exploatații pomicole, sM4.1a,
- sprijin pentru investiții în procesarea/marketing produselor agricole, sM4.2,
- sprijin pentru investiții în procesarea/marketing produselor din sectorul pomicol, sM4.2a,
- investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice, sM4.3.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

DI 2A *Imbunătăţirea performanţei economice a tuturor fermelor şi facilitarea restructurării şi modernizarii fermelor, în special în vederea creşterii participării şi orientarii către piaţă, cât şi a diversificării agricole*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 4.1 vizează investiții care să conducă la creșterea nivelului de dotare tehnică al exploatațiilor cu potenţial în implementarea proiectelor de investiţii viabile, care să asigure continuarea procesului de modernizare al exploataţiilor agricole prin modernizarea construcțiilor fermei, echipamentelor și utilajelor tehnice (inclusiv a instalațiilor de irigații performante la nivelul fermei, îmbunătățirea calității activelor), adoptarea standardelor comunitare, scăderea consumului de energie și care să vizezediversificarea producţiei agricole pentru a îmbunătăți viabilitatea economică a exploatației agricole.

De asemenea, sprijinul prin acesta submasură conduce la creşterea competitivităţii şi viabilităţii exploatațiilor pomicole atât prin investiții precum echipamente, utilaje, echipamente de irigații în fermă și procesare la nivelul fermei cât și prin investiții ce conduc la creșterea suprafeței ocupate cu plantații pomicole și/sau la reconversia plantațiilor existente (de exemplu: infiintarea de noi plantatii si/sau replantarea cu soiuri noi, mai productive si mai bine adaptate).

Sprijinul acordat prin sub-măsura 4.3. - îmbunătățirea accesibilității exploatațiilor agricole și silvice prin modernizarea și adaptarea căilor de acces va avea un efect pozitiv asupra competitivității exploatațiilor, asigurând o bună aprovizionare și un acces mai facil către consumatori și piețele de desfacere.

DI 2C *Îmbunătăţirea performanţei economice a pădurilor*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 4.3. - îmbunătățirea accesibilității exploatațiilor silvice prin modernizarea și adaptarea căilor de acces va avea un efect pozitiv prin îmbunătățirea condițiilor pentru executarea lucrărilor silvoculturale, prevenirea și stingerea incendiilor și pentru exploatarea pădurilor în condiții ecologice și de rentabilitate.

DI 3A *Îmbunătăţirea competitivităţii producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanţul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, creșterea valorii adăugate a produselor agricole, promovarea pe piețele locale, a circuitelor scurte de aprovizionare, grupurilor de producători și a organizațiilor interprofesionale*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 4.2 prin investiţii individuale şi/sau colective va conduce la dezvoltarea şi modernizarea unor capacităţi de procesare şi de comercializare a produselor agricole, respectarea standardelor comunitare, incluzând tehnologii moderne, inovaţii şi idei noi, precum şi facilităţi pentru creşterea eficienţei şi productivităţii întreprinderilor şi a valorii adăugate a produselor agricole. Se vor putea realiza facilităţi de depozitare şi ambalare, sisteme de management al calității, sisteme prietenoase cu mediul, etichetare, promovare şi marketing în cadrul lanţurilor alimentare.

Sprijinul acordat prin acesta sub-măsura va contribui la stimularea comercializării produselor prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare şi la o mai buna integrare a fermierilor pe piaţă prin sprijinul acordat pentru modernizarea și extinderea sistemelor de colectare și condiționare și a unităților de procesare pentru fructe proaspete si produse obtinute din fructe, coroborate cu activități de marketing și cu creșterea calității produselor.

DI 5A *Eficientizarea utilizării apei în agricultură*;

Sprijinul acordat prin submăsura 4.3 prin investiții în modernizarea infrastructurii secundare de irigații vor promova tehnologii noi, moderne vor contribui la economisirea apei în agricultura și scăderea costurilor determinate de consumul apei**.**

DI 5D *Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură.*

Sprijinul acordat prin submăsura 4.1 prin investiții în fermele zootehnice, va determina atingerea unui nivel adecvat de dotare și facilități moderne pentru depozitarea şi aplicarea gunoiului de grajd şi a nămolului de epurare, facilităţi de biogaz, utilaje folosite în agricultura pentru reducerea amprentei GES și amoniac, precum și tehnologii care contribuie la susținerea unei economii cu un nivel scăzut de carbon.

DI 6A *Facilitarea diversificării, a înfiinţării şi a dezvoltării de întreprinderi mici şi a creării de locuri de muncă*

Sprijinul acordat prin sub-masurile 4.2 si 4.2a va contribui la crearea de noi unităţi de procesare a produselor agricole locale, inclusiv a celor de procesare a fructelor şi promovarea lanţurilor scurte de aprovizionare, actiuni ce vor avea ca efect direct crearea de locuri de muncă contribuind astfel la promovarea ocupării forţei de muncă.

Efecte secundare

Măsura 4 este direct programată sub domeniile de intervenție indicate anterior. În plus, este de așteptat că măsura să contribuie indirect la obiectivele aferente domeniilor de intervenție: **3A** prin stimularea unei mai bune integrări a producătorilor agricoli pe piaţă şi la nivelul lanţurilor alimentare integrate, precum și prin stimularea asocierii acestora și accesarea sprijinului pentru investiții colective în interesul membrilor, **5A** prin investițiile în echipamentele/sistemele de irigații, inclusiv facilități de depozitare a apei, realizate la nivelul fermelor, **5B** prin investiții pentru îmbunătățirea eficienței energetice la nivelul fermei și în industria agroalimentară și **5C** prin producerea și utilizarea în scop propriu a energiei regenerabile la nivelul fermelor și unităților procesatoare.

În contextul STP, măsura 4 este programată direct sub domeniile de intervenție indicate anterior (2A, 3A, 6A). În plus, este de așteptat ca măsura să contribuie indirect la obiectivele aferente domeniilor de intervenție 4C si 5E, in principal prin infiintarea plantatiilor pomicole, dar si prin reconversia plantatiilor imbatranite.

De asemenea, măsura contribuie indirect (in contextul STP) la obiectivele aferente domeniilor de intervenție 5A (prin sprijinirea utilizarii echipamentelor performante de irigatii la nivel de ferma) precum si la 5B, 5C, 5D prin promovarea utilizarii resurselor de energie regenerabila la nivelul fermelor si unitatilor de procesare, modernizarea instalațiilor de depozitare și condiționare învechite, modernizarea parcului de mașini și utilaje și prin reducerea cantitatilor de fertilizanți pe bază de azot utilizate.

Contribuţia la temele orizontale

Mediu şi clima

În cadrul acestei măsuri se vor încuraja investițiile ce vizează eficientizarea/economisirea consumului de apă, utilizarea energiei regenerabile în sectorul agroalimentar, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum şi reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac în agricultură, inclusiv in sectorul pomicol. Investițiile în modernizarea sistemelor de irigații vor fi realizate în conformitate cu prevederile planurilor de management ale bazinelor hidrografice potrivit Directivei Cadru Apă, asigurând contorizarea și eficientizarea consumului de apă și energie.

Investițiile în industria de procesare vor viza reducerea amprentei asupra mediului prin încurajarea de noi metode de păstrare a producției agroalimentare, pentru creșterea siguranței alimentare, produse adaptate mai bine cerințelor pieței, metode de utilizare a deşeurilor și de epurare a apei pentru protejarea mediului, anveloparea clădirilor.

Inovare

Sprijinul pentru realizarea de investiţii în active fizice inovative în domeniul producţiei agricole, a procesării şi a infrastructurii agricole şi silvice va ameliora performanţa economică a exploataţiilor, inclusiv pomicole și va conduce la obținerea de produse procesate cu înaltă valoare. În agricultură, sprijinul va viza îndeosebi folosirea de soiuri de plante mai bine adaptate la secetă, rase de animale mai productive, tehnologii eficiente şi moderne, instalaţii inovatoare. În sectorul de procesare al produselor agro-alimentare, vor fi încurajate acele tehnologii şi echipamente cu un caracter inovator, care vor conduce la utilizarea, la o scară mai largă, a tehnologiilor moderne.

8.2.4.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.4.3.1. 4.1 Investiţii în exploataţii agricole

Submăsură:

- 4.1 - sprijin pentru investiții în exploatații agricole

8.2.4.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri vor fi sprijinite investiţiile orientate spre creşterea competitivităţii exploataţiilor agricole prin dotarea cu utilaje şi echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum şi investiţiile pentru modernizarea fermelor (prioritate va fi acordată celor de dimensiuni medii şi asocierilor de ferme mici și medii) și îmbunătățirea calității activelor fixe.

De asemenea, în cadrul acestei sub-măsuri, se va acorda sprijin pentru procesarea la nivelul fermei a produselor agricole, pentru care o combinare a elementelor atât din sub-măsura 4.1 cât şi 4.2 (pe baza art. 17 (1) şi 17 (1) (a) (b) este relevantă.

Deși la nivel individual, în cazul granturilor, sunt eligibile exploatațiile agricole cu dimensiunea economică de peste 8.000 € SO, prin intermediul formelor asociative, sprijinul poate fi accesat de toate exploatațiile agricole, chiar dacă acestea au o dimensiune economică sub 8.000 € SO.

În cazul granturilor, sprijinul va prioritiza fermele de dimensiuni medii (adică exploatatiile agricole având dimensiunea economică între 12.000 – 250.000 euro € SO valoarea productiei standard) și formele asociative ale fermelor de mici dimensiuni și medii cu scopul stimulării consolidării exploatațiilor agricole.

În cazul sprijinului oferit prin IF, intermediarii financiari vor selecta beneficiarii (destinatarii finali) în baza criteriilor economico-financiare incluse în politica de creditare pentru a asigura viabilitatea economică a investiției.

Scopul sprijinului acordat prin sub-măsură, va contribui la:

- Îmbunătăţirea performanţelor generale ale exploataţiilor agricole prin creşterea competitivităţii activităţii agricole, a diversificării activităților agricole şi creşterii calităţii produselor obţinute;
- Restructurarea exploatațiilor de dimensiuni mici și medii și transformarea acestora în exploatații comerciale;
- Respectarea standardelor comunitare aplicabile tuturor tipurilor de investiţii;
- Creşterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea produselor la nivelul fermei şi comercializarea directă a acestora în vederea creării și promovării lanțurilor alimentare integrate.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

- Investiții în înființarea, extinderea şi/sau modernizarea fermelor zootehnice, inclusiv tehnologii eficiente de reducerea emisiilor poluării și respectarea standardelor Uniunii care vor deveni obligatorii pentru exploataţii în viitorul apropiat, și cele pentru depozitarea/gestionarea adecvată a gunoiului de grajd în zonele unde această cerință este în curs de aplicare;
- Investiții în înființarea, extinderea şi/sau modernizarea fermelor vegetale, inclusiv capacități de stocare, condiționare, sortare, ambalare a producției vegetale pentru creșterea valorii adăugate a produselor;
- Investiții în înființarea/înlocuirea plantațiilor pentru strugurii de masă și alte culturi perene
- Investiții în scopul îndeplinirii standardelor comunitare în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) al Reg. 1305/2013 în care sprijinul poate fi acordat pe o perioadă maximă de 24 luni de la momentul instalării și investiții de conformare cu noile standarde în cazul modernizării exploatațiilor agricole conform art. 17 (6) în care sprijinul poate fi acordat pe o perioadă maximă de 12 luni de la data la care noul standard a devenit obligatoriu pentru exploatație;
- Înființare şi/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilităţi şi racordări;

- Investiții în procesarea produselor agricole la nivel de fermă**,** precum și investiții în vederea comercializării (precum magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole); investițiile de procesare la nivelul fermei vor fi realizate doar împreună cu investițiile în înființarea/modernizarea/dezvoltarea fermei (considerate ca fiind proiecte ce vizează un lanț alimentar integrat și adăugarea de plus valoare la nivel de fermă).
- Investiții în înființarea şi/sau modernizarea instalaţiilor pentru irigaţii în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, cu condiția ca, în cazul granturilor, acestea să reprezinte o componentă secundară într-un proiect de investiții la nivel de fermă;
- Investiții în producerea şi utilizarea energiei din surse regenerabile, cu excepția biomasei, (solară, eoliană, cea produsă cu ajutorul pompelor de căldură, geotermală) în cadrul fermei, ca şi componentă secundară în cadrul unui proiect de investiţii sprijinit prin grant, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu;
- Investiții în instalații pentru producerea de energie electrică și/sau termică, prin utilizarea biomasei (din deșeuri/produse secundare rezultate din activitatea agricolă și/ sau forestieră atât din ferma proprie cât și din afara fermei), ca şi componentă secundară în cadrul unui proiect de investiţii sprijinit prin grant, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu;
- Investiții necorporale: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci în conformitate cu la art 45 (2) (d) din Reg. 1305/2013.

8.2.4.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursare costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R. 1305/2014.
- Costuri standard și contribuția în natură, în cazul plantațiilor de struguri de masă
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1

8.2.4.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (UE) Nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (UE) nr. 1083/2006 al Consiliului

R (UE) Nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a R (UE) nr. 637/2008 al Consiliului și a R (UE) nr. 73/2009 al Consiliului

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii

R (UE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare;

Planurile de management ale bazinelor râurilor stabilite în acord cu DCA cu completarile și modificările ulterioare.

Legislație națională

Legea cooperaţiei agricole nr. 566/2004 cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii cooperative agricole,

Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei, cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii societăți cooperative agricole,

Ordonanța Guvernului nr. 37/2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice, cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii Grupuri de producători).

Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei cu modificările și completările ulterioare,

Ordinul 10/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte procedura pentru marcarea şi certificarea sanitară veterinară a cărnii proaspete şi marcarea produselor de origine animală destinate consumului uman cu modificările și completările ulterioare,

Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare şi pentru siguranţa alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară şi pentru siguranţa alimentelor a activităţilor de obţinere şi de vânzare directă şi/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum şi a activităţilor de producţie, procesare, depozitare, transport şi comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală cu modificările și completările ulterioare,

Ordin 57 din 2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de autorizare sanitară veterinară a unităţilor care produc, procesează, depozitează, transportă şi/sau distribuie produse de origine animal cu modificările și completările ulterioare.

8.2.4.3.1.4. Beneficiari

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate ;
- cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare care deservesc interesele membrilor;

8.2.4.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile* specifice:

Cheltuielile eligibile vor respecta prevederile art. 45 și 46 din R (UE) nr. 1305/2013 și art. 13 din R Delegat (UE) nr. 807/2014 și se referă la:

- Construcţia, extinderea, modernizarea și dotarea construcțiilor din cadrul fermei, destinate activității productive, inclusiv căi de acces în fermă, irigații în cadrul fermei și racordarea fermei la utilități;
- Amenajarea și dotarea spațiilor de desfacere și comercializare, precum și alte cheltuieli de marketing, în cadrul unui lanț alimentar integrat;
- Achiziţionarea, inclusiv prin leasing de maşini/utilaje şi echipamente noi, în limita valorii de piaţă a bunului respectiv;
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, inclusiv remorci și semiremorci specilizate în scopul comercializării produselor agricole în cadrul unui lanț alimentar integrat;
- Cheltuieli generate de înființarea plantațiilor pentru struguri de masă și alte culturi perene (cu condiția ca materialul de plantare să fie certificat), cu excepția cheltuielilor eligibile în cadrul subprogramului pomicol și a celor susținute prin Pilonul I (PNS 2014-2018):
- Înființare de plantații pentru struguri de masă, inclusiv costurile pentru materiale de plantare, sisteme de sustinere, pregatirea solului, lucrari de plantare, sisteme de protecție pentru grindină și ploaie, sisteme de irigatii la nivelul exploatatiilor;
- Înlocuirea plantațiilor pentru struguri de masă, inclusiv costuri pentru defrișare, material de plantare, sisteme de sustinere, pregătirea solului, lucrări de plantare, sisteme de protecție pentru grindină și ploaie, sisteme de irigații la nivelul exploatațiilor;
- Contribuția în natură în cazul înființării/înlocuirii plantațiilor de struguri de masă este eligibilă cu respectarea art 69 din R nr. 1303/2013.
- Cheltuieli determinate de conformarea cu standardele comunitare în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) și investiții determinate de conformare cu noile standarde** (prevăzute în secțiunea ”Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii”) în cazul modernizării exploatațiilor agricole conform art. 17 (6);
- Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Suplimentar, în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar, cheltuielile eligibile pot include:

- fondul de rulment in conditiile art. 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- TVA, în condițiile prevăzute la art. 37 (11) din Reg. (UE) nr. 1303/2013;
- achiziția de terenuri neconstruite și terenuri construite (atunci cand obiectivul principal il reprezinta achizitia terenului) în condițiile art. 4 (1) din Reg. (UE) nr. 480/2014, respectiv în limita a 10% din contribuția Programului plătită destinatarului final prin instrumentul financiar,
- achizitia de constructii legate direct de activitatea agricola desfasurata,
- achizitia de animale, de plante anuale, precum si plantarea acestora;
- mijloace de transport marfa necesare pentru desfasurarea activitatii agricole.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute în capitolul 8.1.

**Cheltuielile vor fi eligibile începând cu momentul apariției de noi standard aplicabile exploatațiilor agricole.

Cheltuieli neeligibile* specifice:

- Achiziția de clădiri, cu excepția cazului în care sprijinul este acordat exclusiv prin instrument financiar;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă, cu exceptia sprijinului acordat exclusiv prin instrument financiar;
- Cheltuielile generate de investițiile în culturi energetice din specii forestiere cu ciclu scurt de producție (inclusiv cheltuielile cu achiziționarea materialului săditor și lucrarile aferente înființării acestor culturii);
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole, cu excepția sprijinului acordat pentru finanțarea fondului de rulment prin instrument financiar în conditiile art. 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013
- Adaptarea la standardele UE în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) si investitiile in exploatatiile viticole, în cazul sprijinului acordat exclusiv prin instrument financiar.

*Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în capitolul 8.1.

8.2.4.3.1.6. Condiții de eligibilitate

În cazul granturilor și al IF combinate cu granturile:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 8.000 € SO;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute prin sub – măsură;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentatiei tehnico-economice;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare menționată în cap. 8.1;
- În toate cazurile în care proiectul de investiții prevede și investiții în sisteme/echipamente de irigaţii la nivelul fermei, acestea sunt eligibile doar dacă sunt respectate condițiile specifice menționate în secțiunea ”Alte aspecte relevante pentru înțețegerea măsurii.”
- Investițiile necesare adaptării la standardele UE, aplicabile producției agricole realizate de tinerii fermieri care se instalează pentru prima dată într-o exploatație agricolă se vor realiza în termen de maxim 24 de luni de la data instalării (conform art 17, alin. 5 din R(UE) nr.1305/2013);
- Investițiile necesare adaptării la noi cerințe impuse fermierilor de legislația europeană se vor realiza în termen de 12 luni de la data la care aceste cerințe au devenit obligatorii pentru exploatația agricolă (conform art 17, alin. 6 din R(UE) nr.1305/2013);
- Investițiile în instalații al căror scop principal este producerea de energie electrică, prin utilizarea biomasei, trebuie să respecte prevederile art. 13 (d) din R.807/2014, prin demonstrarea utilizării unui procent minim de energie termică de 10%,
- Investiția va respecta legislaţia în vigoare (mentionată la capitolul Trimiteri la alte acte legislative) din domeniul: sănătății publice, sanitar-veterinar și de siguranță alimentară;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- În cazul procesării la nivel de fermă materia primă procesată va fi produs agricol (conform Anexei I la Tratat) și produsul rezultat va fi doar produs Anexa I la Tratat.

- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Alte angajamente:

- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevazută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 8.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

În cazul sprijinului oferit numai prin instrument financiar, condițiile de eligibilitate aplicabile vor fi următoarele :

- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute prin sub – măsură;
- În toate cazurile în care proiectul de investiții prevede și investiții în sisteme/echipamente de irigaţii la nivelul fermei, acestea sunt eligibile doar dacă sunt respectate condițiile specifice menționate în secțiunea ”Alte aspecte relevante pentru înțețegerea măsurii.”
- Investițiile în instalații al căror scop principal este producerea de energie electrică, prin utilizarea biomasei, trebuie să respecte prevederile art. 13 (d) din R.807/2014, prin demonstrarea utilizării unui procent minim de energie termică de 10%,
- În cazul procesării la nivel de fermă materia primă procesată va fi produs agricol (conform Anexei I la Tratat) și produsul rezultat va fi doar produs Anexa I la Tratat.

În cazul sprijinului oferit prin IF (de sine stătător sau combinat cu grant), condițiile de eligibilitate vor fi completate de cele care rezultă din politica de creditare a intermediarilor financiari.

8.2.4.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În cazul granturilor:

- Principiul dimensiunii exploatației care vizează exploatațiile de dimensiuni medii;
- Principiul potențialului agricol al zonei care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul sectorului prioritar conform analizei socio-economice precum: sectorul zootehnic (suine, bovine și păsări) și vegetal (cereale, plante oleaginoase și proteice, cartofi și legumicultură în spații protejate, inclusiv producere de material saditor);
- Principiul lanțurilor alimentare integrate, respectiv combinarea în cadrul aceluiași proiect a investițiilor în producția agricolă primară cu procesarea și/sau comercializarea producției obținute;
- Principiul asocierii fermierilor, care dețin exploații de dimensiuni micii și/sau medii, în cadrul cooperativelor sau a grupurilor de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol al managerului exploataţiei agricole;
- Principiul raselor/soiurilor autohtone;
- Principiul economiei de apă pentru proiectele care prevăd investiții de modernizare a sistemelor de irigații la nivel de fermă, prin prioritizarea investițiilor care conduc la economii cât mai mari de apă.

Principiile de selectie vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună

utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

În cazul sprijinului oferit prin IF (de sine stătător sau combinat cu grant):

Destinatarii finali care vor beneficia de sprijin prin instrumentul financiar de creditare vor fi selectați de către intermediarii financiari care implementează instrumentul financiar în baza criteriilor economico-financiare cuprinse în condițiile de creditare proprii pentru asigurarea viabilității economice a proiectelor de investiții finanțate.

8.2.4.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

În cazul granturilor (inclusiv dacă sunt combinate cu IF)

I. Pt fermele vegetale cu dim. economică până la 500.000 SO și fermele zootehnice având dim. economică până la 1 mil SO:

Rata **sprijinului public nerambursabil** va fi de **50%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăşi:

- **pt achiziții simple** – max 500.000 **€**, respectiv 100.000 **€** pt **fermele mici**
- **pt construcții montaj** – max 1 mil **€** pt sectorul vegetal, respectiv 200.000 **€** pt **fermele mici** din sectorul vegetal și max 1,5 mil **€** pt legume în sere și sectorul zootehnic și 300.000 **€** pt **fermele mici** din sectorul zootehnic
- **pt crearea de lanțuri alimentare integrate la nivelul exploatatiei agricole** - max 2 mil **€** și 400.000 **€** pt fermele mici.

Intensitatea se va majora cu 20 pp suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **90%** pt fermele mici și medii (cu dim. până la 250.000 SO) și **70%** pt fermele având între 250.000 - 500.000 SO **pentru sectorul vegetal și între 250.000 și 1.000.000 SO pentru sectorul zootehnic**, în cazul:

- Investiţiilor realizate de tineri fermieri, cu vârsta până la 40 de ani, inclusiv, la data depunerii cererii de finanţare (așa cum sunt definiți la art. 2 al R 1305/2013 sau cei care s-au stabilit în cei 5 ani anteriori solicitării sprijinului, conform anexei II a R 1305
- Proiectelor integrate
- Operațiunilor sprijinite prin PEI
- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 și art. 29 din R nr. 1305/2013
- Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 R nr. 1305/2013.

In cazul combinării IF cu grant, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea echivalentului subvenţie brută (ESB) aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

II. Pt fermele vegetale cu dim. economică peste 500.000 SO și fermele zootehnice având dim. economică peste 1 mil SO:

Rata **sprijinului public nerambursabil** va fi de **30%** și nu va depăşi:

- **pt achiziții simple** – max 500.000 **€**
- **pt construcții montaj** – max 1 mil **€** pt sectorul vegetal, respectiv max 1,5 mil **€** pt legume în spații protejate (sere) și sectorul zootehnic
- **pt crearea de lanțuri alimentare integrate la nivel de exploatație agricolă** - max 2 mil **€**

Intensitatea se va majora cu 20 pp suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **50%** în cazul:

- Proiectelor integrate
- Operațiunilor sprijinite prin PEI
- Investițiilor în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 R 1305/2013

In cazul combinării IF cu grant, nu va fi necesară deducerea grantului cu ESB cu condiţia respectării ratei maxime a intensităţii sprijinului permise conform R 1305 pentru tipul de proiect/ beneficiar vizat. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

III. Pt cooperative si grupuri de producători – 50% intensitate sprijin fără a depăși max 2 mil **€** indiferent de tipul investiției;

Intensitatea se va putea majora cu 20 pp, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **90%**, în cazul:

- Investițiilor colective și proiectelor integrate
- Operațiunilor sprijinite prin PEI
- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art 28 și art 29 din R 1305/2013
- Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art 32 R 1305/2013

In cazul combinării IF cu grant, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea ESB aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

In cazul sprijinului prin grant, intensitatea sprijinului stabilita in functie de dimensiunea economica a fermei nu este influentata, pe parcursul implementarii proiectului, in cazul in care beneficiarul dispune de un alt sprijin oferit exclusiv prin instrumentul financiar.

În cazul proiectelor care includ activităţi de procesare și/sau marketing la nivelul fermei, rata sprijinului aplicabilă întregului proiect este cea specifică sM 4.1 conform Anexei II la R. 1305/2013 cu condiția ca investiția să vizeze propriile produse agricole. Această prevedere se aplică și

cooperativelor agricole și GP care realizează astfel de investiții pentru membrii săi fermieri iar investiția este amplasată în cadrul exploatației unuia/unora dintre membri.

În situația în care nu sunt îndeplinite condițiile de mai sus, investiția în procesare și/sau marketing va respecta prevederile aferente sM 4.2.

Pt plantațiile **de struguri de masă**, pt întreaga valoare eligibilă a proiectului se vor respecta plafoanele maxime și intensitățile sprijinului mai sus menționate. Contribuția privată a beneficiarului poate fi reprezentată de contribuția în natură sub forma lucrărilor în regie proprie, care vor fi evaluate, pe baza costurilor standard pentru lucrări, detaliate în tabelul cu valori pentru costuri standard și contribuție în natură.

Sprijin exclusiv prin intermediul IF:

- ESB al creditului acordat prin IF va respecta rata standard a sprijinului public în cadrul submăsurii, respectiv 50% din totalul cheltuielilor eligibile.

ANEXA sM 4.1

VALORI PENTRU COSTURI STANDARD* ŞI CONTRIBUŢIE ÎN NATURĂ*, APLICABILE INVESTITIILOR privind înfiinţarea plantaţiilor de struguri de masă

SUB-MASURA 4.1

înfiintare plantatii viticole pentru struguri de masa

Nr. crt	Specificare	Costuri in Euro /ha			
		in regie proprie	in antrepriza	in regie proprie	in antrepriza
	Desime de plantare: vite/ha	**<= 3333**		**peste 3333 si <=4167**	
1.	***Proiectare, analize sol***	**350,00**	**385,00**	**350,00**	**385,00**
2.	***Defrisare***	**713,42**	**784,76**	**713,42**	**784,76**
	din care: - lucrari mecanice	98,57	108,43	98,57	108,43
	- lucrari manuale	608,11	668,92	608,11	668,92
	- materiale	6,74	7,42	6,74	7,42
3.	***Pregatirea terenului:***	**758,42**	**834,26**	**758,42**	**834,26**
	din care: - lucrari mecanice	679,52	747,47	679,52	747,47
	- lucrari manuale	78,90	86,79	78,90	86,79
4.	***Fertilizarea solului:***	**737,66**	**811,42**	**737,66**	**811,42**
5.	***Sistem de sustinere***	**5605,61**	**6166,17**	**10991,22**	**12090,35**
6.	***Instalat sistem sustinere***	**826,78**	**909,46**	**665,53**	**732,08**
	din care: - lucrari mecanice	41,29	45,42	44,70	49,17
	- lucrari manuale	785,49	864,04	620,83	682,92
7.	***Echipament de irigare localizata***	**2527,41**	**2780,15**	**2527,41**	**2780,15**
8.	***Instalat sistem de irigare localizata***	**379,11**	**417,02**	**379,11**	**417,02**
9.	***Sistem plasa antigrindina***	**7824,64**	**8607,10**	**16327,96**	**17960,76**
10.	***Instalat sistem antigrindina***	**1173,70**	**1291,07**	**2449,19**	**2694,11**
11.	***Sistem protectie antiploaie***	**5250,00**	**5775,00**	**8400,00**	**9240,00**
12.	***Instalat sistem antiploaie***	**787,50**	**866,25**	**1260,00**	**1386,00**

Cost unitar in EURO per/material saditor si plantare		cost in regie proprie	in antrepriza	cost in regie proprie	in antrepriza
13.	***Materiale saditor***	**1,58**	**1,73**	**1,59**	**1,75**
14.	***Plantarea vitei de vie*** *(lucrari mecanice, lucrari manuale si alte materiale)*	**1,19**	**1,30**	**1,21**	**1,33**

Nr. crt	Specificare	**Costuri in Euro /ml**	
		in regie proprie	in antrepriza
15.	***Sistem imprejmuire***	12,00	13,20
16.	***Instalat sistem imprejmuire***	2,00	2,20

Nota

Costurile nu contin TVA

Anexa sM 4.1

8.2.4.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 4. În ceea ce privește riscurile identificate specifice Submăsurii 4.1 menționăm:

· Riscul creării de condiții artificiale pentru obținerea unei rate de sprijin mai mare prin introducerea în cadrul proiectului a unor componente/acțiuni /activități doar în scopul primirii unor avantaje suplimentare din punct de vedere al ratei sprijinului sau criteriilor de selecție, decontarea unor cheltuieli mai mari decât costurile reale ale investiției, încălcarea criteriilor de eligibilitate datorate nerespectării proiectului tehnic prin schimbarea soluției tehnice în cazul proiectelor de construcții-montaj.

8.2.4.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

În vederea reducerii riscurilor specifice identificate se vor întreprinde următoarele acțiuni:

- se vor detalia verificările și metodologia specifică acolo unde este cazul, spre exemplu vor fi efectuate verificări privind acordarea punctajului/avantajului financiar pe principiul proportionalității;
- introducerea sistemului de plată pe baza costurilor standard în cazul înființarii/înlocuirii plantatiile de struguri de masa cu respectarea prevederilor art. 62 (2) a R 1305/2013
- realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectului tehnic și implicarea entităților responsabile ale statului;
- introducerea unei sistem pentru verificarea rezonabilității costuri la nivelul Agenției de Plăți prin crearea bazei de date cu prețuri de referință pentru achiziții simple de mașini și utilaje.

8.2.4.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.4.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Se aplică în cazul plantațiilor de struguri de masă, pentru care sprijinul se acorda sub forma costurilor standard simplificate. Metodologia a fost stabilită în conformitate cu art. 62 (2) și ia în considerare cheltuielile detaliate în sectiunea ”Cheltuieli eligibile specifice”.

Sprijinul se va acorda sub forma costurilor standard și contribuției în natură doar pentru operațiunile detaliate în secțiunea sume și rate de sprijin.

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate în cazul plantațiilor de struguri de masă a fost realizată prin expertiza ICDVV Valea Călugărească, iar datele având ca an de referință 2014, utilizate în calculul costurilor standard au fost preluate din piața concurențială de la firmele de profil selectându-se cele mai mici costuri, precum și de la cele 7 stațiuni de cercetare viti-vinicolă aflate în coordonarea ICDVV, amplasate în principalele podgorii ale țării.

La baza costurilor standard au stat devizele tehnologice pe categorii de lucrări întocmite pentru densitatea de 3333 vite/ha, corespunzătoare distanțelor de plantare de 2,5x1,2m, forma de conducere Guyot și pentru densitatea de 4167 vite/ha, corespunzătoare distanțelor de plantare de 3,0x0,8 m, forma de conducere Pergola trentină.

La elaborarea devizelor pe categorii de lucrări (defrișare, pregătire teren, plantare, instalare sistem de susținere, sistem de irigare, sistem antigrindină, sistem antiploaie) s-au luat în considerare următoarele elemente:

- pentru lucrările mecanice au fost utilizate: consumul de carburanți și salarizarea mecanizatorului;
- pentru lucrările manuale au fost utilizate tarife practicate în prezent pe piața liberă și de către stațiunile de cercetare viti-vinicole, în valoare de 60 le/zi.
- prețurile utilizate pentru materialul biologic din categoria certificat sunt compatibile cu cele de pe piața UE, oferind astfel posibilitatea utilizării celui mai valoros sortiment viticol.
- prețurile utilizate la alte categorii de material: îngrășăminte chimice, pesticide, picheți, apa pentru irigat etc. au fost preluate din piața concurențială, inclusiv prin oferte de la firmele de profil.
- pentru lucrările de investiții (sistem de susținere, sistem de irigație, sistem antigrindină, sistem antiploaie) au fost cerute oferte de la firmele de profil și au fost selectate costurile cele mai mici.

În cadrul capitolului 18 sunt prezentate documentele emise de ICDVV Valea Călugărească care certifică metodologia și calculele costurilor standard, în conformitate cu prevederile art. 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

8.2.4.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea investițiilor neproductive

Nu se aplică.

Definirea investițiilor colective

Investiții realizate de către cooperative, grupuri de producători sau de parteneriate sprijinite prin intermediul M16, legate de asigurarea cooperării între producători/membri, prin promovarea unor investiții în facilități comune, mai eficiente și profitabile, cum sunt: echipamente, infrastructură și altele .

Aceste investiții vor deservi interesul membrilor din cadrul cooperativelor, grupurilor de producători sau parteneriatelor sprijinite prin intermediul M16.

Definirea proiectelor integrate

"Proiect integrat", reprezintă combinarea a cel puțin două operațiuni care intră sub incidența a cel puțin **două măsuri diferite, una dintre ele fiind măsura 4,** și asigură accesul la finanțare a aceluiași beneficiar.Un proiect integrat poate fi prezentat într-o singură cerere de finanțare, poate fi evaluat ca atare în cadrul unei singure sesiuni de depunere și diferitele operațiuni pot începe simultan. Condițiile de eligibilitate legate de toate operațiunile incluse în proiectul integrat trebuie să fie îndeplinite până la semnarea contractului de finanțare, chiar dacă punerea în aplicare a unora dintre operațiuni este programată într-o etapă ulterioară. În conformitate cu Reg. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, art. 11 (3), dacă o operațiune se încadrează în două sau mai multe măsuri sau în două sau mai multe tipuri diferite de operațiuni, statele membre pot atribui cheltuielile măsurii sau tipului de

operațiune care predomină. Se aplică rata specifică a contribuției aferentă respectivei măsuri dominante sau respectivului tip de operațiune dominant.

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

Nu se aplică.

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

În cazul granturilor exploatațiile agricole vizate pentru sprijin, prin această sub-măsură au o dimensiune economică minimă de 8.000 SO (valoare producție standard) potențial viabile pentru investiții, fiind prioritizate exploatațiile agricole de dimensiuni medii și asocieri ale fermierilor, care dețin exploații de dimensiuni micii și/sau medii, în cooperative sau grupurilor de producători cu scopul stimulării comasării și consolidării exploatațiilor de mici dimensiuni.

Astfel se va stimula restructurarea exploatațiilor si cresterea competitivitatii. Sprijinul pentru restructurarea și modernizarea (sM 4.1.) va fi direcționat în principal către sectoarele identificate ca sectoarele prioritare în cadrul analizei și anume porcine, bovine, păsări, legumicultura (inclusiv producția de material săditor) și culturile de câmp și va fi de asemenea orientat în funcție de potențialul agricol al zonei În mod special, sprijinul are în vedere creșterea productivității culturilor de câmp (cereale, plante oleaginoase și proteice, cartofi) având în vedere marjă largă de producție neexploatată, care să acopere lacunele pieței interne și europene.

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Îndeplinirea cerințelor Programului de Actiuni pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole2013

Legislaţia UE

Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole

Legislaţia naţională

HG 964/2000, cu modificările și completările ulterioare

Decizia nr. 221.983/GC/12.06.2013

Data la care standardul devine obligatoriu

12 iunie 2017

Data la care se încheie perioada de graţie

12 iunie 2018

Tipuri de investiţii

Investiții în construcții, echipamente, utilaje și mijloace de transport specializate necesare asigurării unui management durabil al gunoiului de grajd și a altor dejecții animale care să asigure protecția apelor împotriva poluării cu nitrați.

Justificare referitoare la necesitatea sprijinului pentru standardele comunitare nou introduse

Având în vedere stadiul implementării Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, existenta unor vulnerabilitati la poluarea cu nitrati din surse agricole prin Decizia Comisiei nr. 221.983/GC/12.06.2013 pentru aplicarea planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, Ministerul Mediului si Schimbărilor Climatice și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale au aprobat Programul de actiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, cu o perioadă de valabilitate de 4 ani de la data aprobării, până la 12 iunie 2017.

Anterior prezentului Program de acțiune, vechiul program (aprobat prin Decizia 21130/DC/14.10.2010) stabilea ca toate fermele având între 8 -100 UVM din zonele prevăzute în O 1552 /743/2008 să-și prevadă facilități minime obligatorii de gestionare a gunoiului de grajd. Termenul prevăzut de acest program ca dată la care standardul devine obligatoriu (14.10.2010) a beneficiat de o prelungire în cazul fermelor care solicitau sprijin FEADR de încă 36 luni calendaristice (2013). Astfel, investițiile de conformare nu mai sunt eligibile pentru exploatațiile având între 8 -100 UVM din ZVN conform ordinului amintit.

Prin noul program din 2013 s-a extins aplicarea măsurilor de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole de la ZVN stabilte anterior (aprox. 58% din suprafața țării) la nivelul întregului teritoriu al Romaniei, pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru administrațiile publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole.

Sprijinul vizat prin această măsură va contribui la îndeplinirea obiectivelor din Programul de actiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole prin susținerea investitiilor pentru management durabil al gunoiului de grajd și a altor dejecții animale care să asigure protecția apelor împotriva poluării cu nitrați și va fi acordat până la încheierea perioadei de grație (12 iunie 2018) permisă de R 1305/2013.

Astfel, în contextul noului Program de acțiune 2013, vor fi eligibile investitiile de conformare la cerințele acestui program pentru toate exploatațiile din celelalte zone altele decât cele desemnate anterior prin O 1552 /743/2008 și doar pentru exploatațiile agricole care dețin mai puțin de 8 UVM și sunt situate în ZVN desemnate prin Ordinului comun MM /MADR nr. 1552 /743/2008, cu completările și modificările ulterioare. Deasemenea, se aplică derogarea prevăzută de art. 17(5) din Reg. 1305/2013 conform căreia tinerii fermierii pot beneficia de sprijin necesar conformării cu Programului de acțiuni 2013, indiferent de zona din care provin sau de numărul de animale.

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că la nivel național nu există standarde minime în materie de eficiență energetică, nu se aplică prevederile art. 13 c) pentru investițiile în infrastructura de producere și utilizare a energiei din surse regenerabile;

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că nu sunt susținute investițiile de producere a bioenergiei/biocombustibili din culturi agricole menționate la art. 13(e), nu este necesară stabilirea pragului cerut conform art. 13(e), deoarece exploatațiile agricole vor obține această bioeneregie doar din deșeuri/produse secundare rezultate din propria activitate agricolă; prin urmare acest prag este stabilit la nivel zero.

8.2.4.3.2. 4.1a Investii în exploatații pomicole

Submăsură:

- 4.1 - sprijin pentru investiții în exploatații agricole

8.2.4.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri, se va acorda sprijin si pentru procesarea la nivelul fermei a produselor agricole din sectorul pomicol, pentru care o combinare a elementelor atât din sub-măsura 4.1 cât şi 4.2 (pe baza art. 17 (1) (a) şi (b) este relevantă.

Exploatațiile vizate pentru acordarea de granturi prin sub-masura 4.1a au o dimensiune economică minimă de 4.000 € SO în cazul reconversiei și înființării plantațiilor pomicole și o dimensiune minimă a suprafețelor pomicole deținute/utilizate de 4000 € SO în cazul achizițiilor simple.

În cazul sprijinului oferit prin IF, intermediarii financiari vor selecta beneficiarii (destinatarii finali) în baza criteriilor economico-financiare incluse în politica de creditare, pentru a asigura viabilitatea economică a investiției.

Scopul investițiilor sprijinite în cadrul acestei sub-măsuri este creșterea competitivității exploatațiilor pomicole prin dotarea cu utilaje și echipamente, înfiinţarea, modernizarea și/sau extinderea unităţilor de procesare, înființarea de plantații pomicole, reconversia plantațiilor existente și creșterea suprafețelor ocupate de pepinierele pomicole.

Sprijinul acordat prin această sub-măsură va contribui la:

- creșterea competitivității, diversificarea producției, creșterea calității produselor obținute și îmbunătățirea performanței generale a exploatațiilor pomicole;
- creșterea valorii adăugate a produselor prin sprijinirea procesării* fructelor la nivel fermă și a comercializării* directe a produselor obţinute;
- dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare;
- eficientizarea costurilor de producţie prin promovarea producerii şi utilizării energiei din surse regenerabile în cadrul fermei şi prin reducerea consumului de energie.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- Investiții în înființarea și modernizarea fermelor pomicole, inclusiv în înființarea și reconversia plantațiilor pomicole și modernizarea parcului de mașini și utilaje agricole.
- Investiții în înființarea și modernizarea pepinierelor pomicole, inclusiv în creșterea suprafețelor ocupate de material săditor.

- Inființarea și modernizarea unităților de procesare la nivelul fermelor și investiții în vederea comercializării (precum magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului.
- Investiții în producerea şi utilizarea energiei din surse regenerabile, cu excepția biomasei (solară, eoliană, cea produsă cu ajutorul pompelor de căldură, geotermală) în cadrul fermei, ca şi componentă secundară în cadrul unui proiect de investiţii sprijinit prin grant, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu;
- Investiții în instalații pentru producerea de energie electrică și/sau termică, prin utilizarea biomasei (din deșeuri/produse secundare rezultate din activitatea agricolă și/sau forestieră, atât din ferma proprie cât și din afara fermei), ca şi componentă secundară în cadrul unui proiect de investiţii sprijinit prin grant, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu;
- Înființarea şi/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilităţi şi racordări;
- Investiții în scopul îndeplinirii standardelor comunitare în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) al Reg. 1305/2013 în care sprijinul poate fi acordat pe o perioadă maximă de 24 luni de la momentul instalării.
- Investiții necorporale: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci în conformitate cu la art 45 (2) (d) din Reg. 1305/2013;

Operațiuni/Acțiuni neeligibile pentru sprijin:

- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă;
- Achiziţia de clădiri, cu excepția cazului în care sprijinul este acordat prin instrument financiar;
- Obtinerea de bauturi alcoolice.

* Se aplică definițiile pentru prelucrare (procesare) și comercializare (marketing) din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020.

8.2.4.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursarea costurilor eligibile suportate si platite efectiv;
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R 1305/2014;
- costuri standard şi contribuția în natură, in cazul infiintarii / reconversiei plantatiilor pomicole si infiintarii de pepiniere pomicole;
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1

8.2.4.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (UE) Nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale

privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (UE) nr. 1083/2006 al Consiliului

R (UE) Nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a R (UE) nr. 637/2008 al Consiliului și a R (UE) nr. 73/2009 al Consiliului**Recomandarea 2003/361/CE** din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii

R (UE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole.

R Parlamentului European şi al Consiliului (UE) nr. 178/2002 din 28 ianuarie 2002 care stabileşte principiile generale şi cerinţele legii alimentelor, Autoritatea Europeană pentru Siguranţa Alimentelor şi procedurile privind siguranţa alimentelor

R (UE) nr. 852/2004 al Parlamentului European şi al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare

R (UE) nr. 2073/2005 al Comisiei din 15 noiembrie 2005 privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare

R (UE) nr. 1881 din 19 decembrie 2006 de stabilire a nivelurilor maxime pentru anumiţi contaminanţi din produsele alimentare

R (UE) nr. 1333/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind aditivii alimentari

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare.

Legislatie Națională

Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice cu completările și modificările ulterioare.

Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei cu completările și modificările ulterioare

Legea nr. 566/2004 a cooperaţiei cu completările și modificările ulterioare.

HG 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului cu modificarile si completările ulterioare.

Ordinul nr. 135 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice şi private cu completările şi modificările ulterioare.

Ordinul preşedintelui Autorităţii Naţionale Sanitare Veterinare şi pentru Siguranţa Alimentelor nr. 111/2008 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare şi pentru siguranţa alimentelor

Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei cu modificările și completările ulterioare

8.2.4.3.2.4. Beneficiari

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate;
- grupuri de producători și cooperative (societăților cooperative agricole și cooperativelor agricole, constituite în baza legislației naționale în vigoare (prezentata in sectiunea Trimiteri la alte acte legislative), care activează în sectorul pomicol, cu condiţia ca investiţiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

8.2.4.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile specifice*:

- Reconversia plantațiilor existente, inclusiv costurile pentru defrișare, materiale de plantare, sisteme de susţinere, pregătirea solului, lucrări de plantare, sisteme de protecție pentru grindină și ploaie, echipamente de irigaţii la nivelul exploatațiilor;
- Înființarea de plantații pomicole, inclusiv costurile pentru materiale de plantare, sisteme de susţinere, pregătirea solului, lucrări de plantare, sisteme de protecție pentru grindină și ploaie;
- Înființarea și modernizarea pepinierelor pentru producerea de material de înmulțire și material de plantare fructifer inclusiv costurile pentru materiale de plantare, sisteme de susţinere, pregătirea solului, lucrări de plantare, plase antigrindină etc.;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea sistemelor de depozitare, condiționare, și ambalare şi a unităţilor de procesare la nivelul exploatației.
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de maşini/utilaje şi echipamente noi, în limita valorii de piaţă a bunului respectiv;
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, în scopul comercializării produselor în cadrul lanțurilor scurte;
- Amenajarea, construcția, dotarea spațiilor de desfacere din cadrul exploatației și alte activități de marketing (de exemplu: rulote alimentare);
- Investiții care vizează îmbunătățirea performanțelor de mediu ale exploatațiilor pomicole (creșterea eficienței energetice a clădirilor, achiziționarea de instalații de producere a energiei regenerabile la nivelul exploatației);
- Împrejmuirea suprafețelor pe care se realizează investiția și drumuri de exploatare;
- Completarea golurilor cu puieți în plantațiile de pomi și arbuști (replantare) ;
- Conformarea cu standardele Uniunii Europene, în cazul menționat în art. 17 (5), din R. 1305/2013;
- Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci în conformitate cu la art 45 (2) (d) din Reg. 1305/2013;

Suplimentar, în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar, cheltuielile eligibile pot include:

- fondul de rulment in conditiile art 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- TVA, în condițiile prevăzute la art. 37 (11) din Reg. (UE) nr. 1303/2013;
- achiziția de terenuri neconstruite și terenuri construite (atunci cand obiectivul principal il reprezinta achizitia terenului) în condițiile art. 4 (1) din Reg. (UE) nr. 480/2014, respectiv în limita a 10% din contribuția Programului plătită destinatarului final prin instrumentul financiar;

- achizitia de constructii legate direct de activitatea agricola desfasurata;
- mijloace de transport marfa necesare pentru desfasurarea activitatii agricole.

Investițiile prevăzute la punctele 1, 2, 3, 9 și 10, cu excepția drumurilor de exploatare și a materialului de plantare CAC pentru nuc și alun, se vor face pe baza costurilor standard și a contribuției în natură. În cazul drumurilor de exploatare și materialului de plantare CAC pentru nuc și alun se va aplica procedura de achiziții bunuri și servicii a Agenției de Plăți.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute și în capitolul 8.1.

Cheltuieli neeligibile specifice**:

- Cheltuieli cu lucrarile de întreținere a plantațiilor, cu excepția sprijinului acordat pentru finanțarea fondului de rulment prin instrument financiar în conditiile art 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- Adaptarea la standardele UE, în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art. 17 (5), în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar.

**Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în capitolul 8.1.

8.2.4.3.2.6. Condiții de eligibilitate

În cazul granturilor și al IF combinat cu grant:

1. Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili
2. Investiția să se încadreze în cel puțin una din acțiunile/operațiunile eligibile prevăzute prin sM
3. Solicitantul să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțarii investiției
4. Viabilitatea economica a investiției să fie demonstrata in baza documentației tehnico economice
5. Investiția va respecta cerințele privind conformarea cu standarde impuse de legislația națională și UE (cf sectiunii **Trimiteri la alte acte legislative** si cap 8.1), inclusiv pe cele cu privire la efectele asupra mediului; în cazul în care aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului
6. Investiția trebuie realizată doar în UAT-urile prezente în anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP și să respecte zonarea speciilor din anexa menționată anterior, exceptând culturile în sere și solarii și pepinierele

7. În cazul înființării și/sau reconversiei solicitantul trebuie să utilizeze, doar material fructifer din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară, excepție nuc și alun unde poate fi utilizat și material CAC (conformitas agraria communitatis)*;

8. Pt pepiniere solicitantul se angajează că materialul rezultat va fi material fructifer sau de înmulțire din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară
9. Exploatatia trebuie să respecte dimensiunile economice viabile:
    - Dimensiunea minimă a suprafeţelor pomicole, inclusiv pepiniere pomicole, deţinute în proprietate sau folosinţă de o exploataţie agricolă trebuie să fie de min 4000 € SO în cazul investiţiilor simple
    - Pt investiţiile care presupun reconversie/ înfiinţare plantaţii pomicole/ producerea de material de înmulțire/ material de plantare fructifer dimensiunea economică a exploataţiei agricole trebuie să fie de min 4000 € SO

10. Suprafața înființată/replantată prevăzută prin proiect trebuie să fie echivalentă cu minimum 3000 euro SO pentru toate speciile și sistemele de cultură, inclusiv pepiniere.
11. Contribuția în natură este eligibilă doar cu respectarea condițiilor din art 69 (1) R 1303/2013
12. Dacă proiectul prevede și investiții în sisteme/echipamente de irigaţii la nivelul fermei, acestea sunt eligibile doar cu respectarea condițiilor din secțiunea **Alte aspecte relevante pentru înțelegerea măsurii**
13. În cazul procesării la nivelul fermei atât materia primă procesată cât și rezultatul procesării trebuie să fie incluse în Anexa I la TFUE. În cazul comercializării, vor fi sprijinite doar produse incluse în Anexa I la TFUE
14. Investițiile în procesarea la nivelul fermei sunt eligibile doar împreună cu investiții în modernizarea/dezvoltarea fermei (dezvoltarea producției agricole primare), ca și componentă secundară, în scopul adăugării de plus valoare la nivel de fermă
15. Investițiile în înființarea și/sau modernizarea instalaţiilor pentru irigaţii şi în producerea energiei din surse regenerabile în cadrul fermei sunt eligibile cu condiția ca acestea să reprezinte o componentă secundară într-un proiect ce are ca scop modernizarea/dezvoltarea fermei (dezvoltarea producţiei agricole primare).
16. Investițiile în instalații al căror scop principal este producerea de energie electrică, prin utilizarea biomasei, trebuie să respecte art 13 (d) din R 807/2014, prin demonstrarea utilizării unui procent min de energie termică de 10%,
17. Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor 3 ani fiscali) nu depășește de 4 ori sprijinul solicitat
18. Investițiile necesare adaptării la standardele UE, aplicabile producției agricole realizate de tinerii fermieri care se instalează pentru prima dată într-o exploatație agricolă se vor realiza în termen de max 24 luni de la data instalării (cf art 17 (5) din R 1305/2013)
19. În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

    * derogarea în cazul speciilor alun și nuc este aplicabilă doar pentru sesiunile de proiecte lansate până la 31 decembrie 2017

Alte angajamente:

- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevazută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe toată durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul min de 4.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

În cazul sprijinului oferit numai prin IF, vor fi aplicate condițiile de eligibilitate nr. 2, 6, 12, 13, 16, de mai sus.

În cazul sprijinului oferit numai prin IF sau prin IF combinat cu grant, condițiile de eligibilitate vor fi completate de cele care rezultă din politica de creditare a intermediarilor financiari.

8.2.4.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În cazul granturilor:

- Principiul speciei pomicole prioritare (piersic, nectarin, măr, arbuști, cais și cireș);

- Principiul dimensiunii (ferme mici);
- Principiul sistemului de cultură prioritar (intensiv, superintensiv, ecologic, culturi în spaţii protejate);
- Principiul lanțurilor alimentare integrate (investiţiile care acoperă lanţul alimentar: producţie – condiționare - depozitare- procesare – comercializare);
- Principiul asocierii (investiţiile realizate de grupurile de producători, membrii lor şi cooperativele din sectorul pomicol);
- Principiul proprietății (exploatațiile agricole care dețin în proprietate plantațiile pomicole supuse reconversiei și / terenul pe care se face înființarea de plantații pomicole);
- Principiul nivelului de calificare (studii superioare în domeniul proiectului; studii medii în domeniul proiectului);
- Principiul vârstei (tinerii de până la 40 ani, inclusiv);
- Principiul reconversiei (investiţii care presupun reconversie):
- Principiul economisirii apei, pentru proiectele care prevăd investiții de modernizare a sistemelor de irigații la nivel de fermă, prin prioritizarea investițiilor care țintesc economii mai mari de apă.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

În cazul sprijinului oferit prin IF (de sine stătător sau combinat cu granturi):

Destinatarii finali care vor beneficia de sprijin prin instrumentul financiar de creditare vor fi selectați de către intermediarii financiari în baza criteriilor economico-financiare cuprinse în condițiile de creditare proprii pentru asigurarea viabilității economice a proiectelor de investiții finanțate.

8.2.4.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

În cazul granturilor (inclusiv dacă sunt combinate cu IF)

Ferme mici

- intensitatea este de **50% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:
  - 100000 € pt achiziții simple
  - 300000 € pt investiții în activitatea de producție
  - 450000 € pt investiţii care conduc la un lant alimentar integrat, la nivelul exploatației agricole

Ferme medii:

- intensitatea este de **50% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:
  - 200000 € pt achiziții simple
  - 600000 € pt investiții în activitatea de producție

- 900000 € pt investiţii care conduc la un lant alimentar integrat, la nivelul exploatației agricole

Obținere material de înmulțire și material de plantare fructifer

- intensitatea este de **50% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:
  - 1050000 € pt investiții în activitatea de producție

Pt fermele mici, medii și pt obținerea de material de înmulțire și material de plantare fructifer intensitatea se va putea majora, cu 20 de pp, insă rata maximă a sprijinului combinat nu poate depăși 90%, pt:

- Investiţii realizate de tinerii fermieri, de până la 40 de ani, inclusiv, la data depunerii CF (cf art 2 R 1305 sau care s-au instalat in ultimii 5 ani anterior solicitării sprijinului, cf Anexei II a R 1305/2013)*
- Proiecte integrate
- Operațiunilor sprijinite prin PEI
- Investiții legate de operațiunile prevăzute la art 28 și art 29 din R 1305/2013
- Zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, cf art 32

În cazul combinării IF cu grant, va fi respectată rata maximă a intensităţii aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea echivalentului subvenţie brută (ESB) aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

Ferme mari:

- intensitatea este de **50 % din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:
  - 250000 € pt achiziții simple
  - 750000 € pt investiții în activitatea de producție
  - 1050000 € pt investiţii care conduc la un lant alimentar integrat, la nivelul exploatației agricole

Intensitatea pt fermele mari se va putea majora, cu 20 de pp, pt:

- Operaţiuni sprijinite prin PEI

Pt combinarea IF cu grant, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea ESB aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

Forme asociative

intensitatea este de **50 % din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:

- 350000 € pt achiziții simple
- 750000 € pt investiții în activitatea de producție

- 1050000 € pt investiţii care conduc la un lant alimentar integrat, la nivelul exploatației agricole și pt obținere material de înmulțire și material de plantare fructifer

Intensitatea se va putea majora, cu 20 de pp, însă rata maximă a sprijinului combinat nu poate depăși 90%, pentru:

- Investiții colective și proiecte integrate
- Operațiuni sprijinite prin PEI
- Investiții legate de operațiunile prevăzute la art 28 și art 29 din R 1305/2013
- Zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art 32

În cazul combinării IF cu grant, va fi respectată rata maximă a intensităţii aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea ESB aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

In cazul sprijinului prin grant, intensitatea sprijinului stabilita in functie de dimensiunea economica a fermei nu este influentata, pe parcursul implementarii proiectului, in cazul in care beneficiarul dispune de un alt sprijin oferit exclusiv prin instrumentul financiar.

În cazul proiectelor care includ activităţi de procesare și/sau marketing la nivelul fermei, rata sprijinului aplicabilă întregului proiect este cea specifică sM 4.1a conform Anexei II la R. 1305/2013 cu condiția ca investiția să vizeze propriile produse agricole. Această prevedere se aplică și cooperativelor agricole și GP care realizează astfel de investiții pentru membrii săi fermieri iar investiția este amplasată în cadrul exploatației unuia/unora dintre membri.

În situația în care nu sunt îndeplinite condițiile de mai sus, investiția în procesare și/sau marketing va respecta prevederile aferente sM 4.2a.

In cazul granturilor, costurile eligibile per ha de plantație pomicolă se vor baza pe valorile costurilor standard elaborate de ICDP Mărăcineni. Valoarea eligibilă a proiectului va respecta plafoanele maxime și intensitățile sprijinului.

Contribuția privată a beneficiarului poate fi reprezentată de contribuția în natură sub forma lucrărilor în regie proprie, evaluate, de asemenea, pe baza costurilor standard pt lucrări.

Sprijinul se va acorda sub forma costurilor standard și a contribuției în natură doar pt operațiunile detaliate în anexa atașată acestei secțiuni. Metodologia de calcul este detaliată în tabelul cu valori pt costuri standard și contribuția în natură.

<u>În cazul sprijinului numai prin intermediul IF:</u>

- ESB al creditului acordat prin IF de creditare va respecta rata standard a sprijinului public în cadrul sM, respectiv 50% din totalul cheltuielilor eligibile.

VALORI PENTRU COSTURI STANDARD* ŞI CONTRIBUŢIE ÎN NATURĂ*, APLICABILE INVESTIŢIILOR DIN CADRUL SUB-PROGRAMULUI TEMATIC POMICOL SUB-MĂSURA 4.1a

I. Valori aplicabile tuturor speciilor

Nr. Crt.	Specificare	Cost Standard EUR/ha	Contribuţie în Natură EUR/ha
1.	Proiectare, analiză sol, asistenţă tehnică	620	-
2.	Pregătirea terenului	840	714
3.	Defrişare plantaţie**	760	646
4.	Echipament irigare localizată	3500	-
5.	Instalare echipament irigare localizată	500	425
	Specificare	**Cost Standard EUR/ml perimetru**	**Contribuţie în Natură EUR/ml perimetru**
1.	Sistem împrejmuire	10	-
2.	Instalare sistem împrejmuire	2	1,7

***Defrişarea nu se aplică culturii de căpşuni şi pepinierelor pomicole*

II. Valori aplicabile culturilor de cireș, măr, mur cu ghimpi, păr, prun, vișin și zmeur

a) Achiziţionare şi instalare sistem de susţinere:

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha pentru densităţile:		Contribuţie în Natură EUR/ha pentru densităţile:	
	Număr pomi la hectar	*<1250*	*=>1250*	*<1250*	*=>1250*
1.	Sistem de susţinere	8.850	10.550	-	-
2.	Tutori	885	2.380	-	-
3.	Instalare sistem de susţinere	790	875	672	744

b) Achiziţionare şi instalare sistem plasă antigrindină:

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR /ha pentru densităţile:		Contribuţie în Natură EUR/ha pentru densităţile:	
	Număr pomi la hectar	*<1250*	*=>1250*	*<1250*	*=>1250*
1.	Sistem plasă antigrindină	16.000	18.000	-	-
2.	Instalare plasă antigrindină	1.600	1.800	-	-

Notă:
Investiţiile de la punctul b) includ şi investiţiile prevăzute la punctul a) .

1. Valori costuri standard si contributie in natura

III. Valori aplicabile culturilor de cireș, mur cu ghimpi și zmeur

Achiziţionare şi instalare sistem protecţie antiploaie

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR /ha	Contribuţie în Natură EUR/ha
1.	Sistem prelată antiploaie	25.650	-
2.	Instalare prelată antiploaie	2.150	-

Notă:
Investiţiile de la punctul (III) includ şi investiţiile prevăzute la punctul (II) subpunctele a) şi b).

2. Valori costuri standard si contributie in natura

IV. Valori Costuri Standard și Contribuție în Natură, pe specii

IV.1. Cultura pomilor fructiferi

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha	Contribuție în Natură EUR/ha
1.	Fertilizare și dezinfectare sol (lucrare completă) a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, cireș, vișin, migdal, alun; b) nuc, castan.	1238 850	-
	Din care: - *lucrări mecanice și manuale* a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, cireș, vișin, migdal, alun; b) nuc, castan. *- gunoi de grajd* a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, cireș, vișin, migdal, alun; b) nuc, castan.	430 298 450 337	365 253 383 286
	Specificare	**Cost Standard EUR/plantă**	**Contribuție în Natură EUR/plantă**
2.	Material săditor pentru plantat a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, vișin, alun; b) migdal; c) castan, cireș; d) nuc altoit.	5.24 6.00 8.50 19.00	4.45 5.10 7.22 16.15
3.	Plantat pomi (lucrare completă) a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, cireș, vișin, migdal, alun; b) nuc, castan.	1.05 1.50	-
	- *Din care lucrări mecanice și manuale* a) măr, păr, gutui, prun, cais, piersic, nectarin, cireș, vișin, migdal, alun; b) nuc, castan.	0.95 1.35	0.81 1.15

3. Valori costuri standard si contributie in natura

IV.2. Cultura arbuștilor fructiferi

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha	Contribuție în Natură EUR/ha
1.	Fertilizare și dezinfectare sol (lucrare completă) a) afin; b) agriș, coacăz, lonicera, aronia, mur, zmeur; c) corn, măceș, soc, cătină, trandafir pentru dulceață.	 8175 1438 1022	 -
	Din care: *- lucrări mecanice și manuale* a) afin; b) agriș, coacăz, lonicera, aronia, mur, zmeur; c) corn, măceș, soc, cătină, trandafir pentru dulceață. *- gunoi de grajd* a) afin; b) agriș, coacăz, lonicera, aronia, mur, zmeur; c) corn, măceș, soc, cătină, trandafir pentru dulceață.	 2420 462 335 450 450 337	 2057 393 285 383 383 286
	Specificare	**Cost Standard EUR/plantă**	**Contribuție în Natură EUR/plantă**
2.	Material săditor pentru plantat a) afin; b) agriș, coacăz, trandafir, aronia, măceș, mur; c) lonicera, soc, cătină; d) corn; e) zmeur.	 2.00 1.07 1.60 5.20 0.65	 1.70 0.91 1.36 4.42 0.55
3.	Plantat arbuști (lucrare completă) a) afin, agriș, coacăz, lonicera, mur, măceș, trandafir, cătină, aronia; b) zmeur; c) corn, soc.	 0.34 0.23 0.70	 -
	- *Din care lucrări mecanice și manuale* a) afin, agriș, coacăz, lonicera, mur, măceș, trandafir, cătină, aronia; b) zmeur; c) corn, soc.	 0.30 0.20 0.63	 0.25 0.17 0.54

4. Valori costuri standard si contributie in natura

V. Cultura căpşunului

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha pentru densitatea:	Contribuție în Natură EUR/ha pentru densitatea:
Număr plante la hectar		*>=37000*	*>=37000*
1.	Fertilizare și dezinfectare sol	1.793	-
	Din care: *- lucrări mecanice și manuale* *- gunoi de grajd*	108 450	92 383
2.	Material săditor pentru plantat	3668	3118
3.	Plantat arbuști (lucrare completă)	703	598

a) Achiziționare și instalare solar:

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha	Contribuție în Natură EUR/ha
1.	Sistem solar	3.573	-
2.	Instalare sistem solar	592	-

VI. Pepiniera pomicolă câmpul I

Nr. crt	Specificare	Cost Standard EUR/ha	Contribuție în Natură EUR/ha
Număr plante la ha		*>=50000 plantate - 45000 altoite*	*>=50000 plantate - 45000 altoite*
1.	Fertilizare și dezinfectare sol	1.047	-
	Din care: *- lucrări mecanice și manuale* *- gunoi de grajd*	66 450	56 383
2.	Material biologic (portaltoi, ramuri altoi)	14.054	11.946
3.	Plantat portaltoi (lucrare completă)	914	777
4.	Altoit (lucrare completă)	2.500	-
	- Din care lucrări manuale	1964	1669

**Valorile nu conțin TVA*

5. Valori costuri standard si contributie in natura

8.2.4.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 4.

În ceea ce privește riscurile specifice submăsurii 4.1a menționăm:

- riscul creării de condiții artificiale pentru obținerea unei rate de sprijin mai mare prin introducerea în cadrul proiectului a unor componente/acțiuni /activități doar în scopul primirii unor avantaje suplimentare din punct de vedere al ratei sprijinului sau criteriilor de selecție;

- decontarea unor cheltuieli mai mari decât costurile reale ale investiției;
- încălcarea criteriilor de eligibilitate datorate nerespectării proiectului tehnic prin schimbarea soluției tehnice în cazul proiectelor de construcții-montaj.

8.2.4.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

În vederea reducerii riscurilor specifice identificate se vor întreprinde următoarele acțiuni:

- Se vor detalia verificările și metodologia specifică acolo unde este cazul, spre exemplu vor fi efectuate verificări privind acordarea punctajului/avantajului financiar pe principiul proportionalității;
- Introducerea sistemului de plată pe baza costurilor standard în cazul înființării și reconversiei plantațiilor pomicole, cu respectarea articolului 62 (2)/1305/2013.
- Introducerea unei sistem pentru verificarea rezonabilității costurilor la nivelul Agenției de Plăți prin crearea bazei de date cu prețuri de referință pentru achiziții simple de mașini și utilaje.
- Realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectului tehnic și implicarea entităților responsabile ale statului.

8.2.4.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea globală a masurii este menționată în secțiunea aplicabilă Măsurii 4.

8.2.4.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate pentru lucrările de înfiinţare și reconversie a plantațiilor pomicole a fost realizată prin expertiza ICDP Mărcineni. La baza costurilor standard au stat devizele tehnologice întocmite pentru fiecare specie și sistem de cultură, pe verigi tehnologice și categorii de costuri (lucrări mecanice, lucrari manuale, material biologic, alte materiale).

- **La lucrarile mecanice** a fost utilizat ca etalon ha.a.n (hectar arătură normală). În baza normativelor existente toate lucrările mecanice au fost transformate în ha.a.n.
- **Pentru lucrările manuale** au fost utilizate tarife practicate pe piața liberă, pe trei categorii, funcție de complexitatea lucrărilor executate.
- **Prețurile utilizate pentru materialul biologic din categoria certificat** sunt compatibile cu cele de pe piața UE și au fost preluate din piața concurențială.
- **Preturile pentru alte categorii de material:** îngrășăminte, minerale, pesticide, dezinfectant, picheți, apă pentru irigat, etc. au fost preluate din piata concurențială, inclusiv prin oferte de la firme de profil.
- **Pentru lucrările de investiții (sistem de susținere, sistem de irigații, sistem antigrindină, sistem antiploaie)** au fost cerute mai multe oferte la firmele de profil și au fost selectate costurile cele mai mici.
- **Pentru lucrările de împrejmuire,** au fost utilizate costuri minimale, astfel încât să poată fi efectuată protecția împotriva animalelor sălbatice (căprioare, porci mistreți, iepuri).

Pentru calcularea costurilor standard au fost utilizate atât date prezente în normativele naționale în vigoare în anul 2014 cât și date colectate din piața liberă în anul 2014.

În cadrul capitolului 18 sunt prezentate documentele emise de organismele independente care ***certifică metodologia și calculele costurilor standard***, în conformitate cu prevederile art. 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

8.2.4.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea investițiilor neproductive

Nu se aplică.

Definirea investițiilor colective

Investiții realizate de către cooperative, grupuri de producători sau de parteneriate sprijinite prin intermediul M16, legate de asigurarea cooperării între producători/membri, prin promovarea unor investiții în facilități comune, mai eficiente și profitabile, cum sunt: echipamente, infrastructură și altele .

Aceste investiții vor deservi interesul membrilor din cadrul cooperativelor, grupurilor de producători sau parteneriatelor sprijinite prin intermediul M16.

Definirea proiectelor integrate

"Proiect integrat", reprezintă combinarea a cel puțin două operațiuni care intră sub incidența a cel puțin **două măsuri diferite,** una dintre ele fiind masura 4, și asigură accesul la finanțare a aceluiași beneficiar.

Un proiect integrat poate fi prezentat într-o singură cerere de finanțare, poate fi evaluat ca atare în cadrul unei singure sesiuni de depunere și diferitele operațiuni pot începe simultan.

Condițiile de eligibilitate legate de toate operațiunile incluse în proiectul integrat trebuie să fie îndeplinite până la semnarea contractului de finanțare, chiar dacă punerea în aplicare a unora dintre operațiuni este programată într-o etapă ulterioară.

În conformitate cu Reg. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, art. 11 (3), dacă o operațiune se încadrează în două sau mai multe măsuri sau în două sau mai multe tipuri diferite de operațiuni, statele membre pot atribui cheltuielile măsurii sau tipului de operațiune care predomină. Se aplică rata specifică a contribuției aferentă respectivei măsuri dominante sau respectivului tip de operațiune dominant.

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

Nu se aplică.

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Exploatațiile agricole vizate pentru acordarea de granturi, prin această sub-măsură au o dimensiune economică minimă de 4.000 € SO în cazul reconversiei și înființării plantațiilor pomicole și o dimensiune minimă a suprafețelor pomicole deținute/utilizate de 4000 € SO în cazul achizițiilor simple. În scopul creșterii competitivității sectorului si abordarii fragmentarii exploatatiilor pomicole sunt prioritizate

exploatațiile agricole mici, formele asociative din sectorul pomicol, tinerii și fermierii cu studii în domeniul agricol.

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că la nivel național nu există standarde minime în materie de eficiență energetică, nu se aplică prevederile art. 13 c) pentru investițiile în infrastructura de producere și utilizare a energiei din surse regenerabile;

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că nu sunt susținute investițiile de producere a bioenergiei/biocombustibili din culturi agricole menționate la art. 13(e), nu este necesară stabilirea pragului cerut conform art. 13(e), deoarece exploatațiile agricole vor obține această bioeneregie doar din deșeuri/produse secundare rezultate din propria activitate agricolă;

8.2.4.3.3. 4.2 Sprijin pentru investiţii în procesarea/ marketingul produselor agricole

Submăsură:

- 4.2 - sprijin pentru investiții în prelucrare/comercializare și/sau dezvoltare de produse agricole

8.2.4.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul prin această sub-măsură se acordă întreprinderilor care realizează investiţii corporale şi necorporale pentru procesarea şi marketingul* produselor agricole cuprinse în Anexa I la Tratatul de Instituire a Comunităţii Europene (TFUE), cu excepția produselor pescărești, pentru:

- înființarea și / sau modernizarea unităţilor de procesare şi comercializare;
- introducerea de noi tehnologii pentru dezvoltarea de noi produse și procese;
- aplicarea măsurilor de protecţia mediuluiinclusiv scăderea consumului de energie și a emisiilor GES;
- promovarea investiţiilor pentru producerea şi utilizarea energiei din surse regenerabile;
- creşterea numărului de locuri de muncă

Rezultatul procesării produsului agricol poate fi atât produs Anexa I cât și produs neinclus în lista cuprinsă în Anexa I la TFUE (non-Anexa I). În situaţia în care creşterea valorii adăugate a produselor agricole implică obţinerea de produse non-Anexa I, vor fi sprijinite numai activităţile precizate în schema de ajutor de stat în conformitate cu regulamentele aplicabile ajutoarelor de stat şi numai de la data intrării în vigoare a acesteia.

Totodată, operațiunile/acțiunile eligibile pentru suport, tipul sprijinului, beneficiari, costuri eligibile, condiții de eligibilitate, principiile de selecție specifice activităților ce presupun obținerea de produse non-Anexa I, vor fi prezentate în schema de ajutor de stat și detaliate în cadrul national legislativ de implementare.

Pentru produsele non-Anexa I care vor fi acoperite de schema de ajutor de stat la care se face referire în capitolul 13, condițiile ajutorului de stat vor fi aplicate atunci când sunt mai restrictive decât condițiile din PNDR. Beneficiarii vor fi informați în această privință în cadrul național de implementare.

In ceea ce priveste sprijinul prin instrumente financiare acordat in cadrul acestei submasuri, acesta se va acorda potrivit prevederilor art. 17, alin 1, lit (b).

*Se aplică definitiile pentru prelucrare (procesare) si comercializare (marketing) din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020, detaliate în capitolul 8.1

Operatiuni/Actiuni eligibile pentru suport:

Sprijinul va fi acordat pentru:

Investiţii în active corporale din sectorul de procesare a produselor agro-alimentare pentru:

- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea și dotarea unităților de procesare, inclusiv investiții privind marketingul produselor (ex. etichetare, ambalare);
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea de rețelele locale de colectare, recepție, depozitare, condiționare, sortare și capacități de ambalare**;**
- Îmbunătăţirea controlului intern al calităţii şi conformarea cu noile standarde impuse de legislația europeană pentru prelucrarea și comercializarea produselor agro-alimentare;
- Producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile (solară, eoliană, geotermală), a energiei produsă cu ajutorul pompelor de căldură, în cadrul unității procesatoare exclusiv pentru consumul propriu și investiții pentru îmbunătățirea eficienţei energetice (ca și operaţiuni din cadrul unui proiect mai mare de investiţii sprijinit prin grant);
- Investiții în active necorporale pentru:
- Organizarea şi implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investiţiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului.

In ceea ce priveste sprijinul prin instrumente financiare acordat in cadrul acestei submasuri, acesta se va acorda potrivit prevederilor art. 17, alin 1, lit (b).

Acțiuni neeligibile

- Producția de biocombustibili și peleți;
- Investiţiile pentru unităţi de ecarisaj;
  Producţia și comercializarea produselor vinicole sprijinite prin *Programul naţional de sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014-2018*, cu modificările și completările ulterioare

- Procesarea produselor pescărești

8.2.4.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursare costurile eligibile suportate și plătite efectiv,
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R 1305/2014,
- instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1

8.2.4.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Rui (UE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii.

R (UE) nr. 651/2014 al Comisie de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat

R (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ajutoarele de minimis

R (UE) nr. 852/2004 privind igiena produselor alimentare cu modificarile si completarile ulterioare,

R (UE) nr. 853/2004 de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală cu modificarile si completarile ulterioare;

R (UE) nr. 854/2004 de stabilire a normelor specifice de organizare a controalelor oficiale privind produsele de origine animală destinate consumului uman cu modificarile si completarile ulterioare

R (UE) nr. 882/2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformităţii cu legislaţia privind hrana pentru animale şi produsele alimentare şi cu normele de sănătate animală şi de bunăstare a animalelor cu modificarile si completarile ulterioare,

R (UE) nr. 178/2002 de stabilire a principiilor şi a cerinţelor generale ale legislaţiei alimentare, de instituire a Autorităţii Europene pentru Siguranţa Alimentară şi de stabilire a procedurilor în domeniul siguranţei produselor alimentare cu modificarile si completarile ulterioare .**Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02** cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare,

Legislație Națională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înfiinţării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii cu completările și modificările ulterioare,

Legea 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu completările și modificările ulterioare

OUG 44/2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare,

Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei cu completările și modificările ulterioare,

Legea nr. 566/2004 a cooperatiei cu completările și modificările ulterioare,

Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice cu completările și modificările ulterioare,

Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei cu modificările și completările ulterioare

Ordinul 10/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte procedura pentru marcarea şi certificarea sanitară veterinară a cărnii proaspete şi marcarea produselor de origine animală destinate consumului uman cu modificările și completările ulterioare

Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare şi pentru siguranţa alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară şi pentru siguranţa alimentelor a activităţilor de obţinere şi de vânzare directă şi/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum şi a activităţilor de producţie, procesare, depozitare, transport şi comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală cu modificările și completările ulterioare.

Ordin 57 din 2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de autorizare sanitară veterinară a unităţilor care produc, procesează, depozitează, transportă şi/sau distribuie produse de origine animal cu modificările și completările ulterioare.

8.2.4.3.3.4. Beneficiari

Întreprinderi, cooperative și grupuri de producători definite conform legislației naționale în vigoare (menționată în secțiunea Trimiteri la alte acte legislative).

8.2.4.3.3.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile specifice *:

- Construcţia, extinderea, modernizarea și dotarea clădirilor unităților de procesare;
- Achiziţionarea, inclusiv în leasing de utilaje noi, instalaţii, echipamente şi mijloace de transport specializate în scopul colectării materiei prime și/sau comercializării produselor agro-alimentare în cadrul lanțurilor alimentare integrate;

- Cheltuieli generate de îmbunătățirea controlului intern al calității și conformarea cu noile standarde** impuse de legislația europeană pentru procesarea și comercializarea produselor agro-alimentare;
- Cheltuieli aferente marketingului produselor obținute (ex. etichetare, ambalare);
- Cheltuieli generate de investițiile în active necorporale;

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1.

**Cheltuielile vor fi eligibile începând cu momentul apariției de noi standarde în domeniul agro-alimentar, înainte să devină obligatorii pentru unitatea de procesare.

Suplimentar, în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar, cheltuielile eligibile pot include:

- fondul de rulment in conditiile art. 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- TVA, în condițiile prevăzute la art. 37 (11) din Reg. (UE) nr. 1303/2013;
- achiziția de terenuri neconstruite și terenuri construite (atunci cand obiectivul principal il reprezinta achizitia terenului) în condițiile art. 4 (1) din Reg. (UE) nr. 480/2014 respectiv in limita a 10% din contribuția Programului plătită destinatarului final prin instrumentul financiar,
- achizitia de constructii legate direct de activitatea agricola desfasurata;
- achizitia de instalatii al caror scop principal este producerea de energie electrica din biomasa, cu respectarea prevederilor art 13 (d) din Regulamentul nr. 807/2014;
- mijloace de transport marfa necesare pentru desfasurarea activitatii unitatii de procesare.

Cheltuieli neeligibile* specifice:

- Achiziționarea de clădiri, cu excepția cazului în care sprijinul este acordat exclusiv prin instrument financiar.

*Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în capitolul 8.1.

8.2.4.3.3.6. Condiții de eligibilitate

În cazul granturilor și al IF combinat cu granturi:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile/operațiunile eligibile prevăzute prin sub - măsură;
- Sprijinul va fi limitat la investiții în procesarea produselor agricole incluse în lista cuprinsă în Anexa I la TFUE în scopul obținerii de produse Anexa I și non-Anexa I; în ceea ce privește IF combinat cu grant sunt eligibile exclusiv investiţiile în scopul obținerii de produse Anexa I;
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza prezentării documentației tehnico-economice;
- Solicitantul nu trebuie să fie în dificultate, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare menționată în cap. 8.1;
- Investiția va respecta prevederile legislației în vigoare din domeniul sănătate publică, sanitar-veterinar și siguranță alimentară;

- Solicitantul va demostra ca profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat.
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

În cazul sprijinului oferit numai prin instrument financiar:

- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile/operațiunile eligibile prevăzute prin sub – măsură.

În cazul sprijinului oferit numai prin IF sau prin IF combinat cu grant, condițiile de eligibilitate vor fi completate de cele care rezultă din politica de creditare a intermediarilor financiari.

8.2.4.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În cazul granturilor:

- Principiul creării lanțurilor alimentare integrate, respectiv integrarea sistemelor de colectare, procesare și comercializare;
- Principiul produsului cu înaltă valoare adăugată (ex. produse care participă la scheme de calitate recunoscute la nivel național, european, etc);
- Principiul asocierii în cadrul cooperativelor sau a grupurilor de producători;
- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiului de specialitate.

Principiile de selectie vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitantilor, o mai buna utilizare a resurselor financiare și directionarea acestora in conformitate cu prioritatile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din Romania, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și dezvoltarea sectoarelor prioritare în concordanță cu strategia programului.

În cazul sprijinului oferit prin IF (sine stătător sau combinat cu grant):

Destinatarii finali care vor beneficia de sprijin prin instrumentul financiar de creditare vor fi selectați de către intermediarii financiari în baza criteriilor economico-financiare cuprinse în condițiile de creditare proprii pentru asigurarea viabilității economice a proiectelor de investiții finanțate.

8.2.4.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

În cazul granturilor (inclusiv dacă sunt combinate cu IF)

Rata sprijinului public nerambursabil va fi de **50% din totalul cheltuielilor eligibile** pentru IMM-uri și grupuri de producători/cooperative și **40%** pentru alte întreprinderi și nu va depăși:

- **1.000.000 Euro/proiect** pentru IMM în cazul proiectelor care nu presupun investiţii care conduc la un lant alimentar integrat;

- **1.500.000 Euro/proiect** pentru alte întreprinderi pentru proiectele care nu presupun investiţii care conduc la un lant alimentar integrat;
- **2.500.000 Euro/proiect** pentru investițiile care conduc la un lanț alimentar integrat (indiferent de tipul de solicitant), precum și pentru forme asociative (cooperative și grupuri de producători) în cazul proiectelor care nu presupun investiţii care conduc la un lanț alimentar integrat;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora, suplimentar, cu 20 de puncte procentuale, în următoarele cazuri:

- Operaţiuni sprijinite în cadrul PEI.
- Investiții colective

În cazul combinării IF cu grantul, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea echivalentului subvenţie brută aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

În cazul investițiilor sprijinite prin schema de ajutor de stat, intensitatea sprijinului nerambursabil va respecta prevederile Reg. 651/2014 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat și va fi detaliată în cadrul schemei de ajutor de stat.

În cazul costurilor generale finanțate prin schema de minimis, sprijinul nerambursabil va respecta prevederile Reg. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ajutoarele de minimis.

În cazul schemelor menționate, sprijinul cumulativ nu va depăși intensitatea maximă și valoarea sprijinului nerambursabil indicate în această submăsură.

Pentru zona montană, în cadrul sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare pentru această sub-măsură, va fi prevăzută o alocare distinctă care va fi comunicată beneficiarilor odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii.

Sprijin numai prin intermediul instrumentului financiar:

- echivalentul subvenție brută al creditului acordat prin instrumentul financiar va respecta rata standard a sprijinului public în cadrul submăsurii, respectiv 50% din totalul cheltuielilor eligibile sau regulile de ajutor de stat aplicabile.

8.2.4.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 4.

În ceea ce privește riscurile identificate specifice Submăsurii 4.2 menționăm: dubla finanțare în cadrul submasurii 4.1 și 4.2 a proiectelor care vizează operațiuni de prelucrare a produselor agricole.

8.2.4.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

În vederea reducerii riscului specific identificat a fost stabilită demarcarea între cele două submăsuri în care este sprijinită operațiunea de prelucrarea a produselor agricole.

8.2.4.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.4.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.4.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea investițiilor neproductive

Nu se aplică.

Definirea investițiilor colective

Investiții realizate de către cooperative, grupuri de producători sau de parteneriate sprijinite prin intermediul M16, legate de asigurarea cooperării între producători/membri, prin promovarea unor investiții în facilități comune, mai eficiente și profitabile, cum sunt: echipamente, infrastructură și altele .

Aceste investiții vor deservi interesul membrilor din cadrul cooperativelor, grupurilor de producători sau parteneriatelor sprijinite prin intermediul M16.

Definirea proiectelor integrate

"Proiect integrat", reprezintă combinarea a cel puțin două operațiuni care intră sub incidența a cel puțin **două măsuri diferite, una dintre ele fiind măsura 4,** și asigură accesul la finanțare a aceluiași beneficiar.Un proiect integrat poate fi prezentat într-o singură cerere de finanțare, poate fi evaluat ca atare în cadrul unei singure sesiuni de depunere și diferitele operațiuni pot începe simultan. Condițiile de eligibilitate legate de toate operațiunile incluse în proiectul integrat trebuie să fie îndeplinite până la semnarea contractului de finanțare, chiar dacă punerea în aplicare a unora dintre operațiuni este programată într-o etapă ulterioară. În conformitate cu Reg. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, art. 11 (3), dacă o operațiune se încadrează în două sau mai multe măsuri sau în două sau mai multe tipuri diferite de operațiuni, statele membre pot atribui cheltuielile măsurii sau tipului de operațiune care predomină. Se aplică rata specifică a contribuției aferentă respectivei măsuri dominante sau respectivului tip de operațiune dominant.

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

Nu se aplică.

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că la nivel național nu există standarde minime în materie de eficiență energetică, nu se aplică prevederile art. 13 c) pentru investițiile în infrastructura de producere și utilizare a energiei din surse regenerabile.

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că nu sunt susținute investițiile de producere a bioenergiei/biocombustibililor din culturi agricole, menționate la art. 13(e), nu este necesară stabilirea pragului cerut conform art. 13(e).

8.2.4.3.4. 4.2a Investiţii în procesarea/marketingul produselor din sectorul pomicol

Submăsură:

- 4.2 - sprijin pentru investiții în prelucrare/comercializare și/sau dezvoltare de produse agricole

8.2.4.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri sprijinul se acordă întreprinderilor pentru investiții corporale și necorporale pentru procesarea fructelor şi marketingul produselor din fructe pentru:

- modernizarea și crearea de unități de procesare* și comercializare*;
- introducerea de noi tehnologii pentru dezvoltarea de noi produse și procese tehnologice;
- creșterea valorii adăugate a produselor din sectorul pomicol;
- îmbunătăţirea controlului intern al calităţii;
- creşterea numărului de locuri de muncă;
- scăderea consumului de energie şi a emisiilor de GES.

*Se aplică definițiile pentru prelucrare (procesare) și comercializare (marketing) din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020, detaliate în capitolul 8.1.

Operatiuni/actiuni eligibile pentru sprijin

- Investiţii în active corporale din sectorul de procesare a produselor provenite din sectorul pomicol pentru:
    - o înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților ce procesează materie primă provenită din sectorul pomicol menționată în Anexa I de la TFUE ;

- înființarea, extinderea și/sau modernizarea de rețelele locale de colectare, recepție, depozitare, condiționare, sortare și ambalare;
- producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile în unitatea proprie;
- acţiuni de marketing;

- Investiții în active necorporale pentru:
  - organizarea şi implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investiţiile corporale ale proiectului;
  - achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;
  - achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului.

In ceea ce priveste sprijinul prin instrumente financiare acordat in cadrul acestei submasuri, acesta se va acorda potrivit prevederilor art. 17, alin 1, lit (b).

Operatiuni/actiuni neeligibile pentru sprijin

- Achiziţia de clădiri, cu excepția cazului în care sprijinul este acordat exclusiv prin instrument financiar;
- Producerea de biocombustibili și peleți.

Rezultatul procesării produsului agricol poate fi atât produs Anexa I cât și produs neinclus în lista cuprinsă în Anexa I la TFUE (non-Anexa I). În situaţia în care creşterea valorii adăugate a produselor agricole implică obţinerea de produse non-Anexa I, vor fi sprijinite numai activitățile precizate în schema de ajutor de stat în conformitate cu regulamentele aplicabile ajutoarelor de stat şi numai de la data intrării în vigoare a acesteia.

Totodată, operațiunile/acțiunile eligibile pentru sprijin, tipul sprijinului, beneficiarii, costurile eligibile, condiții de eligibilitate, principiile de selecție specifice activităților ce presupun obținerea de produse non-Anexa I vor fi prezentate în schema de ajutor de stat și detaliate în cadrul national legislativ de implementare.

Pentru produsele non-Anexa I care vor fi acoperite de schema de ajutor de stat la care se face referire în capitolul 13, condițiile ajutorului de stat vor fi aplicate atunci când sunt mai restrictive decât condițiile din PNDR. Beneficiarii vor fi informați în această privință în cadrul național de implementare.

In ceea ce priveste sprijinul prin instrumente financiare acordat in cadrul acestei submasuri, acesta se va acorda potrivit prevederilor art. 17, alin 1, lit (b).

8.2.4.3.4.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursarea costurilor eligibile, suportate si platite efectiv;
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R 1305/2014;
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1.

8.2.4.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislatie UE

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii.

R (UE) nr. 651/2014 (numit în continuare GBER) al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

R (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ajutoarele de minimis

R Parlamentului European şi al Consiliului (UE) nr. 178/2002 din 28 ianuarie 2002 care stabileşte principiile generale şi cerinţele legii alimentelor, Autoritatea Europeană pentru Siguranţa Alimentelor şi procedurile privind siguranţa alimentelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 31/1, 01.02.2002.

R (UE) nr. 852/2004 al Parlamentului European şi al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 139, 30.04.2004.

R (UE) nr. 2073/2005 al Comisiei din 15 noiembrie 2005 privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 338, 22.12.2005.

R (UE) nr. 1881 din 19 decembrie 2006 de stabilire a nivelurilor maxime pentru anumiţi contaminanţi din produsele alimentare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 364 din 20.12.2006.

R (UE) nr. 1333/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind aditivii alimentari, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 354/16 din data de 31.12.2008.

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare.

Legislatie Națională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înfiinţării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii cu completările și modificările ulterioare

OUG 44/2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice cu completările și modificările ulterioare.

Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei cu completările și modificările ulterioare.

Legea nr. 566/2004 a cooperatiei cu completările și modificările ulterioare.

Norme de mediu

HG 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice si private asupra mediului cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul nr. 135 din 10 februarie 2010 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private cu modificările și completările ulterioare.

Norme de siguranță alimentară, igienă și sănătate publică

Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare şi pentru siguranţa alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară şi pentru siguranţa alimentelor a activităţilor de obţinere şi de vânzare directă şi/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum şi a activităţilor de producţie, procesare, depozitare, transport şi comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală cu modificările și completările ulterioare.

8.2.4.3.4.4. Beneficiari

- Întreprinderi, definite conform legislației naționale în vigoare (prezentata in sectiunea Trimiteri la alte acte legislative).
- Grupurile de producători și cooperativele, definite conform legislatiei nationale in vigoare (prezentata in sectiunea Trimiteri la alte acte legislative), cu condiţia ca investiţiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

8.2.4.3.4.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile specifice*:

- Înfiinţarea, extinderea şi modernizarea unităţilor ce colectează, condiționează şi/ procesează materie primă provenită din sectorul pomicol menționată în Anexa I de la TFUE, inclusiv pentru producerea bauturilor alcoolice; în cazul grantului necombinat cu IF, rezultatul procesării poate fi și un produs non Anexa I la TFUE.
- Achiziționarea, inclusiv în leasing, de utilaje noi, instalaţii, echipamente şi mijloace de transport specializate în scopul colectarii materiei prime.
- Achizitionarea, inclusiv in leasing, de mijloace de transport specializate in scopul comercializării produselor din fructe în cadrul lanțurilor scurte.
- Investiții în energie regenerabilă pentru uz propriu** și/sau eficiență energetică, sisteme de economisire a apei și în tehnologii de eliminare a deșeurilor in unitatea proprie.
- Cheltuieli generate de îmbunătăţirea controlului intern al calităţii și conformarea cu noile standarde*** impuse de legislația europeană pentru prelucrarea și comercializarea produselor agro-alimentare.
- Cheltuieli cu activități de marketing (ex. etichetare, ambalare).
- Cheltuieli generate de investițiile în active necorporale.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute şi în capitolul 8.1.

**Sunt eligibile doar investițiile în producerea de energie regenerabilă solară, eoliană, geotermală și cea produsă cu ajutorul pompelor de căldură, destinată consumului propriu.

***Cheltuielile vor fi eligibile începând cu momentul apariției de noi standarde în domeniul agro-alimentar, inainte de a deveni obligatorii pentru intreprinderea procesatoare.

Suplimentar, în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar, cheltuielile eligibile pot include:

- fondul de rulment in conditiile art. 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- TVA, în condițiile prevăzute la art. 37 (11) din Reg. (UE) nr. 1303/2013;
- achiziția de terenuri neconstruite și terenuri construite (atunci cand obiectul principal il reprezinta achizitia de teren) în condițiile art. 4 (1) din Reg. (UE) nr. 480/2014 respectiv în limita a 10% din contribuția Programului plătită destinatarului final prin instrumentul financiar,
- achizitia de constructii legate direct de activitatea agricola desfasurata;
- achizitia de instalatii al caror scop principal este producerea de energie electrica din biomasa, cu respectarea prevederilor art 13 (d) din Regulamentul nr. 807/2014;
- mijloace de transport marfa necesare pentru desfasurarea activitatii unitatii de procesare.

Cheltuielile neeligibile generale sunt prevazute în capitolul 8.1.

8.2.4.3.4.6. Condiții de eligibilitate

În cazul granturilor și al IF combinat cu granturi:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili.
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile/operațiunile eligibile prevăzute prin sub - măsură;
- Viabilitatea economica a investiției trebuie să fie demonstrata in baza prezentarii documentației tehnico-economice.
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțarii investiției.
- Solicitantul nu trebuie să fie în dificultate, în conformitate cu legislația în vigoare (prezentata in sectiunea Trimiteri la alte acte legislative).
- Investiția trebuie facută doar în unitățile teritorial administrative prezente în anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP, exceptând procesarea căpșunilor și a speciilor cultivate în sere și solarii.
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale și europene privind normele de siguranță alimentară, sănătate publică și sanitar veterinare (prezente in sectiunea Trimiteri la alte acte legislative).
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare (prezentata in capitolul 8.1 al PNDR);
- Sprijinul va fi limitat la investiții în procesarea produselor agricole incluse în lista cuprinsă în Anexa I la TFUE în scopul obținerii de produse Anexa I și non-Anexa I. În ceea ce privește IF combinat cu grant sunt eligibile exclusiv investiţiile în scopul obținerii de produse Anexa I;

- Investițiile destinate obținerii băuturilor alcoolice pot fi efectuate doar de beneficiarii care se încadrează în definiția microîntreprinderilor conform Legii 346/2004 cu modificările și completările ulterioare și/sau în definiția formelor asociative (grupuri de producători și cooperative).
- Solicitantul va demostra ca profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat.
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

În cazul sprijinului oferit numai prin instrument financiar:

- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile/operațiunile eligibile prevăzute prin sub – măsură;
- Investiția trebuie facută doar în unitățile teritorial administrative prezente în anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP, exceptând procesarea căpșunilor si a speciilor cultivate in sere si solarii.

În cazul sprijinului furnizat numai prin IF sau prin IF combinat cu grant, condițiile de eligibilitate vor fi completate de criteriile rezultate din politicile de creditare ale intermediarilor financiari.

8.2.4.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

In cazul granturilor:

- Principiul produselor cu valoare adaugată mare (provenite din zone HNV, scheme de calitate naționale și europene);
- Principiul lanţurilor alimentare integrate (investiţiile care acoperă tot lanţul alimentar: colectare, depozitare, condiţionare, procesare şi comercializare);
- Principiul asocierii (investiţiile realizate de grupurile de producători şi cooperativele din sectorul pomicol).

Principiile de selecţie vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanţilor, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor. prioritare identificate în strategia programului.

În cazul sprijinului oferit prin IF (de sine stătător sau combinat cu grant):

Destinatarii finali care vor beneficia de sprijin prin instrumentul financiar de creditare vor fi selectați de către intermediarii financiari în baza criteriilor economico-financiare cuprinse în condițiile de creditare proprii pentru asigurarea viabilității economice a proiectelor de investiții finanțate.

8.2.4.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

În cazul granturilor (inclusiv dacă sunt combinate cu IF)

Întreprinderi micro și mici

Intensitatea sprijinului este de **50% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:

- 600000 euro pentru proiectele care nu presupun investiţii care conduc la un lant alimentar integrat;
- 900000 euro pentru investiţiile care conduc la un lant alimentar integrat;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora, cu 20 de puncte procentuale, în următoarele cazuri:

- Operaţiuni sprijinite în cadrul PEI
- Investiții colective

Întreprinderi mijlocii

- Intensitatea sprijinului este de **50% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:800000 euro pentru proiectele care nu presupun investiţii care conduc la un lant alimentar integrat;
    - 1.100.000 euro pentru investiţiile care conduc la un lant alimentar integrat;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora, cu 20 de puncte procentuale, în următoarele cazuri:

- Operaţiuni sprijinite în cadrul PEI
- Investiții colective

Întreprinderi mari

- Intensitatea sprijinului este de **40% din totalul cheltuielilor eligibile,** fără a depăși:
    - 1.000.000 euro pentru proiectele care nu presupun investiţii care conduc la un lant alimentar integrat;
    - 1500.000 euro pentru investiţiile care conduc la un lant alimentar integrat;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora, cu 20 de puncte procentuale, în următoarele cazuri:

- Operaţiuni sprijinite în cadrul PEI
- Investiții colective

Producerea de băuturi alcoolice

Investițiile legate de producerea de băuturi alcoolice vor fi sprijinite doar în cazurile microîntreprinderilor și formelor asociative (grupuri de producători și cooperative), iar sprijinul va fi limitat astfel:

- Intensitatea sprijinului este de 50% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși:
    - 200.000 de euro pentru microîntreprinderi;
    - 300.000 de euro pentru formele asociative (grupuri de producători și cooperative).

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora, cu 20 de puncte procentuale, în următoarele cazuri:

- Operaţiuni sprijinite în cadrul PEI
- Investiții colective

În cazul combinării IF cu grantul, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză prin deducerea echivalentului subvenţie brută aferent creditului din valoarea grantului. In cazul in care un beneficiar solicita sprijin exclusiv prin intermediul IF pentru un nou proiect de investitii, intensitatea sprijinului nu va fi cumulata cu cea aferenta investitiei prin grant (indiferent daca acesta din urma e combinat cu IF sau nu).

În cazul investițiilor sprijinite prin schema de ajutor de stat, intensitatea sprijinului nerambursabil va respecta prevederile Reg. 651/2014 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat și va fi detaliată în cadrul schemei de ajutor de stat.

În cazul costurilor generale finanțate prin schema de minimis, sprijinul nerambursabil va respecta prevederile Reg. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ajutoarele de minimis.

În cazul schemelor menționate, sprijinul cumulativ nu va depăși intensitatea maximă și valoarea sprijinului nerambursabil indicate în această sub-măsură.

<u>În cazul sprijinului exclusiv prin intermediul instrumentului financiar:</u>

- echivalentul subvenție brută al creditului acordat prin instrumentul financiar va respecta rata standard a sprijinului public în cadrul submăsurii, respectiv 50% din totalul cheltuielilor eligibile sau regulile de ajutor de stat aplicabile.

8.2.4.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 4.

În ceea ce privește riscurile identificate specifice Submăsurii 4.2a menționăm:

- Dubla finanțare în cadrul submasurii 4.1a și 4.2a a proiectelor care vizează operațiuni de prelucrare a produselor din sectorul pomicol.

8.2.4.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

În vederea reducerii riscului specific identificat a fost stabilită demarcarea între cele două submăsuri în care este sprijinită operațiunea de prelucrarea a produselor agricole.

8.2.4.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este menționată în secțiunea aplicabilă Măsurii 4.

8.2.4.3.4.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.4.3.4.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea investițiilor neproductive

Nu se aplică.

Definirea investițiilor colective

Investiții realizate de către cooperative, grupuri de producători sau de parteneriate sprijinite prin intermediul M16, legate de asigurarea cooperării între producători/membri, prin promovarea unor investiții în facilități comune, mai eficiente și profitabile, cum sunt: echipamente, infrastructură și altele .

Aceste investiții vor deservi interesul membrilor din cadrul cooperativelor, grupurilor de producători sau parteneriatelor sprijinite prin intermediul M16.

Definirea proiectelor integrate

"Proiect integrat", reprezintă combinarea a cel puțin două operațiuni care intră sub incidența a cel puțin **două măsuri diferite,** una dintre ele fiind masura 4, și asigură accesul la finanțare a aceluiași beneficiar. Un proiect integrat poate fi prezentat într-o singură cerere de finanțare, poate fi evaluat ca atare în cadrul unei singure sesiuni de depunere și diferitele operațiuni pot începe simultan.

Condițiile de eligibilitate legate de toate operațiunile incluse în proiectul integrat trebuie să fie îndeplinite până la semnarea contractului de finanțare, chiar dacă punerea în aplicare a unora dintre operațiuni este programată într-o etapă ulterioară.

În conformitate cu Reg. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Reg. 1305/2013, art. 11 (3), dacă o operațiune se încadrează în două sau mai multe măsuri sau în două sau mai multe tipuri diferite de operațiuni, statele membre pot atribui cheltuielile măsurii sau tipului de operațiune care predomină. Se aplică rata specifică a contribuției aferentă respectivei măsuri dominante sau respectivului tip de operațiune dominant.

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

Nu se aplică.

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică, sub-măsura 4.2 contribuie la prioritățile 3 și 6.

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că la nivel național nu există standarde minime în materie de eficiență energetică, nu se aplică prevederile art. 13 c) pentru investițiile în infrastructura de producere și utilizare a energiei din surse regenerabile.

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Având în vedere că nu sunt susținute investițiile de producere a bioenergiei/biocombustibililor din culturi agricole, menționate la art. 13(e), nu este necesară stabilirea pragului cerut conform art. 13(e).

8.2.4.3.5. 4.3 Investiţii pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole şi silvice

Submăsură:

- 4.3 - sprijin pentru investiții în infrastructură legate de dezvoltarea, modernizarea și adaptarea sectoarelor agricol și forestier

8.2.4.3.5.1. Descrierea tipului operațiunii

Procesul de reformă al sectorului agricol şi forestier trebuie să includă şi măsuri de restructurare a modului de administrare şi utilizare a infrastructurii de acces. Adaptarea infrastructurii la noua structură agricolă şi forestieră, precum şi folosirea eficientă a infrastructurii utilizabile reclamă investiţii, în special, pentru modernizare şi dezvoltare. Secetele, inundaţiile şi alte ameninţări legate de schimbările climatice au un impact semnificativ asupra stabilităţii producţiei şi a securităţii alimentare naţionale, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităţilor de dezvoltare economică în pofida existenţei potenţialului din agricultură.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și pentru protecția mediului și din motive de competitivitate, este necesară modernizarea instalațiilor de irigații, care să asigure utilizarea eficientă a apei, prin folosirea de tehnologii noi care să conducă la o reducere reală a consumului de apă la nivelul investiției, precum și pentru a se reduce presiunea asupra corpurilor de apă de suprafață.

Investițiile pentru infrastructura de irigații vor viza atât modernizarea sistemelor funcționale/utilizate în trecutul recent definit de România ca perioada 2007- 2016, cât și a celor care au ca rezultat o mărire netă a suprafeţei irigate.

Pentru asigurarea unei bune implementări a acestor prevederi, la depunerea proiectelor se va ataşa adeverinţa eliberată de către Agenţia Naţională de Îmbunătăţiri Funciare (ANIF) prin care se va certifica faptul că sistemul a fost activ în trecutul recent. Suprafața cumulată a adeverinţelor eliberate nu va depăşi maximul de 619.916 ha.

Investițiile care conduc la mărirea netă a suprafeței irigate, se vor putea realiza ulterior finalizării de către autoritățile responsabile cu gestionarea bazinelor hidrografice a unui studiu (conform art. 46, alin. 5 din Reg. 1305/2013) privind impactul cumulat al proiectelor asupra bazinului/bazinelor hidrografice din care se face alimentarea pentru aceste suprafețe.

Astfel, prin prezenta sub-măsură sunt vizate investiții pentru modernizarea infrastructurii care se regăsește identificată în anexa „***Analiza viabilității economice a sistemelelor de irigații***" din cadrul „*Programului Naţional de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigaţii din România*" aprobată prin H.G. nr. 793/26.10.2016 *pentru aprobarea Programului naţional de reabilitare a infrastructurii principale de irigaţii din România*, care prevede o suprafață de 1,8 milioane ha, acoperită cu sistemele de irigaţii viabile din punct de vedere economic.

Romania va realiza un studiu (sau va identifica o alternativa corespunzătoare), după 3 ani de la aprobarea programului pentru a identifica date relevante si cartografierea suprafetelor irigate la nivel de NUTS2 care vor sta la baza viitorului proces de fine tunning al M13, realizandu-se astfel legatura cu infrastructura de irigatii modernizata prin M04. Studiul va evalua si monitoriza potentialul global si impactul actual al infrastructurii de irigatii sprijinite prin FEADR asupra corpurilor de apa ce servesc drept sursa pentru irigatii.

Modernizarea infrastructurii viabile din punct de vedere economic ,va conduce la funcționare sistemelor in parametrii calitativi superiori si va asigura astfel eficienta utilizării apei si impact redus asupra mediului.

Sectoarele agricol și forestier rămân vulnerabile condiţiilor climatice (alternarea situaţiilor de secetă cu inundaţiile frecvente), cu efecte economice negative însemnate asupra viabilităţii economice a fermelor. În contextul încălzirii globale, această problemă devine tot mai acută.

Sprijinul prin această sub-măsură se acordă pentru:

Agricol

- Înființare, extindere și modernizare a infrastructurii agricole de acces către ferme;

Silvic

- Înființare, extindere și modernizare a căilor de acces în cadrul fondului forestier;

Irigații

- Modernizarea infrastructurii existente de irigații.

Pentru produsele non-Anexa I care vor fi acoperite de schema de ajutor de stat la care se face referire în capitolul 13, condițiile ajutorului de stat vor fi aplicate atunci când sunt mai restrictive decât condițiile din PNDR. Beneficiarii vor fi informați în această privință în cadrul național de implementare.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

Sprijinul va fi acordat pentru:

- **Investiții în active corporale pentru:**
  - Construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor de acces agricole către ferme (căi de acces din afara exploatațiilor agricole);
  - Construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor forestiere;

- Modernizarea infrastructurii secundare de irigații, clădirilor aferente stațiilor de pompare/ repompare/ punere sub presiune și/sau racordarea la utilități, inclusiv construcția/ modernizarea bazinelor de colectare și stocare a apei de irigat.

- **Investiții în active necorporale:**

Costurile generale ocazionate de cheltuielile cu construcția sau renovarea de bunuri imobile și achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi, în limita valorii pe piață a activului precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv studiile de fezabilitate, vor fi realizate în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție.

8.2.4.3.5.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R (UE) nr. 1305/2014.

8.2.4.3.5.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Regulamentul (UE) nr. 702/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol şi forestier şi în zonele rurale ca fiind compatibile cu Piaţa internă, în aplicarea art. 107 şi 108 din TFUE

Legislatie Națională

HG nr. 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;

Ordinul nr. 135 din 10 februarie 2010 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice şi private;

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale – Republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale – Republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor legii fondului funciar nr. 18/1991 și al legii nr. 169/1997;

OUG nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale, cu modificările și completările ulterioare;

HG nr. 229/2009 - privind reorganizarea Regiei Naţionale a Pădurilor - Romsilva şi aprobarea R de organizare şi funcţionare;

Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 138/2004 a îmbunătățirilor funciare, cu modificările și completările ulterioare;

H.G. nr. 793/2016 pentru aprobarea Programului naţional de reabilitare a infrastructurii principale de irigaţii din România

”**Managementul bazinelor hidrografice** stabilit în conformitate cu Directiva cadru privind apa – Directiva 2000/60/CE”, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.4.3.5.4. Beneficiari

Agricol

- Unităţi administrativ teritoriale şi/sau asociaţii ale acestora constituite conform legilației naționale în vigoare.

Silvic

- Persoane juridice de drept privat/alte forme de organizare proprietari de pădure şi/sau asociaţiile acestora conform legislației în vigoare;
- Unități administrativ teritoriale şi/sau asociaţii ale acestora, proprietari de pădure, conform legislației în vigoare;
- Administratorul fondului forestier proprietate publică a statului conform legislației în vigoare.

Irigații

- Organizaţii/federaţii ale utilizatorilor de apă înființate în conformitate cu legislația în vigoare, constituite din proprietari/utilizatori de terenuri agricole.

8.2.4.3.5.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile specifice*:

- Construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor agricole către ferme (căi de acces din afara exploatațiilor agricole);
- Construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor forestiere;
- Modernizarea infrastructurii secundare de irigații, clădirilor aferente stațiilor de pompare/repompare/punere sub presiune și/sau racordarea la utilități, sisteme de contorizare a apei, inclusiv construcția/modernizarea bazinelor de colectare și stocare a apei de irigat.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1.

Cheltuieli neeligibile specifice*:

- Costurile cu întreținerea, reparațiile și exploatarea investiției realizate;

- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie.

*Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în capitolul 8.1.

8.2.4.3.5.6. Condiții de eligibilitate

Conditii comune aplicabile tuturor tipurilor de sprijin:

- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură;
- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare, menționată în cap. 8.1;
- Solicitantul se angajează să asigure funcționarea la parametri proiectați și întretinerea investitiei, pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima tranșă de plată.
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Condiții specifice fiecărui tip de sprijin:

Infrastructura de acces agricolă

- Solicitanții trebuie să facă dovada proprietății/administrării terenului pe care se realizează investiția;
- Investiția trebuie să fie racordată la un drum existent**.**

Infrastructura de acces silvică

- Solicitantul investiţiilor trebuie să facă dovada proprietății asupra terenului/administrării în cazul domeniului public al statului;
- Solicitantul trebuie să facă dovada faptului că investiția se regăsește în amenajamentul silvic, iar în cazul modernizării drumului forestier, acesta să se regăsească în inventarul deținătorului**.**

Infrastructura de irigații

- Investiția este în conformitate cu planurile de gestionare a bazinelor hidrografice aferente Directivei Cadru Apa pentru suprafețele vizate și cu programul relevant de măsuri, dacă este cazul;
- Investiția prevede contorizarea apei;
- Investiția vizează o suprafață identificată ca viabilă în Programul Naţional de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigaţii din România;
- Solicitantul să facă dovada deţinerii în folosinţă a terenului/activului fizic aferent investiţiei, iar în cazul în care terenul se află în proprietatea statului, să prezinte acordul administratorului acestuia pentru realizarea investiției;
- Sistemul de irigații prevăzut prin proiect trebuie să fie racordat la o infrastructură principală funcțională

Condiții suplimentare pentru infrastructura de irigații:

A. Pentru investițiile de modernizare a sistemelor de irigații active în trecutul recent::

- Proiectele de modernizare sunt eligibile dacă instalațiile de irigat sau elemente ale infrastructurii de irigații supuse modernizării fac parte dintr-un sistem de irigații care a fost activ în trecutul recent (2007-2016);

- În cazul în care corpul de apă subterană sau de suprafață este considerat satisfăcător în planul de management al bazinului hidrografic, posibilele economii de apă identificate în urma unei evaluări ex-ante trebuie să fie de minim 5% față de parametrii tehnici/infrastructura existentă, cu excepția investițiilor care afectează numai eficiența energetică sau a celor în vederea creării unui rezervor sau a celor în vederea utilizării apei reciclate care nu afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață;

- În cazul în care investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care sunt identificate în planul de management al bazinului hidrografic ca fiind nesatisfăcătoare din punct de vedere al cantității de apă, investiția trebuie să asigure o reducere efectivă a utilizării apei de cel puțin 50% din potențialul economiei de apă, posibil a fi realizat prin investiție, cu excepția investitiilor care afectează numai eficiența energetică sau a celor în vederea creării unui rezervor sau a celor în vederea utilizării apei reciclate care nu afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață;

B. Pentru investițiile care au ca rezultat mărirea netă a suprefeței irigate:

- Starea corpului de apă nu a fost identificată ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă

  şi

- Analiza de mediu realizată sau aprobată de către autoritatea competentă arată că nu va exista niciun efect negativ semnificativ asupra mediului; o astfel de analiză se poate referi şi la grupuri de exploataţii.

8.2.4.3.5.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Infrastructura de acces agricolă

- Principiul scopului multiplu al obiectivului investiției (ex: acces pentru mai mulți agenți economici, acces la rute alternative sau permiterea preluării traficului realizat de mașinile agricole de pe anumite artere rutiere, scop agroturistic etc.);
- Principiul suprafețelor agricole deservite;
- Principiul complementarității cu subprogramul pomicol.

Infrastructura de acces silvică

- Principiul accesibilizării zonelor forestiere prin investiții noi;
- Principiul suprafeței de fond forestier deservită.

Infrastructura de irigații

- Principiul complementarității cu investiții pentru modernizare sisteme de irigații în aval;

- Principiul economiei de apă;
- Principiul alimentării direct de la sursă sau în sistem gravitațional;
- Principiul suprafețelor deservite.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și directionarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și dezvoltarea sectoarelor prioritare în concordanță cu strategia programului.

8.2.4.3.5.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil

Rata sprijinului public nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile**, și nu va depăși:

- **1.000.000 Euro/proiect** pentru sistemele de irigații aferente stațiilor de punere sub presiune și drumurile agricole de acces;

- **1.500.000 Euro/proiect** pentru amenajarea sistemelor de irigații aferente stațiilor de pompare și repompare precum și drumurilor forestiere.

În cazul investiţiilor necesare dezvoltării, modernizării sau adaptării infrastructurii silvice sprijinite prin schema de ajutor de stat, intensitatea sprijinului nerambursabil va respecta prevederile Regulamentului (UE) nr. 702/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol şi forestier şi în zonele rurale ca fiind compatibile cu Piaţa internă, în aplicarea art. 107 şi 108 din TFUE**.**

8.2.4.3.5.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.3.5.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

- Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 4. În ceea ce privește riscurile identificate specifice Submăsurii 4.3: acestea sunt legate de procedurile de licitație neadecvate pentru beneficiarii publici și potențial impact negativ al investițiilor în infrastructura de irigații asupra mediului.

8.2.4.3.5.9.2. Măsuri de atenuare

În vederea reducerii riscurilor specifice identificate, se vor avea în vedere:

- Elaborarea documentațiilor standard de către AFIR pentru a fi utilizate de către beneficiarii publici. Astfel, vor fi realizate formate de documentații de atribuire în care cerințele de calificare și factorii de evaluare şi proporţionalitate vor fi predeterminate. Pentru beneficiarii privați se revizuiesc procedurile referitoare la achiziții în sensul clarificării elementelor necesare în documentațiile de atribuire, publicarea acestora în sistemul informatic pentru o mai bună informare cu privire la cerințele procedurii de achiziție. Respectarea lor din partea solicitanților și prin urmare verificarea

acestora de către AFIR va asigura punerea în aplicare a principiilor economicităţii, eficienţei, eficacităţii, transparenţei. AFIR va asigura elaborarea unor proceduri adecvate ale căror prevederi să asigure conformitatea cu această cerință.

- Pentru asigurarea conformității investițiilor cu cerințele de mediu, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, prin structurile abilitate, va evalua proiectele din perspectiva impactului asupra mediului și va elibera documentele corespunzătoare conform legislației în vigoare.

8.2.4.3.5.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.4.3.5.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.4.3.5.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea investițiilor neproductive

Nu se aplică.

Definirea investițiilor colective

Nu se aplică.

Definirea proiectelor integrate

Nu se aplică.

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

Nu se aplică.

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

8.2.4.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.4.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

- Riscurile generale identificate pentru implementarea Măsurii 4 vizeaza urmatoarele aspecte: rezonabilitatea costurilor pentru achiziția de echipamente și lucrări de construcții, instalații, proceduri inadecvate de verificare și control, proceduri neclare și ambigue sau aplicarea incorectă a prevederilor acestora, existența unui sistem birocratic cu efecte negative asupra eficienței și eficacității implementării proiectului, încadrarea incorectă a solicitanților în categoria beneficiarilor eligibili, neadaptarea sistemelor informatice la fluxurile procedurale sau actualizarea cu întârziere a acestora, verificari insuficiente pentru identificarea acelor condiții/atenționări ce pot conduce la crearea de avantaje necuvenite (condiții artificiale), insuficiența pregătirii personalului pentru efectuarea verificărilor și controalelor în derulare și ex-post, lipsa echipamentelor necesare efectuării verificărilor, lipsa cofinanțării investiției din partea beneficiarului, nivel redus de informare al solicitanților.
- Dificultăți în a verifica reducerea utilizării apei/economiile eficiente de apă pentru proiectele care implică sprijin pentru irigații atât la nivel de fermă (sM 4.1) cât și în afara fermelor (sM 4.3).

8.2.4.4.2. Măsuri de atenuare

În vederea îmbunătăţirii implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt planificate următoarele măsuri corespondente riscurilor identificate:

- introducerea unei sistem pentru verificarea rezonabilității costuri la nivelul Agenției de Plăți prin crearea bazei de date cu prețuri de referință pentru achiziții simple de mașini și utilaje;
- elaborarea de proceduri clare și detaliate și eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect prin: elaborarea de proceduri cu fișe de verificare pentru toate acțiunile ce concură la plata unui proiect evaluare, selectare, contractare, achizitii și autorizare plăți, eșantioane de supraveghere a structurilor teritoriale și delegate, controlul on the spot, sistemul de contestatii care permite o verificare a modului de aplicare a procedurilor, controale prin eșantion atat in perioada de implementare a proiectelor cât si ex-post;
- realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor;
- în cazul irigațiilor verificarea economiilor de apă se va face pe baza contorizării consumului de apă din cadrul noii instalații/infrastructuri în raport cu parametrii tehnici ai instalației/infrastructurii inițiale;
- depunerea on-line a proiectelor, simplificarea documentațiilor depuse de beneficiari, verificarea autorizațiilor, avizelor, documentațiilor tehnice după etapa de selecție a proiectelor înainte de etapa de contractare, renunțarea la documentele justificative care pot fi accesate în bazele de date ale entităților responsabile;
- definirea clară a beneficiarilor în cadrul national de implementare conform prevederilor programului și verificarea încadrării acestora conform legislației naționale prin încheiere de

protocoale și acorduri cu entitățile responsabile în scopul verificării corectitudinii informațiilor furnizate;

- sistemul IT existent la nivelul Agenției de Plăți se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și măsurile PNDR 2014-2020 și vor fi introduse chei de control precum: codul beneficiarului, denumire beneficiar, cod SIRUTA, titlu proiect;
- elaborarea în cadrul national de implementare a unei secțiuni distincte privind verificarea acelor condiții care pot conduce la accesarea unor rate de sprijin mai mari, respectiv obținerea de avantaje materiale necuvenite (condiții artificiale);
- efectuarea unei evaluări la nivelul organismelor care au atribuții în managementul și controlul implementării programului pentru stabilirea nivelului de cunoștințe și a expertizei personalului pentru o perioadă de 1-5 ani;
- elaborarea unui plan de acțiune privind pregătirea profesională și specializarea personalului implicat;
- stabilirea necesarului de echipamente pentru verificare în funcție de tipologia investiției și includerea acestora într-un plan de achiziții;
- acordarea de facilități în vederea accesului la instrumente financiare, solicitarea unor documente justificative în etapele premergătoare contractării prin care să dovedească posibilitatea cofinanțării (ex: extras de cont, scrisoare de garanție bancară, contract de deschidere a unei linii de creditare);
- informarea solicitanților cu privire la eligibilitatea cheltuielilor si la alte elemente esentiale ale masurii prin ghiduri, pliante, site-uri web și acțiuni de informare.

8.2.4.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe recomandările misiunilor de audit și pe îmbunătățirea procedurilor de lucru ale Agenției de Plăți.

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private și crearea de condiții artificiale.

În baza protocolului încheiat între Ministerul Justiției/ ONRC și APDRP, s-a acordat acces gratuit pentru utilizatori din cadrul APDRP la datele aferente firmelor înregistrate în registrul comerțului prin serviciul RECOM online și s-au modificat procedurile APDRP, în scopul întăririi controalelor și verificării statutului de IMM.

Referitor la crearea de condiții artificiale, au fost incluse elemente de verificare și prevenirea condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale. Totodată, au fost eliminate: criteriile de selecție care au condus la crearea de condiții artificiale, ca de exemplu numărul de locuri de muncă create/valoare, crearea de avantaje diferite pentru aceleași costuri eligibile la nivelul diverselor măsuri (ex. intensitatea sprijinului).

În urma analizei realizate de AM si AFIR, pe baza experienței din perioada 2007-2013 se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii prin îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele finaciare ale UE.

8.2.4.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.4.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea investițiilor neproductive

-

Definirea investițiilor colective

-

Definirea proiectelor integrate

-

Definirea și identificarea zonelor Natura 2000 eligibile și a altor zone cu mare valoare naturală eligibile

-

Descrierea direcționării sprijinului spre ferme în conformitate cu analiza SWOT efectuată în legătură cu prioritatea menționată la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Lista noilor cerințe impuse de legislația Uniunii, pentru respectarea cărora se poate acorda sprijin în temeiul articolului 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Dacă sunt relevante, standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

Dacă este relevantă, definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

8.2.4.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Definiție fermă de familie în contextul PNDR

Exploataţia agricolă aparţinând întreprinderii familiale sau persoanei juridice ai cărei asociaţi sunt exclusiv membri ai aceleiaşi familii. Dimensiunea economică a fermei de familie este cuprinsă între 4.000-100.000 € SO. Prin membrii aceleiaşi familii se înţelege soţul/soţia şi rudele până la gradul III inclusiv. Definiția va fi aplicabilă după aprobarea modificării legislative la nivel național.

Definiție fermă mică

Exploatația agricolă având dimensiunea economică între 4.000 -11.999 € SO (valoarea producției standard).

Definiție fermă de dimensiune medie

Exploatația agricolă având dimensiunea economică între 12.000 – 250.000 € SO (valoarea producției standard).

Definiție fermă mare

Exploatația agricolă având dimensiunea economică > 250.000 € SO (valoarea producției standard).

Lanțul alimentar integrat reprezintă succesiunea de etape și operații din cadrul aceleași unități implicate în producerea, procesarea, distributia, depozitarea și manipularea produselor agro-alimentare de la productia primară până la comercializare.

Diferențele dintre acțiunile sprijinite prin intermediul sub-măsurii 4.1 (inclusiv 4.1a din STP) și cele sprijinite prin sub-măsura 4.2 (inclusiv 4.2a din STP) sunt:

- proiectele sprijinite în cadrul sub-masurilor 4.1 si 4.1a care vizează și investiții de prelucrare/comercializare produse agricole, vor conține, ca și componentă majoritară, investiția în producția agricolă primară (>50% din valoarea eligibilă a proiectului).

- prin intermediul sub-masurilor 4.2 și 4.2a sunt eligibile investițiile de prelucrare si/sau comercializare (inclusiv colectarea, sortarea, depozitarea), fără posibilitatea de a investi și în producția agricolă primară.

Condiții aplicabile investițiilor în sisteme/echipamente de irigații la nivel de fermă:

I. În toate cazurile, investiţia este eligibilă doar dacă :

- Investiția este în conformitate cu planurile de gestionare a bazinelor hidrografice din cadrul Directivei cadru Apă pentru suprafeţele vizate şi cu programul relevant de măsuri, dacă este cazul;
- Investiția prevede contorizarea apei;

II. În plus:

Pentru îmbunătățirea/modernizarea unei instalaţii de irigare existente, dacă **corpul de apă subterană sau de suprafață** este **satisfăcător**, conform avizului autorității competente, investiția propusă este evaluată ex-ante ca oferind potenţiale economii de apă cu valoare minimă de 5% în conformitate cu parametrii tehnici ai instalației existente;

- dacă corpul de apă **subterană sau de suprafață** este **nesatisfăcător,** conform avizului autorității competente, investiția asigură reducerea efectivă a folosirii apei la nivelul investiţiei şi de asemenea a volumului total de apă utilizat în exploatație, care se ridică la cel puțin 50 % din potențialul economiei de apă posibil a fi realizat la nivelul investiției.

Pentru investiţii care duc la o creștere netă a suprafețelor irigate, investiția este **eligibilă** dacă**:**

- analiza de mediu, realizată sau aprobată de autoritatea competentă arată că nu va exista nici un impact negativ semnificativ asupra mediului de pe urma investiției. Această analiză se poate referi atât la exploatații individuale cât și la un grup de exploatații;
- **corpul de apă subterană sau de suprafață** este **satisfăcător**, conform avizului autorității competente **(**deține aprobarea administrației Naționale „Apele Romane" prin structurile sale teritoriale).
- **În cazul creșterii nete a suprafețelor irigate acolo unde corpul de apă subterană sau de suprafață** este **nesatisfăcător,** investiția este **eligibilă doar** dacă:
- investiţia este combinată cu o investiție într-o instalație de irigație existentă sau cu un element al infrastructurii de irigații evaluate ex ante ca asigurând posibile economii de apă cu valoare minimă de 5 %, în conformitate cu parametrii tehnici ai instalației sau ai infrastructurii existente

și

- asigură o reducere efectivă a utilizării apei, la nivelul global al investiției, care se ridică la cel puțin 50 % din potențialul economiei de apă posibil a fi realizat cu ajutorul investiției în instalația de irigație sau în elementul infrastructurii existente;

8.2.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

8.2.5.1. Temei juridic

Articolul 19, Regulamentul (UE) nr. 1305/2013;

Articolul 8, Anexa I și Anexa II, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014;

Articolele 2 și 5, Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014.

8.2.5.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Ca urmare a priorității identificate în Acordul de Parteneriat, respectiv "acțiuni pentru facilitarea reînnoirii generațiilor, inclusiv încurajarea tinerilor fermieri cu competențe adecvate", în analiza SWOT s-au identificat câteva nevoi pentru dezvoltarea exploatațiilor și întreprinderilor agricole care să fie acoperite prin intermediul acestei măsuri. Principalul scop al măsurii este acela de a promova crearea și dezvoltarea unor noi activități economice în zonele rurale din România, atât pentru anumite categorii de afaceri în domeniul agricol, cât și pentru diversificarea activităţilor în general, dincolo de diversificarea activităţilor cu profil agricol.

Există nevoi care vizează:

- reînnoirea generațiilor şefilor exploataţiilor agricole care dețin competenţe adecvate (inclusiv în managementul afacerilor), dat fiind numărul insuficient de tineri fermieri din agricultura din România, din cauza factorilor socio-economici și fenomenului de îmbătrânire a fermierilor, ceea ce pe termen mediu și lung poate afecta performanțele sectorului agricol;
- creșterea interesului generațiilor de tineri de a se dezvolta din punct de vedere profesional în zonele rurale, dat fiind fenomenul de scădere și îmbătrânire a populaţiei rurale; 12.987 de fermieri au fost

sprijiniți prin PNDR 2007-2013 (M112- Instalarea tinerilor fermieri). Chiar dacă foarte mulți tineri fermieri au fost sprijiniți în perioada de programare 2007-2013, în unele cazuri aceștia au avut reședința permanentă în alte unităţi teritoriale-administrative (UAT) și, prin urmare, gestionarea exploataţiilor localizate în UAT diferite faţă de cele de rezidenţă a tinerilor fermieri a prezentat dificultăţi, în comparație cu restul cazurilor. Este posibil să se diminueze tendința de scădere a populaţiei din mediul rural, în special a tinerilor și a persoanelor care deţin diferite competențe prin motivarea acestora de a locui în zonele rurale, datorita îmbunătăţirii condiţiilor de trai, dar și prin stimularea tinerilor fermieri ca reședința și activitatea de lucru a acestora să fie in apropierea exploatației gestionate;

- restructurarea, consolidarea şi dezvoltarea fermelor mici pentru a fi orientate către piaţă;
- stimularea, prin prioritizare, a sectorului vegetal (legumicultura, inclusiv producerea de material săditor, pomicultura și producţia de semințe) și a sectorului zootehnic (bovine, apicultură, ovine și caprine) și valorificarea raselor și soiurilor, autohtone ;
- luând în considerare caracterul sezonier extins al activităților agricole, devin obiective importante: promovarea antreprenorialului și a ocupării forței de muncă, reducerea fluctuației sezoniere a locurilor de muncă. Diversificarea economică prevede o creștere a ocupării forței de muncă și a veniturilor gospodăriilor agricole, contribuind la un mai bun echilibru teritorial socio-economic și la o dezvoltare durabilă în zonele rurale;
- un sprijin național și comunitar susținut este necesar pentru dezvoltarea activităților non-agricole care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea disparităților dintre rural şi urban, având în vedere lipsa de capital în zonele rurale, precum și cunoștințele reduse în managementul afacerilor într-un alt domeniu decât agricultura.

În România, majoritatea fermelor individuale se caracterizează printr-o putere economică redusă şi sunt orientate, cu preponderență, spre autoconsum. Deschiderea acestora către piaţă este relativ redusă, atât în ceea ce priveşte output-urile, cât şi input-urile necesare. Aceste ferme se caracterizează printr-o structură de producţie foarte diversificată, determinată de necesităţile gospodăriei, precum şi printr-o dotare tehnică redusă şi necorespunzătoare, ceea ce împiedică creşterea productivităţii şi obţinerea unui surplus de produse destinate vânzării.

Totodată, având în vedere contextul situației actuale de încetinire economică, condiţiile economice dificile și accesul limitat la capital – așa cum s-a identificat în analiza SWOT - precum și faptul că Acordul de Parteneriat susţine strategia naţională pentru agricultură care vizează inclusiv dezvoltarea fermelor mici și mijlocii, precum și încurajarea inovării și a transferului tehnologic, este necesar un sprijin dedicat dezvoltării fermelor mici orientate spre piață. În acest context, există 427.074 ferme cu dimensiunea economică între 4.000 - 50.000 € SO în România, care sunt evaluate ca având potențial de a dezvolta afaceri agricole viabile la nivelul pieței, dacă sunt sprijinite.

Sprijinul, atât pentru fermele mici, cât și pentru instalarea tinerilor fermieri, ar trebui să vizeze acele sub-sectoare agricole care au înregistrat creșteri în timp ce se confruntă cu deficite de aprovizionare în raport cu cererea de pe piața națională și UE. Sub-sectoarele ovine și caprine înregistrează creșteri, dar producția de carne este în continuare slabă, în special în comparație cu cea de la nivelul UE. Menţinerea ratei de creștere înregistrată în sectorul apicol este posibilă, inclusiv ținând cont de numărul mare de tineri apicultori orientați spre afaceri de mici dimensiuni. Prin dezvoltarea planurilor de afaceri pentru fermele de mici dimensiuni, care necesită valori de sprijin relativ scăzute, sub-măsurile dedicate atât tinerilor fermieri, cât și fermelor mici pot oferi sprijin adecvat pentru a susţine aceste sectoare.

Zona montană din România se confruntă cu un grad accentuat de îmbătrânire a populaţiei, cu efecte în managementul şi orientarea spre piaţă a fermelor care sunt preponderent de dimensiuni mici şi orientate

spre creşterea animalelor. Aceste aspecte au condus la o scădere constantă a numărului de animale, generând un impact major asupra calității păşunilor şi fânețelor. Astfel, sub-păşunatul şi ne-întreținerea pajiştilor conduc la reducerea volumului de îngrăşăminte organice, consecinţele fiind resimţite la nivelul calităţii păşunilor.

Măsura poate oferi, de asemenea, o soluție de dezvoltare a exploatațiilor agricole din zona montană în vederea diminuării riscului de abandon a terenurilor agricole în această zonă și a altor riscuri economice și sociale care pot apărea și conduce, ulterior, la dezechilibre semnificative. Fermele mici și mijlocii reprezintă un procent important din totalul exploatațiilor existente în zonele montane, evidențiind astfel, o tipologie semnificativă a exploatațiilor agricole. Majoritatea acestora este reprezentată de ferme familiale care au ca principală activitate creșterea animalelor (bovine, ovine, caprine), iar activitatea productivă se îmbină cu viaţa familială.

De asemenea, transferul definitiv al întregii exploataţii unui alt fermier în schimbul unor plăţi anuale va consolida exploatațiile agricole, dat fiind faptul că jumătate din SAU este gestionată de ferme comerciale, eficiente și competitive, și cealaltă jumătate reprezintă ferme de subzistenţă și semi-subzistenţă. Prin adresarea acestei nevoi specifice pentru România, se vor furniza noi oportunităţi pentru facilitarea restructurării şi integrării fermelor de mici dimensiuni pe piață.

Zonele rurale joacă un rol socio-economic important în România deoarece acestea reprezintă mare parte din suprafața totală a României, fiind locuite de aproape jumătate din populație. Prin sub-măsurile care vizează dezvoltarea activităților non-agricole în mediul rural, aceste zone ar putea beneficia de o bună dezvoltare a afacerilor care ar conduce la reducerea sărăciei existente în zonele rurale. Sprijinirea creării și dezvoltării microîntreprinderilor şi întreprinderilor mici în domenii non-agricole va crea noi locuri de muncă în zonele rurale și va conduce la absorbția surplusului forței de muncă din sectorul agricol. Stimularea activităților de producție, serviciilor de agro-turism, sanitar-veterinare și medicale va creşte gradul de atractivitate al zonelor rurale, reducând astfel tendința rezidenților de a migra spre mediul urban în căutarea unor noi oportunități socio-economice.

Eligibilitatea din cadrul M6 (cu excepția sub-măsurii 6.5) este limitată la persoane fizice autorizate și persoane juridice, conform legislației naționale (Ordonanța 44/2008 și Legea 346/2004); în cazul sprijinului acordat microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici, persoanele fizice neautorizate nu sunt incluse ca potenţiali beneficiari.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul din cadrul acestei măsuri va adresa nevoile următoare: “Nivel adecvat de capital şi tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne”(004), “Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE”(005), “Reîntinerirea generațiilor de fermieri”(006), “Restructurarea, consolidarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață”(007), “Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere”(012), “Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon”(018), “ Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială” (019), “ Infrastructura de bază şi servicii adecvate în zonele rurale” (020), “Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale” (021), așa cum sunt identificate în secțiunea 4.2 a programului.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a cinci sub-măsuri:

- sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, sM6.1,

- sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zonele rurale, sM.6.2,
- sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici, sM6.3,
- investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole, sM6.4,
- schema pentru micii fermieri, sM6.5.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

DI 2A *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.3 este direcționat către îmbunătăţirea accesului la mijloace de producție de calitate (îngrășăminte, protecția culturilor, servicii veterinare, etc.) şi asigurarea dotării necesare în scopul adaptării la standarde, eficientizării costurilor şi creşterii veniturilor. De asemenea, va fi sprijinită diversificarea producţiei agricole în scopul comercializării şi aprovizionării pieţelor locale.

Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.5 vine în completarea efortului de restructurare a sectorului agricol contribuind, în acest fel, la comasarea exploatațiilor agricole și la reducerea gradului de fragmentare a exploatațiilor.

DI 2B *Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor*

Sprijinul prin sub-măsura 6.1 se acordă tinerilor fermieri pregătiți adecvat, care se stabilesc pentru prima dată într-o exploatație agricolă în calitate de șefi ai exploataţiei, cu scopul de întinerire a generațiilor de fermieri și de creștere a gradului de competitivitate a exploatațiilor agricole. Sprijinul va acoperi, inclusiv, investițiile necesare pentru conformarea la standardele UE referitoare la producția agricolă și normele de securitate a muncii, precum şi creşterea eficienţei activităţii agricole prin diversificarea producţiei și promovarea inovării.

DI 5C *Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor și reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.4 vizează (printre altele) investiții în producţia de biocombustibil (peleți) din biomasă, încurajându-se, în acest fel, utilizarea surselor regenerabile de energie.

DI 6A *Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.2 va contribui la promovarea diversificării activităților către noi activități non-agricole în cadrul gospodăriilor agricole, a microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și, implicit, prin crearea de locuri de muncă, obținerea de venituri alternative pentru populația din mediul rural și reducerea gradului de dependență faţă de sectorul agricol.

Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.4 vizează fermele existente, microîntreprinderile și întreprinderile mici existente care dezvoltă activități non-agricole productive, precum și diverse servicii ce vor contribui la diversificarea activităților în mediul rural și la crearea de locuri de muncă.

Efecte secundare

Măsura 6 este programată direct în cadrul domeniilor de intervenție menționate mai sus. De asemenea, măsura poate contribui indirect la obiectivele domeniului de intervenție 3A, prin stimularea unei mai bune integrări a producătorilor agricoli pe piață și prin promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare, precum și încurajarea producției de alimente de calitate.

Contribuţia la temele orizontale

Mediu și climă

"Dezvoltarea exploataţiilor şi a întreprinderilor" va contribui la prevenirea abandonului terenurilor agricole prin sprijinirea tinerilor fermieri, inclusiv în vederea îndeplinirii statutului de fermieri activi, a cerințelor privind eco-condiționalitatea și măsurilor de înverzire, conducând la o activitate agricolă sustenabilă. De asemenea, măsura promovează investiţiile pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor, precum şi a celor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură. Sprijinul vizează, totodată, adaptarea fermelor mici la schimbările climatice și reducerea vulnerabilității acestora prin adoptarea unor culturi rezistente la schimbări climatice și minima intervenție asupra solului, economisirea apei în agricultură, adoptarea de surse de încălzire bazate pe biomasă, reducerea emisiilor de amoniac prin investiții în fermă.

Totodată, sprijinul acordat fermierilor, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici pentru producția și utilizarea surselor regenerabile de energie, în special, prin utilizarea biomasei în cadrul submăsurii ce vizează dezvoltarea activităților non-agricole contribuie la reducerea efectelor schimbărilor climatice. Activitățile de agroturism sprijinite vor viza practicarea unui turism responsabil care să evite degradarea zonelor naturale sensibile și, mai mult decât atât, promovarea acestora, contribuind inclusiv la promovarea biodiversității și generarea de venituri pentru locuitorii mediului rural.

Inovare

Încurajarea instalării tinerilor fermieri ca manageri de exploataţii agricole va facilita procesele inovatoare în sectorul agro-alimentar, tinerii fermieri fiind mai deschişi să aplice tehnologii şi procese noi. De asemenea, tinerii fermierii au un rol important în diseminarea de bune practici, idei şi concepte noi, deoarece au acces mai facil la informaţii noi, inovatoare. Sprijinul acordat exploataţiilor agricole de mici dimensiuni va facilita accesul acestora pe piaţă, și adoptarea unor tehnici şi metode noi și unor tehnologii inovatoare, etc.

Diversificarea activităţilor economice în zonele rurale va deschide noi oportunităţi şi posibilităţi pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea satelor româneşti.

8.2.5.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.5.3.1. 6.1 Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

Submăsură:

- 6.1 - ajutor la înființarea de societăți pentru tinerii fermieri

8.2.5.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri se va sprijini instalarea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca şefi/manageri ai unei exploataţii agricole.

Instalarea ca tânăr fermier este un proces care implică realizarea unor etape, așa cum este descris mai jos. Acest proces trebuie să fi început și să fie încă în curs de desfășurare în momentul în care tânărul fermier depune cererea de finanţare pentru accesarea sprijinului acordat prin intermediul acestei sub-măsuri.

- Înregistrarea tânărului fermier ca micro-întreprindere/întreprindere mică cu maximum 24 de luni înaintea depunerii cererii de finanţare (între timp, fermierul pregătește planul de afaceri, organizează activităţile administrative, achiziționarea bunurilor pentru noua întreprindere, etc.); Acest pas trebuie să fie încheiat înaintea depunerii cererii de finanţare pentru această sub-măsură;
- Depunerea formularului de cerere de finanţare împreună cu planul de afaceri (documentele justificative legate de baza materială cu activele deținute la momentul depunerii cererii de finanţare);
- Instalarea tânărului fermier este considerată finalizată la momentul implementării corecte a planului de afaceri.

Sprijinul acordat va contribui la îmbunătăţirea managementului, la creşterea competitivităţii sectorului agricol şi va susţine procesul de modernizare, precum şi conformitatea cu cerinţele de protecţie a mediului, igienă și bunăstarea animalelor și siguranţa la locul de muncă. Sprijinul financiar va fi acordat pe baza unui plan de afaceri pentru dezvoltarea exploatației. Măsura va crea posibilitatea tinerilor fermieri rezidenți, cu un minim de cunoștinte de bază, să se instaleze ca şefi/manageri ai exploatației.

Intervenția prin această sub-măsură va conduce la creşterea numărului de tineri fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca şefi/manageri de exploataţie, care sunt încurajați să promoveze lanțurile scurte de aprovizionare, și, prin urmare, să devină competitivi și să își sporească gradul de orientare spre parteneriate. Îmbătrânirea forței de muncă în sector, precum și declinul demografic din zonele rurale arată necesitatea prezenței populaţiei tinere în zonele rurale în contextul îmbunătăţirii performanțelor economice ale exploataţiilor agricole. Prin urmare, este necesar să se stabilească un nivel de sprijin optim pentru a încuraja tinerii să acceseze această sub-măsură, ținând cont și de costurile foarte ridicate pentru crearea unei întreprinderi agricole viabile de minimum 12.000 € SO.

Această sub-măsură vizează încurajarea familiilor tinere din mediul rural de a se stabiliza în mediul rural ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei naţionale în general.

8.2.5.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijin la instalare: sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor prevăzute în planul de afaceri pentru a facilita tânărului fermier începerea activităților agricole.

8.2.5.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE

R (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de abrogare a R (CE) nr. 637/2008 al Consiliului şi a R (CE) nr. 73/2009 al Consiliului;

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii;

R (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

R (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime;

Actul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a R (UE) nr. 1303/2013;

R (UE) nr. 215/2014 al Comisiei de completare a R (UE) nr. 1303/2013.

Legislaţie Naţională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările şi completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanţa Guvernului nr. 8/2013 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal şi reglementarea unor măsuri financiar-fiscale cu modificările şi completările ulterioare.

Ordonanța Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, aprobată cu modificări și completări **prin Legea nr. 375/2002, Ordonanța Guvernului nr.76/2004,** cu modificările şi completările ulterioare**.**

8.2.5.3.1.4. Beneficiari

- **tânărul fermier** așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013*, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole;
- **persoană juridică cu mai mulți acționari** unde un tânăr fermier, așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 se instalează și exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare legate de exploatație şi deţine cel puţin 50%+1 din acţiuni.

**Art. 2 (1) n -„tânăr fermier" înseamnă o persoană cu vârsta de până la 40 de ani la momentul depunerii cererii, care deține competențele și calificările profesionale adecvate și care se stabilește pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca șef al respectivei exploatații;*

8.2.5.3.1.5. Costuri eligibile

Sprijinul se acordă în vederea facilitării stabilirii tînărului fermier în baza Planului de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse în PA, inclusiv capitalul de lucru şi activităţile relevante pentru implementarea corectă a **PA aprobat** pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

8.2.5.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor şi întreprinderilor mici;
- Solicitantul deţine o exploataţie agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 12.000 şi 50.000 S.O. (valoare producţie standard);
- Solicitantul prezintă un plan de afaceri;
- Solicitantul deține competențe și aptitudini profesionale, îndeplinind cel puțin una dintre următoarele condiții:
    - studii medii/superioare în domeniul agricol/veterinar/economie agrară;
    - cunoștințe în domeniul agricol dobândite prin participarea la programe de instruire

sau

- angajamentul de a dobândi competențele profesionale adecvate într-o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului;

- În cazul sectorului pomicol, vor fi luate în considerare pentru sprijin doar speciile eligibile și suprafeţele incluse în Anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP. Nu se supun zonării din anexa aferentă STP culturile în sere şi solarii și pepinierele. Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;
- Solicitantul se angajează să devină fermier activ în termen de maximum 18 luni de la data instalării;
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Alte angajamente

- Înaintea solicitării celei de-a doua tranșe de plată, solicitantul face dovada creşterii performanţelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 20 % din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va prevede în mod obligatoriu amenajări de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri).
- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevazută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuţie a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate. Această condiție se aplică inclusiv beneficiarilor sesiunilor de implementare din anii 2015 şi 2016, în cazul în care sunt de acord cu această facilitate.

8.2.5.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul comasării exploatațiilor, având în vedere numărul exploatațiilor preluate integral;

- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură, ovine și caprine) și vegetal (legumicultura, inclusiv producţia de material săditor, pomicultură și producția de seminţe);
- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul raselor/ soiurilor autohtone.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.5.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maxim trei/cinci* ani si este de:

- **50.000 de euro** pentru exploatațiile între **30.000 € SO și 50.000 € SO;**
- **40.000 de euro** pentru exploatațiile între **12.000 € SO și 29.999 SO.**

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri se va acorda sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare;
- 25% din cuantumul sprijinului se va acorda în funcție de implementarea corectă a planului de afaceri, fără a depăși trei/cinci* ani de la semnarea deciziei de finanțare.

Implementarea planului de afaceri, inclusiv ultima plată, cât şi verificarea finală nu vor depăşi 5 ani de la decizia de acordare a sprijinului.

Acordarea sprijinului va fi proportionala cu gradul de indeplinire a planului de afaceri.

*Perioada de cinci ani se aplică doar pentru sectorul pomicol.

Pentru zona montană, în cadrul sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare pentru această sub-măsură, va fi prevăzută o alocare distinctă care va fi comunicată beneficiarilor odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii.

8.2.5.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secţiunea corespunzătoare a M6.

În ceea ce privește riscurile specifice identificate în cadrul sM 6.1, trebuie menționate:

- Riscul neîndeplinirii criteriilor legate de începerea implementării planului de afaceri în termen de nouă luni de la momentul contactării;
- Riscul gestionării afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanţă faţă de exploataţie, ceea ce afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat;
- Riscul înlocuirii persoanei responsabile cu gestionarea, beneficiile și deciziile de risc financiar în cazul în care un solicitant care are statut de persoană juridică cu mai mulți acționari și unde un tânăr fermier, așa cum este definit în articolul 2 din R(UE) nr. 1305/2013, trebuie să aibă un control efectiv pe întreaga durată a angajamentului în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare.

8.2.5.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile care vor fi întreprinse pentru a îmbunătăți implementarea sub-măsurii și a reduce riscurile sunt:

- Crearea unui avertisment în sistemul IT înainte de începerea termenului de nouă luni legat de implementarea planului de afaceri pentru a evita problemele care se pot crea prin nerespectarea planului de afaceri;
- Realizarea unor verificări periodice a implementării proiectului și a etapelor de implementare a proiectului și respectarea condiţiilor privind domiciliul şi locul de muncă din proximitatea exploataţiei gestionate care beneficiază de sprijin;
- În cazul întreprinderilor comerciale cu mai mulți acționari, unde se instalează tânărul fermier, așa cum este definit în art. 2 din R (UE) nr. 1305/2013, care deține majoritatea acțiunilor, unde există riscul unei modificări în structura acționariatului în timpul angajamentului, verificarea se va realiza prin prezentarea Registrului Unic al Acţionarilor din cadrul întreprinderii agricole care dovedeşte cota de acţionariat deţinută de fiecare acţionar şi verificarea periodică a acestuia.

8.2.5.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.5.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Exploatații cu dimensiunea cuprinsă între 12.000 € SO și 50.000 € SO (SO conform R 1242/2008).

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

Aplicabile solicitantului persoană juridică

Asociatul care participă la capital sau managementul persoanei juridice va îndeplini calitatea de tânăr fermier în conformitate cu art. 2 al R (UE) nr. 1305/2013 și va respecta dispozițiile aplicabile atât tânărului fermier care se stabilește în calitate de unic șef al exploatației, cât și tânărului fermier care exercită controlul efectiv asupra persoanei juridice în conformitate cu prevederile din R(UE) nr. 807/2014, art. 2 (1).

În cazul persoanei juridice cu acţionariat multiplu, tânărul fermier care urmează a se instala, trebuie să deţina cel puţin 50%+1 din acţiuni, exercitand astfel controlul efectiv pe termen lung asupra persoanei juridice.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Perioada de grație în care tânărul fermier dobândeşte competențele profesionale adecvate este de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului.

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

Planul de afaceri va include cel puțin următoarele:

- Prezentarea situației inițiale a exploatației agricole (de ex: datele solicitantului, aria de cuprindere a activității, forma juridică a solicitantului, abilități profesionale, istoricul întreprinderii agricole, facilități de producție, dotarea exploatației);
- Prezentarea etapelor şi obiectivelor propuse pentru dezvoltarea exploatației agricole (de ex. obiectivul general, obiectivele operaționale și suplimentare– planificarea îndeplinirii acestora, riscurile de implementare, standarde și norme europene legate de protecția muncii și de mediu și normele sanitare-veterinare, în cazul exploatațiilor agricole care vizează creșterea de animale, planul de amenajări pentru gestionarea gunoiului de grajd, conform normelor de mediu precum și previziunea bugetului de venituri - cheltuieli;
- Prezentarea detaliată a acțiunilor, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizare eficientă a resurselor, necesare pentru dezvoltarea exploatației agricole, formarea sau consilierea (îmbunătățirea economică propusă a exploatației, planul propus pentru formare şi consiliere – pentru a îmbunătăți aptitudinile beneficiarilor și eficacitatea exploatației, restructurarea și diversificarea activităţilor agricole (evaluarea riscurilor de mediu și planificarea implementării);

Precondiţia gestionării eficiente a planului de afaceri este reprezentată de stabilirea domiciliului beneficiarului în UAT în care exploataţia este înregistrată, precum şi a locului de muncă în acelaşi UAT sau zona limitrofă*.

**Detaliile sunt definite în Cadrul Național de Implementare.*

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

Nu se aplică:

România nu va folosi posibilitatea de a combina măsuri diferite prin planul de afaceri așa cum este permis prin art. 8 (2) din R. (UE) nr. 808/2014.

Domeniile de diversificare acoperite

Nu se aplică.

8.2.5.3.2. 6.2 Sprijin pentru înfiinţarea de activităţi neagricole în zone rurale

Submăsură:

- 6.2 - sprijin pentru demararea de afaceri cu activități neagricole în zonele rurale

8.2.5.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri se va acorda sprijin pentru facilitarea diversificării prin înfiinţarea şi dezvoltarea de microîntreprinderi şi întreprinderi mici în sectorul non-agricol din zonele rurale, în vederea unei dezvoltări economice durabile, creării de locuri de muncă și reducerii sărăciei în spațiul rural.

Sprijinul va viza **crearea de noi activități non-agricole,** în special, pentru fermierii de mici dimensiuni sau membrii familiilor lor și în general, pentru micii întreprinzători din mediul rural, acordându-se prioritate sectoarelor cu potențial ridicat de dezvoltare identificate în AP, în concordanță cu Strategia Națională de Competitivitate sau Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDD DD).

Această submăsură vizează:

- diversificarea economiei rurale prin creşterea numărului de microîntreprinderi şi întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor şi crearea de locuri de muncă în spaţiul rural;
- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților meșteșugărești tradiționale.

8.2.5.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru finanțarea de noi activități non-agricole în mediul rural pe baza unui plan de afaceri.

8.2.5.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii.

Legislaţie Naţională

Ordonanță de Urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

8.2.5.3.2.4. Beneficiari

- Fermieri sau membrii unei gospodarii agricole, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole în spațiul rural pentru prima dată. Persoanele fizice neautorizate nu sunt eligibile;
- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici existente din spațiul rural, care își propun activități non-agricole, pe care pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin;
- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici noi, înființate în anul depunerii aplicației de finanțare sau cu o vechime de maxim 3 ani fiscali, care nu au desfășurat activități până în momentul depunerii acesteia (start-ups);

8.2.5.3.2.5. Costuri eligibile

Costuri eligibile

Sprijinul se acordă pentru activităţile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse prin PA, inclusiv capital de lucru și capitalizarea întreprinderii şi activităţile relevante pentru implementarea corectă a **PA aprobat**, pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

Costuri neeligibile

Nu sunt eligibile cheltuielile cu achiziționarea de utilaje și echipamente agricole aferente activității de prestare de servicii agricole, în conformitate cu Clasificarea Activităților din Economia Națională, precum și producerea și comercializarea produselor din Anexa I din Tratat.

8.2.5.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să prezinte un plan de afaceri;
- Proiectul trebuie să se încadreze în cel puțin unul dintre tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură;
- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul rural iar activitatea va fi desfășurată în spațiul rural;
- Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în cel mult 9 luni de la data deciziei de acordare a sprijinului.
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Alte angajamente

Înaintea solicitării celei de-a doua tranșe de plată, solicitantul face dovada:

- desfășurării activităților comerciale prin producția comercializată sau prin activitățile prestate, în procent de minim 30% din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);

8.2.5.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere conform Strategiei Naționale de Competitivitate sau SIDD DD
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate, care au fost stabilite în conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național
- Principiul stimulării unui nivel ridicat de calitate al planului de afaceri, care va fi stabilit în funcție de producția comercializată sau activitățile prestate, în procent de peste 30% din valoarea primei tranșe de plată.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.5.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil va respecta prevederile R (CE) nr.1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși **200.000 de euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

Cuantumul sprijinului este de **50.000 de euro/proiect**, cu posibilitatea majorării sprijinului la valoarea de 70.000 de euro/proiect în cazul activităților de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare și de agroturism.

Proiectele selectate care primesc cuantumul sprijinului nerambursabil de **50.000 de euro/proiect** vor reprezenta cea mai mare pondere a proiectelor. Autoritatea de Management va monitoriza respectarea acestui principiu după încheierea fiecărei secțiuni anuale de contractare. In cazul in care după doi ani acest principiu nu este respectat, lista activităților sau intensitatea sprijinului vor fi reanalizate.

Sprijinul pentru înființarea de activităţi nonagricole în zone rurale se va acorda, sub formă de primă, în două tranşe astfel:

- 70% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare;
- 30% din cuantumul sprijinului se va acorda în funcție de implementarea corecta a planului de afaceri, fără a depăși cinci ani de la semnarea deciziei de finanțare.

Perioada de implementare a Planului de Afaceri este de maximum 5 ani si include controlul implementării corecte precum și plata ultimei tranșe.

Acordarea sprijinului va fi proportionala cu gradul de indeplinire a planului de afaceri.

8.2.5.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secţiunea corespunzătoare a M6. În ceea ce privește riscurile specifice identificate în cadrul sM 6.2, trebuie menționate:

- Riscul neîndeplinirii obiectivelor stabilite în planul de afaceri;
- Riscul finanțării microîntrepriderilor și întreprinderilor mici existente în spațiul rural, care propun activități non-agricole complementare activității de bază (dezvoltare).

8.2.5.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile care vor fi întreprinse pentru a îmbunătăți implementarea sub-măsurii și a reduce riscurile sunt:

- Pentru a evita problemele rezultate din nerespectarea planului de afaceri, a doua tranșă de plată se va realiza după verificarea îndeplinirii obiectivelor din planul de afaceri. În cazul neîndeplinirii, sprijinul va fi recuperat/acordat proporțional cu obiectivele nerealizate;
- Pentru a evita finanțarea unor activități complementare activității de bază, se vor realiza verificări ale codurilor CAEN aferente activităților pentru care se solicită finanțare, precum și ale codurilor CAEN ale activității de bază ale întreprinderii. Vor fi elaborate proceduri clare si detaliate pentru un control eficient în toate fazele implementării.

8.2.5.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.5.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

Nu se aplică.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică.

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

Planul de afaceri va include cel puțin următoarele:

- Prezentarea situației economice inițiale a beneficiarului care solicită sprijinul;
- Prezentarea etapelor și obiectivelor propuse pentru dezvoltarea noilor activități ale beneficiarului;
- Prezentarea detaliată a acțiunilor și resurselor aferente (materiale, umane și financiare) necesare pentru dezvoltarea activităților beneficiarului, cum ar fi investițiile, formarea sau consilierea, care să contribuie la dezvoltarea activităților întreprinderii, inclusiv crearea sau dezvoltarea de noi abilități/competențe ale angajaților.

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

Nu se aplică.

Domeniile de diversificare acoperite

Domeniile de diversificare acoperite în cadrul submăsurii sunt:

- Activități de producție (ex: fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, producție de combustibil din biomasă -ex.: fabricare de peleți) în vederea comercializării, producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile pentru desfășurarea propriei activități, ca parte integrantă a proiectului etc.;
- Activități meșteșugărești (ex: activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (ex: olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.);
- Activități turistice (ex: servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică);
- Servicii (ex: medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative, alte servicii destinate populației din spațiul rural, etc.).

8.2.5.3.3. 6.3 Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

Submăsură:

- 6.3 - Ajutor pentru începerea activității acordat pentru dezvoltarea fermelor mici

8.2.5.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul acordat pentru fermele mici existente este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea spre piață a fermelor mici cu potențial de a deveni întreprinderi agricole viabile, precum și de a creşte capacitatea de a identifica noi oportunități de valorificare a producției acestora.

Scopul acestei sub-măsuri este:

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Creșterea orientării către piață și a veniturilor exploatațiilor agricole de mici dimensiuni.

Fermele mici sunt definite ca fiind exploatații agricole cu o dimensiune economică între 4.000 –11.999 € SO. Numărul de potențiali beneficiari eligibili este de aproximativ 370.000 de ferme.

8.2.5.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor furnizate în planul de afaceri.

8.2.5.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii;

Legislație Națională

Lege Nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările şi completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare.

Ordin nr. 22/2011 al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind reorganizarea Registrului fermelor, care devine Registrul unic de identificare, în vederea accesării măsurilor reglementate de Politica Agricolă Comună;

8.2.5.3.3.4. Beneficiari

Fermierii care au drept de proprietate și/sau drept de folosinţă pentru o exploatație agricolă care intră în categoria de fermă mică conform definiției relevante cu excepția persoanelor fizice neautorizate.

8.2.5.3.3.5. Costuri eligibile

Sprijinul se acordă pentru ferma mică, cu scopul de a facilita dezvoltarea fermelor mici pe baza planului de afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse în PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea corectă a **PA aprobat**, pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

8.2.5.3.3.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor şi întreprinderilor mici;
- Solicitantul deţine o exploataţie agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 4.000 - 11.999 € SO (valoarea producției standard);
- Exploataţia agricolă este înregistrată, conform prevederilor legislative naționale, cu cel puţin 24 de luni înainte de solicitarea sprijinului;
- Solicitantul prezintă un plan de afaceri;
- Solicitantul nu a beneficiat de sprijin anterior prin această sub-măsură din PNDR 2014-2020;
- O exploataţie agricolă nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei sub-măsuri prin PNDR 2014-2020, în sensul că exploatația nu poate fi transferată între doi sau mai mulți fermieri, beneficiari ai sprijinului prin această sub-măsură;
- În cazul sectorului pomicol, vor fi luate în considerare pentru sprijin doar speciile eligibile și suprafeţele incluse în Anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP. Nu se supun zonării din anexa aferentă STP, culturile în sere si solarii și pepinierele.
- Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Alte angajamente

- Înaintea solicitării celei de-a doua tranșă de plată, solicitantul face dovada creşterii performanţelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 20% din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va prevede obligatoriu platforme de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri).
- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevazută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuţie a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 4.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate. Această condiţie se aplică inclusiv beneficiarilor sesiunilor de implementare din anii 2015 şi 2016 cu respectarea pragului SO minim eligibil aplicabil în sesiunile respective, în cazul în care sunt de acord cu această facilitate.

8.2.5.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol (în funcție de nivelul de educație și/sau calificare în domeniul agricol);

- Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură, ovine și caprine) și vegetal (legumicultura, inclusiv producţia de material săditor, pomicultura și producția de semințe);
- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul fermelor de familie;
- Principiul raselor/ soiurilor autohtone.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.5.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maximum **trei**/cinci* ani.

Sprijinul public nerambursabil este de **15.000 de euro** pentru o exploatație agricolă.

Sprijinul pentru dezvoltarea fermelor mici se va acorda sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanţare;
- 25% din cuantumul sprijinului se va acorda în funcție de implementarea corecta a planului de afaceri, fără a depăși trei/cinci* ani de la semnarea deciziei de finanțare.

Implementarea planului de afaceri inclusiv ultima plata cat si verificarea finala nu vor depasi 5 ani de la decizia de acordare a sprijinului.**Perioada de cinci ani se aplică doar pentru sectorul pomicol.*

Acordarea sprijinului va fi proportionala cu gradul de indeplinire a planului de afaceri.

Pentru zona montană, în cadrul sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare pentru această sub-măsură, va fi prevăzută o alocare distinctă care va fi comunicată beneficiarilor odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii.

8.2.5.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea corespunzătoare a Măsurii 6.

În ceea ce privește riscurile specifice identificate în sub măsura 6.3, trebuie menționate:

- Riscul neîndeplinirii obiectivelor asumate prin planul de afaceri;

- Riscul gestionării afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanţă faţă de exploataţie, ceea ce afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat.

8.2.5.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile care vor fi întreprinse pentru îmbunătățirea implementării sub-măsurii și reducerii riscurilor sunt:

- Pentru a evita problemele rezultate din nerespectarea planului de afaceri, la momentul finalizării implementării acestuia, pentru acordarea celei de-a doua tranșe de plată, se va verifica îndeplinirea obiectivelor din planul de afaceri iar sumele acordate necuvenit pentru operaţiuni, vor fi recuperate în mod proporţional, prin urmare, beneficiarilor li se va solicita raport de execuție;
- Realizarea unor verificări periodice a implementării proiectului și a etapelor de implementare a proiectului și respectarea angajamentelor privind domiciliul şi locul de muncă din proximitatea exploataţiei gestionate care beneficiază de sprijin;

8.2.5.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.5.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Exploatație agricolă cu o dimensiune economică între 4.000-11.999 € SO.

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Exploataţii cu dimensiunea cuprinsă între 4.000 S.O. şi 11.999 SO (SO conform R 1242/2008).

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

Nu se aplică.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică.

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

Planul de afaceri va include cel puțin următoarele:

- Prezentarea situației inițiale a exploatației agricole (de ex: datele solicitantului, aria de cuprindere a activității, forma juridică a solicitantului, abilități profesionale, istoricul întreprinderii agricole, facilități de producție, dotarea exploatației);
- Prezentarea ţintelor şi obiectivelor de etapă propuse pentru dezvoltarea exploatației agricole (de ex: obiectivul general, obiectivele operaționale, suplimentare – planificarea îndeplinirii acestora, riscurile de implementare, standarde și norme europene legate de protecția muncii și de mediu și normele sanitare-veterinare, în cazul exploatațiilor agricole care vizează creşterea de animale, planul de amenajări pentru gestionarea gunoiului de grajd, conform normelor de mediu precum și previziunea bugetului de venituri - cheltuieli;
- Prezentarea detaliată a acțiunilor, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizare eficientă a resurselor, necesare pentru dezvoltarea exploatației agricole, formarea sau consilierea (îmbunătățirea economică propusă a exploatației, planul propus pentru formare şi consiliere – pentru a îmbunătăți aptitudinile beneficiarilor și eficacitatea exploatației, restructurarea și diversificarea activităţilor agricole (evaluarea riscurilor de mediu și planificarea implementării);

Precondiţia gestionării eficiente a planului de afaceri este reprezentată de stabilirea domiciliului beneficiarului în UAT în care exploataţia este înregistrată, precum şi a locului de muncă în acelaşi UAT sau zona limitrofă*.

**Detaliile sunt definite în Cadrul Național de Implementare*.

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

-

Domeniile de diversificare acoperite

Nu se aplică.

8.2.5.3.4. 6.4 Investiţii în crearea şi dezvoltarea de activităţi neagricole

Submăsură:

- 6.4 - sprijin pentru investiții în creare și dezvoltare de activități neagricole

8.2.5.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei sub-măsuri se acordă sprijin pentru investiții microîntreprinderilor şi întreprinderilor mici din mediul rural care creează sau dezvoltă activităţi non-agricole în zonele rurale.

Scopul sprijinului acordat prin această sub-măsură este de a stimula mediul de afaceri din mediul rural, contribuind astfel la creşterea numărului de activităţi non-agricole desfăşurate în zonele rurale, precum şi la dezvoltarea activităţilor non-agricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creşterea veniturile populaţiei rurale și reducerea diferențelor dintre mediul rural şi urban, acordându-se prioritate

sectoarelor cu potențial ridicat de dezvoltare identificate în AP, în concordanță cu Strategia Națională de Competitivitate sau cu Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDD DD).

De asemenea, sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Sprijinul prin instrument financiar se acordă microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din mediul rural selectate de către indermediarii financiari pe baza criteriilor economico-financiare incluse în cadrul politicilor de creditare proprii, de natură să asigure viabilitatea economică a proiectelor de investiții.

Tipuri de operațiuni eligibile:

Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole, cum ar fi:

- fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hărtie și carton;
- fabricarea produselor chimice, farmaceutice;
- activități de prelucrare a produselor lemnoase;
- industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente;
- fabricare produse electrice, electronice,
- producerea de produse electrice, electronice, și metalice, mașini, utilaje și echipamente, producția de carton etc;

Investiții pentru activități meșteșugărești, cum ar fi:

- Activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.)

Investiții legate de furnizarea de servicii, cum ar fi:

- Servicii medicale, sociale, sanitar-veterinare;
- Servicii de reparații mașini, unelte, obiecte casnice;
- Servicii de consultanță, contabilitate, juridice, audit;
- Activități de servicii în tehnologia informației și servicii informatice;
- Servicii tehnice, administrative, etc;

Investiții pentru infrastructură în unităţile de primire turistică. În cazul în care sprijinul nu este acordat prin intermediul instrumentului financiar, acesta va fi limitat la unități de primire de tip agro-turistic, proiecte de activități de agrement;

Investiții pentru producția de combustibil din biomasă (ex.: fabricare de peleți și brichete) în vederea comercializării.

Tipuri de operațiuni neeligibile:

- Prestarea de servicii agricole;
- Procesarea și comercializarea produselor prevăzute în Anexa 1 din Tratat;
- Producția de electricitate din biomasă ca și activitate economică

8.2.5.3.4.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale R (UE) nr. 1305/2013
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1

8.2.5.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor şi a întreprinderilor mici şi mijlocii.

R (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la ajutoarele de minimis

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare.

Linii directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate

Legislație Națională

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național;

8.2.5.3.4.4. Beneficiari

- micro-întreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente și nou înființate din spațiul rural;
- fermieri sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în zona rurală în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici, cu excepția persoanelor fizice neautorizate.

8.2.5.3.4.5. Costuri eligibile

Costuri eligibile specifice*:

- Construcţia, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor;
- Achiziţionarea și costurile de instalare, inclusiv în leasing de utilaje, instalaţii și echipamente noi;

- Investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Suplimentar, în cazul sprijinului acordat prin instrument financiar, cheltuielile eligibile pot include:

- fondul de rulment in conditiile art 45 (5) din Regulamentul nr. 1305/2013;
- TVA, în condițiile prevăzute la art. 37 (11) din Reg. (UE) nr. 1303/2013;
- achiziția de terenuri neconstruite și terenuri construite (atunci cand obiectivul principal il reprezinta achizitia de teren) în condițiile art. 4 (1) din Reg. (UE) nr. 480/2014 respectiv în limita a 10% din contribuția Programului plătită destinatarului final prin instrumentul financiar,
- achizitia de constructii legate direct de activitatea non-agricola desfasurata;
- mijloace de transport marfa sau de transport specializate necesare pentru desfasurarea activitatii non-agricole finantate.

**Costuri eligibile generale sunt prevăzute în cap. 8.1.*

Costuri neeligibile specifice:

- Cheltuieli specifice de înființare și funcționare a întreprinderilor (obținerea avizelor de funcționare, taxe de autorizare, salarii angajați, costuri administrative, etc.) cu exceptia sprijinului acordat prin instrumentului financiar.

8.2.5.3.4.6. Condiții de eligibilitate

În cazul granturilor și al IF combinat cu grant:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură;
- Localizarea proiectului pentru care se solicită finanțare trebuie să fie în spațiul rural;
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice;
- Întreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului și dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare menționată în capitolul 8.1.
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

În cazul sprijinului numai prin instrument financiar:

- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură (conform listei de coduri CAEN eligibile);
- Localizarea proiectului pentru care se solicită finanțare trebuie să fie în spațiul rural.

În cazul sprijinului furnizat numai prin IF sau prin IF combinat cu grant, condițiile de eligibilitate vor fi completate de criteriile rezultate din politicile de creditare ale intermediarilor financiari.

8.2.5.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În cazul granturilor:

- Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități non-agricole;
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere conform Strategiei Naționale de Competitivitate sau SIDD DD, inclusiv investiții pentru producția de combustibil din biomasă (ex.: fabricare de peleți și brichete) în vederea comercializării;
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate, care au fost stabilite în conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național;
- Principiul derulării activităților anterioare ca activitate generală de management a firmei, pentru o mai bună gestionare a activității economice;
- Principiul localizării întregii activități a solicitantului în spațiu rural.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

În cazul prijinului oferit prin IF (de sine stătător sau combinat cu grant):

Destinatarii finali care vor beneficia de sprijin prin instrumentul financiar de creditare vor fi selectați de intermediarii financiari în baza criteriilor economico-financiare cuprinse în condițiile de creditare proprii pentru asigurarea viabilității economice a proiectelor de investiții finanțate.

8.2.5.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

În cazul granturilor (inclusiv dacă sunt combinate cu IF):

Sprijinul public nerambursabil va respecta prevederile R 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși **200.000 de euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 70%.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil poate fi de 90%, în următoarele cazuri:

- pentru solicitanții care desfășoară activități de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare și agroturism;
- pentru fermierii care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unor activități non-agricole. Proiectele selectate care primesc intensitatea sprijinului nerambursabil de 70% vor reprezenta cea mai mare pondere a proiectelor. Autoritatea de Management va monitoriza respectarea acestui principiu dupa incheierea fiecarei sesiuni anuale de contractare. In cazul in care

dupa doi ani acest principiu nu este respectat, lista activităților sau intensitatea sprijinului vor fi reanalizate.

În cazul combinării IF cu grantul, va fi respectată rata maximă a intensităţii sprijinului aplicabilă proiectului/beneficiarului în cauză conform PNDR prin deducerea echivalentului subvenţie brută din valoarea grantului.

În cazul sprijinului oferit numai prin instrumentului financiar:

- echivalentul subvenție brută al creditului acordat prin instrumentul financiar va respecta prevederile R 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis (maximum **200.000 de euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali).

8.2.5.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secţiunea corespunzătoare a M6. În ceea ce privește riscurile specifice identificate în cadrul sM 6.4, trebuie menționate:

- Riscul aplicării incorecte a procedurii de achiziție de către beneficiarii privați;

8.2.5.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile care vor fi întreprinse pentru a îmbunătăți implementarea sub-măsurii și a reduce riscurile sunt:

- În ceea ce privește aplicarea defectuoasă a procedurii de achiziție de către beneficiarii privați, s-au modificat procedurile în sensul unei mai bune informări a beneficiarilor (portal pentru publicarea anunțurilor de achiziții pentru beneficiarii privați), a introducerii unor cerințe specifice pentru beneficiarii privați, precum și introducerea unor puncte suplimentare de verificare pentru identificarea ofertelor formale/neautentice.

8.2.5.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.5.3.4.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.3.4.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

Nu se aplică.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică.

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

Nu se aplică.

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

Nu se aplică.

Domeniile de diversificare acoperite

- Activități de producție (ex: fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, etc.);
- Activități meșteșugărești (ex: activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (ex: olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.);
- Activități turistice (ex: servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică);
- Furnizarea de servicii sociale, inclusiv construcții, reconstrucții și/sau modernizarea spațiilor și zonelor aferente desfășurării activităților (ex: medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative, etc.);
- Fabricarea de peleți și brichete din biomasă.

8.2.5.3.5. 6.5 Schema pentru micii fermieri

Submăsură:

- 6.5 - plăți pentru agricultori eligibile în cadrul schemei pentru micii fermieri care își transferă permanent exploatația către alt agricultor

8.2.5.3.5.1. Descrierea tipului operațiunii

Sub-măsura asigură sprijin micilor fermieri care au participat la schema pentru micii fermieri din cadrul Pilonului 1 cel puțin un an și care se angajează să transfere definitiv către alt fermier întreaga lor exploatație și drepturile de plată corespunzătoare. Conform datelor APIA din 2011, o estimare a potenţialilor beneficiari pentru Schema de Simplificată pentru Micii Fermieri pe Pilonul I, atingea 840.000 fermieri.

Aceasta submăsură are in vedere ca, în plus față de transferurile privind drepturile de proprietate, cedarea terenurilor în mod voluntar de către unii fermieri în favoarea altor fermieri să poată fi realizată și prin cedarea pe termen lung a dreptului de folosință (ex. arendă), în scopul facilitării comasării terenurilor/exploatațiilor şi, prin urmare, alături de alte măsuri, a restructurării fermelor.

Sub-măsura ar aborda şi problema nivelului foarte ridicat de fragmentare al exploatațiilor agricole din România și ar contribui la creşterea productivității și competitivității.

În același timp, prin intermediul acestei sub-măsuri se vor prioritiza acei fermieri care transferă exploatații mai mici și, de asemenea, exploataţiile din acele zone unde terenul agricol are un potențial ridicat de producție. Sub-măsura acoperă nevoia de restructurare și de modernizare a fermelor mici şi orientarea acestora către piață.

Sub-măsura poate fi activată începând cu anul 2016 astfel încât minimum 1 an, solicitantul să fie beneficiarul al schemei simplificate din cadrul Pilonului 1 conform Titlului V din R (UE) nr. 1307/2013).

8.2.5.3.5.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Plată anuală.

8.2.5.3.5.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de abrogare a R (CE) nr. 637/2008 al Consiliului şi a R (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Legislație Națională

Ordonanță de urgență nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015 – 2020 și pentru modificarea art. 2 din legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură.

8.2.5.3.5.4. Beneficiari

Fermieri ale căror exploatații îndeplinesc condițiile definiţiei fermei mici în cadrul schemei simplificate din Pilonul 1 și au aplicat cel puțin un an această schemă, conform Titlului V din R (UE) nr. 1307/2013.

8.2.5.3.5.5. Costuri eligibile

Plăţile anuale pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri care își transferă definitiv exploatația către o altă fermă, conform R (CE) nr. 1307/2013.

Sprijinul va fi plătit începând cu data transferului până la data de 31.12.2020.

8.2.5.3.5.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul a aplicat cel puțin un an schema pentru micii fermieri din Pilonul I
- Solicitantul trebuie să dețină în proprietate exploatația ce urmează a fi transferată;
- Solicitantul se angajează să transfere definitiv* către alt fermier întreaga sa exploatație și drepturile de plată corespunzătoare;
- Contractul de transfer definitiv al terenului, nu poate fi reziliat de nici una din părți, mai devreme de durata minimă de 20 de ani.

**transferul definitiv se poate face atât prin documente care conferă proprietatea bunurilor imobiliare cât și prin arendarea prin contract de arendare pe o perioadă de cel puțin 20 de ani*.

8.2.5.3.5.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul dimensiunii fermei transferate, prin prioritizarea celor mai mici exploatații;
- Principiul comasării exploatațiilor;
- Principiul potențialului agricol al zonei care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul dreptului real de proprietate.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.5.3.5.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului reprezintă 120% din suma anuală calculată a sprijinului pe care beneficiarul este eligibil să o primească în cadrul în cadrul schemei simplificate din Pilonul 1 conform Titlului V din R (UE) nr. 1307/2013.

8.2.5.3.5.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.3.5.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate şi menţionate în secţiunea aplicabilă Măsurii 6.

Riscurile specifice identificate pentru sub-măsura 6.5:

- Riscul nerespectării angajamentelor asumate de beneficiar la încheierea contractului;
- Riscuri legate de transferul terenurilor prin arendă, precum și riscul ce decurge din aceasta legat de monitorizarea pe o perioadă mai mare decât cea prevăzută de Regulament;
- Riscul legat de cadastrarea terenurilor agricole;
- Riscul ca beneficiarii schemei de mici fermieri din cadrul Pilonului I, să nu aplice pentru această măsură.

8.2.5.3.5.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile care vor fi luate în vederea îmbunătăţirii implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt:

- Verificarea periodică în baza de date APIA a situaţiei exploataţiei cedate; respectiv recuperarea integrală a valorii sprijinului în condiţiile nerespectării angajamentelor asumate;
- Agenția de plată, va controla periodic respectarea de către părțile semnatare a condițiilor contractuale, în vederea evitării creerii de condiții artificiale;
- Agenția de plată se va asigura că în cadrul contractului, este prevăzută o clauză care să nu permită rezilierea acestuia de către părțile semnatare, mai devreme de perioada minimă de 20 de ani;
- În stabilirea principiilor de selecției specifice sub-măsurii a fost luată în vedere stabilirea unor criterii de selecţie clare, transparente și verificabile de selecție a beneficiarilor si informarea potenţialilor beneficiari asupra acestora. De exemplu, în cazul principiului de selecție privind comasarea exploatațiilor se va urmării dispariția codului de exploatație- a celei preluate- în IACS și registrul agricol;
- Campanii de informare pentru a informa fermierii și a promova transferul exploataţiilor;
- Prioritizarea acelor fermieri care vor transfera exploataţiile cu drept real de proprietate (ex: vânzare) va reduce riscurile existente în cazul transferului prin arendă.

8.2.5.3.5.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.5.3.5.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.3.5.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

Nu se aplică.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică.

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

Nu se aplică.

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

Nu se aplică.

Domeniile de diversificare acoperite

Nu se aplică.

8.2.5.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.5.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

- Riscurile generale identificate pentru implementarea Măsurii 6 vizeaza urmatoarele aspecte:
- Rezonabilitatea costurilor privind achiziţionarea de echipamente și lucrări de construcții- montaj, proceduri inadecvate de verificare și control, proceduri neclare și ambigue sau aplicarea inadecvată a prevederilor acestora, existența unui sistem birocratic cu efecte negative asupra eficienței și eficacității implementării proiectului, încadrarea incorectă a solicitanților în categoria beneficiarilor eligibili, neadaptarea sistemelor informatice la fluxurile procedurale sau actualizarea cu întârziere a acestora, verificari insuficiente pentru identificarea acelor condiții/atenționări ce pot conduce la crearea de avantaje necuvenite (condiții artificiale), insuficiența pregătirii personalului pentru efectuarea verificărilor și controalelor în derulare și ex-post, lipsa echipamentelor necesare efectuării verificărilor, lipsa cofinanțării investiției din partea beneficiarului, nivel redus de conştientizare al solicitanților.

8.2.5.4.2. Măsuri de atenuare

Pentru a îmbunătăți implementarea măsurii și a reduce riscurile, pot fi luate în considerare următoarele acțiuni corespunzătoare riscurilor identificate:

- criterii de selecție și evaluare simple și transparente. Instruire adecvată a personalului Agenției de Plăți, iar procedura de evaluare va fi disponibilă în timp util;

- introducerea sistemului de verificare a rezonabilității costurilor la Agenția de plăți prin crearea unei baze de date cu prețuri de referință pentru simpla achiziționare de utilaje;
- elaborarea unor proceduri clare și detaliate și eficientizarea sistemelor de control clare și detaliate în toate etapele de verificare a unui proiect prin: pregătirea procedurilor cu liste de verificare pentru toate acțiunile care contribuie la plata proiectului - evaluarea, selecția, contractarea, achizițiile și autorizarea plăților, eșantionul de supraveghere al structurilor teritoriale și delegate, controlul la fața locului, sistemul de contestații care permite verificarea aplicării procedurilor, eșantionul de control, atât în timpul perioadei de implementare a proiectului, cât și ex-post;
- realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectului și a etapelor de implementare a proiectului;
- depunerea online a proiectului, simplificarea documentațiilor depuse de beneficiari, verificarea autorizațiilor, avizelor, documentației tehnice după etapa de selecție a proiectelor înainte de etapa de contractare, scutirea de documente justificative care pot fi accesate în baza de date a autorităților responsabile;
- definiții clare ale beneficiarilor in cadrul național de implementare în conformitate cu prevederile PNDR și verificarea clasificării acestora în conformitate cu legislația națională prin finalizarea acordului și protocoalelor cu entitățile responsabile pentru a verifica corectitudinea informațiilor furnizate;
- sistemul IT actual al Agenției de plăți va fi actualizat și optimizat cu noile fluxuri administrative și măsurile din PNDR 2014-2020 și se vor introduce chei de control, cum ar fi: codul beneficiarului, denumirea beneficiarului, cod SIRUTA, titlul proiectului;
- elaborarea unei secțiuni specifice în cadrul național de implementare cu privire la verificarea acelor condiții care pot conduce la rate de sprijin mai mari, respectiv obținerea unor avantaje materiale inadecvate (condiții artificiale);
- efectuarea unei evaluări la nivelul organismelor cu responsabilități în managementul și controlul programului pentru a evalua nivelul de cunoștințe și expertiza personalului pe o perioadă de 1-5 ani;
- elaborarea unui plan de acțiuni cu privire la formarea profesională și specializarea personalului implicat;
- identificarea nevoilor de echipament pentru verificare pe baza tipului de investiții și includerii acelor nevoi în planul de achiziții;
- informarea solicitanților cu privire la eligibilitatea cheltuielilor și alte elemente esențiale ale măsurii prin ghiduri, pliante, pagini de internet și acțiuni de informare;
- creșterea eficienței sistemelor de control în toate etapele de verificare a proiectului prin verificarea dreptului de proprietate, locului, sursei de finanțare, gradului de rudenie, precum și alte verificări specifice pentru identificarea condițiilor artificiale create pentru sprijin;
- Realizarea unor verificări regulate legate de implementarea proiectelor și etapele de implementare a proiectelor și respectarea angajamentelor din contract.

8.2.5.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Verificabilitatea și controlabilitatea măsurii se bazează pe recomandările misiunilor de audit și îmbunătăţirea procedurilor de lucru ale Agenţiei de Plăţi.

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private și de crearea unor condiții artificiale.

În baza protocolului încheiat între Ministerul Justiției/ONRC și Agenția de plăți, s-a acordat acces gratuit pentru utilizatorii din cadrul agenției la datele aferente firmelor înregistrate în registrul comerțului prin serviciul RECOM online și s-au modificat procedurile agenției în scopul întăririi controalelor și verificării statutului de micro-întreprindere/întreprindere mică.

În ceea ce privește crearea de condiții artificiale, s-au inclus elemente de verificare și prevenire a condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale, printre care menționăm detalierea și clarificarea procedurilor, instruirea personalului pentru verificarea și identificarea condițiilor artificiale.

De asemenea, în ceea ce privește aplicarea defectuoasă a procedurii de achiziție de către beneficiarii privați, s-au modificat procedurile în sensul unei mai bune informări a beneficiarilor (portal pentru publicarea anunțurilor de achiziții pentru beneficiarii privați), a introducerii unor cerințe specifice pentru beneficiarii privați, precum și introducerea unor puncte suplimentare de verificare pentru identificarea ofertelor formale/neautentice.

Astfel, în urma activității de control a măsurii 312 –"*Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi*" s-au identificat condiții artificiale în cazul achiziționării echipamentelor pentru prestarea serviciilor agricole. Pentru a evita crearea de condiții artificiale în această situație, codurile CAEN aferente prestării de servicii agricole nu vor fi eligibile pentru finanțare în cadrul acestei submăsuri.

Pe baza experienței din perioada anterioară privind crearea de condiții artificiale de către beneficiari pentru îndeplinirea criteriilor de selecție referitoare la crearea de locuri de muncă și energie regenerabilă, nu s-au prevăzut principii care să vizeze aceste aspecte pentru perioada 2014-2020.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlabilitatea măsurii, atât prin prisma pregătirii profesionale, cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.5.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.5.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea fermelor mici menționate la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Definirea pragurilor inferioare și superioare menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Condiții specifice privind sprijinul acordat tinerilor fermieri, în cazul în care aceștia nu se stabilesc ca șefi unici al exploatației în conformitate cu articolul 2 alineatele (1) și (2) din [Regulamentul Delegat 807/2014

-

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

-

Rezumatul cerințelor planului de afaceri

-

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul unui plan de dezvoltare care să permită accesul tânărului agricultor la aceste măsuri

-

Domeniile de diversificare acoperite

-

8.2.5.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Informații relevante pentru sub-măsura 6.2 și 6.4:

Întreprindere nou înființată (start-up) – întreprindere care este înființată în anul depunerii cererii de finanțare sau cu un istoric de maxim 3 ani fiscali dar care nu a înregistrat nicio activitate până în momentul depunerii acesteia.

8.2.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)

8.2.6.1. Temei juridic

Articolul 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

8.2.6.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Zonele rurale din România prezintă o deosebită importanţă din punct de vedere economic, social și din punct de vedere al dimensiunii, diversității, resurselor naturale și umane pe care le deţin.

În conformitate cu definiţia naţională, zona rurală din România cuprinde 2861 comune care acoperă 87,5% din teritoriu și 45% din populaţie. Dezvoltarea economică și socială durabilă a zonei rurale este indispensabil legată de îmbunătăţirea infrastructurii rurale şi serviciilor de bază existente. Infrastructura şi serviciile de bază neadecvate constituie principalul element care menţine decalajul accentuat dintre zonele rurale şi zonele urbane din România şi care, cu atât mai mult, reprezintă o piedică în calea egalităţii de şanse

şi a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale. Zonele rurale sunt caracterizate de populaţie în curs de îmbătrânire şi puternică tendinţă de emigrare, în special a tinerilor.

În acest context, zona montană se distinge comparativ cu alte regiuni prin dezavantaje naturale (altitudine, climă), izolare față de căile de comunicație și piețele de comercializare și prin dezavantaje structurale – grad ridicat de dispersare a gospodăriilor în cadrul unei localități, distanțe mari față de centrele decizionale și administrative, infrastructură de bază insuficient dezvoltată. Din aceste motive se impune dezvoltarea zonei montane prin sprijinirea infrastructurii în cadrul unei alocări dedicate.

În analiza nevoilor au fost identificate următoarele aspecte relevante pentru dezvoltarea spațiului rural românesc:

- dezvoltarea infrastructurii de bază şi a serviciilor în zonele rurale;
- crearea de locuri de muncă în mediul rural;
- conservarea moștenirii rurale şi a tradiţiilor locale;
- reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială.

După cum se precizează și în Acordul de Parteneriat, aceste nevoi au fost identificate (în cadrul obiectivului tematic 9), astfel că prin intermediul FEADR se urmărește reducerea riscului de sărăcie în zonele rurale prin investiții în infrastructura la scară mică privind drumurile, apă/apă uzată, educație, patrimonial cultural precum și creșterea accesului populației rurale la infrastructura de bază și servicii.

Dezvoltarea infrastructurii de bază

Crearea și modernizarea **infrastructurii rutiere locale și a sistemelor de alimentare cu apă/apă uzată**, constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală. Acestea sunt necesare pentru a asigura condiții de sănătate, protecția mediului, accesibilitatea și, în general, condiții optime de trai. Infrastructura asigură, de asemenea, premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

La nivelul anului 2011, România dispunea de o rețea de drumuri comunale (cu o lungime de 31.639 km) din care 48% erau drumuri pietruite şi 29% drumuri de pământ (fiind de multe ori impracticabile în perioadele cu precipitaţii).

În ceea ce privește accesul la reţelele de distribuţie a apei/apei uzate, acesta rămâne redus în comparație cu mediul urban (astfel pentru rețeaua de distribuție a apei potabile 70,29% față de 99%; iar pentru rețeaua de canalizare 21,53% față de 96,9%).

Chiar dacă în ultimii ani, infrastructura de bază în zonele rurale (drumuri, alimentare cu apă și infrastructura de apă uzată) a fost susținută din fonduri naționale și europene, este încă subdezvoltată împiedicând creșterea economică și ocuparea forței de muncă.

În urma nevoilor identificate, pentru noua perioadă de programare se are în vedere înființarea sau, după caz, îmbunătăţirea/extinderea reţelelor de alimentare cu apă/apă uzată/tratare a apei reziduale în vederea respectării angajamentelor de țară în conformitate cu Directiva 91/271/CEE și a rețelei de drumuri de interes local, întrucât acestea, împreună, pot contribui la eforturile comune de asigurare a unei dezvoltări durabile în comunităţile rurale. Sistemele existente de rețele de alimentare cu apă/apă uzată sunt adeseori caracterizate de un management al apelor ineficient, cu un nivel mare de pierderi. Aceste pierderi au ca efecte secundare: consumul suplimentar de energie și apă, deteriorarea calității apei potabile precum și poluarea apelor subterane în cazul rețelei de apă uzată.

Pentru o dezvoltare unitară şi coerentă a zonelor rurale și reducerea riscului de finanțare a unor investiții fragmentate, în ceea ce privește infrastructura de drumuri și infrastructura de apă/apă uzată, vor fi prioritizate acele investiții care vin în completarea celor finanțate prin POS Mediu și/sau POIM, precum și a celor care au în vedere conectivitatea drumurilor și rolul multiplu al acestora către diverse căi de transport.

Rezultatul acestor investiții va fi o infrastructură rutieră de interes local și o infrastructură de apă/apă uzată îmbunătățite, care vor contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale.

Infrastructura educațională/socială nu are capacitatea de a susține un nivel decent de educaţie și îngrijire a copiilor antepreșcolari și școlari.

Facilitățile legate de educația preșcolară (grădinițe) se confruntă cu un deficit major în ceea ce privește infrastructura, astfel că, procentul de acoperire cu grădinițe în mediul rural, era de doar 7,44 % din numărul total de grădinițe înregistrat la nivel național în anul școlar 2012-2013.

În ceea ce privește gradul de instruire al fermierilor, comparativ cu numărul mare de ferme, în România se constată un număr mic de fermieri instruiți, un aspect puternic influențat de scăderea absolvenților de învățământ secundar cu profil agricol. Astfel, numărul unităților de învățământ secundar superior, filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului și a școlilor profesionale în domeniul agricol a scăzut în ultimii 15 ani cu peste 80%, în 2011 fiind înregistrate în mediul rural 34 unități de învățământ secundar superior, filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului, acestea nefiind modernizate și dotate corespunzător. Lipsa unei pregătiri de specialitate corespunzătoare, a interesului tinerilor pentru studii medii în domeniul agricol, în contextul intensificării practicării agriculturii în zonele rurale, duc la un management deficitar al exploatațiilor agricole și la adâncirea sărăciei cu care zonele rurale se confruntă deja.

Totodată, infrastructura socială actuală nu are capacitatea de a susține un nivel decent de trai în zonele rurale. Întâlnim un deficit major în ceea ce privește posibilitățile oferite îngrijirii copiilor antepreșcolari, respectiv un număr scăzut al creșelor existente în rural. Astfel, la nivelul anului 2011 din totalul de 295 creșe, doar 1% se aflau în mediul rural, în contextul în care, din totalul copiilor cu vârste cuprinse între 0 şi 4 ani, 45,5% erau înregistraţi în mediul rural.

În ceea ce privește facilitățile de tip after-school în mediul rural, accesul școlarilor la activități educaționale în afara curriculei școlare precum și la activități recreative, se constată un deficit substanțial, inegalitățile de șanse între copii de aceeași vârstă din mediul urban și rural sunt multiple și au ca numitor comun atât lipsurile materiale ale familiei cât şi accesul precar la servicii de educație și de protecție socială.

Astfel, pentru diminuarea discrepanțelor existente între mediul urban și rural care determină un impact deosebit de negativ și inechitate privind oportunitățile de dezvoltare se impune necesitatea continuării efortului de a sprijini dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale în mediul rural, în vederea facilitării accesului la infrastructura educațională cu profil agricol în zonele rurale precum și a accesului la servicii sociale și de îngrijire a copilului.

Intervențiile în mediul rural în susținerea infrastructurii sociale de tip after-school și a acelei educaționale, de tip grădiniță, contribuie atât la diminuarea discriminării privind accesul pe piața muncii a femeilor, cât și creșterea nivelului de educație a minorităților naționale și a populației rurale, conducând astfel la asigurarea egalității de șanse și evitarea desegregării.

Caracterul neeconomic al utilizării infrastructurii educaționale/sociale nu este afectat, în principiu, de faptul că elevii sau părinții lor sunt nevoiți uneori să plătească taxe de înscriere sau de studii care contribuie la cheltuielile de funcționare ale sistemului. Astfel de contribuții financiare reprezintă adeseori doar o fracțiune din costurile reale ale serviciului și, prin urmare, pot să nu fie considerate drept o remunerație pentru serviciul furnizat. În aceste condiții, prevederile *Comunicării Comisiei 2016/C 262/01 privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* sunt îndeplinite, iar investițiile în infrastructura de tip creșă, grădiniță, after-school sprijinite prin sub-măsura 7.2 nu intră sub incidența ajutorului de stat.

Investițiile vor fi realizate în conformitate cu strategia de dezvoltare națională/regională/județeană/locală aprobată, corespunzătoare domeniului de investiții și în conformitate cu cerințele pieței forței de muncă agricole, astfel contribuind la incluziunea pe piața muncii și totodată dezvoltare economică.

Investiţii asociate cu protejarea patrimoniului cultural respectiv realizarea de investiţii pentru conservarea patrimoniului cultural de interes local, de clasă B şi modernizarea căminelor culturale din spațiul rural.

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală şi este caracterizată de un patrimoniu cultural material și imaterial divers. Pentru a păstra nealterată moștenirea rurală și identitatea națională şi pentru a le valorifica pe post de instrument de dezvoltare economică locală, în următoarea perioadă de programare vor fi sprijinite acțiuni de protejare a patrimoniului cultural de interes local, clădiri și monumente de patrimoniu identificate conform Legii 422/2001, în grupa B - monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local, inclusiv așezăminte monahale.

O parte integrantă a moștenirii culturale o reprezintă și așezămintele monahale. De-a lungul vremii, acestea s-au constituit în centre de acumulare și diseminare a valorilor culturale, prin prezervarea culturii și transmiterea ei generațiilor următoare. Aşezămintele monahale din România au ca specific păstrarea identităţii şi tradiţionalităţii naţionale prin practicile meșteșugărești, culinare și agricole, dar şi prin conservarea stilurilor arhitecturale specifice regiunilor în care sunt construite. Din numărul total de 18.439 al unităţilor de cult din România, doar 276 (1,5%) sunt mănăstiri, 74 (0,4%) sunt schituri, iar aproape jumătate din mănăstirile din România (49,3%) şi peste 56% din schituri sunt monumente istorice.

În plus, determinarea identității socio-culturale necesită luarea în considerare a unor factori cum ar fi educația și accesul la cultură. Astfel, o componentă importantă a vieții sociale este și cea culturală, domeniu care poate contribui la creșterea gradului de atractivitate a satului pentru populația tânără. Având în vedere starea avansată de degradare precum și dotările nesatisfăcătoare, numeroase cămine culturale, deși beneficiază de un sediu propriu, fiind în proprietatea comunelor, nu şi-au mai putut desfăşura activitatea. Astfel, se impune, modernizarea și dotarea căminelor culturale.

Finanțarea publică a unei activități culturale sau de conservare a patrimoniului accesibil publicului larg în mod gratuit îndeplinește un scop cultural și are un caracter neeconomic. Faptul că vizitatorii unei instituții culturale sau participanții la o activitate culturală sau de conservare a patrimoniului, deschise publicului larg trebuie să plătească o contribuție bănească care acoperă numai o fracțiune din costurile reale nu afectează caracterul neeconomic al activității respective, deoarece această contribuție nu poate fi considerată drept o remunerație veritabilă pentru serviciul furnizat și nu este susceptibilă că ar atrage vizitatori de la oferte similare din alte state membre.

Ținând cont de caracterul special al domeniului culturii și al conservării patrimoniului, anumite activități legate de cultură și conservarea patrimoniului pot fi organizate într-un mod necomercial neavând astfel un

caracter economic, finanțarea publică a acestora, prin urmare, nu constituie ajutor de stat. În aceste condiții, prevederile *Comunicării Comisiei 2016/C 262/01 privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* sunt îndeplinite, iar intervențiile asupra monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasă B și căminelor culturale din spațiul rural sprijinite prin sub-măsura 7.6 nu intră sub incidența ajutorului de stat.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la rezolvarea nevoilor, privind: „*Infrastructură de bază și servicii adecvate în zonele rurale"* (020), „Patrimoniul local conservat" (022), „*Modernizarea infrastructurii de învățământ agricol*"(026) și nevoia Infrastructură de bază și servicii adecvate în localitățile rurale din bazinele pomicole (12) identificată în secțiunea 4.2 a Subprogramului Tematic Pomicol (STP).

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a două sub-măsuri:

- investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică în mediul rural, sM7.2;
- investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural în mediul rural, sM7.6.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

DI 6B - *Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale*

Sprijinul acordat prin sub-măsura 7.2, prin investițiile de înființare, extindere și îmbunătățire a infrastructurii rutiere locale din zonele rurale, investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă/apă uzată în localitățile rurale din aglomerările între 2.000 - 10 000 l.e., investiții în infrastructura educațională și socială, va contribui la îmbunătățirea condițiilor de trai pentru populația rurală și la stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban.

Sprijinul acordat prin submăsura 7.6 ce are în vedere susținerea investițiilor de restaurare, conservare și accesibilizare a patrimoniului cultural imobil de interes local, a așezămintelor monahale inclusiv a așezămintelor culturale – cămine culturale, contribuie la punerea în valoare a moștenirii culturale locale, la promovarea turismului rural, conducând astfel la creșterea nivelului de trai în zonele rurale şi la o dezvoltare locală durabilă.

Contribuția la temele orizontale

Mediu și climă

În vederea dezvoltării durabile a comunităților rurale, în sensul unei mai bune înţelegeri a asumării angajamentelor de mediu și a provocărilor privind schimbările climatice, investițiile în infrastructură de apă/apă uzată în sistem centralizat, vor contribui la: îmbunătățirea calității apei potabile, reducerea pierderilor de apă din sisteme învechite precum și a poluării cauzate de încărcătura organică biodegrabilă din gospodăriile rurale.

Inovare

Sprijinul acordat dezvoltării infrastructurii de bază, în special, a celei rutiere, a sistemului de alimentare cu apă şi canalizare, este esenţial pentru dezvoltarea economică a zonelor rurale. O infrastructură îmbunătățită

permite afacerilor din mediul rural să se dezvolte şi încurajează spiritul antreprenorial şi inovator. De asemenea, existenţa unei infrastructuri educaţionale funcţionale permite formarea de generaţii tinere bine pregătite, deschise spre noi oportunităţi şi capabile să aducă inovaţii şi dezvoltare în zonele rurale.

8.2.6.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcţie de submăsură şi/sau tipul operaţiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operaţiune, specificarea costurilor eligibile, a condiţiilor de eligibilitate, a cuantumurilor şi a ratelor de sprijin aplicabile şi a principiilor în ceea ce priveşte stabilirea criteriilor de selecţie

8.2.6.3.1. 7.2 Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică

Submăsură:

- 7.2 - sprijin pentru investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și a sistemelor de economisire a energiei

8.2.6.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei submăsuri vor fi sprijinite investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii de bază la scară mică în vederea unei dezvoltări economice durabile și a reducerii sărăciei în spațiul rural.

Scopul sprijinului acordat prin măsură este pentru creșterea numărului de locuitori din zonele rurale care beneficiază de infrastructură de bază îmbunătățită.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

a) Investiții în active corporale:

Infrastructură rutieră de interes local și infrastructură de apă/apă uzată:

- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă;
- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă uzată;
- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local.

Infrastructură educațională:

- înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) grădinițelor, numai a celor din afara incintei școlilor din mediul rural;
- extinderea și modernizarea (inclusiv dotarea) instituțiilor de învățământ secundar superior, filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului și a școlilor profesionale în domeniul agricol

Infrastructură socială:

- înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) creșelor precum și a infrastructurii de tip after-school, numai a celor din afara incintei școlilor din mediul rural.

b) Investiții în active necorporale:

- costurile generale ocazionate de cheltuielile cu construcția sau renovarea de bunuri imobile și achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi, în limita valorii pe piață a activului precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv studiile de fezabilitate, vor fi realizate în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție

Acțiuni neeligibile

- Investiții în infrastructura de apă/apă uzată pentru localitățile rurale care intră sub incidența proiectelor regionale finanțate prin POS Mediu;
- Investiții în infrastructura de apă/apă uzată pentru localitățile rurale care fac parte din aglomerări sub 2.000 l.e.;

8.2.6.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea costurilor eligibile suportate şi plătite efectiv;
- Plata în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45(4) și art. 63 ale R(UE) nr. 1305/2013.

8.2.6.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 23 octombrie 2000

Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane

Directiva 98/83/EC privind calitatea apei destinate consumului uman

R(UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

R (UE) nr. 480/2014 de completare a R (UE) nr. 1303/2013

R (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) Nr. 1305/2013

Legislație Națională

Ordonanța Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 1/2011 a educaţiei naţionale, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 866/2008 privind aprobarea nomenclatoarelor calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea din învățământul preuniversitar precum și durata de școlarizare;

Legea nr. 263/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea creşelor;

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale - republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr 489/2006 privind libertatea religiei și regimul general al cultelor – republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanța nr 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

8.2.6.3.1.4. Beneficiari

- Comunele și asociațiile acestora conform legislației naționale în vigoare;
- ONG-uri pentru investiții în infrastructura educațională (grădinițe) și socială (creşe și infrastructură de tip after-school).

8.2.6.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile* specifice

Pentru proiectele privind **infrastructura rutieră de interes local și infrastructura de apă/apă uzată** :

- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă în localități rurale care fac parte din aglomerări între 2.000 - 10.000 l.e.;
- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă uzată în localități rurale care fac parte din aglomerări între 2.000 - 10.000 l.e.;
- construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local.

Pentru proiectele de **infrastructură educațională/socială**:

- înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) grădinițelor, numai a celor din afara incintei școlilor din mediul rural, inclusiv demolarea, în cazul în care expertiza tehnică o recomandă;
- extinderea și modernizarea (inclusiv dotarea) instituțiilor de învățământ secundar superior, filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului și a școlilor profesionale în domeniul agricol;
- înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) creşelor precum și a infrastructurii de tip after-school, numai a celor din afara incintei școlilor din mediul rural, inclusiv demolarea, în cazul în care expertiza tehnică o recomandă.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1

Cheltuieli neeligibile* specifice:

- Contribuția în natură;
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie.

*Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1

8.2.6.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să se angajeze să asigure întreținerea/mentenanța investiţiei pe o perioadă de minim 5 ani de la ultima plată;
- Solicitantul trebuie să nu fie în insolvenţă sau incapacitate de plată;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură;
- Investiția să se realizeze în spațiul rural;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu orice strategie de dezvoltare națională/regională/județeană/locală aprobată, corespunzătoare domeniului de investiții;
- Investiția trebuie să respecte Planul Urbanistic General;
- Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia;
- Investiția în infrastructura de apă /apă uzată trebuie să se realizeze în localități rurale care fac parte din aglomerări între 2.000 - 10.000 l.e.;
- Investiția în infrastructura de apă/apă uzată să fie în conformitate cu Master Planurile aprobate pentru apă/apă uzată;
- Proiectul de investiții în infrastructura de apă/apă uzată trebuie să dețină avizul Operatorului Regional ce atestă funcționalitatea sistemului și conformitatea pentru soluția de funcționare;
- Investiția în sistemul de alimentare cu apă trebuie să se realizeze în mod obligatoriu împreună cu rețeaua de apă uzată, dacă aceasta nu există;
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

Alte angajamente

În situația în care comuna nu este membră a unei ADI de utilitate publică, înființată pentru asigurarea operării serviciului de apă/apă uzată, iar comuna optează pentru cedarea investiției către Operatorul Regional, cu acordul părților, Operatorul Regional va prelua investiția cu toate obligațiile contractuale ale beneficiarului FEADR..

8.2.6.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Principii generale

- Principiul prioritizării tipului de investiții în sensul prioritizării investițiilor în infrastructura de apă/apă uzată;
- Principiul gradului de acoperire a populației deservite.

Principii specifice pentru investițiile în drumuri

- Principiul conectivității în vederea asigurării legăturii cu principalele căi rutiere și alte căi de transport;
- Principiul rolului multiplu în sensul accesibilizării agenților economici, a zonelor turistice, a investițiilor sociale, accesibilizarea altor investiții finanțate din fonduri europene.

Principii specifice pentru investițiile în infrastructura de apă/apă uzată

- Principiul prioritizării investițiilor care vin în completarea celor finanțate prin POS Mediu și/ sau POIM.

Principii specifice pentru investițiile în infrastructura aferentă serviciilor educaționale și sociale

- Principiul prioritizării tipului de investiție în funcție de gradul de dezvoltare socio-economică a zonei determinată în baza studiilor de specialitate – *Studiu privind stabilirea potențialului socio-economic de dezvoltare a zonelor rurale* asumat de către MADR;

Principiile de selecție vor fi suplimentar detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.6.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Pentru comune:

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi **100% din totalul cheltuielilor eligibile** și **de până la 100% în cazul proiectelor de apă/apă uzată, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013** și nu va depăși:

- 1.000.000 Euro/comună, pentru investiții care vizează un singur tip de sprijin (infrastructura de drumuri, apă sau apă uzată);
- 2.500.000 Euro/comună, pentru investiții care vizează înființarea infrastructurii integrate de apă și apă uzată și 1.500.000 euro pentru extinderea acestei infrastructuri;
- 500.000 Euro, pentru proiectele de infrastructură educațională/socială;
- 4.000.000 euro, pentru proiectele colective (ADI din care fac parte comune) (proiecte care vizează mai multe comune) fără a depăși valoarea maximă /comună/tip de sprijin.

Pentru ONG-uri:

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi de **80% din totalul cheltuielilor eligibile** și nu va depăși:

- 200.000 Euro, pentru proiectele de infrastructură educațională/socială.

Alocarea financiară a submăsurii 7.2. - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică este de 85% din alocarea totală a măsurii.

Pentru zona montană, în cadrul sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare pentru această sub-măsură, va fi prevăzută o alocare distinctă care va fi comunicată beneficiarilor odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii.

8.2.6.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.6.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.6.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.6.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.6.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.6.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea infrastructurii la scară mică, inclusiv infrastructura turistică la scară mică menționată la articolul 20 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Infrastructura la scară mică: se definește ca o investiție realizată în infrastructura locală din spațiul rural, clasificată în funcție de domeniu și aplicabilitate, după cum urmează:

- infrastructura rutieră: drumuri de interes local (drumuri comunale, drumuri vicinale, străzi din interiorul localităților) din spațiul rural, definite conform legislației naționale în vigoare;
- infrastructură de apă/apă uzată: rețea publică de apă/apă uzată din localitățile rurale care fac parte din aglomerări între 2.000 - 10 000 locuitori echivalenți (l.e.);
- infrastructura educațională/socială: infrastructura cu impact direct asupra populației din mediul rural pe diverse segmente educaționale (preșcolar-grădinițe, învățământul secundar superior filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului și școli profesionale în domeniul agricol) și sociale (antepreșcolar-creșe, infrastructură de tip after-school).

Prin sub-măsura 7.2 vor fi sprijinite investițiile în drumurile publice de interes local (drumuri comunale, drumuri vicinale, străzi din interiorul localităților) care aparțin proprietății publice a comunei în timp ce prin sub-măsura 4.3 vor fi sprijinite investițiile pentru drumurile de acces la fermă (drumuri de exploatare).

Dacă este cazul, o derogare specifică pentru a permite sprijinirea unei infrastructuri la scară mai mare pentru investiții în banda largă și în energia din surse regenerabile

Nu se aplică - Prin această sub-măsură nu sunt sprijinite investiții în infrastructura de broadband și investiții pentru producere de energie din surse regenerabile.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică - Prin submăsură nu sunt sprijinite investiții în infrastructura pentru energia din surse regenerabile care consumă sau produc energie.

Standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din [AD DR - C(2014)1460]

Nu se aplică - În cadrul submăsurii nu sunt sprijinite investițiile în infrastructura pentru producerea energiei regenerabile folosind bioenergie,.

8.2.6.3.2. 7.6 Investiţii asociate cu protejarea patrimoniului cultural

Submăsură:

- 7.6 - sprijin pentru studii şi investiţii asociate cu întreţinerea, refacerea şi modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală, inclusiv cu aspectele socioeconomice conexe, precum și acțiuni de sensibilizare ecologică

8.2.6.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Această sub-măsură va oferi sprijin financiar pentru protejarea, prin întreţinere, restaurare şi modernizare, obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local, așezăminte monahale inclusiv a așezămintelor culturale- cămine culturale. Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri local.

Sprijinirea conservării patrimoniului local şi a tradiţiilor are drept scop stimularea activităţilor de turism rural, precum și menținerea tradițiilor și a moștenirii spirituale contribuind astfel la atractivitatea zonelor rurale.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:

a) Investiții în active corporale pentru:

- restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasă B:
- construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces ale așezămintelor monahale de clasă B;
- restaurarea, conservarea și/sau dotarea așezămintelor monahale de clasă B;

- modernizarea, renovarea și/sau dotarea căminelor culturale.

b) Investiții în active necorporale:

Costurile generale ocazionate de cheltuielile cu construcția sau renovarea de bunuri imobile și achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi, în limita valorii pe piață a activului precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv studiile de fezabilitate, vor fi realizate în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție.

8.2.6.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea cheltuielilor eligibile suportate şi plătite efectiv;
- Plata în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale R. (UE) nr.1305/2013.

8.2.6.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R(UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

R (UE) nr. 480/2014 de completare a R (UE) nr. 1303/2013

R (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) Nr. 1305/2013

Legislație Națională

LEGE nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale - republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanța nr 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

LEGE nr. 489 din 28 decembrie 2006 privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul nr. 2260 din 18 aprilie 2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare şi inventariere a monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 143/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi desfăşurarea activităţii aşezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.6.3.2.4. Beneficiari

- Comunele definite conform legislației în vigoare;
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare;
- Unități de cult conform legislației în vigoare;
- Persoane fizice autorizate/societăți comerciale care dețin în administrare obiective de patrimoniu cultural de utilitate publică, de clasă B.

8.2.6.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile* specifice:

- restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasă B;
- construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces ale așezămintelor monahale de clasă B;
- restaurarea, conservarea și /sau dotarea așezămintelor monahale de clasă B;
- modernizarea, renovarea și/sau dotarea căminelor culturale.

*Cheltuielile eligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1

Cheltuieli neeligibile* specifice:

- Contribuția în natură;
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie.

*Cheltuielile neeligibile generale sunt prevăzute în secțiunea 8.1

8.2.6.3.2.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu orice strategie de dezvoltare națională/regională/județeană/locală aprobată, corespunzătoare domeniului de investiții;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură;
- Investiția să se realizeze în spațiul rural;
- Introducerea investiției din patrimoniul cultural de clasă B în circuitul turistic, la finalizarea acesteia;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- În cazul proiectelor din aria de aplicabilitate a ITI Delta Dunării, solicitantul va prezenta avizul de conformitate cu obiectivele SIDD DD.

8.2.6.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Pentru investițiile de restaurare și conservare a patrimoniului cultural de interes local

- Principiul potențialului turistic, în sensul prioritizării proiectelor în localitățile rurale cu potențial de dezvoltare turistic;
- Principiul valorii culturale în funcție de numărul de activități socio-culturale desfășurate.

Pentru investițiile de modernizare și dotare a căminelor culturale

- Principiul gradului de deservire a populației, inclusiv potențialul turistic al localității rurale;
- Principiul valorii culturale în funcție de numărul de activități socio-culturale desfășurate.

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

8.2.6.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Pentru comune:

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi **100% din totalul cheltuielilor eligibile** și nu va depăși **500.000 euro**.

Pentru alt tip de beneficiari:

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi de **80% din totalul cheltuielilor eligibile** și nu va depăși **200.000 euro**.

Alocarea financiară a submăsurii 7.6. Investiţiile asociate cu protejarea patrimoniului cultural reprezintă 15% din alocarea totală a măsurii.

Pentru zona montană, în cadrul sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare pentru această sub-măsură, va fi prevăzută o alocare distinctă care va fi comunicată beneficiarilor odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii.

8.2.6.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.6.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.6.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.6.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.6.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.6.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea infrastructurii la scară mică, inclusiv infrastructura turistică la scară mică menționată la articolul 20 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică.

Dacă este cazul, o derogare specifică pentru a permite sprijinirea unei infrastructuri la scară mai mare pentru investiții în banda largă și în energia din surse regenerabile

Nu se aplică.

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Nu se aplică.

Standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

Definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din [AD DR - C(2014)1460]

Nu se aplică.

8.2.6.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.6.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

- Riscurile generale identificate pentru implementarea Măsurii 7 vizează următoarele aspecte: proceduri inadecvate de verificare și control precum și aplicarea incorectă a prevederilor

acestora, proceduri neadecvate și documentații de atribuire nerelevante pentru eficiența procedurilor de licitație pentru beneficiarii publici și privați precum și posibile întârzieri în lansarea procedurilor de achiziții publice, neaplicarea de sancțiuni în situațiile de întârziere înregistrate în implementarea proiectelor, criterii de selecție dificil de evaluat pentru o selecție corespunzătoare a solicitanților și un sistemul IT neadecvat;
- Beneficiarii nu respecta legislația aferenta achizițiilor publice.

8.2.6.4.2. Măsuri de atenuare

În vederea îmbunătăţirii implementării măsurii şi reducerii riscurilor următoarele acțiuni corespondente riscurilor identificate sunt planificate:

- elaborarea de proceduri clare și detaliate și eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect prin: elaborarea de proceduri cu fișe de verificare pentru toate acțiunile ce concură la plata unui proiect, evaluare, selectare, contractare, achiziții și autorizare plăți, eșantioane de supraveghere a structurilor teritoriale și delegate, controlul la fața locului, sistemul de contestații care permite o verificare a modului de aplicare a procedurilor, controale prin eșantion atât în perioada de implementare a proiectelor cât și ex-post;
- Implementarea la nivelul procedurilor de achiziții publice derulate în cadrul PNDR a măsurilor prevăzute în planul de acțiune privind condiționalitatea ex-ante referitoare la achizițiile publice prevăzute în anexa capitolului 6 cu accent asupra asigurării cadrului legal și instituțional necesar, a consolidării capacității administrative și a asigurării mecanismelor corespunzătoare de derulare a procedurilor de achiziții publice.
- realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor;
- elaborarea documentațiilor standard de către Agenția de plată pentru a fi utilizate de către beneficiarii publici. Astfel, vor fi realizate formate de documentații de atribuire în care cerințele de calificare și factorii de evaluare şi proporţionalitate vor fi predeterminate. Pentru beneficiarii privați se revizuiesc procedurile referitoare la achiziții în sensul clarificării elementelor necesare în documentațiile de atribuire, publicarea acestora în sistemul informatic pentru o mai bună informare cu privire la cerințele procedurii de achiziție. Respectarea lor din partea solicitanților și prin urmare verificarea acestora de către Agenția de plată va asigura punerea în aplicare a principiilor economicităţii, eficienţei, eficacităţii, transparenţei. Autoritatea de Management va asigura elaborarea unor proceduri adecvate ale căror prevederi să asigure conformitatea cu această cerință.
- Agenția de plată va verifica criteriile de selecție și de încredințare utilizate de beneficiari înaintea lansării procedurilor de achiziții publice. După anunțul câștigării ofertei, agenția de plată va verifica oferta câștigătoare cât și cele necâștigătoare. Agenția de plată va verifica dacă oferta câțștigătoare este cuantificabilă și realistă, mai ales din perspectiva perioadei de execuție. Controalele vor fi întărite cu privire la posibilele legături ale beneficiarilor și furnizorilor de bunuri/servicii prin consultarea Registrului Național al Comerțului (RECOM).
- se vor desfășura campanii de informare pentru beneficiarii FEADR cu privire la iregularități și bune practici de achiziții publice.
- stabilirea unor criterii clare și transparente de selecție a solicitanților în vederea evitării neregulilor și informarea acestora prin intermediul ghidurilor, pliantelor, site-uri web și alte acțiuni
- sistemul IT existent la nivelul Agenției de plată se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și măsurile PNDR 2014-2020 și vor fi introduse chei de control specifice.

8.2.6.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate în implementarea Masurii 322 ”*Renovarea, dezvoltarea satelor şi îmbunătăţirea moştenirii rurale* ” au fost legate de:

- procedurile de achiziție publică, respectiv complexitatea acestui proces, fapt ce a condus la întârzieri în implementarea proiectelor, selecția proiectelor
- corelarea tipurilor de investiții pentru proiecte integrate.

Pe baza analizei rezultatelor controlului efectuat asupra măsurii 322, în vederea evitării problemelor întâmpinate, pentru perioada de programare 2014-2020 au fost luate următoarele măsuri:

- au fost revizuite procedurile de achiziții pentru beneficiarii publici în sensul solicitării unor cerințe clare în documentațiile de atribuire, precum și a controalelor efectuate de către AFIR în scopul de a eficientiza procesul de achiziții publice; acțiuni similare au fost întreprinse și pentru beneficiarii privați.
- criteriile de selecție care vor fi detaliate în cadrul legislativ național (ghiduri, proceduri) vor avea o mai mare doză de acuratețe, vor fi mai clare și verificabile;
- a fost eliminată posibilitatea de a aplica proiecte integrate (care să prevadă investiții din mai multe tipuri de operațiuni: ex. infrastructură socială și infrastructură apă/apă uzată) deoarece puteau fi prioritizate proiecte care aveau ca și componentă infrastructura socială fără a fi majoritară la nivel de proiect.

Cu privire la aspectele referitoare la investițiile pentru protejarea patrimoniului cultural de interes local, principala problemă identificată a fost legată de necorelarea punctajului acordat pentru criteriul de selecție referitor la proiectele care promovau investiții în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale, cu valoarea acestui tip de investiții.

Pentru perioada 2014-2020, a fost aleasă o altă abordare, în sensul sprijinirii acestui tip de investiții printr-o submăsură separată, cu o alocare specifică.

Pentru o bună acoperire teritorială din punct de vedere al tipurilor de acţiuni şi al potenţialilor beneficiari, inclusiv a facilitării accesului acestora la diverse fonduri, iar pe de altă parte pentru asigurarea unui sistem eficient de implementare care să conducă la o bună administrare şi în final la o dezvoltare echilibrată şi durabilă în elaborarea PNDR, s-a urmărit asigurarea demarcării şi complementarităţii între FEADR şi alte fonduri.

De asemenea, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea sprijinului în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Măsura 7 creează premisele îndeplinirii priorităților identificate în strategia privind îmbunătățirea infrastructurii la scară mică din mediul rural precum și protejarea patrimoniului și moștenirii culturale din mediul rural.

În urma analizei realizate de AM și Agenția de plată, pe baza experienţei dobândite în perioada de programare 2007-2013, se poate concluziona că verificarea şi controlul măsurii sunt asigurate atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.6.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.6.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea infrastructurii la scară mică, inclusiv infrastructura turistică la scară mică menționată la articolul 20 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Dacă este cazul, o derogare specifică pentru a permite sprijinirea unei infrastructuri la scară mai mare pentru investiții în banda largă și în energia din surse regenerabile

-

Informații privind aplicarea perioadei de grație menționate la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 807/2014

-

Standardele minime pentru eficiența energetică menționate la articolul 13 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014

-

Definirea pragurilor menționate la articolul 13 litera (e) din [AD DR - C(2014)1460]

-

8.2.6.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Modernizare: cuprinde lucrările de construcții-montaj și instalații privind reabilitarea infrastructurii si/sau consolidarea construcțiilor, reutilarea/dotarea, extinderea (dacă este cazul) aparținând tipurilor de investiții derulate prin măsură, care se realizează pe amplasamentele existente, fără modificarea destinației/funcționalității inițiale. **Patrimoniul cultural imobil de interes local de clasa B** este definit în legislatia naţională (Legea 422/2001) ca fiind reprezentat de monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local şi în cazul în care sunt aflate în proprietate publică, pot fi declarate, potrivit legii, de interes public naţional sau local, după caz, prin hotărâre a Guvernului iniţiată de Ministerul Culturii şi Cultelor, respectiv prin hotărâre a consiliilor locale, judeţene sau a Consiliului General al Municipiului Bucureşti, cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor. **Cămin cultural** – instituție înființată în scopul propagării culturii în spațiul rural.

8.2.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

8.2.7.1. Temei juridic

Articolul 21, alin.(1), lit. (a) și Articolul 22 din **Regulamentul (UE) nr. 1305/2013**;

Articolul 6 din **Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014**;

Anexa I, Partea 1, secțiunea 8, pct.2, lit. (e) – 7 din **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014**.

8.2.7.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Suprafața totală a Fondului Forestier Național (FFN) și a Vegetației Forestiere din Afara Fondului Forestier Național (VFAFFN) s-a menținut la un nivel constant în timp, astfel că la nivelul anului 2012 aceasta era de 6.746.906 ha (INS), reprezentând cca 28.3% din suprafața totală a fondului funciar național, sub media europeană de 37,6%, și sub nivelul optim pentru România identificat de Institutul de Cercetări şi Amenajări Silvice, respectiv 35%.

În comparație cu distribuția proporțională relativ egală a principalelor forme de relief la nivelul fondului funciar național, la nivelul FFN se constată un dezechilibru evident in ceea ce privește repartiția acestora pe principalele forme de relief, cu marea majoritate a pădurilor localizate în zonele de munte (52%) și deal (37%) și cu un deficit pregnant de suprafețe acoperite cu pădure în zona de câmpie (11%). În conformitate cu prevederile Codului Silvic, judeţele în care suprafaţa pădurilor reprezintă mai puţin de 16% din suprafaţa totală a fondului funciar sunt considerate *zone deficitare în păduri*.

Deşi una din cele mai importante măsuri din cadrul PNDR în ceea ce priveşte sechestrarea carbonului şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice, mai ales în zonele deficitare în păduri, măsura similară implementată prin PNDR 2007-2013 a fost intr-o măsură foarte mică accesată. Astfel, la sfârşitul anului 2013 erau contractate 29 de proiecte, cu o valoare publică totală de 2.4 mil. euro, reprezentând cca. 1% din alocarea publică totală iniţială de cca. 230 mil. euro. Principala cauză identificată pentru slaba accesare a măsurii fiind nerecunoaşterea costurilor reale necesare creării unor păduri cu structuri adaptate condiţiilor locale şi rezistente la stresul climatic.

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030 și Strategiei Naţionale a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020, precum și o obligație și prioritate națională definită în cadrul Codului Silvic. Strategia Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier recunoaşte, de asemenea, potenţialul de a contribui al pădurilor prin sechestrarea carbonului la obiectivul global de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Împădurirea terenurilor agricole și neagricole este o măsură menită, în principal, să contribuie la reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă prin captarea CO2, la reducerea eroziunii solului, cresterea retentiei apei in sol, precum și la adaptarea agriculturii din România la schimbările climatice așteptate, caracterizate prin creşterea temperaturilor medii anuale şi scăderea volumului de precipitaţii. Astfel, trupurile de pădure, perdelele sau cordoanele forestiere de protecție nou create pe terenurile agricole și neagricole, mai ales în zonele de câmpie, vor avea efecte pozitive asupra climatului local, contribuind la

combaterea efectelor secetelor excesive, ameliorarea climatului local şi a regimului hidric edafic, reducând evaporaţia şi transpiraţia la nivelul plantelor. În regiunile de munte şi deal, crearea de suprafețe împădurite contribuie la reducerea eroziunii solului, îmbunătăţirea capacităţii de retenţie a apei și atenuarea riscului la inundaţii şi a efectelor negative ale viiturilor. Pe lângă influenţa pozitivă asupra condiţiilor de climă, pădurile nou create contribuie și la creșterea diversității biologice la nivel local prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere. Prin funcţiile de natură ecologică, socială şi economică, pădurile furnizează şi alte bunuri şi servicii pentru societate, cum ar fi produsele lemnoase şi nelemnoase, spaţiu de recreere, înfrumuseţarea peisajului, care completează raţionamentul intervenţiei prin această măsură.

Gestionarea pădurilor din România se realizează în baza a 11 principii de bază definite de Codul Silvic, care au în vedere respectarea celor șase criterii de gestionare durabilă a pădurilor definite de Conferința Ministerială pentru Protecția Pădurilor în Europa, precum și a celor trei principii directoare stabilite la nivel european prin noua strategie a Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier, acestea constituind, de asemenea, baza noii strategii a silviculturii din România, aflată în faza de definitivare.

În vederea susținerii obiectivelor legate de conservarea biodiversității locale, beneficiarii Măsurii 8, pentru suprafețele de pădure nou înființate, pot aplica pentru sprijinul acordat în baza Măsurii 15 plăți pentru anagajamente de silvomediu, numai după ce ultima lucrare de întreţinere prevăzută prin proiectul tehnic a fost executată.

Prin realizarea de trupuri de pădure și perdele forestiere în baza măsurii M08 se asigură condițiile creării de zone de tranziție propice conservării și dezvoltării biodiversității locale, susținută în principal prin trupurile de pădure existente, pentru care sprijinul acordat în baza măsurii M15 contribuie suplimentar la obiectivele de conservare și dezvoltare a biodiversității. În acest fel cele doua măsuri (M08 si M15) contribuie în mod sinergic la obiectivul gestionării durabile a ecosistemelor forestiere și conservarea și dezvoltare a biodiversității specifice terenurilor forestiere.

Legătura măsurii cu nevoile identificate

Sprijinul acordat prin această măsură va contribui, în principal, la nevoia de creștere a suprafețelor împădurite (Nevoia 14). Totodată, prin efectele benefice asupra componentelor de mediu locale, măsura se adresează, în mod secundar, nevoilor de protecție și îmbunătățire a resurselor de sol (Nevoia 16), de adaptare la efectele schimbărilor climatice (Nevoia 17), precum și de reducere a nivelului de emisii GES (Nevoia 18).

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul unei sub-măsuri:

sM8.1 - Împăduriri şi crearea de suprafeţe împădurite

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie (DI)

DI 5E - *Promovarea conservării şi a sechestrării carbonului în agricultură şi silvicultură*

Prin realizarea de trupuri de pădure și perdele forestiere se va promova stocarea carbonului în biomasa vegetală (din sol și de deasupra solului), în materia organică moartă, precum și în sol.

Efecte secundare:

Măsura 8 este direct programată sub domeniul de intervenție indicat anterior. În plus, este de așteptat ca măsura să contribuie indirect la obiectivele aferente domeniilor de intervenție următoare:

DI 4A - *Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene*

Trupurile de pădure şi perdelele forestiere de protecție nou create vor contribui la creșterea diversității biologice prin refacerea habitatelor și ecosistemelor locale și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere.

DI 4B - *Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor*

Crearea de suprafețe împădurite va contribui la ameliorarea regimului hidric, îmbunătăţirea capacităţii de retenţie a apei, atenuarea riscului la inundaţii, precum şi la diminuarea efectelor negative ale viiturilor.

DI 4C - *Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului*

Împăduririle promovate prin Măsura 8 vor contribuie la reducerea eroziunii eoliene a solului, în special în zonele de câmpie, precum şi la reducerea eroziunii solului provocată de viituri în zonele de deal şi munte.

Contribuția la obiectivele transversale "mediu" si "climă"

Suprafețele forestiere create prin această măsură contribuie în mod direct la reducerea concentraţiei de gaze cu efect de seră din atmosferă şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin promovarea sechestrării carbonului şi a măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice (ex. perdele forestiere de protecţie), precum şi indirect la obiectivele de protecţie a mediului prin reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, precum și prin refacerea biodiversității locale.

8.2.7.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.7.3.1. 8.1 Împăduriri şi crearea de suprafeţe împădurite

Submăsură:

- 8.1 - sprijin pentru împădurire/crearea de suprafețe împădurite

8.2.7.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul acordat prin această sub-măsură are ca obiectiv creşterea suprafeţei ocupate de păduri la nivel național prin promovarea împăduririi suprafeţelor agricoleşi neagricole, contribuind astfel la susţinerea sechestrării carbonului, adaptarea la efectele schimbărilor climatice, reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, precum și la refacerea și conservarea biodiversității locale.

Sprijinul acordat acoperă costurile legate de:

- lucrările de înființare a plantației, inclusiv costurile cu realizarea proiectului tehnic de împădurire și împrejmuirea plantației,
- întreţinerea plantaţiilor pe o perioadă de maximum 6 ani, conform proiectului tehnic de împădurire,
- efectuarea a maximum două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv,
- acoperirea pierderilor de venit agricol pentru o perioadă de 12 ani pentru suprafața împădurită.

Lucrările de împădurire (lucrările de înființare, împrejmuire și întreținere) se execută în baza unui proiect tehnic care va respecta *Normele tehnice nr. 1* (în cazul realizării de trupuri de pădure) sau *Normele tehnice nr. 2* (în cazul realizării de perdele forestiere de protecție), precizate în capitolul *Trimiteri la alte acte legislative,* şi care va fi elaborat de persoane fizice sau persoane juridice de specialitate atestate de autoritatea naţională în domeniul silviculturii pentru proiectarea şi/sau executarea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare din domeniul silvic.

Formulele şi schemele de împădurire vor lua în considerare numai speciile forestiere din *listele speciilor forestiere de arbori şi arbuşti utilizate în lucrările de împăduriri* prezentate la capitolul *"Informaţii specifice măsurii"* .

Materialul forestier utilizat la lucrările de împădurire trebuie să respecte prevederile legale în vigoare referitoare la producerea, comercializarea şi importul materialelor forestiere de reproducere (precizate în capitolul *Trimiteri la alte acte legislative*).

Lucrările de îngrijire ale arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv se vor realiza avându-se în vedere ca indicele de închidere a coronamentului să nu scadă sub valoarea de 0,7. Anii de efectuare a lucrărilor de îngrijire a arboretelor sunt prevăzuți în proiectul tehnic de împădurire.

Lucrările de înființare a plantațiilor forestiere se vor realiza în maximum 2 ani de la data semnării angajamentului.

Plantaţia forestieră realizată în baza prezentei sub-măsuri va fi menținută pe suprafaţa care face obiectul proiectului cel puţin pe perioada de implementare a angajamentului, respectând condițiile referitoare la realizarea lucrărilor de împădurire, întreținere a plantațiilor și îngrijire a arboretelor prevăzute de fişa măsurii. Se va avea în vedere ca pe toată perioada cuprinsă între data finalizării ultimei lucrări de întreținere a plantației și data finalizării angajamentului indicele de închidere a coronamentului să nu scadă sub valoarea de 0,7.

În cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, constatat conform prevederilor legale de către autoritățile publice desemnate, dacă pierderile de puieți depășesc pragul de 20%, costurile cu refacerea plantației pot fi acoperite până la maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației aferente terenurilor agricole. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc înainte de efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din primul an vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc după efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, dar înainte de efectuarea celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din anul doi vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici. Pentru a fi eligibil pentru acoperirea costurilor cu

refacerea plantației beneficiarul va trebui să demonstreze că lucrările inițiale de înființare a plantației au fost planificate și executate în conformitate cu prevederile normelor tehnice nr. 1 sau 2, după caz.

Următoarele categorii de teren nu sunt eligibile pentru sprijin prin această măsură:

- terenuri grevate de sarcini, conform evidenţelor cadastrelor locale,
- terenuri care fac obiectul unor litigii,
- terenuri menţionate la momentul depunerii aplicaţiei în programe sau planuri naţionale sau locale de amenajare a teritoriului ca deservind un interes public major ,
- pajişti naturale permanente, cu excepţia celor afectate, conform proiectului tehnic, de fenomene de degradare a solului, și anume: eroziune de suprafaţă foarte puternică şi excesivă, eroziune de adâncime (ogaşe, ravene, torenţi), alunecări active, prăbuşiri, surpări şi scurgeri noroioase, prezența aglomerărilor de pietriş, bolovăniș, grohotiş, stâncării şi depozite de aluviuni torenţiale, sărăturare sau aciditate puternică, prezența nisipurilor mobile),
- terenurile agricole pentru care există angajamente în derulare pentru agro-mediu şi climă și agricultură ecologică.

Dacă suprafața de pădure creată în baza schemei este defrișată pe parcursul derulării sau după finalizarea angajamentului, cu excepția situațiilor de forță majoră, aceasta nu va mai putea beneficia de nicio plată acordată pe suprafață agricolă prin intermediul IACS până la vârsta exploatabilității precizată în proiectul tehnic.

Deținătorii de teren agricol şi neagricol nu trebuie să facă obiectul altor forme de sprijin din Fondurile ESI sau alte fonduri publice pentru aceeaşi suprafaţă de teren pe perioada de acordare a sprijinului în baza sub-măsurii 8.1, cu excepția, după caz, a schemelor de plăţi directe (Pilonul I al PAC) sau a plăţilor compensatorii acordate pe suprafaţă prin măsurile de dezvoltare rurală pentru care sunt eligibili.

8.2.7.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat prin această măsură este reprezentat de costuri standard, care se referă la:

- Prima de înființare a plantațiilor forestiere (denumită în cadrul măsurii ***Prima 1***), care acoperă și costurile de realizare a proiectului tehnic de împădurire și împrejmuire a plantației.
- Prima anuală acordată pe unitatea de suprafaţă (denumită în cadrul măsurii ***Prima 2***), pentru o perioada de 12 ani, pentru acoperirea costurilor de întreținere și îngrijire a plantaţiei forestiere și pentru compensarea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi.

Deținătorii de terenuri agricole și neagricole proprietate a statului și deținătorii de terenuri agricole și neagricole proprietate a unităților administrativ teritoriale (UAT) sau asociaţii ale acestora, beneficiază numai de sprijinul acordat în baza *Primei 1*.

Numai deţinătorii de terenuri agricole, încadraţi în categoria fermierilor activi (fermier activ conform notificării României în baza art.9 din Regulamentul (UE) 1307/2013) la momentul depunerii aplicației, pot beneficia de compensații pentru acoperirea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi terenurilor (componentă a Primei 2).

8.2.7.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

Art. 91, alin. (2) și art. 92 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanţarea, gestionarea şi monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor CEE nr. 352/78, CE nr. 165/94, CE nr. 2799/98, CE nr. 814/2000, CE 1290/2005 şi CE nr. 485/2008 ale Consiliului,

Art.9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de abrogare a Regulamentului CE nr. 637/2008 al Consiliului şi a Regulamentului CE nr. 73/2009 al Consiliului,

Orientări privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (2014/C 249/01),

Legislaţie Naţională:

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1648 din 31.10.2000 de aprobare a *Normelor tehnice privind compoziţii, scheme şi tehnologii de regenerare a pădurilor şi de împădurire a terenurilor degradate* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.1);

Ordinul ministrului agriculturii, alimentaţiei şi pădurilor nr. 636 din 23.12.2002 *privind aprobarea Îndrumărilor tehnice silvice pentru înfiinţarea, îngrijirea şi conducerea vegetaţiei forestiere din perdelele forestiere de protecţie* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.2*);*

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1672 din 07.11.2000 privind aprobarea *Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.3),

Legea nr. 107 din 15 iunie 2011 *privind comercializarea materialelor forestiere de reproducere, cu modificările și completările ulterioare.*

8.2.7.3.1.4. Beneficiari

Beneficiarii sprijinului prin această măsură sunt deţinătorii publici și privați de teren agricol şi neagricol și formele asociative ale acestora.

În cazul terenurilor aflate în proprietatea statului, sprijinul se poate acorda doar dacă autoritatea care gestionează respectivele terenuri este un organism privat sau o unitate administrativ teritorială (UAT) de nivel LAU 2.

8.2.7.3.1.5. Costuri eligibile

Solicitanţii vor primi sprijin pentru împădurirea terenurilor agricole şi neagricole, constând în cele două tipuri de prime acordate. Costurile eligibile pentru cele două tipuri de prime sunt următoarele:

Costuri eligibile pentru calcularea ***Primei 1***:

- Costuri necesare întocmirii proiectului tehnic de împădurire (variabile în funcție de suprafața împădurită, care acoperă cheltuieli efectuate înaintea încheierii angajamentului). Formula de calcul

(*formula 1*) a valorii cheltuielilor pentru proiectul tehnic se prezintă mai jos la titlul "*sume şi rate de sprijin",*

- Costuri legate de lucrările pentru înființarea plantației (costuri standard pentru cele trei tipuri de forme de relief – câmpie, deal, munte și cele două categorii de teren – agricol, neagricol),
- Costuri cu împrejmuirea plantației.

Costuri eligibile pentru calcularea ***Primei 2***:

- Costuri legate de lucrările de întreținere a plantației pentru o perioadă de maximum 6 ani (perioada în care se efectuează lucrările de întreținere a plantației este stabilită în cadrul proiectului tehnic de împădurire) - costuri standard pentru fiecare an de întreținere a plantației și cele trei tipuri de forme de relief (câmpie, deal, munte);
- Costuri necesare realizării lucrărilor de îngrijire a arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv (costuri standard pentru două lucrări de îngrijire a arboretelor pe cele trei tipuri de forme de relief – câmpie, deal, munte);
- Compensații pentru acoperirea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi terenurilor agricole, acordate pentru o perioadă de 12 ani;

Alte costuri eligibile:

- Costuri pentru refacerea plantației acordate în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației (până la maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației, dacă pierderile de puieți depășesc pragul de 20%).
- Costuri legate de lucrările de întreținere a plantației pentru anul I sau pentru anul II, după caz, pentru suprafața plantației neafectată de un eveniment produs de factori biotici sau abiotici, în cazul refacerii plantației ca urmare a apariției unui astfel de eveniment.

Costuri neeligibile:

- Înfiinţarea de plantaţii de arbori din specii forestiere cu ciclu scurt de producție, arbori cu creștere rapidă întrebuințați pentru producerea de energie sau pomi de Crăciun.

8.2.7.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- ***Terenurile*** eligibile sunt cele agricole şi cele neagricole (conform definiţiilor prevăzute de fişa tehnică a măsurii) situate pe întreg teritoriul naţional.
- Suprafaţa terenului propus pentru împădurire în vederea realizării de ***perdele forestiere de protecție*** va fi de cel puţin 0,5 ha iar suprafaţa compactă minimă împădurită va fi de cel puţin 0,1 ha.
- Suprafaţa terenului propus pentru împădurire în vederea realizării de ***trupuri de pădure*** va fi de cel puţin 1 ha, iar suprafaţa compactă minimă împădurită va fi de cel puţin 0,5 ha.
- Persoanele aflate în dificultate aşa cum sunt definite conform prevederilor *Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvarea şi restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate* nu sunt eligibile.
- Proiectele de împădurire pe terenurile aflate în siturile Natura 2000 trebuie să corespundă obiectivelor stabilite pentru aceste zone, fiind însoţite de Acord de mediu/Aviz Natura 2000.

8.2.7.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Principii privind stabilirea criteriilor de selecţie:

- Principiul amplasării terenului (se va acorda prioritate terenurilor propuse pentru împădurire situate în zonele deficitare în păduri, precizate în capitolul ”Alte informații suplimentare specifice măsurii”);
- Principiul mărimii plantaţiei (se va acorda prioritate terenurilor propuse pentru împădurire cu suprafaţă mai mare);
- Principiul funcției de protecție (se va acorda prioritate realizării de perdele forestiere de protecție);
- Principiul funcţiei de reabilitare a terenurilor (se va acorda prioritate împădurii terenurilor situate în UAT afectate de fenomene de aridizare, eroziune sau salinizare, în funcție de valorile indicelui de ariditate, gradului de eroziune sau gradului de salinizare);
- Principiul diversității speciilor (se va acorda prioritate lucrărilor de împădurire care propun cel puţin 2 specii de bază în compoziţie).

Principiile de selectie vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitantilor, o mai buna utilizare a resurselor financiare și directionarea acestora in conformitate cu prioritatile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.7.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

În cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, constatat conform prevederilor legale de către autoritățile publice desemnate, dacă pierderile de puieți depășesc pragul de 20%, costurile cu refacerea plantației pot fi acoperite până la maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc înainte de efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din primul an vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc după efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, dar înainte de efectuarea celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din anul doi vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici.

Valoarea maximă a sprijinului public pentru un proiect, care înglobează toate costurile aferente Primelor 1 şi 2 care vor fi plătite pe toată durata de aplicare a angajamentului, este de 7.000.000 euro.

Valorile primelor anuale acordate pentru lucrările de împădurire sunt prezentate în Tabelul nr. 8.2.M8.1 de mai jos.

Costul întocmirii proiectului tehnic de împăduriri este calculat in baza formulei 1.

Cost proiectare = VB + n*VM*2%, (denumită în cadrul măsurii *formula 1*)

unde

- VB - costul minim necesar pentru elaborarea unui proiect de împădurire pe suprafața minimă admisă – 590 (euro)
- n (ha) – numărul total de hectare propus pentru împădurire în cadrul proiectului
- VM (euro) – costul mediu național de împădurire a unui hectar de teren agricol și neagricol (înființarea și întreținerea plantațiilor) – 8.889 euro

	EUR/ha	Terenuri agricole			Terenuri neagricole		
		Câmpie	Deal	Munte	Câmpie	Deal	Munte
	Prima 1 (*rândul 1+rândul 2+rândul 3*)						
1	Proiect tehnic	Conform formulei 1	Conform formulei 1	Conform formulei 1	Conform formulei 1	Conform formulei 1	Conform formulei 1
2	Înființare	3994	2528	2619	4393	2639	2730
3	Împrejmuire	2081	2081	2081	2081	2081	2081
	Prima 2 (*rândul 5…10* + rândul 12…13* + rândul 15)** * în funcţie de anul de aplicare şi de solicitarea beneficiarului						
4	Lucrări de întreţinere (maximum 6 ani)						
5	Întreţinere anul 1	1138	1443	487	1138	1443	487
6	Întreţinere anul 2	2423	1923	1295	2423	1923	1295
7	Întreţinere anul 3	1671	1438	1198	1671	1438	1198
8	Întreţinere anul 4	899	834	109	899	834	109
9	Întreţinere anul 5	632	465	109	632	465	109
10	Întreţinere anul 6	632	465	55	632	465	55
11	Lucrări de îngrijire (2 ani)						
12	Îngrijire 1	191	191	191	191	191	191
13	Îngrijire 2	157	157	262	157	157	262
14	Compensaţii pentru acoperirea pierderilor de venit agricol (12 ani)** (*rândul 15*)						
15	Marja netă standard	190	190	190	-	-	-
** Suplimentar, beneficiarii pot solicita pentru terenul împădurit eligibil sprijin acordat din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) prin schemele de plăți directe pentru care sunt eligibili.							

Tabel 8.2 M8.1 - Valorile primelor anuale acordate pentru lucrările de împădurire

8.2.7.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.7.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către AM și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare rezultatele controalelor efectuate inclusiv în perioada de programare anterioară, așa cum prevede articolul 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

În perioada de programare 2014-2020, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- nedeclararea tuturor suprafețelor din cadrul exploatației, unde se solicită acest lucru,
- identificarea corectă a parcelelor agricole și neagricole,
- perioada de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere),
- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei pentru beneficiarii care trebuie să respecte criteriile,

- stabilirea conformității în ceea ce privește respectarea prevederilor proiectului tehnic de împădurire referitoare la compoziția de împădurire, schema de plantare şi a lucrărilor executate verificate,
- stabilirea indicelui de închidere a coronamentului după parcurgerea lucrărilor de îngrijire a arboretelor,
- conditii climatice extreme, precum seceta si temperaturi foarte ridicate vara, in zonele cu deficit mare de suprafata împădurită, care pot influența dezvoltarea plantațiilor.

8.2.7.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Dintre măsurile luate pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor, menţionăm:

- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole și neagricole,
- promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a implementării angajamentului,
- definirea de proceduri clare de control al respectării compoziției, schemelor de plantare, indicelui de închidere a coronamentului şi a lucrărilor executate verificate, bazat şi pe sistemul utilizat de autorităţile din domeniul forestier pentru controlul proiectelor de împăduriri,
- sistemul de sancţiuni dezvoltat pentru măsura de împăduriri și crearea de suprafețe împădurite va trebui să fie unul progresiv, nivelul penalităţilor aplicate beneficiarilor să fie corelat cu impactul rezultat în urma nerespectării diferitelor cerințe din proiectul tehnic de împăduriri sau prevăzute în fișa măsurii,
- în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici vor fi prevăzute măsuri de refacere a plantațiilor în scopul atingerii obiectivelor vizate.

Respectarea prevederilor angajamentului de către beneficiari va fi verificată prin metode administrative şi pe teren, asigurându-se eficacitatea şi eficienţa acestora prin prevederile procedurale specifice. Verificările administrative vor viza toate angajamentele aflate în derulare, bazându-se pe informaţiile înregistrate în sistemul informatic de gestionare a cererilor de finanţare/plată şi pe verificări încrucişate cu alte baze de date relevante (inclusiv IACS şi LPIS). Verificările pe teren vor fi făcute asigurându-se reprezentativitatea şi nivelul adecvat al eşantioanelor de control, prin verificări vizuale şi documentare care să confirme respectarea prevederilor proiectului tehnic și al fișei măsurii.

Manualele de proceduri aferente etapelor fluxului procedural (promovarea măsurilor şi informarea beneficiarilor, depunerea şi administrarea cererilor de plată, analiza de risc şi eşantionarea, controlul pe teren şi supracontrolul, autorizarea plăţilor, monitorizarea şi raportarea) vor fi elaborate de Agenţia de Plăţi (sau o altă entitate delegată dacă este cazul) şi avizate de Autoritatea de Management, înaintea aprobării la nivelul Ministerului. În vederea asigurării expetizei tehnice necesare asigurării unor verificări eficiente, pot fi încheiate acorduri de delegare ale unor funcţii specifice sau protocoale de colaborare cu instituţiile specializate.

8.2.7.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agențiile de Plăți pe baza experienţei din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.7.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate pentru lucrările de înființare, împrejmuire, întreţinere și îngrijire a plantaţiilor forestiere a fost realizată prin expertiza Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură ”Marin Drăcea” (fost ICAS). Datele pentru înființare, întreținere și îngrijire au fost cuantificate pe principalele compoziţii de împădurire şi zone geografice (câmpie, deal, munte) și au avut în vedere prevederile *Normelor tehnice nr.1*, *Normelor de timp și producție unificate pentru lucrări din silvicultură*, tarifele orare corespunzătoare valorii manoperei pentru muncitori (medii lunare furnizate de Institutului Naţional de Statistică (INS) cuprinzând perioada aprilie 2013 - martie 2014, precum și prețurile medii utilizate de Regia Națională a Pădurilor pentru vânzarea de puieți forestieri (media preţurilor pe diverse categorii de puieţi, folosindu-se preţurile puieţilor forestieri în vigoare în sezonul 2013-2014 la 29 direcţii silvice) și pentru executarea lucrărilor de împădurire (media preţurilor utilizate de 12 direcţii silvice, conform contractelor în vigoare la data efectuării studiului pe care le au cu terţi pentru executarea acestui tip de lucrări). Formulele de împădurire pentru care s-au conceput și calculat devizele estimative sunt cele care apar cu frecvența cea mai mare în *Normele tehnice nr.1.*

Costurile standard aferente împrejmuirii plantației forestiere au fost determinate în anul 2017 în baza *Normelor de timp și producție unificate pentru lucrări din silvicultură,* utilizând tarifele orare corespunzătoare valorii manoperei pentru muncitori, furnizate de INS (medii lunare cuprinzând perioada septembrie 2016 - august 2017).

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de înființare a plantației ICAS a utilizat costuri cu pregătirea terenului (cosit, scarificat, arat, discuit, taierea tufisurilor/arbustilor, ș.a.) și costuri cu înființarea plantațiilor (achiziționarea puieților forestieri, pichetarea terenului în vederea împăduririi, plantarea puieţilor în teren pregătit sau nepregătit, retezarea tulpinii puieţilor după plantare, lucrări de prevenire şi combatere a bolilor şi dăunătorilor ş.a).

Formula (*formula 1*) de calcul a costului întocmirii proiectului tehnic de împăduriri a fost propusă de ICAS și ajustată de MADR. Astfel, procentul de 2% din *formula 1* a fost asimilat procentului de 3% din HG 363/2010 *privind aprobarea standardelor de cost pentru obiective de investitii finanțate din fonduri publice,* reprezentând procentul alocat cheltuielilor cu proiectarea şi ingineriea, din valoarea investiţiei de bază.

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de întreținere a plantației ICAS a utilizat costuri ale lucrărilor necesare a fi realizate pentru a asigura reuşita plantaţiei atât din punct de vedere al calităţii cât şi al cantităţii, costuri care includ revizuirea plantației, lucrările de completare, mobilizarea manuală și mecanică a solului, pichetarea terenului în vederea realizării lucrărilor de completare, retezarea tulpinii puieţilor după plantare, descopleșirea speciilor forestiere de specii ierboase și lemnoase, lucrările de prevenire şi combatere a bolilor şi dăunătorilor, ş.a.. Lucrările de completare a plantaţiei sunt prevăzute a se executa numai în cadrul lucrărilor de întreţinere planificate a se executa în anii 2 şi 3. Lucrările de completare au ca scop acoperirea pierderilor naturale de puieţi, procentul de completare diferind în funcţie de localizarea plantaţiei, respectiv în zona de câmpie, deal sau munte.

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de îngrijire a arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv, ICAS a utilizat costuri cu descopleșirea, degajarea și curățirea arboretelor.

Calculul costurilor standard aferente împrejmuirii plantației forestiere au fost determinate avându-se în vedere perimetrul mediu al unei suprafețe de pădure de 5,3 ha, reprezentând suprafața compactă medie a trupurilor de pădure/perdelelor forestiere de protecție din cererile de sprijin aferente primei sesiuni de depunere a cererilor de sprijin în cadrul submăsurii, desfășurată în perioada noiembrie 2016 - martie 2017.

Perimetrul mediu a rezultat din media perimetrelor a trei forme geometrice regulate (cerc, pătrat, dreptunghi). Pentru împrejmuirea plantației s-a optat pentru soluția tehnică de gard format din stâlpi de lemn și sârmă ghimpată.

Metodologia de calculul pentru pierderea de venit agricol aferentă terenului împădurit a avut la bază datele furnizate de Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului (ICPA).

Valoarea compensației pentru pierderea de venit pentru terenurile agricole reprezintă **80% din valoarea marjei nete standard,** rezultată prin scăderea din valorea marjei brute standard medii stabilite la nivel naţional pentru terenurile arabile (pentru calcul se utilizează doar marjele brute standard medii pentru principalele 7 culturi de câmp ca și pondere în suprafața agricolă cultivată, calculată pentru perioada 2007-2011 - date furnizate de Anuarul Statistic al României), a cheltuielilor fixe legate de combustibili (valori înregistrate în perioada 2008-2012 – informatii furnizate de INS) şi forţa de muncă aferente lucrărilor agricole specifice terenurilor arabile (media anilor 2009-2012 conform Anuarului statistic al României – indicator: *Costul mediu orar al forţei de muncă pe salariat pentru Activităţile „Agricultură, vânătoare şi servicii anexe*"). În cadrul metodologiei s-au utilizat date specifice terenurilor arabile deoarece măsura vizează în primul rând împădurirea terenurilor din această categorie. Prioritizarea împăduririi terenurilor arabile în cadrul măsurii se face atât prin intermediul criteriilor de eligibilitate (majoritatea pajiştilor permanente nefiind eligibile) cât şi prin cel al criteriilor de selecţie (terenurile arabile situându-se în marea majoritate în zonele deficitare în păduri). Pentru evitarea supracompensării, din valoarea calculată a marjei nete standard se deduce valoarea posibilelor venituri pe care beneficiarul le-ar putea avea din efectuarea lucrărilor de îngrijire a arboretelor, apreciate la 20% din valoarea marjei nete standard pe toata perioada de implementare a angajamentului.

Compensația pentru pierderea de venit se acordă numai beneficiarilor care împăduresc terenuri agricole. Pentru terenurile neagricole s-a considerat că nu există o pierdere de venit, acestea nefiind utilizate pentru obținerea de venit din agricultură.

Descrierea metodologiei de calcul a costurilor standard aferente sub-măsurii 8.1 este prezentată în Anexa Cap 8.2 – *Metodologia de calcul a costurilor standard aferente M.8*.

În cadrul capitolului 18 sunt prezentate documentele emise de organismele independente care ***certifică calculele costurilor standard***, în conformitate cu prevederile art. 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

8.2.7.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea și justificarea dimensiunii exploatației peste care sprijinul va fi condiționat de prezentarea unui plan de gestionare a pădurilor sau a unui instrument echivalent

În conformitate cu prevederile Codului silvic, toate pădurile incluse în FFN, indiferent de mărimea sau forma de proprietate, trebuie să fie gestionate în baza prevederilor amenajamentelor silvice.

Definirea unui „instrument echivalent"

Nu se aplică.

[Împădurire și crearea de suprafețe împădurite] Identificarea speciilor, a suprafețelor și a metodelor care urmează a fi utilizate pentru a se evita împădurirea inadecvată, în conformitate cu articolul 6 litera (a) din

Regulamentul delegat nr. 807/2014, inclusiv descrierea condițiilor de mediu și de climă din zonele în care este prevăzută împădurirea, în conformitate cu articolul 6 litera (b) din respectivul regulament

Măsura se va aplica pe întreg teritoriul național.

- Speciile utilizate în cadrul proiectelor tehnice sunt specii adaptate condițiilor locale, utilizate în cadrul formulelor de împădurire menționate în cadrul Normele tehnice nr.1 și nr.2, fiind prezentate la capitolul ”Informații specifice măsurii”. Listele de specii sunt rezultatul unei adaptări pe baza listelor prezentate în cele două norme tehnice. Au fost excluse speciile care nu sunt autohtone sau hibrizii utilizați în lucrările de împăduriri în România (ex. Quercus rubra, Populus euramericana). Au fost păstrate totuși specii care, deși nu sunt autohtone, s-au adaptat condițiilor locale, fiind foarte importante pentru lucrările de reconstrucție ecologică sau pentru împădurirea zonelor afectate de fenomene de deșertificare (ex. Robinia pseudoacacia).

- Proiectele de împădurire realizate pe terenuri aflate în siturile Natura 2000 trebuie să corespundă obiectivelor stabilite pentru aceste zone. De asemenea, pajiştile naturale permanente, cu excepţia celor afectate de fenomene de degradare a solului (conform proiectului tehnic) nu sunt eligibile pentru finanțare, conform precizărilor din fișa măsurii. În acelaşi timp, terenurile agricole aflate sub angajamente de agro-mediu şi climă și agricultură ecologică nu pot fi împădurite prin această măsură. Totodată, în conformitate cu prevederile HG 445/2009 *privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului* **împădurirea terenurilor pe care nu a existat anterior vegetaţie forestieră** (cum este cazul terenurilor agricole/neagricole pe care se vor efectua lucrări de împădurire în baza M08) este o activitate supusă procedurii de stabilire a necesității efectuării evaluării impactului asupra mediului. Pentru realizarea etapei de evaluare inițială, titularul proiectului de împăduriri va solicita emiterea acordului de mediu la autoritatea pentru protecţia mediului, prin depunerea unei notificări privind intenţia de realizare a proiectului. Astfel prin parcurgerea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, se are în vedere evitarea împăduririi inadecvate a habitatelor sensibile, cum ar fi zonele umede, precum și a efectelor negative asupra zonelor cu valoare ecologică ridicată.

- Prin normele tehnice de împadurire se urmărește crearea de păduri adaptate condițiilor locale de climă și sol. Astfel, la alegerea speciilor se are în vedere realizarea de culturi forestiere corespunzătoare condițiilor staționale, funcțiilor ecologice, sociale și economice atribuite în prealabil. Pentru aceasta, într-o primă etapă se stabilește compoziția-țel optimă de referință pentru fiecare suprafață destinată lucrărilor de împădurire. Prin compoziția-țel optimă de referință se înțelege asocierea și proporția speciilor din cadrul unui arboret, care îmbină în modul cel mai favorabil exigențele ecologice ale speciilor din cele mai valoroase provenienţe, cu cerințele social economice, în momentul final al existenței lui. Ca urmare, prin normele tehnice se solicită ca pentru stabilirea speciilor și a formulelor și tehnologiilor de împădurire, în cadrul fiecărui proiect tehnic de împăduriri să se realizeze o analiză ecosistemică a condițiilor staționale – sol și climă – și a vegetației existente, naturală sau introdusă și chiar a vegetației ierbacee, care să se finalizeze prin întocmirea fișei staționale specifice fiecărui proiect. Aceasta, în cadrul proiectului tehnic de împăduriri, va fi însoțită și de o cartare stațională la scară mare a suprafețelor care urmează a se împăduri. Pentru asigurarea corespondenței între cerințele speciilor forestiere utilizate în lucrările de împădurire și specificul condițiilor naturale, normele tehnice oferă posibilitatea alegerii speciilor, compoziţiilor, schemelor şi tehnologiile de împădurire dintr-un număr de total de 257 de combinații (Grupe ecologice și Grupe staționale). Astfel, specificitatea ecologică a fiecărei zone care urmează a fi împădurită este reprezentată de una din combinațiile de grupe ecologice sau grupe staționale.

- Până la închiderea stării de masiv și încheierea angajamentului, gestionarea tuturor plantațiilor forestiere se va realiza în baza proiectului tehnic de împădurire. După închiderea stării de masiv modul de gestionare

a pădurii, prevăzut și în proiectul tehnic, trebuie să fie compatibil cu prevederilor Codului silvic și a legislației din domeniul forestier.

[Împădurire și crearea de suprafețe împădurite] Definirea cerințelor de mediu minime menționate la articolul 6 din Regulamentul delegat nr. 807/2014

Prin aplicarea Normelor tehnice nr.1 și nr.2, completată de restricțiile impuse de fișa tehnică a măsurii și reglementările din legislația națională de protecția mediului, cerințele minime de protecția mediului specificate la art.6 punctele (a) – (d) din Regulamentul 807/2014 sunt îndeplinite pentru proiectele sprijinite în cadrul acestei măsuri.

Astfel, pe lângă cele menționate în secțiunea *Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite, Identificarea speciilor, a suprafețelor și a metodelor care urmează a fi utilizate pentru a se evita împădurirea inadecvată, în conformitate cu articolul 6 litera (a) din Regulamentul delegat nr. 807/2014, inclusiv descrierea condițiilor de mediu și de climă din zonele în care este prevăzută împădurirea, în conformitate cu articolul 6 litera (b) din respectivul regulament ,* referitoare la respectarea cerințelor minime de protecția mediului, prin aplicarea Normelor tehnice nr.1 și nr.2 sunt îndeplinite și cerințelor minime de protecția mediului specificate la art.6 alineatul (c) și alineatul (d) punctului (i), indiferent de suprafața pe care urmează a se realiza lucrările de împăduriri.

[instituirea de sisteme agroforestiere] specificații minime și numărul maxim de arbori care vor fi plantați și, când ajung la maturitate, care trebuie reținute, pe hectar și specii forestiere care urmează să fie utilizate, astfel cum se menționează la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

[Înființarea de sisteme agroforestiere] Indicarea beneficiilor pentru mediu ale sistemelor sprijinite

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] Dacă este relevant, lista speciilor de organisme dăunătoare pentru plante care ar putea cauza un dezastru

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] Identificarea zonelor de pădure clasificate ca prezentând un risc mediu spre ridicat de incendiu forestier pe baza planului de protecție a pădurilor

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] În cazul acțiunilor preventive referitoare la dăunători și la boli, descrierea producerii unui dezastru relevant, susținută de dovezi științifice

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

[Investiții în ameliorarea rezilienței și a valorii ecologice a ecosistemelor forestiere] Definirea tipurilor de investiții eligibile și a rezultatelor preconizate ale acestora în ceea ce privește mediul și/sau utilitatea lor publică

Nu se aplică sub-măsurii 8.1.

8.2.7.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.7.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

8.2.7.4.2. Măsuri de atenuare

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

8.2.7.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

8.2.7.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

8.2.7.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea și justificarea dimensiunii exploatației peste care sprijinul va fi condiționat de prezentarea unui plan de gestionare a pădurilor sau a unui instrument echivalent

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

Definirea unui „instrument echivalent”

Nu se aplică.

[Împădurire și crearea de suprafețe împădurite] Identificarea speciilor, a suprafețelor și a metodelor care urmează a fi utilizate pentru a se evita împădurirea inadecvată, în conformitate cu articolul 6 litera (a) din Regulamentul delegat nr. 807/2014, inclusiv descrierea condițiilor de mediu și de climă din zonele în care este prevăzută împădurirea, în conformitate cu articolul 6 litera (b) din respectivul regulament

Speciile forestiere de arbori și arbuști utilizate în lucrările de împăduriri în cadrul măsurii, pentru realizarea de trupuri de pădure sunt:
 	
• <u>Arbori</u>
  o Stejar pedunculat (Quercus robur)
  o Stejar pufos (Quercus pubescens)

- Stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora)
- Cer (Quercus cerris),
- Gârniță (Quercus frainetto)
- Gorun (Quercus petraea)
- Fag (Fagus sylvatica)
- Păr sălbatic (Pirus pyraster)
- Cireş sălbatic (Prunus avium)
- Măr (Malus sylvestris)
- Nuc comun (Juglans regia)
- Mesteacăn (Betula pendula)
- Ulm de câmp (Ulmus minor)
- Ulm de Turkestan (Ulmus pumila)
- Ulm de munte (Ulmus glabra)
- Tei argintiu (Tilia tomentosa)
- Tei de deal (Tilia cordata)
- Tei cu frunza mare (Tilia platyphyllos)
- Anin negru (Alnus glutinosa)
- Anin alb (Alnus incana)
- Mojdrean (Fraxinus ornus)
- Frasin comun (Fraxinus excelsior)
- Frasin cu frunză îngustă (Fraxinus angustifolia)
- Frasin pufos (Fraxinus pallisiae)
- Salcie albă (Salix alba)
- Salcie căprească (Salix caprea)
- Salcie plesnitoare (Salix fragilis)
- Salcâm (Robinia pseudoacacia)
- Glădiță (Gleditsia triacanthos)
- Carpen (Carpinus betulus)
- Cărpiniță (Carpinus orientalis)
- Castan (Castanea sativa)
- Plop alb (Populus alba)
- Plop negru (Populus nigra)
- Paltin de câmp (Acer platanoides)
- Paltin de munte(Acer pseudoplatanus)
- Arțar tătăresc (Acer tataricum)
- Jugastru (Acer campestre)
- Scoruş (Sorbus aucuparia)
- Sorb (Sorbus torminalis)
- Molid (Picea abies)
- Brad(Abies alba)
- Larice (Larix decidua)
- Pin silvestru (Pinus sylvestris)
- Pin negru (Pinus nigra)
- Zâmbru (Pinus cembra)
- Ienupăr (Juniperus communis)

- Arbuști
  - Alun (Corylus avellana)
  - Alun turcesc (Crylus colurna)

- Păducel (Crataegus monogyna)
- Corn (Cornus mas)
- Coacăz negru (Ribes nigrum)
- Măceș (Rosa canina)
- Călin (Viburnum opulus)
- Liliac (Syringa vulgaris)
- Cătină albă (Hippophae rhamnoides)
- Lemn câinesc (Ligustrum vulgare)
- Scumpie (Cotinus coggyria)
- Sălcioară (Eleagnus angustifolia)
- Sânger (Cornus sanguinea)
- Cătina roșie (Tamarix ramosissima)
- Pațachină (Rhamnus frangula)
- Jneapăn (Pinus mugo)
- Vișin (Prunus cerasus)

Speciile forestiere de arbori și arbuști utilizate în lucrările de împăduriri în cadrul măsurii, pentru realizarea de perdele forestiere de protecție sunt:

- Stejar pedunculat (Quercus robur)
- Stejar pufos (Quercus pubescens)
- Stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora)
- Cer (Quercus cerris)
- Salcâm (Robinia pseudoacacia)
- Glădiță (Gleditsia triacanthos)
- Ulm de Turkestan (Ulmus pumila)
- Pin negru (Pinus nigra)
- Nuc comun (Juglans regia)
- Măr (Malus sylvestris)
- Paltin de câmp (Acer platanoides)
- Paltin de munte(Acer pseudoplatanus)
- Tei argintiu (Tilia tomentosa)
- Tei de deal (Tilia cordata)
- Tei cu frunza mare (Tilia platyphyllos)
- Oţetarul roşu (Rhus typhina)
- Sălcioară (Eleagnus angustifolia)
- Jugastru (Acer campestre)
- Arțar tătăresc (Acer tataricum)
- Vişinul turcesc (Prunus mahaleb)
- Socul negru (Sambucus nigra)
- Maclura (Maclura pomifera)
- Păducel (Crataegus monogyna)
- Sânger (Cornus sanguinea)
- Scumpia (Cotynus coggygria)
- Liliacul (Syringa vulgaris)
- Cătina roşie (Tamarix ramoisissima)

[Împădurire și crearea de suprafețe împădurite] Definirea cerințelor de mediu minime menționate la articolul 6 din Regulamentul delegat nr. 807/2014

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 8.1.

[instituirea de sisteme agroforestiere] specificații minime și numărul maxim de arbori care vor fi plantați și, când ajung la maturitate, care trebuie reținute, pe hectar și specii forestiere care urmează să fie utilizate, astfel cum se menționează la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Nu se aplică sub-măsura specifică.

[Înființarea de sisteme agroforestiere] Indicarea beneficiilor pentru mediu ale sistemelor sprijinite

Nu se aplică sub-măsura specifică.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] Dacă este relevant, lista speciilor de organisme dăunătoare pentru plante care ar putea cauza un dezastru

Nu se aplică sub-măsura specifică.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] Identificarea zonelor de pădure clasificate ca prezentând un risc mediu spre ridicat de incendiu forestier pe baza planului de protecție a pădurilor

Nu se aplică sub-măsura specifică.

[Prevenirea și repararea daunelor cauzate de incendiile de pădure, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale] În cazul acțiunilor preventive referitoare la dăunători și la boli, descrierea producerii unui dezastru relevant, susținută de dovezi științifice

Nu se aplică sub-măsura specifică.

[Investiții în ameliorarea rezilienței și a valorii ecologice a ecosistemelor forestiere] Definirea tipurilor de investiții eligibile și a rezultatelor preconizate ale acestora în ceea ce privește mediul și/sau utilitatea lor publică

Nu se aplică sub-măsura specifică.

8.2.7.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Beneficiarii măsurii care sunt eligibili pentru orice componentă a *Primei 2* trebuie să respecte normele privind eco-condiţionalitatea, prevăzute de Titlul VI al Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, stabilite prin legislaţia naţională, pe toate terenurile agricole aparţinând exploatației agricole și pe toată perioada angajamentului. Modificările PNDR 2014 - 2020 - versiunea 6 referitoare la înlocuirea sintagmei ”*contract de finanțare*” cu cea de ”*angajament*” și cea referitoare la eligibilitatea terenurilor împădurite prin sub-măsura 8.1 pentru plățile acordate prin schemele de plăți directe din FEGA, în baza art. 32 alin (2) lit. (b) (ii) din Regulamentul

(UE) nr. 1307/ 2013, se aplică inclusiv beneficiarilor selectați în primele două sesiuni de depunere a a cererilor de sprijin.

Definiţii relevante pentru măsura 8. ***Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor***

Terenul agricol reprezintă o suprafaţă de teren din categoriile de folosinţă teren arabil, pajiști permanente și culturi permanente, care au fost folosite în scopuri agricole pe parcursul ultimilor 2 ani. Terenul agricol eligibil destinat împăduririi trebuie să fi fost declarat la Agenţia de Plăţi şi Intervenţie pentru Agricultură (APIA) în urmă cu cel puţin 2 ani (minim 2 campanii integrale de primire a cererilor unice de plată pe suprafaţă), iar pentru acest teren trebuie să fi fost respectate în această perioadă standardele de eco-condiţionalitate relevante.

Terenul neagricol reprezintă o suprafaţa de teren care nu este utilizată în scop agricol (inclusă în blocurile fizice identificate în LPIS - Land Parcel Identification System) sau care are utilizare agricolă şi are categoriile de folosinţă teren arabil, pajişti permanente şi culturi permanente, fiind identificată în LPIS, dar pentru care nu a fost asigurat un nivel minim de întreţinere prin respectarea standardelor de eco-condiţionalitate relevante pe parcursul ultimilor 2 ani (minim 2 campanii integrale de primire a cererilor unice de plată pe suprafaţă).

Pădurea reprezintă o suprafață de teren care se întinde pe mai mult de 0,25 ha, cu arbori mai înalți de 5 m și consistența de peste 10%. (Conform definiției din Codul silvic (L46/2008 - art.2 (1)), adaptată prin includerea consistenței de 10% conform R1305/2013 - art.2 (1) (r).

Perdelele forestiere de protecție reprezintă formaţiunile cu vegetaţie forestieră, amplasate la o anumită distanţă unele faţă de altele sau faţă de un obiectiv cu scopul de a-l proteja împotriva efectelor unor factori dăunători şi/sau pentru ameliorarea climatică, economică şi estetico-sanitară a terenurilor. În categoria perdelelor de protecție se încadrează și cordoanele forestiere.

Starea de masiv reprezintă stadiul din care o regenerare se poate dezvolta independent, ca urmare a faptului că exemplarele componente ale acesteia realizează o desime care asigură condiţionarea lor reciprocă în creştere şi dezvoltare, fără a mai fi necesare lucrări de completări şi întreţineri.

Amenajamentul silvic reprezintă documentul de bază în gestionarea pădurilor, cu conţinut tehnico-organizatoric şi economic, fundamentat ecologic, întocmit pe o perioadă de 10 (5) ani și aprobat de autoritatea publică centrală care răspunde pentru silvicultură.

Unitatea de producţie şi/sau protecţie reprezintă suprafaţa de fond forestier pentru care se elaborează un amenajament silvic.

Zonele deficitare în păduri sunt reprezentate de judeţele în care suprafaţa pădurilor reprezintă mai puţin de 16% din suprafaţa totală. Conform datelor INS zonele (județele) deficitare în păduri sunt:

- Călărași – 4,4% din suprafața totală a județului este acoperită cu păduri
- Teleorman – 5,1%
- Constanța – 5,4%
- Ialomița – 5,9%
- Brăila – 6,0%
- Galați – 9,8%

- Giurgiu – 10,8%
- Olt – 10,9%
- Dolj – 11,5%
- Botoșani – 11,7%
- Tulcea – 12%
- Timiș – 12,5%
- Vaslui – 15,1%
- Ilfov – 15,9%

8.2.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)

8.2.8.1. Temei juridic

Articolul 27 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013

8.2.8.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Procesul de restituire a terenurilor care a început în 1990 a dus la o pondere mare (92,9%) a fermelor mici (mai puțin de 5 ha), care utilizează 29,7% din SAU, restul fermelor utilizand 70,3% din SAU. Structura duala a agriculturii românești are o mare influență asupra competitivității, viabilitatii și productivitatii.

Sprijinul financiar limitat pentru înființarea și funcționarea formelor asociative, precum și reticența și interesul scăzut al producătorilor agricoli de a se asocia, a condus la menținerea acestei structuri duale fără modificări semnificative în ultimii ani.

Dimensiunea medie a unei exploataţii româneşti (3,4 ha SAU/fermă), este de peste 4 ori mai mică decât cea europeană (14,3 ha SAU), iar gradul de fragmentare este unul foarte ridicat, suprafaţa medie a parcelei fiind de 0.45 ha, fiecare fermier deţinând în medie 4.8 parcele (2013).

Această structură, nefavorabilă în principal exploataţiilor agricole mici, precum şi cooperarea insuficientă a producătorilor agricoli, a determinat o slabă dezvoltare a sectorului. Creşterea competitivităţii acestui sector este condiţionată de valorificarea pe piaţă a unor produse agricole corespunzătoare din punct de vedere calitativ şi cantitativ.

Adaptarea producţiei la cerinţele pieţei poate fi accelerată semnificativ de asocierea producătorilor agricoli, care are drept consecinţă conştientizarea acestora asupra importanţei aplicării unor tehnologii de producţie unitare, corespunzătoare solicitărilor procesatorilor sau comerţului cu ridicata.

Deşi în PNDR 2007-2013 a existat o măsură 142 „Înfiinţarea grupurilor de producători", totuşi reprezentativitatea lor este foarte scăzută, astfel că în noiembrie 2013 erau recunoscute 149 de grupuri şi organizatii de producători, fiind selectate pentru finanţare 72 de grupuri de producători pentru, cereale şi plante oleaginoase, lapte şi produse lactate, carne de porc, carne de pasăre şi ouă, carne ovine şi caprine, miere şi produse din miere etc.

Principalele motive au fost interesul scăzut și nivelul de conștientizare al producătorilor, problemele economice și financiare (lipsa de resurse / credit), precum și aspectele privind pregătirea membrilor grupurilor de producatori, consilierea și consultanța pe proiecte.

Cel mai important factor în perioada de programare anterioară, care a avut efecte negative asupra constituirii grupurilor de producători a fost legislația națională (modificarea continuă a legislației în domeniu, impozitarea schimburilor comerciale între membri și grupul de producători).

O serie de acțiuni pentru a aborda aceste constrângeri sunt avute în vedere în scopul îmbunătățirii condițiilor de implementare a măsurii în perioada 2014-2020 (vezi sectiunea "Verificabilitate și control").

În cazul sectorului pomicol, factorul principal ce a condus la declinul sectorului este fărâmiţarea excesivă a terenurilor, cu precădere în zona colinară, favorabilă culturilor pomicole.

În contextul problemelor structurale ale sectorului pomicol (dimensiunea mică și fărâmițarea exploatațiilor, numărul mare de exploatații de mici dimensiuni etc.), dar și a efectelor schimbărilor climatice şi a gradului redus de adaptare la cerinţele pieţei, asocierea și cooperarea dintre producători sunt esențiale în ceea ce privește consolidarea puterii de negociere, procurarea utilajelor și tehnologiilor agricole, creşterea gradului de acces la credite, introducerea inovațiilor și a ideilor noi de management.

Obiectivul principal al structurilor de acest tip este valorificarea produselor membrilor, astfel degrevând producătorul de sarcina vânzării producției, ceea ce contribuie direct la o mai bună integrare a producătorilor agroalimentari pe piață şi la nivelul lanţurilor scurte de aprovizionare.

Prin aceasta măsură, in contextul STP se va acorda sprijin pentru înființarea grupurilor de producători în scopul asigurării legăturii cu piaţa, îmbunătățirii şi adaptării producției atât la cerințele pieței (incluzând aspectele legate de caracterul cantitativ, calitativ și continuu al aprovizionării, și de siguranță alimentară) cât și la preferințele consumatorilor.

Având în vedere cele menționate anterior, în cadrul acestei măsuri, inclusiv 9a, se va prioritiza asocierea fermelor mici în sectoarele cu un grad mare de fărămițare a exploatațiilor agricole și obținerea de produse de calitate.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul acordat prin această măsură va contribui la rezolvarea nevoilor „Restructurarea, consolidarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață” (007), „Înființarea de grupuri și cooperative de producători” (008) și „Lanțuri alimentare integrate” (009), așa cum sunt identificate în secțiunea 4.2 a PNDR.

De asemenea, în contextul STP, sprijinul acordat prin această măsură, va contribui la abordarea următoarelor nevoi: „Ferme pomicole competitive” (002) și „Grupuri de producători și cooperarea funcțională a fermierilor și a actorilor din sectorul pomicol” (004), așa cum sunt identificate în secțiunea 4.2 a STP.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a două sub-măsuri:

- înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură, sM9.1,
- înființarea de grupuri și organizații de producători în sectorul pomicol, sM9.1a.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

DI 3A *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanţul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, creșterea valorii adăugate a produselor agricole, promovarea pe piețele locale, a circuitelor scurte de aprovizionare, grupurilor de producători și a organizațiilor interprofesionale*

Sprijinul acordat prin sub-masurile 9 si 9a va incuraja asocierea micilor producători,si poate facilita transformarea fermelor de dimensiuni mici în ferme familiale comerciale. Prin promovarea producției/ / comercializarii in comun, fermierii pot depăși constrângerile cauzate de dimensiunea redusa a exploatatiilor, atunci cand fermierii opereaza in mod individual. Asocierea micilor producatori poate imbunătăţi aprovizionarea pieţelor locale prin livrarea ritmică a unor cantităţi de produse agricole de calitate adaptate cerinţelor consumatorilor si va contribui la atingerea unui nivel mai ridicat de competitivitate în domeniul agroalimentar printr-o mai bună integrare a acestora în lanţul agroalimentar.

De asemenea, asocierea fermierilor din sectorul pomicol va conduce la creșterea competitivității sectorului și va facilita obținerea produselor cu valoare adăugată mare.

Efecte secundare

Măsura 9, inclusiv 9a, este programată direct sub domeniul de intervenție indicat anterior. În plus, este de așteptat ca măsura să contribuie indirect la obiectivele aferente domeniilor de intervenție 1A si 1B (datorită capacității crescute de inovare și transfer de cunoștințe a grupurilor de producători), 2A (prin creșterea puterii de negociere, achiziționarea în comun a input-urilor, facilitarea accesului membrilor la utilaje și tehnologii moderne etc.).

De asemenea, Masura 9 contribuie indirect și la obiectivele aferente domeniilor de intervenție 4B, 4C, 5B, 5C, 5D, 5E prin promovarea practicilor cu un impact redus asupra resurselor de sol și apă, prin investițiile colective care sunt în general mult mai eficiente în ceea ce privește consumul de resurse și care conduc la scăderea emisilor de substanțe dăunatoare (GES, amoniac etc.), prin creșterea accesului fermierilor la energie din surse regenerabile și prin menținerea plantațiilor pomicole existente sau prin înființarea unor plantații noi.

Contribuţia la temele orizontale

Mediu şi climă

Prin anagajamentul de asociere a membrilor grupurilor de producători şi prin cerintele ce vor fi incluse in planul de afaceri al grupului de producători (de exemplu: respectarea standardelor comunitare de mediu si climă) vor putea fi promovate si respectate bunele practici de mediu, iar realizarea unor investiţii colective va putea asigura o eficientă mai mare in ceea ce priveste gestionarea apei si a deşeurilorsi va facilita utilizarea surselor de energie regenerabilă în folosul membrilor săi.

În ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, grupurile de producatori pot ajuta micile exploatații ale membrilor sa contribuie intr-o masura mai mare la atenuarea acestora, prin furnizarea de consultanta, de exemplu cu privire la practici agricole imbunătățite şi adoptarea unor măsuri agronomice practice pentru a spori rezistența sistemelor agricole la inundații și secete, inclusiv prin posibilitatea promovării prin intermediul planului de afaceri a unor investiții colective (gestionarea gunoiului de grajd).

Bunele practici de mediu și managementul eficient al resurselor sunt, de asemenea, fundamentale pentru dezvoltarea sustenabilă a exploatațiilor pomicole.

Grupurile de producători din sectorul pomicol pot avea o contribuție importantă la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice prin acțiuni practice pentru a atinge țintele agreate. Acest lucru poate fi descris în planurile de afaceri și poate fi revizuit în mod regulat pentru a ține cont de schimbarea condiţiilor iniţiale.

De exemplu, o acțiune ce poate fi desfășurată de grupurile de producatori și care contribuie la atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice poate fi colectarea deșeurilor vegetale ale membrilor în scopul valorificării directe către producătorii de energie electrică și termică sau procesarea și valorificarea/utilizarea produsului final în folosul membrilor.

În mod complementar, se va asigura îmbunătățirea accesului la acțiunile de informare și diseminare a rezultatelor, serviciile de consultanță, inclusiv la rezultatul activităților de cercetare, printr-un transfer mai bun al rezultatelor cercetării şi inovării în sectorul agroalimentar facilitat de către grupurile operaţionale din cadrul PEI.

Inovare

Datorită cooperarii dintre micii fermieri sunt posibile actiuni inovative ce nu pot fi realizate în afara unei forme asociative precum dezvoltarea de noi metode de păstrare a producției agroalimentare pentru creșterea siguranței alimentare, de produse adaptate mai bine cerințelor pieței și de metode de utilizare a deşeurilor și de epurare a apei pentru protejarea mediului.

8.2.8.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.8.3.1. 9.1 Înfiinţarea grupurilor de producători în sectorul agricol

Submăsură:

- 9.1 - înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură

8.2.8.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Domeniul de acţiune al măsurii îl constituie încurajarea înfiinţării şi funcţionării administrative a grupurilor de producători, recunoscute în conformitate cu prevederile legislaţiei naţionale în vigoare, în scopul:

- Îmbunătăţirii performanţelor generale si cresterea veniturilor exploataţiilor agricole;
- Unei mai bune integrări pe piață a producătorilor primari prin adaptarea producției acestora la cerințele pieței și comercializarea în comun a producției lor;
- Creării și promovării lanțurilor scurte;
- Respectării standardelor comunitare de mediu și climă, siguranță alimentară etc.

Sprijinul se acordă grupurilor de producători recunoscute conform legislaţiei naţionale în vigoare, pentru următoarele categorii: produse agricole, produse horticole (exceptând grupurile sprijinite prin

subprogramul pomicol care acopera speciile de pomi si arbusti fructiferi din Anexa I a STP), produse de origine animala, mixte.

8.2.8.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijin forfetar, degresiv, plătit in transe anuale ,pentru o perioadă care nu poate depăși cinci ani de la data la care grupul de producători a fost recunoscut, acordat in baza unui plan de afaceri.

8.2.8.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

-

Legislație Națională

Ordonanţa nr. 37/2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice aprobată cu modificări şi completări **prin Legea nr. 338/2005,** cu completarile si modificarile ulterioare.

8.2.8.3.1.4. Beneficiari

Grupurile de producători din sectorul agricol (exceptând grupurile sprijinite prin sub-programul pomicol) care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă înainte de solicitarea sprijinului, dar după 1 ianuarie 2014.

8.2.8.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile sunt cele rezultate din înființarea și funcționarea grupurilor de producători din sectorul agricol, prevăzute în planul de afaceri necesare pentru atingerea obiectivelor propuse.

Cheluieli neeligibile

Nu vor fi eligibile în cadrul acestei măsuri cheltuielile pentru fuzionarea grupurilor de producători existente.

8.2.8.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un plan de afaceri care trebuie să detalieze activitățile planificate ale grupului în raport cu una sau mai multe dintre categoriile enumerate mai jos (art. 27 (1) R 1305/2013):
    - o adaptarea producției și produselor producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la cerințele pieței;
    - o introducerea în comun a produselor pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea cumpărătorilor en gros;

- o stabilirea unor norme comune privind informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltării și disponibilității; și
- o alte activități care pot fi desfășurate de către grupurile de producători, cum ar fi dezvoltarea competențelor în materie de exploatare și de comercializare, precum și organizarea și facilitarea proceselor de inovare.

Cerințele specifice minime cu privire la conținutul planului de afaceri vor fi detaliate cadrul naţional de implementare.

8.2.8.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul cooperarii (grupurile de producători care fac parte dintr-un Grup Operațional in cadrul PEI);
- Principiul reprezentativității grupurilor (numărul de membri);
- Principiul calităţii produselor (grupurile care produc, depozitează și comercializează HNV sau produse care participă la scheme de calitate naționale și europene etc.).
- Principiul sectorului prioritar (lapte de bovine, suine, legumicultura, plante tehnice, plante medicinale și aromatice).
- Principiul asocierii exploatatiilor de mici dimensiuni

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor respecta prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

8.2.8.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat este de 100% din cuantumul sprijinului, asa cum este calculat mai jos şi nu poate să depăşească 10% din valoarea producţiei comercializate în primii 5 ani şi suma maxima de 100.000 euro/an.

Ultima rată se va plăti numai după ce s-a verificat dacă planul de afaceri a fost implementat corect.

În cazul nerespectării planului de afaceri, sprijinul se recuperează proporțional cu obiectivele nerealizate.

8.2.8.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.8.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile sunt menționate în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile de reducere a riscurilor sunt menționate în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este menționată în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia pentru calcularea sumelor si ratelor de sprijin este descrisa in sectiunea aplicabila intregii masuri 9

8.2.8.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea procedurii oficiale de recunoaștere a grupurilor și a organizațiilor

Descrierea procedurii oficiale utilizate pentru recunoașterea grupurilor de producători este menționată în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.2. 9.1a Înfiinţarea grupurilor de producători în sectorul pomicol

Submăsură:

- 9.1 - înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură

8.2.8.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

În cadrul acestei măsuri se va sprijini înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol.

Sprijinului acordat prin măsură, va contribui la:

- Îmbunătăţirea performanţelor generale si a veniturilor exploataţiilor pomicole;
- O mai bună integrare pe piață a producătorilor primari prin adaptarea producției acestora la cerințele pieței și comercializarea în comun a producției lor;
- Crearea și promovarea lanțurilor scurte;
- Respectarea standardelor comunitare de mediu si climă, siguranță alimentară etc.;

8.2.8.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijin forfetar, degresiv, plătit in transe anuale, pentru o perioadă care nu poate depăși cinci ani de la data la care grupul de producători a fost recunoscut, acordat in baza unui plan de afaceri.

8.2.8.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

-

Legislatie |Națională

Ordonanţa nr. 37/2005 privind recunoaşterea şi funcţionarea grupurilor şi organizaţiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole şi silvice aprobată cu modificări şi completări **prin Legea nr. 338/2005,** cu completarile si modificarile ulterioare.

8.2.8.3.2.4. Beneficiari

Grupurile de producători din sectorul pomicol care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă după 1 ianuarie 2014 şi înainte de solicitarea sprijinului.

8.2.8.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile sunt cele rezultate din înființarea și funcționarea grupurilor de producători din sectorul pomicol, prevăzute în planul de afaceri.

Cheltuieli neeligibile

Nu vor fi eligibile în cadrul acestei măsuri cheltuielile pentru fuzionarea grupurilor de producători existente.

8.2.8.3.2.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un plan de afaceri care trebuie să detalieze activitățile planificate ale grupului în raport cu una sau mai multe dintre categoriile enumerate mai jos (art. 27 (1) R 1305/2013):
    - adaptarea producției și produselor producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la cerințele pieței;
    - introducerea în comun a produselor pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea cumpărătorilor en gros;
    - stabiliriea unor norme comune privind informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltării și disponibilității; și
    - alte activități care pot fi desfășurate de către grupurile de producători, cum ar fi dezvoltarea competențelor în materie de exploatare și de comercializare, precum și organizarea și facilitarea proceselor de inovare.
- Investițiile prevăzute în planul de afaceri vor fi efectuate în UAT prezente în anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP, cu excepția celor legate de culturile în sere și solarii și pepinierele.

Cerințele specifice minime cu privire la conținutul planului de afaceri vor fi detaliate cadrul legislativ naţional de implementare.

8.2.8.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul cooperarii (grupurile care fac parte dintr-un Grup Operational in cadrul PEI);
- Principiul reprezentativității grupurilor (numărul de membri);
- Principiul calităţii produselor (grupurile care produc, depozitează și comercializează produse care participă la scheme de calitate naționale și europene, HNV etc.).
- Principiul asocierii exploatatiilor de mici dimensiuni.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 “Selecția operațiunilor” al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

8.2.8.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat este de 100% din cuantumul sprijinului, asa cum este calculat mai jos şi nu poate să depăşească 10% din valoarea producţiei comercializate în primii 5 ani şi suma maxima de 100.000 euro/an.

Ultima rată se va plăti numai după ce s-a verificat dacă planul de afaceri a fost implementat corect.

În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează sprijinul, proporțional cu obiectivele nerealizate.

8.2.8.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.8.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile sunt menționate în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile de reducere a riscurilor sunt menționate în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este menționată în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia pentru calcularea sumelor si ratelor de sprijin este descrisa in sectiunea aplicabila intregii masuri 9.

8.2.8.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea procedurii oficiale de recunoaștere a grupurilor și a organizațiilor

Descrierea procedurii oficiale utilizate pentru recunoașterea grupurilor de producători este menționată în secțiunea aplicabilă întregii măsuri 9.

8.2.8.4. Posibilitatea de a verifica şi a controla măsurile şi/sau tipurile de operaţiuni

8.2.8.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Având în vedere că spre deosebire de perioada anterioară de programare când a existat sesiune continuă pentru accesarea măsurii, în perioada de programare 2014-2020, pentru o mai bună direcționare a sprijinului, selectarea grupurilor de producători se face în baza unui proces competitiv.

- Se estimează că pot aparea o serie de riscuri specifice precum proceduri inadecvate de verificare și control, încadrarea incorectă a solicitanților în categoria beneficiarilor eligibili, neadaptarea sistemelor informatice ale AP la fluxurile procedurale sau actualizarea cu întârziere a acestora, nivel redus de informare al solicitanților cu efecte directe asupra calitatii planurilor de afaceri si asupra conștientizării beneficiilor aduse de organizarea într-o formă asociativă.
- Alte riscuri importante sunt reprezentate de reticenţa şi interesul scăzut al producătorilor agricoli faţă de formele asociative, datorită: nivelului de conştientizare (lipsa informaţiilor şi a experienţei în astfel de activităţi, conştientizarea redusă a fermierilor în ceea ce priveşte avantajele rezultate dintr-o acţiune comună); aspectelor economice şi legislative (insuficienţa surselor de finanţare pentru începerea unei activităţi economice, lipsa de interes a unităţilor de prelucrare a produselor primare din sectorul agricol pentru a încheia contracte comerciale, modificarea continuă a legislaţiei în domeniu, impozitarea schimburilor comerciale între membrii și grupul de producători); aspectelor privind pregătirea, consilierea şi consultanţa (gradul diferit de pregătire al persoanelor implicate în formele asociative, precum şi înţelegerea diferită a scopurilor şi principiilor de funcţionare ale acestora, insuficienţa serviciilor de consiliere şi concentrarea acestora pe aspectul cantitativ şi nu pe cel calitativ şi economic).

8.2.8.4.2. Măsuri de atenuare

Pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor se vor putea lua urmatoarele măsuri:

- Stabilirea unor criterii de selecție a beneficiarilor transparente și verificabile șș o bună informare a potenţialilor beneficiari asupra acestora;
- Actualizarea și optimizarea Sistemului IT existent la nivelul AFIR cu noile fluxuri administrative, în scopul reducerii riscului și îmbunătățirii verificării și controlului măsurii;
- Definirea clară a beneficiarilor în cadrul național legislativ de implementare conform prevederilor programului și verificarea încadrării acestora conform legislației naționale prin încheiere de protocoale și acorduri cu entitățile responsabile (APIA, ONRC etc.) în scopul verificării corectitudinii informațiilor furnizate;
- Informarea solicitanților cu privire la eligibilitatea cheltuielilor, continutul planului de afaceri și la alte elemente esențiale ale măsurii prin ghiduri, pliante, site-uri web și acțiuni de informare.
- Utilizarea măsurilor de transfer de cunoștințe și consiliere și a acțiunilor de informare în scopul asigurării de sprijin de specialitate pentru informarea și stimularea producătorilor agricoli să se asocieze benevol în grupuri de producători care să funcționeze eficient în beneficiul propriilor membrii.
- Modificarea legislației în domeniu, în scopul facilitării constituirii formelor asociative de acest tip. Modificarile sunt planificate pentru a fi efectuate in anul 2015.
- Elaborarea de proceduri clare și detaliate și eficientizarea sistemelor de control.

8.2.8.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către autoritatea de management și agenția de plăți, luând în considerare rezultatele controalelor efectuate în perioada de programare anterioară in conformitate cu art. 62 din Regulamentul UE 1305/2013.

În urma analizei realizate de autoritatea de management și agenția de plăți pe baza experienţei din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii prin îmbunatățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.8.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Sprijinul se acordă ca procent calculat pe baza producției comercializate anual prin intermediul grupului, cu excepția primului an, cand se poate plăti grupului de producători un sprijin calculat pe baza valorii medii anuale a producției comercializate de membrii acestuia, în ultimii trei ani înainte de aderarea la grup.

Sprijinul se va acorda ca procent din producţia comercializată prin intermediul grupului astfel:

- Anul I - 10%
- Anul II - 8%
- Anul III - 6%
- Anul IV - 5%
- Anul V - 4%

8.2.8.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Descrierea procedurii oficiale de recunoaștere a grupurilor și a organizațiilor

Conform legislaţiei nationale în vigoare (Ordonanţa nr. 37/2005 cu modificări şi completări ulterioare), grupurile sunt recunoscute de către Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale pe baza următoarelor criterii de recunoaştere:

(1) Criteriile generale de recunoaştere:

a) să fie constituit din cel puţin 5 membri care au calitatea de producători agricoli;

b) să deţină un sistem centralizat de contabilitate, facturare, înregistrare şi urmărire cantitativă, calitativă şi valorică a producţiei membrilor;

c) să dispună de personal calificat corespunzător grupei de produse şi/sau produselor pentru care este recunoscut/ă sau să îşi prevadă în actul constitutiv ca în primul an de la recunoaştere să dispună de acest personal ori să contracteze servicii de specialitate;

d) să prevadă în actul constitutiv şi/sau statut cel puţin următoarele obligaţii ale membrilor:

1. să aplice deciziile adoptate în cadrul adunării generale, care privesc date tehnice legate de producţie şi să raporteze datele privind producţia şi protecţia mediului înconjurător;

2. să pună la dispoziţia grupului informaţiile solicitate referitoare la suprafeţele destinate producţiei, tipul de cultură, cantităţile recoltate şi la vânzările directe, în vederea întocmirii statisticilor;

3. să comercializeze un procent minim din producţia proprie prin intermediul grupului de producători, după cum urmează:

(i) 50 % în primul an de la recunoaştere;

(ii) 55 % în al doilea an de la recunoaştere;

(iii) 60 % în al treilea an de la recunoaştere;

(iv) 65 % în al patrulea an de la recunoaştere;

(v) 75 % începând cu al cincilea an de la recunoaştere

e) să prevadă în actul constitutiv şi/sau statut dispoziţii privind:

1.procedurile de promovare, adoptare şi modificare a deciziilor grupului de producători;

2.reglementările care să permită membrilor să verifice grupul de producători şi deciziile adoptate de acesta;

3.regulile de admitere a noilor membri, respectiv durata minimă a calităţii de membru;

4.regulile de excludere şi retragere a membrilor;

5.penalităţile pentru nerespectarea obligaţiilor ce le revin membrilor conform actului constitutiv;

6.modalitatea prin care oferă sau se angajează să ofere, în termenul stabilit la lit. c), membrilor săi asistenţă tehnică de specialitate. Asistenţa tehnică de specialitate poate fi furnizată de membrii grupului, de angajaţi ai acestuia sau de terţe persoane calificate, corespunzător grupei de produse şi/sau produselor pentru care este recunoscut grupul de producători, şi se acordă la cererea membrului/membrilor.

(2) Criteriile specifice de recunoaştere:

a) începând cu anul al doilea de la recunoaştere, grupul de producători trebuie să dovedească prin evidenţă contabilă, pentru anul anterior, valoarea minimă a producţiei comercializate în comun, pentru grupa de produse, respectiv produsele pentru care a obţinut recunoaşterea, stabilită la suma de 30.000 euro echivalent în lei, precum şi faptul că cel puţin 51% din această producţie provine din producţia proprie a membrilor.

8.2.8.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

-

8.2.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28)

8.2.9.1. Temei juridic

Articolul 28 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013

Articolul 11 şi Anexa I, Partea I, pct. 8.2 (e) 9 ale Regulamentul (UE) nr. 808/2014

Articolele 7 şi 9 ale Regulamentului (UE) nr. 807/2014

8.2.9.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Descrierea generală a măsurii

Plăţile de agro-mediu şi climă reprezintă un element cheie necesar integrării problematicii referitoare la protecţia mediului în Politica Agricolă Comună. În România, această măsură are ca scop încurajarea fermierilor (utilizatorilor de terenuri agricole) să adopte, pe baze voluntare, practici agricole care să asigure menţinerea valorii de mediu a zonelor rurale, menţinerea unor habitate specifice terenurilor agricole importante pentru speciile sălbatice prioritare, utilizarea durabilă a resurselor naturale şi păstrarea peisajelor tradiţionale.

Plăţile de agro-mediu sunt necesare pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a zonelor rurale şi pentru a răspunde cererii din ce în ce mai mari a societăţii pentru servicii de mediu. Plăţile acordate prin această măsură trebuie să încurajeze fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecţia şi îmbunătăţirea mediului, a peisajului şi caracteristicilor sale, a resurselor naturale, a solului, precum şi cu cu menținerea diversităţii genetice. Promovarea practicilor agricole tradiţionale, extensive, bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, este necesară pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, contribuind la conservarea biodiversităţii (specii sălbatice şi habitatele acestora, rase locale de animale), protecţia solului şi a apei, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi amoniac, sechestrarea carbonului în biomasă, reducerea riscului de intensivizare, dar şi la un management durabil al resurselor naturale.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 în ceea ce privește creșterea durabilă și ale celui de-al VII-lea Program de acțiune pentru mediu, referiotoare la practicarea unei agriculturi durabile care să asigure gestionarea durabilă a resurselor naturale.Implementarea măsurii de agro-mediu şi climă va contribui, de asemenea, la atingerea obiectivelor strategiilor, politicilor şi programelor europene şi naţionale de conservare a speciilor importante (inclusiv la menținerea raselor locale în pericol de abandon) şi a habitatelor prioritare, menţinere a biodiversității pe terenurile agricole, în special a celor situate pe teritoriul siturilor Natura 2000, precum și la implementarea Cadrului de acțiune prioritară pentru Natura 2000. Promovarea de practici agricole extensive prin măsura de agro-mediu și climă contribuie, totodată, la atingerea obiectivelor de protecție a apelor precizate în cadrul Directivei Cadru Apă, Directivei nitraţi şi Directivei privind gestionarea durabila a pesticidelor, prin reducerea poluării apelor și atenuarea efectelor negative ale viiturilor.

Promovarea practicilor de agricultură extensivă care contribuie la gestionarea durabilă a resurselor naturale, reducerea concentrației de gaze cu efect de seră şi amoniac din atmosferă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice se regăsesc printre prioritățile de finanțare prevăzute prin obiectivele tematice 4 Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse, 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice și

6 Conservarea și protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor din cadrul Acordului de Parteneriat.

Prin măsura de agro-mediu și climă vor fi continuate eforturile întreprinse în perioada de programare 2007-2013 în vederea protecţiei mediului și dezvoltării durabile a zonelor rurale, asigurate prin Măsura 214 - plăți de agro-mediu. Astfel, în perioada de programare 2007-2013, prin Pachetul 1 al Măsurii 214 a fost asigurat un managementul extensiv al pajiștilor cu Înaltă Valoare Naturală (HNV) pe cca. 1.015.000 ha/an, cu un număr de cca. 184.000 de beneficiari pe an. Prin Pachetul 2 au fost promovate practici agricole tradiţionale pe o suprafață de cca. 794.000 ha/an, cu un număr de cca.144.000 de beneficiari pe an. Managementul extensiv al pajiștilor importante pentru păsări a fost asigurat pe o suprafață de cca. 10.400 ha/an prin varianta 3.1 Crex crex a Pachetului 3 și cca. 28.000 ha/an prin varianta 3.2 Lanius minor şi Falco vespertinus a aceluiași pachet, cu un număr de beneficiari pe an de cca. 807, respectiv cca. 512. Înființarea de culturi verzi a fost sprijinită pe o suprafață de cca. 197.000 ha/an, cu un număr de cca. 8000 de beneficiari pe an. Agricultura ecologică a fost sprijinită prin cele cinci variante ale Pachetului 5 (Culturi agricole pe terenuri arabile, Legume, Livezi, Vii și Plante medicinale şi aromatice) pe o suprafață totală de cca. 79.000 ha/an și un număr de cca. 800 beneficiari pe an. Managementul extensiv al pajiștilor importante pentru fluturi (Maculinea sp.) a fost asigurat prin Pachetul 6, suprafața sprijinită fiind de cca. 3.600 ha/an și un număr de cca. 475 beneficiari pe an. Prin Pachetul 7 a fost asigurat managementul durabil al terenurilor arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis), suprafața sprijinită fiind de cca. 52.000 ha/an și un număr de cca. 639 beneficiari pe an.

Măsura de agro-mediu şi climă va crea cadrul necesar aplicării la scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau pasări salbatice), Măsura 10 propune unele angajamente adaptate specificităţii etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităţilor agricole. Astfel, Măsura 10 vizează promovarea următoarelor pachete şi variante ale acestor pachete:

- Pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)
- Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale
    - *varianta 2.1 – lucrări manuale pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe*
    - *varianta 2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe*
- Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări
    - *sub-pachetul 3.1 – Crex crex*
        - *varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru Crex crex*
        - *varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Crex crex*
    - *sub-pachetul 3.2 – Lanius minor şi Falco vespertinus*
        - *varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus*
        - *varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus*
- Pachetul 4 – culturi verzi
- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice
- Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)
    - *varianta 6.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)*
    - *varianta 6.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)*

- Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (*Branta ruficollis*)
- Pachetul 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon
- Pachetul 9 propune 2 sub-pachete, unul aplicat pe terenuri arabile şi sub-pachetul aplicat pe pajişi permanente care are 2 variante:
    - sub-pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*),
    - *sub-pachetul 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)*
        - *varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina),*
        - *varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina).*
- *Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole*
- *Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (Otis tarda)*
    - *sub-pachetul 11.1 – terenuri arabile importante pentru dropie (Otis tarda)*
        - *varianta 11.1.1 – conversia terenurilor arabile în pajişti*
        - *varianta 11.1.2 – zonă de protecție pentru dropie (Otis tarda) pe teren arabil*
    - *sub-pachetul 11.2 – pajişti importante pentru dropie (Otis tarda)*
        - *varianta 11.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru dropie (Otis tarda)*
        - *varianta 11.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru dropie (Otis tarda)*
        - *varianta 11.2.3 – lucrări cu utilaje grele pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*)

Pachetele Măsurii 10 vor face obiectul unor evaluări, pentru a identifica nevoia de consolidare şi/sau diversificare a angajamentelor, din perspectiva contribuției acestora la furnizarea serviciilor de mediu care au ca rezultat protecţia diversităţii biologice (de exemplu prin managementul resurselor naturale pe terenurile arabile utilizate intensiv). Astfel, în situaţia în care se va considera necesar, o revizuire a Măsurii 10 va face obiectul unei viitoare modificare PNDR 2014-2020. Rezultatul evaluării va fi transmis și discutat cu CE.

Majoritatea pachetelor/variantelor Măsurii 10 se adresează unor zone caracterizate de nevoi specifice în ceea ce privește protecția mediului și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

Zonele eligibile selectate pentru implementarea pachetelor-variantelor Măsurii 10 sunt cele prezentate în Figura 8.2.M.10.1-1 – harta P1, P2, P3, P6, P9 şi P11 (Pachetele 1, 2, 3, 6, 9 şi 11) şi în Figura 8.2.M.10.1-2 – harta P5, P7, P9, P10 şi P11 (Pachetele 5, 7, 9, 10 şi 11). Lista zonelor eligibile pentru Pachetele 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10 şi 11, la nivel UAT LAU2, este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13. Pachetele 4 şi 8 au aplicabilitate la nivel naţional.

O ameninţare importantă este intensivizarea agriculturii în zonele selectate şi o posibilă conversie a terenurilor cu Înaltă Valoare Naturală sau a pajiştilor importante pentru păsări sau pentru fluturi în teren arabil sau pajişti utilizate intensiv. Există unele schimbări care arată potenţialul creşterii gradului de intensivizare, cele mai vizibile dintre aceste schimbări fiind sporirea utilizării mijloacelor mecanizate pentru efectuarea lucrărilor agricole şi creşterea gradului de utilizare a îngrăşămintelor chimice şi a substanţelor de protecţie a plantelor. Nivelul mediu de utilizare a fertilizanţilor şi a substanţelor de protecţie a plantelor este încă relativ scăzut, însă este de aşteptat ca acesta să crească semnificativ în strânsă corelare

cu tendinţa de creştere a performanţei în agricultură. Pe langă mecanizare, creşterea utilizării inputurilor ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversităţii speciilor spontane de plante şi a speciilor sălbatice de animale, precum şi cu degradarea unor habitate prioritare, aşa cum este demonstrat de numeroase studii. Pe de altă parte, este evident riscul de abandon al activităţilor agricole pe terenurile afectate de condiţii restrictive de mediu. Provocarea constă în menţinerea acestei bogate resurse - biodiversitatea asociată terenurilor agricole, în faţa schimbărilor socio-economice ce sunt aştepate în mediul rural în perioada următoare. Pentru a reuşi, este nevoie ca sistemele extensive de agricultură să fie susţinute îndeajuns pentru a putea face faţă competiţiei atât cu presiunea de adoptare de sisteme agricole intensive cât şi într-un context mai larg, cu alte activităţi economice emergente cu care agricultura se va putea afla în competiţie pentru utilizarea terenurilor agricole. Aşadar, este necesară încurajarea menţinerii sau adoptării unor practici agricole adresate menţinerii zonelor HNV şi protecţiei speciilor prioritare, dar şi a speciilor comune şi habitatelor acestor specii.

Respectarea standardelor de eco-condiţionalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, a standardelor de înverzire şi a altor cerinţe de bază (ex. activitate agricolă minimă, practici agricole uzuale, cerințe minime de utilizare a îngrășămintelor și pesticidelor) de către beneficiarii măsurii de agro-mediu şi climă va putea permite asigurarea premiselor necesare pentru punerea în practică a unor practici agricole superioare acestor standarde, contribuind astfel în mod conjugat la asigurarea unui management durabil al resurselor naturale (biodiversitate, sol, apă), precum şi la scăderea emisiilor de GES şi amoniac din agricultură. În acelaşi timp, promovarea unor metode agricole adecvate, va asigura o mai bună orientare către atingerea obiectivelor şi ţintelor stabilite pentru calitatea aerului, precum şi o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice, manifestate din ce în ce mai des prin manifestări extreme ale fenomenelor.

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri acoperă doar acele angajamente care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, constituite din:

- standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013,
- criteriile relevante și activitățile minime stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013,
- cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională,
- alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislaţia naţională.

Fiecare pachet/sub-pachet/variantă a M.10 vizează aplicarea de către beneficiari a unor cerinţe specifice care generează costuri suplimentare şi/sau pierderi de venituri pentru fermieri şi sunt strâns legate de atingerea obiectivelor propuse, dar şi a unor cerinţe specifice care nu induc costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri, dar care sunt necesare asigurării consistenţei angajamentelor. Cerinţele specifice care generează costuri suplimentare şi/sau pierderi de venituri sunt identificate în secţiunea „Condiţii de eligibilitate a fiecărui pachet (P).

Prin asigurarea competenţelor necesare implementării angajamentelor, în urma participării la acţiuni de infomare, sau cursuri de formare profesională sau prin accesarea serviciilor de consiliere, beneficiarii măsurii vor asigura premisele atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate. În cadrul Măsurilor 1 și 2 sunt prevăzute acţiuni de formare, activităţi demonstrative și servicii de consultanță, adresate beneficiarilor Măsurii 10, care vizează promovarea gestionării durabile a terenurilor agricole.

Legătura măsurii cu nevoile identificate

Măsura de agro-mediu şi climă se desfăşoară pe patru direcţii principale, răspunzând nevoilor 12, 15, 16 și 17 identificate în cadrul programului :

- Menținerea și îmbunătățirea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole (nevoia 12), acţiunea fiind o extindere pentru perioada 2014-2020 a aplicării Pachetelor 1 şi 2 din cadrul Măsurii 214 „plăţi de agro-mediu" a PNDR 2007-2013, vizându-se în principal zonele cu Înaltă Valoare Naturală, asimilate ponderii ridicate a terenurilor utilizate ca pajişti permanente şi livezi tradiţionale utilizate extensiv. În plus, includerea unui nou pachet (Pachetul 8) adresat sprijinirii reproducției animalelor de fermă din rase tradiționale, adaptate la condiţiile locale de mediu şi climă, va contribui la menținerea diversității genetice animale. În acelaşi timp, includerea noului Pachet 10 va asigura menţinerea unor condiţii de mediu favorabile pentru unele specii de păsări comune terenurilor agricole, statusul şi evoluţia acestora indicând starea globală de conservare şi favorabilitate a habitatelor agricole.
- Protejarea unor specii prioritare (nevoia 12) prin continuarea implementării Pachetelor 3, 6 şi 7 din cadrul măsurii 214 „plăţi de agro-mediu" a PNDR 2007-2013 privind condiţii, dar şi a noilor Pachete 9 şi 11, contribuie la asigurarea condiţiilor speciale de management al pajiştilor sau al terenurilor arabile reprezentative pentru speciile prioritare (păsări sau pentru fluturi).
- Protecţia solului (nevoia 16) şi apei (nevoia 15) prin continuarea aplicării Pachetului 4 - culturi verzi pentru terenul arabil pe întreg teritoriul naţional, în special în zonele cele mai vulnerabile la eroziune și la alte procese de degradare, inclusiv în zonele afectate de constrângeri naturale.
- Adaptarea la efectele schimbărilor climatice (nevoia 17) prin promovarea în cadrul noului Pachet 5 a unor tehnologii și practici de management adecvate la nivelul fermelor.

Contribuţia măsurii la domeniile de intervenţie

Implementarea acestor pachete contribuie la:

- Prioritatea 4 - Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură şi silvicultură
    - DI 4A - Refacerea, conservarea şi dezvoltarea biodiversităţii, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice şi în cadrul activităţilor agricole de mare valoare naturală, precum şi a stării peisajelor europene (Submăsura 10.1 - P1, P2, P3, P6, P7 și, P8, P9, P10 şi P11)

      Aplicarea de către fermieri a unor practici agricole extensive, atât pe suprafeţele de pajişti permanente, cât şi pe terenurile arabile, asigură premisele necesare conservării biodiversităţii. Astfel, stabilirea unor perioade când activităţile agricole nu sunt permise sau a unor zone unde aceste activităţi sunt limitate, reducerea utilizării îngraşămintelor organice şi interzicerea utilizării inputurilor chimice (îngraşăminte şi persticide), precum şi încurajarea menţinerii în ferme a animalelor din rase locale aflate în pericol de abandon, contribuie pe termen mediu şi lung la conservarea biodiversităţii. De asemenea, selectarea unor zone importante (situri Natura 2000, zone care se confruntă cu constrângeri naturale) pentru implementarea angajamentelor asigură menţinerea elementelor importante (specii şi habitate).

    - DI 4C - Prevenirea eroziunii solului şi ameliorarea gestionării solului (Submăsura 10.1 - P4)

Sprijinul acordat pentru înfiinţarea culturilor verzi pe terenurile arabile asigură protecţia solului împotriva eroziunii pe timpul iernii.

- Prioritatea 5 – Promovarea utilizării eficiente a resurselor şi sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii reduse de carbon şi rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar şi silvic
  - DI 5A – Eficientizarea utilizării apei în agricultură (Submăsura 10.1 - P5)

    Încurajarea adoptării unor metode agricole care să asigure scăderea riscului asociat variabilităţii climei în contextul schimbărilor climatice, asigură o alternativă la utilizarea sistemelor de irigaţii. Astfel, în zonele cu risc din perspectiva maniferstării fenomenelor extreme asociate schimbărilor climatice, fermierii pot opta pentru adaptarea calendarului aplicării lucrărilor agricole, aplicarea unor practici cu impact redus asupra solului şi utilizarea unor tipuri de culturi cu precocităţi diferite, ca alternativa la modernizarea sau extinderea sistemelor de irigaţii.

Efecte secundare

Măsura 10 contribuie în mod direct la domeniile de intervenție menționate mai sus. În plus se așteaptă ca măsura să contribuie indirect și la obiectivele următoarelor priorități/domenii de intervenții:

- Prioritatea 4 – Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură şi silvicultură
  - DI 4B – Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrăşămintelor şi a pesticidelor (Pachetele 1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11)

    Reducerea utilizării inputurilor chimice (pesticide şi îngrăşăminte), precum şi promovarea culturilor fixatoare de azot, împreună cu limitarea numărului de animale care utilizează pajiştile permanente, contribuie la reducerea poluării apei.

  - DI 4C – Prevenirea eroziunii solului şi ameliorarea gestionării solului (Pachetul 5)

    Promovarea unor tehnologii agricole alternative, bazate pe aplicarea unor lucrări minime de pregătire a solului, conduce la prevenirea eroziunii solului.

- Prioritatea 5 – Promovarea utilizării eficiente a resurselor şi sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii reduse de carbon şi rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar şi silvic
  - DI 5D – Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură (Pachetele 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11)

    Încurajarea practicilor agricole bazate pe lucrări manuale şi evitarea utilizării utilajelor mecanizate, precum si interzicerea aplicării îngraşămintelor chimice şi limitarea utilizării îngrăşămintelor organice, în acelaşi timp cu reducerea numărului de animale pe suprafeţele de pajişti permanente contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac provenite din agricultură. De asemenea, prin utilizarea unor culturi cu capacitate ridicată de a fixa azotul în sol, contribuie la atingerea obiectivelor vizate de acest domeniu de intervenţie.

- DI 5E – Promovarea conservării şi a sechestrării carbonului în agricultură şi silvicultură (Pachetul 4)

Încorporarea masei vegetale în sol pe terenurile agricole unde se înfiinţează culturi verzi, contribuie la sechestrarea carbonului.

Contribuția la obiectivele transversale

Prin prisma celor prezentate anterior, din perspectiva contribuţiei Măsurii 10 – agro-mediu şi climă la priorităţile şi domeniile de intervenţie strâns legate de protecţia mediului, este evident faptul că sprijinul acordat în cadrul măsurii, în sensul încurajării adoptării practicilor agricole extensive (inclusiv a implementării gestionării integrate a dăunatorilor – IPM), cu impact redus asupra mediului, precum și în sensul menţinerii, conservării și dezvoltării diversității genetice, este adresată temelor orizontale privind ***Mediul*** şi ***Clima***.

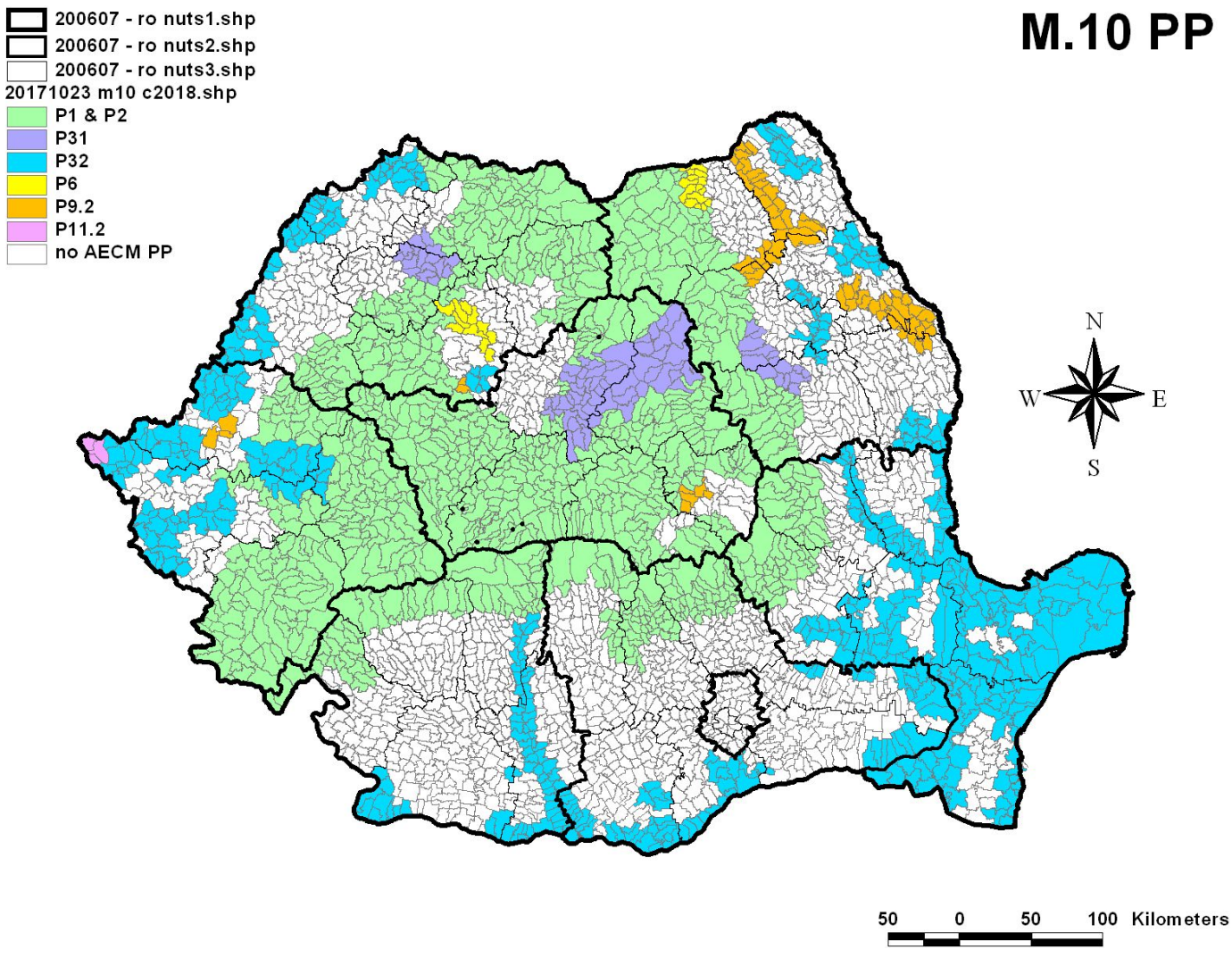

Figura 8.2.M.10.1-1 – harta P1, P2, P3, P6, P9 şi P11

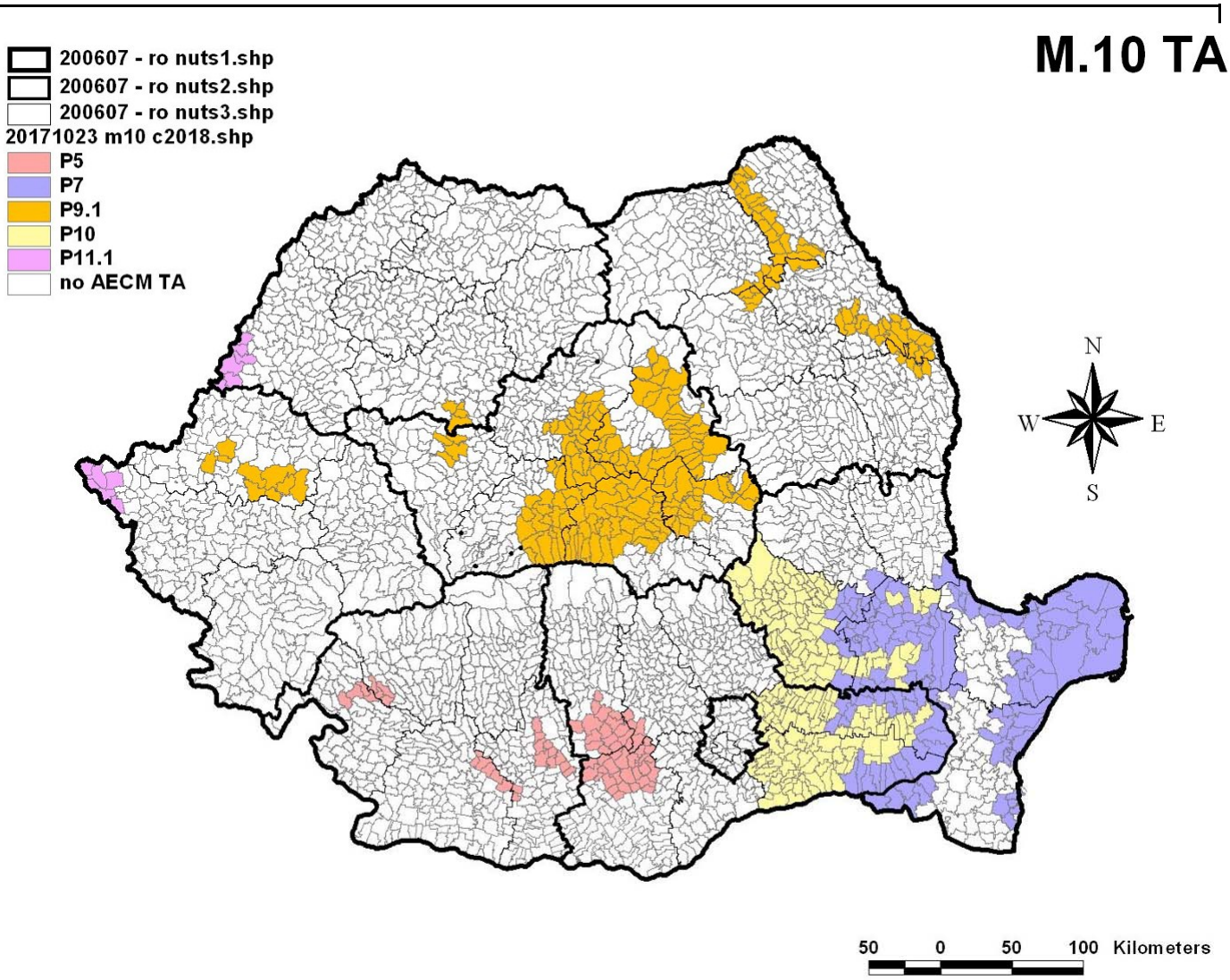

Figura 8.2.M.10.1-2 – harta P5, P7, P9, P10 şi P11

8.2.9.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.9.3.1. Pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

România deţine una din resursele cele mai bogate de terenuri care pot fi clasificate ca având o ***Înaltă Valoare Naturală (High Nature Value – HNV)***, urmare a marii varietăţi de specii asociate terenurilor

agricole utilizate ca pajişti permanente, prin activităţi tradiţionale de cosit sau păşunat. Ca şi în cazul pajiştilor permanente naturale şi semi-naturale, în situaţia livezilor tradiţionale utilizate extensiv, lipsa mecanizării cu utilaje grele şi evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiţionale folosite (ce se reduc în fond la un păşunat non-intensiv şi la cosit) vor favoriza menţinerea integrală a habitatelor respective, a fondului cultural tradiţional, a biodiversităţii precum şi a învelişului edafic.

Utilizând criteriile propuse de Forumul European pentru Conservarea Naturii şi Pastoralism (European Forum for Nature Conservation and Pastoralism http://www.efncp.org/policy/indicators-high-nature-value-farming) pot fi încadrate în această categorie:

- pajiştile naturale şi semi-naturale, în special cele din zona montană şi colinară,
- livezile tradiţionale extensive în care fondul vechilor fâneţe se conservă aproape în întregime, făcând din acestea unul dintre cele mai valoroase şi mai bine conservate habitate traditionale din zona carpatică, Transilvania şi zona pericarpatică. În plus, aceste livezi tradiţionale conservă, în cele mai multe cazuri, soiuri autohtone vechi de pomi fructiferi, care constituie un genofond cultural ancestral, periclitat, ce trebuie păstrat,
- pajişti permanente utilizate extensiv care sunt asociate în general cu o mare diversitate floristică în România, ceea ce asigură implicit marea diversitate faunistică (păsări, insecte, animale mici şi mari).

Pentru desemnarea în cadrul PNDR 2007-2013 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) care pot fi încadrate ca zone cu Înaltă Valoare Naturală au fost aplicate criteriile bazate pe folosinţa terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover şi FAO-LCCS. Astfel, o unitate administrativ-teritorială este încadrată ca zonă cu Înaltă Valoare Naturală dacă peste 50% din terenul ei agricol se încadrează în una din condiţiile de definire a HNV enumerate mai sus. În desemnarea anterioară suprafaţa eligibilă de pajişti situate în cele 1.038 UAT încadrate în zonele HNV, a fost de aprox. 2,169 milioane hectare.

În noua desemnare aplicată pentru PNDR 2014-2020, se menţin zonele care au fost eligibile în perioada anterioară de programare, cu excepţia unităţilor administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parţial cu cele mai importante situri Natura 2000 ca reprezentativitate pentru speciile de păsări vizate de Pachetul 3 (Crex crex, Lanius minor şi Falco vespertinus). Diferenţele dintre suprafeţele eligibile pentru Pachetul 1 în cele două perioade de programare se datorează aşadar faptului că zona eligibilă pentru Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări a fost revizuită pe baza reprezentativităţii siturilor Natura 2000 pentru cele 3 specii de păsări, astfel încât cele mai importante 4 SPA-uri pentru populaţiile de Crex crex din România şi unul din cele mai importante SPA-uri pentru Lanius minor se suprapun pe o parte din zona care a fost eligibilă HNV în perioada 2007-2013. Însă, aplicarea unor cerinţe de management mai restrictive în zonele eligibile pentru Pachetul 3, Varianta 3.1 sau Varianta 3.2, nu va avea un impact negativ asupra elementelor specifice HNV, contribuind mai departe la aplicarea unor practici agricole benefice pentru mediu. Astfel, suprafaţa rezultată a terenurilor agricole utilizate ca pajişti permanente definite ca zone cu înaltă valoare naturală (HNV) este de cca. 2 milioane ha (conform LPIS 2013 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 958 unităţi administrativ-teritoriale.

Trebuie menţionat şi faptul că o mare parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (aproximativ 43,38 % din suprafaţa SPA-urilor şi 55,76 % din suprafaţa SCI-urilor) de zonele cu Înaltă Valoare Naturală (HNV), pachet care deşi este focusat pe conservarea speciilor de plante asociate pajiştilor permanente are potenţialul de a aduce şi o contribuţie indirectă la protecţia altor specii sălbatice importante sau habitate prioritare. Ca o evaluare de

ansamblu, zona eligibilă propusă pentru Pachetele 1 şi 2 ale Măsurii de agro-mediu şi climă acoperă cca. 51,37 % din suprafaţa siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Impactul rezultat în urma implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă adaptate gestionării zonelor HNV este recunoscut la scară largă, în special din perspectiva efectelor privind conservarea biodiversităţii, protecţia apelor şi solului, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seară din activităţile agricole sau sechestrarea carbonului în biomasă. Dovezi incontestabile în acest sens sunt studiile elaborate de-a lungul timpului (ex. studii elaborate la nivelul Comisiei Europene – http://ec.europa.eu/agriculture/publi/reports/agrienv/rep_en.pdf, studii ale organizaţiilor independente - http://www.efncp.org, http://www.highnaturevaluefarming.org.uk sau alte publicaţii de specialitate - "High Nature Value Farming in Europe – 35 European countries – experiences and perspectives", 2012, ISBN 978-3-89735-657-3).

Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M.10.1-3 – harta P1 & P2, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

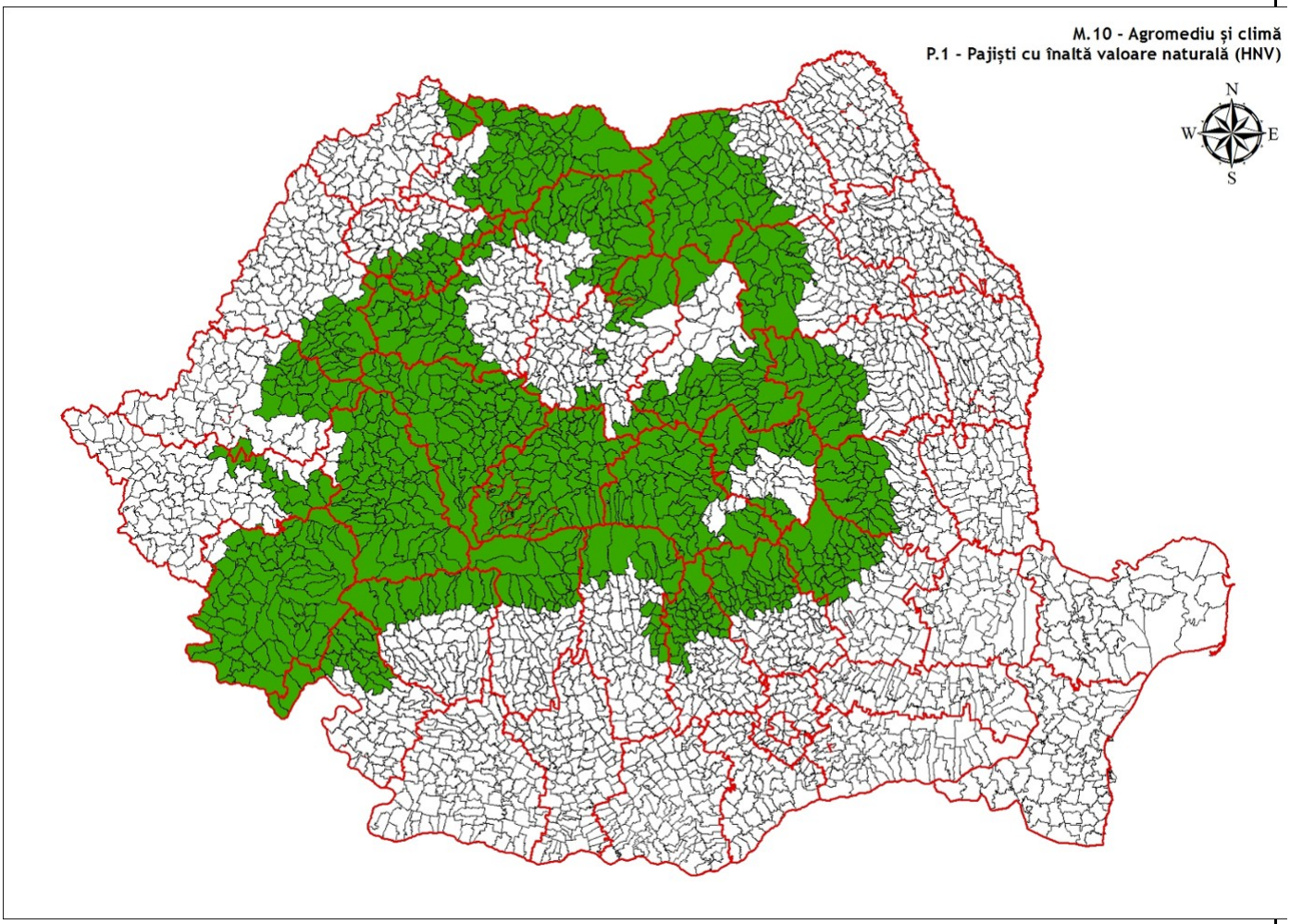

Figura 8.2.M.10.1-3 – harta P1 & P2

8.2.9.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.1.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.1.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 1 – terenuri agricole cu înaltă valoare naturală vizează terenurile agricole situate în zonele cu înaltă valoare naturală, delimitate în Program la nivel de unitate administrativ-teritorială (UAT) LAU2, utilizate ca pajişti permanente, precum şi suprafeţele acoperite cu livezi tradiţionale utilizate extensiv ca pajişti prin cosit şi/sau păşunat,
- angajamentele în cadrul Pachetului 1 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală sunt următoarele:

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (1 UVM/ha),
- cositul poate începe doar după data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau după data de 15 iunie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m) (P),
- păşunatul se efectuează cu maxim 1 UVM pe hectar,

- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 1 sunt prezentate în harta conţinută de Figura 8.2.M.10.1-3 – harta P1 & P2 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV) de ***142 €/ha/an*.**

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Plăţile se pot cumula pe aceeaşi suprafaţă agricolă (parcele agricole) cu plăţile acordate prin Pachetul 2 - practici agricole tradiţionale. Nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.1.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și

pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice ale Pachetului 1, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici conduce la o scădere a producţiei cu 25% iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 33% din valoarea fânului obţinut. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide. Stabilirea datelor diferite de cosit, în funcţie de altitudine, asigură condiţii similare pentru toţi beneficiarii Pachetului 1, evitându-se astfel supra sau sub-compensarea. În ansamblu, practica de agro- mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul aplicată pentru P1 al M.10 a făcut în anul 2016 obiectul unei revizuiri pe fondul identificării unei supraestimări a economiilor înregistrate din neutilizarea îngrăşămintelor chimice pe pajiştile permanente. Prin actualizarea metodologiei a rezultat o reducere a cantităţii de îngrăşăminte care nu se mai utilizează în practica de agro-mediu faţă de practica convenţională, ţinând seama de cantităţile de îngrăşăminte organice generate de animalele care pot utiliza pajiştile aflate sub angajamente. Pentru a evita acordarea unor plăți disproporționate (ex. față de varianta 3.2 a M.10) au fost utilizate praguri diferențiate ale cantității maxime de N s.a. permise în practica convențională, în limitele prevăzute de "Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole".

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.2. Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Submăsură:

8.2.9.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul Pachetului 10 este reprezentat de asigurarea supraviețuirii si a reproducerii in zonele eligibile desemnate în cadrul măsurii a speciilor de păsări comune asociate terenurilor agricole, specii care datorită intensificării agriculturii pierd condițiile optime pentru hrană și cuibărit.

La nivel european, începând cu 1990, populațiile de păsări comune s-au redus cu aproximativ 25% în 25 de țări. Inițial, declinul abrupt al speciilor de păsări comune a fost asociat cu creșterea specializării și a intensitatății practicilor în unele zone agricole, dar și cu marginalizarea pe scară largă și abandonarea terenurilor în altele. Tendința de declin s-a consolidat de la sfârșitul anilor 1990. Măsurile de conservare adoptate la nivel european în temeiul Directivei Păsări s-au dovedit eficiente în materie de recuperare a populațiilor de păsări amenințate, dar nu și în cazul speciilor de păsări comune pentru care sunt necesare acum mecanisme de recuperare diferite cum ar fi pachete de agro-mediu bine concepute. De a lungul timpului acestea au avut efect la nivel local, inversând declinul populațiilor.

Provocarea constă în implementarea de măsuri de conservare în cadrul politicii de dezvoltare rurală care să ajute populațiile de păsări comune să se recupereze şi/sau să se menţină la scară națională.

Tendința populațiilor de păsări comune asociate terenurilor agricole este dată prin calcularea "Indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole" (FLBI) utilizat la nivel european. În total au fost alese 39 de specii de păsări care sunt caracteristice acestui habitat la nivelul continentului.

România participă prin colectare şi analiză de date la calcularea Indexului la nivel european, dar şi naţional. Terenurile agricole au fost monitorizate pentru prima dată la nivel național în mod corespunzător în anul 2010. Datele obținute din acest an (2010) au fost folosite ca valori de bază (referință) pentru calcularea indicatorului FLBI. Societatea Ornitologică Română și Grupul Milvus colectează date cu începere din 2006 și au continuat și după 2010. Prin metodologia de calculare a "indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole din România" au fost alese 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis, Corvus frugilegus, Coturnix coturnix, Miliaria calandra (Emberiza calandra), Emberiza citrinella, Galerida cristata, Hirundo rustica, Lanius collurio, Lanius minor, Motacilla flava, Passer montanus, Perdix perdix, Phasianus colchicus, Saxicola torquata, Saxicola rubetra, Streptopelia turtur, Sturnus vulgaris, Sylvia communis, Upupa epops* şi *Vanellus vanellus*). Pentru perioada 2010-2015, indicele a fost calculat, în cadrul unui proiect de asistenţă tehnică finanţat prin PNDR 2007-2013, la valoarea de **97%**. Această valoare reprezintă evoluţia populaţiilor de păsări comune monitorizate, în perioada de referinţă analizată în România.

Astfel, din cele 20 de specii, 8 specii au înregistrat declin (moderat – 6 specii sau accentuat – 2 specii), 9 specii au înregistrat o tendință nesigură (este necesară colectarea mai multor date pentru a obține o tendință sigură), 2 specii nu au putut fi evaluate conform indicațiilor de utilizare ale programului TRIM, software de analiză statistică, iar o specie a înregistrat o creștere accentuată. Graficul ce prezintă indexul populațiilor de specii asociate terenurilor agricole pentru perioada 2010-2015 în România, este prezentat în figura de mai jos reprezentând Indexul populațiilor de specii asociate terenurilor agricole pentru perioada 2010-2015.

Ca măsură de prevenire a accentuării tendinței de uşor declin înregistrat în România în perioada 2010-2015 şi pentru asigurarea unor zone optime de hrană și cuibărit în terenurile în care se practică o agricultură intensivă este necesară luarea unor măsuri care să ajute la crearea unor insule de habitat propice (refugii ecologice) pentru aceste specii. Cerinţele specifice au fost dezvoltate avându-se în vedere nevoile etologice ale speciilor de păsări comune specifice terenurilor agricole din România, impactul aşteptat al aplicării unor scheme de agro-mediu similare, nu atât de targetate pe condiíile specifice caractistice unei anumite specii periclitate, fiind indicat ex-ante şi de o serie de publicaţii tematice care arată caracterul de specii "umbrelă" al speciilor de păsări comune (http://www.birdlife.org/sites/default/files/attachments/Farmland%20birds%20and%20agri-environment%20schemes%20in%20the%20new%20Member%20States.pdf; http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/AES_impacts_on_agricultural_environment_57si_en.pdf; https://ww2.rspb.org.uk/our-work/conservation/projects/monitoring-of-agri-environment-schemes/). Astfel, există o serie de scheme de agro-mediu implementate în UE care au ca obiectiv principal al angajamentelor asigurarea condiţiilor necesare pentru menţinerea sau îmbunătăţirea statusului populaţiilor unor specii comune, specifice terenurilor agricole.

Prin pachetul actual, cu scopul utilizării eficiente a resurselor financiare disponibile, ţinând seama şi de faptul că acest nou pachet este aplicat în România începând cu anul 2018, au fost selectate zone din unde se practică preponderent agricultura intensivă. Acest pachet are un caracter pilot, urmând ca ulterior să fie evaluate efectele aplicării în raport cu beneficiile obţinute în urma aplicării. În urma acestor analize vor fi propuse modalităţi viitoare de aplicare a angajamentelor de agro-mediu şi climă care să fie concentrate pe cosolidarea unei tendinţe de menţinere constantă faţă de valoarea iniţială a indexului populațiilor de specii asociate terenurilor agricole.

Aceste refugii pot fi create prin asigurarea de suprafeţe nelucrate pe terenurile arabile pe care se practică uzual o agricultură intensivă. Suprafeţele nelucrate fixe pe întreaga durată a angajamentului vor asigura hrană şi habitat pentru păsările ce cuibăresc pe sol în sezonul de cuibărit. Suprafeţele supuse rotației din punct de vedere al poziție acestora vor oferi o varietate de seminţe pentru păsări pe tot parcursul iernii. Astfel, un sistem de suprafeţe nelucrate fixe şi supuse rotaţiei în cei cinci ani, susţinut de limitarea utilizării inputurilor, va asigura beneficii maxime pentru speciile de păsări vizate, dar şi pentru viaţa sălbatică specifică habitatelor agricole în ansamblu.

Astfel, suprafaţa terenurilor agricole utilizate ca teren arabil este de cca. 779 mii ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 179 unităţi administrativ-teritoriale. Zonele eligibile propuse pentru implementarea pachetului pilot sunt reprezentate de terenurile arabile din Bărăgan.

Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M.10.1-9 – harta P10, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

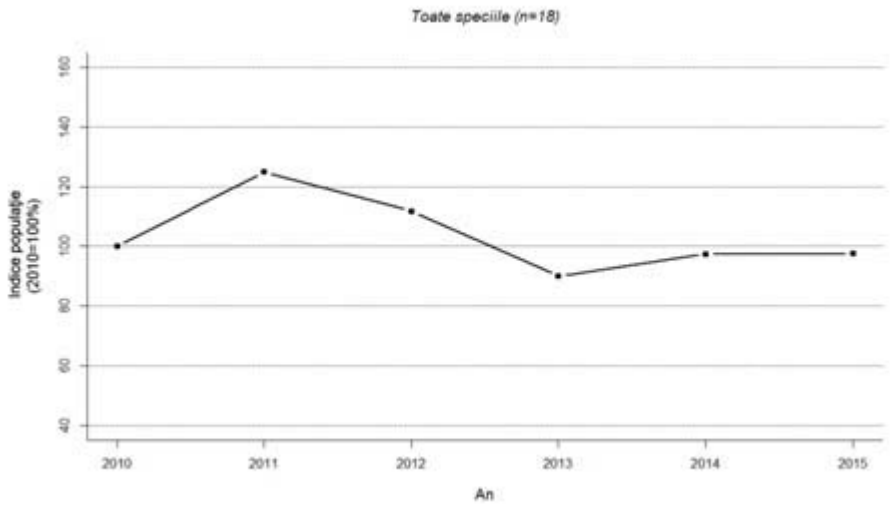

Indexul populațiilor de specii asociate terenurilor agricole pentru perioada 2010-2015

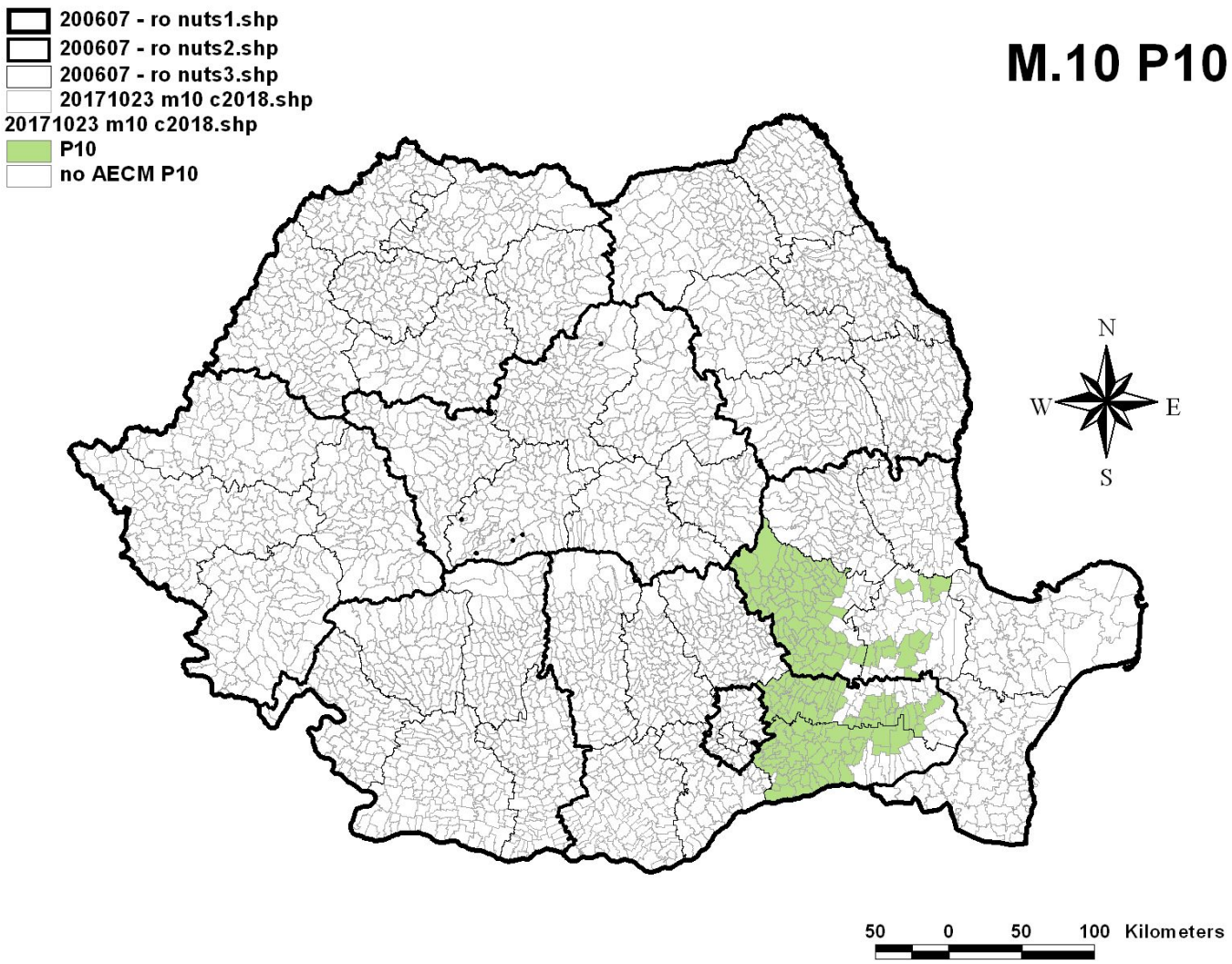

Figura 8.2.M.10.1-9 – harta P10

8.2.9.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Directiva 128/2009/EC de stabilire a cadrului de acţiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor.

Legislaţie naţională:

- HG nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din FEADR şi de la bugetul de stat,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul 619/2015 privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordinul MMSC/MADR nr. 1182/1270/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.9.3.2.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.2.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 10 – refugii ecologice în terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole vizează terenurile arabile din Bărăgan, delimitate în Program la nivel de UAT LAU2, altele decât cele eligibile pentru P7,
- angajamentele în cadrul P10 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 10 – Refugii ecologice în terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole sunt următoarele:

- minim 30% din suprafaţa fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie să fie necultivată. Procentul de 30% va fi împărţit astfel:
    - o suprafață compactă fixă de minimum 10% din suprafaţa fiecărei parcele este menținută necultivată timp de 4 ani din perioada angajamentului. Această suprafaţă va fi doar cosită/păşunată anual după 1 august. În ultimul an de angajament suprafaţa respectivă va fi arată (P).
    - două suprafaţe compacte necultivate, fiecare de minimum 10% din suprafaţa fiecărei parcele, pot fi mutate de la un an la altul la nivelul parcelei. Suprafeţele nelucrate de 10% vor fi înfiinţate pe o perioadă de 1 an, începând cu toamna fiecărui an de angajament. La nivelul acestor suprafeţe sunt interzise lucrările agricole pe o perioadă de 1 an, inclusiv arătura de toamnă (P).
- pe cele 3 suprafeţe de câte 10% lăsate necultivate în fiecare an nu se vor aplica îngrăşăminte chimice sau pesticide (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor

agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 10 sunt prezentate în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 10 – **refugii ecologice în terenurile arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole** – ***92 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

Plăţile acordate în cadrul pachetului 10 nu pot fi cumulate cu plăţile acordate în cadrul Pachetului 4, datorită cerinţelor diferite aplicabile pe timpul iernii pe terenurile arabile.

Nu sunt posibile alte combinaţii cu pachetele de agro-mediu din cadrul măsurii 10, pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite. Acest pachet se poate combina cu pachetele 1, 2 și 5 aferente atât sub-măsurii 11.1 cât și sub-măsurii 11.2.

8.2.9.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.2.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 10, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale.

Astfel, ca urmare a lăsării pe fiecare parcelă de teren arabil a 3 suprafeţe necultivate, fiecare având minimum 10% din suprafaţa parcelei respective, fermierul va înregistra timp de 5 ani o pierdere de producţie de 20%, iar 4 ani din cei 5 va mai avea o pierdere suplimentară de 10% din producţie. Fermierii vor înregistra şi economii pe suprafaţa de 30% lăsată necultivată (timp de 5 ani pe cele 2 suprafeţe de câte 10% şi timp de 4 ani pe suprafaţa de 10%), pe aceaste suprafeţe nerealizându-se lucrările agricole asociate producţiei agricole pe teren arabil: arat, grăpat, discuit, semănat, ierbicidat şi fertilizat. În acelaşi timp, vor fi înregistrate şi costuri suplimentare aferente cositului anual (4 ani) al suprafeţei de 10%, pregătirii terenului

pentru reintroducere în producţie (în ultimul an + arat, grăpat, discuit), dar şi pentru combaterea plantelor invazive (4 ani din 5 pe suprafaţa fixă de 10% şi 5 ani pentru cele 2 suprafeţe variabile de 10%).

În ansamblu, practica de agro-mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

8.2.9.3.3. Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (Otis tarda)

Submăsură:

8.2.9.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Conform prevederilor Acordului de Parteneriat, un management adecvat al habitatelor importante pentru speciile de păsări protejate din interiorul Ariilor Speciale de Protecţie Avifaunistică (SPA) desemnate în baza Directivei Păsări este necesar a fi promovat prin măsura de agro-mediu şi climă. Având în vedere necesitatea de gestionare eficientă a resurselor financiare alocate prin FEADR măsurilor de mediu, fiind necesară o targetare a elementelor cu valoare ridicată din perspectiva conservării resurselor naturale (în special a biodiversităţii), a fost realizată o desemnare a zonelor importante pentru protecţia dropiei (*Otis tarda*), al cărei habitat îl constituie pajiştile permanente și terenurile arabile din două zone cu dimensiuni relativ reduse din vestul țării.

Dropia (*Otis tarda*) este cea mai mare specie de pasăre ca dimensiune din Europa, și în aceleași timp una dintre speciile amenințate pe plan european, încadrată de Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii (IUCN) ca vulnerabilă atât pe contintentul european cât și pe plan mondial, datorită reducerii dramatice a populațiilor în ultimele trei generații (din anii `60) (Alonso&Placin, 2010). Este o specie caracteristică de câmpie, care are nevoie de zone deschise, cu vizibilitate bună. În ultimele decenii, din cauza diminuării habitatelor de stepă din Europa, specia a ocupat habitatele reprezentate de terenurile arabile, unde la început a beneficiat de abundența hranei, dar odată cu intensificarea agriculturii populația a intrat într-un declin accentuat (Magaña et all. 2010). După un declin continuu în secolul al XX-lea, specia aparent a dispărut din România ca specie cuibăritoare în jurul anilor `70 -`80, urmând ca populația să revină în cursul ultimelor două decenii (probabil și datorită măsurilor de conservare din Ungaria și Serbia, ultimele populații ale căror arii se suprapun parțial cu teritoriul României). Dat fiind fragilitatea populației din România, și din cauza faptului că, specia folosește în exclusivitate habitate agricole, este imperativ pentru conservarea speciei în România să se implementeze pachete de agro-mediu, dedicate specific conservării acestei specii.

Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă adaptate cerinţelor etologice ale speciei *Otis tarda* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel comunitar prin: *Planul Internaţional de Acţiune pentru populaţia din Palearticul de Vest al speciei Otis tarda* (Nagy, Szabolcs 2009).

BirdLife International a dezvoltat pentru Comisia Europeană un plan de acțiune pentru conservarea speciei, documentul este intitulat *„Planul Internațional de Acțiune pentru populația de dropie din Palearticul de vest, pentru dropie Otis tarda tarda*", și poate fi accesat online pe pagina Comisiei Europene (http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/otis_tarda.pdf).

Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă adaptate cerinţelor etologice pentru specia *Otis tarda* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel comunitar prin documentul de mai sus prin care sunt trasate responsabilități pentru fiecare Stat Membru. Documentul identifică cele mai importante ameninţări care periclitează specia, dintre acestea cele mai relevante din perspectiva angajamentelor de agro-mediu și climă 2014-2020 sunt următoarele:

- Distrugerea pontelor sau omorârea puilor în urma activităților agricole – în peisajul agricol modern, cea mai importantă amenințare la adresa speciei este distrugerea pontelor și/sau a puilor în cursul lucrărilor agricole, cele mai dăunătoare fiind cositul și lucrările de recoltare a cerealelor. Studiile arată că 30-35% din ponte sunt distruse prin practicarea lucrărilor agricole. Impactul negativ al lucrărilor agricole este diminuat prin metode inovative de cosit sau recoltare, prin limitarea în timp și spațiu a lucrărilor agricole, asigurarea unor suprafețe neafectate de lucrări, etc.. Pentru specie, o metodă inovativă de cosit și recoltare care dă rezultate, este reprezentată de montarea unui support metalic la contragreutățile din partea din față a tractorului/utilajului folosit pentru cosit, respectiv recoltat diferite culturi. De pe suportul metalic montat atârnă o serie de lanțuri metalice, la o distanță de cca. 8 cm unul de celălalt, astfel încât se formează o perdea în fața coasei, care acționează ca un „pieptene" pentru vegetația aflată în lățimea de tăiere a coasei. Perdeaua de lanțuri trebuie montată în așa fel încât, vârful lanțurilor să atingă solul, chiar și în timpul deplasării. Pentru a asigura acest lucru, lanțurile trebuie să fie de o greutate suficientă sau, după nevoie, se vor monta greutăți la capetele acestora. Astfel, dat fiind faptul că, perdeaua de lanțuri se situează cu aproximativ 4 m în fața coasei, la o viteză redusă de deplasare în timpul cositului (max. 10 km/h) animalele sunt speriate și înlăturate din zona de risc a coasei.
- Moartalitatea ridicată la pui din cauza cantității reduse de nevertebrate – rata de reproducere a dropiei este influențată negativ de reducerea drastică a populațiilor de nevertebrate, care conduce la înfometarea și ulterior moartea puilor. Amenințarea este redusă prin interzicerea sau limitarea folosirii pesticidelor și fertilizanților chimici.
- Mortalitate catastrofică înregistrată în iernile grele – în iernile grele când stratul de zăpadă îngreunează accesul la hrană, populația se dispersează din cartierele tradiționale de iernare. Această dispersie cauzează mortalități de peste 15% la întreaga populație, mortalitate extrem de mare la o specie longevivă ca dropia. Facilitarea accesului la hrană în perioadele cu straturi groase de zăpadă reduce semnificativ impactul negativ al acestui factor periclitant prin menținerea speciei în cartierele tradiționale de iernare.
- Deranjul păsărilor – deranjarea păsărilor în perioada de reproducere și în perioada de creștere a puilor are un efect negativ asupra succesului reproductiv și astfel se reduce viabilitatea populației. Deranjul poate fi redus direct prin limitarea în timp a activităților agricole, respectiv indirect prin întroducerea unor practici agricole care să asigure păsărilor locuri de refugiu în timpul sau după implementarea lucrărilor. Combinația celor două abordări reduce semnificativ impactul negativ al deranjului.

Suprafaţa terenurilor agricole utilizate ca teren arabil este de cca. 109 mii ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 12 unităţi administrativ-teritoriale eligibile pentru P11.1, iar suprafaţa de pajiţti permanente este de cca. 1 mie ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 3 din cele 12 unităţi administrativ-teritoriale eligibile pentru P11.2. Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M.10.1-10 – harta P11, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Pachetul 11 propune un sub-pachet aplicabil pe suprafeţele de terenuri arabile şi un sub-pachet aplicat pe suprafeţele de pajişti permanente, situate în arealul de repartiţie al speciei:

- sub-pachetul 11.1 – terenuri arabile importante pentru dropie (*Otis tarda*)
  - *varianta 11.1.1 - conversia terenurilor arabile în pajişte*
  - *varianta 11.1.2 - zonă de protecţie pentru dropie (Otis tarda) pe teren arabil*
- sub-pachetul 11.2 – pajişti permanente importante pentru dropie (*Otis tarda*)
  - *varianta 11.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*),
  - *varianta 11.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*),
  - *varianta 11.2.3 – lucrări cu utilaje grele pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*).

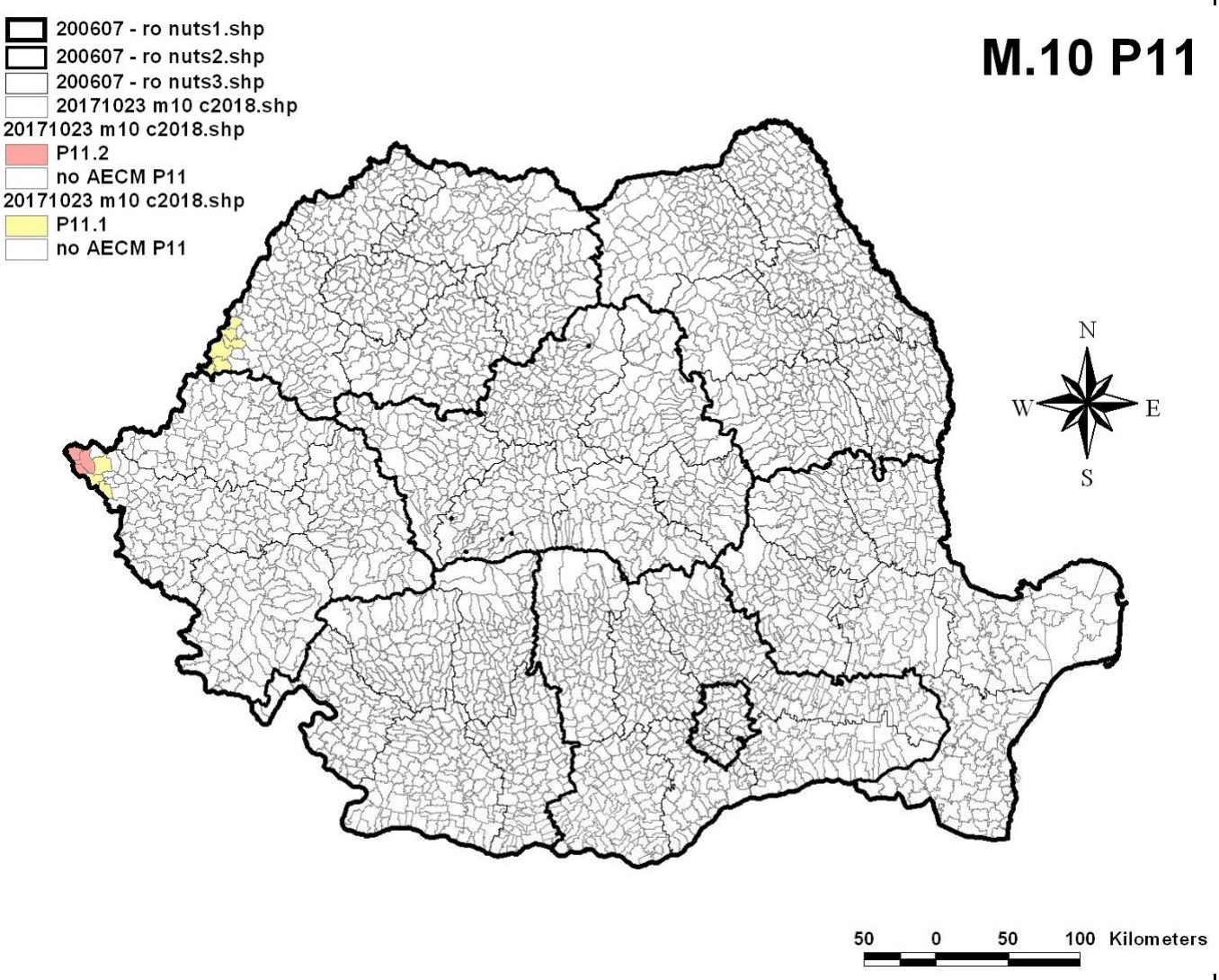

Figura 8.2.M.10.1-10 – harta P11

8.2.9.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Directiva 128/2009/EC de stabilire a cadrului de acţiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor.

Legislaţie naţională:

- HG nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din FEADR şi de la bugetul de stat,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul 619/2015 privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordinul MMSC/MADR nr. 1182/1270/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.9.3.3.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.3.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.3.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- P11 – terenuri agricole importante pentru dropie (*Otis tarda*) vizează terenurile situate în zone delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,
- angajamentele în cadrul P11 sunt aplicabile pe:
    - terenurile arabile situate în UAT neeligibile pentru P5, P9.1 și P10, angajamentul este condiţionat de menţinerea valorii suprafeţei pe toată perioada de angajament, parcelele pe care se aplică cerinţele putând fi schimbate de la un an la altul,
    - pajiştile permanente situate în UAT care nu sunt eligibile pentru P1, P3.1, P3.2, P6 şi P9.2 – se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor în perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- utilizează o suprafaţă agricolă localizată pe teritoriul României, identificabilă în IACS, situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să:
    - menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
    - respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
    - ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază la nivelul întregii ferme şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice

Sub-pachetul 11.1 – terenuri arabile importante pentru dropie (*Otis tarda*):

- fie se va înființa pajiște (varianta 11.1.1) - se vor cultiva culturi perene pe toată suprafața aflată sub angajament (leguminoase furajere – lucernă, trifoi, mixturi de leguminoase furajere cu specii de graminee perene) (P), fie se va respecta în fiecare an următorul asolament: cel puțin 20% de cereale păioase, cel puțin 40% culturi perene (leguminoase furajere – lucernă, trifoi, mixturi de leguminoase furajere cu specii de graminee perene), cel puțin 10% rapiță de toamnă (varianta 11.1.2) (P),
- cositul suprafeţelor pe care s-au înfiinţat culturi perene va începe după 1 iulie (P),
- se menține necosită până la data de 1 octombrie o suprafață de minim 20% şi maxim 25% din parcelele cu culturi perene (P),
- cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia,

- cositul se face folosindu-se un dispozitiv (descris în cadrul capitolului "Descrierea tipului operațiuni") pentru protecția păsărilor cuibăritoare la sol.

Sub-pachetul 11.2 – pajiști importante pentru dropie (*Otis tarda*):

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (1 UVM/ha),
- cositul va începe după 1 iulie (P),
- cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia,
- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 11.2.1) (P) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 11.2.2) (P) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate convenționale / grele, dar cositul se face folosindu-se un dispozitiv (descris în cadrul capitolului "Descrierea tipului operațiuni") pentru protecția păsărilor cuibăritoare la sol (pentru varianta 11.2.3),
- păşunatul se va efectua cu maxim 1 UVM/ha și numai începând cu 1 iunie,
- va fi lăsată până la data de 1 septembrie o zonă necosită, de minim 10% şi maxim 15% din suprafața fiecărei parcele (P),
- se interzice desfășurarea oricăror lucrări agricole pe timp de noapte.

Alte cerinţe specifice ale angajamentelor sunt:

- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştilor angajate, nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate și nu sunt permise lucrări cu utilaje grele pe pajiștile inundate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- sunt interzise aerisirea, irigarea și accelerarea drenajului natural al pajiştilor angajate,
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil M.10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru P11 sunt prezentate în harta (Figura 8.2.M.10.1-2 – harta P1, P2, P3, P6, P9, P11) şi în lista de la Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 11 – terenuri agricole importante pentru dropie (*Otis tarda*):

- sub-pachetul 11.1 – terenuri arabile importante pentru dropie (*Otis tarda*)
  - *varianta 11.1.1 - conversia terenurilor arabile în pajişte* - ***255 €/ha/an***,
  - *varianta 11.1.2 - zonă de protecție pentru dropie (Otis tarda) pe teren arabil* - ***100 €/ha/an***,
- sub-pachetul 11.2 – pajişti permanente importante pentru dropie (*Otis tarda*)
  - *varianta 11.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*) - ***269 €/ha/an***,
  - *varianta 11.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*) - ***190 €/ha/an***,
  - *varianta 11.2.3 – lucrări cu utilaje grele pe pajişti importante pentru dropie* (*Otis tarda*) - ***169 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

Nu sunt posibile combinaţii cu alte pachete pe aceleaşi parcele.

8.2.9.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.3.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 11 pe terenurile arabile, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Conversia terenurilor arabile în pajiști conduce la o pierdere de venit ca urmare a diferenței de profitabilitate între cele 2 tipuri de culturi. În plus, pastrarea unei zone necosite de 20-25% din suprafața cultivata cu specii perene conduce la pierderea de venit asociată culturii pe acea suprafață, iar întârzierea cositului pe suprafeţele cu specii perene (plante de nutreţ) până la data de 1 iulie conduce de asemenea la o pierdere de venit de cca. 33% (similar cu cea evaluată pentru P1 pentru condiţia similară) pe acele suprafeţe. În cazul conversiei terenurilor arabile în pajiști se înregistrează și unele economii rezultate din neaplicarea lucrărilor de pregătire a terenului arabil și pentru sămânță în ultimii 4 ani de angajament. În același timp, există unele costuri suplimentare aferente costului de achiziție a sămânței pentru înființarea pajiștii în primul an de angajament. În cazul adaptării asolamentului există unele costuri suplimentare aferente lucrărilor de desființare a culturii pe suprafața de 20-25% lasată nerecoltată. Economiile înregistrate în urma neparcurgerii suprafeței de 20-25% la recoltare se compensează cu costurile operaționale aferente revenirii în toamnă cu utilajele de la fermă la terenul arabil lăsat nerecoltat.

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 11 pe suprafeţele utilizate ca pajişti permanente, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici conduce la o scădere a producţiei cu 25%, iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 33% din valoarea fânului obţinut. Interzicerea cositului pe minim 10% și maxim 15% din suprafaţa fiecărei parcele aflată sub angajamente, conduce la o scădere a producţiei obţinută faţă de practica agricolă convenţională. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor,

fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide. În funcție de varianta aplicată, fermierii mai înregistrează costuri suplimentare aferente lucrărilor manuale (P11.2.1) sau lucrărilor cu utilaje ușoare (P.11.2.2).

În ansamblu, practica de agro-mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

8.2.9.3.4. Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

Pachetul 2 are în vedere creșterea nivelului de restricții aplicate prin Pachetul 1 cu scopul protejării, pe lângă biodiversitatea floristică, a speciilor de păsări/mamifere specifice pajiştilor permanente sau livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit. Având în vedere eterogenitatea suprafețelor eligibile din punctul de vedere al covorului vegetal, precum și gradul crescut de dificultate al efectuării manuale a lucrărilor de cosit, prin varianta 2 a pachetului se oferă și posibilitatea folosirii de utilaje ușoare pentru efectuarea lucrărilor. Viteza mică de deplasare caracteristică acestui tip de utilaje conferă, chiar dacă nu la același nivel ca cel al lucrărilor manuale, un grad sporit de protecție speciilor de păsări care cuibăresc pe pajiştilor permanente sau livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit, în comparație cu utilajele mecanizate.

Informaţiile legate de descrierea zonei eligibile a Pachetului 2 – practici agricole tradiţionale se regăsesc la secţiunea specifică a Pachetului 1.

Pachetul 2 poate fi aplicat doar adiţional, în combinaţie cu Pachetul 1.

Pachetul 2 propune 2 variante aplicabile pe suprafeţele de pajişti permanente sau livezi tradiţionale utilizate extensiv prin cosit:

- varianta 2.1 – lucrări manuale pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe,
- varianta 2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe.

8.2.9.3.4.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.4.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.4.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul

obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.4.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale vizează terenurile agricole situate în zonele cu înaltă valoare naturală, delimitate în Program la nivel de UAT LAU2, din categoria de folosinţă pajişti permanente utilizate prin cosit (fâneţe), precum şi suprafeţele acoperite cu livezi tradiţionale utilizate extensiv ca fâneţe prin cosit (variantele 2.1 şi 2.2).
- angajamentele în cadrul ambelor variante ale Pachetului 2 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.
- Pachetul 2 se aplică numai adiţional unui angajament încheiat pentru Pachetul 1.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţa specifică Pachetului 2 – practici agricole tradiţionale – varianta 2.1 – lucrări manuale pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe:

- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor şi a livezilor tradiţionale aflate sub angajament cu excepţia celor operate cu forţă animală (P).

Cerinţa specifică Pachetului 2 – practici agricole tradiţionale – varianta 2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe:

- cositul se poate efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (P).

În plus faţă de acestea, celelalte cerinţe specifice ale angajamentelor, pentru ambele variante ale Pachetului 2, sunt:

- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,

- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 2 sunt prezentate în harta conţinută de Figura 8.2.M.10.1-3 – harta P1 & P2 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale:

- *varianta 2.1 – lucrări manuale pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe –* ***100 €/ha/an***,
- *varianta 2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti permanente utilizate ca fâneţe –* ***21 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18 Figura 18.2.M10.1-1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Plăţile se pot cumula pe aceeaşi suprafaţă agricolă (parcele agricole) cu plăţile acordate prin Pachetul 1 - pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV). Nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.4.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și

pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Aplicarea lucrărilor cu utilaje mecanizate de mici dimensiuni pe suprafaţa pajiştilor şi a livezilor tradiţionale utilizate extensiv aflate sub angajament în cadrul pachetului 2 sau interzicerea aplicării lucrărilor mecanizate (cu excepţia celor operate cu forţă animală), conduc la costuri mai mari pentru fermieri. Lucrări cum ar fi cositul manual sau întorsul fânului necesită muncă intensă şi sunt mai costisitoare decât practicile mecanizate moderne. De asemenea, utilizarea echipamentelor mecanizate de mici dimensiuni, deşi este mai economică decât aplicarea unor practici manuale, este mai costisitoare decât practicile mecanizate convenţionale.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.5. Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.5.1. Descrierea tipului operațiunii

Conform prevederilor Acordului de Parteneriat, un management adecvat al pajiştilor din interiorul Ariilor Speciale de Protecţie Avifaunistică (SPA) desemnate în baza Directivei Păsări este necesar a fi promovat prin măsura de agro-mediu şi climă, pentru ***conservarea speciilor de păsări importante la nivel european***. Având în vedere necesitatea de gestionare eficientă a resurselor financiare alocate prin FEADR măsurilor de mediu, fiind necesară o targetare a elementelor cu valoare ridicată din perspectiva conservării resurselor naturale (în special a biodiversităţii), a fost realizată o redesemnare a zonelor importante pentru protecţia păsărilor al căror habitat îl constituie pajiştile permanente stabilite prin PNDR 2007-2013, urmând ca noile zone identificate să fie sprijinite prin noua măsură.

Speciile vizate în continuarea acţiunilor din programul anterior sunt *Crex crex*, *Lanius minor* şi *Falco vespertinus*. Aceste specii sunt prezente în număr mare în România în timp ce în alte zone din Europa se află în declin sau au dispărut. România deţinea aproximativ 97% din populaţia europeană de *Lanius minor* (Sfrâncioc cu frunte neagră), aproximativ 58% din populaţia europeană de *Falco vespertinus* (Vânturelul de seară) şi aproximativ 28% din populaţia europeană de *Crex crex* (Cârstelul de câmp) – conform Birds in Europe 2004.

Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă adaptate cerinţelor etologice ale acestor specii de păsări asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel naţional, comunitar şi internaţional prin: "Action plan for the corncrake in Europe", "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Corncrake", "European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766" sau descrierea speciei şi ameninţările identificate pentru Falco vespertinus (http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=3603).

Rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000 a fost instituită în România începând cu anul 2007, desemnarea oficială a Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică și a Siturilor de Importanță Comunitară fiind realizată în baza H.G 1284/2007, respectiv H.G-ul 971/2011. În perioada de programare 2007-2013,

în cadrul M.214 *plăți de agro-mediu,* protejarea celor trei specii de păsări a fost sprijinită prin introducerea unui pachet pilot a cărui suprafață eligibilă acoperea cca. 260.000 ha de pajiști permanente din zonele identificate ca Zone Importante pentru Păsări (IBA). Numărul total de UAT eligibile în cadrul pachetului a fost de 282, din care 108 UAT eligibile pentru varianta 1 – *Crex crex* şi 174 UAT eligibile pentru varianta 2 – *Lanius minor şi Falco vespertinus*.

Pentru perioada de programare 2014-2020 s-a avut în vedere continuarea eforturilor de conservare a celor trei specii de păsări, noua desemnare urmărind totodată să contribuie la implementarea Directivei Păsări, chiar în lipsa planurilor de management pentru majoritatea siturilor Natura 2000, prin includerea în zonele eligibile a celor mai reprezentative SPA-uri pentru speciile vizate. Selectrea celor mai reprezentative SPA-uri a avut în vedere, de asemenea, suprapunerea cu IBA-urile care au stat la baza desemnării anterioare a zonelor eligibile pentru Pachetul 3 al M.214. O diferenţă se observă în cazul desemnării zonei eligibile adresate conservării pajiştilor importante pentru *Crex crex*, unde nu există o corespondenţă directă între IBA-urile selectate în perioada 2007-2013 şi SPA-urile selectate pentru perioada 2014-2020, pe baza reprezentativităţii din perspectiva numărului de perechi de păsări estimate prin formularele standard care au stat la baza desemnării siturilor. În vederea asigurării consistenţei, pe lângă datele aferente fişelor standard elaborate în vederea desemnării SPA-urilor importante pentru *Crex crex* şi *Lanius minor* şi datele obţinute din raportarea distribuţiei speciilor pe baza articolului 12 al Directivei Păsări, s-au utilizat şi datele rezultate în urma implementării unor proiecte sau rezultate în urma recensămintelor pentru *Falco vespertinus*. SPA-urile selectate sunt:

- *Crex crex* – ROSPA0028, ROSPA0033, ROSPA0114 şi ROSPA0138 (primele 4 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 215 perechi de păsări pe baza fişelor standard).
- *Falco vespertinus* – ROSPA0001, ROSPA0015, ROSPA0031, ROSPA0047, ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0126, ROSPA0135, ROSPA0142, ROSPA0144 (primele 10 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 30 perechi de păsări) şi ROSPA0013, ROSPA0016, ROSPA0019, ROSPA0022, ROSPA0024, ROSPA0036, ROSPA0039, ROSPA0042, ROSPA0048, ROSPA0061, ROSPA0066, ROSPA0070, ROSPA0071, ROSPA0072, ROSPA0074, ROSPA0076, ROSPA0078, ROSPA0090, ROSPA0094, ROSPA0095, ROSPA0097, ROSPA0101, ROSPA0102, ROSPA0106, ROSPA0108, ROSPA0111, ROSPA0113, ROSPA0118, ROSPA0120, ROSPA0121, ROSPA0127, ROSPA0128, ROSPA0130, ROSPA0137, ROSPA0145, ROSPA0148 (pe baza reprezentativităţii, utilizând datele rezultate în urma raportării din 2014 pe articolul 12 al Directivei Păsări şi recensămintelor).
- *Lanius minor* – ROSPA0001, ROSPA0002, ROSPA0015, ROSPA0016, ROSPA0017, ROSPA0019, ROSPA0029, ROSPA0073, ROSPA0100, ROSPA0119 (primele 10 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 125 de perechi de păsări) şi ROSPA0004, ROSPA0006, ROSPA0008, ROSPA0040, ROSPA0049, ROSPA0068, ROSPA0069, ROSPA0135 (pe baza fişelor standard şi repartiţiei furnizată de raportarea pe art. 12 al Directivei Păsări).

Unele din siturile vizate, deşi se situau în perioada 2007-2013 în zona eligibilă HNV, datorită reprezentativităţii speciilor de păsări vizate de Pachetul 3 al M.10, au fost incluse pentru perioada 2014-2020 în zona eligibilă pentru pachetul adresat *Crex crex* (ROSPA0028, ROSPA0033, ROSPA0114 şi ROSPA0138) sau pentru pachetul adresat *Lanius minor* (ROSPA0029).

Cu scopul evaluării impactului aplicării variantei 1 – Crex crex a Pachetului 3 din pespectiva modificării modului de utilizare al suprafeţelor de pajişti permanente situate în zonele eligibile, va fi realizată o evaluare a dinamicii suprafeţelor de fâneţe şi păşuni. Pentru reprezentativitatea datelor analizate, evaluarea va fi realizată cel puţin pentru o perioadă de 2 ani (ex. pentru perioada 2015-2016) și ar trebui să se bazeze, în măsura disponibilităţii datelor, pe informaţii care indică situația inițială înainte de aplicarea P.3.1 al M.10

(de ex. studii tehnice utilizate pentru procesul de redesemnare). În urma acestei evaluări, în situaţia în care se identifică modificări semnificative (care depăşesc un prag care poate fi considerat ca variaţie anuală normală) în modul de utilizare a pajiştilor permanente în zona vizată, vor putea fi propuse unele modificări ale variantei 1 a P.3 din M.10. Rezultatul evaluării va fi transmis și discutat cu CE. Acest exercițiu poate fi înlocuit în cazul în care un număr reprezentativ de planuri de management pentru aceste zone care au fost desemnate ca situri Natura 2000 vor fi aprobate și puse în aplicare până la acel moment, ceea ce va conduce la impunerea unor obligaţii specifice pentru fermieri.

Suprafaţa de pajişti permanente situate în cele 567 UAT-urile eligibile (din care 83 eligibile pentru P.3.1 şi 484 eligibile pentru P.3.2) este de aprox 565 mii hectare (din care 155 mii ha eligibile pentru P.3.1 şi 410 mii ha eligibile pentru P3.2). În total, zona eligibilă selectată în cadrul acestui pachet acoperă aproximativ 44,31 % din suprafaţa totală a SPA-urilor desemnate la nivel naţional (din care 7,09 % în zonele eligibile pentru P.3.1 şi 37,22 % în zonele eligibile pentru P.3.2). În acelaşi timp, zona desemnată va contribui la atingerea obiectivelor de conservare stabilite pentru speciile prioritare şi habitatele importante situate în 28,02 % din suprafaţa totală a SCI-urilor desemnate în România (din care 3,11 % în zonele eligibile pentru P.3.1 şi 24,91 % în zonele eligibile pentru P.3.2). Ca o evaluare de ansamblu, zona eligibilă propusă pentru P.3 al M.10 acoperă cca. 32,95 % din suprafaţa siturilor Natura 2000 desemnate în România (din care 5,64 % în zonele eligibile pentru P.3.1 şi 27,31 % în zonele eligibile pentru P.3.2). În zonele selectate, pe baza datelor din fişele standard, se regăsesc cca. 35,51 % din populaţiile de *Crex crex*, cca. 87,4 % din populaţiile de *Falco vespertinus* şi cca. 60,86 % din populaţiile de *Lanius minor* estimate ca prezente în SPA-urile desemnate în România. O serie de specii cu statut nefavorabil la nivel global vor beneficia indirect de implementarea acestui pachet: *Falco cherrug, Coracias garrulus* și *Lanius collurio.*

Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M10.1-4 – harta P3.1 & 3.2, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Pachetul 3 propune 2 sub-pachete, fiecare cu câte 2 variante, aplicabile pe suprafeţele de pajişti importante pentru păsări:

- sub-pachetul 3.1 – *Crex crex,*
    - varianta 3.1.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru Crex crex*
    - varianta 3.1.2 – *lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Crex crex*
- sub-pachetul 3.2 – *Laniu minor* şi *Falco vespertinus.*
    - varianta 3.2.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus*
    - *varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus.*

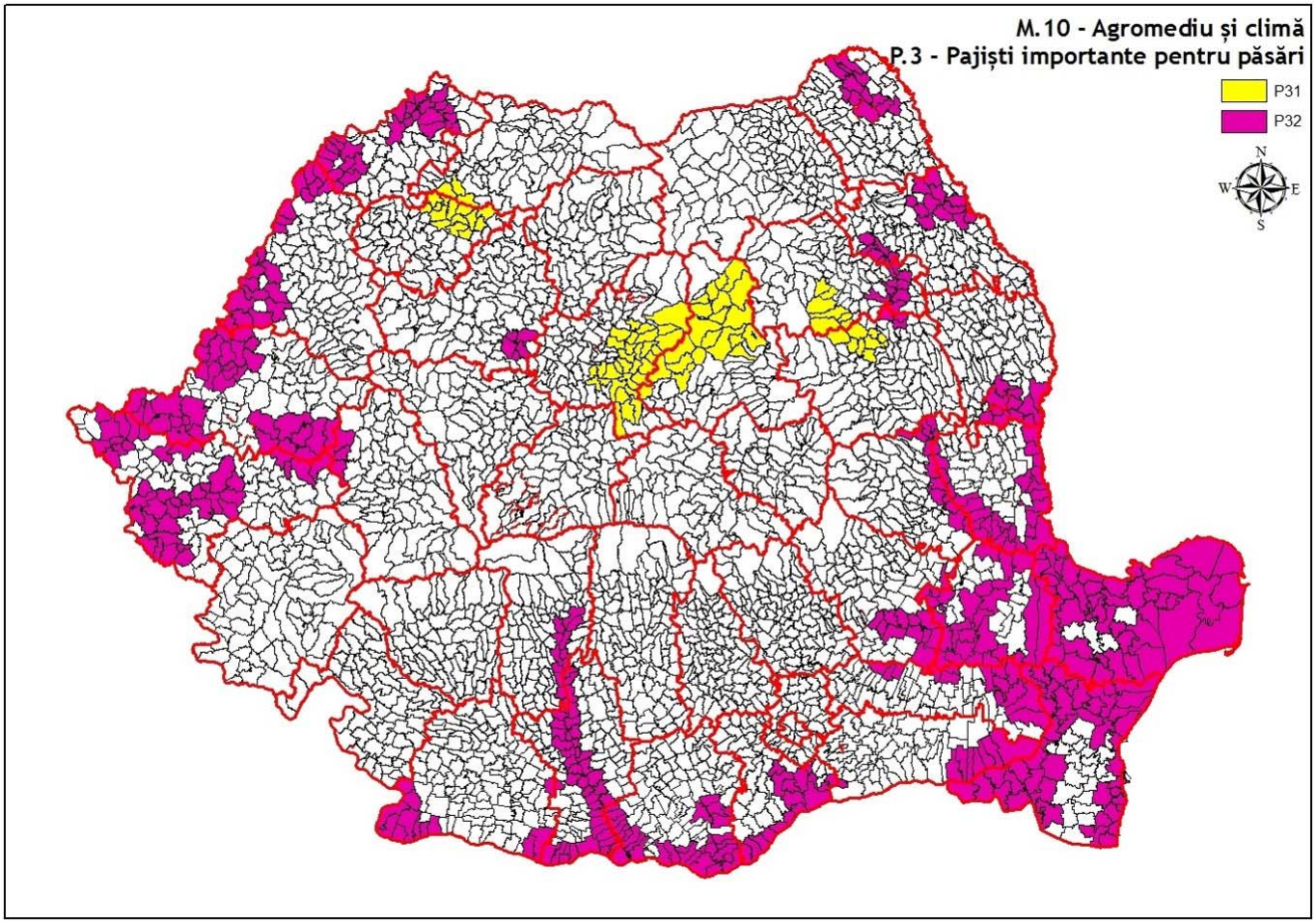

Figura 8.2.M.10.1-4 – harta P3.1 & 3.2

8.2.9.3.5.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei inițiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.5.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului

- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.5.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.5.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.5.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări vizează terenurile agricole utilizate ca pajişti permanente, situate în zonele delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,

- angajamentele în cadrul Pachetului 3 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în IACS, situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante şi cerinţele specifice pe parcelele aflate sub angajament,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice sub-pachetului 3.1 – *Crex crex*:

- cositul se poate efectua doar după data de 31 iulie (P),
- cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia,
- păşunatul se va efectua cu maximum 0,7 UVM pe hectar,
- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 3.1.1) sau sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă şi viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 3.1.2) (P),
- sunt interzise acţiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiştilor aflate sub angajament.

Cerinţele specifice sub-pachetului 3.2 – *Lanius minor* şi *Falco vespertinus*:

- cositul trebuie efectuat cel mai târziu până la data de 1 iulie,
- păşunatul se va efectua cu maximum 1 UVM pe hectar,
- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 3.2.1) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 3.2.2) (P).

Pentru ambele sub-pachete ale Pachetului 3, alte cerinţe specifice ale angajamentelor sunt:

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N sa/ha (1 UVM/ha),
- o bandă necosită, lată de 3 metri, va fi lăsată pe marginile fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie),
- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,

- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 3 sunt prezentate în harta conţinută de Figura 8.2.M.10.1-4 – harta P3.1 & 3.2 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.5.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.5.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare pachet/variantă, acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări:

- sub-pachetul 3.1 – *Crex crex,*
  - varianta 3.1.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru Crex crex* – ***310 €/ha/an***
  - varianta 3.1.2 – *lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Crex crex* – ***231 €/ha/an***
- sub-pachetul 3.2 – *Laniu minor* şi *Falco vespertinus.*
  - varianta 3.2.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus* – ***159 €/ha/an***
  - varianta 3.2.2 – *lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus* – ***80 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Nu sunt posibile combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.5.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.5.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.5.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.5.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.5.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și

pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 3, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor (inclusiv a celor organici) conduce la o scădere a producţiei cu 25%. Întârzierea cositului în cazul variantei 3.1 conduce la o pierdere de 50% din valoarea fânului obţinut. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide. În plus, aplicarea lucrărilor cu utilaje mecanizate de mici dimensiuni pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament în cadrul atât în cadrul variantelor 3.1.2 şi 3.2.2 ale Pachetului 3 sau interzicerea aplicării lucrărilor mecanizate (cu excepţia celor operate cu forţă animală) pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament în cadrul variantelor 3.1.1 şi 3.2.1 ale Pachetului 3, conduc la costuri mai mari pentru fermieri. Lucrări cum ar fi cositul manual sau întorsul fânului necesită muncă intensă şi sunt mai costisitoare decât practicile mecanizate moderne. De asemenea, utilizarea echipamentelor mecanizate de mici dimensiuni, deşi este mai economică decât aplicarea unor practici manuale, este mai costisitoare decât practicile mecanizate convenţionale. În ansamblu, această practică de agro-mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul aplicată pentru P3 al M.10 a făcut în anul 2016 obiectul unei revizuiri pe fondul identificării unei supraestimări a economiilor înregistrate din neutilizarea îngrăşămintelor chimice pe pajiştile permanente. Prin actualizarea metodologiei a rezultat o reducere a cantităţii de îngrăşăminte care nu se mai utilizează în practica de agro-mediu faţă de practica convenţională, ţinând seama de cantităţile de îngrăşăminte organice generate de animalele care pot utiliza pajiştile aflate sub angajamente. Pentru a evita acordarea unor plăți disproporționate, pentru variantele 3.1 și 3.2 au fost utilizate praguri diferențiate ale cantității maxime de N s.a. permise în practica convențională, în limitele prevăzute de "Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole".

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.6. Pachetul 4 – culturi verzi

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.6.1. Descrierea tipului operațiunii

Eroziunea solului, în special eroziunea solului prin apă, este un fenomen larg răspândit în România, fenomen a cărui manifestare pe termen lung, reduce viabilitatea fermelor şi aduce daune mediului înconjurător. Promovarea Bunelor Condiţii Agricole şi de Mediu (GAEC) relevante pentru combaterea eroziunii solului reprezintă un pas important pentru înlăturarea acestei ameninţări, dar există de asemenea o nevoie de a încuraja toţi fermierii să treacă dincolo de respectarea GAEC prin adoptarea unor ***practici de agro-mediu ce vizează conservarea solului şi a apei***. Riscul de eroziune este crescut şi de faptul că multe terenuri sunt lăsate descoperite pe timpul iernii, de aceea una dintre cele mai simple măsuri de conservare a solului este încurajarea utilizării aşa numitelor culturi verzi. Acestea sunt semănate imediat după recoltare şi protejează solul pe timpul iernii asigurând acoperirea acestuia cu vegetaţie. Acest pachet de conservare

a apei şi a solului este disponibil în întreaga ţară, el având de asemenea potenţialul de a diminua riscul scurgerilor de nutrienţi, în special a azotului, în timpul iernii. Astfel, pachetul poate contribui, în plus față de protecția solului, și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă, respectiv de a asigura o bună stare ecologică şi chimică a tuturor apelor, dar și la atingerea obiectivelor Directivei Nitrati.

Acest pachet îşi propune să crească nivelul de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătăţirea managementului culturilor.

Pachetul 4 are aplicabilitate la nivel naţional.

8.2.9.3.6.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.6.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.6.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.6.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.6.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 4 – culturi verzi este disponibil pentru terenurile arabile situate pe întreg teritoriul naţional,
- pentru a se evita orice suprapunere cu standardul de eco-condiţionalitate referitor la protecţia solului pe timpul iernii, Pachetul 4 se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme,
- angajamentele încheiate pentru Pachetul 4 sunt condiţionate de menţinerea valorii suprafeţei pe toată perioada de angajament, parcelele pe care se aplică cerinţele putând fi schimbate de la un an la altul.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS) şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 4 – culturi verzi sunt următoarele:

- semănarea culturilor verzi trebuie realizată până la 30 septembrie, utilizându-se: mazărea, măzărichea, rapiţa, muştarul, lupinul, sulfina (P),
- utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă, doar fertilizanţii organici putând fi utilizaţi înaintea înfiinţării culturilor verzi,
- biomasa formată trebuie să fie incorporată în sol cel târziu până la 31 martie (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,

- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu.
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

8.2.9.3.6.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.6.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 4 – culturi verzi – ***128 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Pachetul 4 al măsurii de agro-mediu şi climă (articolul 28) se poate combina pe aceeaşi suprafaţă agricolă cu pachetele 1 şi 2 ale fiecărei submăsuri de agricultură ecologică (11.1 şi 11.2 - art. 29). În cadrul măsurii, plăţile acordate în cadrul Pachetului 4 pot fi cumulate cu plăţile acordate în cadrul Pachetului 5, neexistând cerinţe similare care să conducă la dubla finanţare a unor acţiuni. Plăţile acordate în cadrul pachetului 4 nu pot fi cumulate cu plăţile acordate în cadrul Pachetului 7, datorită cerinţelor diferite aplicabile pe timpul iernii pe terenurile arabile. Nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.6.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.6.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.6.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.6.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.6.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării practicilor specifice Pachetului 4, fermierii suportă costuri mai mari. Aceste costuri constau în consum crescut de combustibil pentru efectuarea lucrărilor adiţionale precum şi în costuri cu achiziţionarea seminţelor, în contextul în care cultura înfiinţată este încorporată în sol primăvara, nemaiputând să fie valorificată. Pe de altă parte, fermierii înregistrează unele economii prin scăderea cantităţii de îngrăşăminte administrate pentru cultura care succede cultura verde, în urma încorporării plantelor fixatoare de azot în sol, însă acestea se compensează cu unele costuri suplimentare care fac obiectul tehnologiei de înfiinţare a culturilor verzi, dar care nu au fost luate în calcul în metodologia de calcul a plăţii (ex. tocat resturi vegetale, dezmiriştit, lucrări cu combinatorul). Acestea sunt premisele pentru care o plată compensatorie este acordată pentru Pachetul 4. Pentru a se evita orice suprapunere a cerinţelor

Pachetului 4 cu standardul GAEC4 referitor la protecţia solului pe timpul iernii prin asigurarea acoperirii terenurilor agricole sau menţinerea acestora nearate pe cel puţin 20 % din suprafaţa de teren arabil a fermei, acest pachet se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme, asigurându-se astfel evitarea dublei finanţări. Totodată (prin respectarea standardelor de înverzire pe aceeași suprafața pe care se aplica standardul GAEC) este evitat și riscul de dublă finanțare cu practicile susținute prin Pilonul I.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.7. Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.7.1. Descrierea tipului operațiunii

Relaţia dintre fermieri şi ***schimbările climatice*** este dublă: pe de o parte fermierii sunt afectaţi de schimbările climatice prin modificarea randamentelor de producţie, pe de altă parte fermierii prin activităţile lor influenţează bilanţul GES. Comportamentul fermierilor este în general influenţat de condiţiile actuale climatice având şi o puternică componentă bazată pe tradiţie/cunoştinţe rezultate din activităţile desfăşurate în trecut. Pentru reducerea vulnerabilităţii faţă de efectul prognozat al schimbărilor climatice asupra recoltelor este necesară schimbarea comportamentului actual al fermierilor în sensul flexibilizării structurii de culturi prin care să se contracareze efectele induse de schimbările climatice şi să asigure o mai mare rezistenţă a unităţilor de producţie. Analiza producţiilor din ultimul deceniu obţinută în reţeaua de staţiuni de cercetare ASAS şi analiza efectuată de ICPA, bazată pe studii privind utilizarea modelelor agro-pedo-climatice pentru prognoza recoltelor în diferite scenarii climatice, arată o tendinţă prin care soiurile şi hibrizii culturilor de primăvară (porumb, floarea soarelui, soia) timpurii şi semitimpurii care ocupă în prezent un procent majoritar conduc la recolte mai mici (ca medie multianuală) decât soiurile şi hibrizii semi-tardivi şi tardivi. Acest fapt se datorează evitării perioadelor cu stresuri mari, din ce în ce mai frecvente conform prognozelor de modificare a climei, de apă şi termice din perioada înfloritului. Acest raport se va inversa în viitor, pentru a putea face faţă schimbărilor prognozate fermierii trebuie să-şi modifice managementul fermelor introducând în cultură soiuri şi hibrizi cu perioade de vegetaţie diferite.

Pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice în arealele cu potenţial de deşertificare există mai multe opţiuni din punctul de vedere al structurii culturilor agricole cultivate în fermă:

- Includerea în suprafaţa cultivată a unor culturi rezistente la secetă (sorg, mei, năut, etc.)
- Utilizarea pentru culturile tradiţionale (grâu, porumb, floarea soarelui, soia, rapiţă, etc) a unor soiuri și hibrizi rezistente la secetă
- Utilizarea pentru culturile de primăvară (porumb, floarea soarelui, soia) a unor soiuri şi hibrizi timpurii sau semi-timpurii pentru care perioada de stres maxim hidric şi termic (a doua jumătate a lunii iulie, august) este după perioada de maximă sensibilitate a culturilor la deficit de apă şi temperaturi maxime extreme (înflorit formarea boabelor)

Deoarece schimbările climatice prevăzute sunt pe lungă durată (orizont de timp 2020, 2050) iar comportamentul fermierilor este conservator, este necesară includerea acestor alternative în managementul agricol actual la nivel de fermă chiar dacă condiţiile climatice în unii ani pentru care se fac angajamentele pot fi favorabile actualei structuri de culturi. Prin cultivarea unor hibrizi/soiuri cu precocităţi diferite fermierii sunt protejaţi de excesele climatice şi pot câştiga experienţă care să le modifice comportamentul în cazul în care predicţiile privind schimbările climatice se vor manifesta.

Activităţile agricole influenţează fluxurile de GES. În acest sens o măsură activă pentru sechestrarea carbonului o reprezintă aplicarea potrivită a lucrărilor minime ale solului care contribuie şi la conservarea apei din sol, deși prin utilizarea acestor tipuri de lucrări se obțin producții mai scăzute. Limitarea deficitului de apă din sol în arealele cu potenţial de deşertificare se poate face prin înlocuirea lucrării de bază a solului (arat) cu metode de lucrare minimă a solului (minimum tillage) prin care este redusă cantitatea de apă evaporată din stratul superficial al solului, contribuind astfel și la reducerea necesității utilizării unor resurse suplimentare de apă. Metodele de lucrare minimă a solului (minimum tillage), presupun renunțarea în tehnologia unei culturi la aplicarea arăturii și uneori la o parte din lucrările solului (in cazul efectuarii mai multor operaţiuni la o singură trecere cu utilajele), fiind o practică de eficientizare a utilizării resurselor de apă din sol şi de îmbunătăţire a managementului solului prin sechestrarea carbonului. Metodele minime de lucrare a solului aplicându-se independent de punerea în aplicare a IPM (managementul integrat al pesticidelor), acest pachet pilot va fi analizat după doi ani de la aprobarea PNDR 2014-2020, pentru a evalua influenţa aplicării metodelor minime de lucrare a solului din perspectiva creșterii utilizării pesticidelor (în special a ierbicidelor). În urma acestor evaluări, în baza analizei împreună cu DG AGRI, ar putea fi propuse modificări ale P5 care să consolideze aplicarea angajamentelor, daca va fi necesar.

Utilizarea îngrăşămintelor organice compostate permite menţinerea sau ameliorarea conţinutului de carbon organic din sol, prin aplicarea unei fertilizări echilibrate, cu efect direct în reducerea GES.

Noul P5 va fi introdus ca pachet pilot în zonele selectate. Desemnarea zonelor în care se va aplica P5 s-a făcut prin suprapunerea a două straturi de informaţii, valorile fiecărui strat fiind mediate pentru terenul agricol la nivel de UAT LAU2:

- cantitatea de apă accesibilă din sol calculată din extensia cu funcţii de pedotransfer a hărţii de sol 1:200.000 a României în format digital (SIGSTAR-200),
- numărul de zile de creştere definite ca numarul de zile din an în care temperatura medie a aerului este peste 5oC şi raportul evapotranspiraţiei reală faţă de cea potenţială este mai mare de 0,5. Acest indicator a fost calculat utilizând modelul de simulare ROIMPEL, utilizând baza de date de sol SIGSTAR-200 şi datele climatice pe seria de ani 1991-2000.

Prin excluderea UAT insulare şi adăugarea UAT vecine în vederea omogenizării zonelor selectate, valorile prag rezultate ale indicatorilor sunt:

- maximum 65 mm apă pe profilul de sol cu rădăcini pentru cantitatea de apă accesibilă din sol (cu excepţia unei UAT ptr. care se înregistrază o valoare mai mare decât pragul, respectiv de 92 mm) şi
- maximum 106 zile de creştere (cu excepţia unei UAT care înregistrază valoarea 111).

Validarea ipotezei pe baza căreia sunt selectate zonele este făcută prin analiza la nivel de UAT a indicatorul ESAI (Environmentally Sensitive Area Index) privind sensibilitatea arealelor la deșertificare, calculat pe baza datelor de sol, climă şi management agricol, utilizând metodologia MEDALUS (*Ghid al indicatorilor cheie de deșertificare și cartografierea zonelor sensibile din punct de vedere ecologic la deșertificare*, DG

Science, 1999). Prin utilizarea metodologiei MEDALUS pentru evaluarea arealelor sensibile la deşertificare a fost elaborată harta riscului la deşertificare în România cu menţionarea zonelor „critice” în care efectele induse de schimbările climatice asupra agro-ecosistemelor pot fi majore. Toate zonele selectate înregistrează valori care indică încadrarea în clasa “critic”.

Conform „Metodologiei de elaborare a studiilor pedologice – indicatori eco-pedologici” capacitatea de apă utilă/accesibilă este încadrată în categoria „foarte mică" în cazul în care valorile ei sunt mai mici de 100 mm apă pe 100 cm sol (cu subdiviziuni: foarte mică <50 mm, mică 50-65 mm, mijlocie 66-80 mm, mare 81-100 mm. Limita propusă de 65 mm corespunde unei cantităţi de apă care în condiţiile medii de evapo-transpiraţie în perioada de vegetaţie se epuizează în 7 zile. În urma calculării perioadei de creştere, solurile încadrate în această clasă au prezentat valori sub limita considerată valoare „critică”. Limita de 106 zile de creştere în prezent reprezintă arealele care conform scenariilor de schimbări climatice vor prezenta la nivelul anilor 2020 valori corespunzătoare limitei de 75 zile care caracterizează conform aceluiaşi indicator arealele cu restricţii severe.

Ca rezultat, se consideră că UAT cele mai potrivite pentru aplicarea măsurilor incluse în P5 sunt cele în care sunt îndeplinite simultan unele condiţii care se referă la influenţa climei asupra practicării activităţilor agricole:

- cantitatea de apă accesibilă din sol se încadrează în clasele „foarte mică”,
- numărul redus de zile de creştere,
- clasa de expunere la efectele schimbărilor climatice fiind reflectată de indicatorul ESAI.

În aceste zone, cele mai sensibile din perspectiva riscurilor asociate manifestării efectelor schimbărilor climatice, fermierii care în general sunt conservatori, trebuie să fie încurajaţi să aducă schimbări managementului agricol pentru o tranziţie de la practicile de azi la o agricultură adaptată în contextul schimbărilor climatice.

Coerența cu prevederile referitoare la practicile de înverzire: Pentru a evita orice suprapunere cu cerințele practicilor de înverzire (diversificarea culturilor), P5 se aplică numai în cazul în care suprafața de teren arabil din cadrul fermei este mai mică de 10 ha. Prin urmare, orice risc de dublă finanțare între practicile de înverzire și sprijinul acordat prin P5 este exclusă.

Zona în care se va aplica pachetul pilot adresat adaptarii agriculturii la efectele schimbărilor climatice, acoperă teritoriul administrativ al unui număr de 71 UAT, suprafaţa de teren arabil fiind estimată la cca. 900 mii ha (Figura 8.2.M.10.1-5 – harta P5). Lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

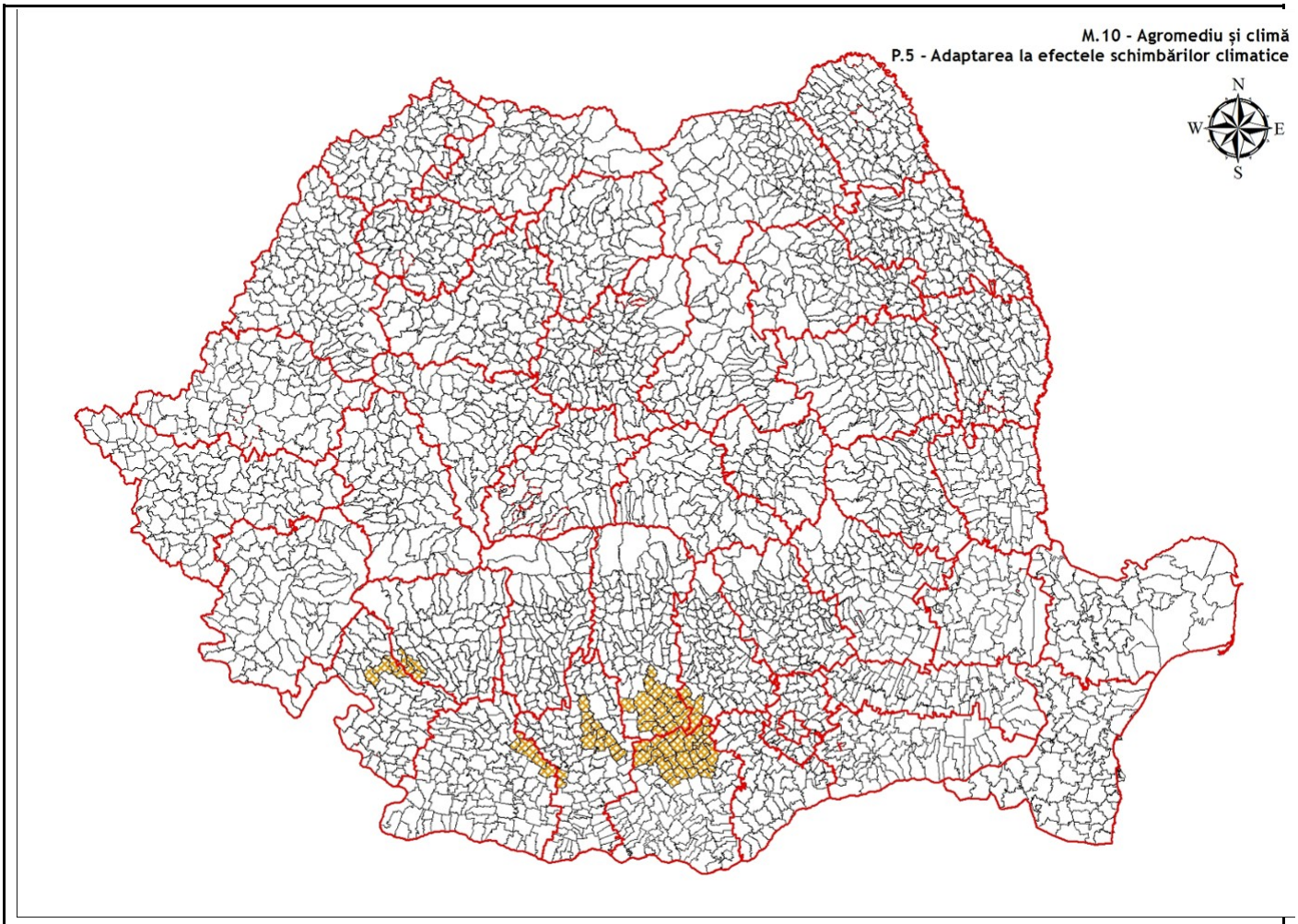

Figura 8.2.M.10.1-5 – harta P5

8.2.9.3.7.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.7.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I și II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului

- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.7.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.7.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.7.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice vizează terenurile arabile situate în zonele cu risc crescut de deşertificare, delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,
- angajamentele încheiate pentru Pachetul 5 sunt condiţionate de menţinerea valorii suprafeţei pe toată perioada de angajament, parcelele pe care se aplică cerinţele putând fi schimbate de la un an la altul,
- numai fermierii care deţin în cadrul fermei suprafeţe arabile mai mici de 10 ha sunt eligibili.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,

- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice sunt următoarele:

- pentru fiecare cultură de primăvară (porumb, sorg, floare soarelui, soia) angajată pe suprafaţa cultivată se vor utiliza concomitent, în proporţii egale, cel puţin 2 hibrizi/soiuri cu precocităţi diferite (timpurii sau semi-timpurii şi semi-tardivi sau tardivi) (P),
- fermierii care incheie angajamente, vor trebui sa asigure rotatia culturilor, astfel incat in 2 ani consecutivi sa utilizeze minim 3 culturi diferite din cele 4 eligibile (porumb, sorg, floare soarelui, soia),
- utilizarea metodelor de lucrare minimă a solului (minimum tillage), fiind interzis aratul suprafeţelor angajate (P),
- aplicarea gunoiului de grajd sub formă compostată (cantitatea maximă de gunoi de grajd care se aplică pe teren trebuie să fie în acord cu Standardele privind cantităţile maxime de îngrăşăminte cu azot care pot fi aplicate pe terenul agricol definite în "Codul de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi") (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 5 sunt prezentate în Figura 8.2.M.10.1-5 – harta P5 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.7.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.7.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice – ***125 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Pachetul 5 al măsurii de agro-mediu şi climă (articolul 28) se poate combina pe aceeaşi suprafaţă agricolă cu pachetul 1 al fiecărei submăsuri de agricultură ecologică (11.1 şi 11.2 - art. 29), neexistând cerinţe similare care să conducă la dubla finanţare a unor acţiuni. În cadrul măsuri, plăţile acordate în cadrul Pachetului 5 pot fi cumulate cu plăţile acordate în cadrul Pachetului 4, neexistând cerinţe similare care să conducă la dubla finanţare a unor acţiuni. Nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.7.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.7.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.7.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.7.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.7.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva

2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 5, fermierii înregistrează cheltuieli suplimentare sau în unele cazuri pierderi de venituri din activitatea agricolă în urma diversificării culturilor, adaptării calendarului activităţilor agricole la condiţiile climatice modificate şi compostarea materiilor organice în vederea obţinerii îngrăşămintelor organice. În contextul climatic actual, fermierii care încheie angajamente pentru Pachetul 5, deşi înregistrează unele economii din aplicarea lucrărilor minime (15% faţă de sistemul convenţional), există pierderi de venituri rezultate din utilizarea hibrizilor timpurii şi semitimpurii (producţie cu aprox. 15% mai mică decât cea a hibrizilor semi-tardivi şi tardivi). Scăderile de recoltă în sistemul minimum-tillage faţa de sistemul convenţional sunt de 15% iar consumul de carburant este 90% faţă de consumul de carburant din sistemul convenţional. Aplicând cerinţele acestui pachet fermierii înregistrează şi unele economii datorită reducerii aplicării unor activităţi agricole specifice tehnologiilor clasice.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.8. Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.8.1. Descrierea tipului operațiunii

Pe pajiştile permanente din zona Clujului şi cele situate în Obcinele Bucovinei, evaluarea ***populaţiilor din speciile genului Maculinea,*** specii care se regăsesc în lista speciilor animale și de vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă, precizată în Anexa IV din Directiva Habitate, a arătat faptul că aici se găseşte, în funcţie de specie, până la 3 % din populaţia la nivel comunitar, aceste zone înregistrând până la 40 % din populaţiile la nivel naţional. Cele mai reprezentative specii în aceste zone sunt *Maculinea nausithous*, *Maculinea teleius*, *Maculinea alcon* şi *Eriogaster catax*. Datorită vulnerabilităţii, a biologiei şi ecologiei deosebit de complexe, speciile de fluturi din genul *Maculinea* au beneficiat in ultimii 20 de ani de numeroase studii (ex. Planul de acțiune pentru fluturii Maculinea în Europa, publicat în anul 1999 în revista Nature and Environment nr. 97) şi finanţări generoase din bugetul UE, care au permis realizarea de planuri de management fundamentate științific pentru protejarea acestor specii. Vulnerabilitatea acestor specii se datorează fragmentării şi reducerii habitatului şi modului de utilizare a pajiştilor cu *Sanguisorba officinalis* (sorbestrea). Cositul de 3-5 ori ca practică agricolă specifică anumitor zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, dar în perioade nefaste pentru dezvoltarea fluturilor din genul *Maculinea*, constituie o practică incompatibilă cu menţinerea populaţiilor acestor specii. Deoarece perioada cuprinsă între jumătatea lunii iunie şi jumătatea lunii august corespunde perioadei de zbor pentru *M. telejus* şi *M. nausithous*, în această perioadă femelele depun ouăle pe inflorescenţa plantei gazdă (*Sanguisorba officinalis*), şi tot în această perioadă larvele se află în interiorul inflorescenţelor plantei. Abia după jumătatea lunii august majoritatea larvelor au părăsit deja inflorescenţele. Unele larve de *M. nausithous* se mai află în inflorescenţe şi după jumătatea lunii august, până la jumătatea lunii septembrie, dar procentul lor este redus sau chiar nesemnificativ pentru populaţie (Timus et al. 2011). Având în vedere ciclul biologic mai sus menţionat, bine studiat atât în zona Clujului, cât şi în zona Bucovinei, sprijinul acordat prin Pachetul 6 va urmări promovarea cositului târziu (după data de 25 august). Este necesar a fi menţionat că implementarea acestui pachet va contribui indirect la conservarea unor habitate importante specifice pajiştilor naturale şi seminaturale, dar şi a unor specii prioritare a căror ecologie este legată de aceste tipuri de habitate.

Zonele selectate ca eligibile în cadrul acestui pachet, încă din perioada 2007-2013, sunt situate în judeţul Cluj şi în judeţul Suceava, pe teritoriul a 26 UAT, suprafaţa de pajişti permanente din aceste zone fiind de cca. 23.000 ha. La nivel european au fost făcuţi primii paşi pentru elaborarea unor planuri de acţiune adresate conservării fluturilor din genul Maculinea (http://www.bc-europe.eu/index.php?id=360).

Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M.10.1-6 – harta P6, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Pachetul 6 propune 2 variante, aplicabile pe suprafeţele de pajişti importante pentru fluturi:

- varianta 6.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru (Maculinea sp.),*
- *varianta 6.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.).*

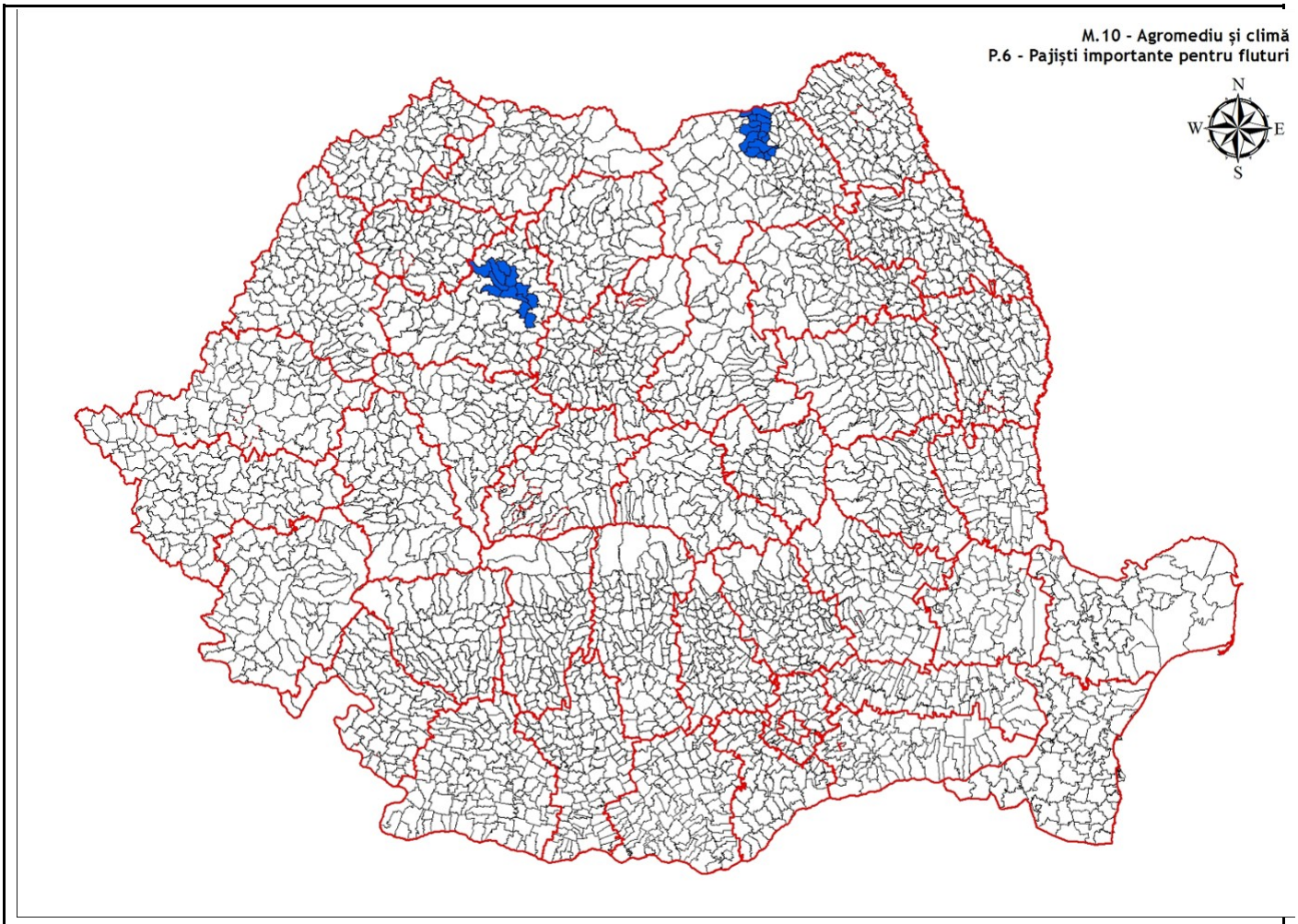

Figura 8.2.M.10.1-6 – harta P6

8.2.9.3.8.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.8.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I și II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului

- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.8.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.8.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.8.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) vizează terenurile agricole utilizate ca pajişti permanente, situate în zonele unde au fost identificate populaţii reprezentative ale unor specii prioritare de fluturi din genul *Maculinea sp.*, delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,

- angajamentele în cadrul Pachetului 6 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 6 – pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.) sunt următoarele:

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (1 UVM/ha),
- cositul poate începe doar după data de 25 august (P),
- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 6.1) sau sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 6.2) (P),
- păşunatul se efectuează cu maxim 0,7 UVM pe hectar,
- sunt interzise acţiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiştilor aflate sub angajament.
- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 6 sunt prezentate în Figura 8.2.M.10.1-6 – harta P6 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.8.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.8.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*):

- varianta 6.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)* – ***410 €/ha/an***
- varianta 6.2 – *lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)* – ***331 €/ha/an***

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Nu sunt posibile combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.8.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.8.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.8.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.8.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.8.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului

European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 6, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici conduce la o scădere a producţiei cu 25%, iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 75% din valoarea fânului obţinut. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide. În plus, aplicarea lucrărilor cu utilaje mecanizate de mici dimensiuni pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament sau interzicerea aplicării lucrărilor mecanizate (cu excepţia celor operate cu forţă animală) pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament în cadrul Pachetului 3, conduc la costuri mai mari pentru fermieri. Lucrări cum ar fi cositul manual sau întorsul fânului necesită muncă intensă şi sunt mai costisitoare decât practicile mecanizate moderne. De asemenea, utilizarea echipamentelor mecanizate de mici dimensiuni, deşi este mai economică decât aplicarea unor practici manuale, este mai costisitoare decât practicile mecanizate convenţionale. În ansamblu, practica de agro-mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul aplicată pentru P6 al M.10 a făcut în anul 2016 obiectul unei revizuiri pe fondul identificării unei supraestimări a economiilor înregistrate din neutilizarea îngrăşămintelor chimice pe pajiştile permanente. Prin actualizarea metodologiei a rezultat o reducere a cantităţii de îngrăşăminte care

nu se mai utilizează în practica de agro-mediu faţă de practica convenţională, ţinând seama de cantităţile de îngrăşăminte organice generate de animalele care pot utiliza pajiştile aflate sub angajamente. Pentru a evita acordarea unor plăți disproporționate (ex. față de varianta 3.2 a M.10) au fost utilizate praguri diferențiate ale cantității maxime de N s.a. permise în practica convențională, în limitele prevăzute de "Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole".

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.9. Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis)

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.9.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul Pachetului 7 este asigurarea supraviețuirii si a reproducerii in zonele eligibile desemnate în cadrul măsurii a speciei ***Branta ruficollis (gâsca cu gât roșu)***, specie importantă inclusă în Anexa I a Directivei Păsări. Implementarea angajamentelor de agro-mediu şi climă adaptate cerinţelor etologice specifice acestei specii vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Red-breasted Goose" (Bird Life International).

Principalele specii de gâşte ce iernează pe teritoriul României sunt: gâsca de vară (*Anser anser*), gârliţa mare (*Anser albifrons*), gârliţa mică (*Anser erythropus*), şi gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis). Gârliţa mică şi gâsca cu gât roşu sunt incluse, de asemenea, în Lista Roşie de specii ameninţate din România, şi sunt specii ameninţate la nivel global. Alte specii precum gâsca de semănătură (*Anser fabalis*), gâsca de zăpadă (*Anser cearulescens*), gâsca canadiană (Branta canadensis), gâsca călugăriţă (Branta leucopsis) şi gâsca neagră (*Branta bernicla*) sunt rare pentru ţara noastră. Ele pot fi observat în zonele de iernare sporadic şi în număr redus. Argumentele prezente se referă în principal la specii de gâşte de pe teritoriul României, care sunt influenţate de practicile agricole aplicate în zonele de habitat. Gâsca cu gât roşu este specia de gâscă cea mai ameninţată din lume, populaţia speciei în cauză aflându-se în declin: de la 60.444 indivizi recenzaţi în perioada 1998-2001 la 45.000 de indivizi estimaţi în perioada 2012-2013 (www.redbreastedgoose.aewa.info). Printre motivele principale ce stau la baza declinului populaţiei se numără deteriorarea habitatelor de hrănire în zonele de iernat. În România, prima gâscă poate fi observată la sfârşitul lunii octombrie, începutul lunii noiembrie, dar concentraţii semnificative de gâşte se formează, de obicei, la sfârşitul lunii noiembrie. Gâştele rămân pe teritoriul României până la sfârşitul lunii februarie, dar grupuri mici mai pot fi întâlnite şi la începutul lunii aprilie.

Principalele situri pentru gâsca cu gât roşu în România sunt situate în Dobrogea și zona adiacentă. În partea de nord a Dobrogei, zona principală de înnoptare este situată pe malul lacului Razim. În partea centrală, zone importante au fost evidenţiate pe Lacul Goloviţa şi în partea de sud a Lacului Sinoe. În partea de sud a Dobrogei, există două situri importante, iar de-a lungul coastei Mării Negre, se găseşte o zonă principală de înnoptare, şi anume, partea de sud-vest a Lacului Techirghiol. De-a lungul fluviului Dunărea lângă Călăraşi, un alt adăpost principal pentru specie este situat pe Lacul Iezeru (Dan Hulea, Societatea Ornitologică Română, 2002). Datele colectate în timpul monitorizărilor pentru gâsca cu gât roşu prin

Programul Comun de Cercetare şi Monitorizare (observaţii efectuate începând cu iarna 2000/2001 până în prezent) arată că specia foloseşte pentru hrănire o mare parte din zona agricolă din Dobrogea (www.redbreastedgoose.aewa.info). De asemenea, datele furnizate de gâştele echipate cu radio-transmiţătoare în perioada 2010/2014 au evidenţiat faptul că acestea preferă pe lângă siturile istorice şi ariile vaste de teren agricol din Balta Ialomiţei şi Insula Mică a Brăilei şi Balta Albă. Gâştele sunt specii ierbivore, iar principalele resurse de hrană pentru speciile din ţara noastră sunt grâul de toamnă şi orzul. Mai pot consuma şi boabe de porumb şi plantele de rapiţă abia germinate, care asigură un aport nutritiv mult mai ridicat decât grâul de toamnă, dar acestea pot fi găsite şi consumate de gâşte doar la începutul iernii. Principalele zone de hrănire pentru acestă specie sunt reprezentante de terenuri întinse cu cereale, în special grâu de toamnă, dar şi orz, secară sau triticale. Principala practică agricolă şi de folosinţa a terenului care să asigure protejarea speciei pe termen lung este reprezentată de cultivarea unor suprafeţe întinse cu aceste tipuri de culturi în Dobrogea şi asigurarea de puncte de hrănire cu boabe de porumb pentru un aport suplimentar de hrană.. Suprapunerea zonelor de hrănire pentru gâşte cu terenurile arabile utilizate pentru producţia intensivă de cereale duce la apariţia unor potențiale conflicte privind menţinerea ariilor de hrănire în bune condiţii cantitative şi calitative şi pierderile cauzate de gâşte pe culturi. O altă problemă importantă se referă la schimbarea culturilor folosite în mod tradiţional în Dobrogea cu plante tehnice care privează gâştele de resurse de hrănire. Din acest motiv, menţinerea terenurilor cu grâu de toamnă şi a punctelor de hrănire cu porumb în apropierea zonelor de înnoptare pentru gâşte este o măsură ce poate asigura supravieţuirea speciei la nivel global.

În perioada 2014-2020, zonele eligibile pentru Pachetul 7 sunt reprezentate numai de zonele de hrănire situate la nivelul Ariilor de Importanță Avifaunistică (SPA-uri). Acestea acoperă suprafața eligibilă desemnată pentru perioada 2007-2013 care includea Ariile de Protecție Specială Avifaunistică (IBA-uri), acoperind în principal teritoriile de înnoptare. Pe lângă zonele propuse anterior (2007-2013), în vederea asigurării consistenţei şi omogenizării zonelor eligibile, pentru următoarea perioadă de programare vor mai fi incluse unele teritorii, pe baza datelor obținute prin echiparea gâștelor cu transmițătoare satelitare instalate atât de către Societatea Ornitologică Română, cât și alți parteneri din alte State Membre. Suprafaţa de terenuri arabile situate în cele 126 UAT incluse în zonele eligibile este de cca. 926 mii ha. În acelaşi timp, zonele selectate acoperă peste 19% din suprafaţa SPA-urilor desemnate în România. Colateral, implementarea pachetului vine în sprijinul actiunilor de protecţie a speciilor şi habitatelor, zona eligibilă acoperind cca. 14,19% din suprafaţa SCI-urilor desemnate în România. În ansamblu, Pachetul 7 acoperă cca. 13,24 % din suprafaţa siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Zonele eligibile sunt prezentate în Figura 8.2.M.10.1-7 – harta P7, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Pentru a se evita orice suprapunere cu standardul de eco-condiţionalitate referitor la protecţia solului pe timpul iernii, Pachetul 7 se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme.

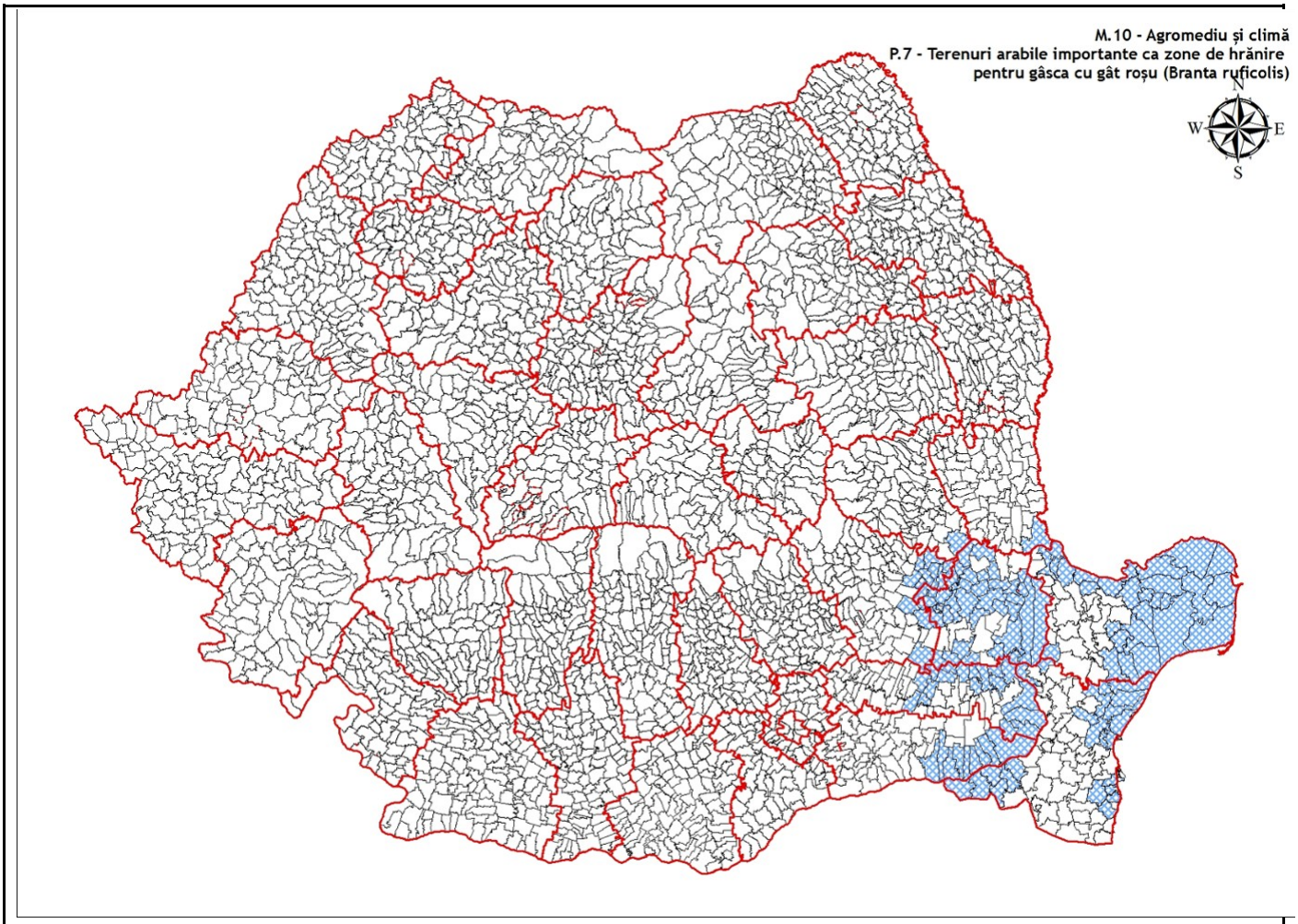

Figura 8.2.M.10.1-7 – harta P7

8.2.9.3.9.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.9.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor

(CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,

- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Directiva 128/2009/EC de stabilire a cadrului de acţiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

8.2.9.3.9.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.9.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.9.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (*Branta ruficollis*) vizează terenurile arabile situate în SPA-uri (Special Protection Area) reprezentative pentru *Branta ruficollis*, delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,
- pentru a se evita orice suprapunere cu standardul de eco-condiţionalitate referitor la protecţia solului pe timpul iernii, Pachetul 7 se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme,
- angajamentele în cadrul Pachetelor 7 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis) sunt următoarele:

- în fiecare an de angajament, după data de 15 septembrie, trebuie înfiinţată o cultură de cereale de toamnă (grâu, orz, secară, triticale) sau de rapiţă (P),
- însămânţarea cerealelor de toamnă (grâu, orz, secară, triticale) sau a rapiţei trebuie finalizată înainte de data de 15 octombrie,
- pe perioada de 5 ani a angajamentelor este obligatorie înfiinţarea în cel puţin 2 ani a culturii de porumb pe timpul verii,
- în situaţia în care se înfiinţează o cultură de porumb, în anul respectiv, pe parcela angajată, cultura de toamnă este încorporată în sol până cel târziu la finalul lunii martie (P),
- parcelele angajate vor putea fi însămânţate cu porumb, dar nu mai târziu de data de 15 mai, iar porumbul nu va fi recoltat înainte de data de 15 septembrie,
- la recoltarea culturii de porumb este lăsată o suprafaţă nerecoltată de minim 5 % şi maxim 10 % (cultura este lăsată în picioare sau culcată) sau în situaţia în care nu este înfiinţată o cultură de porumb, în anul respectiv de angajament fermierul este obligat să asigure o cantitate de 100 kg de porumb boabe pe hectar, în cel puţin un punct de hrănire situat pe suprafaţa fiecărei parcele angajate (P),
- pesticidele şi fitostimulatorii (ingrăşămintele) nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânţarea culturii de toamnă şi 15 martie (P),
- se interzic lucrările agricole şi/sau păşunatul în perioada 15 octombrie – 15 martie,
- este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 octombrie şi 31 martie (P),

- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 7 sunt prezentate în Figura 8.2.M.10.1-7 – harta P7 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.9.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.9.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis) – ***250 €/ha/an***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

Plăţile acordate în cadrul pachetului 7 nu pot fi cumulate cu plăţile acordate în cadrul Pachetului 4, datorită cerinţelor diferite aplicabile pe timpul iernii pe terenurile arabile. Nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

8.2.9.3.9.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.9.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.9.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.9.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.9.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 7, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Astfel, înfiinţarea culturii de toamnă, care în situaţia în care se succede cu o cultură de vară (porumb) induce costurile asociate lucrărilor de pregătire a terenurilor (ex. arat sau discuit), costurile cu achiziţionarea seminţelor, precum şi cheltuielile aferente încorporării

culturii în sol pe perioada primăverii, în condiţiile în care această cultură nu poate fi valorificată de către fermieri, pierderea înregistrată fiind echivalentă cu 100 % din cheltuielile efectuate. În situaţia în care fermierii optează pentru menţinerea culturii de toamnă în vederea valorificării producţiei obţinute, aceştia înregistrează o scădere a producţiei datorită interzicerii utilizării unor metode de protecţie a culturii în perioada 15 octombrie – 15 martie (ex. utilizarea pesticidelor, a metodelor de alungare a păsărilor, a utilizării fitostimulentelor). Astfel, pierderile cauzate de hrănirea păsărilor conduce la o pierdere a producţiei cu 25 % în cazul cerealelor sau chiar la compromiterea totală a culturii în cazul rapiţei datorită faptului că gâştele se hrănesc cu mugurii acestei plante în fazele incipiente de dezvoltare sau chiar dezrădăcinează plantele în zonele cu exces de umiditate. Aceste pierderi, cumulate cu scăderile de producţie induse de interzicerea utilizării pesticidelor şi a fitostimulatorilor în perioada 15 octombrie – 15 martie, conduc la o scădere a producţiilor, în medie, cu 40%. În situaţia în care nu este înfiinţată o cultură de porumb, sunt induse cheltuieli suplimentare cu achiziţionarea cantităţii necesare de porumb boabe, transportul acesteia la punctele de hrănire situate pe parcelele pentru care au fost încheiate angajamente şi manevrarea porumbului (încărcare/descărcare). Înfiinţarea culturii de porumb pe timpul verii fiind obligatorie pentru minim 2 din cei 5 ani de angajament, plata compensatorie a fost calculată pentru un sistem de rotaţie a culturilor aplicat în 3 din cei 5 ani şi, de asemenea, bazat pe culturi succesive grâu de toamnă – porumb aplicat în 2 din cei 5 ani. Pierderea de venit şi cheltuielile suplimentare înregistrate în cadrul angajamentului se datorează nerecoltării producţiei pe 5 % din suprafaţa parcelelor angajate în vederea asigurării hranei pentru gâşte. În cadrul acestui pachet fermierii înregistrează economii datorită neutilizării îngrăşămintelor chimice sau a fitostimulatorilor în 3 din cei 5 ani de angajament când cultura de iarnă este valorificată. Pierderile de venit şi cheltuielile suplimentare calculate în cadrul acestui pachet au fost mediate pe cei 5 ani de angajament, asigurându-se acelaşi nivel al primei compensatorii pentru fiecare an de angajament. Pentru simplificarea sistemului de implementare, în situaţia prelungirii anuale a angajamentelor după perioada iniţială, este obligatorie înfiinţarea culturii de iarnă, nivelul plăţii fiind cel calculat ca medie a schemei aplicate în primii 5 ani.

Pentru a se evita orice suprapunere a cerinţelor pachetului 7 cu standardul GAEC referitor la protecţia solului pe timpul iernii prin asigurarea acoperirii terenurilor agricole sau menţinerea acestora nearate pe cel puţin 20 % din suprafaţa de teren arabil a fermei, acest pachet se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7).

8.2.9.3.10. Pachetul 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon

Submăsură:

- 10.1 - plăți pentru angajamente privind agromediul și clima

8.2.9.3.10.1. Descrierea tipului operațiunii

Diversitatea genetică constituie un factor indispensabil pentru dezvoltarea producţiei agricole şi a zonelor rurale. Priorităţile naţionale în politicile de dezvoltare şi utilizare a diversităţii genetice a animalelor domestice (Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 a MADR) sunt orientate spre producerea şi utilizarea durabilă a unor specii şi rase cu un înalt potenţial productiv, precum şi spre menținerea și utilizarea raselor de animale aflate în pericol de abandon.

Menținerea resurselor genetice prin creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale specificate care sunt în pericol de abandon conduce la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creşterea productivităţii animalelor, poate contribui la diversificarea populaţiilor existente la un anumit moment, poate contribui la refacerea vitalităţii liniilor selecţionate şi la refacerea rezistenţei la boli. De asemenea, prin încurajarea creșterii animalelor din rase locale în pericol de abandon, se păstrează identitatea locală și valoarea cultural-istorică a acestora. În România, șeptelul femel adult de reproducție este înregistrat și actualizat în registrele genealogice ale raselor înființate și menținute de asociațiile crescătorilor de animale acreditate de către Agenţia Naţională pentru Zootehnie "Prof. Dr. G. K. Constantinescu" – ANZ.

Rasele aparţinând celor 5 specii de animale incluse în pachetul 8 sunt rase locale şi au fost selectate pentru acest pachet deoarece prin vechimea lor au o importanţă cultural-istorică, dar au pierdut competiţia economică cu rasele comerciale, iar fără sprijin financiar sunt ameninţate cu abandonul.

Rasele locale de animale de fermă în pericol de abandon propuse în pachetul 8 au un număr de femele adulte de reproducţie de rasă pură mult inferior pragurilor de la care o rasă este considerată în pericol de abandon stabilite în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1974/2005, iar numărul total de femele adulte de reproducție din aceste rase în 2014, pe specii, este următorul:

- Bovine: taurine - 312
- Bovine: bubaline - 289
- Ovine - 15.825
- Caprine - 2.464
- Suine - 72
- Ecvidee - 768

Față de aceste valori se estimează o creștere a numărului de femele adulte de reproducție de rasă pură de până la 10% pe an.

În prezent sunt 11 asociaţii acreditate de autoritatea competentă pentru menţinerea registrelor genealogice la 16 rase. Pentru 5 rase de ecvidee registrul genealogic este condus de ANZ. Pentru fiecare rasă există un regulament de organizare şi funcţionare a registrului genealogic, recunoscut de ANZ, care include dispoziţii privind menţinerea purităţii rasei, precum şi dispoziţii privind obligaţiile crescătorilor cu privire la rata minimă de înlocuire a femelelor bătrâne şi evitarea consangvinizării.

ANZ în calitate de autoritate competentă, supraveghează evoluţia numărului de femele înscrise în registrul genealogic precum şi capacitatea tehnică a asociaţiilor de înregistrare şi actualizare a datelor în registrul genealogic. De asemenea, ANZ monitorizează evoluţia tuturor raselor şi identifică animalele din rase ameninţate.

Pachetul 8 are aplicabilitate la nivel naţional.

8.2.9.3.10.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe UVM (calculat pentru femelele adulte de reproducție de rasă pură).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei inițiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.10.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole,
- Hotărârea de Guvern nr. 1188/2014 privind organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale pentru Zootehnie „Prof. Dr. G. K. Constantinescu",
- OUG nr.113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor în România,
- Ordinul MADR nr.765/2009 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia bovine,
- OUG nr.23/2010 privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor şi caprinelor, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative,
- Ordinul nr.20/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din speciile ovine şi caprine, cu modificările şi completările ulterioare,
- Legea zootehniei nr. 72/2002, cu modificările şi completările ulterioare,
- Legea calului nr.389/2005, cu modificările şi completările ulterioare,
- Ordinul MADR nr.765/2009 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia bovine,
- Ordinul MAPDR nr. 13/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia porcine, cu modificările şi completările ulterioare,

- HG nr.1156/2013 pentru aprobarea programului acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor.

8.2.9.3.10.4. Beneficiari

Fermierii care cresc femele adulte de reproducție de rasă pură din rasele locale în pericol de abandon.

8.2.9.3.10.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.10.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon este disponibil la nivelul întregului teritoriu național

Beneficiarii:

- dețin femele de reproducție de rasă pură locală în pericol de abandon din speciile prevăzute în program, înscrise în registrul genealogic al rasei - secțiunea principală,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice la nivelul efectivelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice ale Pachetului 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon sunt următoarele:

- beneficiarul se angajează să respecte regulamentul de organizare și funcționare a registrului genealogic al rasei condus de asociații acreditate de ANZ în baza art. 5 lit. a) din HG nr. 1188/2014,
- beneficiarul se angajează să menţină, pe o perioadă de 5 ani, numărul de animale femele adulte de reproducție prevăzut la încheierea angajamentului, precum și descendenții femele necesari pentru înlocuirea acestor animale până la sfârşitul programului; dacă efectivul angajat se reduce, datorită unor cauze cum ar fi îmbolnăvirea, sacrificarea, moartea sau vânzarea animalelor, beneficiarul are obligaţia de a notifica Agenția de Plăți și de a reface efectivul de femele adulte de reproducție, prin

trecere de la tineret sau prin cumpărare; în cazul în care efectivul de animale adulte nu se va reface în maximum 6 luni de la momentul notificării, sprijinul va fi redus proporţional (P),
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 10 până la excluderea de la plată.

Nu sunt eligibile pentru plăţi în cadrul acestui pachet ecvideele utilizate preponderent în scopuri sportive sau recreative.

8.2.9.3.10.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.10.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri estimate, fiind în cadrul Pachetului 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, următoarele:

- *Ovine – **87 €/UVM***,
- *Caprine – **40 €/UVM***,
- *Bovine (taurine şi bubaline – **200 €/UVM***,
- *Ecvidee – **200 €/UVM***,
- *Porcine – **176 €/UVM***.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.2 – scrisoare ICEADR validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P8).

Beneficiarii Pachetului 8 pot primi plăţi acordate pe suprafeţele agricole în cadrul celorlalte măsuri şi/sau pachete.

8.2.9.3.10.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.10.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate, legate de utilizarea terenurilor agricole, sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

Riscurile specifice identificate, legate de creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, sunt următoarele:

- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la animalele de fermă din rase locale în pericol de abandon aflate sub angajament,
- boli și probleme sanitare care afectează animalele, mortalități și sacrificări de necesitate – risc sanitar,
- incidente de mediu/poluare care pot afecta animalele – risc de mediu.

8.2.9.3.10.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor legate de utilizarea terenurilor agricole sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor legate de creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon sunt următoarele:

- verificări administrative încrucişate cu alte baze de date externe relevante,
- încheierea unor protocoale de colaborare care să asigure schimbul de informaţii relevante,
- elaborarea unui sistem de sancţiuni progresiv, pentru aplicarea unor reduceri proporţionale cu gradul de nerespectare al angajamentelor,
- stabilirea unor norme detaliate în procedurile de implementare tehnică, privind recunoaşterea situaţiilor de forţă majoră si situaţii excepţionale,
- activități de instruire a asociațiilor crescătorilor de animale privind creșterea animalelor din rase locale în pericol de abandon de către ANZ.

8.2.9.3.10.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluarea globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.10.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Nu este cazul.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Pe baza dinamicii numărului de femele de reproducție din rasele locale (înregistrate în registrele genealogice ale raselor) în perioada 2008-2013 (Figura 8.2.M.10.1-8 – dinamica rase locale 2008-2013), ANZ a stabilit și certificat lista raselor locale în pericol de abandon în România și pericolul (gradul de risc) în care se află acestea, conf. art. 7 (3) al Regulamentului (UE) nr. 807/2014, după cum urmează:

- Ovine:
  - Țigaie cu cap negru de Teleorman
  - Rața (Valahă cu coarne în tirbușon)
  - Karakul de Botoșani
  - Merinos de Suseni
  - Merinos Transilvănean
  - Merinos de Cluj
  - Merinos de Palas
  - Tigaie – varietatea ruginie
- Caprine:
  - Carpatina
  - Alba de Banat
- Taurine:
  - Sura de Stepă
- Bubaline:
  - Bivolul românesc
- Ecvidee:
  - Furioso North Star
  - Huțul
  - Gidran
  - Semigreul românesc
  - Shagya Arabă
  - Nonius
  - Lipițan
- Porcine:
  - Bazna
  - Mangalița

CENTRALIZATOR PRIVIND EFECTIVELE DE ANIMALE CARE CONSTITUIE RESURSE GENETICE IN PERIOADA 2008-2013

- Nr. femele adulte de reproducție -

Nr. crt.	Specia		Rasa	Anul					
				2008*	2009*	2010**	2011**	2012**	2013***
1.	Bovine	Taurine	Sura de Stepă	45	51	61	65	61	67
		Bubaline	Bivolul românesc	221	228	44	67	81	289
2.	Ovine		Țigaie-varietatea ruginie	1.151	1.271	1.521	1.521	1.120	1.120
			Rața (Valahă cu coarne în tirbușon)	2.058	2.371	3.221	3.108	3.235	3.680
			Karakul de Botoșani	3.646	3.669	1.468	1.382	1.576	2.342
			Merinos de Palas	4.160	4.415	4.168	3.588	4.077	4.364
			Merinos de Suseni	789	978	435	420	300	300
			Merinos Transilvănean	2.163	2.396	388	319	299	268
			Merinos de Cluj	202	202	202	197	192	203
			Țigaie cu cap negru de Teleorman	3.654	4.030	3.455	3.252	3.119	3.438
3.	Caprine		Albă de Banat	603	603	581	712	1.227	1.002
			Carpatina	3.011	3.146	3.535	2.422	2.179	1.661
4.	Cabaline		Furioso North Star	51	52	46	50	45	36
			Huțul	54	55	78	81	92	83
			Gidran	46	40	41	50	38	35
			Lipițan	236	250	332	345	337	260
			Shagya arabă	85	86	90	87	94	68
			Nonius	38	43	44	46	44	38
			Semigreul românesc	94	93	91	93	101	62
5.	Suine		Bazna	65	79	31	30	30	22
			Mangalița	260	548	35	36	33	55

*) În conformitate cu *Ordinul MADR nr.582/2008 și Ordinul MADR nr. 634/2009 privind aprobarea Listei resurselor genetice animale în stare critică, în pericol de dispariție și a celor vulnerabile*, supuse programelor de conservare și utilizare în anul 2008, respectiv 2009:

**) In conformitate cu datele de sistem gestionate de către Agenția Națională pentru Ameliorarea și Reproducție în Zootehnie "Prof.Dr.G.K.Constantinescu"(A.N.A.R.Z.) – numai femele adulte de reproductie;

***) În conformitate cu *Hotărârea de Guvern nr. 962/2013 privind aprobarea acordării ajutoarelor de minimis pentru conservarea raselor locale de animale în pericol de abandon.*

Figura 8.2.M.10.1-8 – dinamica rase locale 2008-2013

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Sprijinul pentru acoperirea pierderilor de venit și a costurilor suplimentare datorate respectării angajamentelor voluntare privind creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon este calculat după metodologia elaborată de Rețeaua de Informații Contabile Agricole (RICA) din cadrul MADR, conform prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1242/2008. Baza de calcul pentru plățile compensatorii este producția standard (Standard Output - SO), specifică pentru fiecare specie de animal,

care a fost utilizată pentru a reflecta efectele economice ale utilizării acestor rase față de rasele convenționale.

Metodologia de calcul a SO a fost elaborată în baza unor formulare-chestionar elaborate de MADR și completate de către crescătorii de animale din rase locale în pericol de abandon din România, prin sondaj, pe un eșantion reprezentând cel puțin 50% din efectivul fiecărei rase, cu date aferente anului 2013.

Producția standard individuală pe crescător (SOindividuală) reprezintă raportul între producția standard totală (SOtotal) și numărul mediu de animale (Nr. mediu).

Prin înmulţirea SOindividuală (EUR/cap) cu numărul mediu de animale din fermă, pentru fiecare crescător, pe rase, s-a obţinut producția standard pentru fiecare fermă luată în studiu, pentru fiecare rasă (SOfermă - date intermediare), astfel putând fi calculată o medie SO pe specie.

Prin diferența între valorile SOmedie pe specie în pericol de abandon obţinute în baza datelor colectate pentru anul 2013 și valoarea producției standard SO 2010, calculată de RICA, pe specii comerciale de animale, ca medie a cinci ani consecutivi (2008 - 2012) EUR/cap au rezultat valorile pierderii de venit înregistrate din creșterea animalelor din rase locale în pericol de abandon, exprimată în EUR/cap.

Valoarea pierderii de venit a fost comparată cu cuantumul maxim al sprijinului (EUR/cap) stabilit conf. Anexei II din Regulamentul (UE) nr.1305/2013 și coeficienților de conversie a diverselor categorii de animale în UVM (stabiliți în art. 9 și Anexa II din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014). Dacă valoarea pierderii de venit este mai mică decât cuantumul maxim al sprijinului (EUR/cap), atunci valoarea plății compensatorii este egală cu valoarea pierderii de venit. Dacă valoarea pierderii de venit este mai mare decât cuantumul maxim al sprijinului (EUR/cap), atunci valoarea plății compensatorii este egală cu cuantumul maxim al sprijinului.

Metodologia de calcul este validată de către ICEADR, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1-2 – scrisoare ICEADR validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P8).

8.2.9.3.11. Pachetul 9 - terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)

Submăsură:

8.2.9.3.11.1. Descrierea tipului operațiunii

Acvila ţipătoare mică (*Aquila pomarina*) este o pasăre răpitoare a cărei zonă de cuibărire este restrânsă în principal în partea centrală, estică şi de sud-est a Europei. Specia este considerată a fi “în declin” pe suprafaţa întregii arii de răspândire (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf), fiind estimată la 20.000 de perechi la nivel global. România oferă speciei una dintre cele mai importante zone de cuibărit. Ca rezultat al celor mai recente studii, populaţia de acvilă ţipătoare mică din România este estimată între 2000 - 2300 de perechi, reprezentând aproximativ 22% din populaţia speciei la nivelul Uniunii Europene şi 10% din întreaga populaţie la nivel global (http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=3560.; http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Ghid-romana.pdf; http://www.sor.ro/ro/proiecte/Conservarea-acvilei-tipatoare-mici-in-Romania.html). Conform altor surse,

populaţia la nivel european ar fi de 16.000-22.100 perechi, adică de 32.800-44.200 indivizi, ceea ce ar reprezenta cca. 73% din populaţia globală (44.900-60.500 indivizi) (BirdLife International 2015 - http://www.iucnredlist.org/details/22696022/0).

Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă ţipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7 Centru), în vestul României şi pe pantele estice ale Carpaţilor. Populații mici există, de asemenea, în estul, sud-estul şi sudul României.

Specia cuibăreşte în păduri depresionare, păduri de luncă, păduri din zone de deal şi de munte. Îşi construieşte un cuib de dimensiuni mari din crengi în copaci bătrâni (von Dobay 1934, Gentz 1965, 1967, Haraszthy et al. 1996, Hoffmann 1938, Meyburg 1970, 1973, 1994, Wendland 1932 1951, 1958). În mod excepţional cuiburile sunt construite pe stânci sau direct pe pământ (Pcola 1991, Reistetter 1991). Un factor important în alegerea zonelor de amplasare a cuiburilor este prezenţa zonelor deschise pentru hrănire în apropiere.

Specia se hrăneşte în general în zone de pajiste şi pe terenuri arabile. Ea vânează în zone de câmp deschis sau zone cultivate (Meyburg et al. 2004). O varietate de tipuri de habitate de câmp deschis sunt foarte importante pentru specie, deşi zonele cultivate cu plante înalte, ca rapița, porumbul sau floarea soarelui, împiedică accesul la pradă (Scheller et. al. 2001). În timpul iernii ocupa o varietate de habitate incluzând zone de câmp deschis, tufărişuri şi zone umede (Brooke et al. 1972, Meyburg et al. 1995).

Dieta constă în mamifere mici (Apodemus, Microtus, Cricetus, Citellus), amfibieni (Rana), păsări (Alauda, Emberiza, Coturnix), reptile (Lacerta, Natrix) şi insecte (lacuste). În eco-regiunea Carpatică hrana sa preferată constă în şoareci de câmp (*Microtus arvalis*). În habitatele unde iernează, dieta constă în principal din păsări ţesător (*Quelea quelea*), mamifere mici şi broaşte. (Haraszthy et al. 1996, Scheller & Meyburg 1996, Vlachos & Papageorgiou 1996).

Expertiza tehnică necesară pentru dezvoltarea Pachetului 9 – managementul adecvat al terenurilor arabile cât și a pajiștilor importante ca zone de hrănire și cuibărit pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) a fost asigurat de datele obținute în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” în cadrul căruia au fost implicați specialiști din cadrul Agenției Regionale de Protecție a Mediului Sibiu, Grupul Milvus, Sociatatea Ornitologică Română, Fundația ADEPT Transilvania, Colectivul Facultății de Mediu al Universității Babeș - Bolyai.

Rezultatele studiilor care au urmărit preferința de habitat a acvilei țipătoare mici efectuate în ariile protejate ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 - Podişul Hârtibaciului, ROSPA0098 - Piemontul Făgăraşului în anii 2010-2011 în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” au stat la baza stabilirii cerințelor de management și pentru celelalte zone unde a fost identificată această specie. În afara acestor zone, specia este frecvent întâlnită în arealele acoperite de ROSPA0027 - Dealurile Homoroadelor, ROSPA0033 - Depresiunea şi Munţii Giurgeului, ROSPA0034 - Depresiunea Munţii Ciucului, ROSPA0033 - Depresiunea şi Munţii Giurgeului, ROSPA0082 - Munţii Bodoc – Baraolt,

Asigurarea unui management adecvat aplicat pe terenurile arabile şi pe pajiştile permanente situate în arealul de distribuţie al acestei specii, bazat pe recomandările "Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici în România" (http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Ghid-romana.pdf) şi pe cele din "Planul Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*" (http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Papp-et-al.-2013.-Plan-de-Actiune_RO.pdf), va contribui la asigurarea condiţiilor de cuibărit şi de hrănire necesare protecției speciei acvila tipătoare

mică (*Aquila pomarina*). În acelaşi timp, aplicarea acestui pachet va contribui la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversităţii, protecţiei apei şi solului şi reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind şi la încurajarea practicilor agricole tradiţionale.

Astfel, suprafaţa terenurilor agricole utilizate ca teren arabil este de cca. 458 mii ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 223 unităţi administrativ-teritoriale eligibile pentru P9.1, iar suprafaţa de pajiţti permanente este de cca. 45 mii ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 67 din cele 223 unităţi administrativ-teritoriale eligibile pentru P9.2. Distribuţia spaţială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 8.2.M10.1-8 – harta P9, iar lista zonelor eligibile la nivel UAT LAU2 este conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Pachetul 9 propune 2 sub-pachete, unul aplicat pe terenuri arabile şi sub-pachetul aplicat pe pajişi permanente care are 2 variante:

- sub-pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*),
- sub-pachetul 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)
    - varianta 9.2.1 – *lucrări manuale pe pajişti importante pentru* acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*),
    - *varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru* acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*).

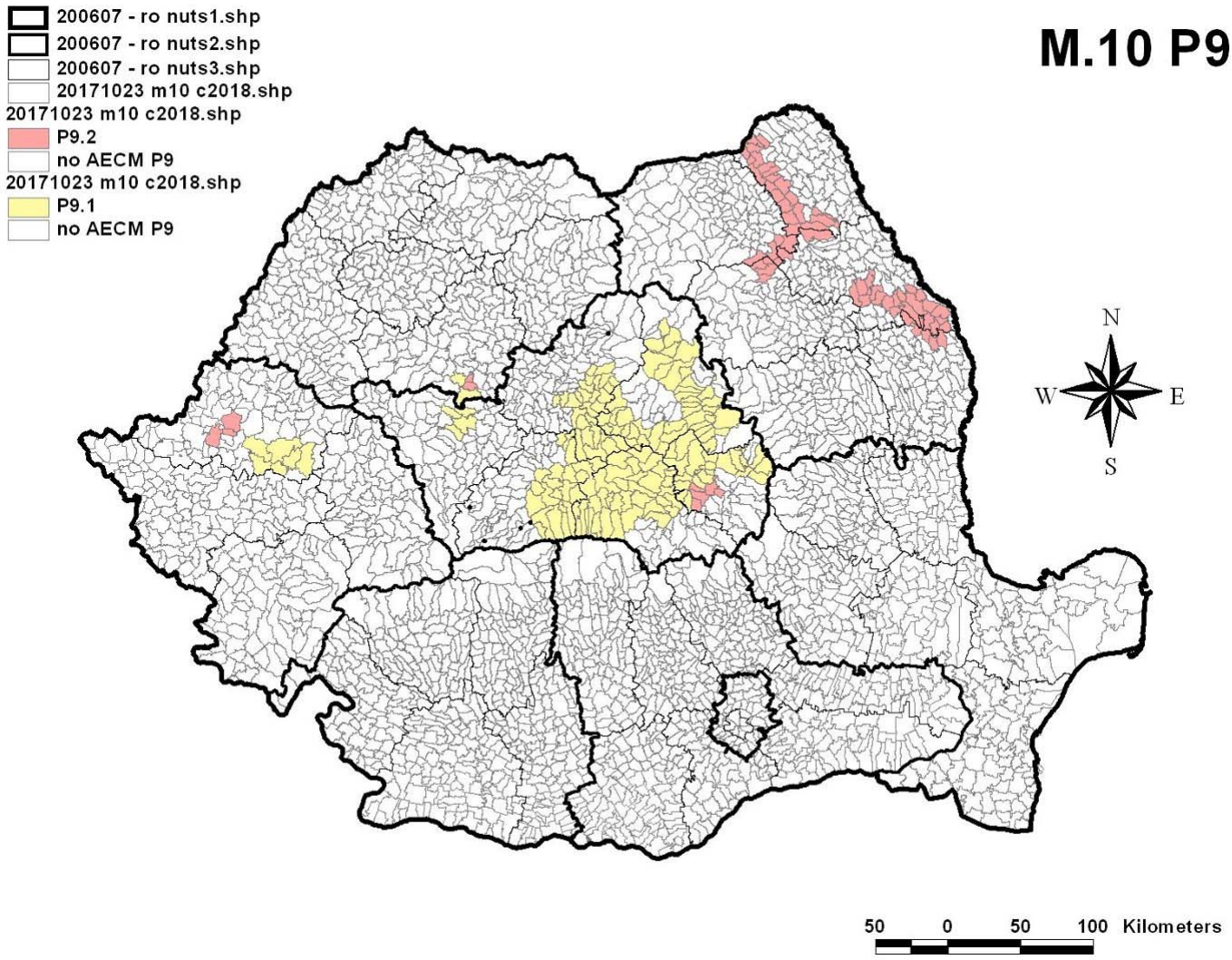

Figura 8.2.M.10.1-8 – harta P9

8.2.9.3.11.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 5 ani a unor angajamente voluntare. După încheierea perioadei iniţiale de 5 ani, angajamentele se pot prelungi anual, până la încheierea perioadei de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.9.3.11.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul V, Capitolul II și Titlul VI, Capitolul I şi II din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Titlul I, articolul 4, Titlul II, Capitolul 1, articolul 9 și Titlul III, Capitolul 3, articolele 43-46 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Directiva 128/2009/EC de stabilire a cadrului de acţiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor.

Legislaţie naţională:

- HG nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din FEADR şi de la bugetul de stat,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul 619/2015 privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România,
- OG nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură și HG 1559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României,
- Ordin 1378/1071/2010 pentru modificarea şi completarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului şi al ministrului sănătăţii nr. 6/22/2004,
- Ordinul MMSC/MADR nr. 1182/1270/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare.

8.2.9.3.11.4. Beneficiari

Fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole).

8.2.9.3.11.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet/variantă pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, înregistrate de fermieri în urma asumării angajamentelor voluntare de agro-mediu şi climă.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale.

8.2.9.3.11.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 9 – terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) vizează terenurile agricole utilizate ca terenuri arabile (sub-pachetul 9.1) dar care nu sunt eligibile pentru P5 sau P7 şi terenuri agricole utilizate ca pajişti permanente (sub-pachetul 9.2) dar care nu sunt eligibile pentru P1, P3 sau P6, situate în zonele delimitate în Program la nivel de UAT LAU2,
- terenurile arabile eligibile pentru sub-pachetul 9.1 nu trebuie să fi fost pajişti permanente începând cu anul 2018,
- angajamentele în cadrul Pachetului 9 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în IACS, situată în zonele eligibile şi având o categorie de utilizare eligibilă,
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să menţină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de minimum 5 ani de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu (de bază şi specifice).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

Cerinţele specifice sub-pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*):

- cultivarea rapiței, porumbului şi florii-soarelui este interzisă (P),
- 10% din suprafata fiecarei parcele aflate sub angajament va rămane necultivată (P); suprafaţa necultivată va fi amplasată astfel încât suprafaţa compactă cultivată să nu depăşească 4 ha iar lăţimea minimă a benzilor care vor fi înfiinţate în acest scop nu va fi mai mică de 3 m,
- 10% din suprafața parcelei va ramâne nerecoltată, iar cultura va rămâne în picioare până la finalul lunii februarie (P).

Cerinţele specifice sub-pachetului 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*):

- cositul va fi efectuat începând cu 1 iulie (P),
- minim 10% din suprafata fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie menţinută necosită, cositul acestora fiind permis după finalul lunii septembrie (P),
- lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 9.2.1) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 9.2.2) (P),

- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N sa/ha (1 UVM/ha),
- păşunatul se efectuează cu maxim 0,7 UVM/ha,
- păşunile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări. Se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când anumite porţiuni de pajişte degradează sau sunt afectate accidental.
- este interzis drenajul parcelelor aflate sub angajament.

Pentru ambele sub-pachete ale Pachetului 9, alte cerinţe specifice ale angajamentelor sunt:

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu şi climă prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni până la excluderea de la plată.

Zonele eligibile pentru Pachetul 9 sunt prezentate în harta conţinută de Figura 8.2.M.10.1-4 – harta P9 şi în lista conţinută de Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

8.2.9.3.11.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru măsura de agro-mediu și climă nu se aplică criterii de selecție.

8.2.9.3.11.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare pachet/variantă, acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind pentru Pachetul 9:

- sub-pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*) – ***200 €/ha/an***
- sub-pachetul 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)
    - *varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru* acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*) – ***269 €/ha/an***

- *varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru* acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*) – ***190 €/ha/an***.

Nu sunt posibile combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

8.2.9.3.11.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.3.11.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.11.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.11.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluare globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.9.3.11.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Nu este cazul.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 9 pe terenurile arabile, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici nu este compensată semnificativ de utilizarea fertilizanţilor organici, conducând la o pierdere de producţie de 25% faţă de practicile convenţionale. În urma interzicerii utilizării pesticidelor, fermierii trebuie să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive şi înregistrează unele pierderi datorate dăunătorilor. Necultivarea unei suprafeţe de minim 10% din suprafaţa fiecărei parcele şi nerecoltarea culturii pe 10% din suprafaţa fiecărei parcele aflate sub angajament conduce la pierderea venitului aferent producţiei care ar fi fost obţinută în sistemul convenţional pe acea suprafaţă. În acelaşi timp fermierii înregistrează şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide. Economiile aferente necultivării a minimum 10% din suprafata fiecarei parcele aflate sub angajament se compensează cu pierderile datorate dăunătorilor şi cu costurile suplimentare asociate lucrărilor aplicate după luna septembrie pe suprafaţă pe care cultura a fost lăsată în picioare. Pierderile de venit și cheltuielile suplimentare calculate în cadrul acestui pachet au fost mediate pe cele 2 tipuri predominante de culturi pe teren arabil din România – grâu şi porumb.

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice Pachetului 9 pe suprafeţele utilizate ca pajişti permanente, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici conduce la o scădere a producţiei cu 25%, iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 33% din valoarea fânului obţinut. Interzicerea cositului pe 10% din suprafaţa fiecărei parcele aflată sub angajamente, conduce la o scădere a producţiei obţinută cu 10% faţă de practica agricolă convenţională. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici şi pesticide.

În ansamblu, practica de agro-mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Metodologia de calcul este validată de către ICPA, în calitate de organism independent, conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.4.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11).

8.2.9.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.9.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către Autoritatea de Management (AM) și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare rezultatele

controalelor efectuate inclusiv în perioada de programare anterioară, așa cum prevede articolul 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

În perioada de programare 2014-2020, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- perioada de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere),
- nedeclararea de către fermier a tuturor suprafețelor,
- identificarea corectă a parcelelor agricole,
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la suprafața aflată sub angajament,
- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei,
- nerespectarea cerinţelor specifice măsurii pe suprafeţele aflate sub angajament,
- înregistrarea inadecvată a activităţilor agricole relevante din punctul de vedere al angajamentelor.

8.2.9.4.2. Măsuri de atenuare

Unele din măsurile luate pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt:

- revizuirea criteriilor de eligibilitate și a cerințelor specifice în vederea asigurării clarității,
- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole,
- promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a angajamentelor și materiale informative disponibile online,
- beneficiarii măsurii vor trebui să demonstreze că deţin cunoștințele și informațiile relevante sau beneficiază de expertiza tehnică necesară pentru implementarea angajamentelor.

Gestionarea angajamentelor va fi făcută prin Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS) gestionat de Agenţia de Plăţi. Angajamentele asumate de către fermieri în cadrul M.10 vor fi verificate prin metode administrative şi/sau pe teren (inclusiv prin vizite rapide pentru verificarea anumitor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole), asigurându-se eficacitatea şi eficienţa acestora prin prevederile procedurale specifice. Verificările administrative care vor viza angajamentele se vor baza pe informaţiile înregistrate în IACS şi pe verificări încrucişate cu baze de date externe relevante. Cerinţele de eligibilitate legate de încadrarea în zonele eligibile şi eligibilitatea cheltuielilor (ex. categoria de utilizare a terenurilor, dimensiunea fermelor şi a parcelelor), menţinerea suprafeţelor sau a numărului de animale angajate, respectarea perioadei de angajament şi a altor angajamente luate de fermieri fac obiectul verificărilor administrative. Aceste verificări se fac pe baza datelor înregistrate în IACS, pentru fiecare an de angajament (pe baza informaţiilor din cererile de plată) şi comparativ între fiecare an de angajament şi angajamentul iniţial, utilizându-se şi informaţii de referinţă furnizate prin verificări încrucişate (ex. Registrul fermelor, LPIS, Registrul animalelor, Registre genealogice, etc.). Cerinţele specifice şi/sau de bază ale pachetelor M.10 referitoare la utilizarea fertilizanţilor, respectarea încărcăturii maxime de animale pe suprafeţele angajate, limitarea utilizării îngrăşămintelor organice şi rotaţia culturilor pe terenuri arabile (inclusiv tipurile de culturi utilizate şi unor date la care trebuie efectuate lucrările agricole) vor face obiectul controalelor administrative în cadrul IACS, inclusiv prin verificări încrucişate cu baze de date externe (ex. Registrul animalelor, etc.). Verificările pe teren vor fi făcute asigurându-se reprezentativitatea şi nivelul adecvat al eşantioanelor de control, prin verificări vizuale şi documentare care să confirme respectarea cerinţelor. Selecţia eşantioanelor va avea în vedere eficienţa factorilor de risc aplicaţi, prin analiza anuală a eficicacităţii acestora. Angajamentele selecționate pentru control pe teren vor fi controlate în momentul în care pot fi verificate cele mai multe dintre cerințele și standardele pentru scopurile selectate

de control. În situaţiile în care nu toate cerinţele şi standardele pentru scopurile selectate de control pot fi verificate la control pe teren, vor fi făcute vizite rapide la faţa locului care să confirme conformarea. Ca metodă de control de bază, toate cerinţele specifice şi cerinţele de bază vor fi verificate prin intermediul caietelor de agro-mediu. Verificări detaliate vor fi făcute prin teledetecţie (conformitatea suprafeţelor şi respectarea anumitor standarde de eco-condiţionalitate) şi prin controale pe teren (conformitatea suprafeţelor, respectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei şi respectarea cerinţelor de bază și cerinţelor specifice la nivelul parcelelor aflate sub angajamente). Rezultatele controalelor pe teren vor fi incluse în rapoartele de control, documentarea acestora fiind făcută prin mijloace tehnice specifice (măsurători GPS sau prin teledetecţie, fotografii, etc.).

Pentru crearea premiselor necesare atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, va fi dezvoltat un cadru instituţional adecvat (care va presupune inclusiv delegarea anumitor funcţii privind implementarea tehnică), precum şi proceduri de lucru pentru activităţile de gestiune şi control pe întreg fluxul procedural.

Va fi realizată o bună corelare între fluxurile procedurale destinate gestionării pachetelor M.10 (Pilonul 2) și schemelor finanţate prin Pilonul 1 al PAC, inclusiv din perspectiva funcţiilor delegate şi sistemelor de sancţiuni aplicabile.

8.2.9.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Măsura creează premisele atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, contribuind la menţinerea ecosistemelor care sunt legate de aplicarea unor practici agricole durabile, promovând utilizarea eficientă a resurselor naturale şi sprijinind tranziţia către o economie cu emisii reduse şi adaptată la efectele schimbărilor climatice, concomitent cu promovarea unei dezvoltări durabile și echilibrate a spațiului rural. Pachetele propuse vizează continuarea eforturilor întreprinse în perioada 2007-2013 în materie de protecţie a mediului prin promovarea unor practici agricole destinate menţinerii zonelor cu valoare naturală înaltă (HNV), promovării practicilor agricole tradiţionale/extensive, protecţia habitatelor unor specii de păsări şi fluturi prioritare şi protecţia resurselor de apă și sol împotriva eroziunii şi poluării prin înfiinţarea de culturi verzi pe terenurile arabile în timpul iernii. În plus, pentru a veni ca răspuns la provocările aduse de schimbările climatice se propune un pachet pilot prin care să fie promovate unele metode de adaptare. Prin menținerea raselor locale de animale în pericol de abandon se constituie o bază de gene valoroase, adaptate la condițiile de mediu şi rezistente la boli, păstrându-se identitatea locală și valoarea cultural-istorică a acestora.

De asemenea, pentru a asigura maximizarea impactului aşteptat, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților şi al diferitelor tipuri de angajamente, o cât mai eficientă și eficace utilizare a resurselor financiare în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agențiile de Plăți pe baza experienţei din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlabilitatea măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

Manualele de proceduri aferente etapelor fluxului procedural (promovarea măsurilor şi informarea beneficiarilor, depunerea şi administrarea cererilor de plată, analiza de risc şi eşantionarea, controlul pe teren şi supracontrolul, autorizarea plăţilor, monitorizarea şi raportarea) vor fi elaborate de Agenţia de Plăţi

(sau altă entitate delegată, dacă este cazul) şi avizate de Autoritatea de Management, înaintea aprobării la nivelul Ministerului.

8.2.9.4.4. Angajamentele în materie de agromediu și climă

8.2.9.4.4.1. Pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)

8.2.9.4.4.1.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 1:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- limitarea utilizării gunoiului de grajd – va fi făcută prin controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi prin controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- efectuarea cositului – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul fânului)
- limitarea încărcăturii de animale şi efectuarea păşunatului – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale pe toată perioada păşunatului şi utilizarea pajiştilor inundate),
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţări – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.2. Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

8.2.9.4.4.2.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 10:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- suprafeţe neînsămânțate (verificare vizuală, teledetecție şi prin caietul de agro-mediu şi control administrativ),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.3. Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (Otis tarda)

8.2.9.4.4.3.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 11 varianta 11.1:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţări – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- efectuarea cositului – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul nutreţului),
- utilizarea dispozitivului pentru protecția păsărilor cuibăritoare la sol - verificare în teren pentru a confirma existența dispozitivului,
- limitarea încărcăturii de animale şi efectuarea păşunatului – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale pe toată perioada păşunatului şi utilizarea pajiştilor inundate).

8.2.9.4.4.4. Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale

8.2.9.4.4.4.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 2:

- modul de efectuare a lucrărilor – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru lucrări manuale şi utilaje uşoare).

8.2.9.4.4.5. Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări - varianta 3.1 – Crex crex

8.2.9.4.4.5.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată

- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole)
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 3.1:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) şi asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor – controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- limitarea utilizării gunoiului de grajd – controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi prin controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- efectuarea cositului – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul fânului),
- modul de efectuare a lucrărilor – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru lucrări manuale şi utilaje uşoare),
- limitarea încărcăturii de animale şi efectuarea păşunatului – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale pe toată perioada păşunatului şi utilizarea pajiştilor inundate),
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţări – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.6. Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări - varianta 3.2 – Lanius minor şi Falco vespertinus

8.2.9.4.4.6.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată,
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe.

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu,
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),

- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 3.2:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor – controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- limitarea utilizării gunoiului de grajd – controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- efectuarea cositului – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul fânului),
- modul de efectuare a lucrărilor – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru lucrări manuale şi utilaje uşoare),
- limitarea încărcăturii de animale şi păşunatul – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale pe toată perioada păşunatului şi utilizarea pajiştilor inundate),
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţări – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.7. Pachetul 4 – culturi verzi

8.2.9.4.4.7.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 4:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- perioadele de înfiinţare şi încorporare a culturilor verzi şi eligibilitatea culturilor – va fi făcută prin controale administrative (pe baza datelor IACS şi LPIS) şi prin controale pe teren (verificare vizuală la momentul la care cerinţele se pot verifica, caiet de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.8. Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

8.2.9.4.4.8.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 5:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- înfiinţarea culturilor şi eligibilitatea culturilor – va fi făcută prin controale administrative (pe baza datelor IACS şi LPIS) şi prin controale pe teren (verificare vizuală şi caiet de agro-mediu),
- utilizarea gunoiului de grajd – va fi făcută prin controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi prin controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.9. Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

8.2.9.4.4.9.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu,
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 6:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor – controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- limitarea utilizării gunoiului de grajd – controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- efectuarea cositului – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul fânului),
- modul de efectuare a lucrărilor – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru lucrări manuale şi utilaje uşoare),
- limitarea încărcăturii de animale şi efectuarea păşunatului – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru menţinerea unei încărcături reduse de animale pe toată perioada păşunatului şi utilizarea pajiştilor inundate),
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţări – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.10. Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis)

8.2.9.4.4.10.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu

- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 7:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS) prin asigurarea trasabilităţii angajamentelor pentru fiecare parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor şi a pesticidelor – va fi făcută prin controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- interzicerea activităţilor agricole pe timpul iernii – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- perioadele de înfiinţare şi recoltare/încorporare a culturilor şi eligibilitatea culturilor – va fi făcută prin controale administrative (pe baza datelor IACS şi LPIS) şi prin controale pe teren (verificare vizuală la momentul la care cerinţele se pot verifica, caiet de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.11. Pachetul 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon (bovine, ovine, caprine, ecvidee, porcine)

8.2.9.4.4.11.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor aplicabile angajamentelor Pachetului 8:

- menţinerea angajamentelor – verificare administrativă (pe baza datelor IACS şi LPIS),
- cerinţele referitoare la eligibilitatea şi menţinerea animalelor – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor şi cu registrele genealogice şi schimb de informaţii cu instituţiile cu responsabilităţi) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),

- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.4.4.12. Pachetul 9 - terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)

8.2.9.4.4.12.1. Metode de verificare a angajamentelor

Control administrativ:

- verificare angajament şi cereri de plată
- verificare încrucişată cu baze de date şi raportări externe

Control pe teren:

- caiet de agro-mediu
- verificare vizuală în cadrul fermei (inclusiv prin vizite rapide la faţa locului planificate pentru verificarea unor cerinţe legate de respectarea anumitor date pentru efectuarea lucrărilor agricole),
- controale prin teledetecţie.

Principiile privind verificarea angajamentelor, care vor fi avute în vedere la elaborarea procedurilor, sunt prezentate la secţiunea "Acţiuni de atenuare" a fişei măsurii.

Verificarea cerinţelor specifice P.9:

- menţinerea angajamentelor şi eligibilitatea suprafeţelor – verificare administrativă (IACS şi LPIS), trasabilitate angajamente pe parcelă,
- interzicerea utilizării fertilizanţilor şi a pesticidelor – controale pe teren (verificare vizuală, caiet de agro-mediu),
- perioadele de recoltare a culturilor şi eligibilitatea culturilor – controale administrative (pe baza datelor IACS şi LPIS) şi controale pe teren (verificare vizuală la momentul la care cerinţele se pot verifica, caiet de agro-mediu),
- limitarea utilizării gunoiului de grajd – controale administrative (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru aplicarea fertilizanţilor organici şi numărul de animale),
- efectuarea cositului – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru data de cosit şi adunatul fânului),
- modul de efectuare a lucrărilor – controale pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu pentru lucrări manuale şi utilaje uşoare),
- limitarea încărcăturii de animale şi efectuarea păşunatului – verificare administrativă (verificare încrucişată cu registrul animalelor) şi verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- interzicerea însămânţărilor sau supraînsămânţărilor – verificare pe teren (verificare vizuală şi prin caietul de agro-mediu),
- deţinerea competenţelor necesare implementării angajamentelor – verificare administrativă (documente care să demonstreze accesarea serviciilor de consiliere sau consultanţă).

8.2.9.5. Informații suplimentare specifice măsurii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Cerinţele de bază sunt descrise la secţiunea aferenta angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Cerințele minime pentru îngrășăminte trebuie să includă, printre altele, codurile de bune practici introduse de Directiva 91/676/CEE pentru exploatațiile situate în afara zonelor vulnerabile la nitrați și cerințele privind poluarea cu fosfor; cerințele minime privind utilizarea produselor de protecția plantelor trebuie să includă, printre altele, principiile generale pentru gestionarea integrată a dăunătorilor introduse de Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului, obligația de a deține o autorizație de utilizare a produselor și obligația de a urma cursuri de formare, cerințele referitoare la depozitarea în condiții de siguranță, verificarea echipamentelor destinate răspândirii produselor și norme privind utilizarea pesticidelor în apropierea apelor și a altor situri sensibile, astfel cum sunt stabilite de legislația națională

Cerinţele minime referitoare la utilizarea îngrăşămintelor şi a substanţelor de protecţie a plantelor sunt prezentate la secţiunea specifică cerinţelor de bază aplicabile angajamentelor din fişa tehnică a măsurii.

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon și a resurselor genetice vegetale în pericol de eroziune genetică

Lista raselor locale aflate în pericol de abandon este prezentată în cadrul secţiunii specifice a Pachetului 8.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Conform prevederilor art. 62 (2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București a asigurat validarea și verificarea calculelor nivelului primelor compensatorii pentru acoperirea pierderii de venit datorate angajamentelor în cadrul Pachetelor 1-7 şi 9-11 ale Măsurii 10, din punct de vedere al consistenței și plauzibilității (Cap. 18.2 Figura 18.2.M10. 1-1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7, Capitolul 18.2 Figura 18.2.M10.1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11). Conform aceloraşi prevederi, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală din cadrul Academiei de Științe Agricole și Silvice ”Gheorghe Ionescu Șișești” a asigurat validarea și verificarea calculelor nivelului primelor compensatorii pentru acoperirea pierderii de venit datorate respectării angajamentelor voluntare în cadrul Pachetului 8 privind creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, din punct de vedere al consistenței și plauzibilității (Cap. 18.2 Figura 18.2.M10.1-2 – scrisoare ICEADR validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P8). De asemenea, pentru toate

pachetele Măsurii 10 dubla finanţare cu practicile benefice pentru climă și mediu (greening) din cadrul art. 43 al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 sau supracompensarea sunt evitate.

Valorile parametrilor utilizaţi în metodologia de calcul a plăţilor compensatorii acordate prin pachetele Măsurii 10 au fost furnizate de Institutul de Cercetare şi Dezvoltare pentru Pajişti Braşov (studii privind potenţialul productiv al pajiştilor permanente şi gospodărirea pajiştilor permanente), Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare Agricolă Fundulea (studii privind fundamentarea tehnologiilor pentru culturile de camp), MADR, RICA, INS. Perioadele de referinţă ale parametrilor utilizaţi sunt de minimum 3 ani. În funcție de datele disponibile au fost utilizate cele mai recente valori medii calculate pe perioade de 3 până la 5 ani ale prețurilor și costurilor, în majoritatea situațiilor fiind utilizate valori medii corespunzătoare perioadei 2009-2012. Calculele pentru pachetele 5 și 8 au utilizat valoarea producției standard SO 2010, calculată de RICA ca medie a cinci ani consecutivi (2008 - 2012).

Din perspectiva cerinţelor specifice fiecărui pachet/variantă, nu există diferenţe semnificative ale condiţiilor la nivel regional sau subregional cu efecte asupra pierderilor de venituri sau a cheltuielilor suplimentare, asigurându-se condiţii similare pentru toţi beneficiarii Măsurii 10 şi evitându-se astfel supra sau sub-compensarea.

Combinarea pe aceeaşi suprafaţă a plăţilor acordate pe suprafaţă în cadrul acestei măsuri cu plăţile directe acordate fermierilor şi cu plăţile acordate zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale (Măsura 13 – art. 31), datorită faptului că nu există cerinţe similare, asigură evitarea dublei finanţări a unor acţiuni sau a supracompensării. Combinarea pe aceeaşi suprafaţă a plăţilor acordate în cadrul pachetului 5 cu plăţile acordate în cadrul pachetului 4 sau pachetului 7, datorită faptului că nu există cerinţe similare, asigură de asemenea evitarea dublei finanţări a unor acţiuni sau a supracompensării.

Având în vedere condiţiile de eligibilitate referitoare la categoria de utilizare a terenurilor agricole în cadrul pachetelor propuse prin Măsura 10, este exclusă dubla finanţare a acţiunilor de înverzire prevăzute de art. 45 al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 (menţinerea pajiştilor permanente). Cerinţele pachetelor măsurii de agro-mediu şi climă sunt superioare ca nivel de restricţie faţă de condiţia de înverzire referitoare la menţine suprafeţele de pajişti permanente. Cerinţa specifică aplicabilă de interzicere a aratului sau discuitul pajiştilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare, este stabilită pentru asigurarea consistenţei angajamentelor, nefiind generatoare de pierderi de venituri şi costuri suplimentare în metodologia de calcul a plăţilor.

Din perspectiva practicilor de înverzire prevăzute de art. 44 al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 (diversificarea culturilor pe terenuri arabile), în cazul:

- pachetelor 1, 2, 3, 6, 9.2 şi 11.2 este evitată dubla finanţare sau supracompensarea datorită faptului că acestea nu se aplică pe terenurile arabile,
- pachetelor 4, 7, 9.1, 10 şi 11.1 este evitată dubla finanţare sau supracompensarea datorită faptului că cerinţele specifice care generează costuri suplimentare şi pierderi de venituri nu sunt cele legate de diversificarea culturilor,
- pachetului 5 este evitată dubla finanţare sau supracompensarea prin stabilirea condiţiei de eligibilitate (numai fermierii care deţin în cadrul fermei suprafeţe arabile mai mici de 10 ha sunt eligibili).

Din perspectiva practicilor de înverzire prevăzute de art. 46 al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 (zone de interes ecologic), în contextul notificării făcute de România, nu există riscul de supracompensare sau dublă finanţare cu pachetele aplicabile pe terenuri arabile (4, 5, 7, 9.1, 10 şi 11.1), deoarece menţinerea

acestor elemente pe terenurile arabile nu constiruie o cerinţă specifică care să fi generat costuri suplimentare sau pierderi de venituri în metodologia de calcul a plăţilor compensatorii pentru Măsura 10. De asemenea, notificarea făcută de România prevede faptul că suprafetele care fac obiectul măsurii de agro-mediu şi climă (conform art. 28 din 1305/2013), nu se iau in considerare in calculul zonelor de interes ecologic.

Descrierea metodologiei de calcul a pierderilor de venituri şi a costurilor suplimentare este prezentată în cadrul secţiunii specifice a fiecărui pachet al Măsurii 10.

8.2.9.5.1. Angajamentele în materie de agromediu și climă

8.2.9.5.1.1. Pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)

8.2.9.5.1.1.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.1.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – fermierii trebuie să:
  - 1.b - să respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,
  - 1.c - nu depăşească 170 kg N s.a./ha/an şi să urmeze un plan de fertilizare,
  - 1.g - nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,
  - 1.h - păstreze 5 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),
  - 2. deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – fermierii au obligația de a nu deversa direct sau descărca pe teren produse ce conţin substanţe periculoase.
- **SMR10** – fermierii trebuie să:
  - 1. utilizeze PPP omologate,
  - 2. utilizeze PPP în scopul pentru care acestea au fost omologate şi în conformitate cu instrucţiunile,
  - 3. nu utilizeze fără autorizaţie PPP foarte toxice (T+) şi toxice (T),
  - 4. nu aplice PPP în zone de protecţie a apelor şi în alte zone protejate,
  - 5. respecte condiţiile de depozitare, manipulare şi utilizare a PPP,
  - 6. păstreze 3 ani evidenţe contabile ale PPP depozitate şi utilizate în exploataţie.

Angajament: cositul poate începe doar după data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau după data de 15 iunie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m)

- **GAEC7** – fermierii trebuie să:
  - 3. întreţină pajiştile prin asigurarea unui nivel minim de păşunat şi/sau prin cosit.
- **SMR3** – fermierii trebuie să:
  - 1.a - respecte planul de management al SCI,

- 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SCI,
- 2.a - nu ucidă sau captureze animale sălbatice,
- 2.b - nu deterioreze habitatele şi să nu perturbe intenţionat in animalele sălbatice,
- 2.c - nu recolteze/distruge plante sălbatice.

8.2.9.5.1.1.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.1.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.1.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.
- în cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru păşunat activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.

8.2.9.5.1.1.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a pajiştilor permanente şi a livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit şi/sau păşunat: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă și manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se face de 3-4 ori ca practică specifică zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, începând înainte de fructificare. Prin cerința pachetului referitoare la obligativitatea cositului după anumite date, se are în vedere asigurarea autoînsămânțării. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile

utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată. Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile sau de abandonul activităţilor agricole în zonele cu potenţial agricol scăzut, în cele caracterizate de condiţii pedo-climatice nefavorabile şi în zonele greu accesibile.

8.2.9.5.1.2. Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

8.2.9.5.1.2.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.2.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: minim 30% din suprafaţa fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie să fie nelucrată. Procentul de 30% va fi împărţit astfel:

1. o suprafață compactă fixă de minimum 10% menținută timp de 4 ani din perioada angajamentului. Această suprafaţă va fi doar cosită/păşunată anual după 1 august. În ultimul an de angajament suprafaţa respectivă va fi arată (P)
2. două suprafețe compacte nelucrate, fiecare de minimum 10%, pot fi mutate de la un an la altul la nivelul parcelei. Suprafeţele nelucrate de 10% vor fi înfiinţate pe o perioadă de 1 an, începând cu toamna fiecărui an de angajament. La nivelul acestor suprafeţe sunt interzise lucrările agricole pe o perioadă de 1 an, inclusiv arătura de toamnă.(P)
3. cele 3 suprafeţe de câte 10% pot fi amplasate la marginile parcelelor, dar la o depărtare de cel puţin 20 de metri de acestea.

- **SMR2** – fermierii au obligația să:
  - 1.a - respecte planul de management al SPA,
  - 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SPA,
  - 2.a - nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice,
  - 2.b - nu distrugă cuiburile şi să nu culeagă ouăle,
  - 2.c - nu perturbe păsările.

Angajament: pe cele 3 suprafeţe de câte 10% lăsate necultivate în fiecare an nu se vor aplica îngrăşăminte chimice

- **SMR1** – fermierii trebuie să:
  - 1.b - să respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,
  - 1.c - nu depăşească 170 kg N s.a./ha/an şi să urmeze un plan de fertilizare,
  - 1.g - nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,
  - 1.h - păstreze 5 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),
  - 2. deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

Angajament: pe cele 3 suprafeţe de câte 10% lăsate necultivate în fiecare an nu se vor aplica pesticide

- **GAEC3** – fermierii au obligația de a nu deversa direct sau descărca pe teren produse ce conţin substanţe periculoase.
- **SMR10** – fermierii trebuie să:
    - 1. utilizeze PPP omologate,
    - 2. utilizeze PPP în scopul pentru care acestea au fost omologate şi în conformitate cu instrucţiunile,
    - 3. nu utilizeze fără autorizaţie PPP foarte toxice (T+) şi toxice (T),
    - 4. nu aplice PPP în zone de protecţie a apelor şi în alte zone protejate,
    - 5. respecte condiţiile de depozitare, manipulare şi utilizare a PPP,
    - 6. păstreze 3 ani evidenţe contabile ale PPP depozitate şi utilizate în exploataţie.

8.2.9.5.1.2.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: pe cele 3 suprafeţe de câte 10% lăsate necultivate în fiecare an nu se vor aplica îngrăşăminte chimice

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Angajament: pe cele 3 suprafeţe de câte 10% lăsate necultivate în fiecare an nu se vor aplica pesticide

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.2.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.2.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”: efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.

8.2.9.5.1.2.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor: predominant intensivă. Se utilizează la scară larga tehnologii moderne, bazate pe utilizarea îngrăşămintelor chimice şi a substanţelor de protecţie a plantelor. Zonele eligibile sunt dominate în general de monoculturi aplicate pe suprafeţe extinse. În aceste zone terenurile arabile deţin o pondere semnificată, pajiştile permanente fiind restrânse. Acest tip de agricultură a dus în alte State Membre la înregistrarea unui declin pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole.

8.2.9.5.1.3. Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (Otis tarda)

8.2.9.5.1.3.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.3.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Sub-pachetul 11.1: Nu este cazul.

Sub-pachetul 11.2: Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – fermierii trebuie să:
  - 1.b - respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,
  - 1.c - nu depăşească 170 kg N s.a./ha/an şi să urmeze un plan de fertilizare,
  - 1.g - nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,
  - 1.h - păstreze 5 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),
  - 2. deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

Sub-pachetul 11.2: Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – fermierii au obligația de a nu deversa direct sau descărca pe teren produse ce conţin substanţe periculoase.
- **SMR10** – fermierii trebuie să:
  - 1. utilizeze PPP omologate,
  - 2. utilizeze PPP în scopul pentru care acestea au fost omologate şi în conformitate cu instrucţiunile,
  - 3. nu utilizeze fără autorizaţie PPP foarte toxice (T+) şi toxice (T),
  - 4. nu aplice PPP în zone de protecţie a apelor şi în alte zone protejate,
  - 5. respecte condiţiile de depozitare, manipulare şi utilizare a PPP,
  - 6. păstreze 3 ani evidenţe contabile ale PPP depozitate şi utilizate în exploataţie.

Sub-pachetul 11.2: Angajament: cositul va începe după 1 iulie

- **GAEC7** – fermierii trebuie să:
  - 3. întreţină pajiştile prin asigurarea unui nivel minim de păşunat şi/sau prin cosit.
- **SMR2** – fermierii au obligația să:
  - 1.a - respecte planul de management al SPA,
  - 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SPA,
  - 2.a - nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice,
  - 2.b - nu distrugă cuiburile şi să nu culeagă ouăle,
  - 2.c - nu perturbe păsările.

8.2.9.5.1.3.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Sub-pachetul 11.1: Nu este cazul.

Sub-pachetul 11.2: Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Sub-pachetul 11.2: Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Sub-pachetul 11.2: Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.3.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.3.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- sub-pachetul 11.1: efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.
- sub-pachetul 11.2: efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.

8.2.9.5.1.3.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor arabile: predominant intensivă. Se utilizează la scară larga tehnologii moderne, bazate pe utilizarea îngrăşămintelor chimice şi a substanţelor de protecţie a plantelor, a amendamentelor pentru corectarea calităţii solului, precum şi lucări de pregătire a solului. Zonele eligibile sunt dominate în general de monoculturi aplicate pe suprafeţe extinse. Tehnologia aplicată în majoritatea cazurilor pentru pregătirea solului în vederea înfiinţării culturilor pe terenurile arabile este bazată pe lucrări de arat.

Utilizare a pajiştilor permanente prin cosit şi/sau păşunat: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se poate face de 3-4 ori pe an, realizându-se de regulă înainte de fructificare, pentru obţinerea unei calităţi cât mai bune. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată.

Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile.

8.2.9.5.1.4. Pachetul 2 – practici agricole tradiţionale

8.2.9.5.1.4.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.4.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.4.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.4.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.4.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.
- în cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru păşunat activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.

8.2.9.5.1.4.2. Practicile agricole uzuale relevante

Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate (cel mai frecvent cu utilaje uşoare), fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Prin Pachetul 2 se urmăreşte revenirea la practicile tradiţionale acolo unde se practică în mod curent cositul mecanizat, dar şi menţinerea cositului manual pe fondul riscului de intensivizare a activităţilor agricole.

8.2.9.5.1.5. Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări - varianta 3.1 – Crex crex

8.2.9.5.1.5.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.5.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – a se vedea descrierea SMR1 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – a se vedea descrierea GAEC3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR10** – a se vedea descrierea SMR10 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul se poate efectua doar după data de 31 iulie

- **GAEC7** – a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR2** – fermierii au obligația să:
  - 1.a - respecte planul de management al SPA,
  - 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SPA,
  - 2.a - nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice,
  - 2.b - nu distrugă cuiburile şi să nu culeagă ouăle,
  - 2.c - nu perturbe păsările.

8.2.9.5.1.5.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.5.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.5.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.

- în cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru păşunat activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.

8.2.9.5.1.5.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a pajiştilor permanente şi a livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit şi/sau păşunat: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se face de 3-4 ori ca practică specifică zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, începând înainte de fructificare. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată. Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile sau de abandonul activităţilor agricole în zonele cu potenţial agricol scăzut, în cele caracterizate de condiţii pedo-climatice nefavorabile şi în zonele greu accesibile.

8.2.9.5.1.6. Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări - varianta 3.2 – Lanius minor şi Falco vespertinus

8.2.9.5.1.6.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.6.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – a se vedea descrierea SMR1 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – a se vedea descrierea GAEC3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR10** – a se vedea descrierea SMR10 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul trebuie efectuat cel mai târziu până la data de 1 iulie, iar o bandă necosită, lată de 3 metri, va fi lăsată pe marginile fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie)

- **GAEC7** – a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul Pachetului 1 referitor la cosit.
- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul Pachetului 3.1.

8.2.9.5.1.6.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.6.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.6.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.
- în cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru pășunat activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.

8.2.9.5.1.6.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a pajiştilor permanente: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se face de 3-4 ori ca practică specifică zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, începând înainte de fructificare. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată. Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile sau de abandonul activităţilor agricole în zonele cu potenţial agricol scăzut, în cele caracterizate de condiţii pedo-climatice nefavorabile şi în zonele greu accesibile.

8.2.9.5.1.7. Pachetul 4 – culturi verzi

8.2.9.5.1.7.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.7.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: semănarea culturilor verzi trebuie realizată până la 30 septembrie, utilizându-se: mazărea, măzărichea, rapiţa, muştarul, lupinul, sulfina

Angajament: pachetul se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme

- **GAEC4** – pe timpul iernii, terenul arabil trebuie să fie acoperit cu culturi de toamnă şi/sau să rămână nelucrat după recoltare pe cel puţin 20% din suprafaţa arabilă totală a fermei.

Angajament: biomasa formată trebuie să fie incorporată în sol cel târziu până la 31 martie

- **GAEC6** – 2. pentru menținerea nivelului de materie organică din sol fermierii trebuie să nu incendieze miriștile arabile.

8.2.9.5.1.7.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.7.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.7.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.

8.2.9.5.1.7.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor arabile: intensivă sau extensivă. Practicile curente nu au caracter antierozional, fiind asigurată acoperirea minimă a terenurilor pe timpul iernii numai pe 20% din suprafaţa arabilă a fermelor, pentru conformarea la standardul de eco-condiţionalitate. În general se practică fertilizarea terenurilor arabile, în special cu îngrăşăminte chimice.

8.2.9.5.1.8. Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

8.2.9.5.1.8.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.8.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: utilizarea metodelor de lucrare minimă a solului (minimum tillage), fiind interzis aratul suprafeţelor angajate

- **GAEC6** – pentru menținerea nivelului de materie organică din sol fermierii trebuie să:

- 1. nu cultive floarea-soarelui pe acelaşi amplasament mai mult de 2 ani consecutiv,
- 2. nu incendieze miriștile arabile.

Angajament: aplicarea gunoiului de grajd sub formă compostată (cantitatea maximă de gunoi de grajd care se aplică pe teren trebuie să fie în acord cu Standardele privind cantităţile maxime de îngrăşăminte cu azot care pot fi aplicate pe terenul agricol definite în "Codul de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi")

- **SMR1** – a se vedea descrierea SMR1 pentru angajamentul Pachetului 1 referitor la îngrăşămintele organice.

8.2.9.5.1.8.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: aplicarea gunoiului de grajd sub formă compostată (cantitatea maximă de gunoi de grajd care se aplică pe teren trebuie să fie în acord cu Standardele privind cantităţile maxime de îngrăşăminte cu azot care pot fi aplicate pe terenul agricol definite în "Codul de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi").

- Cerinţă de bază: Cerinţe privind protecţia apei împotriva poluării cu nitraţi din agricultură - Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole - Îngrăşămintele naturale aplicate nu pot conţine mai mult de 170 kg de azot (N) ca ingredient pur pe 1 ha de teren agricol. Fermierii trebuie să respecte perioadele în care aplicarea fertilizatorilor este interzisă. Fermierii trebuie să urmeze un plan de fertilizare.

8.2.9.5.1.8.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.8.1.4. Minim activități

„Activitate minimă":

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.

8.2.9.5.1.8.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor arabile: intensivă sau extensivă. Practicile uzuale nu sunt adaptate efectelor schimbărilor climatice, în special în cadrul fermelor mici, motiv pentru care, în lipsa utilizării irigaţiilor la scară largă, eficienţa practicării agriculturii în România este strâns dependentă de manifestarea condiţiilor climatice. Soiurile timpurii nu sunt utilizate la scară largă, fiind în general mai puţin productive. Fertilizarea este făcută predominant cu îngrăşăminte chimice, iar în cazurile în care se utilizează îngrăşăminte organice, acestea nu sunt compostate. Acest lucru se datorează şi faptului că fermele mici nu deţin platforme individuale pentru depozitarea gunoiului de grajd. Tehnologia aplicată în majoritatea cazurilor pentru pregătirea solului în vederea înfiinţării culturilor pe terenurile arabile este bazată pe lucrări de arat.

8.2.9.5.1.9. Pachetul 6 – pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

8.2.9.5.1.9.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.9.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – a se vedea descrierea SMR1 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – a se vedea descrierea GAEC3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR10** – a se vedea descrierea SMR10 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul se poate efectua doar după data de 25 august

- **GAEC7** – a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul Pachetului 1 referitor la cosit.
- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul Pachetului 1 referitor la cosit.

8.2.9.5.1.9.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.9.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.9.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei

încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.
- în cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru pășunat activitatea minimă constă în pășunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.

8.2.9.5.1.9.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a pajiştilor permanente şi a livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit şi/sau păşunat: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se face de 3-4 ori ca practică specifică zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, începând înainte de fructificare. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată. Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile sau de abandonul activităţilor agricole în zonele cu potenţial agricol scăzut, în cele caracterizate de condiţii pedo-climatice nefavorabile şi în zonele greu accesibile.

8.2.9.5.1.10. Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis)

8.2.9.5.1.10.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.10.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: la recoltarea culturii de porumb este lăsată o suprafaţă nerecoltată de minim 5 % şi maxim 10 % (cultura este lăsată în picioare sau culcată) sau în situaţia în care nu este înfiinţată o cultură de porumb, în anul respectiv de angajament fermierul este obligat să asigure o cantitate de 100 kg de porumb boabe pe hectar, în cel puţin un punct de hrănire situat pe suprafaţa fiecărei parcele angajate

Angajament: este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 octombrie şi 31 martie

- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul Pachetului 3.1

Angajament: îngrăşămintele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânţarea culturii de toamnă şi 15 martie

- **SMR1** – a se vedea descrierea SMR1 pentru angajamentul Pachetului 1

Angajament: pesticidele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânţarea culturii de toamnă şi 15 martie

- **GAEC3** – a se vedea descrierea GAEC3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1
- **SMR10** – a se vedea descrierea SMR10 pentru angajamentul similar al Pachetului 1

Angajament: în fiecare an de angajament, după data de 15 septembrie, trebuie înfiinţată o cultură de cereale de toamnă (grâu, orz, secară, triticale) sau de rapiţă

Angajament: pachetul se poate aplica pe maximum 80% din suprafaţa de teren arabil aparţinând unei ferme

- **GAEC4** – a se vedea descrierea GAEC4 pentru angajamentul Pachetului 4

Angajament: în situaţia în care se înfiinţează o cultură de porumb, în anul respectiv, pe parcela angajată, cultura de toamnă este încorporată în sol până cel târziu la finalul lunii martie

- **GAEC6** – a se vedea descrierea GAEC6 pentru angajamentul Pachetului 4

8.2.9.5.1.10.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Angajament: fitostimulatorii (ingrăşămintele naturale) nu pot fi folosiți în perioada cuprinsă între însămânţarea culturii de toamnă şi 15 martie

- Cerinţă de bază: Cerinţe privind protecţia apei împotriva poluării cu nitraţi din agricultură - Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole - Îngrăşămintele naturale aplicate nu pot conţine mai mult de 170 kg de azot (N) ca ingredient pur pe 1 ha de teren agricol. Fermierii trebuie să respecte perioadele în care aplicarea fertilizatorilor este interzisă. Fermierii trebuie să urmeze un plan de fertilizare

Angajament: pesticidele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânţarea culturii de toamnă şi 15 martie

- Cerinţă de bază: Fito sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare

8.2.9.5.1.10.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.10.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.

8.2.9.5.1.10.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor: predominant intensivă, uneori extensivă. Se utilizează la scară larga tehnologii moderne, bazate pe utilizarea îngrăşămintelor chimice şi a substanţelor de protecţie a plantelor. Zonele eligibile sunt dominate în general de monoculturi aplicate pe suprafeţe extinse. Speciile de păsări care

iernează în zonele vizate constituie o amenințare pentru fermieri datorită pagubelor pe care le produc culturilor.

8.2.9.5.1.11. Pachetul 8 – creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon (bovine, ovine, caprine, ecvidee, porcine)

8.2.9.5.1.11.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.11.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Angajament: beneficiarul se angajează să menţină, pe o perioadă de 5 ani, numărul de animale femele adulte de reproducție prevăzut la încheierea angajamentului, precum și descendenții femele necesari pentru înlocuirea acestor animale până la sfârşitul programului.

BOVINE

- **SMR7** – fermierii care deţin animale din specia bovine, în funcție de caracterul nonprofesional sau profesional al exploatației, au obligații referitoare la identificarea şi înregistrarea acestora, printre care:
  - să utilizeze SNIIA,
  - să înregistreze în registrul exploataţiei toate intrările şi ieşirile de animale, precum și orice eveniment de naştere, sacrificare, etc.,
  - să dețină paşaportul bovinei,
  - să identifice animalele până la vârsta de 20 de zile şi să le înregistreze în baza de date RNE.
- **SMR13** – fermierii trebuie să aplice standardele minime pentru protecţia animalelor conform legislației în domeniu. Condiţiile de creştere şi exploatare a animalelor se stabilesc în raport cu specia, rasa, categoria de producţie, gradul de dezvoltare etc. Fermierii trebuie să ţină evidenţa efectivelor de animale, consultaţiilor şi tratamentelor veterinare etc.

OVINE ȘI CAPRINE

- **SMR8** – fermierii care deţin animale din speciile ovine și caprine, în funcție de caracterul nonprofesional sau profesional al exploatației, au obligații referitoare la identificarea şi înregistrarea acestora, printre care:
  - să utilizeze SNIIA,
  - să înregistreze în registrul exploataţiei toate intrările şi ieşirile de animale, precum și orice eveniment de naştere, sacrificare, etc.,
  - să se asigure că toate animalele din exploataţie ce au vârsta de peste 6 luni sunt înregistrate în SNIIA.
- **SMR13** – a se vedea descrierea pentru bovine.

ECVIDEE

- **SMR13** – a se vedea descrierea pentru bovine.

PORCINE

- **SMR6** – fermierii care deţin animale din specia porcine, în funcție de caracterul nonprofesional sau profesional al exploatației, au obligații referitoare la identificarea şi înregistrarea acestora, printre care:
    - să utilizeze SNIIA,
    - să înregistreze în registrul exploataţiei toate intrările şi ieşirile de animale, precum și orice eveniment de naştere, sacrificare, etc..
- **SMR12** – fermierii trebuie să aplice standardele minime pentru protecţia porcilor destinaţi creşterii şi îngrăşării conform reglementărilor în domeniu.
- **SMR13** – a se vedea descrierea pentru bovine.

8.2.9.5.1.11.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.11.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Angajament: beneficiarul se angajează să respecte regulamentul de organizare si functionare a registrului genealogic al rasei condus de asociații acreditate de ANARZ în baza art. 5 lit. a) din HG nr. 1188/2014.

- Cerinţă de bază: Obligaţia ca animalele să fie din rasă pură înscrise în registrul genealogic al rasei respective - secţiunea principală:
    - BOVINE: art. 1 lit. a și b din Ordinul MADR nr.765/2009 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia bovine
    - OVINE și CAPRINE: art. 2 lit. a și b din Ordinul nr.20/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din speciile ovine şi caprine, cu modificările şi completările ulterioare
    - ECVIDEE: art. 6 lit. a din Legea calului nr.389/2005, cu modificările şi completările ulterioare
    - PORCINE: art. 1 lit. a și c din Ordinul MAPDR nr. 13/2006 pentru aprobarea normei privind animalele de reproducţie din specia porcine, cu modificările şi completările ulterioare

Angajament: beneficiarul se angajează să menţină, pe o perioadă de 5 ani, numărul de animale femele adulte de reproducție prevăzut la încheierea angajamentului, precum și descendenții femele necesari pentru înlocuirea acestor animale până la sfârşitul programului.

- Cerinţă de bază: Obligaţia identificării animalelor:
    - BOVINE: art. 1 lit. a din OUG nr.113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor în România
    - OVINE și CAPRINE: art. 1 lit. a din OUG nr.23/2010 privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor şi caprinelor, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative
    - ECVIDEE: art. 19 alin (1) din Legea zootehniei nr. 72/2002, cu modificările şi completările ulterioare
    - PORCINE: art. 1 lit. a din OUG nr.23/2010 privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor şi caprinelor, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative
- Cerinţă de bază: Obligaţia ca animalele să fie cuprinse în Programul acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om,

protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor, aprobat prin HG nr.1156/2013.

8.2.9.5.1.11.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- mulgerea, reproducerea animalelor şi deţinerea acestora în scopuri agricole.

8.2.9.5.1.11.2. Practicile agricole uzuale relevante

Creşterea animalelor din rase locale în pericol de abandon se face în România în sistem semi-intensiv și/sau în sistem extensiv.

Sistemul extensiv de creștere se practică în gospodăria familială în care se cresc animale pentru consum propriu și numai o cantitate redusă de produse se valorifică pe piața organizată. Animalele sunt crescute în adăposturi simple, fără dotare tehnică deosebită și cu practicarea furajării la pășune sau, la unele specii, în mare măsură, cu resturi menajere, la care se adaugă tărâțe, porumb, orz, ovăz, rădăcinoase, bostănoase, cartofi, lucernă, masă verde. În acest sistem performanțele zootehnice nu sunt deosebite, producția având un pronunțat caracter sezonier, mai ales pentru acoperirea consumului propriu.

Sistemul semiintensiv de creștere definește exploatația cu un efectiv mai mare de capete de animale. Acceptarea acestui sistem de creștere a animalelor necesită adăposturi modernizate și o dotare corespunzătoare cu echipamente de furajare, adăpare și asigurarea condițiilor de microclimat.

Rasele de animale autohtone au un potenţial de producţie scăzut, dar se remarcă prin grad mare de adaptare la condiţiile de exploatare în sistem extensiv şi semi-intensiv, precum şi prin rezistenţă mare la boli. Interesul crescătorilor pentru o anumită rasă scade dacă prin nivelul producţiei aceasta nu asigură eficienţa în exploatare. Ca urmare, efectivul se reduce până la dispariţie.

8.2.9.5.1.12. Pachetul 9 - terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)

8.2.9.5.1.12.1. Elemente de bază

8.2.9.5.1.12.1.1. GAEC și/sau RPU relevante

Subpachet 9.1: Angajament: cultivarea rapiței şi florii-soarelui este interzisă

- **GAEC6.1** – pentru menținerea nivelului de materie organică din sol fermierii trebuie să nu cultive floarea-soarelui pe acelaşi amplasament mai mult de 2 ani consecutiv.

Subpachet 9.1: Angajament:

1. 10% din suprafata fiecarei parcele aflate sub angajament va rămane necultivată,
2. 10% din suprafața parcelei va ramâne nerecoltată, iar cultura va rămâne în picioare până la finalul lunii februarie și

Subpachet 9.2: Angajament: minim 10% din suprafata fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie menţinută necesită, cositul acestora fiind permis după finalul lunii septembrie

- **SMR2** – fermierii au obligația să:
  - 1.a - respecte planul de management al SPA,
  - 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SPA,
  - 2.a - nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice,
  - 2.b - nu distrugă cuiburile şi să nu culeagă ouăle,
  - 2.c - nu perturbe păsările.

Subpachet 9.2: Angajament: cositul va fi efectuat începând cu 1 iulie

- **GAEC7.3** – fermierii trebuie să întreţină pajiştile prin asigurarea unui nivel minim de păşunat şi/sau prin cosit.
- **SMR2** – fermierii au obligația să:
  - 1.a - respecte planul de management al SPA,
  - 1.b - urmeze procedura EIA/SEA/evaluării adecvate pentru autorizarea activităţilor desfăşurate în SPA,
  - 2.a - nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice,
  - 2.b - nu distrugă cuiburile şi să nu culeagă ouăle,
  - 2.c - nu perturbe păsările.

Subpachet 9.1 şi 9.2: Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR1** – fermierii trebuie să:
  - 1.b - să respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,
  - 1.c - nu depăşească 170 kg N s.a./ha/an şi să urmeze un plan de fertilizare,
  - 1.g - nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,
  - 1.h - păstreze 5 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),
  - 2. deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

Subpachet 9.1 şi 9.2: Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **GAEC3** – fermierii au obligația de a nu deversa direct sau descărca pe teren produse ce conţin substanţe periculoase.
- **SMR10** – fermierii trebuie să:
  - 1. utilizeze PPP omologate,
  - 2. utilizeze PPP în scopul pentru care acestea au fost omologate şi în conformitate cu instrucţiunile,
  - 3. nu utilizeze fără autorizaţie PPP foarte toxice (T+) şi toxice (T),
  - 4. nu aplice PPP în zone de protecţie a apelor şi în alte zone protejate,
  - 5. respecte condiţiile de depozitare, manipulare şi utilizare a PPP,
  - 6. păstreze 3 ani evidenţe contabile ale PPP depozitate şi utilizate în exploataţie.

8.2.9.5.1.12.1.2. Cerințe minime pentru îngrășăminte și pesticide

Subpachet 9.1 şi 9.2: Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- Cerinţă de bază: Folosirea îngrăşămintelor - Ordin Comun 1378/1071/2010 - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.

Subpachet 9.1 şi 9.2: Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- Cerinţă de bază: Fito-sanitar - HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare.

Obligaţiile din legislaţia naţională referitoare la limitarea la 170 kg N s.a. a cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor sau la obligaţia de a urma un plan de fertilizare sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR1.

8.2.9.5.1.12.1.3. Alte cerințe naționale/regionale relevante

Nu este cazul.

8.2.9.5.1.12.1.4. Minim activități

„Activitate minimă”:

- sub-pachetul 9.1: efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare, pe terenul arabil prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an.
- sub-pachetul 9.2: efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor.

8.2.9.5.1.12.2. Practicile agricole uzuale relevante

Utilizare a terenurilor: predominant intensivă, uneori extensivă. Se utilizează la scară larga tehnologii moderne, bazate pe utilizarea îngrăşămintelor chimice şi a substanţelor de protecţie a plantelor. Zonele eligibile sunt dominate în general de terenuri arabile cu monoculturi aplicate pe suprafeţe extinse, având favorabilitate medie şi mare pentru culturi de câmp.

Utilizare a pajiştilor permanente prin cosit şi/sau păşunat: intensivă sau extensivă. Pajiştile permanente sunt utilizate preponderent pentru creşterea animalelor, prin cosit pentru obţinerea furajelor sau prin păşunat, încărcătura de animale variind de la un caz la altul. Cositul se practică la scară largă cu mijloace mecanizate, fiind operat însă şi manual în zonele mai greu accesibile. Cositul se poate face de 3-4 ori pe an, realizându-se de regulă înainte de fructificare, pentru obţinerea unei calităţi cât mai bune. Se practică în general fertilizarea cu îngrăşăminte organice, pajiştile utilizate intensiv fiind fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Sunt utilizate local substanţe de protecţie a plantelor pentru eliminarea speciilor invazive sau a celor fără valoare economică. Se fac însămânţări şi supraînsămânţări cu specii cu valoare economică ridicată.

Riscurile sunt legate de intensivizare (utilizarea intensivă a pajiştilor sau transformarea acestora în terenuri arabile) în zonele cu potenţial agricol ridicat şi în zonele uşor accesibile.

8.2.9.6. Alte observaţii importante relevante pentru înţelegerea şi punerea în aplicare a măsurii

Angajamentele iniţiale încheiate de fermieri începând cu anul 2015 acoperă o perioadă de 5 ani de la data semnării acestora. După încheierea angajamentelor iniţiale, acestea pot fi prelungite anual, fără a depăşi perioada de implementare a PNDR 2014-2020.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri pentru a asigura ajustarea acestora în cazul modificării cerinţelor de bază sau măsurilor de înverzire pe care angajamentele trebuie să le depășească.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura ajustarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Angajamentele aflate în derulare se pot transforma într-un alt angajament prevăzut de măsurile PNDR 2014-2020, în cursul perioadei de îndeplinire a respectivului angajament, cu condiția ca angajamentul existent este consolidat în mod substanțial și conversia prezintă avantaje importante în domeniul mediului. În cazul transformării angajamentelor, se încheie un nou angajament pentru toată perioada specificată de măsura aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, este posibilă adaptarea angajamentelor aflate în derulare, cu condiţia ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

Regulile detaliate privind transformarea şi adaptarea angajamentelor vor fi stabilite prin norme naţionale.

Beneficiarii măsurii trebuie să respecte la nivelul întregii ferme standardele de eco-condiţionalitate.

Pentru asigurarea premiselor necesare atingerii obiectivelor propuse, informaţiile relevante referitoare la angajamente, vor fi furnizate la scară largă prin intermediul acţiunilor de informare şi publicitate derulate la nivelul Programului. Acţiunile de informare şi promovare vor fi desfăşurate anual, începând cu primul an de implementare a Măsurii 10, de către instituţiile responsabile (AM PNDR, AFIR şi APIA), inclusiv cele asigurate prin Asistenţă Tehnică (ex. caravane şi campanii de promovare şi/sau informare, materiale de informare publicate pe site-ul instituţiilor şi pe portalul RNDR, informaţiile furnizate prin formularul cererii unice de plată pe suprafaţă, Ghidul solicitantului, etc.).

De asemenea, beneficiarii măsurii vor trebui să demonstreze că deţin cunoștințele și informațiile relevante sau beneficiază de expertiza tehnică necesară pentru implementarea angajamentelor (privind aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor): înainte de efectuarea celei de-a II-a plăţi de către fermierii cu angajamente pe suprafeţe mai mari de 300 ha și înainte de efectuarea celei de-a III-a plăţi de către fermierii

cu angajamente pe suprafeţe de până la 300 ha. Regulile minime aplicabile vor fi stabilite prin norme naţionale.

Beneficiarii care au avut anterior angajamentului curent un angajament pentru același pachet și care au demontrat anterior conformarea la aceste cerinţe, iar pe perioada de implementare a vechiului angajament nu au avut aplicate sancţiuni pentru cerinţele specifice şi pentru cerinţele de bază nu trebuie să demonstreze deţinerea de cunoştinţe necesare şi informaţii relevante sau asigurarea expertizei necesare pentru noul angajament.

Pentru atingerea acestor condiţii, prin intermediul sprijinului acordat în cadrul Programului, beneficiarilor măsurii de agro-mediu şi climă le vor putea fi acordate servicii de formare (Măsura 1) sau servicii de consiliere (Măsura 2), în condiţiile specifice prevăzute de Program. Vor fi selectaţi cu prioritate ca beneficiari finali ai Măsurilor 1 şi 2 fermierii care au angajamente pe suprafeţe mai mici de 100 ha şi fermierii care anterior nu au avut angajamente de agro-mediu.

8.2.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)

8.2.10.1. Temei juridic

Articolul 29 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014

Articolul 11 Regulamentul (UE) nr. 808/2014

8.2.10.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Descrierea generală a măsurii

Agricultura ecologică promoveavează practici agricole extensive, furnizând bunuri publice de mediu și răspunzând cererii societății pentru utilizarea practicilor agricole prietenoase cu mediul, dar și cererii crescute a consumatorilor pentru produsele ecologice. Practicile specifice agriculturii ecologice contribuie la protejarea biodiversităţii, menţinerea fertilităţii şi funcţionalităţii solului, reducerea poluării resurselor de apă (prin eliminarea scurgerilor de pesticide, mangementul strict al gunoiului de grajd) și îmbunătăţirea managementului apei (îmbunătăţirea structurii solului, reducerea riscului și severităţii inundațiilor și a secetei, în contextul schimbărilor climatice), reducerea emisiilor de dioxid de carbon şi asigurarea unor condiţii de bunăstare a animalelor (densitatea redusă a efectivelor de animale). În plus faţă de beneficiile acestora de mediu, acestea pot servi ca bază pentru creşterea valorii adăugate a producţiei agricole şi dezvoltarea activităţilor economice la nivel local. De asemenea, prin sprijinul acordat pajiștilor utilizate în sistem ecologic se va realiza o corelare pozitivă între conservarea biodiversității și respectarea standardelor de bunăstare a animalelor. Prin sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri, fermierii vor fi încurajaţi să treacă de la metodele de agricultură convenţională la cele specifice agriculturii ecologice, precum şi să menţină aceste metode după perioada iniţială de conversie.

Contribuţia pozitivă de mediu a agriculturii ecologice a fost recunoscută la scară largă în variate studii ştiinţifice, de exemplu în "*Managementul durabil al resurselor naturale cu accent pe apă şi agricultură*", proiect realizat de Institutul pentru Politici Europene de Mediu, Bio Inteligence Service şi Institutul

Ecologic (http://www.ieep.eu/work-areas/agriculture-and-land-management/sustainable-land-use/2013/09/sustainable-management-of-natural-resources-with-a-focus-on-water-and-agriculture), dar şi în elaborarea politicilor UE, inclusiv în Planul de Acţiune European pentru Agricultura Ecologică (2014). Contribuţia la reducerea efectelor schimbărilor climatice şi adaptarea la acestea a fost recunoscută şi de FAO (FAO (2011), *Organic agriculture and climate change mitigation.* A report of the Round Table on Organic Agriculture and Climate Change. December 2011, Rome, Italy): *"Agricultura ecologică contribuie la atenuarea efectului de seră şi a încălzirii globale, prin capacitatea de a sechestra carbonul în sol. Multe practici utilizate în agricultura ecologică (de exemplu încorporarea resturilor vegetale în sol, utilizarea culturilor verzi şi rotaţia culturilor, capacitatea legumelor şi leguminoaselor de fixare a azotului în sol), cresc randamentul întoarcerii carbonului în sol, cresc productivitatea şi favorizează stocarea carbonului"*. În ceea ce privește pajiștile permanente, impactul pozitiv al acestora a fost recunoscut în diverse studii la nivelul Comisiei Europene, de exemplu "*Măsuri de agromediu - Privire de ansamblu asupra principiilor generale, Tipuri de Măsuri și de aplicare a acestora"* (http://ec.europa.eu/agriculture/publi/reports/agrienv/rep_en.pdf) sau în publicații de specialitate precum "*High Nature Value Farming in Europe – 35 European countries – experiences and perspectives", 2012* (http://www.bioone.org/doi/pdf/10.1659/mrd.mm126).

Sprijinul acordat prin această măsură va contribui la obiectivele Strategiei Europa 2020 în ceea ce privește creșterea durabilă dar și ale celui de-al 7-lea Program de Acțiune pentru Mediu în 2020 privind practicarea unei agriculturi durabile printr-un management durabil al resurselor naturale.

Unul din obiectivele *Strategiei pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung Orizont 2020-2030* elaborate de Ministerul Agriculturii cu asistență din partea Băncii Mondiale, strategie care va fi aprobată de Guvernul României în perioada următoare, este acela de a creşte atât producţia, cât şi exportul produselor ecologice urmare creşterii cererii pe piaţa externă.

În România, sprijinul adresat menținerii terenurilor certificate pentru agricultura ecologică au fost introduse în PNDR 2007-2013 ca pachet al Măsurii 214, fiind sprijinită o suprafață de cca. 80 mii ha, în timp ce plățile pentru perioada de conversie au fost acordate în baza articolului 68 din Regulamentul (UE) al Consiliului nr. 73/2009, suprafața sprijinită fiind de peste 95 mii ha în anul 2012. În ceea ce privește ponderea suprafeței pe care se practică agricultura ecologică, aceasta este de 2,1% din SAU la nivelul anului 2012. Suprafaţa ocupată de pajiştile permanente este de 4,9 mil. ha, din care 3,4 mil. ha păşuni şi 1,5 mil. fânețe, reprezentând 34 % din suprafaţa agricolă a României. Suprafaţa de pajişti permanente cuprinsă în sistemul de agricultură ecologică a înregistrat o continuă creştere până în anul 2013, ajungând la 103.701 ha. Începând cu anul 2013 această suprafață înregistrează un trend descrescător, ajungând în anul 2016 la o suprafață de 57.611 ha, din care 14.000 ha în conversie și 43.611 ha certificate. În această situaţie exista un real pericol de renunţare şi reîntoarcere a fermierilor la sistemul de agricultură convenţional şi implicit reducerea de pe piaţă a produselor animaliere ecologice. Introducerea posibilității aplicării de angajamente pentru agricultură ecologică pe aceeași suprafață pe care se aplică și angajamente pentru pachetele aferente pajiștilor permanente din cadrul măsurii de agromediu și climă, oferă fermierilor un sistem flexibil de accesare a sprijinului financiar, adaptat nevoilor acestora, și totodată conduce la îmbunătățirea beneficiilor de mediu în aceste zone, reducându-se astfel riscul de intensivizare a activităţilor agricole aplicate pe pajişti.

În Strategia PNDR 2014-2020, agricultura ecologică constituie unul din instrumentele principale de minimizare a poluării apelor în cadrul sistemelor sustenabile de gestionare a terenurilor care vizează managementul îngrășămintelor, managementul de protecție a culturilor, managementul apei și managementul de protecție anti-eroziune. Prin metodele agricole ecologice prevăzute la articolul 29 se

poate veni în sprijinul protecției resurselor naturale, cu efect benefic asupra calității solului, contribuind la stoparea proceselor de degradare.

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri acoperă doar acele angajamente care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază, constituite din:

- standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI, capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013,
- criteriile relevante și activitățile minime stabilite în temeiul articolului 4, alineatul (1), litera (c), punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013,
- cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională,
- alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislaţia naţională.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la rezolvarea nevoilor privind: "*Menţinerea şi îmbunătăţirea resurselor de apă" (*015) şi "*Protecţia şi îmbunătăţirea resurselor de sol*" (016) identificate în secţiunea 5.5 a programului.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, sprijinul prin măsura 11 Agricultura ecologică va fi acordat în două direcţii: conversia la metodele de agricultură ecologică şi menţinerea practicilor de agricultură ecologică. Prin urmare, sunt propuse a fi implementate două sub-măsuri:

- 11.1 sprijin pentru conversia la practicile şi metodele de agricultură ecologică,
- 11.2 sprijin pentru menţinerea practicilor şi metodelor de agricultură ecologică.

Contribuția măsurii la Domeniile de Intervenție

- Prioritatea 4 - Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură şi silvicultură

    - **DI 4B** - *Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrăşămintelor şi a pesticidelor*

      Sprijinul acordat prin măsura 11 Agricultura ecologică va contribui la îmbunătăţirea calităţii apei**,** prin evitarea utilizării pesticidelor şi gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor şi corpurilor de apă de suprafaţă dar şi a apelor subterane).

Efecte secundare

Măsura 11 este direct programată în cadrul domeniului de intervenție precizat anterior. În plus, este de așteptat ca măsura să contribuie indirect la obiectivele domeniilor de intervenție următoare:

- Prioritatea 4 - Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură şi silvicultură
    - **DI 4A** - *Refacerea, conservarea şi dezvoltarea biodiversităţii, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice*

şi în cadrul activităţilor agricole de mare valoare naturală, precum şi a stării peisajelor europene

Sprijinul acordat prin măsura 11 Agricultura ecologică va contribui la conservarea biodiversităţii faţă de agricultura convenţională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversităţii sunt conferite de neutilizarea îngrăşămintelor chimice, a erbicidelor şi pesticidelor produse sintetic, densităţile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreţinerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole şi alte zone necultivate), menţinerea activităţii biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte şi utilizarea mixtă a terenurilor.

- **DI 4C** - *Prevenirea eroziunii solului şi ameliorarea gestionării solului*

Sprijinul acordat prin măsura 11 Agricultura ecologică va contribui la conservarea fertilității solului mai bine decât agricultura convențională datorită unor niveluri mai înalte de conținut de materie organică a solului, activitate biologică mai înaltă și un potențial mai mare de control al eroziunii. De asemenea, nu există poluare a solului cu pesticide sintetice în agricultura ecologică. O mai bună structură a solului este întreţinută prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, conducând implicit la creşterea capacităţii de a face faţă problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, riscul de inundaţii şi efecte ale secetei.

- Prioritatea 5 – Promovarea utilizării eficiente a resurselor şi sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii reduse de carbon şi rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar şi silvic
  - **DI 5E** - *Promovarea conservării şi a sechestrării carbonului în agricultură şi silvicultură*

Sprijinul acordat prin măsura 11 Agricultura ecologică va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - din puţinele evaluări referitoare la gazele cu efect de seră şi ciclurile acestora în atmosferă, care au fost făcute cu privire la agricultura ecologică, studiile comparative au demonstrat reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră raportat la tona de produse alimentare în cazul agriculturii ecologice faţă de agricultura convenţională.

De asemenea, practicile agricole specifice agriculturii ecologice vor avea impact asupra vității rurale, având în vedere că cerințele mai mari de forță de muncă la fermele ecologice față de cerințele de forță de muncă din agricultura convențională creează oportunități mai bune de ocupare a forței de muncă în zonele rurale.

Contribuţia la temele orizontale "Mediu" şi "Climă"

În plus, faţă de contribuţia directă la obiectivele de mediu şi schimbări climatice a practicilor agricole definite în regulamentele europene privind producția ecologică, practicile specifice agriculturii ecologice vizează, de asemenea, mai multe acțiuni suplimentare ce pot spori eforturile de atenuare a schimbărilor climatice, cum ar fi reciclarea „*in situ*" a gunoiului de grajd și compostarea resturilor vegetale, menținerea și creșterea fertilității solurilor prin culturi intercalate, etc. Agricultura ecologică este în general benefică pentru adaptarea la schimbările climatice prin adoptarea unor soluții tradiționale verificate istoric la nivel local, care compensează pe termen mediu și lung dezavantajul unui randament mai redus față de agricultura convențională. De asemenea, sunt încurajate practicile agricole care favorizează diversificarea culturilor și a elementelor tehnologice (în funcție de sezon și spațiu), adaptarea la condițiile locale (prin rase și soiuri locale, tehnici locale de îmbunătățire a cantității și calității materiei organice din sol), integrarea elementelor

de peisaj ca măsură mixtă estetică și de protecție a mediului. Agricultura ecologică promovează, de asemenea, metode de gestionare a dăunătorilor bazate pe reducerea utilizării pesticidelor contribuind la punerea în aplicare a prevederilor Directivei 2009/128/EC privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

8.2.10.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.10.3.1. 11.1 Sprijin pentru conversia la metodele de agricultură ecologică

Submăsură:

- 11.1 - plăți pentru practici și metode de conversie către agricultura ecologică

8.2.10.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei submăsuri se acordă pe unitatea de suprafață agricolă, fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte practici și metode specifice agriculturii ecologice, așa cum sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 834/2007.

Perioada de angajament pentru conversia la metodele de agricultură ecologică este de maximum 2 ani (pentru culturi anuale) sau maximum 3 ani (pentru culturi perene).

După încheierea perioadei de angajament, beneficiarii submăsurii trebuie să menţină certificarea suprafeţelor care au făcut obiectul angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică pentru o perioadă de cel puţin 5 ani de la momentul semnării angajamentului respectiv .

În perioada care urmează angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică, fermierii pot semna angajamente pentru menţinerea practicilor de agricultură ecologică (submăsura 11.2) pe suprafeţele agricole certificate.

8.2.10.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Plăți compensatorii cu intensitate de 100%.

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei submăsuri se accordă pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică.

Submăsura conţine 6 pachete:

- Pachetul 1 - culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) aflate în conversia la agricultura ecologică,
- Pachetul 2 - legume aflate în conversia la agricultura ecologică,
- Pachetul 3 - livezi aflate în conversia la agricultura ecologică,
- Pachetul 4 - vii aflate în conversia la agricultura ecologică,

- Pachetul 5 - plante medicinale şi aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică,
- Pachetul 6 – pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică

Sprijinul se acordă anual ca sumă fixă, pe unitatea de suprafaţă (hectar) ca plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare pentru o perioadă de maximum 2 ani (pentru culturi anuale) și maximum 3 ani (pentru culturi perene).

8.2.10.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- R (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) nr. 1305/2013 și privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR),
- R (UE) nr.1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- R (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- R (CE) nr. 834/2007, privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2092/91,
- R (CE) nr. 889/2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice în ceea ce privește producția ecologică, etichetarea și controlul,
- R (CE) nr. 882/2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformităţii cu legislaţia privind hrana pentru animale şi produsele alimentare şi cu normele de sănătate animală şi de bunăstare a animalelor.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordin MADR nr. 352/2015 de aprobare a normelor de eco-condiţionalitate în România,
- Cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională (Ordin privind aprobarea Codului de bune practiciagricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, OG nr. 4/1995, OG 1559/2004),
- Ordonanţa de Urgenţă nr. 34/2000 privind produsele agroalimentare ecologice,
- Ordin MADR nr. 895/2016 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare, de aprobare a organismelor de inspecţie şi certificare/organismelor de control şi de supraveghere a activităţii organismelor de control, în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare,
- Ordin MADR nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică.

8.2.10.3.1.4. Beneficiari

Fermierii activi (utilizatori ai terenurilor agricole) înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.

8.2.10.3.1.5. Costuri eligibile

Costuri standard, calculate pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venit rezultate din aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază. De asemenea, costurile standard includ costurile tranzacţionale aferente inspecţiilor şi certificării în agricultura ecologică, în limita a 20% din valoarea primei compensatorii, conform prevederilor art. 29(4) al R.1305/2013.

Costurile standard calculate pentru această submăsură nu includ costuri investiţionale.

8.2.10.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Suprafaţa eligibilă:

- terenuri agricole din categoriile de folosinţă încadrate ca terenuri arabile (Pachetul 1, 2 şi 5), livezi (Pachetul 3), vii (Pachetul 4) şi pajişti permanente (Pachetul 6),
- angajamentele în cadrul submăsurii 11.1 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor,
- Pachetul 6 - pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică se poate aplica atât la nivel național – varianta 6.1, cât şi în combinație cu angajamente de agro-mediu și climă în cadrul Măsurii 10 pentru pachetele aplicabile pe pajişti permanente (Pachetul 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 și 11.2), în zonele eligibile aferente acestora – varianta 6.2, prezentate în Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13,
- parcelele agricole utilizate ca pajişti permanente, pentru care se află în derulare un angajament de agro-mediu şi climă, nu sunt eligibile pentru sprijinul acordat prin varianta 6.1 a Pachetului 6.

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria **fermierilor activi** (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 9 din R (UE) nr. 1307/2013,
- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS),
- deține o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (0,1 ha pentru vii şi livezi, arbuşti fructiferi, hamei, pepiniere pomicole şi viticole),
- este înregistrat, în fiecare an pentru care solicită sprijin, conform prevederilor legale, ca operator în agricultura ecologică,
- încheie pe toată durata angajamentului un contract cu un organism de control, acreditat conform prevederilor legislaţiei naţionale,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea angajamentelor (de bază şi superioare la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

- beneficiarii submăsurii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice pe suprafeţele agricole care fac obiectul angajamentului, pe toată perioada de desfăşurare a acestuia,

- beneficiarii submăsurii trebuie să menţină certificarea suprafeţelor care au făcut obiectul angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică pentru o perioadă de cel puţin 5 ani de la momentul semnării angajamentului respectiv,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea angajamentelor.
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obţină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agricultură ecologică prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor,
- în cazul pajiştilor permanente pentru care se încheie angajamente, se asigură pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 11 până la excluderea de la plată.

8.2.10.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu art. 49 (2) din R (CE) nr.1305/ 2013, în cadrul acestei sub-măsuri nu se stabilesc criterii de selecție.

8.2.10.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare din cele 6 pachete propuse. Acestea corespund unei compensări de 100% din pierderea de venituri și costuri suplimentare, pentru majoritatea culturilor.

Datorită limitelor prevăzute în Anexa II a R (UE) nr. 1305/2013, două dintre plăți acoperă doar o parte din pierderea de venituri și costuri suplimentare:

- în cazul plății compensatorii pentru conversia la agricultura ecologică pentru legume procentul este de 83% și
- plata compensatorie pentru conversie pentru plante aromatice acoperă 79% din pierderile de venituri calculate și costuri suplimentare.

Plăţile compensatorii în cadrul pachetelor submăsurii 11.1 acordate pentru perioada de conversie sunt:

- Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) aflate în conversia la agricultura ecologică – ***293 euro/ha/an***,
- Pachetul 2 – legume aflate în conversia la agricultura ecologică – ***500 euro/ha/an***,
- Pachetul 3 – livezi aflate în conversia la agricultura ecologică – ***620 euro/ha/an***,
- Pachetul 4 – vii aflate în conversia la agricultura ecologică – ***530 euro/ha/an***,
- Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică – ***365 euro/ha/an***,

- Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică – ***143 euro/ha/an***,
- Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă – ***39 euro/ha/an***.

Plăţile acordate în cadrul art. 29, se pot cumula cu celelalte tipuri de plăţi acordate pe suprafaţă: plăţi directe, plăţi acordate în baza art. 31 "*Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice*".

Pachetul 1 al submăsurii se poate combina cu pachetele 4 și 5 ale submăsurii 10.1 de agro-mediu și climă, iar pachetul 2 al submăsurii se poate combina numai cu pachetul 4 al submăsurii 10.1 de agro-mediu și climă. Varianta 6.1 a Pachetului 6 prevăzut de submăsura 11.1 nu se poate combina pe aceleaşi suprafeţe agricole cu Pachetele 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 sau 11.2 ale submăsurii 10.1 de agro-mediu şi climă.

Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeaşi parcelă de teren rotaţia culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 şi 5.

8.2.10.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.10.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Întrucât riscurile identificate sunt similare pentru ambele submăsuri, prezentarea acestora este realizată la din capitolul „*Verificabilitate și control*" din fișa măsurii.

8.2.10.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Întrucât măsurile întreprinse pentru reducerea riscurilor sunt aplicate pentru ambele submăsuri, prezentarea acestora este realizată la din capitolul de „*Verificabilitate și control*" din fișa măsurii.

8.2.10.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Întrucât evaluarea generală a măsurii este similară pentru toate submăsurile, prezentarea acesteia este realizată capitolului „*Verificabilitate și control al măsurii*" din fișa măsurii.

8.2.10.3.1.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Identificarea elementelor relevante este realizată la lit. f „*Informații specifice măsurii*" din fișa Măsurii 11.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile

suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Metodologia de calcul este realizată la lit. f „*Informații specifice măsurii*" din fișa măsurii.

8.2.10.3.2. 11.2 Sprijin pentru menţinerea practicilor de agricultură ecologică

Submăsură:

- 11.2 - plăți pentru de menținerea de practici și metode pentru agricultura ecologică

8.2.10.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei submăsuri se acordă pe hectar de suprafață agricolă fermierilor care se angajează în mod voluntar să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice, așa cum sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 834/2007.

Angajamentele pentru menținerea agriculturii ecologice (inclusiv cele care urmează direct după perioada inițială de conversie) se încheie pentru o perioadă de 5 ani. După perioada de 5 ani a angajamentelor pentru menținerea agriculturii ecologice acestea se pot prelungi anual, fără a depăși perioada de implementare a PNDR 2014-2020.

8.2.10.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Plăți compensatorii cu intensitate de 100%.

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei submăsuri se acordă pentru operațiunile realizate în vederea menținerii practicilor de agricultura ecologică.

Submăsura conţine 6 pachete:

- Pachetul 1 - culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) certificate în agricultura ecologică,
- Pachetul 2 - legume certificate în agricultura ecologică,
- Pachetul 3 - livezi certificate în agricultura ecologică,
- Pachetul 4 - vii certificate în agricultura ecologică,
- Pachetul 5 - plante medicinale şi aromatice certificate în agricultura ecologică,
- Pachetul 6 - pajişti permanente certificate în agricultura ecologică

Sprijinul se acordă anual ca sumă fixă, pe unitatea de suprafaţă (hectar) şi reprezintă o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare pe o perioadă de 5 ani.

8.2.10.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- R (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) nr. 1305/2013 și privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR),
- R (UE) nr.1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- R (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- R (CE) nr. 834/2007, privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2092/91,
- R (CE) nr. 889/2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice în ceea ce privește producția ecologică, etichetarea și controlul,
- R (CE) nr. 882/2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformităţii cu legislaţia privind hrana pentru animale şi produsele alimentare şi cu normele de sănătate animală şi de bunăstare a animalelor.

Legislaţie naţională:

- Ordin MADR nr. 352/2015 de aprobare a normelor de eco-condiţionalitate în România
- Cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională (Ordin privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, OG nr. 4/1995, OG 1559/2004),
- Ordonanţa de Urgenţă nr. 34/2000 privind produsele agroalimentare ecologice,
- Ordin MADR nr. 895/2016 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecţie şi certificare, de aprobare a organismelor de inspecţie şi certificare/organismelor de control şi de supraveghere a activităţii organismelor de control, în agricultura ecologică, cu modificările și completările ulterioare,
- Ordin MADR nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică,
- Legea cooperaţiei agricole nr. 566/2004.

8.2.10.3.2.4. Beneficiari

Fermierii activi (utilizatori ai terenurilor agricole) înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.

8.2.10.3.2.5. Costuri eligibile

Costuri standard, calculate pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venit rezultate din aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază. De asemenea, costurile standard includ costurile tranzacţionale aferente inspecţiilor şi certificării în agricultura ecologică, în limita a 20% din valoarea primei compensatorii, conform prevederilor art. 29(4) al R.1305/2013.

Costurile standard calculate pentru această submăsură nu includ costuri investiţionale.

8.2.10.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Suprafaţa eligibilă:

- terenuri agricole din categoriile de folosinţă încadrate ca terenuri arabile (Pachetul 1, 2 şi 5), livezi (Pachetul 3), vii (Pachetul 4) şi pajişti permanente (Pachetul 6),
- angajamentele în cadrul submăsurii 11.2 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor,
- Pachetul 6 - pajişti permanente certificate în agricultura ecologică se poate aplica atât la nivel național – varianta 6.1, cât și în combinație cu angajamente de agromediu și climă în cadrul Măsurii 10 pentru pachetele aplicabile pe pajişti permanente (Pachetul 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 și 11.2), în zonele eligibile aferente acestora – varianta 6.2, prezentate în Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13,
- parcelele agricole utilizate ca pajişti permanente, pentru care se află în derulare un angajament de agro-mediu şi climă, nu sunt eligibile pentru sprijinul acordat prin varianta 6.1 a Pachetului 6.

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria **fermierilor activi** (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 9 din R (UE) nr. 1307/2013,
- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS),
- deține o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (0,1 ha pentru vii şi livezi, arbuşti fructiferi, hamei, pepiniere pomicole şi viticole),
- este înregistrat, în fiecare an pentru care solicită sprijin, conform prevederilor legale, ca operator în agricultura ecologică,
- încheie pe toată durata angajamentului un contract cu un organism de control, acreditat conform prevederilor legislaţiei naţionale,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea angajamentelor (de bază și superioare la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Cerinţe specifice ale angajamentelor

- beneficiarii submăsurii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice pe suprafeţele agricole care fac obiectul angajamentului, pe toată perioada de desfăşurare a acestuia,
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea angajamentelor,
- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deţinerii competenţelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obțină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agricultură ecologică prin servicii de consiliere sau consultanţă, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor,
- în cazul pajiştilor permanente pentru care se încheie angajamente, se asigură pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil Măsurii 11 până la excluderea de la plată.

8.2.10.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu art. 49 (2) din R (CE) nr.1305/ 2013, în cadrul acestei sub-măsuri nu se stabilesc criterii de selecție.

8.2.10.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare din cele 6 pachete propuse. Acestea corespund unei compensări de 100% din pierderea de venituri și costuri suplimentare, pentru majoritatea culturilor.

Datorită limitelor prevăzute în Anexa II a R (UE) nr. 1305/2013, una dintre plăți acoperă doar o parte din pierderea de venituri respectiv plata compensatorie pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică pentru legume, procentul fiind de 89% din pierderile de venituri calculate și costuri suplimentare.

Plăţile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pe ha din sprafaţa agricolă pentru fiecare din cele 6 pachete propuse:

- Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) certificate în agricultura ecologică - ***218 euro/ha/an***,
- Pachetul 2 – legume certificate în agricultura ecologică – ***431 euro/ha/an***,
- Pachetul 3 – livezi certificate în agricultura ecologică – ***442 euro/ha/an***,
- Pachetul 4 – vii certificate în agricultura ecologică – ***479 euro/ha/an***,
- Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice certificate în agricultura ecologică – ***350 euro/ha/an***,
- *Pachetul 6* – varianta 6.1 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică – ***129 euro/ha/an***,
- *Pachetul 6* – varianta 6.2 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă – ***73 euro/ha/an***.

Plăţile acordate în cadrul art. 29, se pot cumula cu celelalte tipuri de plăţi acordate pe suprafaţă: plăţi directe, plăţi acordate în baza art. 31 ”*Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice*”.

Pachetul 1 al submăsurii se poate combina cu pachetele 4 și 5 ale submăsurii 10.1 de agro-mediu și climă, iar pachetul 2 al submăsurii se poate combina numai cu pachetul 4 al submăsurii 10.1 de agro-mediu și climă. Varianta 6.1 a Pachetului 6 prevăzut de submăsura 11.2 nu se poate combina pe aceleaşi suprafeţe agricole cu Pachetele 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 sau 11.2 ale submăsurii 10.1 de agro-mediu şi climă.

Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeaşi parcelă de teren rotaţia culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 şi 5.

8.2.10.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.10.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Întrucât riscurile identificate sunt similare pentru ambele submăsuri, prezentarea acestora este realizată la capitolul de „*Verificabilitate și control*” din fișa măsurii.

8.2.10.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Întrucât măsurile întreprinse pentru reducerea riscurilor sunt aplicate pentru ambele submăsuri, prezentarea acestora este realizată la capitolul de „*Verificabilitate și control*” din fișa măsurii.

8.2.10.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Întrucât evaluarea generală a măsurii este similară pentru toate submăsurile, prezentarea acesteia este realizată la capitolului „*Verificabilitate și control al măsurii*” din fișa măsurii 11.

8.2.10.3.2.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Identificarea elementelor relevante este realizată la lit. f „*Informații specifice măsurii*” din fișa Măsurii 11.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Metodologia de calcul este prezentată la lit. f „*Informații specifice măsurii*”.

8.2.10.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.10.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către AM și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare rezultatele controalelor efectuate inclusiv în perioada de programare anterioară, așa cum prevede articolul 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

În perioada de programare 2014-2020 se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- perioada de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere a acestora),
- nedeclararea tuturor suprafețelor,
- identificarea incorectă a parcelelor agricole,
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la suprafața aflată sub angajament,
- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei,
- nerespectarea cerinţelor specifice măsurii pe suprafeţele aflate sub angajament,
- neînregistrarea activităţilor agricole relevante din punctul de vedere al angajamentelor.

8.2.10.4.2. Măsuri de atenuare

Unele măsuri luate pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt:

- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole,
- promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a angajamentelor,
- beneficiarii măsurii vor trebui să demonstreze că dețin cunoștințele și informațiile relevante sau beneficiază de expertiza tehnică necesară pentru implementarea angajamentelor,
- adaptarea sistemului IT la cerințele măsurii și dezvoltarea unui sistem progresiv de sancțiuni,
- a fost semnat un protocol de colaborare între MADR și AP pentru a îmbunătăți fluxul de informații cu privire la rezultatele controalelor pentru agricultura ecologică.

Gestionarea angajamentelor va fi făcută prin IACS. Angajamentele vor fi verificate prin metode administrative şi pe teren (inclusiv prin vizite rapide pentru verificarea anumitor cerinţe), asigurându-se eficacitatea şi eficienţa acestora prin prevederile procedurale specifice. Verificările administrative vor viza toate angajamentele, bazându-se pe informaţiile înregistrate în IACS şi pe verificări încrucişate cu baze de date externe relevante. Cerinţele de eligibilitate (ex. categoria de utilizare a terenurilor, dimensiunea fermelor şi a parcelelor), menţinerea suprafeţelor, respectarea perioadei de angajament şi a celorlalte angajamente fac obiectul verificărilor administrative. Aceste verificări se fac pe baza datelor înregistrate în IACS, pentru fiecare an de angajament (pe baza informaţiilor din cererile de plată) şi comparativ între fiecare din anii de angajament şi angajamentul iniţial, utilizându-se şi informaţii de referinţă furnizate prin verificări încrucişate (ex. Registrul fermelor, LPIS, Registrul animalelor, etc.). Verificările pe teren vor fi făcute asigurându-se reprezentativitatea şi nivelul adecvat al eşantioanelor de control, prin verificări vizuale şi documentare care să confirme respectarea cerinţelor. Selecţia eşantioanelor va avea în vedere eficienţa factorilor de risc aplicaţi, prin analiza anuală a eficicacităţii acestora. Angajamentele selecționate pentru control pe teren vor fi controlate în momentul în care pot fi verificate cele mai multe dintre cerințele și standardele pentru scopurile selectate de control. În situaţiile în care nu toate cerințele și standardele pot fi verificate la control pe teren, vor fi făcute vizite rapide la faţa locului care să confirme conformarea. Ca metodă de control de bază, toate cerinţele specifice şi cerinţele de bază vor fi verificate prin intermediul caietelor cu evidenţa lucrărilor aplicate. Verificări detaliate vor fi făcute prin teledetecţie (conformitatea suprafeţelor şi respectarea anumitor standarde de eco-condiţionalitate) şi prin controale pe teren (conformitatea suprafeţelor, respectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei şi respectarea cerinţelor de bază și a cerinţelor specifice la nivelul parcelelor aflate sub angajamente). Rezultatele

controalelor pe teren vor fi incluse în rapoartele de control, documentarea acestora fiind făcută prin mijloace tehnice specifice (măsurători GPS sau prin teledetecţie, fotografii, etc.).

Pentru crearea premiselor necesare atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, va fi dezvoltat un cadru instituţional adecvat (care va presupune inclusiv delegarea anumitor funcţii privind implementarea tehnică), precum şi proceduri de lucru pentru activităţile de gestiune şi control pe întreg fluxul procedural.

Mecanismele de verificare și control al măsurii includ cerințele obligatorii privind evidența documentelor autorizate asupra conformității corespunzătoare a beneficiarului cu prevederile R.834/2007, stabilită conform Anexei XII a R.889/2008 (evidența documentelor furnizată de organismele de control) precum și schimbul de informații între organismele de control și autoritățile competente, conform art.27 al R.834/2007 și R.392/2013 cu privire la statutul beneficiarului și rezultatele inspecțiilor și vizitelor efectuate la operator de către organismul de control și verificărilor efectuate în teren de către autoritățile competente.

Manualele de proceduri aferente etapelor fluxului procedural (promovarea măsurilor şi informarea beneficiarilor, depunerea şi administrarea cererilor de plată, analiza de risc şi eşantionarea, controlul pe teren şi supracontrolul, autorizarea plăţilor, monitorizarea şi raportarea) vor fi elaborate de Agenţia de Plăţi (sau o altă entitate delegată, dacă este cazul) şi avizate de Autoritatea de Management, înaintea aprobării la nivelul Ministerului.

8.2.10.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Măsura creează premisele atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, contribuind prin promovarea agriculturii ecologice la protecţia solului, menţinerea ecosistemelor care sunt legate de aplicarea unor practici agricole durabile, promovând utilizarea eficientă a resurselor naturale şi sprijinind tranziţia către o economie cu emisii reduse şi adaptată la efectele schimbărilor climatic, concomitent cu promovarea unei dezvoltări durabile și echilibrate a spațiului rural.

Pentru a asigura maximizarea impactului aşteptat, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților şi al diferitelor tipuri de angajamente și o cât mai eficientă și eficace utilizare a resurselor financiare în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală. Pentru crearea premiselor necesare atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, va fi dezvoltat un cadru instituţional adecvat (care va presupune inclusiv delegarea anumitor funcţii privind implementarea tehnică), precum și procedure de lucru pentru activităţile de gestiune şi control pe întreg fluxul procedural.

În urma analizei realizate de către Autoritatea de Management și Agențiile de Plăți în baza experienței acumulate în perioada 2007-2013, se poate concluziona faptul că verificabilitatea și controlabilitatea măsurii este asigurată atât în ceea ce privește formarea profesională, cât și din perspectiva îmbunătățirii procedurilor de lucru astfel încât interesele financiare ale Uniunii Europene nu sunt prejudiciate.

8.2.10.5. Informații suplimentare specifice măsurii

Identificarea și definirea elementelor de referință relevante; acestea trebuie să includă standardele obligatorii relevante stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, criteriile și activitățile minime relevante stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și

al Consiliului, cerințele minime relevante referitoare la utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante stabilite în dreptul național

Terenurile agricole pentru care se încheie angajamente trebuie să fie înregistrate ca terenuri în conversie/ certificate în sistem ecologic de către un organism de inspecţie şi certificare autorizat, în conformitate cu Regulamentul 834/2007. Suprafeţele pentru care se încheie angajamente în cadrul acestei măsuri trebuie sa continue să fie înregistrate de către un organism de inspecţie şi certificare pe toată perioada angajamentului şi să continue sa fie utilizat conform metodelor de producţie ecologice în conformitate cu legislaţia naţională relevantă şi cu Regulamentul CE Nr. 834/2007.

- criteriile relevante și activitățile minime stabilite în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctele (ii) și (iii) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013:
    - efectuarea unei activităţi minime pe suprafeţele agricole menţinute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru păşunat sau pentru cultivare pe terenul arabil se realizează prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discuit sau prin erbicidare cel puțin o dată pe an, iar pe pajiștile permanente prin păşunat cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual, în conformitate cu prevederile legislației specifice în domeniul pajiștilor. În cazul pajiștilor permanente situate la peste 1800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru păşunat activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează.
    - în cazul viilor și livezilor, activitatea agricolă minimă presupune cel puțin o tăiere anuală de întreținere sau cel puțin o cosire anuală a ierburilor dintre rânduri sau o lucrare anuală de întreținere a solului.
- cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislaţia naţională;
    - **Fitosanitar** – OG *4/1995, cu modificările şi completările ulterioare*
        - Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare;
        - Pot efectua tratamente fitosanitare numai persoanele care deţin autorizaţie pentru prestare de servicii cu produse de uz fitosanitar.
    - **Cerinţe privind protecţia apei împotriva poluării cu nitraţi din agricultură**
        - *Ordin* privind aprobarea Codului de Bune Practici Agricole împotriva poluării cu nitrați din surse agricole - Îngrășămintele naturale aplicate nu pot conține mai mult de 170 kg de azot (N) ca ingredient pur pe 1 ha de teren agricol. Fermierii trebuie să respecte perioadele în care aplicarea fertilizatorilor este interzisă. Fermierii trebuie să urmeze un plan de fertilizare.
    - **Folosirea îngrăşămintelor**
        - *Ordin Comun MADR/MMP/MS 94/1.378/1.071/2010* - Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi pentru vânzare.
- alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislaţia naţională.
    - **Agricultură ecologică** - *Ordinul MADR nr.1253/2013* - Operatorii care produc produsele ecologice sau cei aflaţi în perioada de conversie au obligaţia de a-şi înregistra această activitate la Ministerul Agriculturii si Dezvoltării Rurale, prin compartimentul de specialitate, şi de a se supune controlului unui organism de inspectie şi certificare aprobat.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici, inclusiv descrierea cerințelor de referință, astfel cum se menționează la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile

suplimentare, pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat și nivelul costurilor de tranzacție; dacă este relevant, metodologia respectivă trebuie să țină cont de ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, inclusiv de plata pentru practicile agricole benefice pentru climă și pentru mediu, pentru a se exclude dubla finanțare; după caz, metoda de conversie utilizată pentru alte unități în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament

Metodologia pentru calcularea plăților compensatorii (PC) se bazează pe calculul costurilor suplimentare și a pierderilor de venit generate de angajamentele asumate pentru conformitatea cu practicile specifice agriculturii ecologice, aplicându-se următoarea formulă:

PC pe ha = pierderea de venituri + costuri suplimentare (nete) + costuri tranzacţionale.

Calcularea plăţilor compensatorii are la bază randamentul mediu la nivel național, preţurile de producător și costurile variabile care depind de randamente.

Costurile variabile implicate sunt:

- costurile directe (semințe, îngrășăminte, protecția culturilor);
- costuri variabile cu utilajele (combustibil, reparații utilaje);
- costuri legate de forța de muncă sezonieră.

Cuantumurile plăţilor compensatorii depind foarte mult de pierderile de venituri, respectiv de diferenţele la nivelul valorii producţiei. Aceste diferenţe provin din diferenţele de producție la hectar (randament/ha) și din preţurile de producător pentru produsele convenţionale și cele ecologice. Întrucât în România nu există date cu privire la randament și la preţurile de producător pentru producţia ecologică, iar la nivelul altor State Membre există foarte puține date în această privință, datele au fost estimate pe baza informaţiilor de specialitate, respectiv pe baza ipotezelor. Cu toate acestea, calculele se bazează, pe cât posibil, pe date și surse de informații din România.

Elementele luate în considerare la calcularea plăților compensatorii pentru fiecare cultură, pe hectar, inclusiv pentru pajiștile permanente sunt:

- randamentele;
- preţurile de producător;
- costurile cu seminţele (sau plantele);
- costurile cu îngrășămintele;
- costurile cu protecţia plantelor;
- costurile cu combustibilul;
- costurile cu reparaţiile utilajelor;
- costurile cu forţa de muncă sezonieră;
- costuri de certificarea.

În ceea ce privește sursele de date utilizate în cadrul studiului, au fost utilizate surse naționale precum baza de date a MADR (RICA), Institutul Național de Statistică, Institutul Naţional de Cercetare - Dezvoltare Agricolă Fundulea (INCDA), Murfatlar și http://www.atayurt.ro/. De asemenea, au fost utilizate date publicate de Comisia Europeană, (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/agriculture/data/database și http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm) și surse de date internaționale, cele mai multe provenind din Germania, întrucât piața din Germania reprezintă o destinație majoră pentru produsele

ecologice cu originea în România. Astfel, au fost utilizate date publicate de KTBL (http://www.ktbl.de/index.php?id=792), de "AMI Marktbilanz ÖKO-Landbau" (http://www.ami-informiert.de/ami-shop/ami-shop-startseite/produkte/markt-bilanz.html), Landesanstalt für Landwirtschaft (LfL) (https://www.stmelf.bayern.de/idb/default.html), Bundesanstalt für Agrarwirtschaft (AWI) (http://www.awi.bmlfuw.gv.at/idb/default.html;jsessionid=B799373721FA7520B3697C9DCD201D64), http://www.abg.at/en/international/fees_int, etc. În funcție de disponibilitatea datelor, s-a utilizat o perioadă de referință cuprinsă între 2002 – 2013, datele din 2002 fiind actualizate cu un factor de inflație, însă cea mai mare parte a datelor sunt cele înregistrate la nivelul anilor 2010 – 2012.

Calcularea plăţilor compensatorii se bazează pe următoarele ipoteze:

- Producţia convenţională și ecologică pentru principalele culturi arabile precum și pentru legume se realizează în cadrul fermelor comerciale cu teren arabilcare folosesc metode de administrare moderne;
- Ferma convențională este cea care utilizează o cotă-parte din terenul său arabil (producție vegetală), egală cu cota medie folosită la nivel național;
- Ferma ecologică comparativă folosește cotă-parte din terenul său arabil egală cu cota medie de teren în regim ecologic folosită la nivel național; nu deține efective de animale și folosește compost ecologic certificat achiziționat pentru fertilizare;
- În timpul perioadei de conversie de la producţia convenţională la cea ecologică, sunt îndeplinite angajamentele care depășesc standardele obligatorii relevante, cum ar fi trecerea la rotaţia culturilor ecologice, eliminarea utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor de sinteză; costurile variabile și costurile cu forţa de muncă permanentă sunt deja la nivelul specific fermelor ecologice;
- La jumătatea perioadei de conversie, randamentul scade ca urmare a utilizării mai puţin eficiente a nutrienților (în special a azotului) din îngrășămintele ecologice;
- În perioada certificată, produsele ecologice pot fi vândute la un preț mai mare faţă de produsele convenţionale;
- În UE există o piaţă competitivă care are drept rezultat stabilirea unor preţuri relativ similare pentru produse și input-uri; cu toate acestea, valoarea absolută a preţurilor poate să difere de la o regiune la alta, în funcţie de cerere și de distanţa faţă de furnizori.

Dubla compensare a pierderilor de venit și a costurilor suplimentare înregistrate în cazul producției ecologice este prevenită, dacă ferma convențională include costurile de respectare a standardelor obligatorii relevante (standardele de "greening"). Conformitatea cu aceste standarde generează costuri pentru agricultura convențională și/sau scăderi ale venitului care poate fi obținut dacă nu ar exista aceste standarde. Atâta timp cât veniturile și costurile aferente agriculturii convenționale sunt calculate luându-se în considerare aceste costuri, plata compensatorie nu le include. Aşadar, PC rezultate în urma aplicării metodologiei de calcul nu conduc la o supracompensare a beneficiarilor M11, asigurând evitarea dublei finanţări a practicilor aferente aplicării standardelor de "greening" la care se face referire în art. 43 din R (UE) nr. 1307/2013. Condițiile de „greening" adoptate:

- nu afectează costurile variabile ale producției convenționale și ecologice în mod diferit (în termeni de EUR/ha) și/sau
- nu reduc randamentul și modifică valorile producției convenționale și ecologice în mod diferit (în termeni de EUR/ha).

Aceste similitudini între practicile convenţionale şi practicile agriculturii ecologice (manifestate implicit în costuri variabile și/sau valori ale producției similare în cazul ambelor metode de producţie) conduc la

justificarea nediferenţierii PC rezultate, nefiind necesară deducerea unor costuri suplimentare sau a unor pierderi de venituri din plăţile aferente pachetelor submăsurilor de agricultură ecologică.

Pentru realizarea analizei privind evitarea dublei finanţări în urma aplicării simultane a M.10 şi M.11 P6 pe aceleaşi suprafeţe de pajişti permanente, a fost necesară compatibilizarea celor 2 metodologii. Astfel, metodologia de calcul pentru P6 a fost structurată plecând de la premisele care au stat la baza metodologiilor de calcul pentru pajişti permanente în cadrul M.10. Evaluarea primei compensatorii acordată pentru pajiştile permanente din sistem ecologic este realizată pe baza indicatorilor utilizaţi în metodologia de calcul aferentă pachetelor adresate pajiştilor permanente în cadrul M10, precum și a celor specifici sistemului de agricultură ecologică. Acordarea prin P6.2 a plăţilor compensatorii pentru pajiştile permanente aflate în conversie sau certificate în agricultura ecologică care se află și sub angajament de agro-mediu și climă pentru Pachetele 1, 2, 3.1, 3.2, 6, 9.2 și 11.2 ale Măsurii 10 – agro-mediu şi climă vizează acoperirea pierderilor de venit și costurilor suplimentare complementare celor stabilite pentru angajamentele de agro-mediu și climă. În cazul M.10, fiind interzisă utilizarea substanțelor de protecție a plantelor, costul de achiziție al acestora, costul de aplicare și costul combaterii manuale a plantelor invazive nu au fost analizate în metodologia de calcul pentru P6.2 al M.11, acestea fiind evaluate în metodologia de calcul a plăţii de agro-mediu şi climă. În mod similar, în cazul M.10 fiind interzisă utilizarea îngrășămintelor chimice, iar cantitatea de îngrășăminte organice fiind limitată la același prag, costul rezultat în urma aplicării îngrășămintelor nu conduce la înregistrarea de diferențe între cele 2 practici. Nici costurile implicate de lucrările necesare pentru regenerarea covorului vegetal nu sunt diferite în cazul celor 2 practici (M.10 și M.11). Păstrând însă parametrii agronomici daţi de pachetele de agro-mediu aplicabile pajiştile permanente, metodologia de calcul demonstrează înregistrarea unor costuri suplimentare în cazul operatorilor în agricultura ecologică generate de un preţ de achiziţie mai mare al inputurilor ecologice (seminţe, gunoi de grajd) decât în cazul practicii convenţionale.

Costurile implicate de inspecția și certificarea în sistem ecologic constituie costuri suplimentare evaluate în cadrul metodologiei pentru P6 a M.11, fiind evaluate la nivelul estimat în metodologia inițială de calcul pentru fermele care utilizează în sistem ecologic pajiști permanente. Având în vedere însă prevederile art. 29(4) al R.1305/2013, în cazul P6.2, atât pentru sM11.1, cât şi pentru sM11.2, acestea au fost limitate la 20% din cuantumul plății calculat pentru angajamentele respective.

În conformitate cu prevederile art. 62 din R (UE) nr.1305/2013, în Capitolul 18.2 (Figura 8.2.M.11-1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.11 P1-5 și Figura 8.2.M.11-2 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.11 P6) se regăsesc certificările calculelor pentru pachetele 1-5, respectiv 6 de către ICPA, în calitate de organism independent. Prin aceste declaraţii se confirmă caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor realizate, rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor, precum și caracterul adecvat al metodologiei din perspectiva evitării dublei finanţări.

Pachet	Submăsura 11.1 – conversie				Submăsura 11.2 – certificare			
	Costuri suplimentare + pierderi venit (€/ha/an)	*Costuri tranzacţionale* (€/ha/an)	%	Plată compensatorie (€/ha/an)	*Costuri suplimentare + pierderi venit* (€/ha/an)	*Costuri tranzacţionale* (€/ha/an)	(%)	Plată compensatorie (€/ha/an)
***Pachetul 1** – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ)*	282	11	3,8%	293	207	11	5,0%	218
***Pachetul 2** – legume*	483	17	3,4%	500	414	17	3,9%	431
***Pachetul 3** – livezi*	603	17	2,7%	620	425	17	3,8%	442
***Pachetul 4** – vii*	513	17	3,2%	530	462	17	3,5%	479
***Pachetul 5** – plante medicinale şi aromatice*	348	17	4,7%	365	333	17	4,9%	350
***Pachetul 6.1** – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică*	126	17	11,9%	143	113	16	12,4%	129
***Pachetul 6.2** – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică cu angajament de agromediu și climă*	31	8	20,0%	39	58	15	20,0%	73

Figura 8.2.M.11

8.2.10.6. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri pentru a asigura ajustarea acestora în cazul modificării cerinţelor de bază sau măsurilor de înverzire (articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013) pe care angajamentele trebuie să le depășească.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura ajustarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Angajamentele aflate în derulare pentru agricultura ecologică se pot transforma într-un alt angajament prevăzut de măsurile PNDR 2014-2020, în cursul perioadei de îndeplinire a respectivului angajament, cu condiția respectării următoarelor condiții:

- transformarea prezintă avantaje importante în domeniul mediului,
- angajamentul existent este consolidat în mod substanțial.

În cazul transformării angajamentelor, se încheie un nou angajament pentru toată perioada specificată de măsura aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, este posibilă adaptarea angajamentelor aflate în derulare pentru agricultura ecologică, cu condiţia ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

Regulile detaliate privind transformarea şi adaptarea angajamentelor vor fi stabilite prin norme naţionale.

Beneficiarii măsurii trebuie să respecte la nivelul întregii exploatații agricole standardele de eco-condiționalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, prevăzute în legislaţia naţională.

Pentru asigurarea premiselor necesare atingerii obiectivelor propuse, beneficiarii măsurii vor trebui să demonstreze că deţin cunoștințele și informațiile relevante sau beneficiază de expertiza tehnică necesară pentru implementarea angajamentelor. În acest sens, demonstrarea deţinerii de cunoştinţe necesare şi informaţii relevante sau asigurarea expertizei necesare trebuie făcută:

- înainte de efectuarea primei plăţi (până la finalul primului an de angajament) de către fermierii cu angajamente pe suprafeţe mai mari de 300 ha,
- nainte de efectuarea celei de-a II-a plăți (până la finalul anului II de angajament) de către fermierii cu angajamente pe suprafeţe de până la 300 ha.

Pentru atingerea acestor condiţii, prin intermediul sprijinului acordat în cadrul Programului, beneficiarilor măsurii adresate agriculturii ecologice le vor putea fi acordate servicii de formare (Măsura 1) sau servicii de consiliere (Măsura 2), în condiţiile specifice (inclusiv cele care vizează selecţia beneficiarilor finali) prevăzute de Program.

Beneficiarii plăţilor adresate agriculturii ecologice care nu beneficiază de serviciile vizate de Măsura 1 sau Măsura 2, trebuie să facă dovada:

- obţinerii cunoștințelor și informațiilor necesare prin prezentarea unor documente care să ateste participarea la un curs de instruire în domeniul implementării angajamentelor de agricultură ecologică sau
- asigurării expertizei prin servicii de consiliere sau consultanţă în domeniul implementării angajamentelor de agricultură ecologică, care să vizeze cel puţin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea şi depunerea angajamentelor şi cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerinţele de bază şi la cerinţele specifice ale angajamentelor.

Agricultura ecologică este stimulată la nivelul PNDR 2014-2020 prin introducerea unor principii de selecție în cadrul măsurilor 4 (submasura 4.2), 16 (submăsurile 16.1 si 16.4) și în cadrul Subprogramului tematic pomicol (submăsurile 4.1a, 4.2a, 9a, 16.1a, 16.4a). De asemenea, stimularea investițiilor în agricultura ecologică, la nivelul PNDR 2014-2020, este încurajată prin creşterea intensităţii sprijinului cu 20% faţă de intensităţile aplicate celorlalţi beneficiari (fără a depăşi 90% din valoarea eligibilă a proiectelor) în cadrul submăsurilor 4.1 si 4.1a.

8.2.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

8.2.11.1. Temei juridic

Articolele 31-32 ale Regulamentului (UE) nr. 1305/2013

8.2.11.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Descriere generală

Suprafeţe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivităţii agricole care conduc la producţii agricole reduse, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munţilor Carpaţi şi ale Deltei Dunării, precum și în alte zone cu specificităţi ale condiţiilor de climă, sol sau teren (Figura 8.2.M.13-1 – harta ANC). Totodată, o mare parte din aceste zone sunt de regulă asociate și cu o valoare ridicată a biodiversităţii, însă sunt ameninţate de fenomenul de abandon al activităţilor agricole, fenomen ce poate afecta atât viabilitatea zonelor rurale, cât și factorii de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele).

În procesul de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (ANC), se remarcă în principal Munţii Carpaţi – acolo unde se întâlnesc valori mari de altitudine şi pantă, Delta Dunării – deoarece în acest areal se cumulează o serie de factori edafici care limitează activitatea agricolă, precum şi alte zone în partea de sud și sud–est a ţării sau în zone mai puţin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivităţii naturale.

Pentru cele două categorii ANC: „zone montane” (art. 32 alin. 1 lit. a) și „alte zone care se confruntă cu constrângeri specifice” (art. 32 alin. 1 lit. c) va fi utilizată desemnarea realizată în cadrul PNDR 2007-2013 (zona montană definită în baza art. 18 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 şi zonele semnificativ defavorizate stabilite în baza art. 19 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999). Noua delimitare din România a „zonelor, altele decât zona montană, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative” (art. 32 alin. 1 lit. b), bazată pe criteriile biofizice, va fi aplicată începând cu anul 2015, înlocuind vechea desemnare a zonelor defavorizate de condiţii naturale specifice (aplicate în cadrul PNDR 2007-2013 în baza art. 20 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999). Până în anul 2014 a fost utilizată vechea desemnare a zonelor defavorizate aferentă PNDR 2007-2013, plățile fiind acordate în baza prevederilor Regulamentului (CE) 1698/2005.

Având în vedere faptul că prin submăsura 4.3 vor fi sprijinite investiţii în infrastructura secundară de irigaţii în zonele unde există amenajări viabile din punct de vedere economic (suprafaţa eligibilă în cadrul sM 4.3 fiind de cca. 620 mii ha, din totalul de 823.130 ha recomandată pentru includerea în programe de investiții prin Strategia Investițiilor în Sectorul Irigațiilor), este posibil ca pe termen mediu şi lung constrângerile naturale să fie depăşite în unele din aceste zone. Din acest motiv, cu scopul actualizării exerciţiului curent de ajustare şi implicit a gradului în care constrângerile naturale se manifestă în zona eligibilă în cadrul sM 13.2, la 2 ani de la aprobarea PNDR 2014-2020, vor fi reanalizate informaţiile folosite în procesul de fine-tuning. În situaţia în care se va identifica faptul că în unele zone constrângerile naturale au fost depăşite (irigaţii – peste 50% din suprafaţa agricolă a UAT sau productivităţi medii estimate la nivel de UAT mai mari de 80% din media UE), acestea vor fi excluse din zona eligibilă a sM 13.2. Rezultatul evaluării va fi transmis și discutat cu CE.

Datorită condiţiilor legate de altitudine şi pantă, o parte importantă a zonei munților Carpați întâmpină obstacole în practicarea agriculturii, obstacole materializate mai ales în scurtarea perioadei de vegetaţie şi în costuri suplimentare asociate lucrărilor agricole, induse de condiţiile de pantă. Aceste zone au fost desemnate ca „zona montană”.

În afară de zona montană, există alte zone ce sunt caracterizate în principal de o productivitate scăzută datorită acţiunii factorilor naturali restrictivi, în România factorul biofizic principal întâlnit, care conduce la apariția zonelor cu constrângeri naturale fiind cel climatic legat de apariția secetei. De asemenea, există alte zone caracterizate de o serie de particularităţi edafice (soluri argiloase sau nisipoase – care conduc fie la stagnarea apei, fie la un drenaj foarte rapid al acesteia), climatice (temperaturi scăzute), etc. Identificarea și desemnarea zonelor, altele decât zona montantă, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative

are la bază analiza criteriilor bio-fizice, atât din punct de vedere al intensităţii (praguri), cât şi din perspectiva extinderii (ponderea din suprafaţa agricolă utilizată).

Un potenţial natural agricol mai scăzut faţă de restul ţării se remarcă în zona Biosferei Deltei Dunării, unde datorită factorilor naturali legaţi de sol, precum și a densității scăzute a populaţiei, menţinerea activităţilor agricole prezintă dificultăți suplimentare, în comparație cu restul țării. Aceată zonă este caracterizată de omogenitatea teritoriului şi a manifestării unor factori restrictivi care induc dificultăţi în desfăşurarea activităţilor economice. Încurajarea continuării activităţilor agricole în această zona este importantă pentru a conserva mediul, pentru a menține peisajul rural și a conserva potențialul turistic al zonei. Aceste zone au fost desemnate ca „zone care se confruntă cu constrângeri specifice”.

Deoarece o parte din zonele cu potenţial scăzut pentru agricultură sunt terenuri agricole ce suportă o agricultură mai puţin intensivă, fiind astfel caracterizate de o mai mare diversitate biologică, a fost realizată o analiză a acestor zone din care reies o serie de suprapuneri cu zone HNV şi cu zonele importante pentru unele specii sălbatice prioritare, încadrate ca zone eligibile pentru Măsura 10 - agro-mediu şi climă (Figura 8.2.M.13-2 – harta suprapunere ANC cu AECM).

În acest sens, s-a observat faptul că zona montană se suprapune într-o proporție însemnată cu zonele HNV, dar și cu o parte din arealele importante desemnate ca SPA, pentru specia *Crex crex* sprijinită în cadrul Pachetului 3.1 al măsurii de agro-mediu şi climă, în timp ce restul zonelor afectate de constrângeri naturale semnificative sau specifice, coincid într-o pondere ridicată cu zone desemnate ca SPA pentru conservarea speciilor *Lanius minor* și *Falco vespertinus (*Pachetul 3.2 al măsurii de agro-mediu şi climă), dar şi pentru *Branta ruficollis* (Pachetul 7 al măsurii de agro-mediu şi climă).

Sprijinul acordat prin această măsură urmărește o compensare economică a dezavantajelor întâmpinate de fermieri în desfășurarea activităților agricole, legate de capacitatea de producţie scăzută a terenurilor agricole şi de costurile suplimentare pe care le implică menţinerea activităţilor agricole în aceste zone, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităţilor agricole (mai ridicat în aceste zone). Prin încurajarea continuării activităţilor agricole în aceste zone, laolaltă cu aplicarea standardelor de eco-condiţionalitate, se asigură cel puţin menţinerea unor activităţi minime de întreţinere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecţia solului. Zonele afectate de constrângeri naturale deţin o pondere importantă din teritoriul României, suprapunându-se cu suprafeţe largi de terenuri asociate ca având o Înaltă Valoare Naturală (HNV) – în procent de 48,71% din suprafața UAT-urilor eligibile sau suprafeţe importante pentru biodiversitate (specii de animale sau plante prioritare şi habitate importante pentru aceste specii) – în procent de 18,64% din suprafața UAT-urilor eligibile . În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activităţii agricole în aceste zone deţine, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiţionale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. Contribuţia măsurii va fi esenţială, în special pe termen scurt, în timp ce alte măsuri, precum cea de agro-mediu şi climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcţional, care să poată răspunde obiectivului de menţinere a calităţii mediului şi implicit a spaţiului rural.

Pentru a se adresa dificultăților cu care se confruntă fermierii din aceste zone, prin intermediul acestei măsuri sprijinul va fi acordat pentru încurajarea menţinerii activităţilor agricole în **zona montană**, în **zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative** şi în **zone care se confruntă cu alte constrângeri specifice**.

Legătura cu nevoile identificate

Sprijinul acordat în cadrul măsurii va contribui la atingerea nevoii 16 „Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol", identificată în cadrul Capitolului 4 al programului.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a trei sub-măsuri:

- sM13.1 - plată compensatorie în zonă montană,
- sM13.2 - plată compensatorie pentru alte zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative,
- sM13.3 - plată compensatorie pentru alte zone afectate de constrângeri specifice.

Contribuția măsurii la Domeniile de Intervenție

Măsura va contribui la următoarea prioritate de dezvoltare rurală:

- Prioritatea 4 - Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură şi silvicultură

DI 4C – Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului.

Prin continuarea activității agricole în zonele eligibile, respectiv practicarea unor lucrări pe terenurile agricole, concomitent cu respectarea normelor de eco-condiționalitate (norme obligatorii de gestionare în domeniul mediului, sănătății plantelor), se asigură prevenirea eroziunii solului, precum și gestionarea durabilă a acestuia, contribuind astfel la atingerea DI 4C.

Efecte secundare: Măsura 13 este programată sub Domeniul de Intervenție indicat anterior. Adițional, se așteaptă ca măsura să contribuie indirect la Prioritatea 4 - DI 4A - Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene.

Având în vedere obiectivul principal al măsurii, respectiv acela de încurajare a continuării folosirii suprafețelor agricole și evitarea abandonului (lăsarea terenului neîntreținut), este asigurată menținerea piesajului rural și implicit a biodiversității, fiind astfel atins DI 4A.

Contribuţia la tema orizontală "Mediul"

Prin sprijinul acordat în cadrul măsurii, în sensul încurajării fermierilor să își continue activitatea agricolă pe terenuri situate în zone unde practicarea agriculturii prezintă dificultăți și unde există un grad ridicat al riscului de abandon, este adresată tema orizontală privind **Mediul.**

De asemenea, prin sprijinirea continuării activității agricole, în special pe terenurile utilizate ca pajiști, se previne degradarea acestora, evitându-se astfel fenomenul de eroziune a solului și de pierdere a stratului vegetal. Astfel prin sprijinul acordat în cadrul măsurii se sprijină sechestrarea carbonului atât în biomasa cât și în sol, fiind adresată temei privind **Schimbările climatice**.

Lista cu zonele eligibile în cadrul Măsurii 13 este prezentată în Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13 din cadrul PNDR 2014-2020.

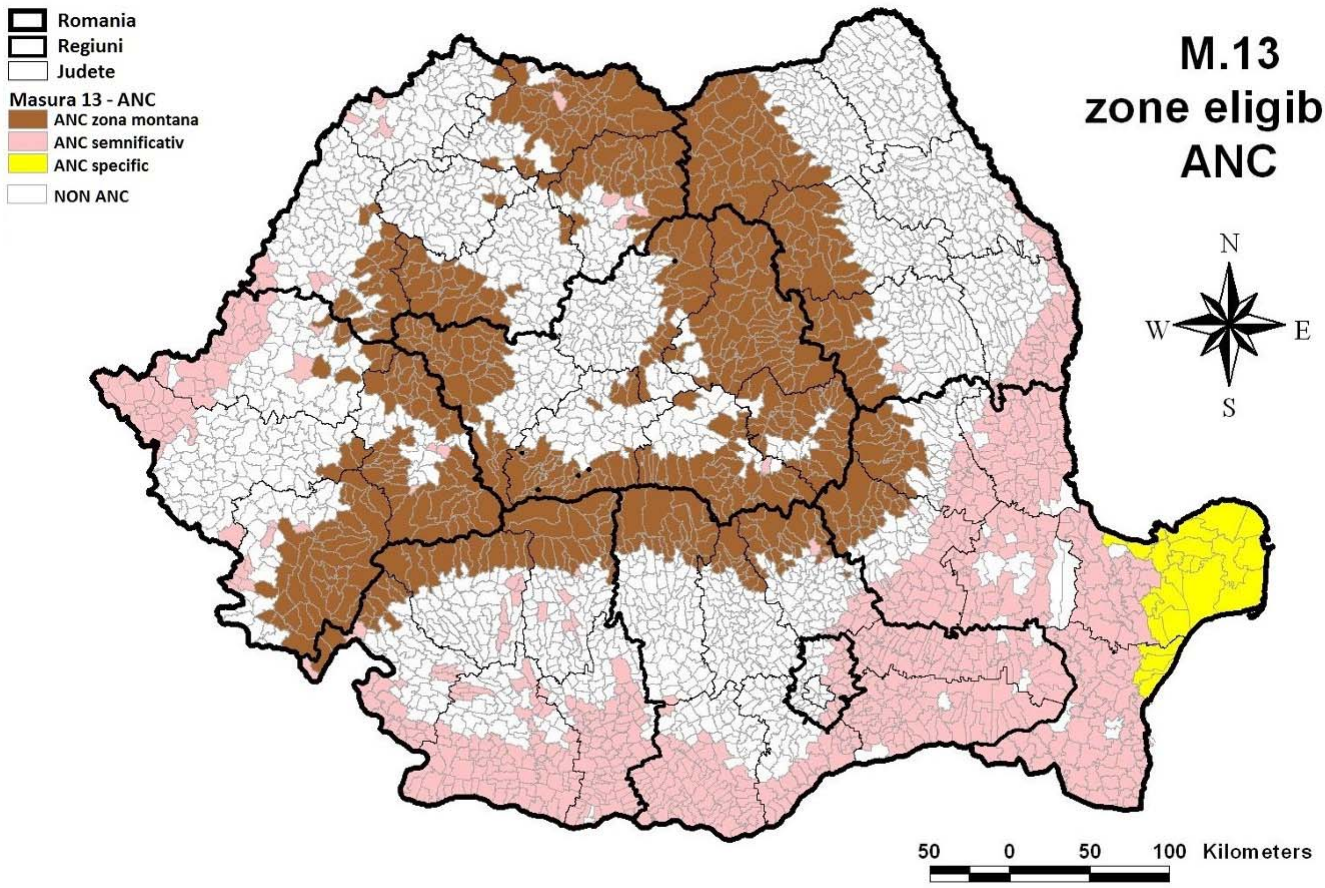

Figura 8.2.M.13-1 – harta ANC

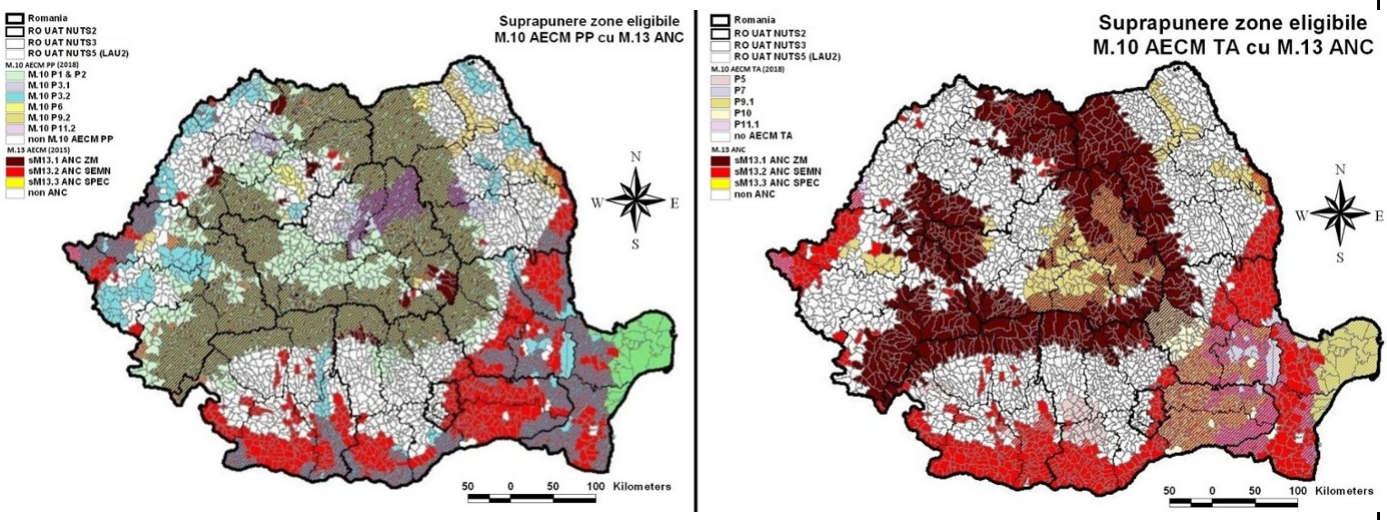

Figura 8.2.M.13-2 - harta suprapunere ANC cu AECM

8.2.11.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de

eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.11.3.1. 13.1 Plăți compensatorii în zona montană

Submăsură:

- 13.1 - plată compensatorie în zonele montane

8.2.11.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Submăsura 13.1 „***Plăți compensatorii în zona montană***" este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în zone unde producția agricolă este afectată de condițiile climatice și de relief din cauza caracteristicilor de altitudine și pantă din zonele montane (art. 32 (2) al Regulamentului (UE) 1305/2013), fiind constituită din suma suprafețelor unităților administrativ-teritoriale (LAU 2) desemnate conform criteriilor de mai jos:

- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii mai mari sau egale cu **600 m**, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT;
- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii între **400-600 m** și care au o pantă medie egală sau mai mare de **15%**, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT.

8.2.11.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafaţă (hectar) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare anuale pentru continuarea activităţilor agricole în zonele desemnate în conformitate cu:

- art. 32 (2) din Regulamentul (UE) 1305/2013 – plăți pentru zona montană

8.2.11.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul VI Capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- ORDIN pentru aprobarea normelor privind ecocondiţionalitatea în cadrul schemelor şi măsurilor de sprijin pentru fermieri în România.

8.2.11.3.1.4. Beneficiari

Beneficiarii acestei submăsuri sunt **fermierii activi**.

8.2.11.3.1.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile

Vor fi reprezentate de primele compensatorii acordate beneficiarilor, care vor acoperi pierderile de venit sau costurile suplimentare pe care fermierii le suportă, datorită constrângerilor naturale care se manifestă în zonele în care aceştia își desfășoară activitatea.

Evitarea supracompensării şi a dublei finanțări

România nu va implementa plățile specifice acordate „zonelor cu constrângeri naturale", prevăzute în cadrul Pilonului I al PAC (art. 48-49 ale Regulamentului (UE) 1307/2015, finanțat din Fondul European de Garantare Agricolă), neexistând în acest sens pericolul supracomensării sau al apariției dublei finanțări al aceluiași dezavantaj.

Combinarea măsurilor

Plăţile acordate în cadrul acestei măsuri se pot cumula, pe aceeaşi suprafaţă de teren agricol, cu plăţile directe acordate fermierilor (Pilonul I al PAC) şi cu plăţile compensatorii acordate pe suprafaţa agricolă (Pilonul II al PAC - dezvoltare rurală).

8.2.11.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Condiţiile de eligibilitate aplicabile în cadrul acestei submăsuri sunt următoarele:

- beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înțelesul art. 9 a Regulamentului (UE) 1307/2013 conform legistației naționale,
- beneficiarul este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru Zona Montană delimitată conform prevederilor art. 32 (2) din Regulamentul (UE) 1305/2013,
- suprafaţă minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condiţiile specifice schemei unice de plată pe suprafaţă, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafaţa minimă a parcelei trebuie să fie de cel puţin 0,1 ha),
- beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Alte condiţii în cadrul angajamentelor, pentru care în caz de neconformare se aplică reduceri ale sprijinului (care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni până la excludere), sunt constituite de:

- respectarea de beneficiari, la nivelul întregii ferme, a standardelor de eco-condiționalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, prevăzute în legislaţia naţională.

8.2.11.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În concordanță cu prevederile art. 49 alin 2 al Regulamentului 1305/2013, criteriile de selecție nu sunt necesare pentru această submăsură.

8.2.11.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri are o intensitate de 100%.

În scopul evitării apariției riscului supracompensării și pentru asigurarea utilizării eficiente a fondurilor, valoarea sprijinului reprezintă 80% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare cuantificate prin aplicarea metodologiei de calcul.

Pentru zona montană nivelul plăţii compensatorii este de ***97 euro/ha/an***.

8.2.11.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.11.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Întrucât riscurile identificate sunt similare pentru toate submăsurile, acestea sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Întrucât riscurile identificate sunt similare tuturor submăsurilor, măsurile întreprinse pentru reducerea acestora sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Întrucât evaluarea generală a măsurii este similară pentru toate submăsurile, aceasta este prezentată la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul submăsurii 13.1 este realizată la Subcapitolul „Metodologia de calculare a valorii plăților” din cadrul fișei măsurii 13.

8.2.11.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

definirea pragului pentru suprafața per exploatație pe baza căreia statul membru calculează degresivitatea plăților

Degresivitatea sprijinului financiar la nivel de angajament

În cazul fermelor cu suprafeţe agricole mai mari de 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), valoarea plăţii scade pentru acele suprafeţe agricole care depăşesc această valoare:

- 1-50 ha - 100% din prima acordată pe hectar,
- 50,01-100 ha - 75% din prima acordată pe hectar,
- 100,01-300 ha - 50% din prima acordată pe hectar,
- peste 300 ha - 35% din prima acordată pe hectar.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea nivelului unității locale aplicat pentru delimitarea zonelor.

Desemnarea **Zonei Montane** a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale de pe întreg teritoriul României (comune, orașe şi municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea aplicării metodei definite la articolul 31 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 pentru delimitarea celor trei categorii pentru zonele menționate la articolul respectiv, inclusiv descrierea și rezultatele procesului de reglare pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, altele decât zonele montane

Desemnarea **Zonei Montane**, nu a suferit modificări comparativ cu perioada 2007-2013, aceasta fiind realizată pe baza unuia din următoarele criterii:

1. Prezența unităţii administrativ-teritoriale (UAT) de bază (comune sau oraşe) situată la altitudini medii mai mari sau egale cu 600 de metri, limitele acesteia fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate in Sistemul Integrat de Administrare şi Control) ce aparţin de aceste UAT,
2. Prezența unității administrativ-teritoriale de bază situată la altitudini medii între 400 – 600 metri şi care are o pantă medie egală sau mai mare de 15%, limitele acesteia fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare şi Control) ce aparţin de aceste UAT.

8.2.11.3.2. 13.2 Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative

Submăsură:

- 13.2 - plată compensatorie pentru alte zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative

8.2.11.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Submăsura 13.2 „plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative” este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole

situate în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile. În aceste zone cel puțin 60% din suprafața agricolă la nivel LAU2 îndeplinește cel puțin unul dintre criteriile biofizice enumerate în anexa III a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, la valoarea indicată a pragului.

În vederea asigurării asupra faptului că în aceste zone se manifestă în continuare constrângeri naturale semnificative, identificate în urma analizării criteriilor biofizice şi că aceste constrângeri naturale nu au fost depășite cu ajutorul unor investiții, prin activitatea economică sau prin metodele de producție ori sistemele agricole care compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare, a fost efectuat un proces de ajustare (fine-tuning), în conformitate cu prevederile art. 32 alin. 3 al Regulamentului (UE) 1305/2013. Acest exercițiu a fost realizat în vederea eliminării din zonele eligibile a zonelor unde constrângerile au fost surmontate prin irigaţii, precum și în scopul eliminării zonelor în care practicarea unui anumit tip de agricultură este predominant (vii sau livezi), iar practicarea acestui tip de agricultură nu conduce la apariția unor pierderi sau cheltuieli suplimentare din cauza condițiilor naturale.

8.2.11.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafaţă (hectar) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare anuale pentru continuarea activităţilor agricole în zonele desemnate în conformitate cu:

- art. 32 (3) din Regulamentul (UE) 1305/2013 – plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative.

8.2.11.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul VI Capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordin pentru aprobarea normelor privind ecocondiţionalitatea în cadrul schemelor şi măsurilor de sprijin pentru fermieri în România.

8.2.11.3.2.4. Beneficiari

Beneficiarii acestei submăsuri sunt **fermierii activi**.

8.2.11.3.2.5. Costuri eligibile

Costuri eligibile

Vor fi reprezentate de primele compensatorii acordate beneficiarilor, care vor acoperi pierderile de venit sau costurile suplimentare pe care fermierii le suportă, datorită constrângerilor naturale care se manifestă în zonele în care aceştia își desfășoară activitatea.

Evitarea supracompensării şi a dublei finanțări

România nu va implementa plățile specifice acordate „zonelor cu constrângeri naturale", prevăzute în cadrul Pilonului I al PAC (art. 48-49 ale Regulamentului (UE) 1307/2015, finanțat din Fondul European de Garantare Agricolă), neexistând în acest sens pericolul supracomensării sau al apariției dublei finanțări al aceluiași dezavantaj.

Combinarea măsurilor

Plăţile acordate în cadrul acestei măsuri se pot cumula, pe aceeaşi suprafaţă de teren agricol, cu plăţile directe acordate fermierilor (Pilonul I al PAC) şi cu plăţile compensatorii acordate pe suprafaţa agricolă (Pilonul II al PAC - dezvoltare rurală).

8.2.11.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Condiţiile de eligibilitate aplicabile în cadrul acestei submăsuri sunt următoarele:

- beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înţelesul art. 9 a Regulamentului (UE) 1307/2013 conform legistației naționale,
- beneficiarul este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative, delimitate conform prevederilor art. 32 (3) din Regulamentul (UE) 1305/2013,
- suprafaţă minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condiţiile specifice schemei unice de plată pe suprafaţă, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafaţa minimă a parcelei trebuie să fie de cel puţin 0,1 ha),
- beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Alte condiţii în cadrul angajamentelor, pentru care în caz de neconformare se aplică reduceri ale sprijinului (care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni până la excludere), sunt constituite de:

- respectarea de beneficiari, la nivelul întregii ferme, a standardelor de eco-condiționalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, prevăzute în legislaţia naţională.

8.2.11.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În concordanță cu prevederile art. 49 alin 2 al Regulamentului 1305/2013, criteriile de selecție nu sunt necesare pentru această submăsură.

8.2.11.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri are o intensitate de 100%.

În scopul evitării apariției riscului supracompensării și pentru asigurarea utilizării eficiente a fondurilor, valoarea sprijinului reprezintă 80% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare cuantificate prin aplicarea metodologiei de calcul. Pentru zonele care se confruntă cu alte constrângeri naturale semnificative nivelul plăţii compensatorii este de ***62 euro/ha/an***.

8.2.11.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.11.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Întrucât riscurile identificate sunt similare pentru toate submăsurile, acestea sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Întrucât riscurile identificate sunt similare tuturor submăsurilor, măsurile întreprinse pentru reducerea acestora sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Întrucât evaluarea generală a măsurii este similară pentru toate submăsurile, aceasta este prezentată la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul submăsurii 13.2 este realizată la Subcapitolul „Metodologia de calculare a valorii plăților” din cadrul fișei măsurii 13.

8.2.11.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

definirea pragului pentru suprafața per exploatație pe baza căreia statul membru calculează degresivitatea plăților

Degresivitatea sprijinului financiar la nivel de angajament

În cazul fermelor cu suprafeţe agricole mai mari de 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), valoarea plăţii scade pentru acele suprafeţe agricole care depăşesc această valoare:

- 1-50 ha - 100% din prima acordată pe hectar,
- 50,01-100 ha - 75% din prima acordată pe hectar,

- 100,01-300 ha - 50% din prima acordată pe hectar,
- peste 300 ha - 35% din prima acordată pe hectar.

În cazul în care în urma aplicării degresivității, valoarea plății compensatorii/ha ar ajunge la un nivel inferior celui de 25 €/ha, plata compensatorie acordată pe unitatea de suprafaţă va fi în cuantum de 25 €/ha.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea nivelului unității locale aplicat pentru delimitarea zonelor.

Desemnarea **Zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative** a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale de pe întreg teritoriul României (comune, orașe și municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea aplicării metodei definite la articolul 31 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 pentru delimitarea celor trei categorii pentru zonele menționate la articolul respectiv, inclusiv descrierea și rezultatele procesului de reglare pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, altele decât zonele montane

Delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative s-a făcut la nivelul unităţilor teritoriale (LAU2) în funcţie de îndeplinirea pe cel puţin 60% din suprafaţa agricolă a UAT a cel puţin unui criteriu biofizic pentru delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale definit în Anexa III a *Regulamentului 1305/2013.* Ulterior verificării îndeplinirii cerinței privind prezența unui criteriu biofizic la pragul de 60% din suprafața agricolă a UAT, a fost realizat exercițiul de ajustare (pentru eliminarea acelor UAT în care constrângerea a fost depășită), bazat pe prezența irigațiilor (suprafeţele efectiv irigate în perioada 2007-2014 de peste 50% din suprafaţa agricolă a UAT), ponderea ridicată a suprafeţelor cu vii sau livezi (cel puțin 20% din suprafața agricolă a UAT) sau unde producțiile medii depășesc 80% din media la nivelul UE pentru grâu și porumb.

Descrierea metodologiei de desemnare a **Zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative** este realizată în Anexa Cap. 8.2 – metodologie desemnare zone eligibile M.13.

8.2.11.3.3. 13.3 Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri specifice

Submăsură:

- 13.3 - plată compensatorie pentru alte zone afectate de constrângeri specifice

8.2.11.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Submăsura 13.3 „Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri specifice” este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în unităţile administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parţial cu Rezervaţia Biosferei Delta Dunării. Potenţialul natural agricol din această zonă este mai scăzut decât în restul țării, condițiile naturale de producție fiind similare pe întreaga suprafață agricolă din această zonă, în condiţiile în care pe terenurile

agricole din zonă se întâlnesc o serie de constrângeri definite prin indicatori biofizici de climă și sol în Anexa III. Toate UAT-urile din acest areal sunt afectate de criteriul biofizic de Climă („deficit de apă").

Totodată, zona acoperită de aceste UAT-uri prezintă o deosebită importanță la nivelul Uniunii din punct de vedere al obiectivelor de mediu, fiind necesară continuarea gestionării terenurilor în vederea conservării mediului, menținerea peisajului rural și conservarea potențialului turistic, teritoriul acoperit de Biosfera Deltei Dunării primind de-a lungul timpului multiple recunoașteri naționale și internaționale din punct de vedere al protecției naturii. De asemenea, Delta Dunării împreună cu celelalte unități adiacente reprezintă cel mai mare areal important ca zone umede din Europa, făcând parte din patrimoniul mondial al UNESCO.

8.2.11.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafaţă (hectar) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare anuale pentru continuarea activităţilor agricole în zonele desemnate în conformitate cu:

- art. 32 (4) din Regulamentul (UE) 1305/2013 – plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice.

8.2.11.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Titlul VI Capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Legislaţie naţională:

- Cadrul Naţional de Implementare,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordin pentru aprobarea normelor privind ecocondiţionalitatea în cadrul schemelor şi măsurilor de sprijin pentru fermieri în România.

8.2.11.3.3.4. Beneficiari

Beneficiarii acestei submăsuri sunt **fermierii activi**.

8.2.11.3.3.5. Costuri eligibile

Costuri eligibile

Vor fi reprezentate de primele compensatorii acordate beneficiarilor, care vor acoperi pierderile de venit sau costurile suplimentare pe care fermierii le suportă, datorită constrângerilor naturale care se manifestă în zonele în care aceştia îşi desfăşoară activitatea.

Evitarea supracompensării şi a dublei finanțări

România nu va implementa plățile specifice acordate „zonelor cu constrângeri naturale", prevăzute în cadrul Pilonului I al PAC (art. 48-49 ale Regulamentului (UE) 1307/2015, finanțat din Fondul European de Garantare Agricolă), neexistând în acest sens pericolul supracomensării sau al apariției dublei finanțări al aceluiași dezavantaj.

Combinarea măsurilor

Plăţile acordate în cadrul acestei măsuri se pot cumula, pe aceeaşi suprafaţă de teren agricol, cu plăţile directe acordate fermierilor (Pilonul I al PAC) şi cu plăţile compensatorii acordate pe suprafaţa agricolă (Pilonul II al PAC - dezvoltare rurală).

8.2.11.3.3.6. Condiții de eligibilitate

Condiţiile de eligibilitate aplicabile în cadrul acestei submăsuri sunt următoarele:

- beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înţelesul art. 9 a Regulamentului (UE) 1307/2013 conform legistației naționale,
- beneficiarul este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru zone care se confruntă cu alte constrângeri specifice, delimitate conform prevederilor art. 32 (4) din Regulamentul (UE) 1305/2013,
- suprafaţă minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condiţiile specifice schemei unice de plată pe suprafaţă, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafaţa minimă a parcelei trebuie să fie de cel puţin 0,1 ha),
- beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Alte condiţii în cadrul angajamentelor, pentru care în caz de neconformare se aplică reduceri ale sprijinului (care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni până la excludere), sunt constituite de:

- respectarea de beneficiari, la nivelul întregii ferme, a standardelor de eco-condiționalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, prevăzute în legislaţia naţională.

8.2.11.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În concordanță cu prevederile art. 49 alin 2 al Regulamentului 1305/2013, criteriile de selecție nu sunt necesare pentru această submăsură.

8.2.11.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri are o intensitate de 100%.

În scopul evitării apariției riscului supracompensării și pentru asigurarea utilizării eficiente a fondurilor, valoarea sprijinului reprezintă 80% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare cuantificate prin aplicarea metodologiei de calcul. Pentru zone care se confruntă cu alte constrângeri naturale specifice nivelul plăţii compensatorii este de ***75 euro/ha/an***.

8.2.11.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.11.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Întrucât riscurile identificate sunt similare pentru toate submăsurile, acestea sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

Întrucât riscurile identificate sunt similare tuturor submăsurilor, măsurile întreprinse pentru reducerea acestora sunt prezentate la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Întrucât evaluarea generală a măsurii este similară pentru toate submăsurile, aceasta este prezentată la nivelul fișei măsurii.

8.2.11.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul submăsurii 13.3 este realizată la Subcapitolul „Metodologia de calculare a valorii plăților” din cadrul fișei măsurii 13, acoperind toate cele 3 submăsuri.

8.2.11.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

definirea pragului pentru suprafața per exploatație pe baza căreia statul membru calculează degresivitatea plăților

Degresivitatea sprijinului financiar la nivel de angajament

În cazul fermelor cu suprafeţe agricole mai mari de 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), valoarea plăţii scade pentru acele suprafeţe agricole care depăşesc această valoare:

- 1-50 ha - 100% din prima acordată pe hectar,
- 50,01-100 ha - 75% din prima acordată pe hectar,
- 100,01-300 ha - 50% din prima acordată pe hectar,
- peste 300 ha - 35% din prima acordată pe hectar.

În cazul în care în urma aplicării degresivității, valoarea plății compensatorii/ha ar ajunge la un nivel inferior celui de 25 €/ha, plata compensatorie acordată pe unitatea de suprafaţă va fi în cuantum de 25 €/ha.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea nivelului unității locale aplicat pentru delimitarea zonelor.

Desemnarea **Zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice** a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale de pe întreg teritoriul României (comune, orașe și municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea aplicării metodei definite la articolul 31 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 pentru delimitarea celor trei categorii pentru zonele menționate la articolul respectiv, inclusiv descrierea și rezultatele procesului de reglare pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, altele decât zonele montane

Delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice, nu a suferit modificări, comparativ cu perioada de programare 2007-2013, fiind realizată prin selectarea ca eligibile a unităţilor administrativ teritoriale care se regăsesc în totalitate în Rezervaţia Biosferei „Delta Dunării”.

Zona acoperită de aceste UAT-uri prezintă o deosebită importanță la nivelul Uniunii Europene din punct de vedere al obiectivelor de mediu, fiind necesară continuarea gestionării terenurilor în vederea conservării mediului, menținerea peisajului rural și conservarea potențialului turistic, teritoriul acoperit de Rezervaţia Biosferei Deltei Dunării primind de-a lungul timpului multiple recunoașteri naționale și internaționale din punct de vedere al protecției naturii. De asemenea, Delta Dunării împreună cu celelalte unități adiacente reprezintă cel mai mare teritoriu considerat important ca extindere a zonelor umede din Europa, făcând parte din patrimoniul mondial al UNESCO.

Totodată, UAT-urile cuprinse în această categorie, sunt afectate de criteriul biofizic de Climă „deficit de apă”, precum și de criteriile biofizice „drenaj limitat al solului” și „proprietăți chimice nefavorabile – prezența sărurilor, a sodiului schimbabil” în proporții diferite.

8.2.11.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.11.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către AM și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare inclusiv rezultatele controalelor efectuate în perioada de programare 2007-2013, conform prevederilor art. 62 ale Regulamentului (UE) 1305/2013.

În perioada de programare 2014-2020, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- nerespectarea perioadei de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere),
- nedeclararea tuturor suprafețelor,
- identificarea corectă a parcelelor agricole,
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la suprafața aflată sub angajament,

- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul fermei.

8.2.11.4.2. Măsuri de atenuare

Dintre măsurile luate pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor, menţionăm:

- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole,
- promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a angajamentelor,
- furnizarea tuturor informaţiilor necesare beneficiarilor privind derularea angajamentelor, prin cererea unică de plată pe suprafaţă şi ghiduri actualizate anual.

În plus, experiența dobândită în perioada de programare 2007-2013 a relevat faptul că sistemul de control existent a asigurat verificarea respectării condițiilor și angajamentelor asumate de beneficiari. De asemenea, sistemul de sancţiuni dezvoltat pentru măsurile 211 şi 212 este unul progresiv, nivelul penalităţilor aplicate fermierilor fiind corelat cu impactul rezultat în urma nerespectării diferitelor tipuri de condiţii specifice măsurii.

Angajamentele asumate de către fermieri în cadrul acestei măsuri vor fi verificate prin metode administrative şi pe teren, asigurându-se eficacitatea şi eficienţa acestora prin prevederile procedurale specifice. Verificările administrative vor viza toate angajamentele aflate în derulare, bazându-se pe informaţiile înregistrate în sistemul informatic de administrare și control al cererilor unice de plată pe suprafaţă şi pe verificări încrucişate cu alte baze de date relevante. Verificările pe teren vor fi făcute asigurându-se reprezentativitatea şi nivelul adecvat al eşantioanelor de control raportate la angajamentele eligibile, prin verificări vizuale şi documentare care să confirme respectarea cerinţelor. Angajamentele selecționate pentru control la fața locului vor fi verificate în momentul în care pot fi verificate cele mai multe dintre cerințele și standardele pentru scopurile selectate de control.

Manualele de proceduri aferente etapelor fluxului procedural (promovarea măsurilor şi informarea beneficiarilor, depunerea şi administrarea cererilor de plată, analiza de risc şi eşantionarea, controlul pe teren şi supracontrolul, autorizarea plăţilor, monitorizarea şi raportarea) vor fi elaborate de Agenţia de Plăţi (sau altă entitate delegată, dacă este cazul) şi avizate de Autoritatea de Management, înaintea aprobării la nivelul Ministerului.

8.2.11.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Măsura creează premisele îndeplinirii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, contribuind la mentinerea activităţilor agricole în zonele care se confruntă cu constângeri naturale, concomitent cu promovarea unei dezvoltări durabile și echilibrate a spațiului rural.

De asemenea, măsura vizează tratamentul egal al solicitanților, o cât mai eficientă și eficace utilizare a resurselor financiare în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

În acest sens vor fi elaborate proceduri pentru toate etapele fluxului de implementare, dându-se o atenție deosebită controalelor administrative și a celor pe teren.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agențiile de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.11.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

În conformitate cu articolul 31 alin. 1 din Reg. 1305/2013 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în cele trei categorii de zone care se confruntă cu constrângeri naturale comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri.

Metodologia aplicată de România pentru 2015 s-a bazat pe o comparație între veniturile (Standard Output - SO) pe ha între zonele afectate de constrângeri naturale și cele care nu se confruntă cu aceste constrângeri, care reflectă în termeni orientativi factorii de limitare (randamente mai mici, limitări privind utilizarea terenurilor, etc.) și, prin urmare, diferența care urmează să fie compensată.

Pe scurt, metoda utilizată a constat în următoarele etape:

(1) Evaluarea unei valori de referință la nivel național pentru SO asociat terenurilor arabile. Acest lucru s-a bazat pe statistici anuale privind suprafețele cultivate cu principalele 7 culturi pe perioada 2007-2011 (Anuarul Statistic Român), date pe baza cărora s-a calculat SO mediu.

SO aferent fiecărui tip de zonă, din cele 4 tipuri (ANC montan, ANC semnificative, ANC specifice, precum și pentru zonele fără restricții) a fost apoi calculată luând în considerare notele de bonitare (pe baza studiilor pedologice) la nivel LAU2.

(2) Evaluarea unei valori de referință pentru SO asociat pajiștilor permanente. În cazul zonelor montane s-a avut în vedere o diferențiere în funcție de pantă (teren accidentat/teren neaccidentat), utilizându-se ponderile pentru cele două categorii. Valoarea de SO pentru pășunile permanente a fost apoi calculată pentru fiecare din cele 4 tipuri de zone, luându-se în calcul notele de bonitare la nivel LAU2.

(3) Stabilirea utilizării terenurilor ca valoare procentuală (terenuri arabile/pășuni permanente) pentru cele 4 tipuri de zone (date APIA, 2014).

(4) Stabilirea valorii pierderilor de venituri pentru fiecare tip de zonă. Aceasta a luat în considerare diferența între SO aferent fiecărei dintre cele 3 tipuri de zone cu constrângeri naturale față de zona fără constrângeri.

(5) Stabilirea costurilor suplimentare induse de manifestarea factorilor limitativi pentru terenurile arabile, pentru fiecare din cele 4 tipuri de zone şi evaluarea costurilor suplimentare pentru fiecare din cele 3 tipuri de zone cu constrângeri naturale față de zona fără constrângeri (date ICPA - tehnologii de utilizare a terenurilor arabile). Pentru reprezentativitate, valorile obţinute au fost ponderate pentru fiecare tip de zonă în funcţie de ponderea terenurilor arabile din suprafaţa totală de teren agricol.

Următoarele surse principale de date au fost utilizate:

- Anuarul Statistic al României: suprafețele cultivate cu principalele culturi arabile (medie pentru perioada 2007-2011),

- date APIA (februarie 2014) privind utilizarea efectivă a terenurilor în fiecare tip de zonă (cele 3 tipuri de zone care se confruntă cu constrângeri naturale, precum și pentru cele fără constrângeri),
- coeficienți SO (date RICA, ca medie pe o perioadă de 5 ani - 2008-2012),
- consumuri tehnologice în utilizarea terenurilor arabile (ICPA).

Calculele au fost efectuate în conformitate cu art. 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013 de către Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA) și certificarea relevantă este în Cap. 18.

Pe parcursul anului 2015, România se angajează să revizuiască metodologia aplicată și să completeze sursele de date utilizate, necesare pentru a verifica dacă metodologia de calcul reflectă cu acuratețe diferențele reale atât în privința costurilor suplimentare cât și a pierderii de venituri din zonele respective. În anul 2016 a fost revizuită metodologia de calcul, prin completarea surselor de date utilizate cu informații privind costurile suplimentare, cu scopul de a reflecta cu acuratețe diferențele induse de factorii limitativi pentru activitatea agricolă în zonele respective.

8.2.11.6. Informații suplimentare specifice măsurii

definirea pragului pentru suprafața per exploatație pe baza căreia statul membru calculează degresivitatea plăților

Conform RGA 2010, peste 52% din suprafața agricolă utilizată a țării se regăsește în cadrul unor ferme ce depășesc pragul de 50 ha/fermă. Cu toate acestea, numărul total al fermelor din România ce depășesc pragul de 50 ha/fermă, reprezintă aproximativ 0,6%, din totalul exploatațiilor, majoritatea exploatațiilor din România (aproximativ 93%) fiind ferme mici, sub 5 ha. Luând în considerare aceste aspecte, se consideră util ca pragul de la care va începe degresivitatea plăților compensatorii să fie cel de 50 ha/fermă.

Fermele mari nu suferă același nivel al pierderilor de venit sau al costurilor suplimentare în comparație cu fermele mici (majoritare în România), datorită practicării unei agriculturi intensive, pentru a evita o supracompensare a plăților compensatorii acordate acestei categorii, pragul superior (la nivel de fermă) pentru aplicarea degresivității s-a stabilit la peste 300 ha. În acest sens, s-a luat în calcul pentru stabilirea acestui prag o dimensiune medie de 300 ha, ce a fost calculată pentru categoria fermelor mari (ferme care, conform clasificării în RO, prezintă un Standard Output de 250.000 €).

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea nivelului unității locale aplicat pentru delimitarea zonelor.

Desemnarea **zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale** a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale de pe întreg teritoriul României (comune, orașe și municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare.

[Desemnarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice] Descrierea aplicării metodei definite la articolul 31 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 pentru delimitarea celor trei categorii pentru zonele menționate la articolul respectiv, inclusiv descrierea și rezultatele procesului de reglare pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, altele decât zonele montane

Metodologia de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale este prezentată în Anexa 8.2 - metodologie desemnare zone eligibile M.13.

Lista unităților administrativ teritoriale încadrate în una din categoriile prevăzute de art. 32 al Regulamentului 1305/2013 realizată conform metodologiei prezentate în Anexa Cap. 8.2 – metodologie desemnare zone eligibile M.13, este prezentată în Anexa Cap. 8.2 – lista zonelor eligibile M.10, M.11, M.13.

Zona montană este acoperită de un număr total de 658 localități, totalizând o suprafață agricolă de 2.089.399 ha.

Pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative, ca urmare a aplicării exerciţiului de ajustare (fine tuning) au fost eliminate o serie de unităţi administrativ-teritoriale de nivel LAU2 în care constrângerile naturale au fost înlăturate cu ajutorul unor investiții (irigaţii) sau prin activitate economică (vii şi livezi sau unde productivitatea normală a terenurilor prin sistemele agricole compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare). Astfel, un număr de 769 localități au fost incluse în această categorie, suprafața agricolă fiind de 4.505.042 ha. Suprafaţa agricolă exclusă din zonele eligibile în urma procesului de ajustare este de 260.088 ha, din care 142.644 ha situate în 12 localități aflate în zone unde constrângerile naturale au fost depăşite prin irigaţii, 48.603 ha situate în 12 localități aflate în zone în care peste 20% din suprafaţa agricolă este acoperită de vii sau livezi și 68.840 ha situate în 8 localități aflate în zone unde producțiile medii (grâu și porumb) depășesc media la nivel european.

Suprafața ocupată de cele 24 localități aflate în zonele care se confruntă cu constrângeri specifice (Delta Dunării) este de circa 5.900 km2, reprezentând 2,47% din suprafața totală a României și în care suprafața agricolă este de 180.950 ha.

Astfel, situația la nivel național este prezentată în Figura 8.2.M.13-3 – suprafete ANC.

Harta UAT-urilor încadrate în zonele care se confruntă cu constrângeri naurale conform metodologiei de desemnare este prevăzută în Figura 8.2.M.13-4 – harta ANC (și zone excluse fine-tuning).

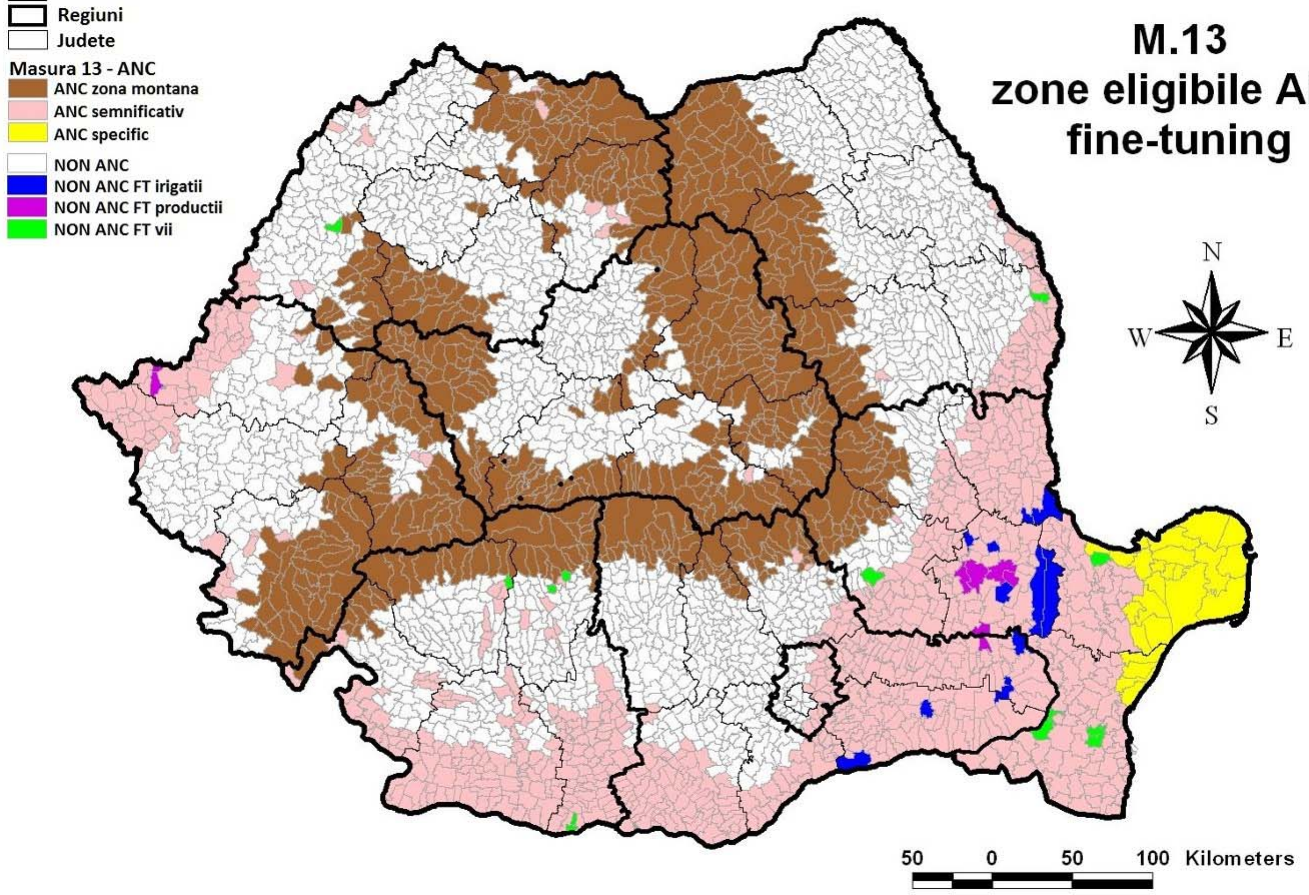

Figura 8.2.M.13-4 – harta ANC (si zone excluse fine-tuning)

R.1305/2013 art. 32 - ANC (2015-2020)	Nr. LAU2	% LAU2	Suprafața agricolă (ha)	Suprafața agricolă (%)
Art. 32(2) - ANC montan (ANC ZM)	658	20,69%	2.089.399	15,44%
Art. 32(3) - ANC semnificativ (ANC SEMN)	801	25,18%	4.765.130	35,20%
Art. 32(4) - ANC specific (ANC SPEC)	24	0,75%	180.953	1,34%
Total ANC (înainte de FT)	*1483*	*46,62%*	*7.035.482*	*51,98%*
Total NON ANC	*1698*	*53,38%*	*6.499.816*	*48,02%*
TOTAL RO	**3181**	**100,00%**	**13.535.298**	**100,00%**

Figura 8.2.M.13-3 - Suprafețe ANC înainte de FT (Figura 1 - Înainte de FT)

R.1305/2013 art. 32 - ANC (2015-2020)	Nr. LAU2	% LAU2	Suprafața agricolă (ha)	Suprafața agricolă (%)
Art. 32(2) - ANC montan (ANC ZM)	658	20,69%	2.089.399	15,44%
Art. 32(3) - ANC semnificativ (ANC SEMN)	769	24,17%	4.505.042	33,28%
Art. 32(4) - ANC specific (ANC SPEC)	24	0,75%	180.953	1,34%
Total ANC (după FT)	*1451*	*45,61%*	*6.775.394*	*50,06%*
NON ANC (exclus irigații)	*12*	*0,38%*	*142.644*	*1,05%*
NON ANC (exclus vii)	*12*	*0,38%*	*48.603*	*0,36%*
NON ANC (exclus producții)	*8*	*0,25%*	*68.841*	*0,51%*
Art. 32(4) - non ANC (după fine-tuning)	*32*	*1,01%*	*260.088*	*1,92%*
Total NON ANC (exclusiv non ANC după fine-tuning)	*1698*	*53,38%*	*6.499.816*	*48,02%*
Total NON ANC (inclusiv non ANC după fine-tuning)	*1730*	*54,39%*	*6.759.904*	*49,94%*
TOTAL RO	**3181**	**100,00%**	**13.535.298**	**100,00%**

Figura 8.2.M.13-3 - Suprafețe ANC după FT (Figura 2 - După FT)

Figura 8.2.M.13-3 – suprafete ANC

8.2.11.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

-

8.2.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)

8.2.12.1. Temei juridic

Art. 33 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Anexa I Partea I pct. 8.2 (e) 13 al Regulamentul (UE) nr. 808/2014

Articolul 10 al Regulamentului (UE) nr. 807/2014

8.2.12.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Descrierea generală a măsurii

Principiul general al bunăstării animalelor: Bunăstarea animalelor este un domeniu complex, care poate fi afectat de numeroși factori care includ atât sănătatea fizică cât și cea psihică/mentală a animalelor. Datorită acestui fapt, s-au stabilit de comun acord de către consumatori, oamenii de știință, legiuitori și fermieri: 4 principii generale ale bunăstării animalelor cu câte 2-4 criterii, fiecare principiu fiind redat în tabelul de mai jos: hrănire bună, adăpost corespunzător, stare de sănătate bună, comportament corespunzător (Kjaernes and Keeling, 2004, Keeling și Veissier, 2005).

Principiile și criteriile bunăstării (Keeling si Veissier - 2005)		
Principiul	**Criteriul de bunăstare**	**Exemple de măsurători potențiale**
Alimentație bună	Absența foamei prelungite	Aprecierea condiției corporale
	Absența setei prelungite	Accesul la apă
	Confortul la odihnă	Frecvența diferitelor poziții de odihnă, comportamentul de ridicare și așezare
Cazare bună	Confortul termic	Gâfâitul, tremuratul
	Usurința mișcării	Alunecarea sau căderea
	Absența rănilor	Aprecierea clinică a pielii, calitatea carcasei, tulburări podale
Sănătatea bună	Absența bolilor	Probleme enterice, descalificări la sacrificare
	Absența durerii induse de metodele manageriale	Evidența mutilărilor de rutină cum ar fi, tăierea cozii sau ecornare, eficiența asomării la sacrificare
Comportament corespunzător	Exprimarea comportamentului social	Lingere, agresivitate
	Exprimarea altor tipuri de comportament	Joaca, comportamentul anormal
	Relația bună om-animal	Testele de apropiere și/sau evitare
	Absența fricii generale	Testul cu obiectele noi

Animalele trăind în aceleaşi condiţii pot trece de la un grad de bunăstare la altul, în raport cu cerinţele fiziologice şi de comportament. Este, de exemplu, posibil ca faţă de anumiţi stimuli excitanţi din mediu reacţia animalelor să fie intensă. Bunăstarea este influenţată în egală măsură de condiţiile de hrănire,

adăpare, de microclimat, dar şi de circuitul informaţional dintre animale şi mediul lor de viaţă. Informaţiile pot influenţa decisiv homeostazia şi mai ales modul de folosire a substanţelor şi a energiei. Pentru fiecare categorie de animale informaţiile trebuie să prezinte anumite caracteristici, care exercită un rol reglator în viaţa şi comportamentul animalelor. Insuficienţa unor stimuli, determină sindroamele de privare informaţională, care se manifestă lent şi diferit, dependent de specie, vârstă, sex şi de gradul de diminuare sau de perturbare a informaţiei. De exemplu, izolarea prelungită pe spaţii restrânse, închise, fără contact cu mediul natural şi cu alte animale poate conduce la stres.

M.14 vizează stimularea aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în fermele de porci şi păsări, care depăşesc standardele minime obligatorii, răspunzând nevoilor privind siguranţa alimentară şi asigurarea calităţii produselor alimentare prin îmbunătăţirea sănătăţii animalelor în urma adaptării condiţiilor de hrănire, adăpare şi adăpostire a acestora. Prin aceasta se garantează asigurarea sănătăţii populaţiei, răspunzându-se interesului consumatorilor pentru produse provenite din carne de porc şi pasăre crescute în condiţii superioare de bunăstare, pe fondul preferinţei actuale a acestora pentru o calitate superioară a acestor produse.

În România, sprijinul privind bunăstarea animalelor a fost introdus în PNDR 2007-2013 prin M.215 – plăți privind bunăstarea animalelor. Gradul ridicat de accesare a M.215 a condus la necesitatea deschiderii în perioada 2012-2014 a trei sesiuni de deschidere a angajamentelor pentru sectorul porcine și două sesiuni pentru sectorul păsări, astfel că față de 452 exploatații în anul 2012 la demararea implementării măsurii, un număr total de 626 exploatații de creştere a porcilor și păsărilor (303 exploatații comerciale autorizate și înregistrate sanitar veterinar de porcine și 323 exploatații comerciale autorizate sanitar-veterinar de păsări) au avut angajamente în derulare. Angajamentele M.215 au fost implementate la scară largă în exploataţiile comerciale în perioada 2012-2017, ultimele angajamente implementate în baza regulilor de tranziţie urmând a se încheia în anul 2019.

Din data de 30 iunie 2014 (ultima sesiune de depunere cereri de sprijin-M.215) au fost înființate, modernizate și autorizate sanitar veterinar un număr de 25 de exploatații de creştere a porcilor cu o capacitate de cca. 160.000 capete/an, 20 de exploatații de creştere a puilor de carne cu o capacitate de cca. 15.000.000 capete/an, 7 exploatații de creştere a găinilor pentru ouă de consum cu o capacitate de cca. 1.500.000 capete/an și 3 exploatații de reproducție rase grele cu o capacitate de cca. 300.000 capete/an.

În cursul anului 2016, un număr de 4.132.000 cap de porci grași, 62.953 cap scrofițe și 100.551 cap scroafe au beneficiat de condiții superioare de bunăstare, reprezentînd peste 90,4% din total efective de suine crescute în România iar 219 mil. cap pui de carne, 1,16 mil. cap pui de curcă, 6,45 mil. cap găini ouătoare și 1,12 mil.cap găini de reproducție rase grele reprezentând 84% din efectivelel de păsări crescute în România au beneficiat de condiții superioare de bunăstare. Astfel, potenţialului actual al M.215 i se adaugă şi aceste noi exploataţii din perspectiva interesului de aplicare a unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în România. Pe fondul noilor tendinţe ale pieţei şi ale preferinţelor consumatorilor, acestea pot să asigure condiții superioare de bunăstare a animalelor, contribuind la garantarea îmbunătăţirii condiţiilor de creştere şi a sănătăţii animalelor, reducerea impactului de mediu (asupra factorilor de mediu apă, sol şi aer), creşterea siguranţei şi siguranţei alimentare, îmbunătăţirea calităţii produselor din carne de porc şi pasăre, dar şi la menținerea și crearea de locuri de muncă în mediul rural.

Susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor în perioada anterioară de programare a dus la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor, cu impact pozitiv asupra comunităţilor locale din proximitate.

Prin M.14, România alege să promoveze încurajarea în continuare a fermierilor cu scopul adoptării la scară largă a unor standarde ridicate de bunăstare a animalelor, garantându-se astfel păstrarea caracteristicilor și creșterea calității produselor alimentare, care prin depășirea semnificativă a standardelor comerciale minime aplicabile produselor de larg consum contribuie consistent la sănătatea publică, sănătatea animalelor sau a plantelor, bunăstarea animalelor şi la protecția mediului. Producția agricolă de calitate este dependentă de adoptarea acestor standarde ridicate de bunăstare a animalelor de către fermierii activi în înțelesul articolului 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013, care se angajează pe baze voluntare să desfășoare operațiuni constând în mai multe angajamente în favoarea bunăstării animalelor.

Aplicarea de standarde superioare de bunăstare la porci și păsări conduce la:

- reducerea incidenţei bolilor şi a mortalităţii în ferme la toate categoriile de animale,
- scăderea incidenței luptei pentru hrană corelată cu reducerea cazurilor de comportament anormal si a leziunilor traumatice,
- scăderea incidenței folosirii medicamentelor, vaccinărilor și a altor tipuri de medicații, fapt care conduce în final la îmbunătăţirea siguranţei alimentare şi sănătăţii publice, dar şi la reducerea gradului de poluare a resurselor de apă,
- îmbunătăţirea siguranţei alimentare în urma monitorizării mai bune a condiţiilor de creştere a animalelor și păsărilor,
- îmbunătăţirea factorilor de mediu rezultată în urma reducerii poluării apelor şi a emisiilor de gaze.

Standardele superioare de bunăstare în fermele de porci și păsări sunt direct legate de tehnologiile aplicate în ferme și îmbunătățesc starea de sănătate a animalelor, reduc consumul de medicamente, iar în secundar influențează pozitiv indicatorii tehnici și performanțele în creșterea și reproducția porcilor și păsărilor, contribuind direct la calitatea și siguranța alimentelor, toate acestea cu impact pozitiv asupra sănătății publice. În acelaşi timp, susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor conduce la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor. Reducerea stresului la animalele care beneficiază de condiții superioare de bunăstare a condus la diminuarea sau eliminarea unor factori ce afectează atât sănătatea, cât și performanțele productive (spor zilnic mediu, rata de conversie a furajelor, rata de reproducţie, rata înbolnăvirilor şi cea a mortalităţii, etc.) ale păsărilor și porcilor, ceea ce indică faptul că asigurarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor asigură o stare generală de bine acestora. Concomitent cu performanțele de producție ridicate s-au obținut rezultate deosebite în ceea ce privește ameliorarea caracterelor care influențează procentul de carne în carcasă și stratul de grăsime, ceea ce de asemenea indică îmbunăţirea în ansamblu a calităţii vieţii animalelor care beneficiază de condiţii superioare de bunăstare.

Din practica de creștere a porcinelor și păsărilor reiese că în România se cresc hibrizi performanți achiziționați din Uniunea Europeană sau care provin din fermele de reproducție care sunt populate cu categorii similare predecesorilor acestor hibrizi importați, care sunt exploatați în conformitate cu recomandările din ghidurile tehnologice de creștere. Pentru atingerea indicatorilor din țările de proveniență ai acestor hibrizi trebuie asigurate condiții superioare de bunăstare pentru o exprimare mai bună a potențialului genetic al acestora. Această exprimare a potențialului genetic este reflectată de starea bună de sănătate, de performanțele de producție obținute și ulterior de calitatea superioară a produselor rezultate.

Asigurarea de condiții superioare de bunăstare a animalelor în fermele de păsări și porci contribuie la o mai bună integrare a fermierilor în lanțul agro-alimentar și generează efecte socio-economice pozitive ca urmare a dezvoltării și promovării produselor alimentare de calitate, din care trebuie amintite îmbunătățirea condițiilor de lucru ale fermierilor şi ale angajaţilor din exploataţiile comerciale de creştere a păsărilor şi

porcilor, asigurarea şi menţinerea locurilor de muncă în mediul rural, dar în unele cazuri şi stimularea creării de lanțuri scurte de aprovizionare.

Materia primă obținută de la porcii și păsările care beneficiază de condiții superioare de bunăstare poate contribui la obținerea de produse agroalimentare încadrate în scheme de calitate, la creșterea valorii adăugate a producției sale prin integrarea producției cu procesarea și comercializarea și la o relație cât mai directă cu consumatorul. Aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor în exploatațiile de păsări și porci autorizate sanitar veterinar şi în unitățile noi de creştere va consolida şi garanta respectarea standardelor UE (bunăstare a animalelor, sanătatea animalelor, siguranță alimentară și trasabilitatea produselor). Acest fapt a condus la conștientizarea de către consumatori a faptului că prosperitatea și sănătatea lor depind de calitatea factorilor naturali ai mediului în care trăiesc și de siguranța alimentelor pe care le consumă și care sunt în strânsă corelație cu nivelul bunăstării animalelor de la care provin.

Fermierii au fost și sunt interesați în a face investiții din surse proprii sau atrase, cu scopul de a corespunde standardelor superioare de bunăstarea animalelor, au perfecționat sistemele de aplicare, monitorizare și control în ferme pentru lumină, încălzire, noxe, apa de adăpare, zona de odihnă, iar în fermele de găini ouătoare au fost înlocuite cuștile convenționale cu cuști îmbunătățite și s-au modernizat tehnologiile de creștere și exploatare pentru celelalte categorii de păsări.

În secundar, aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor va contribui la reducerea emisiilor din sectorul de creştere a animalelor şi la îmbunătăţirea factorilor de mediu (în special prin reducerea gradului de poluare a apelor și solului).

Aşadar, continuarea eforturilor de încurajare a aplicării standardelor superioare de bunăstare a animalelor este atât o obligaţie a Statelor Membre stipulată de art. 13 din Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene (TFUE), dar şi o nevoie esenţială pentru asigurarea siguranţei şi securităţii alimentare pentru cetăţenii Uniunii Europene.

În acest sens, în cadrul M.14 a PNDR 2014-2020, România optează pentru încurajarea aplicării standardelor superioare de bunăstare a porcilor (Pachetul a) şi a păsărilor (Pachetul b). Vor fi implementate angajamente care vizează:

- Pachetul a) Plăţi în favoarea bunăstării porcinelor (plățile se acordă pentru porci graşi și animale de reproducție – femele (scrofițe și scroafe):
    - Subpachet 1a - creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal,
    - Subpachet 2a - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal,
    - Subpachet 3a - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat,
    - Subpachet 4a - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.
- Pachetul b) Plăţi în favoarea bunăstării păsărilor (plățile se acordă pentru pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție din rase grele și pui de curcă):
    - Subpachet 1b - reducerea densităţii păsărilor cu 10 % faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări,
    - Subpachet 2b - reducerea densităţii păsărilor cu 15 % faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări,

- Subpachet 3b - reducerea noxelor cu 30 % față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat.

Fermierii care se angajează pe baze voluntare să adopte standarde de bunăstare care depășesc standardele obligatorii relevante vor fi sprijiniți în cadrul acestei măsuri prin acordarea unor plăți care să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venit generate de implementarea acestor angajamente.

Legătura măsurii cu nevoile identificate

Măsura, desfășurându-se pe direcțiile principale vizate de sub-pachetele enunțate anterior, răspunde nevoii identificate în cadrul programului referitoare la asigurarea unor standarde superioare de bunăstare a porcilor şi păsărilor.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui indirect şi la rezolvarea nevoilor privind:

- N05 - Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE
- N15 - Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă
- N18 - Nivel redus de emisii GES din sectorul agricol și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon
- N27 - Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor în fermele de suine și păsări

Contribuția măsurii la Domeniile de Intervenție

Implementarea M.14 contribuie direct la:

- Prioritatea 3: promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură
  - domeniul de intervenție 3A - îmbunătăţirea competitivităţii producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creşterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe pieţele locale şi în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor şi organizaţiilor de producători şi al organizaţiilor interprofesionale.

Efecte secundare

Implementarea M.14 contribuie indirect la:

- Prioritatea 4: refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, cu accent pe următoarele aspecte
  - domeniul de intervenție 4B - ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor
- Prioritatea 5 – Promovarea utilizării eficiente a resurselor şi sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii reduse de carbon şi rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar şi silvic
  - domeniul de intervenție 5D - reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură.

Contribuția la obiectivele transversale

Prin prisma celor prezentate anterior, din perspectiva contribuţiei indirecte a Măsurii 14 la priorităţile şi domeniile de intervenţie strâns legate de protecţia mediului, este evident faptul că sprijinul acordat în cadrul măsurii, în sensul încurajării adoptării standardelor superioare de bunăstare a animalelor, este adresată temelor orizontale privind ***Mediul*** şi ***Clima***.

8.2.12.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.12.3.1. Pachetul a) Plăţi în favoarea bunăstării porcinelor

Submăsură:

8.2.12.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Aplicarea fiecărui standard superior de bunăstare a porcinelor aduce o serie de beneficii, care justifică în ansamblu necesitatea implementării acestui pachet în România.

Reducerea densității porcilor prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale din boxe, astfel încât spațiul disponibil animalelor rămase să crească cu 10% sau 15% față de densitatea prevăzută în cerințele obligatorii privind suprafața minimă de pardoseală alocată pentru fiecare categorie de porci, , îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă și reducerea pulberilor, condiţii care asigură o îmbunătăţire a stării de bine şi de sănătate a animalelor, se reflectă atât în obținerea unor parametri superiori de mediu, cât şi într-un mai bun răspuns la nevoile privind siguranţa alimentară şi asigurarea calităţii produselor alimentare.

Aplicarea celor 4 măsuri suplimentare de bunăstare (două sau o combinație a lor) determină o reducere a numărului de animale raportat la suprafața exploatației ceea ce îmbunătăţeşte în mod direct bunăstarea porcinelor, asigură sănătatea acestora şi contribuie la creşterea calităţii produselor alimentare. De asemenea, printr-un management mai bun al furajelor, al apei, al dejecţiilor şi al condiţiilor de micro-climat, care contribuie la o îmbunătăţire a sănătăţii animalelor şi o utilizare mai redusă a medicamentelor, se creează parametri de protecţie mai buni pentru resursele de sol, apă şi aer din România.

Subpachet 1a) - creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal și **Subpachet 2a) - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal.**

Suprafaţa mai mare cu 10% sau chiar cu 15% față de standardele minime obligatorii pentru protecţia porcinelor din categoriile de porci la îngrăşat, scrofiţe şi scroafe matcă, conferă condiţii de bunăstare mărite faţă de standardul minim obligatoriu prevăzut în legislaţie, prin reducerea suplimentară a stresului de coabitare. Astfel, creşte frontul de furajare, se face mai uşor accesul la adăpători şi se micşorează stresul produs în perioada de odihnă. Este cunoscut faptul că, în afară de furajare, la care efectivele din boxă participă simultan, celelalte acţiuni fiziologice (adăpare, defecare, odihnă) sunt dispersate în restul perioadei unei zile şi sunt activităţi independente ale animalelor pentru care au nevoie de spațiu.

De asemena pe lângă spațiul mărit de care vor beneficia animalele populate la densitate redusă vor consuma un aer cu noxe reduse ca urmare a funcționării ventilație la nivelul corespunzător cerinței minime de densitate iar combinarea subpachetului de densitate cu subpachetul de reducere a noxelor cu 30% va

conduce de fapt la asigurarea unui aer cu noxe reduse peste valoarea cerinței superioare ceea ce va amplifica efectul benefic al reducerii noxelor la categoria porci grași și animale de reproducție female (scrofițe și scroafe).

În urma alocării unui spațiu mai mare pentru coabitare s-au constatat rezultate pozitive privind reducerea canibalismului la porcul gras și rezultate pozitive privind reducerea avorturilor mecanice înregistrate la scroafe.

Creșterea cu 10% sau 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal în cazul suinelor conduce la:

- reducerea mortalității în ferme la toate categoriile de creștere,
- reducere a umidității din spațiile de cazare,
- îmbunătățirea curățeniei în boxele de cazare,
- reducerea noxelor și a pulberilor din hale corelate cu o îmbunătățire a mediului ambiant, îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru personalul angajat și o stare de sănătate mai bună a personalului muncitor,
- numărul mai scăzut de animale în spațiile de cazare îmbunătățește circulația aerului, fapt care duce la o scădere a încărcăturii microbiene, corelată cu scăderea incidenței folosirii medicamentelor și a altor tipuri de medicații care conduc printre altele şi la creşterea rezistenței organismului la antibiotice,
- reducerea numărului de animale, creșterea spațiului de furajare, scăderea incidenței luptei pentru hrană si a cazurilor de comportament anormal corelată cu reducerea leziunilor traumatice.

Astfel, studiul realizat de ANSVSA în fermele care au asigurat creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal, a arătat reducerea mortalităţilor la porcul gras de la 1,7% înainte de anul 2012 la 1,5% după anul 2012, precum și creșterea numărului de purcei fătați/scroafă de la 27,9 purcei înainte de anul 2012 la 30 purcei după anul 2012.

Subpachet 3a) - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Pentru asigurarea constantelor fiziologice alături de condiţiile optime de cazare, furajare, adăpare şi zooigienă, este necesar ca efectivele de suine să aibă asigurat un microclimat în limite optime, aceasta asigurând reducerea nivelului noxelor din adăposturile animalelor.

Reducerea noxelor prin menținerea parametrilor de microclimat în intervalele optime conferă condiții sporite de protecție a porcilor, prevenirea bolilor şi implicit reducerea stresului.

Anumite zgomote exercită efecte negative asupra sănătăţii şi a comportamentului (stres psihic), prin efectele iritative declanşate de anumite caracteristici de intensitate şi de tărie a sunetelor. Agresiunea antigenică poate fi declanşată prin inhalarea de aer cu o încărcătură microbiană foarte mare, chiar dacă flora este constituită din specii inofensive. În astfel de situaţii animalele suprastimulate antigenic vor produce anticorpi în exces, adeseori şi anticorpi faţă de propriile structuri (asemănătoare antigenic cu unele structuri microbiene), ceea ce se va exprima prin stres şi mai apoi prin boli de autoagresiune.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele controlate care au asigurat reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat a arătat:

- scăderea incidenței afecțiunilor respiratorii la animalele de reproducție femele (scroafe și scrofițe) de la 8% înainte de 2012 la 6,6% după 2012 și la porcii grași de la 18% la 1%,
- scăderea cantității de medicamente utilizate pentru tratamentele afecțiunilor respiratorii sau digestive, de la 20% înainte de 2012 la 2 % după anul 2012.

Subpachet 4a) - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

Având în vedere comportamentul natural investigat al suinelor, este necesar ca pentru perioada de odihnă să existe o zonă uscată în permanență.

Pentru zona de odihnă, animalele au nevoie în permanență de un așternut proaspăt, uscat, distribuit zilnic pe întreaga suprafață a boxei care satisface nevoile de confort al animalelor atât fizic, cât și termic, în acest fel fiind evitat așternutul murdar și umed, factor principal în menținerea umidității în adăpost și propagarea noxelor în adăposturi.

În condiții minime, se utilizează aplicarea materialului higroscopic în primele 7 zile de la popularea fiecărui ciclu de producție și într-o cantitate redusă (50g material higroscopic/m2)) pentru porcul gras (numărul de administrări este de 7 aplicări x 3,2 cicluri = 22,4 aplicări) iar în cazul scrofițelor și scroafelor se utilizează minim 50g material absorbant/m2) aplicat cu o zi înaintea populării și încă 10 zile după ce acestea se întorc în boxa în care sunt cazate în grup (nr de administrări/an = 11aplicări x 2,3 fătări/an = 25,3 aplicări)..

În România creșterea porcului gras nu se realizează pe strat de paie ca în gospodăriile populației, ci în majoritatea exploatațiilor intensive tehnologia de creștere constă în creșterea pe podea de beton perforată (grătare) cu evacuarea dejecțiilor pe pernă de apă. Dacă s-ar folosi paie ca și așternut, acestea ar înfunda grătarele și bloca evcuarea dejecțiilor fluide ducând până la înfundarea întregului sistem de evacuare a dejecțiilor.

Paiele pot fi utilizate ca material de manevrare pe suprafețe fără grătare.

Utilizarea, ca practică superioară privind bunăstarea suinelor, de materiale higroscopice a căror aplicare garantează menţinerea uscată în permanenţă a zonei de odihnă, este considerată benefică pentru animale.

Conform Ordinului ANSVSA 202/2006 care transpune Directiva 2008/120/CE porcii grași și animalele de reproducție femele (scrofițe și scroafe) trebuie să aibă acces permanent la o cantitate suficientă de material cum ar fi paie, fân, lemn rumeguş, compost de ciuperci, turbă sau un amestec din acestea care să nu le compromită sănătatea şi care să le permită activităţi adecvate de provocare a curiozităţii şi contactul cu acestea.

In ceea ce privește comportamentul de grup al suinelor, mai ales atunci când sunt transferați în boxe colective pentru creștere și îngrășare, apar semne de luptă violentă, cauzele trebuie să fie cercetate imediat şi trebuie luate măsuri corespunzătoare cum ar fi asigurarea de cantităţi mari de paie/rumeguș dacă este posibil, sau alte materiale ocupaţionale pentru aceştia. Animalele expuse riscului de a fi agresate sau cele agresive în mod deosebit trebuie să fie ţinute separat de grup. Pentru acestea trebuiesc prevăzute boxe de izolare în cadrul fiecărui compartiment.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele unde s-au îmbunătățit condițiile zonei de odihnă, a arătat că utilizarea materialelor higroscopice la nivelul zonei de odihnă a condus la reducerea incidenței apariției plăgilor decubitale – escare la porcii grași de la 0,5% înainte de anul 2012 la 0,1% după anul 2012 și reducerea procentului de leziuni podale la porcii grași de la 2% înainte de anul 2012 la 1% după anul 2012.

8.2.12.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea vită mare (UVM).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 1 an a unor angajamente voluntare în favoarea bunăstării porcinelor.

8.2.12.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime,
- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului,
- Regulamentul nr. 1306/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de introducere a unor dispoziții tranzitorii,
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR),
- Regulamentul nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Regulamentul (UE) nr. 1310/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014,
- Directiva Consiliului 98/58 / CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă,

- Directiva Consiliului 2008/120 / CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime de protecție a porcilor.

Legislaţie naţională:

- HG nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală şi de la bugetul de stat,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul MADR nr. 619/2015 privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România, cu modificările și completările ulterioare,
- Ordinului ANSVSA nr. 202/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte standardele minime pentru protecţia porcinelor,
- Ordinul ANSVSA nr. 129/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploataţiile comerciale,
- Ordinul ANSVSA nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecţia animalelor de fermă.

8.2.12.3.1.4. Beneficiari

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a porcinelor, autorizate sanitar veterinar, încadrate în categoria fermierilor activi (cum sunt definiți la articolul 9 din Regulamentul (UE) nr 1307/2013).

8.2.12.3.1.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare sub-pachet pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venit, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază (constituite din standardele de eco-condiţionalitate şi obligaţiile stabilite prin legislaţia comunitară şi naţională relevantă), înregistrate de beneficiari în urma asumării angajamentelor voluntare de bunăstare a porcilor.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale, acestea nefiind eligibile în cadrul acestei măsuri. Cheltuielile cu medicamentele, vaccinările și alte practici care conduc la creșterea beneficiului economic pentru fermierul aflat sub angajament privind bunăstarea animalelor nu sunt eligibile.

8.2.12.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Beneficiari

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a porcinelor autorizate sanitar veterinar care își asumă voluntar angajamente în favoarea bunăstării animalelor sunt eligibile în cadrul Pachetului a) al Măsurii 14.

Plăţile pentru bunăstarea porcilor pot fi acordate în cadrul măsurii/pachetului/subpachetului dacă beneficiarul:

- este fermier activ (conform definiției naționale) în înțelesul art. 9 din Regulamentul (UE) nr 1307/2013,
- este înregistrat în Registrul Naţional al Exploataţiilor al ANSVSA şi deţine un cod de exploataţie,
- deţine autorizaţie sanitară veterinară pentru întreaga exploatație cu cod ANSVSA şi
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice subpachetelor pentru care aplică

pe întreaga perioadă a angajamentului.

Efective de animale

Numărul maxim de cicluri de producţie eligibile în cadrul M.14 pentru categoria porc gras (de la intrarea în categorie) este de 3,2 cicluri de producţie pe an. Pentru categoria animale de reproducție femele (scrofițe și scroafe) este eligibil efectivul mediu anual.

În categoriile de animale neeligibile se încadrează:

- animale care nu au intrat în categorie (ex. vieri),
- porcii grași a căror populare/intrare în exploataţie s-a realizat după intrarea în categorie (la o greutate medie de peste 30 kg/cap - rezultată din documenele de livrare),
- porci grași livrați la o greutate medie de sub 96 de kg/cap (rezultată din documenele de livrare),
- animalele reformă, cele sacrificate de necesitate și mortalitățile,
- numărul de animale care depăşeşte capacitatea maximă anuală a exploataţiei.

Cerinţe specifice şi acţiuni în cadrul angajamentelor propuse

Cele 4 măsuri suplimentare de bunăstare disponibile vor fi aplicate printr-o combinaţie de minim două subpachete.

- **Subpachet 1a)** - creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

  Scăderea densității la porcii grași şi animale de reproducţie - femele (scrofițe și scroafe) prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale din boxe astfel încât spaţiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puţin 10%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, iar suprafața de pardoseală alocată pentru fiecare categorie de porci să fie:

  - Porc gras:
    - 0,605 mp – pentru porci cu o greutate vie între 50-85 kg,
    - 0,715 mp – pentru porci cu o greutate vie între 85-110 kg,
    - 1,1 mp – pentru porci cu o greutate vie peste 110 kg.
  - Animale de reproducţie - femele:
    - 1,804 mp – pentru scrofiţe ţinute în grup,
    - 2,475 mp/cap – pentru scroafe ţinute în grup.

- Alte cerinţe:
    - păstrarea evidenţelor pentru a fi prezentate autorităţii de control, privind numărul maxim de animale distribuite pe suprafaţa respectivă, numărul de animale introduse la fiecare repopulare şi mortalităţile,
    - menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea.

- **Subpachet 2a)** - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

Angajamentul constă în scăderea densității la porcii graşi şi animale de reproducţie - femele (scrofițe și scroafe) prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale din boxe astfel încât spaţiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puţin 15%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, iar suprafața de pardoseală alocată pentru fiecare categorie de porci să fie:

- Porc gras:
    - 0,6325 mp – pentru porci cu o greutate vie între 50-85 kg,
    - 0,7475 mp – pentru porci cu o greutate vie între 85-110 kg,
    - 1,15 mp – pentru porci cu o greutate vie peste 110 kg.
- Animale de reproducţie - femele:
    - 1,886 mp – pentru scrofiţe ţinute în grup,
    - 2,5875 mp – pentru scroafe ţinute în grup.
- Alte cerinţe:
    - păstrarea evidenţelor pentru a fi prezentate autorităţii de control, privind numărul maxim de animale distribuite pe suprafaţa respectivă, numărul de animale introduse la fiecare repopulare şi mortalităţile,
    - menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea.

- **Subpachet 3a)** - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Angajamentul constă în:

- monitorizarea zilnică cu echipamente specializate de măsurare şi control a calităţii aerului (a pulberilor) de către beneficiar şi un buletin de analiză pe an în urma monitorizării de către entităţi independente, pentru ca pulberile să nu depășească următoarele valori:
    - maximum 10,5 mg/mc pulberi în adăpost,
- beneficiarii au obligaţia de a ţine evidenţa tuturor măsurătorilor efectuate prin înregistrarea zilnică a acestora într-un registru şi de a păstra dovezile care să demonstreze că au fost atinse condiţiile superioare de bunăstare.

- **Subpachet 4a)** - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă

Angajamentul constă în:

- menținerea zonei de odihnă în permanență uscată astfel încât să asigure confortul animalelor prin aplicări suplimentare de materiale absorbante corespunzătoare pentru așternut (materiale higroscopice) în zona de odihnă - în primele şapte zile de la populare materialele se aplică

zilnic, iar apoi de două ori /săptămână. Aceste aplicări de material higroscopic se vor efectua pe toată suprafata boxei.

- beneficiarii au obligaţia de a ţine registre cu privire la data, cantitatea şi locul în care au fost utilizate materialele absorbante.

În cadrul tuturor angajamentelor încheiate în cadrul acestui pachet, beneficiarii vor trebui să respecte standardele de eco-condiţionalitate (SMR și GAEC) aplicabile animalelor şi terenurilor agricole aparţinând fermei şi activităţilor agricole relevante desfăşurate la nivelul fermei.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil M.14 până la excluderea de la plată.

8.2.12.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru M.14 nu se aplică criterii de selecție.

8.2.12.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul pentru bunăstarea animalelor are forma unei plăţi anuale fixe pe unitate vită mare (UVM) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile adiţionale suportate de fermieri. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Plata se va face în întregime către fermier.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind calculate pentru fiecare subpachet pentru un ciclu de producţie (pentru categoriile de porci crescute în mai multe cicluri de producţie pe an - porc gras) sau pe an (pentru categoriile de porci pentru care se calculează efectivul mediu anual - animale de reproducție - femele).

Plăţile acordate în cadrul subpachetului 1a nu se pot cumula cu cele acordate în cadrul subpachetului 2a. Orice alte combinaţii sunt posibile, plăţile acordate în cadrul celorlalte subpachete putându-se cumula.

Angajamentele se aplică numai în combinaţie de minim 2 subpachete. Prin excepţie, în anul 2018 beneficiarii pot opta pentru aplicarea independentă a angajamentelor, caz în care, cu scopul evitării supracompensării, se va deduce o sumă echivalentă cu deducerea aplicată în cadrul subpachetului 3a (diferenţa dintre 3.1 şi 3.2, repectiv dintre 3.1 şi 3.3) pentru fiecare standard de densitate:

Pachetul a) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării porcinelor

Nr. crt	Specificare	Porci graşi		Animale de reproducție - femele	
	Coeficient conversie in UVM, conform anexei II din Regulamentul (CE) nr. 808/2014	*0,3*		*0,5*	
	Suma acordată pentru acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderii de venituri datorate aplicării măsurilor de bunăstare a animalelor	**euro / UVM / ciclu (minim 2 subpachete începând cu 2018)**	**(aplicare independentă în 2018)**	**euro / UVM / an (minim 2 subpachete începând cu 2018)**	**(aplicare independentă în 2018)**
1.	**Subpachetul 1 a) – Cresterea cu cel putin 10% a spatiului alocat disponibil fiecarui animal.**	**18,35**	**17,95**	**92,95**	**90,26**
2.	**Subpachetul 2 a) – Creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal.**	**29,14**	**28,54**	**149,50**	**145,47**
	Subpachetul 3 a) – Reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimate				
3.	**3.1 a) fără reducere a densității efectivului**	**13,49**		**89,63**	
	3.2 a) cu reducerea densității de 10% a efectivului	**13,09**		**86,94**	
	3.3 a) cu reducerea densității de 15% a efectivului	**12,89**		**85,60**	
4.	**Subpachetul 4 a) – Îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă**	**4,00**		**23,36**	

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M14 – scrisoare ICEADR - validare metodologie calcul plăţi M.14).

8.2.12.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.12.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.12.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile generale avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii. Aspectele vizate de controalele pe teren derulate la exploataţiile de creştere a porcilor vor fi detaliate în procedurile de implementare tehnică şi urmări cel puţin următoarele elemente:

Subpachet 1a) - creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal şi **Subpachet 2a)** - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

- documente referitoare la numărul maxim de animale distribuite pe suprafaţa respectivă,
- documente referitoare la numărul de animale introduse la fiecare repopulare,
- schița halei cu suprafețele de cazare,
- se măsoară suprafaţa netă a spaţiilor de creştere a porcilor (din suprafaţa boxelor/compartimentelor se exclude suprafaţa echipamentelor de hrănire-adăpare aşezate pe podea, etc.),
- se numără animale din boxele/compartimentele controlate.

Subpachet 3a) - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

- registre privind măsurătorile zilnice şi pastrarea dovezilor care să demonstreze că au fost atinse condiţiile superioare de bunăstare,
- determinari în fiecare hală populată din cadrul exploataţiei la momentul controlului pe teren pentru măsurarea nivelului de pulberi utilizându-se echipamente specializate (detectoare de pulberi) - determinările se fac la nivelul capetelor porcilor.

Subpachet 4a) - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă

- registre cu privire la data, cantitatea şi locul (boxa-compartimentul şi suprafaţa netă) în care au fost utilizate materialele absorbante,
- determinarea prin măsurători a suprafeţei nete și a suprafeţei uscate din boxele/compartimentele selectate la control.

8.2.12.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluarea globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.12.3.1.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea și identificarea cerințelor naționale și a cerințelor Uniunii corespunzătoare standardelor obligatorii stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (CE) nr. 1306/2013

Comparaţie între baseline şi standardele superioare de bunăstare a animalelor care fac obiectul angajamentelor M.14 Pachetul a) Plăţi în favoarea bunăstării porcilor

Subpachet 1a) – creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

Suprafaţă de pardoseală disponibilă baseline:	Suprafața de pardoseală disponibilă M.14:
• porci cu o greutate vie între 50-85 kg - 0,55 mp • porci cu o greutate vie între 85-110 kg - 0,65 mp • porci cu o greutate vie peste 110 kg - 1 mp	• porci cu o greutate vie între 50-85 kg – 0,605 mp • porci cu o greutate vie între 85-110 kg – 0,715 mp • porci cu o greutate vie peste 110 kg – 1,1 mp

• scrofiţe şi scroafe ţinute în grup - 1,64 mp, respectiv 2,25 mp	• scrofiţe şi scroafe ţinute în grup – 1,804 mp, respectiv 2,475 mp

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 202/2006 care transpune Directiva UE 2008/120/EC

Subpachet 2a) - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

Suprafaţă de pardoseală disponibilă baseline:	Suprafața de pardoseală disponibilă M.14:
• porci cu o greutate vie între 50-85 kg - 0,55 mp • porci cu o greutate vie între 85-110 kg - 0,65 mp • porci cu o greutate vie peste 110 kg - 1 mp • scrofiţe şi scroafe ţinute în grup - 1,64 mp, respectiv 2,25 mp	• porci cu o greutate vie între 50-85 kg - 0,6325 mp • porci cu o greutate vie între 85-110 kg - 0,7475 mp • porci cu o greutate vie peste 110 kg - 1,15 mp • scrofiţe şi scroafe ţinute în grup - 1,886 m2, respectiv 2,5875 mp

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 202/2006 care transpune Directiva UE 2008/120/EC

Subpachet 3a) - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Nivelul noxelor din adăpost baseline:	Nivelul noxelor din adăpost M.14:
• max. 15 mg/mc pulberi	• max. 10,5 mg/mc pulberi

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 129/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploataţiile comerciale

Subpachet 4a) - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă

Baseline: • Adăposturile pentru porci trebuie construite astfel încât sa permita animalelor sa aiba acces la o zona de odihna confortabilă din punct de vedere fizic şi termic, drenată şi curăţată corespunzător şi care să permită tuturor animalelor să se odihnească în acelaşi timp. • Pentru aceasta se utilizează materiale higroscopice prin aplicarea în primele 7 zile de la populare fiecărui ciclu de producție și într-o cantitate redusă (50g material higroscopic/m2) pentru porcul gras (numărul de administrări este de 7 aplicări x 3,2 cicluri/an = 22,4 aplicări/an) iar în cazul scrofițelor și scroafelor se utilizează minim 50g material absorbant/ m2 aplicat cu o zi înaintea populării și încă 10 zile după ce acestea se întorc în boxa în care sunt cazate în grup(nr de administrări/an = 11 aplicări x 2,3 fătări/an = 25,3 aplicări/ an).	M.14: • Zona de odihnă în condiții superioare de bunăstare trebuie să fie uscată în permanență prin utilizarea de materiale absorbante corespunzătoare pentru aşternut. • Pentru aceasta se aplică în primele şapte zile de la populare materialele se aplică zilnic, iar apoi de două ori /săptămână,
Baza legală: • Ord. ANSVSA nr. 202/2006 care transpune Directiva UE 2008/120/EC	

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici/zootehnici, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 33 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat

Datorită faptului că, în timpul unui an calendaristic, scrofița de reproducție după fătare trece la categoria de scroafă și continuă fluxul de reproducție pentru următoarea gestație și fătare, pentru menţinerea unui sistem de implementare cât mai suplu, faţă de M.215, prin M.14 s-a optat pentru unificarea celor două categorii de animale într-una singură și anume "categoria animale de reproducție - femele". Pe lângă simplificarea adusă, în acest fel se evită riscul apariţiei în sistemul de implementare a unor erori prin care un animal să facă obiectul a 2 solicitări la plată pe parcursul unui an de angajament. Practic, în ciclul de viaţă al unui animal de reproducţie cca. 125 zile reprezintă perioada de la intrarea în categoria „scrofiţă" până la momentul fătării (purceii fiind producţia obţinută atât în cazul scrofiţelor, cât şi în cazul scroafelor) şi intrării în categoria „scroafă". În categoria „scroafă", până la reformarea animalului de reproducţie, acesta stă cca. 2,5 ani (procentul de reformă planificat anual este în general de cca. 40%). Aşadar, un animal de reproducţie parcurge cca. 13,7% din ciclul de viaţă în categoria „scrofiţă" şi 86,3% din ciclul de viaţă în categoria „scroafă", fiind justificată acordarea aceleiaşi plăţi compensatorii bazate pe costurile estimate în metodologia de calcul propusă pentru toate animalele de reproducţie - femele, plata se efectuează pentru efectivul mediu anual eligibil care a produs purcei.

Subpachet 1a) – creşterea cu cel puţin 10% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal şi **Subpachet 2a)** - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

Pierderile de venit prin reducerea numărului de animale se datorează scăderii cu 10%, respectiv cu 15%, a producţiei totale valorificate de porci graşi, purcei (în cazul scroafelor şi scrofiţelor pentru reproducţie). Economiile realizate în cadrul acestui subpachet provin din reducerea consumului de furaje, din achiziția unui număr mai mic de purcei pentru ambele categorii, reducerea consumului cu medicamentele, reducerea cantității de material absorbant administrat pe pardoseală și din reducerea costurilor cu utilitățile (costul cu energia electrică pentru furajarea porcilor, costul cu alimentarea cu apă, costul cu transportul și împrăștierea dejecțiilor, iar în cazul animalelor de reproducție female au fost luate în calcul și economia cu furajul și medicamentele pentru purceii neprodușI).

Din motivele expuse la subpachetul 3a), în cazul aplicării independente a subpachetelor 1a) sau 2a), din valoarea plăţii rezultată pentru subpachetele de densitate a fost dedusă o sumă echivalentă cu economia estimată pentru consumul de energie utilizată pentru ventilaţie:

- 3% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 3a se deduce din plata calculată pentru 1a,
- 4,5% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 3a se deduce din plata calculată pentru 2a.

Subpachet 3a) - reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu consumul suplimentar de energie electrică, creşterea cheltuielilor ca urmare a schimbării cu frecvenţă crescută a filtrelor de aer pentru reducerea noxelor şi ca urmare a monitorizării noxelor din hale (prin efectuarea a minim 1 analiză pe an de către laboratoare independente).

Totuşi, în cazul aplicării acestui subpachet împreună cu unul din subpachetele de reducere a densităţii, efortul estimat a se realiza pentru atingerea indicatorului superior de bunăstare este mai redus decât în cazul aplicării independente, pe fondul faptului că consumul suplimentar de energie cu ventilaţia reprezintă un cost variabil, fiind influenţat şi de numărul de animale, pe lângă ceilalţi factori (tipul de aşternut şi tipul de podea din hale, umiditate, viteza curenţilor de aer, condiţiile de mediu locale, etc.). Nu există o relaţie de proporţionalitate liniară între numărul de animale şi nivelul pulberilor din hale. Cu scopul evitării supracompensării beneficiarilor care vor aplica acest subpachet, în funcţie de subpachetul de densitate care

se aplică, se propune o reducere a nivelului plăţii pentru subpachetul 3a) cu 3% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 1a) şi de 4,5% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 2a).

Subpachet 4a) - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu achiziționarea materialelor higroscopice ca urmare a utilizării acestora pe întreaga suprafaţă a boxei și cu frecvenţă crescută.

8.2.12.3.2. Pachetul b) Plăţi în favoarea bunăstării păsărilor

Submăsură:

8.2.12.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Aplicarea fiecărui standard superior de bunăstare a păsărilor aduce o serie de beneficii, care justifică în ansamblu necesitatea implementării acestui pachet în România.

Reducerea densităţii păsărilor cu 10% sau 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări și reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat, se reflectă în mod direct și în obținerea unor parametri superiori de mediu, cât şi într-un mai bun răspuns la nevoile privind siguranţa alimentară şi asigurarea calităţii produselor alimentare.

Aplicarea celor 3 măsuri suplimentare de bunăstare combinate (pachet densitate cu pachetul de noxe) determină o reducere a numărului de animale raportat la suprafața exploatației ceea ce îmbunătăţeşte în mod direct bunăstarea păsărilor, asigură sănătatea acestora şi contribuie la creşterea calităţii produselor alimentare. De asemenea, printr-un management mai bun al furajelor, al apei, al dejecţiilor şi al condiţiilor de micro-climat, care contribuie la o îmbunătăţire a sănătăţii animalelor şi o utilizare mai redusă a medicamentelor, se crează parametri de protecție mai buni pentru resursele de sol, apă şi aer din România.

Subpachet 1 b) - reducerea densităţii păsărilor cu 10% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări şi **Subpachet 2 b) - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări**

Suprafaţa mai mare cu 10% sau chiar cu 15% față de standardele minime obligatorii pentru protecţia păsărilor din categoriile pui de carne, pui de curcă, găini de reproducție rase grele și găini ouătoare, conferă condiţii de bunăstare mărite faţă de standardul minim obligatoriu prevăzut în legislaţie, prin reducerea suplimentară a stresului de coabitare.

Astfel, creşte frontul de furajare, se face mai uşor accesul la adăpători şi se micşorează stresul produs în perioada de odihnă. Este cunoscut faptul ca, în afară de furajare, la care efectivele din compartiment/cuşcă participă simultan, celelalte acţiuni fiziologice (adăpare, defecare, odihnă, ouat în cazul găinilor) sunt dispersate în restul perioadei unei zile şi sunt activităţi independente ale păsărilor pentru care au nevoie de spațiu.

De asemena pe lângă spațiul mărit de care vor beneficia păsările populate la densitate redusă vor consuma un aer cu noxe reduse ca urmare a funcționării ventilației la nivelul corespunzător cerinței minime de densitate iar combinarea subpachetului de densitate cu subpachetul de reducere a noxelor cu 30 % va conduce de fapt la asigurarea unui aer cu noxe reduse peste valoarea cerinței superioare ceea ce va amplifica efectul benefic al reducerii noxelor la toate categoriile de păsărilor.

Creșterea cu 10% sau 15% a spațiului disponibil alocat fiecărei păsări conduce la:

- reducerea mortalității în ferme de creștere și reproducție la toate categoriile de păsări,
- reducere a umidității din spațiile de cazare și menținerea unui așternut uscat,
- îmbunătățirea curățeniei în toate spațiile de cazare (creștere la sol, cuști îmbunătățite),
- reducerea noxelor din hale corelate cu o îmbunătățire a mediului ambiant, îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru personalul angajat și o stare de sănătate mai bună a personalului muncitor,
- numărul mai scăzut de păsări în spațiile de cazare îmbunătățește circulația aerului, fapt care duce la o scădere a încărcăturii microbiene, fiind corelate cu scăderea incidenței folosirii medicamentelor, vaccinărilor și a altor tipuri de medicații care conduc printre altele şi la creşterea rezistenței organismului la antibiotice,
- scăderea canibalismului,
- scăderea procentului de păsări cu penaj sărăcăcios,
- scăderea confiscărilor la abator,
- reducerea numărului de păsări, creșterea spațiului de furajare, scăderea incidenței luptei pentru hrană si a cazurilor de comportament anormal corelată cu scăderea incidenței apariției higromelor sau defecte ale pieptului, cât și reducerea leziunilor la nivel podal și al jaretelor,
- scăderea emisiilor de gaze toxice în aerul atmosferic.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele de păsări unde s-a redus densitatea păsărilor cu 10% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări a arătat o îmbunătățire a comportamentului păsărilor, reducerea ratei de mortalitate, reducerea incidenței ratei de îmbolnăvire a păsărilor din efectiv, reducerea cu 45% a consumului de medicamente ce pot determina reziduuri în carne, iar la găinile ouătoare s-a înregistrat o creștere a procentului de ouat și menținerea acestuia în platou o perioadă mai mare, contribuind la creșterea numărului de ouă obținute pe cap de găină/an.

Subpachetul 3 b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Pentru asigurarea constantelor fiziologice alături de condiţiile optime de cazare, furajare, adăpare, ouat şi zooigienă, este necesar ca efectivele de păsări să aibă asigurat un microclimat în limite optime, fapt care conduce la reducerea nivelului noxelor în adăposturile păsărilor.

Dacă parametrii de microclimat se mențin în limite optime, nu se acumulează gaze (CO_2, amoniac, etc.) și pulberi în exces, care sunt nocive pentru păsări şi chiar pot fi reduse la un nivel care oferă condiții superioare de confort păsărilor.

Reducerea noxelor prin menținerea parametrilor de microclimat(temperatură, umiditate relativă şi viteza curenţilor de aer) în intervalele optime conferă condiții sporite de protecția păsărilor, prevenirea bolilor şi reducerea stresului.

Prin menţinerea umidității aşternutului cu ajutorul temperaturii și ventilaţiei din hală în limite cuprinse între 20 – 40%, optimul fiind de 30%, se pot ține sub control gazele nocive NH3 şi CO2 la nivelul cerintelor minime şi evident se poate reduce nivelul lor, iar nivelul cerinței superioare a noxelor poate fi atins la o umiditate a așternutului de 16%.

Astfel, reducerea noxelor până la un nivel de maximum 14 ppm amoniac (NH3) față de 20 ppm din cerința minimă de bunăstare, maximum 2100 ppm dioxid de carbon (CO2) față de 3000 ppm din cerința minimă de bunăstare, prin monitorizarea cu echipamente specializate de măsurare şi control a parametrilor de microclimat este în concordanță cu prevederile ghidului tehnologic al hibridului Lohmann, hibrid din categoria găini ouătoare crescut în procent ridicat în fermele din România, care recomandă nivelul de CO2 sub 3000 ppm, iar NH3 sub 20 ppm. De asemenea, recomandările din Ghidul de creștere a hibridului de pui de carne Ross indică faptul că orice creștere a nivelului de CO2 și NH3 în adăposturile păsărilor afectează calitatea aerului și bunăstarea păsărilor.

Reducerea noxelor până la un nivel de maximum 14 ppm amoniac(NH3) față de 20 ppm conduce la:

- menținerea microclimatului în condiții optime,
- îmbunătățirea calității așternutului utilizat contribuind la reducerea semnificativă a incidenței leziunilor podale, jaretelor și pieptului,
- scăderea ratei îmbolnăvirilor prin creșterea imunității naturale, acest fapt determinând implicit scăderea consumului de medicamente,
- scăderea afecțiunilor pulmonare și reducerea cazurilor de canibalism,
- creșterea procentului de ecloziune a ouălor din ferma de găini de reproducție rase grele,
- asigurarea unor condiții mai bune personalului care își desfășoară activitatea în halele de creștere a păsărilor.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele de păsări în care noxele au fost reduse până la un nivel de maximum 14 ppm amoniac(NH3) față de 20 ppm a arătat o scădere a ratei îmbolnăvirilor la efectivul de păsări, în special a afecțiunilor pulmonare, acest lucru determinând scăderea incidenței folosirii antibioticelor care utilizate în cantități semnificative pot determina acumularea de reziduuri în carne și ouă.

8.2.12.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea vită mare (UVM).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei măsuri în urma încheierii pe o perioadă de 1 an a unor angajamente voluntare în favoarea bunăstării păsărilor.

8.2.12.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

- Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime,
- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului,
- Regulamentul nr. 1306/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului,
- Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de introducere a unor dispoziții tranzitorii,
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- Regulamentul nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului,
- Regulamentul (UE) nr. 1310/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014,
- Directiva Consiliului 98/58 / CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă,
- Directiva 1999/74 / CE a Consiliului din 19 iulie 1999 de stabilire a standardelor minime pentru protecția găinilor ouătoare,
- Directiva 2007/43 / CE a Consiliului din 28 iunie 2007 de stabilire a normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne.

Legislaţie naţională:

- HG nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală şi de la bugetul de stat,
- OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,

- Ordinul MADR nr. 619/2015 privind stabilirea modului de implementare, a condiţiilor specifice si a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăţi care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020,
- Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru ferme din România, cu modificările și completările ulterioare,
- Ordinul ANSVSA nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecţia animalelor de fermă,
- Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte standardele minime privind protecţia păsărilor în fermă şi în timpul transportului,
- Ordinul ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecţia găinilor ouătoare cu modificările şi completările ulterioare,
- Ordinul ANSVSA nr. 73/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind înregistrarea exploataţiilor care deţin găini ouătoare,
- Ordinul ANSVSA nr. 30/2010 pentru aprobarea Normei sanitare privind stabilirea normelor minime de protecţie a puilor destinaţi producţiei de carne.
- Ordin ANSVSA nr. 21/05.03.2018 privind condițiile de biosecuritate aplicate în exploatațiile comerciale de păsări, precum și condițiile privind mișcarea păsărilor vii și a subproduselor de la acestea.

8.2.12.3.2.4. Beneficiari

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a păsărilor, autorizate sanitar veterinar, încadrate în categoria fermierilor activi (cum sunt definiți la articolul 9 din Regulamentul (UE) nr 1307/2013).

8.2.12.3.2.5. Costuri eligibile

Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare sub-pachet pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerinţelor de bază (constituite din standardele de eco-condiţionalitate şi obligaţiile stabilite prin legislaţia comunitară şi naţională relevantă), înregistrate de beneficiari în urma asumării angajamentelor voluntare de bunăstare a păsărilor.

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale, acestea nefiind eligibile în cadrul acestei măsuri. Cheltuielile cu medicamentele, vaccinările și alte practici care conduc la creșterea beneficiului economic pentru fermierul aflat sub angajament privind bunăstarea animalelor nu sunt eligibile.

8.2.12.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Beneficiari

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a păsărilor autorizate sanitar veterinar, care își asumă voluntar angajamente în favoarea bunăstării animalelor sunt eligibile în cadrul acestui subpachet al Măsuri 14.

Plăţile pentru bunăstare păsărilor pot fi acordate în cadrul subpachetului dacă beneficiarul:

- este fermier activ (conform definiției naționale) în înțelesul art. 9 din Regulamentul (UE) nr 1307/2013,
- deţine autorizaţie sanitară veterinară pentru întreaga exploatație cu cod ANSVSA și
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice subpachetelor pentru care aplică

pe întreaga perioadă a angajamentului.

Efective de animale

Numărul maxim de cicluri de producţie eligibile în cadrul M.14 pentru categoria pui de carne este de 6,5 cicluri de producţie pe an și pentru categoria pui de curcă este de 3,7 cicluri de producţie pe an. Pentru categoriile găini ouătoare și găini de reproducţie rase grele este eligibil efectivul mediu anual.

În consecinţă, pentru categoriile pentru care eligibilitatea vizează un număr maxim de cicluri de producţie pe an, pentru a fi considerat eligibil, durata unei ciclu de producţie trebuie să fie de minim 90% din perioada de referinţă a unui ciclu de referinţă (luată în calcul în metodologia de calcul a plăţilor compensatorii), iar vârsta minimă de la care animalele sunt eligibile este de 35 zile pentru categoria pui de carne şi 71 zile pentru categoria pui de curcă.

În categoriile de păsări neeligibile se încadrează:

- păsările care nu au intrat în categorie (ex. pui zburati, tineret de înlocuire, cocoși de reproducție, etc.),
- păsările care nu au stat în exploataţie perioada minimă de eligibilitate a ciclului de producţie,
- păsările reformă, cele sacrificate de necesitate și mortalitățile,
- numărul de păsări care depăşeşte capacitatea maximă anuală a exploataţiei, inclusiv răririle (necesare pentru asigurarea densităţii pe întreaga perioadă a ciclului de producţie).

Cerinţe specifice şi acţiuni în cadrul angajamentelor propuse

Cele 3 măsuri suplimentare de bunăstare disponibile vor fi aplicate printr-o combinaţie de două subpachete (1b cu 3b sau 2b cu 3b).

- **Subpachet 1b)** - reducerea densităţii păsărilor cu 10% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

  Angajamentul constă în:

  - scăderea densității la păsări prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale, astfel încât spaţiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puţin 10%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, astfel:
    - pui de carne – 30,00 kg/mp, 35,45 kg/mp sau 38,18 kg/mp (în funcţie de densitatea practicată de crescătorii de păsări în condiţii minime),
    - găini ouătoare – 1.222 cmp/cap în sistem alternativ sau 825 cmp/cap în sistem cuști îmbunătățite,
    - găini reproducție rase grele – 22,73 kg/mp,
    - pui de curcă – masculi – 50 kg/mp şi femele – 45,45 kg/mp,
  - alte cerinţe:

- documentul care precizează densitatea practicată de crescătorii de păsări la cerinţe minime şi păstrarea evidenţelor pentru a fi prezentate autorităţii de control privind numărul maxim de păsări distribuite pe suprafaţa respectivă, numărul de păsări introduse la fiecare repopulare şi mortalităţile,
- menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea.

- **Subpachet 2b)** - reducerea densităţii păsărilor cu 15 % faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

Angajamentul constă în:

- scăderea densității la păsări prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale, astfel încât spaţiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puţin 15%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, astfel:
  - pui de carne – 28,69 kg/mp, 33,91 kg/mp sau 36,52 kg/mp (în funcţie de densitatea practicată de crescătorii de păsări în condiţii minime),
  - găini ouătoare – 1.278 cmp/cap în sistem alternativ, 862 cmp/cap în sistem cuști îmbunătățite,
  - găini reproducție rase grele – 21,74 kg/mp,
  - pui de curcă – masculi – 47,83 kg/mp şi femele – 43,48 kg/mp,
- alte cerinţe:
  - documentul care precizează densitatea practicată de crescătorii de păsări la cerinţe minime şi păstrarea evidenţelor pentru a fi prezentate autorităţii de control privind numărul maxim de păsări distribuite pe suprafaţa respectivă, numărul de păsări introduse la fiecare repopulare şi mortalităţile,
  - menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea.

- **Subpachet 3b)** - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Angajamentul constă în:

- monitorizarea zilnică de către beneficiar a nivelului noxelor şi un buletin de analiză pe an în urma monitorizării de către entităţi independente pentru ca acestea să nu depășească următoarele valori:
  - maximum 14 ppm amoniac (NH3),
  - maximum 2100 ppm CO2,
- schimbarea suplimentară a filtrelor de aer în vederea filtrării şi răcirii aerului pentru reducerea noxelor,
- beneficiarii au obligația de a ține evidența tuturor măsurătorilor efectuate prin înregistrarea zilnică a acestora într-un registru și de a păstra dovezile care să demonstreze că au fost atinse condițiile îmbunătățite.

În cadrul tuturor angajamentelor încheiate în cadrul acestui pachet, beneficiarii vor trebui să respecte standardele de eco-condiţionalitate (SMR și GAEC) aplicabile animalelor şi terenurilor agricole aparţinând fermei şi activităţilor agricole relevante desfăşurate la nivelul fermei.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil M.14 până la excluderea de la plată.

8.2.12.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În conformitate cu articolul 49(2) din Regulamentul 1305/2013, pentru M.14 nu se aplică criterii de selecție.

8.2.12.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul pentru bunăstarea animalelor are forma unei plăţi anuale fixe pe unitate vită mare (UVM) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile adiţionale suportate de fermieri. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Plata se va face în întregime către fermier.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind calculate pentru fiecare subpachet pentru un ciclu de producţie (pentru categoriile de păsări crescute în mai multe cicluri de producţie pe an - pui de carne şi pui de curcă) sau pe an (pentru categoriile de păsări pentru care se calculează efectivul mediu anual - găini ouătoare şi găini de reproducţie rase grele).

Plăţile acordate în cadrul subpachetului 1b nu se pot cumula cu cele acordate în cadrul subpachetului 2b. Plăţile acordate între un subpachet privind densitatea și subpachetul cu reducerea noxelor se pot cumula.

Angajamentele se aplică numai în combinaţie de minim 2 subpachete. Prin excepţie, în anul 2018 beneficiarii pot opta pentru aplicarea independentă a angajamentelor, caz în care, cu scopul evitării supracompensării, se va deduce o sumă echivalentă cu deducerea aplicată în cadrul subpachetului 3b (diferenţa dintre 3.0 şi 3.1, repectiv dintre 3.0 şi 3.2) pentru fiecare standard de densitate:

Pachetul b) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării păsărilor

Nr. crt	Specificare	Pui de carne		Pui de curcă		Găini ouătoare		Găini de reproducţie rase grele	
	Coeficient conversie in UVM, conform anexei II din Regulamentul (CE) nr. 808/2014(UVM/ cap)	*0,03*		*0,03*		*0,014*		*0,014*	
	Suma acordatăeuro / UVM / ciclu			euro / UVM / ciclu		euro / UVM / an		euro / UVM / an	
	pentru acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderii venituri datorate aplicării măsurilor de bunăstare a animalelor	(minim 2 desubpachete începând cu 2018)	(aplicare independentă în 2018)	(minim 2 subpachete începând cu 2018)	(aplicare independentă în 2018)	(minim 2 subpachete începând cu 2018)	(aplicare independentă în 2018)	(minim 2 subpachete începând cu 2018)	(aplicare independentă în 2018)
1.	Subpachetul 1b) – reducerea densităţii păsărilor cu 10% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări	3,19	3,11	20,34	20,08	84,41	83,66	133,73	131,98
2.	Subpachetul 2 b) reducerea	-4,79	4,67	30,51	30,13	126,62	125,50	200,60	197,98

densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări Subpachetul 3 b) – reducerea noxelor cu 30% faţă de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimate								
3.	**3.0.b) fără reducerea densității efectivului**	**-**	**1,54**	**-**	**5,11**	**-**	**14,92**	**-**	**34,98**
	3.1.b) cu reducerea densității efectivului de 10% (1b)	**1,46**		**4,85**		**14,17**		**33,23**	
	3.2.b) cu reducerea densității efectivului de 15% (2b)	**1,42**		**4,73**		**13,80**		**32,36**	

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M14 – scrisoare ICEADR - validare metodologie calcul plăţi M.14).

8.2.12.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.12.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile specifice identificate sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.12.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Măsurile generale avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a măsurii. Aspectele vizate de controalele pe teren derulate la exploataţiile de creştere a păsărilor vor fi detaliate în procedurile de implementare tehnică şi vor urmări cel puţin următoarele elemente:

Subpachet 1b) - reducerea densităţii păsărilor cu 10% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări şi **Subpachet 2b)** - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

- documente care precizeaza densitatea practicata de crescătorii de păsări,
- fişa tehnică de lot pe categorii de păsări, nr. maxim de păsări distribuite pe suprafaţa respectivă (găini ouătoare), greutate vie/suprafaţă (pui de carne, pui de curcă, găini de reproducţie),
- documente referitoare la nr. de păsări introduse la fiecare repopulare.
- schița halei cu suprafețele de cazare,
- se măsoară suprafaţa netă a spaţiilor de creştere a păsărilor (din suprafaţa cuştilor/boxelor/compartimentelor se exclude suprafaţa echipamentelor de hrănire şi adăpare pentru toate categoriile de păsări şi a cuibarelor în cazul găinilor, etc.),
- se numără păsările din cuşcă/boxă/compartiment controlat.

Subpachet 3b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

- registre privind măsurătorile zilnice şi pastrarea dovezilor care să demonstreze că au fost atinse condiţiile superioare de bunăstare,
- determinari în fiecare hală populată din cadrul exploataţiei la momentul controlului pe teren pentru măsurarea nivelului NH3 şi CO2 utilizându-se echipamente specializate - determinările se fac la nivelul capetelor păsărilor.

8.2.12.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Precizări privind evaluarea globală a măsurii se regăsesc în cadrul secţiunii specifice a măsurii.

8.2.12.3.2.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea și identificarea cerințelor naționale și a cerințelor Uniunii corespunzătoare standardelor obligatorii stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (CE) nr. 1306/2013

Comparaţie între baseline şi standardele superioare de bunăstare a animalelor care fac obiectul angajamentelor M.14 Pachetul b) Plăţi în favoarea bunăstării păsărilor

Subpachet 1 b) - reducerea densitatii păsărilor cu 10% fata de densitatea rezultata din aplicarea cerintelor minime obligatorii privind suprafata minima alocata pentru fiecare categorie de păsări

Suprafaţă disponibilă pui de carne baseline: • situaţia I: 33 kg/mp • situaţia II: 39 kg/mp • situaţia III: 42 kg/mp	Suprafaţă disponibilă pui de carne M.14: • situaţia I: 30,00 kg/mp • situaţia II: 35,45 kg/mp • situaţia III: 38,18 kg/mp
Suprafaţă disponibilă găini ouătoare baseline: • 9 găini ouătoare/mp în sistem alternativ • 750 cmp/cap - sistem cuști îmbunătățite	Suprafaţă disponibilă găini ouătoare M.14: • 1222 cmp/cap în sistem alternativ • 825 cmp/cap în sistem cuști îmbunătățite
Suprafaţă disponibilă găini reproducție rase grele baseline: • 25 kg/mp	Suprafaţă disponibilă găini reproducție rase grele M.14: • 22,73 kg/mp
Suprafaţă disponibilă pui de curcă baseline: • masculi - 55 kg/mp • femele - 50 kg/mp	Suprafaţă disponibilă pui de curcă M.14: • masculi: 50 kg/mp • femele: 45,45 kg/mp

Baza legală:

- Ordin ANSVSA nr. 30/2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne
- Ordin ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecția găinilor ouătoare, cu modificările și completările ulterioare

- Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte standardele minime privind protecţia păsărilor în fermă şi în timpul transportului.

Subpachet 2b) - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

Suprafaţă disponibilă pui de carne baseline: • situaţia I: 33 kg/mp • situaţia II: 39 kg/mp • situaţia III: 42 kg/mp	Suprafaţă disponibilă pui de carne M.14: • situaţia I – 28,69 kg/mp • situaţia II – 33,91 kg/mp • situaţia III – 36,52 kg/mp
Suprafaţă disponibilă găini ouătoare baseline: • 9 găini ouătoare/mp în sistem alternativ • 750 cmp/cap - sistem cuști îmbunătățite	Suprafaţă disponibilă găini ouătoare M.14: • 1278 cmp/cap în sistem alternativ • 862 cmp/cap în sistem cuști îmbunătățite
Suprafaţă disponibilă găini reproducție rase grele baseline: • 25 kg/mp	Suprafaţă disponibilă găini reproducție rase grele M.14: • 21,74 kg/mp
Suprafaţă disponibilă pui de curcă baseline: • masculi: 55 kg/mp • femele: 50 kg/mp	Suprafaţă disponibilă pui de curcă M.14: • masculi: 47,83 kg/mp • femele: 43,48 kg/mp

Baza legală:

- Ordin ANSVSA nr. 30/2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne
- Ordin ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecția găinilor ouătoare, cu modificările şi completările ulterioare
- Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte standardele minime privind protecţia păsărilor în fermă şi în timpul transportului.

Subpachet 3b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea in limite optime a parametrilor de microclimat

Nivelul noxelor din adăpost baseline:	Nivelul noxelor din adăpost M.14:
• 20 ppm amoniac (NH3) • 3000 ppm dioxid de carbon (CO2)	• 14 ppm amoniac (NH3) • 2100 ppm dioxid de carbon (CO2)

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabileşte standardele minime privind protecţia păsărilor în fermă şi în timpul transportului

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici/zootehnici, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 33 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat

Subpachet 1b) - reducerea densitatii păsărilor cu 10% fata de densitatea rezultata din aplicarea cerintelor minime obligatorii privind suprafata minima alocata pentru fiecare categorie de păsări şi **Subpachet 2b)** - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

Pierderile de venit prin reducerea numărului de păsări se datorează scăderii cu 10%, respectiv cu 15%, a producției totale valorificate de pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție rase grele și pui de curcă. Economiile realizate în cadrul acestui subpachet provin din reducerea consumului de furaje, achiziția de material biologic mai puțin, din reducerea costurilor cu acțiunile sanitar-veterinare și din reducerea costurilor cu utilitățile (costul cu energia electrică pentru furajarea păsărilor, costul cu alimentarea cu apă, costul cu evacuarea și transportul dejecțiilor) în urma creşterii unui număr redus de păsări.

Din motivele expuse la subpachetul 3b), în cazul aplicării independente a subpachetelor 1b) sau 2b), din valoarea plăţii rezultată pentru subpachetele de densitate a fost dedusă o sumă echivalentă cu economia estimată pentru consumul de energie utilizată pentru ventilaţie:

- 5% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 3b se deduce din plata calculată pentru 1b,
- 7,5% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 3b se deduce din plata calculată pentru 2b.

Subpachet 3b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea in limite optime a parametrilor de microclimat

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu consumul suplimentar de energie electrică şi din creşterea cheltuielilor ca urmare a schimbării cu frecvenţă crescută a filtrelor de aer pentru reducerea noxelor.

Având în vedere obligativitatea accesării mai multor subpachete simultan, acest subpachet se poate aplica numai împreună cu unul cu subpachetele de reducere a densităţii. Astfel, efortul estimat a se realiza pentru atingerea indicatorului superior de bunăstare este mai redus decât în cazul aplicării independente (scenariu luat în calcul de metodologia de calcul, pe fondul faptului că consumul suplimentar de energie cu ventilaţia reprezintă un cost variabil, fiind influenţat şi de numărul de animale, pe lângă alţi factori (umiditate, temperatură, viteza curenţilor de aer, etc.). Nici în cazul păsărilor nu există o relaţie de proporţionalitate liniară între numărul de animale şi nivelul NH3 şi CO2 din hale. Cu scopul evitării supracompensării beneficiarilor care vor aplica acest subpachet, în funcţie de subpachetul de densitate care se aplică, se propune o reducere a nivelului plăţii pentru subpachetul 3b) cu 5% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 1b) şi de 7,5% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 2b).

Tot din aceste motive, în cazul aplicării independente a subpachetului 3b) în anul 2018, plata acordată va fi la nivelul sumei integrale rezultată din metodologia de calcul.

8.2.12.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.12.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către Autoritatea de Management (AM) și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare rezultatele controalelor efectuate inclusiv în perioada de programare anterioară, așa cum prevede articolul 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

În perioada de implementare a PNDR 2014-2020, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice M.14, comune ambelor pachete, dintre care enumerăm:

- instrumente informatice neadecvate,
- perioada de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere),
- solicitări de plată incorecte,
- nedeclararea de către beneficiar a tuturor animalelor,
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la animalele aflate sub angajament,
- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul exploatației,
- nerespectarea cerinţelor specifice măsurii pentru animalele aflate sub angajament,
- boli și probleme sanitare care afectează animalele, mortalități și sacrificări de necesitate – risc sanitar,
- incidente de mediu/poluare care pot afecta animalele – risc de mediu,
- evoluţii ale pieţei care pot influenţa capacitatea fermelor beneficiare de a implementa angajamentele asumate sau care induc dificultăţi financiare cu impact în desfăşurarea activităţii fermelor,
- crearea de condiţii artificiale pentru obţinerea sprijinului.

8.2.12.4.2. Măsuri de atenuare

Măsurile avute în vedere pentru îmbunătăţirea implementării măsurii şi reducerii riscurilor legate de sprijinul acordat fermierilor care se angajează să adopte standarde de bunăstare ce depășesc standardele obligatorii relevante sunt următoarele:

- verificări administrative încrucişate cu alte baze de date externe relevante,

- încheierea unor protocoale de colaborare care să asigure schimbul de informaţii relevante sau verificări eficiente privind respectarea angajamentelor,
- elaborarea unui sistem de sancţiuni progresiv, pentru aplicarea unor reduceri proporţionale cu gradul de nerespectare al angajamentelor şi cu impactul neconformităţilor identificate,
- stabilirea unor norme detaliate în procedurile de implementare tehnică, privind recunoaşterea situaţiilor de forţă majoră si situaţii excepţionale,
- detalierea modului în care trebuie implementate angajamentele în ghidurile adresate beneficiarilor şi în formularele cererilor de plată,
- detalierea condiţiilor de eligibilitate şi a cerinţelor specifice ale angajamentelor care să asigure evitarea condiţiilor artificiale,
- stabilirea unei perioade mai scurte a angajamentelor care să asigure posibilitatea adaptării activităţii exploataţiilor în contextul evoluţiilor nefavorabile ale pieţei.

Toate operațiunile specifice angajamentelor în cadrul pachetelor și subpachetelor propuse sunt verificabile atât administrativ pe baza documentelor justificative depuse de beneficiari. cât și prin control la nivelul exploatației de animale. Verificările administrative vizează toţi beneficiarii M.14, iar verificările pe teren vizează un eşantion selectat pe baza unei analize a riscurilor. Cu scopul asigurării reprezentativităţii eşantionului de control pe teren, în funcţie de numărul de beneficiari ai fiecărui pachet şi subpachet, în situaţii care vor fi detaliate în procedurile de implementare tehnică, controalele pe teren pot viza toţi beneficiarii M.14. În cadrul controalelor pe teren, se verifică atât existenţa şi conţinutul evidențelor, registrelor şi altor înregistrări relevante, cât şi conformitatea acestora cu realitatea identificată în cadrul exploataţiilor la momentul controlului. Aspectele vizate de controalele pe teren vor urmări cel puţin elementele indicate la secţiunile specifice ale fiecărui subpachet.

8.2.12.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

Creșterea numărului de ferme în care se aplică măsuri superioare măsurilor tehnologice obligatorii și îmbunătățirea nivelului de bunăstare a animalelor conduce la atingerea obiectivului global al măsurii, respectiv de îmbunătăţire a competitivităţii producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanţul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creşterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe pieţele locale şi în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare și de îmbunătățire a mediului și a spațiului rural, și contribuie la:

- creșterea animalelor, ținându-se cont de nevoile etologice, specie, rasă, sex, vârstă și categorie de producție,
- creșterea calității produselor, a productivității și a securității alimentelor, respectiv a siguranței consumatorului,
- promovarea organizării lanţului alimentar, inclusiv procesarea si comercializarea produselor agricole şi gestionarea riscurilor în agricultură.

Totodată, acordarea unui sprijin financiar pentru respectarea unor standarde suplimentare de bunăstare în fermele de creștere a animalelor va contribui pe termen mediu și lung la educarea fermierilor și la acceptarea mai ușoară a noilor prevederi referitoare la acest domeniu de activitate de către fermierii români.

8.2.12.5. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea și identificarea cerințelor naționale și a cerințelor Uniunii corespunzătoare standardelor obligatorii stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (CE) nr. 1306/2013

Standardele obligatorii care constituie nivelul de bază, neremunerat, al angajamentelor propuse sunt prezentate în cadrul secţiunii specifice a fiecărui sub-pachet.

Cerințele minime obligatorii aferente fiecărui subpachet în parte au la bază legislația națională care transpune legislația comunitară, respectiv, regulamentele europene. Toate exploatațiile de creştere a porcilor şi păsărilor autorizate sanitar veterinar sunt obligate să respecte cerințele minime de bunăstare prevăzute de legislația națională sanitară veterinară care transpune legislația comunitară.

Suplimentar, fermierii care şi-au asumat voluntar angajamente de bunăstare superioară (M.215 a PNDR 2007-2013), respectă la acest moment (până la încheierea angajamentelor tranzitorii) cerințele superioare de bunăstare, fapt pentru care sunt compensaţi prin acordarea plăţilor care asigură acoperirea costurilor suplimentare şi/sau a pierderilor de venituri generate de aplicarea standardelor superioare în raport cu standardele minime obligatorii prevăzute de legislația relevantă (comunitară sau naţională) şi cu practicile curente (care ar fi aplicate în lipsa sprijinului acordat pentru implementarea unor standarde superioare). Astfel, la momentul activării M.14, situaţia actuală înregistrată în România este caracterizată de implementarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în majoritatea exploataţiilor comerciale, pe fondul implementării începând cu anul 2012 a M.215. Acest lucru nu s-ar fi întâmplat în lipsa unui sprijin acordat pentru asumarea unor angajamente de bunăstare care presupun aplicarea unor standarde superioare, iar aceasta este demonstrată de practicile curente ale exploataţiilor care nu au în prezent angajamente de bunăstare a animalelor în derulare, acestea aplicând standardele minime obligatorii stabilite prin cadrul legislativ relevant. Este evidentă aceasta şi prin prisma faptului că aplicarea standardelor superioare de bunăstare presupune costuri suplimentare şi/sau pierderi de venituri, iar exploataţiile comerciale potenţial eligibile în cadrul măsurii sunt orientate spre profitabilitate şi fără compensarea acestor costuri suplimentare şi/sau pierderi de venituri nu ar aplica standardele superioare de bunăstare.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor agronomici/zootehnici, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 33 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat

Metodologiile de calcul sunt validate de către un organism independent conform prevederilor art. 62(2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (Capitolul 18.2 Figura 18.2.M14 – scrisoare - validare metodologie calcul plăţi M.14).

În prima etapă a evaluării a fost realizată o comparaţie între angajamentele superioare de bunăstare a animalelor propuse pentru M.14 şi baseline constituit de nivelul minim neremunerat dat de obligaţiile prevăzute de legislaţia naţională şi comunitară specifică şi de practicile curente aplicate în exploataţiile comerciale de creştere a porcilor şi păsărilor din România. În urma analizei comparative a fiecărui standard superior cu nivelul de bază neremunerat se constată faptul că aplicarea unui angajament M.14 va conduce la generarea unor pierderi de venituri şi/sau costuri suplimentare de către fermieri. De asemenea, în cazul unor angajamente, aplicarea standardelor superioare conduce şi la înregistrarea unor economii faţă de tehnologia de creştere a animalelor în condiţii de bază. Acestea au fost evaluate în metodologia elaborată de MADR prin direcţia de specialitate.

Acţiunile identificate pentru fiecare tip de angajament şi subpachet au fost cuantificate pe baza indicatorilor de referinţă relevanţi din perspectiva costurilor implicate. Datele folosite în metodologia de calcul sunt colectate de APIA, de institutele de cercetare, de direcția de specialitate din cadrul MADR și de RICA, reflectând situația înregistrată în ultima perioadă (2012-2016 – porc, 2013-2015 – pasăre considerate perioade de referinţă în metodologia de calcul) în exploataţiile de creştere a animalelor din România. Multe din aceste date şi informaţii sunt colectate din documentele puse la dispoziţie de exploataţiile de creştere a animalelor, însă centralizarea, analiza şi sintetizarea acestora asigură reprezentativitatea şi relevanţa indicatorilor la nivel naţional. Evaluarea independentă a indicatorilor utilizaţi în metodologia de calcul a plăţilor compensatorii care vor fi acordate beneficiarilor M.14 s-a realizat de ICEADR cu scopul asigurării relevanţei, completitudinii,reprezentativităţii şi rezonabilităţii valorilor indicatorilor utilizaţi în calcule. Pentru aceasta, ICEADR a urmărit ca indicatorii sa fie calculați ca medii pentru o perioadă de referință relevantă (2012-2016 pentru sectorul de creştere a porcilor şi 2013-2015 pentru sectorul de creştere a păsărilor), care să asigure reprezentativitatea statistică și că aceștia sunt calculați pe baza datelor specifice unei ponderi suficiente din populația statistică la care se referă (porc - 64 % din producția totală de purcei, și implicit de carne de porc și 58,3 % din total scroafe din sectorul comercial; pasăre - 90% din fermele de creștere a puilor de carne, 80% din fermele de creștere a găinilor ouă consum, 100% din fermele de găini de reproducție și 80% din fermele de creștere a puilor de curcă).

Pe lângă verificarea elementelor care au fost analizate ca pierderi de venit, cheltuieli suplimentare şi/sau economii, ICEADR a verificat metodologia de calcul a fiecărui subpachet în parte, prin evaluarea corectitudinii aplicării paşilor de calcul care au condus la stabilirea valorilor plăţilor compensatorii propuse pentru M.14, pentru fiecare categorie de animale eligibile. Detalierea elementelor analizate în metodologiile de calcul a fost prezentată pentru fiecare subpachet la secţiunea specifică a celor 2 pachete propuse.

8.2.12.6. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

-

8.2.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

8.2.13.1. Temei juridic

Art. 34 din **Regulamentul (UE) nr. 1305/2013;**

Anexa I, Partea 1, secțiunea 8, pct.2, lit. (e) – 14 din **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014.**

8.2.13.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Sprijinul acordat prin măsura *Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor* are în vedere completarea măsurilor de conservare a biodiversității și a resurselor de sol pe terenuri forestiere din Fondul Forestier Național (FFN) aplicate prin sistemul actual de reglementare a gestionării pădurilor în România, prin promovarea de angajamente voluntare care să conducă la consolidarea gestionării durabile

a terenurilor forestiere, contribuind suplimentar la conservarea și creșterea biodiversității, reducerea eroziunii solului, precum și la eforturile de combatere a schimbărilor climatice.

Suprafața FFN s-a menținut la un nivel relativ constant în timp, la nivelul anului 2012 aceasta fiind de 6.529.100 ha. Ponderea cea mai mare în cadrul FFN o dețin pădurile proprietate publică a statului (50,4% din total) urmate de cele proprietate privată a persoanelor fizice și juridice (32,6%), cele proprietate a unităților administrativ-teritoriale reprezentând cca.17%. În conformitate cu prevederile legislației silvice în vigoare, administrarea FFN, indiferent de natura proprietății, trebuie să se realizeze prin ocoale silvice, constituie în baza Codului Silvic. Până la sfarşitul anului 2011 au fost autorizate și reautorizate 466 de structuri de administrare silvică din care 326 ocoale din structura Regiei Naţionale a Pădurilor Romsilva (administratorul legal al pădurilor statului) şi 140 ocoale silvice private.

Suprafețele care fac parte din FFN sunt supuse regimului silvic, reprezentat de un sistem unitar de norme tehnice silvice, economice şi juridice stricte privind amenajarea, cultura, exploatarea, protecţia și paza FFN, în scopul asigurării gestionării durabile a resurselor forestiere. Principiile de gestionare a pădurilor instituite prin normele tehnice și legislația silvică sunt în concordanță cu cele șase criterii de gestionare durabilă a pădurilor definite de Conferința Ministerială pentru Protecția Pădurilor în Europa, precum și cu cele trei principii directoare stabilite la nivel european prin noua strategie a Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier.

În conformitate cu prevederile legale în vigoare, gestionarea tuturor suprafețelor din componența FFN, trebuie să urmeze prevederile amenajamentelor silvice. Amenajamentele silvice sunt realizate în baza *Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor (OM 1673/2000)* care au în vedere promovarea a trei principii de gestionare a pădurilor, respectiv principiul continuității, principiul eficacității funcționale și principiul conservării și ameliorării biodiversității. Amenajamentul silvic trebuie să asigure organizarea şi conducerea pădurilor spre starea lor de maximă eficacitate polifuncţională, în conformitate cu multiplele obiective ecologice şi social-economice ale silviculturii, bazate pe conceptul zonării funcţionale şi promovarea conceptului sistemic în gospodărirea pădurilor. Suprafața minimă de fond forestier pentru care se întocmește un amenajament silvic este de 100 ha. Proprietarii care dețin păduri cu suprafețe mai mici de 100 ha se vor asocia în vederea îndeplinirii cerinței referitoare la suprafața minimă necesară pentru întocmirea unui amenajament silvic.

Furnizarea serviciilor ecosistemice specifice pădurilor este asigurată de zonarea funcțională (încadrarea în grupe funcționale a pădurii). În conformitate cu funcțiile prioritare, potrivit Codului Silvic, pădurile se împart în două grupe funcționale, respectiv Grupa I *Păduri cu funcţii speciale de protecţie* și Grupa II *Păduri cu funcţii de producţie şi protecţie*. Proporția pădurilor cu funcţii speciale de protecţie din suprafaţa totală a FFN este de 53,3% iar a celor cu funcţii de producţie şi protecţie de 46,7%. Pădurile încadrate în Grupa I și Grupa II funcţională sunt la rândul lor clasificate în subgrupe, respectiv categorii funcționale. Pădurile cu funcţii speciale de protecţie sunt împărțite în 5 subgrupe funcționale, respectiv păduri cu funcţii de protecţie a solului (cu 11 categorii funcționale), păduri cu funcții de protecție a apelor (cu 8 categorii funcționale), păduri cu funcții de recreere (cu 6 categorii funcționale), păduri de interes ştiinţific și de ocrotire a genofondului şi ecofondului forestier (cu 14 categorii funcționale) și păduri cu funcții de protecție contra factorilor climatici şi industriali (cu 12 categorii funcționale). Zonarea funcțională nu poate fi influențată de forma de proprietate în situațiile în care funcțiile protective sunt mai importante decât producția de lemn.

În scopul diferenţierii măsurilor de gospodărire şi a reglementării lor prin amenajamentele silvice au fost definite 6 tipuri funcţionale în care au fost grupate categoriile funcționale din cele două grupe funcționale (Grupa I și Grupa II) cu grad similar de intensitate a funcțiilor atribuite arboretelor componente. Astfel, în

cadrul Tipului I (TI) au fost incluse pădurile cu funcții speciale pentru ocrotirea naturii, pentru care, prin lege, este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau de alte produse, fără avizul Academiei Române, în cadrul Tipului II (TII), păduri cu funcții speciale de protecție situate în stațiuni grele sub raport ecologic, precum și arboretele în care nu este posibilă sau admisă recoltarea de masă lemnoasă, impunându-se numai lucrări speciale de conservare. În cadrul Tipurilor III, IV, V și VI au fost încadrate arborete în care sunt permise, după caz, toate tipurile de tratamente silvice.

Întinderea și durata procesului de regenerare a unui arboret depinde de importanța funcțiilor de protecție atribuite acelui arboret. Există o gamă largă de tratamente silvice posibil de aplicat, intensitatea intervenției în cadrul fiecărui tratament fiind diferită, cu intensitatea cea mai redusa la lucrările speciale conservare, urmate de cele care promovează regenerarea naturala pană la tratamentul tăierilor rase in suprafață de maxim 3 ha, admis pentru rășinoase si plop euramerican, respectiv tăierile în crâng la salcâm și zăvoaie.

Arborii pot fi recoltați sub formă de produse principale (se aplică tăieri al căror scop este regenerarea pădurii), produse secundare (când se aplică operațiuni culturale, în prime două treimi ale ciclului de viață), igienă (arborii uscați sau atacați de insecte, dar în limita a 1 m3/an/ha, în aceeași unitate amenajistică), produse accidentale II (similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m3/an/ha, în păduri cu vârste mai mici de 60 ani), accidentale I (similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m3/an/ha, în păduri cu vârste mai mari de 60 ani).

Deși gestionarea durabilă a FFN este asigurată prin cadrul de administrare creat în România, respectiv zonarea funcțională a pădurilor și administrarea acestora prin ocoale silvice în baza amenajamentelor silvice, caracterul intensiv al lucrărilor silvotehnice aplicate, reflectat prin numărul mare de intervenții, creează premiza afectării mediului natural al pădurii, contribuind la afectarea diversității biologice, eroziunea solului, creșterea emisiilor de GES etc.

Sprijinul acordat prin sub-măsura plăți pentru angajamente de silvo-mediu are în vedere promovarea de angajamente voluntare care depășesc cerințele obligatorii relevante prevăzute în cadrul legislației naționale în domeniul gestionării pădurilor și prevederile amenajamentelor silvice, cu scopul, în principal, de a reduce numărul de intervenții silvotehnice în pădure și de a promova aplicarea de tehnologii de exploatare a lemnului cu impact redus asupra solului (silvicultură cu impact redus).

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, se urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere. De asemenea, prin menținerea lemnului mort în pădure (arbori uscați, dar nedoborâți) pentru a se descompune lent, în detrimentul valorificării economice, se urmărește păstrarea unei mari varietăți de insecte xilofage (care se hrănesc cu lemn), care la rândul lor vor contribui la menținerea în pădure a unei populații stabile de păsări insectivore. Totodată, prin menținerea unei consistențe crescute a arboretelor, capacitatea pădurii de a contribui la reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă prin sechestrarea carbonului și adaptare la efectele schimbărilor climatice, precum și la creșterea retenției scurgerilor de suprafață (în cazul viiturilor) va fi îmbunătățită.

Sub-măsura va contribui, de asemenea, la protejarea resurselor de sol forestier, prin promovarea de tehnologii extensive de exploatare a lemnului cu impact redus al solului, respectiv utilizarea de atelaje în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, care în prezent sunt aplicate la scară largă. De asemenea, în arboretele tinere în care se execută lucrări de rărituri, folosirea atelajelor in faza de scos-apropiat, reduce frecvența și gravitatea rănirii arborilor rămași, afectând astfel calitatea arborilor de viitor.

Măsurile suplimentare de conservarea a biodiversității promovate prin sub-măsură vor contribui, totodată, la atingerea obiectivelor zonele Natura 2000 care se vor suprapune cu zonele aflate sub angajament (cca. 38.6% din suprafața FFN este inclusă în rețeaua de arii protejate Natura 2000).

În plus, față de conservarea biodiversității pe suprafețele forestiere existente, sprijinul acordat în baza acestei măsuri poate, de asemenea, contribui la creșterea impactului de mediu al măsurii de împăduriri și creare de suprafețe împăduite, prin promovarea conservării biodiversității pe suprafețele de pădure nou create.

Legătura măsurii cu nevoile identificate

Prin efectele benefice în principal asupra comeponentelor de biodiversitate și sol, măsura se adresează nevoilor de menținere a diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor forestiere (*Nevoia 012*), de susținere a unui management eficient si durabil al pădurilor (*Nevoia 013*), precum și de protecție și îmbunătățire a resurselor de sol (*Nevoia 016*).

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul unei sub-măsuri:

sM15.1 - plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție (DI):

DI 4A - *Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și în cadrul activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene*

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, măsura urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere, contribuind în acest fel la conservarea biodiversității, inclusiv pe suprafețele angajate situate în ariile naturale protejate. Activitățile forestiere care au ca rezultat perturbarea faunei sălbatice vor fi astfel limitate, asigurându-se condițiile necesare conservării elementelor de biodiversitate pe întregul lanț trofic (fluturi, insecte, în special insecte xilofage, păsări, mamifere mici și mari etc.).

DI 4C - *Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului*

Prin promovarea utilizării atelajelor în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, sprijinul are în vedere reducerea eroziunii solului, cu efecte asupra menținerii calității acestuia, precum și asupra reducerii scurgerilor de suprafață, inclusiv în cazuri extreme de formare a torenților și viiturilor

Efecte secundare:

Măsura 15 este direct programată sub domeniile de intervenție indicate anterior. În plus, este de așteptat ca măsura să contribuie indirect la obiectivele aferente domeniilor de intervenție următoare:

DI 4B - *Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrăşămintelor și a pesticidelor*

Reducerea intervențiilor silviculturale, precum și utilizarea de tehnologii de exploatare forestiere care să contribuie la reducerea eroziunii solului, vor contribui în mod secundar și la protejarea resurselor de apă, prin reducerea scurgerilor de suprafață și creșterea retenției apei în coronamentul arborilor și sol.

DI 5D - *Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi de amoniac din agricultură*

În mod secundar, prin protejarea resurselor de sol, sprijinul acordat va contribui și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din solul forestier.

FA 5E - *Promovarea sechestrării şi a conservării carbonului în agricultură şi silvicultură*

Menținerea unei consitențe crescute în arboretele din suprafețele angajate, precum și reducerea eroziunii solului prin lucrările de exploatări forestiere, vor contribui în mod secundar la creșterea nivelului de stocare a carbonului atât în sol cât și în biomasă.

Contribuția la obiectivele transversale "Mediu" și "climă"

Această măsură vizează creșterea stabilității ecosistemelor forestiere si îmbunătățirea serviciilor de mediu oferite de acestea, în acest fel contribuind direct la obiectivele transversale referitoarea la protecția mediului. Prin aplicarea pachetelor selectate se urmărește crearea unor condiții favorabile de adăpost, de refugiu şi de asigurare a surselor de hrană pentru fauna specifică ecosistemelor forestiere. De asemenea, prin promovarea creșterii volumului de lemn mort in pădurile sub angajament se asigură păstrarea unor ecosisteme forestiere sănătoase. Totodată, aplicarea măsurii va contribui la reducerea eroziunii solului, reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă, adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei.

8.2.13.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.13.3.1. 15.1 Plăți pentru angajamente de silvo-mediu

Submăsură:

- 15.1 - plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă

8.2.13.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Plățile de silvo-mediu vor fi acordate deținătorilor de terenuri forestiere din FFN care își asumă, în mod voluntar, angajamente de silvo-mediu.

Angajamentele încheiate de deținătorii de terenuri forestiere acoperă o perioadă de 5 ani de la data semnării acestora.

Plăţile de silvo-mediu cuprind doar acele angajamente care depăşesc cerinţele obligatorii relevante prevăzute de legislația națională în domeniul silvic sau dreptul intern relevant.

Cerințele specifice pachetelor propuse în cadrul sub-măsurii sunt următoarele:

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște

1. Fiecare solicitant al sprijinului financiar delimitează o zona de liniște compactă de cel puțin 20% din totalul suprafeței eligibile angajate, delimitată prin limite parcelare/subparcelare. În situaţia în care solicitantul deţine în proprietate terenuri forestiere situate în mai multe UP-uri (administrate de acelaşi ocol silvic sau de ocoale silvice diferite), delimitarea zonei de linişte compacte de minimum 20% se va asigura la nivelul fiecărei UP. Zona de linişte compactă din cadrul unei U.P. nu poate avea o suprafață mai mică de 20 ha.

In cadrul zonelor de liniște, pentru perioada de angajament, vor fi permise doar lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje si curățiri, precum și lucrări de reconstrucție ecologică care se continuă din perioada premergătoare angajamentului.

În cazul în care pe perioada de aplicare a angajamentului în cadrul zonei de liniște apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II pe o suprafata mai mica de 50%, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii. In cazul in care suprafața pe care apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II este de cel putin 50%, angajamentul se incheie fara a fi necesară rambursarea sprijinului primit anterior in cadrul angajamentului.

2. Pe suprafața din angajament care nu face obiectul constituirii zonei de liniște se pot executa lucrările prevăzute de amenajamentul silvic, avându-se în vedere ca pe perioada angajamentului să nu se intervină cu lucrări mai mult de o dată pe aceeași unitate amenajistică, cu excepția cazului în care este necesar să se efectueze lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje si curățiri. În situația in care pe suprafața unei unități amenajistice din afara zonei de liniște are loc un fenomen ce impune recoltarea de produse accidentale I sau II, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii.

3. În situația în care pentru suprafața angajată, în afara zonei de liniște, exista unități amenajistice încadrate în tipul funcțional TII, pentru care în amenajament sunt prevăzute lucrări speciale de conservare, aceste lucrări se vor aplica, cu excepția recoltării de masă lemnoasă.

Pentru aplicarea pachetului 1 se va avea în vedere ca:

- până la expirarea amenajamentului (sau în cazul în care angajamentul se întinde pe perioada a două amenajamente, până la expirarea celor două amenajamente silvice) volumul rămas de recoltat prin tăieri de conservare pe toata suprafața din angajament să fie egal cu cel puțin cinci posibilități anuale de recoltare a masei lemnoase prin tăieri de conservare prevăzute în amenajamentul / amenajamentele silvice (cumulate).

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Pachetul 2 poate fi aplicat doar în combinație cu Pachetul 1.

Fiecare solicitant al sprijinului financiar precizează unitățile amenajistice pe care urmează să efectueze rărituri cu atelaje pe toată perioada de angajament. Unitățile amenajistice selectate trebuie să se regăsească in planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri. Suma suprafețelor unităților amenajistice selectate nu poate depăși jumătate din suprafața totală a unităților

amenjistice precizate în planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri. Suprafața anuală pentru care se poate solicita sprijin este de 20% din suprafața selectată (+/-10%).

Adoptând acest pachet, solicitantul sprijinului se angajează să contracteze sau să efectueze lucrările de colectare a materialului lemnos folosind exclusiv atelaje la operațiile de adunat, scos și apropiat pe suprafața parcursa cu rărituri ce face obiectul angajamentului, până la platforma primara (punct de colectare a materialului lemnos). Lucrările de colectare trebuie să cuprindă cel puțin operația de adunat și una sau amândouă din operațiile de scos și apropiat. Distanța de colectare pentru care se solicită sprijin trebuie sa fie de minimum 100 m, iar cea maximă de 2000 m. Atelajele vor fi folosite avându-se în vedere ca volumul arborelui mediu colectat să fie de cel mult 0,3 m3.

Beneficiarii sub-măsurii 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite vor putea aplica pentru sub-măsura 15.1 Plăți pentru angajamente de silvo-mediu numai după executarea ultimei lucrări de întreținere a plantației, considerat momentul închiderii stării de masiv, prevăzută în cadrul fișei sub-măsurii 8.1.

8.2.13.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de tip compensatoriu. Sprijinul este acordat anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafaţă (hectar) şi reprezintă o compensaţie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de deținătorii de terenuri forestiere care încheie angajamente voluntare pe o perioadă de 5 ani.

8.2.13.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislaţie UE:

Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanţarea, gestionarea şi monitorizarea politicii agricole comune şi de abrogare a Regulamentelor CEE nr. 352/78, CE nr. 165/94, CE nr. 2799/98, CE nr. 814/2000, CE 1290/2005 şi CE nr. 485/2008 ale Consiliului.

Legislație Națională:

Legea nr.46/2008 *Codul silvic*, cu modificările și completările ulterioare (denumită în cadrul măsurii Codul silvic),

Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 1540 din 03.06.2011 privind *termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos,* cu modificările și completările ulterioare (denumit în cadrul măsurii Ordinul 1540/2011),

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 3814/2012 privind *neprecomptarea volumelor recoltate ca produse accidentale din pădurile zonate în tipul funcțional T II* (denumit în cadrul măsurii Ordinul 3814/2012),

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1648 din 31.10.2000 privind aprobarea *Normelor tehnice privind compoziții, scheme și tehnologii de regenerare a pădurilor și de împădurire a terenurilor degradate* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.1),

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1672 din 07.11.2000 privind aprobarea *Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.2),

Ordinul ministrul agriculturii, pădurilor, apelor şi mediului nr. 454 din 14.07.2003 privind aprobarea *Normelor tehnice pentru protecţia pădurilor şi a Îndrumărilor privind aplicarea Normelor tehnice pentru protecţia pădurilor* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.3)

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1649 din 31.10.2000 privind aprobarea *Normelor tehnice pentru îngrijirea şi conducerea arboretelor* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.4),

Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1650 din 31.10.2000 privind aprobarea *Normelor tehnice privind alegerea şi aplicarea tratamentelor* (denumite în cadrul măsurii Normele tehnice nr.5).

8.2.13.3.1.4. Beneficiari

- Proprietarii de terenuri din FFN, care pot fi:
  - proprietate privată a persoanelor fizice şi juridice
  - proprietate publică a unităţilor administrativ-teritoriale
  - proprietate privată a unităţilor administrativ-teritoriale
- Asociații ale proprietarilor de terenuri prevăzuți anterior.

8.2.13.3.1.5. Costuri eligibile

- Costurile eligibile în cadrul acestei măsuri sunt constituite din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depăşesc nivelul cerinţelor obligatorii relevante, înregistrate de deținătorii de terenuri forestiere în urma asumării angajamentelor voluntare de silvo-mediu.
- Costurile standard calculate pentru sub-măsura plăți pentru angajamente de silvo-mediu includ costuri tranzacţionale aferente elaborării dosarului tehnic și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului (5 ani) a informațiilor/documentelor necesare implementării Pachetului 1, în limita a 20% din valoarea primei compensatorii, conform prevederilor art. 34, alin. (3) al R.1305/2013.
- Costurile standard calculate pentru această submăsură nu includ costuri investiţionale.

8.2.13.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Suprafața eligibilă:

- Fac obiectul aplicării măsurii terenurile acoperite cu păduri si terenuri destinate împăduririi sau reîmpăduririi, cu excepția suprafețelor încadrate în tipul I funcțional (T I), cu condiția ca terenurile destinate împăduririi sau reîmpăduririi să nu reprezinte mai mult de 15% din suprafața angajată.
- Suprafața minimă pentru care se încheie angajamentul este de cel puțin 100 ha.
- Suprafețele care fac obiectul angajamentului trebuie identificate în format electronic.

- Suprafața trebuie să facă parte dintr-un amenajament silvic în vigoare (amenajamentul se consideră a fi în vigoare după ce a fost avizat procesul verbal al conferinței a II-a de amenajare, act ce semnifică începerea perioadei de aplicare a amenajamentului).

Beneficiari:

- Beneficiarul este deținătorul unei suprafețe de teren forestier din cadrul FFN, localizată pe teritoriul României,
- Beneficiarul se angajează să mențină angajamentul de silvo-mediu pentru o perioada de 5 ani, de la data semnării acestuia,
- Beneficiarul se angajează să respecte cerințele specifice pachetelor de silvo-mediu pentru care aplică.
- Beneficiarul trebuie sa dețină contract de administrare / prestări servicii silvice cu un ocol silvic autorizat.
- Beneficiarul trebuie să participe cu toată suprafață deținută de acesta într-o unitate de producție și/sau protecție.

8.2.13.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Principii privind stabilirea criteriilor de selecţie:

- Principiul prevalării funcțiilor de protecție: se va acorda prioritate aplicațiilor pentru care indicatorul ”ponderea pădurilor situate în tipul funcțional T II în total suprafață angajată” este mai mare.
- Principiul zonelor prioritare: se va acorda prioritate pădurilor situate în zone cu înaltă valoare naturală și care asigură servicii ecosistemice critice pentru protecția solului, a apei și a biodiversității (prioritizarea grupelor si subgrupelor functionale);
- Principiul proprietății: se va acorda prioritate solicitărilor depuse de deținătorii de pădure persoane fizice sau asociații ale acestora.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai buna utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.13.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Plată compensatorie cu o intensitate de 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard, acoperă pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate, fiind următoarele:

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște: **38 €/an/ha;**

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri: **137 €/ha/an** (pentru suprafața anuală pentru care se solicită sprijin în cadrul Pachetului 2);

În cazul pădurilor cu suprafețe de peste 500 ha, cuantumul veniturilor asigurate de valorificarea masei lemnoase recoltabile sub formă de produse principale și secundare cresc în mod progresiv, astfel ca

profitabilitatea exploatației forestiere este, de asemenea, îmbunătățită, apărând astfel riscul unei potențiale supracompensări.

Degresivitatea suportului financiar va fi aplicată pentru suprafețele mai mari de 500 ha, astfel că nivelul plăților va fi ajustat după cum urmează:

- 100 – 500 ha – 100% din valoarea plății
- 500,01 – 1000 ha – 85% din valoarea plății
- 1000,01 – 5000 ha – 65% din valoarea plății
- Peste 5000 ha – 50% din valoarea plății

8.2.13.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.13.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

În perioada de programare 2014-2020, se estimează că pot exista o serie de riscuri specifice dintre care enumerăm:

- posibila greutate în a înțelege cerințele specifice ale măsurii de către beneficiari fără sprijinul ocolului silvic care administrează pădurea,
- nerespectarea perioadei de depunere a cererilor de plată (depunerea cu întârziere),
- nedeclararea tuturor suprafețelor din cadrul exploatației agricole,
- identificarea incorectă a suprafețelor angajate atât la nivelul beneficiarului cât și al agenției de plăți,
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la suprafața aflată sub angajament,
- nerespectarea standardelor de eco-condiţionalitate la nivelul exploatației agricole,
- nerespectarea cerinţelor specifice sub-măsurii pe suprafeţele aflate sub angajament.

8.2.13.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Dintre măsurile luate pentru îmbunătăţirea implementării sub-măsurii şi reducerea riscurilor, menţionăm:

- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajament,
- promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a implementării măsurii,
- definirea de proceduri clare de control, bazate și pe sistemul administrativ aplicabil în România în domeniul silvic, transpus printr-un flux de documente administrative și un sistem de control al aplicării prevederilor legale, la care se va adăuga sistemul de administrare și control specific Agenției care va implementa măsura,
- sistemul de sancţiuni dezvoltat pentru sub-măsura plăți pentru angajamente de silvomediu va trebui să fie unul progresiv, nivelul penalităţilor aplicate beneficiarilor să fie corelat cu impactul rezultat în urma nerespectării diferitelor cerințe prevăzute în fișa măsurii.

Angajamentele asumate de către beneficiari în cadrul acestei măsuri vor fi verificate prin metode administrative şi pe teren, asigurându-se eficacitatea şi eficienţa acestora prin prevederile procedurale specifice. Verificările administrative vor viza toate angajamentele aflate în derulare, bazându-se pe informaţiile înregistrate în sistemul informatic de gestionare a cererilor de finanţare şi pe verificări încrucişate cu alte baze de date relevante (inclusiv IACS şi LPIS). Verificările pe teren vor fi făcute

asigurându-se reprezentativitatea şi nivelul adecvat al eşantioanelor de control raportate la angajamentele eligibile, prin verificări vizuale şi documentare care să confirme respectarea cerinţelor. Angajamentele selecționate pentru control la fața locului vor fi verificate în momentul în care pot fi verificate cele mai multe dintre cerințele și standardele pentru scopurile selectate de control.

Manualele de proceduri aferente etapelor fluxului procedural (promovarea măsurilor şi informarea beneficiarilor, depunerea şi administrarea cererilor de plată, analiza de risc şi eşantionarea, controlul pe teren şi supracontrolul, autorizarea plăţilor, monitorizarea şi raportarea) vor fi elaborate de Agenţia de Plăţi (sau o altă entitate delegată dacă este cazul) şi avizate de Autoritatea de Management, înaintea aprobării la nivelul Ministerului.

Verificarea și control măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex-ante realizate de către AM și Agențiile de Plăți, evaluare care ia în considerare rezultatele controalelor efectuate inclusiv în perioada de programare anterioară în cadrul unor măsuri similare, așa cum prevede articolul 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

Pentru crearea premiselor necesare atingerii obiectivelor stabilite în cadrul priorităților vizate, va fi dezvoltat un cadru instituţional adecvat, inclusiv delegarea anumitor funcţii privind implementarea tehnică către instituții care dețin expertiză tehnică specifică, precum şi proceduri de lucru pentru activităţile de gestiune şi control pe întreg fluxul procedural.

8.2.13.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agențiile de Plăți pe baza experienţei din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

Verificabilitatea și controlul măsurii va fi asigurată prin prisma pregătirii profesionale cât și a îmbunătățirii continue a procedurilor de lucru la nivelul agențiilor responsabile cu implementarea măsurii, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene. În vederea asigurării expetizei tehnice necesare asigurării unor verificări eficiente, pot fi încheiate acorduri de delegare ale unor funcţii specifice sau protocoale de colaborare cu instituţiile specializate.

8.2.13.3.1.10. Informații suplimentare specifice operațiunii

Definirea și justificarea dimensiunii exploatației peste care sprijinul va fi condiționat de prezentarea unui plan de gestionare a pădurilor sau a unui instrument echivalent

În România întocmirea amenajamentelor silvice este obligatorie pentru orice categorie de proprietar, indiferent de suprafața de fond forestier deținută. Toți beneficiarii măsurii trebuie să demonstreze că există amenajamente silvice în vigoare pe toată perioada angajamentului și pe toată suprafața angajată.

Definirea unui „instrument echivalent”

Nu se aplică.

Identificarea cerințelor obligatorii corespunzătoare stabilite de către legea națională a pădurilor sau a altor dispoziții relevante din legislația națională.

Fondul forestier naţional este supus regimului silvic (art.6 alin. (1) din *Codul silvic*). Respectarea regimului silvic este obligatorie pentru toţi deţinătorii de fond forestier (art.17 alin. (1) din *Codul silvic*). Codul silvic, legislația silvică subsecventă, precum și sistemul de norme tehnice silvice, economice şi juridice care alcătuiesc regimul silvic cuprind **cerințele obligatorii relevante** prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant.

Legislație cu relevanță pentru cele două pachete:

Implementarea **pachetului 1** din cadrul sub-măsurii plăți pentru angajamente de silvomediu are în vedere renunțarea la recoltarea de lemn din tăieri de igienă și tăieri de conservare pe perioadele și suprafețele specificate de fișa măsurii.

In practica curentă, bazata pe legislația națională, sunt aplicate o serie de lucrări, printre care relevante pentru măsura 15, pachetul 1, sunt:

-Tăieri de igienă, care se prevăd a se executa anual în toate arboretele care nu se vor parcurge cu lucrări de rărituri, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare. Volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1m3/an/ha.

-Rărituri, care se prevad a se executa cu o periodicitate medie de 5-7 ani. În intervalul dintre intervenții se pot executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale (maxim 1m3/an/ha).

-Tăieri de conservare, care se execută în arboretele încadrate în TII cu o periodicitate medie de 7-10 ani, iar indicele de recoltare variază în funcție de starea fiecărui arboret, extragerile care depășesc 10% din volumul total al arboretului necesitând o justificare temeinică.

-Taieri de regenerare, care se prevăd a fi executate în arboretele încadrate în TIII – TVI funcționale. De regulă se prevăd 1 sau 2 intervenții pe deceniu. În intervalul dintre intervenții se pot executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale.

În cadrul angajamentului cele 4 tipuri de lucrari precizate mai sus sunt interzise pe toată perioada și pe toată suprafața zonei de liniște. In restul suprafeței angajate (până la 80%) sunt interzise toate cele patru tipuri de lucrări pe o perioadă de patru ani, cu excepția tăierilor de conservare care sunt interzise pe toată perioada angajamentului.

Pierderile de venit se referă la volumul de lemn aferent produselor de igienă care nu se recoltează pe o perioadă de cinci ani în zona de liniște și patru ani în restul suprafeței angajate de pe unitățile amenajistice pe care sunt planificate lucrări de rărituri și tăieri de igienă, precum și cel aferent produselor rezultate din tăieri de conservare pe o perioadă de cinci ani pe toată suprafața angajată planificată cu astfel de lucrări.

Pierderea de masă lemnoasă a fost echivalată cu volumele care ar fi putut fi recoltate sub forma celor două tipuri de produse (produse de igienă, aferente lucrărilor de rărituri și tăieri de igienă și produse rezultate din tăierile de conservare) pe perioada angajamentului, iar pierderea cantitativă finală este media pierderilor corespunzătoare.

Pachetul 2 urmărește promovarea practicilor de efectuare a lucrărilor de rărituri cu atelaje în detrimentul mijloacelor mecanizate, care reprezintă practica curentă, urmărindu-se totodată respectarea legislației silvice relevante.

O descriere mai detaliată a cerințelor obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant și a practicilor uzuale specifice fiecărei cerințe de management este prezentată în cadrul capitolului ”Informații suplimentare specifice măsurii”.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat

Vezi descrierea metodologiei de la capitolul corespondent la măsurii.

8.2.13.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.13.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 15.1.

8.2.13.4.2. Măsuri de atenuare

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 15.1.

8.2.13.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 15.1.

8.2.13.5. Informații suplimentare specifice măsurii

Definirea și justificarea dimensiunii exploatației peste care sprijinul va fi condiționat de prezentarea unui plan de gestionare a pădurilor sau a unui instrument echivalent

A se vedea descrierea capitolului similar de la sub-măsura 15.1.

Definirea unui „instrument echivalent”

Nu se aplică.

Identificarea cerințelor obligatorii corespunzătoare stabilite de către legea națională a pădurilor sau a altor dispoziții relevante din legislația națională.

Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant și a practicilor uzuale specifice fiecărei cerințe de management aplicabile sub-măsurii 15.1:

<u>Pachetul 1 - Asigurarea de zone de liniște</u>

Angajament (P) :

- (a) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de igienă în toate arboretele care nu se vor parcurge cu lucrări de rărituri, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare.
    - *Practici uzuale relevante:* În arboretele în care nu sunt planificate prin amenajamentele silvice lucrări de rărituri, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare se executa tăieri de igienă (volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1m3/an/ha).
    - *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant:* Amenajamentul silvic prevede pentru fiecare unitate amenajistică lucrările silvice ce se pot executa pe perioada de aplicabilitate a acestuia (5/10 ani). (art.19 din Codul silvic - „modul de gestionare a fondului forestier național se reglementează prin amenajamente silvice").
- (b) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de igienă executate în arboretele parcurse cu lucrări de rărituri.
    - *Practici uzuale relevante:* Lucrările de rărituri se prevăd a se executa cu o periodicitate medie de 5-7 ani. În anii în care nu sunt executate lucrări de rărituri se executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale (volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1m3/an/ha).
    - *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant:* A se vedea cerințele prezentate la angajamentul (a)
- (c) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de conservare prevăzute în amenajamentul silvic.
    - *Practici uzuale relevante:* Tăierile de conservare se execută în conformitate cu prevederile amenajamentului silvic. În urma aplicării tăierilor de conservare se recoltează, pe perioada de aplicabilitate a amenajamentului, un volum de lemn care, de regulă, nu depășește 10% din volumul total al arboretului.
    - *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant:* A se vedea cerințele prezentate la angajamentul (a)

Pachetul 2 - Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Angajament:

- (a) Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri.
    - *Practici uzuale relevante:* În practica curentă, lucrările de rărituri se realizează, în mod preponderent, cu mijloace mecanizate.
    - *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant:* Amenajamentul silvic prevede pentru fiecare unitate amenajistică lucrările silvice ce se pot executa pe perioada de aplicabilitate a acestuia (5/10 ani). (art.19 din Codul silvic - „modul de gestionare a fondului forestier național se reglementează prin amenajamente silvice"). Lucrările de exploatare a masei lemnoase, inclusiv lucrările de rărituri, sunt executate în conformitate cu legislația silvică aplicabilă, în principal Ordinul 1540/2011.

Descrierea metodologiei, precum și a ipotezelor și a parametrilor, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, relevante pentru fiecare tip particular de angajament utilizat ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venituri care rezultă din angajamentul asumat

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate în cadrul acestei submăsuri a fost realizată prin expertiza Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS).

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște:

Implementarea pachetului 1 din cadrul sub-măsurii plăți pentru angajamente de silvomediu are în vedere renunțarea la recoltarea de lemn din tăieri de igienă și tăieri de conservare pe perioadele și suprafețele specificate de fișa măsurii. Executarea lucrărilor de igienă și a celor de conservare, în conformitate cu cerințele obligatorii relevante, reprezintă practica normală.

Pentru calculul pierderilor de venit în cadrul pachetului 1 s-au utilizat date dintr-un eșantion stratificat de 139 amenajamente silvice, realizate pentru pădurilor din FFN proprietate privată a persoanelor fizice, juridice, fizice indiviză si publică/privată a unităților administrativ teritoriale, reprezentative din punct de vedere silvicultural pentru zonele de câmpie, deal și munte, s-au extras suprafețele cu volumele aferente care urmează a se recolta, pe care au fost planificate *răriturii **(R)***, *tăieri de conservare **(TC)*** și *tăieri de igienă **(TI)*** (pentru definiții ale termenilor a se vedea capitolul ”Other important remarks relevant to understand and implement the measure”).

Cantitățile recoltabile se referă la deceniu, și volumele recoltabile anual s-au estimat ca fiind 1/10 din volumul recoltabil pe deceniu (respectând principiul egalității recoltelor, stipulat în *Codul Silvic*).

Pierderile de venit se referă la volumul de lemn aferent **produselor de igienă** care nu se recoltează pe perioada și de pe unitățile amenajistice din suprafața angajată.

Pierderea de masă lemnoasă a fost echivalată cu volumele care ar fi putut fi recoltate sub forma celor două tipuri de produse (**produse de igienă**, aferente ***R*** și ***TI*** și **produse** rezultate din ***TC***) pe perioada angajamentului, iar pierderea cantitativă finală este media pierderilor corespunzătoare pentru patru, respectiv cinci ani. Pierderea corespunzătoare unei perioade de restricționare a tăierilor pe 4 ani se aplică suprafețelor situate în afara zonei de liniște, cu excepția suprafețelor încadrate în TII. Pierderea corespunzătoare unei perioade de restricționare a tăierilor pe 5 ani se aplică suprafețelor situate în zona de liniște și suprafețelor încadrate în TII din afara zonei de liniște.

Având în vedere că nu există studii de specialitate care să cuantifice proporția volumului de masă lemnoasă ce se depreciază în timp, s-au utilizat două ipoteze de lucru. Astfel, lemnul sub forma produselor de igienă, fiind rezultatul unui proces natural de eliminare, s-a considerat că se depreciază într-un an sau în anul al-2-lea. Ca urmare, au fost realizate două variante de calcul, pe baza celor două ipoteze de lucru:

- Varianta 1 – volumul de lemn aferent produselor de igienă din ultimul an de angajament se consideră a fi pierdut;
- Varianta 2 - volumul de lemn aferent produselor de igienă din ultimul an de angajament nu se consideră a fi pierdut, acesta putând fi valorificat în anul imediat încheierii angajamentului;

Valoarea pierderilor de venit a fost calculată pe baza prețului mediu al lemnului calculat în anul 2013 și actualizat pentru anul 2016, și a volumului de masă lemnoasă ce constituie pierderea, calculat după cum a fost descris mai sus. Prețul mediu al lemnului utilizat este calculat la nivel național o dată pe an sau, după caz, o dată la mai mulți ani, de către Departamentul Pădurilor din cadrul Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului.

Pierderea de venit medie pe fiecare din cei 5 ani de aplicare a angajamentului de silvomediu este dată de produsul dintre pierderea cantitativă medie aferentă suprafeței angajate și prețul mediu al lemnului.

Valoarea astfel obținută este de **32,21 €/ha/an**, reprezentând media celor două variante de lucru prezentate mai sus. La această valoare se adaugă valoarea costurilor tranzacționale necesare implementării angajamentului, în valoare de **5,69 €/ha/an**, valoare determinată de ICAS prin asimilarea lucrărilor de elaborare a dosarului tehnic (inclusiv costurile cu realizarea hărților în format electronic) și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului a informațiilor/documentelor necesare implementării pachetului 1, cu cele aferente lucrărilor de amenajare a pădurilor (activitate prin care sunt elaborate amenajamentele silvice). Ca urmare, valoarea totală a plății compensatorii aferentă pachetului 1 este de 37,9 €/ha/an, respectiv, prin rotunjire de **38 €/ha/an.**

Costurile tranzacționale respectă limita de 20% din valoarea primei compensatorii, conform prevederilor art. 34, alin. (3) al R.1305/2013.

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Implementare pachetului 2 urmărește promovarea practicilor de efectuare a lucrărilor de rărituri cu atelaje în detrimentul mijloacelor mecanizate. Executarea lucrărilor de rărituri cu mijloace mecanizate este metoda cel mai des utilizată în practică, aplicată în conformitate cu cerințele obligatorii relevante.

Pentru calculul costurilor suplimentare generate de utilizarea atelajelor la executarea lucrărilor de rărituri au fost calculate, utilizând valori disponibile la nivelul anului 2014, respectiv actualizate pentru anul 2017, costurile lucrărilor de colectare a lemnului rezultat din rărituri în două scenarii: folosind tractor dotat pentru lucrări de exploatare, respectiv atelaje. Pentru calcul au fost utilizate valorile din *Normele de timp și producție unificate pentru lucrări din silvicultură* (Publicată de Regia Națională a Pădurilor, 1997). Astfel, pentru cele două scenarii, în condiții medii din punct de vedere al pantei, condițiilor de sol și distanței de colectare, s-au utilizat următoarele elemente de cheltuială: 1) manoperă, asigurări și protecție socială; 2) carburanți și lubrefianți, respectiv hrana animalelor de tracțiune; 3) întreținerea și funcționarea mijloacelor de exploatare folosite; 4) cheltuieli de amortizare.

Suprafața fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice, juridice, fizice indivize și publică/privată a unităților administrative teritoriale, formată din proprietăți mai mari de 100 ha, și care poate face obiectul finanțării prin această submăsură este de 2.525.000 ha.

Din datele extrase din amenajamentele silvice aferente bazei de date utilizată în cadrul studiului, ponderea suprafețelor parcurse cu rărituri este de 26,15% din suprafața FFN. Din aceleași date, rezultă volumul mediu de masă lemnoasă prevăzut a fi recoltat din rărituri. Prin înmulțirea costului suplimentar al recoltării lemnului rezultat din rărituri prin utilizarea atelajelor cu volumul mediu de masă lemnoasă prevăzut a fi recoltat în urma execuției răriturilor s-a obținut valoarea plății compensaorii ce se acordă beneficiarilor Pachetului 2, respectiv 103 €/ha/an conform studiului elaborat în anul 2014 și **138 €/ha/an** conform actualizării studiului în anul 2017 (pentru suprafața anuală pentru care se solicită sprijin în cadrul Pachetului 2).

Plăţile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard, acoperă integral pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

În cadrul capitolului 18 este prezentat documentul emis de organismul independent care certifică calculele costurilor standard, în conformitate cu prevederile art. 62 din Regulamentul (UE) 1305/2013.

8.2.13.6. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Beneficiarii măsurii trebuie să respecte la nivelul întregii exploatații agricole standardele de eco-condiționalitate stabilite în temeiul titlului VI capitolul I din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, prevăzute în legislaţia naţională.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri pentru a asigura ajustarea acestora în cazul modificării cerințelor obligatorii pe care angajamentele trebuie să le depășească.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei măsuri, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura ajustarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare.

În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Angajamentele aflate în derulare pentru plăți pentru angajamente de silvomediu se pot transforma într-un alt angajament prevăzut de măsurile PNDR 2014-2020, în cursul perioadei de îndeplinire a respectivului angajament, cu condiția respectării următoarelor condiții:

- conversia prezintă avantaje importante în domeniul mediului,
- angajamentul existent este consolidat în mod substanțial.

În cazul transformării angajamentelor, se încheie un nou angajament pentru toată perioada specificată de măsura aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, este posibilă adaptarea angajamentelor aflate în derulare pentru plăți pentru angajamente de silvomediu, cu condiţia ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

Regulile detaliate privind transformarea şi adaptarea angajamentelor vor fi stabilite prin norme naţionale.

Definițiile termenilor utilizați în cadrul măsurii:

Amenajamentul silvic reprezintă documentul de bază în gestionarea pădurilor, întocmit pe o perioadă de 10 (5) ani și aprobat de autoritatea care răspunde pentru silvicultură

Unitatea de producţie şi/sau protecţie reprezintă suprafaţa de fond forestier pentru care se elaborează un amenajament silvic

Unitatea amenajistică (subparcelă) este unitatea teritorială elementară pentru studiul arboretelor și pentru planificarea și executarea lucrărilor silvice

Posibilitate, reprezintă volumul de lemn ce poate fi recoltat dintr-o pădure, în baza amenajamentului silvic, pe perioada de aplicare a acestuia

Tăierile de conservare (TC) cuprind lucrările prin care sunt promovate nucleele existente de regenerare naturală, prin efectuarea de extracții de intensitate redusă

Tăierile de regenerare se referă la gama de tratamente silvice aplicate pe terenurile forestiere, reprezentând un sistem de măsuri biotehnice prin care se pregătește și se realizează, în cadrul unui regim dat, trecerea arboretelor și a pădurii de la o generație la alta

Produsele de igienă sunt rezultate din procesul normal de eliminare naturală

Răriturile (R) reprezintă lucrări care se efectuează periodic în arborete tinere, prin care se reduce numărul de exemplare la unitatea de suprafaţă, în scopul ameliorării structurii, creşterii şi calităţii arboretelor

Atelajul este compus din animale de tracțiune (cai sau boi) și harnașamentul aferent, utilizat pentru colectarea lemnului exploatat

Colectarea lemnului reprezintă partea procesului tehnologic în care lemnul este deplasat de la cioată până în platforma primară aflată lângă o cale permanentă de transport. Această deplasare se face, într-o primă etapă, pe trasee neamenajate, fiind continuată, în etapa următoare, pe trasee amenajate denumite căi de colectare

Adunatul este prima etapă din cadrul procesului de colectare caracterizată prin deplasarea fiecărei piese pe un traseu propriu, pe distanţe scurte, de la locul de doborâre până la locurile de concentrare a materialului lemnos

Scosul lemnului este o operaţie necesară în unele situaţii, atunci când tasoanele formate prin adunat nu se găsesc în raza de acţiune a mijloacelor principale de colectare şi constă în deplasarea materialului lemnos din aceste tasoane până la următoarele confluenţe

Apropiatul lemnului reprezintă operaţia de deplasare a sarcinilor din tasoanele formate prin adunat şi/sau scos până în platforma primară ce se află lângă o instalaţie permanentă de transport. Se utilizează o anumită cale de apropiat amenajată corespunzător condiţiilor impuse de mijloacele tehnice cu care se realizează deplasarea materialului lemnos

8.2.14. M16 - Cooperare (articolul 35)

8.2.14.1. Temei juridic

Articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Articolul 11 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei

8.2.14.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Conform analizei SWOT, analizei nevoilor și Acordului de parteneriat, în cadrul acestei măsuri, se acordă sprijin financiar pentru a facilita cooperarea între actorii implicați în dezvoltarea rurală, pentru a-i ajuta să depășească și să aplaneze problemele tipice de natura socio-economică legate de dezvoltarea afacerilor și de asigurarea de servicii în zonele rurale sau provocările legate de mediu. Cooperarea va ajuta la abordarea

dezavantajelor legate de nivelul foarte mare de fragmentare din sectorul agricol din România, cu o pondere foarte mare a fermelor mici, și va promova entitățile care colaborează pentru identificarea unor soluții noi și economii de scară.

Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) reprezintă o nouă abordare pentru promovarea inovării în agricultura europeană, în Statele Membre ale UE. În principiu, inovarea vizează crearea legăturii între știință și practică, în special prin proiecte derulate de grupurile operaționale (GO), dar și prin activități de interconectare. Conceptul încurajează eforturile de colaborare pentru realizarea de sinergii și de valoare adăugată la nivelul UE, pe baza politicilor existente, în special pe baza politicii de dezvoltare rurală și a politicii de cercetare și inovare a UE, Orizont 2020.

Produsele, practicile și procesele noi reprezintă principalele motoare pentru inovare și pentru diversificarea activităților agricole, precum și pentru îmbunătățirea competitivității economiei rurale. Analiza SWOT evidențiază existența unei lipse reale a factorilor componenți ai "culturii inovatoare" care să stimuleze astfel de rezultate în spațiul rural al României. Această situație generează un efect negativ asupra valorii adăugate și asupra viabilității afacerilor din spațiul rural, și în mod implicit, asupra nivelului de competitivitate al acestora în comparație cu nivelul existent în zona urbană.

Printre exemplele care evidențiază impactul negativ al acestei situații se numără: o gamă limitată de produse agro-alimentare recunoscute la nivel european, un nivel mai scăzut al productivității la nivelul fermelor și al sectorului de procesare, precum și al activităților de diversificare și de marketing. În plus, o mare pondere din produsele agricole exportate reprezintă produse neprocesate sau procesate primar, cu un nivel scăzut de prelucrare, generat de neutilizarea unor tehnologii și idei noi.

Inovarea poate fi încurajată și creată în diferite moduri: se poate realiza prin transfer de bune practici sau prin adaptarea tehnologiilor aplicate în alte țări, pe alte piețe sau în alte sectoare. În alte situații, inovarea se poate baza pe idei complet noi și pe cele mai moderne tehnici de cercetare. Proiectele pilot, dezvoltarea de metode de producție noi și furnizarea de servicii reprezintă modalități practice prin care se poate îmbunătăți procesul de dezvoltare socio-economică a spațiului rural.

Sprijinul financiar din cadrul măsurii va viza crearea și funcționarea GO înființate de actorii din mediul rural, precum: fermieri, cercetători, consultanți, întreprinderi sau ONG-uri - cu scopul specific de a întreprinde în comun un proiect de dezvoltare-inovare prin care să se adreseze probleme specifice și să se valorifice oportunități din sectorul agro-alimentar și forestier. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care generează beneficii directe pentru partenerii din GO și, implicit, pentru economia locală și/sau pentru condițiile de mediu și sociale în zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri în contextul STP are rolul de a facilita cooperarea între actorii din sectorul pomicol, dar și între aceștia și alți actori care contribuie la realizarea obiectivelor și priorităților politicii de dezvoltare rurală a UE, pentru a-i ajuta să depășească problemele specifice sectorului.

Formarea grupurilor operaționale, dezvoltarea de proiecte-pilot, de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol poate aborda problemele structurale ale pomiculturii din România (exploatații de dimensiuni mici și fragmentarea exploatațiilor, număr foarte mare de exploatații mici, etc.), efectele schimbărilor climatice, dar și nivelul redus de adaptare la cerințele pieței, prin implementarea unor soluții inovatoare care să sprijine nevoile specifice ale sectorului (de ex.: atenuarea și adaptarea la efectele

schimbărilor climatice, dezvoltarea de soiuri rezistente la secetă și care consumă mai puțină apă, material săditor adaptat la condițiile pedoclimatice locale, etc.)

De asemenea, utilizarea de tehnologii inovatoare este reflectată în efectele socio-economice și de mediu, cum ar fi: creșterea producției, reducerea consumului de combustibil, îmbunătățirea condițiilor de lucru ale fermierilor, menținerea structurii solului, conservarea și îmbunătățirea caracteristicilor solului, scădere semnificativă a riscului de eroziune, creșterea rezervei de apă din sol, etc.

Pentru a răspunde nevoilor din sectoarele agricol și forestier, inclusiv cel pomicol (ca de exemplu, absența produselor cu o valoare adaugată ridicată, dimensiunea redusă a exploatațiilor agricole, lipsa inovației și decalajele tehnologice, etc) în cadrul submăsurilor 16.1. și 16.1a se va acorda prioritate proiectelor Grupurilor Operaționale (GO) care își propun obținerea de produse de înaltă calitate și promovarea de noi tehnologii, ce se încadrează în sectoarele și temele prioritare din Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 și Strategia Națională pentru Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau Strategia pentru cercetare-dezvoltare-inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030 și GO care au în componență forme asociative (grupuri de producători sau cooperative).

Conform analizei SWOT, lanțurile alimentare locale din România trebuie consolidate și diversificate. Acestea trebuie să fie mai bine organizate și concentrate pe calitate, siguranță alimentară și pe continuitatea aprovizionării. Pentru a putea răspunde preferințelor consumatorilor și pentru o mai bună integrare pe piață a micilor producători, nivelul de profesionalism trebuie sporit, iar activitățile de promovare trebuie îmbunătățite.

Prin cooperare, micii producători pot identifica noi modalităţi de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii şi de atragere a unor noi categorii de consumatori.

De asemenea, pot fi dezvoltate legăturile dintre sectorul agro-alimentar și turistic, prin aprovizionarea cu produse alimentare locale.

Comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte și prin piețe locale trebuie să devină o componentă importantă a sectorului agroalimentar din România. Pentru o mare parte dintre micii fermieri, vânzarea directă a produselor proaspete ar putea reprezenta o sursă importantă de venit.

Sprijinul pentru crearea de lanțuri scurte de aprovizionare este necesar în ceea ce privește deschiderea oportunităților de piață pentru fermierii care sunt activi în sectorul pomicol, prin promovarea și vânzarea de produse aproape de sursa lor de producție, fie individual, fie în comun.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la înființarea de lanțuri scurte de aprovizionare prin promovarea cooperării în sectorul agro-alimentar inclusiv în sectorul pomicol, dar și cooperarea dintre producători, procesatori, comercianți, și restaurante, unități de cazare, instituții de învățământ, autorități publice și alți consumatori.

Pentru a răspunde nevoilor sectorului agricol, inclusiv din sectorul pomicol (ca de exemplu, lipsa produselor cu valoare adăugată înaltă, dimensiunea redusă a exploatațiilor agricole, etc) în cadrul submăsurilor 16.4 și 16.4a se va acorda prioritate proiectelor ce promovează produsele de înaltă calitate, piețele locale promovate de parteneriate adecvate, pe baza obiectivelor din proiecte.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul în cadrul acestei măsuri va contribui la abordarea următoarelor nevoi: Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor (001), Adaptarea activităților de cercetare și rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor (003), Modernizarea sectorului de procesare agroalimentară și adaptarea acestuia la standardele UE (005), Lanțuri alimentare integrate (009), Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere (012), Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă (015), Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol (016), Adaptarea la efectele schimbărilor climatice (017), Nivel scăzut de gaze cu efect de seră (GES) din agricultură și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon (018), Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural (024) identificate în cadrul secțiunii 4.2 a programului.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri în contextul STP va contribui la abordarea nevoilor: Ferme pomicole competitive (02), Produse cu valoare adăugată mare și locuri de muncă în zonele pomicole (03), Grupuri de producători și cooperarea funcţională a fermierilor și părților interesate din sectorul pomicol (04), Activități de cercetare-dezvoltare-inovare adaptate la nevoile sectorului și un sector pomicol adaptat la schimbările climatice (05), identificate în secţiunea 4.2 a STP.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a patru sub-măsuri:

- sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii, 16.1,
- sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii (sectorul pomicol), 16.1a
- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale, 16.4,
- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale (sectorul pomicol), 16.4a

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție

DI 1A: *Încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale*

Sprijinul acordat prin sub-măsurile 16.1 și 16.1a va contribui la promovarea inovării și cooperării în sectoarele agroalimentar și forestier, inclusiv în sectorul pomicol, prin dezvoltarea de proiecte-pilot și de noi produse, practici și tehnologii.

Sprijinul acordat prin sub-măsurile 16.4 și 16.4a pentru cooperarea dintre actori în sectorul agro-alimentar, inclusiv din sectorul pomicol, cu scopul de a comercializa produsele din lanțurile scurte de aprovizionare va facilita utilizarea metodelor inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor categorii noi de consumatori.

DI 1B: *Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producţia alimentară şi silvicultură, pe de o parte, cercetare şi inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului şi al unei performanţe de mediu îmbunătăţite*

Înființarea Grupurilor Operaționale în cadrul submăsurilor 16.1și 16.1a va facilita cooperarea dintre fermieri, organismele de cercetare, universități, consultanți și alți actori relevanți din sectoarele agroalimentar și forestier pentru creșterea gradului de inovare din aceste sectoare și adaptarea rezultatelor cercetării la nevoile sectoriale.

Sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor 16.4 și 16.4a va încuraja utilizarea de noi procese și tehnologii în sectorul agro-alimentar, conducând la creșterea gradului de inovare din sector.

DI 3A: *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale*

Dezvoltarea de proiecte-pilot, produse, noi practici și tehnologii în cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1a va conduce la creșterea valorii adăugate a produselor agroalimentare și forestiere și la consolidarea rolului fermierilor și silvicultorilor în lanţul de aprovizionare.

Cooperarea dintre fermieri și alți actori în scopul dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și piețe locale sprijinite în cadrul sub-măsurilor 16.4 și 16.4a poate conduce la creșterea competitivității, a valorii adăugate a produselor și la consolidarea rolului fermierilor în lanţul de aprovizionare, influențând pozitiv viabilitatea generală a exploataţiilor pomicole.

Efecte secundare:

Sub-măsurile 16.1, 16.1a, 16.4 și 16.4a sunt programate direct în cadrul domeniilor de intervenție indicate mai sus. În plus, se estimează că sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor va contribui indirect la obiectivele domeniului de intervenție 2A prin dezvoltarea unor produse noi și altor proiecte care pot conduce la reducerea costurilor, creșterea randamentelor, etc.

Sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor va contribui indirect și la obiectivele domeniilor de intervenție 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D și 5E prin dezvoltarea de procese și tehnici noi care pot avea un impact benefic asupra mediului (de ex. prin reducerea utilizării de îngrășăminte, creșterea cantității de apă din sol, conservarea cantității de carbon din sol, prevenirea eroziunii solului, reducerea consumului de apă, etc.) sau prin proiecte care facilitează utilizarea surselor regenerabile de energie în agricultură și industria alimentară (de ex. utilizarea deșeurilor create la nivelul fermei pentru a obține biogaz sau energie termică sau orice alt mod inovator de a obține energie curată).

Contribuția la obiectivele transversale

Mediul și schimbările climatice

Operațiunile sprijinite pot deasemenea devein, un pilon important pentru adaptarea sectorului agricol la schimbările climatice, oferind totodată soluții eficiente și inovative cum ar fi soiuri rezistente la secetă, tehnici si sisteme cu un număr limitat de intervenții asupra solului, contribuind astfel la reducerea pierderilor de apă și a degradării solului și la conservarea și promovarea patrimoniului genetic local.

De asemenea, comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte și prin piețe locale poate avea efecte pozitive asupra mediului și climei prin reducerea consumului de energie și, implicit, a emisiilor de GES.

Inovare

Acțiunile desfășurate prin această măsură au un rol extrem de important în cadrul Programului Naţional de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 deoarece acestea sprijină **Inovarea** şi facilitează dezvoltarea, folosirea şi transferul de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăţi un anumit sistem de producție, produs, serviciu.

Totodată, prin cooperare, micii producători, inclusiv cei din sectorul pomicol, pot identifica modalităţi inovatoare de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii şi de atragere a unor noi categorii de consumatori.

Activitățile de dezvoltare-inovare ar permite fermierilor să capitalizeze în comun produsele obținute, să-și adapteze producția la cerințele pieței, să aibă un acces mai bun la inputuri, echipamente, credite și piață, să-și optimizeze costurile de producție, să creeze lanțuri scurte de aprovizionare și să facă față diferitelor provocări de pe piață.

8.2.14.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili şi, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.14.3.1. 16.1 Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse

Submăsură:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiecte-pilot și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

8.2.14.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul de a realiza, în comun, un proiect de dezvoltare-inovare nou prin care să se adreseze anumite probleme specifice și să se valorifice oportunitățile existente în sectoarele agro-alimentar și forestier. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care vor genera beneficii directe pentru membrii GO, implicit pentru economia locală și/sau condițiile sociale și de mediu din zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot″ sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier″ .

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor pilot/de dezvoltare, care nu sunt la momentul de față sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat (în afară sectorului agricol), vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat corespunzătoare, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a aprobării ajutorului de stat.

Sesiunile de proiecte vor viza teme specifice, identificate în conformitate cu:

(a) prioritățile strategice ale PNDR 2014-2020, și

(b) temele și direcţiile prioritare relevante identificate în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCI) pentru perioada 2014-2020 și/sau Strategia de Cercetare, Dezvoltare și Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030.*

Vor fi necesare servicii de sprijinire a inovării, care să faciliteze procesele de animare și de înființare a GO. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) va avea un rol cheie în promovarea conștientizării cu privire la PEI-AGRI și la oportunitățile aflate la dispoziția GO.

RNDR va desfășura acțiuni de informare și animare la nivel național și regional, pentru a atrage interesul cât mai multor beneficiari potențiali. În plus, pagina de internet a RNDR va găzdui o secțiune dedicată PEI (portal PEI) pentru a facilita interconectarea și a disemina și atrage ideile inovatoare.

Serviciile de sprijinire a inovării pot fi furnizate și de alte entități private sau publice. Implicarea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) în PEI va fi, de asemenea, încurajată. GAL-urile au un rol potențial în promovarea oportunităților PEI și în diseminarea rezultatelor proiectelor la nivel local, în special în cazul în care inovarea rezultată are un potențial clar de multiplicare și, beneficii socio-economice clar definite pentru comunitățile rurale.

Pentru sub-măsura 16.1 se va avea în vedere o abordare în 2 etape. Astfel, în prima etapă se va lansa o sesiune de depunere de idei de proiecte și a cererii de exprimare de interes (CEI) pentru accesarea finanțării proiectelor, iar în etapa a doua va avea loc depunerea, evaluarea și selecția proiectul detaliat al GO.

În funcție de tema apelului de proiecte, AM va utiliza evaluatori externi cu expertiză specifică, care vor fi în măsură să realizeze evaluarea tehnică și științifică a proiectelor și a potențialului de implementare practică a proiectelor, ce pot fi contractați prin intermediul serviciilor suport pentru inovare ale RNDR/asistență tehnică.

Proiectele vor fi aprobate într-un comitet comun, care va reuni experți de la AM, Agenția de plăți și unitatea de politici de cercetare din cadrul MARD, după efectuarea evaluării tehnice, științifice și a potențialului de implementare practică a proiectelor de către evaluatori externi.

8.2.14.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite, inclusiv pentru activităţile pregătitoare;

- plată în avans pentru cheltuieli de investiții, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2014;

8.2.14.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și ajutoarele de minimis

Legislația națională

-

8.2.14.3.1.4. Beneficiari

Grupurile Operaționale (GO).

- GO este un parteneriat
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă sau un silvicultor/un composesorat/o obște de moșneni/oobște răzeșească, în funcție de tema proiectului:
    - partener cu domeniul de activitate - cercetare;
    - partener cu domeniul principal de activitate în sectorul agro-alimentar sau silvic.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/oportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alți consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Prin această sub-măsură, se poate acorda sprijin și parteneriatelor existente, dacă îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național de implementare. În toate cazurile, GO li se vor cere să aibă o identitate legală sau reguli clare de atribuire a responsabilității printre membrii GO înainte de plata sprijului.

8.2.14.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la:

cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu, următoarele tipuri de cheltuieli:

- elaborarea de studii pregătitoare, studii de fezabilitate și planuri, inclusiv planul proiectului;
- cheltuieli de funcționare a GO;
- costurile directe generate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect depus de GO, inclusiv de diseminarea rezultatelor

Toate costurile atât pentru cooperare, cât și pentru implementarea proiectului sunt abordate prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1, cu respectarea ratei maxime a ajutorului și sumelor aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Cheltuieli neeligibile:

- proiecte de cercetare independente
- proiecte ale GO din sectorul pomicol

Ajutorul se va plăti în conformitate cu normele de ajutor de stat corespunzătoare, dacă este cazul.

8.2.14.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Pentru etapa 1

- Solicitantul potențial trebuie să fie un grup operațional potențial alcătuit din cel puțin doi parteneri sau mai mulți, așa cum este definit în secțiunea de mai sus (Beneficiari eligibili ai sM 16.1)
- Proiectul propus trebuie să respecte acțiunile comune prevăzute la art. 35 (2) (a) (b) din Reg. (UE) nr. 1305/2013 și să implice fie un "proiect pilot" în sectoarele agro-alimentar și forestier **SAU** "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agro-alimentar și forestier".
- Proiectul propus trebuie să abordeze o problemă practică identificată în mod clar în sectorul agro-alimentar sau forestier care necesită o soluție nouă/inovatoare.

Pentru etapa 2

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul a fost selectat în etapa 1;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Proiectul GO trebuie sa fie nou și nu în derulare sau finalizat;
- GO se angajează că rezultatele proiectelor vor fi diseminate în conformitate cu articolul 57(3) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu liniile directoare ale CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin RNDR și PEI la nivelul UE;
- Solicitantul va depune planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
    - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;

- o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;
- o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Alte condiții pentru sprijin:

Durata de implementare a unui proiect-pilot/de dezvoltare este de maximum 3 ani.

- **În termen de cel mult șase luni** de la finalizarea proiectului, beneficiarii acestei sub-măsuri vor disemina informațiile complete cu privire la rezultatele proiectului, astfel încât aceste rezultate să poată fi utilizate și de alte părți interesate. Plata finală în cadrul proiectului se va face numai după finalizarea acestei activități.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul legislativ național de implementare.

8.2.14.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

Pentru etapa 1

- Principiul sectorului prioritar în conformitate cu Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020 și strategiei PNDR 2014-2020;
- Principiul respectării temelor și direcțiilor prioritare în funcție de Strategia Națională de Dezvoltare-Cercetare și Inovare 2014-2020 *și/sau Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;

Pentru etapa 2

- Principiul sectorului prioritar, conform Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020 și strategiei PNDR 2014-2020;
- Principiul conformității cu temele și direcţiile prioritare, conform Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 *și/sau Strategiei de Cercetare, Dezvoltare și Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*;
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;
- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivelor proiectului;
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componență lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul agricol, respectiv composesorate, obști de moșneni, obști răzesești, din sectorul forestier).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.14.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea ajutorului este 100%.

Etapa I

Sprijinul calculat pentru activitățile efectuate în etapa I nu trebuie să depășească următoarele praguri:

- 4% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 5.000 la 50.000 de euro;
- 3% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 50.001-150.000 de euro;
- 2,5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 150.001-250.000 de euro;
- 1.5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 250.001-500.000 de euro.

Etapa II

Valoarea maximă a sprijinului public este de **500.000 de euro,** inclusiv sprijinul **aferent etapei I.**

Intensitatea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri ale PNDR. În acest caz costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri în afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1.

Cheltuielile de funcționare ale GO, **efectuate în etapa II**, nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pentru proiectul depus. Acestea pot fi reprezentate de: închirierea sălii de întâlnire, costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea, alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

Parteneriatele pot beneficia de majorarea intensității sprijinului public pentru investiții/ acțiuni/operațiuni eligibile prin alte submăsuri PNDR, cu respectarea Anexei II la Regulamentul UE 1305/2013.

Dacă proiectele GO intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) valoarea maximă a sprijinului public, inclusiv pentru activitățile aferente etapei I, va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

8.2.14.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.14.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea corespunzătoare din cadrul Măsurii 16.

- Riscurile specifice asociate cu punerea în aplicare a acestei sub-măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

8.2.14.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt prezentate în secțiunea corespunzătoare din cadrul Măsurii 16.

Acțiunile specifice de atenuare legate de această sub-măsură sunt:

- AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Importanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor.
- De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM va aplica o abordare în două etape, pentru a ajuta la atenuarea riscurilor înainte de acordarea unei sumei de sprijin mai mari pentru operațiunile GO.

Pentru a se asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect **care vor fi depuse în etapa II** (conținut, structură, temă, etc.)**:**

- cheltuielile aferente etapei I vor deveni eligibile doar dacă parteneriatul depune proiectul în etapa II

- cheltuielile aferente etapei I vor fi rambursate așa cum este descris în secțiunea Sume și rate de sprijin (aplicabile), dacă:

- ideea de proiect depusă în etapa I este eligibilă și selectată;
- parteneriatul depune proiectul în etapa II și proiectul este eligibil în această etapă.

8.2.14.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea corespunzătoare din Măsura 16.

8.2.14.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

8.2.14.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul agroalimentar și sectorul forestier, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe înainte de implementarea la scară largă.

8.2.14.3.2. 16.1a Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale, dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese

Submăsură:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiecte-pilot și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

8.2.14.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul specific de a consolida legăturile dintre sectorul pomicol și sectorul de cercetare-inovare. În acest scop, membrii GO vor realiza, în comun, un proiect dezvoltare-inovare nou, prin care să se adreseze anumite probleme ale fermierilor din sector, sau să se valorifice oportunitățile existente în sectorul pomicol. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot″ (Art.35(2)(a)) sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol″ (Art 35(2)(b)).

Dezvoltarea de noi practici și tehnologii în sectorul pomicol se adresează, în principal, adaptării tehnologiilor existente la necesitățile specifice ale fermierilor în zonele/domeniile în care nu sunt folosite în prezent.

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor-pilot/de dezvoltare, care, în prezent, nu sunt sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO, dar nu și altor tipuri de beneficiari.

RNDR va desfășura acțiuni de informare și animare la nivel național și regional, pentru a atrage interesul cât mai multor beneficiari potențiali. În plus, pagina de internet a RNDR va găzdui o secțiune dedicată PEI (portal PEI) pentru a facilita interconectarea și a disemina și atrage ideile inovatoare.

Pentru sub-măsura 16.1a se va avea în vedere o abordare în 2 etape. Astfel, în prima etapă se va lansa o sesiune de depunere de idei de proiecte și a cererii de exprimare de interes (CEI) pentru accesarea finanțării proiectelor, iar în etapa a doua va avea loc depunerea, evaluarea și selecția proiectul detaliat al GO.

În funcție de tema apelului de proiecte, AM va utiliza evaluatori externi cu expertiză specifică, care vor fi în măsură să realizeze evaluarea tehnică și științifică a proiectelor și a potențialului de implementare practică a proiectelor, ce pot fi contractați prin intermediul serviciilor suport pentru inovare ale RNDR/asistență tehnică.

Proiectele vor fi aprobate într-un comitet comun, care va reuni experți de la AM, Agenția de plăți și unitatea de politici de cercetare din cadrul MARD, după efectuarea evaluării tehnice, științifice și a potențialului de implementare practică a proiectelor de către evaluatori externi.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat (în afară sectorului agricol), vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat corespunzătoare, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a aprobării ajutorului de stat.

8.2.14.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite, inclusiv pentru activităţile pregătitoare;
- plată în avans pentru costurile de investiții, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

8.2.14.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația Națională

-

8.2.14.3.2.4. Beneficiari

Grupurile Operaționale (GO)

- GO este un parteneriat;
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă din sectorul pomicol:
- Partener cu domeniul de activitate de cercetare (de ex.: producție/procesare/ambalare fructe), corespunzător temei proiectului;

- Partener care are ca activitate principală procesarea/comercializarea fructelor din sectorul pomicol sau producția de ambalaje și alte produse destinate sectorului ca domeniu principal de activitate, în concordanță cu tema proiectului.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/oportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alte consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Se poate acorda sprijin prin această sub-măsură și parteneriatelor existente, dacă acestea îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național de implementare. În toate cazurile, GO li se vor solicita să aibă o identitate juridică sau reguli clare de atribuire a răspunderii între membrii GO înainte de plata sprijinului.

8.2.14.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu următoarele tipuri de cheltuieli:

- elaborarea de studii pregătitoare, studii de fezabilitate și planuri, inclusiv a planului de proiect;
- cheltuieli de funcționare ale GO
- costurile directe determinate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect depus de GO, inclusiv diseminarea rezultatelor.

Costurile directe vizează în principal costurile cu investițiile, însă nu sunt limitate la acestea.

Toate costurile atât pentru cooperare cât și pentru implementarea proiectului sunt acoperite prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1a, în conformitate cu rata maximă și sumele de sprijin aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Cheltuieli non-eligibile:

- proiecte de cercetare independente.

Ajutorul se va plăti în conformitate cu regulile și schemele de ajutor de stat corespunzătoare, dacă este cazul.

8.2.14.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Pentru etapa 1

- Solicitantul propus trebuie să fie un grup operațional potențial alcătuit din cel puțin doi parteneri sau mai mulți, așa cum este definit în secțiunea de mai sus (Beneficiari eligibili ai sM 16.1a)

- Proiectul propus trebuie să respecte acțiunile comune prevăzute la art. 35 (2) (a) (b) din Reg. (UE) nr. 1305/2013 și să implice fie un "proiect pilot" în sectorul pomicol **SAU** "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol ".
- Proiectul propus trebuie să abordeze o problemă practică identificată în mod clar în sectorul pomicol care necesită o soluție nouă/inovatoare.

Pentru etapa 2

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul a fost selectat în etapa 1;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Proiectul GO va fi nou și nu va fi în curs de desfăşurarea sau finalizat;
- GO se angajează că rezultatele proiectelor vor fi diseminate în conformitate cu articolul 57 (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu orientările CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin intermediul rețelei RNDR și PEI la nivelul UE;
- Solicitantul prezintă planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI, conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
    - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;
    - o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;
    - o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Alte condiții pentru sprijin:

- Durata de implementare a unui proiect pilot/de dezvoltare este de maximum 3 ani.
- **În termen de cel mult șase luni** de la finalizarea proiectului, beneficiarii acestei sub-măsuri vor disemina informații complete cu privire la rezultatele proiectului, astfel încât aceste rezultate să poată fi utilizate și de alte părți interesate. Plata finală în cadrul proiectului se va face numai după finalizarea acestei activități.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul național de implementare.

8.2.14.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

Pentru etapa 1

- Principiul respectării temelor și direcțiilor prioritare în funcție de Strategia Națională de Dezvoltare-Cercetare și Inovare 2014-2020 *și/sau Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;

Pentru etapa 2

- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivelor proiectului;
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componența lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul pomicol).
- Principiul conformității cu temele și direcțiile prioritare în conformitate cu Strategia Națională de Dezvoltare Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.14.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea ajutorului este 100%.

Etapa I

Sprijinul calculat pentru activitățile efectuate în etapa I nu trebuie să depășească următoarele praguri:

- 4% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 5.000 la 50.000 de euro;
- 3% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 50.001-150.000 de euro;
- 2,5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 150.001-250.000 de euro;
- 1.5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 250.001-500.000 de euro.

Etapa II

Valoarea maximă a sprijinului public este de **500.000 de euro,** inclusiv sprijinul **aferent etapei I.**

Intensitatea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri ale PNDR. În acest caz costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri în afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1.

Cheltuielile de funcționare ale GO, **efectuate în etapa II**, nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pentru proiectul depus. Acestea pot fi reprezentate de: închirierea sălii de întâlnire,

costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea, alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

Parteneriatele pot beneficia de majorarea intensității sprijinului public pentru investiții/ acțiuni/operațiuni eligibile prin alte submăsuri PNDR, cu respectarea Anexei II la Regulamentul UE 1305/2013.

Dacă proiectele GO intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) valoarea maximă a sprijinului public, inclusiv pentru activitățile aferente etapei I, va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

8.2.14.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.14.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă de la Măsura 16.

- Riscurile specifice asociate cu punerea în aplicare a acestei măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

8.2.14.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt prezentate în secțiunea aplicabilă de la Măsura 16.

Acțiuni specifice de atenuare legate de această sub-măsură sunt:

- AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Relevanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor, în funcție de prioritățile de dezvoltare rurală.
- De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM va aplica o abordare în două etape, pentru a ajuta la atenuarea riscurilor înainte de acordarea unei sume mai mari de sprijin pentru operațiunile GO.

Pentru a se asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect **care vor fi depuse în etapa II** (conținut, structură, temă, etc.)**:**

- cheltuielile aferente etapei I vor deveni eligibile doar dacă parteneriatul depune proiectul în etapa II

- cheltuielile aferente etapei I vor fi rambursate așa cum este descris în secțiunea Sume și rate de sprijin (aplicabile), dacă:

- ideea de proiect depusă în etapa I este eligibilă și selectată;
- parteneriatul depune proiectul în etapa II și proiectul este eligibil în această etapă.

8.2.14.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secţiunea aplicabilă din cadrul Măsurii 16.

8.2.14.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

8.2.14.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe, înainte de implementarea la scară largă.

8.2.14.3.3. 16.4 Sprijin acordat pentru cooperare orizontală şi verticală între actorii din lanţul de aprovizionare

Submăsură:

- 16.4 - sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale

8.2.14.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul acestei sub-măsuri este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării produselor agoalimentare prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare. Sub-măsura nu presupune numai cooperarea dintre fermieri, procesatori, comercianţi alimentari cu amănuntul, restaurante, hoteluri şi alte forme de cazare în mediul rural, ci şi realizarea de parteneriate cu organizații neguvernamentale şi autorităţi publice.

- Sprijinul se acordă pentru costuri de cooperare și investiţii tangibile şi/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puţin două entităţi care cooperează pentru: Crearea/dezvoltarea unui lanţ scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse alimentare), şi/sau
- Activităţi de promovare referitoare la crearea/dezvoltarea unui lanţ scurt (sau lanţuri scurte) de aprovizionare (cu produse alimentare) şi la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri.

8.2.14.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite efectiv;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

8.2.14.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația națională

-

8.2.14.3.3.4. Beneficiari

Parteneriatele constituite din cel puţin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol.

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

8.2.14.3.3.5. Costuri eligibile

- Studii/planuri;
- Costurile de funcţionare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare.

Sprijinul se va acorda pentru activităţile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului de proiect.

8.2.14.3.3.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul va depune un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;

- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul va prezinta un concept de marketing adaptat la piața locală care să cuprindă, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse.
- Proiectul de cooperare propus va fi nou și nu va fi în curs de defășurare sau finalizat;
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

8.2.14.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Proiectele comune propuse în cadrul acestei sub-măsuri vor fi selectate pe bază de cereri de proiecte. Criteriile de selecție a proiectelor vor urmări următoarele principii:

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- Principiul structurii adecvate de parteneriat, pe baza obiectivului proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare, care participă la scheme de calitate naționale și europene, produse din sistemele agricole HNV etc.);
- Principiul "piețelor locale" (i.e. distanță geografică mai mică între punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.14.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile.**

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4, în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Parteneriatele pot beneficia de majorarea intensității sprijinului public pentru investiții/ acțiuni/operațiuni eligibile prin alte submăsuri PNDR, cu respectarea Anexei II la Regulamentul UE 1305/2013.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro.**

Costurile de funcţionare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite de această măsură ca o valoare globală.

Dacă proiectele de parteneriat intră în sfera de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului este de 100%.

8.2.14.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.14.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

8.2.14.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt se înțelege acea configurație a lanțului alimentar care nu implică mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari *cât și* pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

Ținând cont de specificitățile geografice naționale, "piața locală" este definită ca o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatația de origine a produsului.

Se ține seama de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

8.2.14.3.4. 16.4a Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

Submăsură:

- 16.4 - sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale

8.2.14.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul acestei sub-măsuri este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării fructelor și produselor din fructe printr-un lanț scurt.

Prin această sub-măsură se va sprijini crearea lanțurilor alimentare scurte prin facilitarea cooperarii în cadrul sectorului pomicol, inclusiv prin dezvoltarea de piețe locale pentru comercializarea produselor prin intermediul lanțului scurt.

Sprijinul se acordă pentru costuri de cooperare şi investiţii tangibile şi/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puţin două entităţi care cooperează pentru:

- Crearea /dezvoltarea unui lanţ scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse rezultate din sectorul pomicol);
- Activităţi de promovare referitoare la crearea /dezvoltarea unui lanţ (sau lanţuri) scurt/e de aprovizionare (cu produse rezultate din sectorul pomicol) şi la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri;

8.2.14.3.4.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- rambursarea cheltuielilor eligibile efectuate și efectiv plătite;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014;

8.2.14.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația națională

-

8.2.14.3.4.4. Beneficiari

Parteneriatele constituite din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea își desfășoară activitatea în sectorul pomicol:

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale înregistrate conform legislației naționale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

8.2.14.3.4.5. Costuri eligibile

- Studii/planuri;
- Costurile de funcţionare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare

Sprijinul se va acorda pentru activităţile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului proiectului.

8.2.14.3.4.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul prezintă un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul prezintă un concept de marketing adaptat la piața locală care include, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Partenerii care sunt fermieri își desfasoară activitățile agricole într-una din unitățile administrativ-teritoriale din anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP și activează în sectorul pomicol (exceptând culturile în sere și solarii);
- Partenerii care sunt grupuri de producători/cooperative își desfasoara activitățile agricole într-una din unitățile administrativ teritoriale din anexa Cadrul Național de Implementare aferentă STP și activează în sectorul pomicol.(exceptând culturile în sere și solarii)
- Proiectul de cooperare propus trebuie să fie nou și nu în curs de desfășurare sau finalizat;

- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

8.2.14.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivului proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare, care participă la scheme de calitate naționale și europene, produse din sisteme agricole HNV, etc.);
- Principiul "piețelor locale" (i.e. distanța geografică mai mică dintre punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

8.2.14.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile**.

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4 a, în conformitate cu intensitatea maximă a ajutorului și valorile aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Parteneriatele pot beneficia de majorarea intensității sprijinului public pentru investiții/ acțiuni/operațiuni eligibile prin alte submăsuri PNDR, cu respectarea Anexei II la Regulamentul UE 1305/2013.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro.**

Costurile de funcţionare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite din această sub-măsură ca o valoare globală.

În cazul proiectelor de parteneriat intră în sfera de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat (în afara agriculturii) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului este de 100%.

8.2.14.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.14.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

8.2.14.3.4.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

8.2.14.3.4.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt de aprovizionare se înțelege un lanţ de aprovizionare care nu include mai mult de un intermediar între producător şi consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari, *cât și* pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

Ținând cont de specificitățile geografice naționale, "piața locală" este definită drept o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatația de origine a produsului.

Se ține seama de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

8.2.14.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.14.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale identificate pentru punerea în aplicare a măsurii 16 sunt:

- Având în vedere caracterul inovator al acestei măsuri și lipsa unei culturi privind cooperarea dintre agricultori și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de către potențialii beneficiari. Acest lucru poate duce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele-cheie ale măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile, etc.) sau pentru eșecul de a contracta întregul buget alocat, din cauza interesului scăzut la nivelul beneficiarilor.
- Un alt risc este din cauza posibilelor dificultăți atât în evaluarea inițială a planurilor de proiect și în progresele realizate în punerea lor în aplicare efectivă din cauza lipsei de experiență sau de capacitate a AM/AP.
- Dificultatea de a defini costurile rezonabile pentru diferite elemente ale investițiilor intangibile, inclusiv costurile totale ale operațiunii.
- Nerespectarea parțială sau totală a unui proiect de cooperare din cauza abandonului partenerilor
- Analiza unor elemente non-obiective în criteriile de selecție generate de posibile conflicte de interese.

8.2.14.4.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale atenuante pentru măsura 16 sunt:

- Pentru a prezenta procedurile, documentele de punere în aplicare a programului vor cuprinde elemente de accesare a măsurii (cerere, documentele specifice care trebuie anexate, tip de beneficiari, termeni de eligibilitate, obligații, restricții și interdicții, criterii de selecție și scorurile aferente, cheltuielile eligibile și metode de raportare, rata și suma sprijinului, descrierea controalelor care trebuie efectuate și consecințele în caz de nerespectare a angajamentelor). Pentru a informa beneficiarii potențiali cu privire la oportunitățile oferite de măsură, normele de aplicare vor fi publicate pe pagina de internet a AM-PNDR. În plus, Autoritatea de Management va organiza informarea pentru a explica conținutul măsurii prin utilizarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală.
- Consolidarea capacității administrative a autorităților care implementează (de exemplu, prin acțiuni de instruire) pentru a permite evaluarea inițială a planurilor de proiect și implementarea corectă a acestora.

8.2.14.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

- Având în vedere **riscurile potențiale** în punerea în aplicare a măsurii, identificate de AM și AP (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare nu sunt percepute corect de potențialii beneficiari care duc la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele-cheie ale sub-măsurii), precum și **acțiunile de atenuare** (cum ar fi campanii de informare și o abordare în două etape în selectarea proiectelor), AM și AP sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.
- De asemenea, în urma analizei efectuate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți, pe baza experienței dobândite în perioada de programare 2007-2013, se poate concluziona că verificabilitatea și controlabilitatea masurii sunt asigurate în ceea ce privește îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât interesele financiare ale Uniunii Europene nu vor fi prejudiciate.

8.2.14.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

8.2.14.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

-

8.2.14.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

- Este posibil ca beneficiarul, pe parcursul implementării proiectului, să realizeze că ideea în curs de testare/dezvoltare nu generează rezultatele preconizate și că se impune oprirea sau ajustarea proiectului.
- În cazul în care rezultatele intermediare indică faptul că planul inițial al proiectului poate fi ajustat în conformitate cu obiectivele proiectului, atunci se poate conveni asupra ajustării planului de proiect și asupra continuării finanțării, în limitele bugetului inițial al proiectului.
- În cazul în care proiectul trebuie oprit, din cauza nerespectării planului de proiect, atunci toate costurile înregistrate până la acel moment vor fi rambursate. În cazul în care GO a respectat planul de proiect, așa cum s-a stabilit, atunci nu vor exista consecințe financiare pentru beneficiar – cu excepția investițiilor în infrastructură/ capacități de producție și procesare, care vor fi rambursate.

Situațiile descrise mai sus se aplică doar în cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1 a.

8.2.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)

8.2.15.1. Temei juridic

Art. 36, coroborat cu art. 37 şi art. 38 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

8.2.15.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Descrierea generală a măsurii

Producția agricolă este profund dependentă de schimbările climatice, situație care impune facilitarea accesului fermierilor la asigurări și fonduri mutuale prin intermediul cărora să-și compenseze parțial pierderile rezultate în urma dezastrelor naturale sau altor fenomene nefavorabile. Astfel de scheme de gestionare a riscurilor trebuie să poată acoperi, pe lângă pierderile provocate de către fenomenele climatice nefavorabile (inundații, secetă, eroziuni ale solului etc.) și pe cele cauzate de boli ale animalelor și plantelor, infestări cu organisme dăunătoare și incidente de mediu (deversări de deșeuri toxice etc.), oferind o protecție de ansamblu fermierilor care se confruntă cu întreruperi ale activității și/sau pierderi ale producției din cauza unor astfel de incidente.

Dintre noile instrumente de management al riscului prevăzute de Măsura 17, România a ales să promoveze stimularea implicării fermierilor în scheme de prevenire și gestionare a riscurilor prin intermediul sprijinului pentru prima de asigurare și fondurilor mutuale pentru agricultură.

Situația curentă

Riscuri

Sectorul agricol este în general expus la următoarele categorii de riscuri:

1. fenomene climatice nefavorabile, cum ar fi grindină, furtuni, vânturi puternice, ploi de lungă durată sau secetă, expunerea la căldură sau frig excesiv și variații extreme de temperatură înaltă și scăzută - **[riscuri climatice];**
2. boli și probleme sanitare care afectează plantele și animale - **[fitosanitar/sanitar veterinar];**
3. incidente de mediu/poluare care pot afecta atât plantele, cât și animalele - **[risc de mediu].**

În România, **riscul climatic** are unul dintre cele mai ridicate niveluri dintre statele UE, expunând culturile agricole la o frecvență crescută de factori climatici, cu pierderi de producție de peste 30% care afectează aproape toate regiunile țării în ultimii ani. Având o medie anuală de una până la trei culturi afectate de șocurile climatice, pentru toate regiunile în perioada 1990-2012, cel mai mare număr de evenimente a fost înregistrat în special în regiunile de Sud-Est, Sud-Muntenia, București-Ilfov și regiunile Sud-Vest Oltenia (de exemplu, o medie de 8 evenimente au afectat producția de porumb în unele părți ale regiunii Sud Muntenia).[1]

Apariția unor focare de boli și dăunători de carantină la culturile agricole, precum si a unor boli epidemice la animale au generat pierderi la nivelul exploatațiilor agricole din România, în ultimii ani. Chiar dacă riscul fitosanitar și sanitar veterinar reprezintă o amenințare pentru afacerile fermierilor, nivelul generic al acestuia a fost redus considerabil în ultimii ani, atât prin punerea în aplicare de reglementări fito-sanitare și sanitar veterinare susținute, cât și prin educarea fermierilor pentru adoptarea de măsuri de prevenire.

Incidentele de mediu au o frecvență rară și o zonă limitată de impact, prin urmare **riscul de incidente de mediu** este generic redus la nivel de țară. Cu toate acestea, pentru regiuni sau zone specifice, un risc mai mare ar putea fi evaluat dată fiind proximitatea față de exploatările industriale.

Zone de incidență. Suprafața agricolă utilizată din România acoperă, în total, 13,3 milioane de hectare (ha)[2] împărțite în:

- 8,3 milioane ha de teren arabil;
- 4,5 milioane ha de pășuni și fânețe;
- 0,3 milioane ha culturi permanente;
- 0,2 milioane ha grădini familiale.

În ceea ce privește structura fermelor, exploatațiile agricole din România sunt împărțite în două mari categorii:

- un număr limitat de exploatații agricole de medii și mari dimensiuni (între 5-100 ha și mai mult de 100 ha), reprezentând mai mult de 70% din suprafața agricolă totală;
- un număr foarte mare de ferme foarte mici (mai puțin de 5 ha) care acoperă restul suprafeței agricole.

Opțiunile curente de diminuare a riscurilor. În contextul de mai sus, schemele de asigurări private actuale acoperă, în primul rând, sectorul cereale și sunt utilizate mai ales de către fermierii mari. Suprafața totală asigurată pe piața privată în perioada 2014-2017 este de cca 1,8 milioane ha/an a reprezentat cca 22% din totalul terenului arabil al României, adunând un total de prime brute subscrise de aproximativ 17milioane EUR/an. În plus, mai mult de 80% din instrumentele de asigurări agricole, în ceea ce privește suprafața asigurată, au fost emise pentru exploatațiile agricole mari și asociațiile agricole, restul de 20% fiind deținute de "micii" fermieri sub 10 ha).

Riscurile climatice catastrofale precum seceta, inundațiile din revărsare de râuri sau alte cursuri de apă, ploile persistente și excesive, temperaturile extrem de scăzute sub limita biologică de rezistență a plantelor, sau riscurile sistemice similare sunt acoperite doar de un număr redus de societăți de asigurare. Tipurile de riscuri acoperite de obicei de societățile de asigurare aferente domeniului agricol sunt: ploaia torențială, furtuna/vijelia, grindina, alunecarea/prăbușirea/surparea de teren, înghețul timpuriu de toamnă, înghețul târziu de primăvară, boli chirurgicale, obstetricale, infecțioase și interne. Asigurările care acoperă riscuri în agricultură în România sunt asigurări facultative, de aceea tipurile de riscuri subscrise diferă de la o societate de asigurare la alta. Organismele dăunătoare plantelor și incidentele de mediu nu sunt acoperite de societățile de asigurare.

În completarea asigurărilor private, în perioada anterioară de programare, România a notificat o schemă de sprijin prin Articolul 68 al Regulamentului 73/2009. Până la sfârșitul anului 2014, nici un fond mutual nu a fost acreditat în conformitate cu OUG nr. 64/2013 în vederea finanțării prin Pilonul I, astfel nu a fost făcută nicio plată din Pilonul I în conformitate cu Articolul 68.

Deoarece industria de asigurări private în prezent nu acoperă suficient (sau chiar deloc) toate riscurile potențiale care afectează producția și activitatea agricolă a fermierilor, politica de gestionare a riscurilor agricole trebuie **să creeze și să definească cadrul de reglementare, sisteme adecvate de prevenire și de gestionare a riscurilor, cât și aranjamentele instituționale complementare pentru a atenua și a oferi acoperire pentru riscurile climatice nefavorabile** (de ex. secetă, inundații, îngheț în timpul iernii), **riscurile sanitare** și **riscurile de incidente de mediu**, riscuri ale unor evenimente care cauzează prejudicii semnificative pentru fermieri.

Reglementările naționale referitoare la acreditarea și funcționarea fondurilor mutuale vor impune ca fiecare fond mutual să acopere un procent minim specific din suprafața agricolă totală a României (inclusiv echivalent UVM) pentru totalul suprafețelor deținute de către membrii unui fond mutual. Procentul de acoperire necesar (minim 20% din suprafața totală agricolă și număr total de animale) a fost stabilit având în vedere o dispersie a riscului între fermierii din regiuni care statistic au o probabilitate mare de a fi afectate de un eveniment nefavorabil, toate în același timp. Astfel, în conformitate cu legislația națională, OUG nr. 64/2013 cu modificările ulterioare, poate fi acreditat un număr maxim de 4 fonduri mutuale care pot acoperi toate sau o parte din riscurile prevăzute în fișa măsurii.

Totodată, având în vedere că operaționalizarea unui fond mutual reprezintă un proces complex, care necesită timp pentru construcția instituțională, precum și o masă critică de fermieri care să contribuie la acest fond, se impune facilitarea, prin intermediul PNDR, a accesului fermierilor la instrumente de gestionare a riscului disponibile în prezent. Din aceste considerente, prin activarea submăsurii 17.1 *Contribuții la primele de asigurare* se va încuraja participarea fermierilor la instrumente de gestionare a riscurilor prin suportarea din fondurile PNDR a unei părți din prima de asigurare eligibilă plătită de fermier.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul prin această măsură va contribui la nevoia nr. 10 *Managementul riscului în agricultură* și totodată la nevoia nr. 1 *Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor* din secțiunea 4.2 a programului.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, sprijinul acordat prin măsura 17. Managementul riscului va fi acordat prin sub-măsurile 17.1 Contribuții la primele de asigurare și 17.2 Fonduri Mutuale.

Contribuția la domeniile de intervenție

DI 3B – *Sprijinirea gestionării și prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor*

Prin introducerea sprijinului pentru prima de asigurare și fonduri mutuale în vederea susținerii fermierilor, pe de o parte pentru asigurarea riscurilor care le pot afecta producția agricolă, iar pe de altă parte, pentru acoperirea pierderilor mari de producție din cauza incidenței fenomenelor climatice nefavorabile, a incidentelor de mediu și a riscurilor fitosanitare și sanitar veterinare, aceste sub-măsuri vor contribui direct la obiectivul *Sprijinirea gestionării și prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor.*

Contribuția la obiectivele transversale

Măsura contribuie la obiectivele transversale privind ***clima*** și ***mediul*** prin:

- facilitarea dezvoltării unor modele de analiză a riscurilor și a procedurilor aferente pentru evaluarea și gestionarea riscurilor schimbărilor climatice;
- stabilirea, consolidarea sau modificarea schemelor de asigurare și de compensare a riscurilor actuale pentru a ajuta fermierii să aibă un rol activ și colectiv în diminuarea incertitudinii economice a sectorului cauzată de schimbările climatice;
- punerea în aplicare a unor sisteme de compensare în funcție de riscurile din anumite regiuni ale țării;
- promovarea utilizării culturilor rezistente la schimbările climatice, coroborată cu practicile agricole corespunzătoare.

[1] Evaluarea politicii curente de gestionarea a riscului în agricultură din România, Raport al Băncii Mondiale – 27 noiembrie 2013

[2] Date ale Institutului Național de Statistica pentru anul RGA 2010

8.2.15.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.15.3.1. 17.1 Contributii la primele de asigurare

Submăsură:

- 17.1 - Prime de asigurare a culturilor, a animalelor și a plantelor

8.2.15.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Prezenta sub-măsură are rolul de a încuraja fermierii să participe la scheme de asigurare private în vederea gestionării corespunzătoare a riscurilor care le pot afecta producția agricolă.

Totodată, prin această sub-măsură se urmărește stimularea fermierilor pentru a beneficia de asigurare și extinderea sferei riscurilor asigurabile de către societățile de asigurare care, în prezent, pot afecta semnificativ performanțele exploatațiilor agricole.

Sprijinul va fi acordat fermierilor care au contracte de asigurare a culturilor sau efectivelor de animale conform condițiilor reglementate prin prezenta sub-măsură și va acoperi o parte din prima de asigurare eligibilă plătită.

Dupa primul an de implementare, Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale va realiza o analiza a contractelor de asigurare care au beneficiat de sprijin, in vederea stabilirii unui nivel de referinta a primei de asigurare eligibile.

Condițiile de eligibilitate pe care trebuie să le îndeplinească beneficiarii și contractele de asigurare sunt reglementate la secțiunea 8.2.15.3.1.6

8.2.15.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea unei părți din prima de asigurare eligibilă plătită de către fermierii activi în baza contractelor de asigurare încheiate în condițiile reglementate în secțiunea 8.2.15.3.1.8.

8.2.15.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Art.66, art.67 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime;

Art.43, art. 49 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European si al Consiliului de instituire a unei organizări comune a pieţelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului.

Legislația națională

Legea nr. 32/2000 privind activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări, cu modificările și completările ulterioare.

Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile

agricole și alte forme de asociere în agricultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 104/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul National de Dezvoltare Rurală 2014-2020 cu modificările și completările ulterioare.

8.2.15.3.1.4. Beneficiari

Beneficiarii sprijinului sunt **fermierii activi,** conform definiției în sensul art.9 din Reg. (UE) nr. 1307/2013, respectiv a legislației naționale.

8.2.15.3.1.5. Costuri eligibile

Primele de asigurare aferente contractelor de asigurare care îndeplinesc condițiile prevăzute în secțiunile 8.2.15.3.1.6 și 8.2.15.3.1.11 la care fermierii au subscris, pentru a se asigura împotriva pierderilor rezultate ca urmare a evenimentelor menționate în cadrul sub-măsurii.

8.2.15.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Condiții de eligibilitate cu privire la beneficiar:

- Beneficiarul compensației trebuie să fie fermier activ conform definiției în sensul art.9 din Reg. (UE) nr. 1307/2013 respectiv a legislației naționale prevăzute la punctul 8.2.15.3.1.3 în anul pentru care solicită sprijinul;
- Fermierul trebuie să încheie cu o societate de asigurare un contract de asigurare pentru riscuri prevăzute de prezenta sub-măsură și să se angajeze sa plătească valoarea integrală a primei de asigurare în cuantumul și la termenele prevăzute în contract;
- Fermierul utilizează terenuri agricole (cu excepția suprafețelor cultivate cu struguri pentru vin) și/sau deține, crește sau exploatează animale.

Condiții de eligibilitate cu privire la contractul de asigurare:

- Contractul de asigurare acoperă exclusiv riscuri prevăzute în cap. 8.2.15.3.1.11. În situația în care contractul de asigurare cuprinde și alte riscuri decât cele eligibile, prima de asigurare aferentă riscurilor neeligibile va fi menționată distinct în contractul de asigurare;
- Contractul de asigurare acoperă pierderile cauzate de riscurile enumerate care distrug peste 20% din producția medie anuală a fermierului în perioada de trei ani imediat anterioară sau într-o perioadă medie de trei ani bazată pe perioada imediat anterioară de cinci ani, excluzând valorile minime și maxime. Pentru fermierii cu un istoric mai mic de 3 ani și pentru culturile noi, producția medie anuală a fermierului poate fi determinată în funcție de producția medie înregistrată în zona respectivă. În funcție de practica companiilor de asigurare, producția medie poate fi estimată, fie pe baza datelor colectate la nivel județean atât de Institutul Național de Statistică (INS) prin Direcțiile sale teritoriale, cât și de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcțiile pentru

agricultură județene, agregate cu acordul ambelor părți, ulterior validate de către INS și transmise la EUROSTAT sau ca medie a zonei, stabilită de către societățile de asigurare pe baza datelor disponibile de la fermierii din zona limitrofă, aflați în portofoliul acestora, coroborate cu alte criterii legate de condițiile pedoclimatice, varietatea culturilor etc.

- Contractul de asigurare pentru culturi agricole se încheie pe an agricol, pentru culturile cu mai multe recolte pe an (culesuri, coase) contractul de asigurare se încheie pentru toate recoltele care urmează a se realiza;
- Contractul de asigurare prevede compensarea cel mult a costurilor totale aferente reparării pierderilor cauzate de riscurile asigurate;
- Contractul de asigurare nu impune cerințe sau mențiuni legate de tipul sau cantitatea producției viitoare.

8.2.15.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Nu e cazul - Măsurile legate de gestionarea riscurilor sunt exceptate de la această cerință.

8.2.15.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public acordat în cadrul acestei măsuri va fi:

I. Pentru fermele mici cu dimensiunea economică până la 11.999 SO

- Rata **sprijinului public nerambursabil** va fi de 70**%** din valoarea primei de asigurare eligibile și plătită efectiv de către fermier .

II. Pentru fermele cu dimensiunea economică mai mare sau egală cu 12.000 SO

- Rata **sprijinului public nerambursabil** va fi de 55**%** din valoarea primei de asigurare eligibile și plătită efectiv de către fermier .

Rambursarea sprijinului se va face în maximum 2 tranșe de plată: în situația în care beneficiarul optează pentru rambursarea sprijinului în două tranșe de plată, prima cerere de plată se va depune după plata a cel puțin 50% din valoarea primei de asigurare, iar a doua cerere de plată se va depune după plata integrală a primei aferente contractului de asigurare.

8.2.15.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.15.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Principalele riscuri în implementarea sub-măsurii 17.1 sunt legate de:

- Dificultăți în schimbul de date dintre societățile de asigurări, fondurile mutuale sprijinite prin sM 17.2 și Agenția de plăti;
- Supracompensare dacă se implementează și sM 17.2.

8.2.15.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Prin măsură se asigură contribuția la primele de asigurare corespunzătoare contractelor de asigurare încheiate de fermieri cu societățile de asigurare care pot desfășura activitate de asigurare pe teritoriul României.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția de Plăți vor colabora cu societățile de asigurare private prin intermediul unor protocoale de colaborare în vederea asigurării schimbului de informații în cazul producerii evenimentelor care fac obiectul compensării de către fondurile mutuale și a asigurării fluxului de informații necesar.

În situații excepționale, în cazul mai multor asigurări pentru același bun, se aplică Codul civil român care prevede principiul despăgubirilor proporționale de către fiecare asigurator limitate la valoarea daunelor efective

8.2.15.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii, astfel încât să nu se prejudicieze interesele UE.

8.2.15.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu este cazul.

8.2.15.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea mecanismelor pentru a se asigura că nu se acordă o supracompensare

Prin măsură se asigură contribuția la primele eligibile de asigurare corespunzătoare contractelor de asigurare la care fermierii au subscris și au plătit integral valoarea primelor prevăzute în contractul de asigurare.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția de Plăți vor colabora cu societățile de asigurare din România prin intermediul unor protocoale de colaborare în vederea asigurării schimbului de informații în cazul producerii evenimentelor care fac obiectul compensării de către fondurile mutuale și a asigurării fluxului de informații necesare.

În situații excepționale, în cazul mai multor asigurări pentru același bun, se aplică Codul civil român care prevede principiul despăgubirilor proporționale de către fiecare societate de asigurare limitate la valoarea daunelor efective.

În cazul funcționării în paralel a celor 2 sub-măsuri, sM 17.1 și sM 17.2, pentru evitarea supra-compensării, fermierilor nu li se va permite să participe la ambele sisteme pentru același risc.

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Descrierea condițiilor care trebuie îndeplinite pentru ca contractele de asigurare să fie eligibile pentru sprijin, pentru a include cel puțin: (a) riscurile specifice asigurate (b) pierderile economice specifice acoperite;

Riscurile eligibile care pot face obiectul contractului de asigurare:

- Fenomene climatice nefavorabile, respectiv:

  - secetă sau arșiță

  - inundații

  - grindină

  - îngheț (timpuriu de toamnă, de iarnă sau târziu de primăvară)

  - ploi torențiale sau ploi excesive și de lungă durată

  - furtună, vijelie, uragan sau tornadă.

- Infestări cu organisme de carantină dăunătoare plantelor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 563/2007 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 136/2000 privind măsurile de protecție împotriva introducerii și răspândirii organismelor de carantină dăunătoare plantelor sau produselor vegetale în România, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit prevederilor art.37 alin.(2) din Regulamentul 1305/2013, producerea unui fenomen climatic nefavorabil sau a infestării cu organisme de carantină dăunătoare plantelor trebuie să fie recunoscute în mod oficial de către autoritățile competente din România.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească contractele de asigurare:

- Contractele de asigurare prevăd riscurile asigurate, producția asigurată, valoarea primei de asigurare, perioada asigurată, franșiza, condițiile și modalitatea de despăgubire.
- Contractele de asigurare prevăd rambursarea daunelor în cazul apariției fenomenelor climatice menționate anterior care pot fi asimilate dezastrului natural sau al apariției unui infestări cu organisme de carantină dăunătoare plantelor recunoscute oficial de autoritățile naționale.
- Fermierii vor putea opta pentru modificarea/extinderea nivelului de acoperire (de ex. includere riscuri asigurate neeligibile, modificarea nivelului producției asigurate, modificarea franșizelor atinse / deductibile, alți termeni contractuali) – prin plata unor prime de asigurare suplimentare ce vor fi evidențiate distinct in contractul de asigurare si care nu vor face obiectul subvenționării. Modificările nu pot conduce la o diminuare a valorii primei de asigurare, obiect al subvenției.
- Contractele de asigurare sunt valabile până la data terminării recoltatului pentru ultima cultura asigurată care face obiectul respectivului contract;
- Valoarea franșizei deductibile este maxim 20% din suma asigurată stabilită în contractul de asigurare;
- Contractele de asigurare acoperă toate suprafețele cultivate cu același tip de cultură de la nivelul exploatației;
- Contractele de asigurare prevăd compensarea cel mult a costurilor totale aferente reparării pierderilor cauzate de riscurile asigurate;
- Contractele de asigurare nu impun cerințe sau mențiuni legate de tipul sau cantitatea producției viitoare;

- Contractele de asigurare pentru infestarea cu organisme de carantină dăunătoare plantelor trebuie să prevadă obligativitatea respectării de către fermieri a normelor fito-sanitare pentru eradicarea și prevenirea răspândirii organismelor dăunătoare plantelor.

Pierderi economice specifice acoperite:

- cheltuielile tehnologice de producție efectuate de fermieri în baza devizului/fișelor tehnologice pe culturi până la data producerii riscului asigurat sau, după caz în funcție de tipul asigurării, valoarea producției pierdute la nivelul culturilor asigurate.

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Regulile care trebuie folosite pentru stabilirea modului de calculare a proporției în care a fost distrusă producția medie anuală a unui fermier

Ulterior notificării societății de asigurare de către fermierul asigurat cu privire la producerea daunei ca urmare a evenimentelor prevăzute în contractul de asigurare, societatea de asigurare realizează propria expertiză tehnică pentru constatarea daunei și cuantificarea pagubei produse.

Constatarea producerii fenomenului va fi realizată la nivel de tip de cultură/specie. Având în vedere prevederile art. 37, alin (2), paragraful al doilea din Regulamentul 1305/2013, în cazul fenomenelor climatice nefavorabile, evenimentul se consideră a fi produs atunci când asiguratorul, pe baza recunoașterii emise de către autoritățile competente și a altor date oficiale comunicate de autorități, stabilește prejudiciul verificând pe teren daunele suferite de cultură și existența cauzalității între eveniment și daune, inclusiv pe parcele adiacente și că pierderea a depășit 20% din producția media anuală a fermierului. În acest scop, va fi încheiat un protocol atât cu societățile de asigurare cât și cu autoritățile competente pentru constatarea producerii riscurilor.

[fonduri mutuale pentru fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidentele de mediu] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea fondurilor mutuale, în special pentru a include (a se vedea lista din anexa 1 din Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

-

[Fonduri mutuale pentru fenomene climatice cu efecte adverse, boli ale animalelor și ale plantelor, infestări parazitare și pentru incidente de mediu] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

-

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea fondurilor mutuale (pentru acordarea plăților compensatorii către agricultori), pentru a include în special (a se vedea lista din anexa 1 la Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

-

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

-

8.2.15.3.2. 17.2 Fonduri Mutuale

Submăsură:

- 17.2 — Fonduri mutuale pentru fenomene climatice cu efecte adverse, boli ale animalelor și ale plantelor, infestări parazitare și pentru incidente de mediu

8.2.15.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Prezenta sub-măsură are rolul de a sprijini fermierii să-și stabilizeze activitatea și producția prin primirea de compensații financiare pentru pierderile economice cauzate de către fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidente de mediu. Compensarea pierderilor fermierilor cauzate de fenomene nefavorabile va fi acordată de fonduri mutuale pentru agricultură la care fermierii vor adera. Fiecare fond mutual va stabili tipurile de riscuri acoperite cu condiţia încadrării în tipurile de evenimente care sunt eligibile pentru rambursarea din fondurile PNDR.

Prin intermediul măsurii vor fi sprijinite următoarele activități:

- compensarea fermierilor prin intermediul fondurilor mutuale pentru agricultură, pentru pierderile economice înregistrate de aceștia în urma unor evenimente nefavorabile;
- sprijin financiar acordat pentru costuri administrative de înființare a fondurilor mutuale pentru agricultură;
- dobânda la împrumuturi contractate în scopul de a plăti compensații fermierilor.

8.2.15.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea costurilor eligibile realizate și plătite efectiv.

8.2.15.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime;

Regulamentul nr. 1306/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului;

Regulamentul nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului;

Legislație Națională

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2013 privind înfiinţarea, avizarea şi acreditarea fondurilor mutuale pentru gestionarea unor riscuri în agricultură, în vederea acordării de compensaţii financiare membrilor pentru pierderile economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile, boli ale animalelor, organisme dăunătoare plantelor sau incidente de mediu, cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanţa Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activităţii sanitar-veterinare şi pentru siguranţa alimentelor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 215/2004, cu modificările şi completările ulterioare;

Ordonanţa Guvernului nr. 47/2005 privind reglementări de neutralizare a deşeurilor de origine animala;

Ordonanța Guvernului nr. 136/2000 privind măsurile de protecție împotriva introducerii și răspândirii organismelor de carantină dăunătoare plantelor sau produselor vegetale în România, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 1214/2009 privind metodologia pentru stabilirea şi plata despăgubirilor ce se cuvin proprietarilor de animale tăiate, ucise sau altfel afectate în vederea lichidării rapide a focarelor de boli transmisibile ale animalelor;

Hotărârea Guvernului nr. 1189/2009 privind organizarea, funcţionarea şi atribuţiile Centrului Naţional de Combatere a Bolilor şi ale structurilor din componenţa acestuia;

Hotărârea Guvernului nr. 563/2007 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 136/2000 privind măsurile de protecție împotriva introducerii și răspândirii organismelor de carantină dăunătoare plantelor sau produselor vegetale în România, cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul Autorității Naționale Sanitară Veterinară si pentru Siguranța Alimentelor nr. 79/2008 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind notificarea internă şi declararea oficială a unor boli transmisibile ale animalelor;

Ordinul Autorității Naționale Sanitară Veterinară si pentru Siguranța Alimentelor nr. 6/2010 pentru aprobarea cadrului general privind stingerea focarelor de boli la animale;

Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 139/2010 privind controlul nematozilor cu chişti ai cartofului;

Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 912/2004 privind controlul putregaiului inelar al cartofului, produs de Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus cu modificările şi completările ulterioare;

Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 586/2007 privind controlul bacteriei Ralstonia solanacearum (Smith) Yabuuchi;

Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 653/2006 privind combaterea râiei negre a cartofului.

8.2.15.3.2.4. Beneficiari

Beneficiari direcți:

- **Fonduri mutuale** pentru agricultură constituite şi acreditate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în conformitate cu legislația națională în vigoare (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2013 cu modificările și completările ulterioare);

Beneficiari indirecți:

- **Fermierii activi** în sensul definiției art. 9 din Regulamentul nr. 1307/2013, care au subscris la fonduri mutuale pentru agricultură, în sensul definiției din prezenta măsura și în conformitate cu legislația națională.

8.2.15.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuieli eligibile

- Compensații financiare plătite fermierilor pentru pierderile economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile sau de manifestarea unei boli a animalelor sau infestarea cu organisme dăunătoare plantelor sau un incident de mediu, inclusiv cheltuielile legate de capitalul subscris inițial al fondului mutual.
- Cheltuielile administrative aferente înființării fondurilor mutuale repartizate pe o perioadă de maximum trei ani într-un mod degresiv;
- Dobânzile plătite pentru împrumuturile comerciale contractate de fondul mutual cu scopul de a plăti compensații financiare fermierilor în caz de criză.

Cheltuieli neeligibile

- Cheltuielile legate de reasigurarea fondurilor mutuale;
- Plata dobânzii împrumuturilor contractate pentru consolidarea capitalului;
- Cheltuielile legate de compensaţiile acordate membrilor fondului mutual din fondurile proprii ca urmare a pierderilor cauzate de scăderea drastică a veniturilor.

În Acordul de Parteneriat și în Capitolul 6 din PDR, România a precizat neîndeplinirea unei condiționalități ex-ante, nr. P3.1 privind prevenirea riscurilor și managementul riscurilor. În conformitate cu art. 19(5) din Reg. nr. 1303/2013 acesta este un potențial risc cu prejudicii semnificative, iar în acest sens, România confirmă faptul că rambursarea compensațiilor plătite de fondurile mutuale fermierilor cât și subsecventa includere a plății în declarațiile de cheltuieli către Comisia Europeană, va începe numai după îndeplinirea

acestei condiționalități. În declarațiile de cheltuieli intermediare, România va declara doar cheltuielile administrative de înființare a fondurilor mutuale. Odată ce Evaluarea Națională a Riscului va fi finalizată în conformitate cu condiționalitatea ex-ante, România se angajează să reanalizeze riscurile eligibile pentru sprijin prin fondurile mutuale, pentru a se asigura coerența acestora cu concluziile evaluării.

8.2.15.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Condiții privind eligibilitatea Fondurilor Mutuale

- Fondurile mutuale trebuie să fie acreditate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în conformitate cu prevederile din legislația națională, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2013, cu modificările și completarile ulterioare;
- Fondurile mutuale trebuie să urmeze o politică transparentă în ceea ce privește plățile vărsate în fond și sumele retrase din acesta;
- Fondurile mutuale trebuie să prevadă norme clare privind atribuirea responsabilităților legate de eventualele datorii realizate;
- Fondurile mutuale trebuie să aibă capitalul social inițial format exclusiv din cotizațiile fermierilor înscriși în fond; la capitalul subscris inițial nu se va face nicio contribuție financiară din fonduri publice;
- Sistemul de compensații stabilit prin procedurile fondurilor mutuale va cuprinde și penalizări în caz de neglijență din partea fermierilor.

Condiții privind eligibilitatea compensațiilor acordate fermierilor de către fondurile mutuale:

- Producerea fenomenului care dă naştere dreptului la plata compensaţiei trebuie recunoscută oficial de către autoritatea competentă conform legislației naţionale aplicabile;
- Beneficiarul compensației trebuie să fie membru al fondului mutual și să fi plătit contribuțiile datorate;
- Beneficiarul compensației trebuie să fie fermier activ conform definiției naționale în sensul art. 9 din Regulamentul nr. 1307/2013;
- Pierderea producției pentru care se acordă despăgubirea trebuie să fie cauzată de unul din evenimentele precizate în cadrul acestei măsuri;
- Pierderea producției pentru care se acordă despăgubirea trebuie să fie de minimum 30% din producţia medie anuală a fermierului în perioada de trei ani imediat anterioară sau într-o perioadă medie de trei ani bazată pe perioada imediat anterioară de cinci ani, excluzând valorile minime şi maxime.
- În cazul compensaţiilor acordate pentru boli ale animalelor şi infestarea cu organisme dăunătoare plantelor, fermierul trebuie să fi respectat tehnologiile de producție/creștere a animalelor și normele de bio-securitate și să fi adoptat măsurile preventive și/sau de reducere a efectelor evenimentului prevăzute de legislația în vigoare.

8.2.15.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Nu e cazul - Măsurile legate de gestionarea riscurilor sunt exceptate de la această cerință

8.2.15.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public acordat în cadrul acestei măsuri va fi de **70% din cheltuielile eligibile.**

8.2.15.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.15.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Principalele riscuri în implementarea prezentei măsuri sunt legate de următoarele aspecte:

- Solicitările de plată incorecte;
- Lipsa informațiilor statistice detaliate disponibile la nivelul exploatațiilor agricole (în special pentru fermele mici);
- Delimitarea inexactă a zonelor afectate de fenomene climatice nefavorabile;
- Lipsa expertizei la nivelul fondurilor mutuale a AM/AP în managementul unor astfel de scheme de sprijin cu caracter de noutate;
- Supracompensare dacă se implementează și sM 17.1.

8.2.15.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

- **Procesarea solicitărilor de plată**

Având în vedere ca solicitările de plată incorecte din partea beneficiarilor (fonduri mutuale) pot influența rezultatele obținute în urma implementării acestei măsuri, se vor defini de către Agenția de Plăți proceduri detaliate pentru procesarea solicitărilor de plată primite din partea fondurilor mutuale, precum şi proceduri pentru prevenirea și detectarea posibilelor nereguli, greșeli sau tentative de fraudă.

Mai mult, Agenția de Plăți va efectua validări specifice cu privire la eligibilitatea efectivă a fermierilor de a beneficia de sprijin în conformitate cu Art. 36(2) și cu condițiile specifice prevăzute în măsură, și dacă cheltuiala a fost efectiv și în totalitate plătită fermierilor afiliați în conformitate cu art. 36(3) din Reg. (UE) nr. 1305/2013. Aceste validări vor fi efectuate prin verificări administrative și/ sau prin verificări la fața locului.

- **Colectarea informațiilor statistice detaliate disponibile la nivelul exploatației agricole și surse de date alternative**

Având în vedere că lipsa de informații statistice detaliate la nivelul fermelor mici cu privire la evoluția istorică a valorilor de producție ale fermierilor poate conduce la dificultăți în verificarea îndeplinirii condiției privind pierderea de minimum 30% a producției, în special în cazul micilor fermieri, și, astfel, poate limita accesul acestor fermieri la contribuțiile din fonduri publice, fondurile mutuale trebuie să definească proceduri clare cu privire la colectarea de date financiare și privind producția la nivelul fermei.

În acest sens, metodologia de evaluare a pierderilor și datele folosite pentru evaluare fac parte din dosarul de acreditare care va fi verificat de MADR. Mai mult decât atât, fondurile mutuale trebuie să definească cerințe de raportare regulate cu privire la datele referitoare la activitatea membrilor (de exemplu, sectorul agricol specific și regiunea, tipul de producție, volumele de producție, dimensiunea impactului cauzat de fenomenele nefavorabile, volumul pierderilor, valoarea compensațiilor acordate fermierilor, etc). Astfel, anterior solicitării acreditării, fondurile mutuale vor prezenta și procedurile de colectare a datelor cu privire la valorile anuale de producție ale fermierilor. În acest sens, fondurile mutuale își vor asuma răspunderea

în ceea ce privește conformitatea și corectitudinea tuturor informațiilor furnizate către MADR sau, după caz, agenţia de plăţi.

- **Elaborarea legislației cu privire la procedura de evaluare a zonei afectate de fenomenul climatic nefavorabil și efectuarea măsurătorilor folosind sistemul GIS**
- **Acțiuni de informare pentru membri și potențiali membri ai fondurilor mutuale, utilizând asistența unor factori externi cu expertiză în managementul riscului, și totodată dezvoltarea capacității administrative a autorităților publice responsabile de implementarea măsurii.**

8.2.15.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.-

8.2.15.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu e cazul.

8.2.15.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea mecanismelor pentru a se asigura că nu se acordă o supracompensare

Pentru asigurarea complementarităţii cu programele de despăgubiri acordate din fonduri naţionale şi europene pentru boli ale animalelor, legislația națională va fi elaborată în vederea asigurării demarcării, astfel încât să se asigure excluderea plăţii compensațiilor de către fondurile mutuale în cazul acordării sprijinului prin alte scheme naționale/europene.

Înainte de acreditare, MADR va verifica existenţa, la nivelul fondurilor mutuale, a procedurilor privind evitarea supra-compensării fermierilor în cazul despăgubirii și din alte surse.

În cazul funcționării în paralel a celor 2 măsuri, sM 17.1 și 17.2, pentru evitarea supracompensării, fermierilor nu li se va permite să participe la ambele sisteme pentru același risc.

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Descrierea condițiilor care trebuie îndeplinite pentru ca contractele de asigurare să fie eligibile pentru sprijin, pentru a include cel puțin: (a) riscurile specifice asigurate (b) pierderile economice specifice acoperite;

-

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Regulile care trebuie folosite pentru stabilirea modului de calculare a proporției în care a fost distrusă producția medie anuală a unui fermier

-

[fonduri mutuale pentru fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidentele de mediu] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea

fondurilor mutuale, în special pentru a include (a se vedea lista din anexa 1 din Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

a) **Lista fenomenelor adverse care dau dreptul la plata despăgubirilor.** Cheltuielile eligibile ale fondurilor mutuale sunt legate exclusiv de compensațiile acordate fermierilor conform art. 38 (3) alin. 2 şi 38 (4), pentru a acoperi pierderi generate de:

- fenomene climatice nefavorabile, respectiv *seceta, îngheţul din timpul iernii, inundaţiile şi ploile persistente şi excesive* așa cum sunt reglementate în legislația naţională, care sunt asimilate cu dezastrele naturale;
- boli ale animalelor stabilite de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor sau în Regulamentul nr. 652/2014, stabilite în conformitate cu legislația naţională cu respectarea necesității de demarcare cu alte programe de despăgubiri finanţate din bugetul UE sau național, precum *encefalopatiile spongiforme transmisibile ale rumegătoarelor, salmonelozele aviare, bluetongue* [1];
- organisme de carantină dăunătoare plantelor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 563/2007 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 136/2000 privind măsurile de protecție împotriva introducerii și răspândirii organismelor de carantină dăunătoare plantelor sau produselor vegetale în România, cu modificările și completările ulterioare, precum și măsurile de protecție adoptate în conformitate cu normele fito-sanitare pentru eradicarea și prevenirea răspândirii organismelor dăunătoare plantelor, precum *nematozii cu chişti ai cartofului, mălura grâului, boala petelor de bronz la tomate* [1]. Organismele dăunătoare, altele decât cele de carantină, sunt listate în normele metodologice ale OUG nr. 64/2013, cu modificările și completările ulterioare, și pot fi acoperite doar în cazul în care sunt asimilate dezastrului natural;
- incidente de mediu, așa cum sunt definite în normele metodologice ale OUG nr. 64/2013, cu modificările ulterioare, precum *deversări de poluanţi din activităţi industriale sau accidente care vizează transportul de substanţe periculoase* [1].

În ceea ce privește aria geografică, zona afectată va fi stabilită în cadrul procedurii de recunoaștere inițiată pentru fiecare eveniment, în conformitate cu normele metodologice ale OUG nr. 64/2013, cu modificările ulterioare.

b) **Criteriile de evaluare pentru a stabili dacă un eveniment poate genera plăți compensatorii pentru fermieri.** Plata despăgubirilor se acordă exclusiv pentru evenimentele reglementate prin fișa măsurii.

În acest scop, producerea evenimentelor şi delimitarea zonelor afectate trebuie recunoscute oficial de către autoritatea competentă conform legislației naționale, după cum urmează:

- Pentru fenomene climatice nefavorabile și organismele dăunătoare, altele decât organismele în carantină, dezastrul natural va fi recunoscut prin ordin ministerial, pe baza informaţiilor furnizate de autorităţile competente pentru fiecare dintre evenimentele respective;
- Pentru toate celelalte evenimente care nu trebuie recunoscute oficial ca dezastre naturale, autorităţile pentru sănătatea animalelor, controlul dăunătorilor și de mediu competente vor aplica procedurile de recunoaștere stabilite în legislația naţională.

c) **Metodele de calcul pentru calcularea costurilor adiționale care constituie pierderi economice.** Categoriile de costuri suplimentare care pot fi sprijinite din fondurile mutuale vor fi enumerate în legislația naţională. Pentru fiecare tip de cost suplimentar, modalitatea de calcul pentru pierderile economice va fi stabilită în conformitate cu prevederile legale privind măsurile de prevenire și de atenuare, precum și

tehnologiile de producție și creșterea animalelor și normele de bio-securitate şi se va baza pe costurile realizate de fermier justificate prin facturi şi alte documente justificative.

De exemplu, în cazul riscurilor sanitare, costurile suplimentare privind dezinfecţia vor fi calculate pe baza costului de achiziţie a substanţelor dezinfectante şi a costurilor de administrare a acestora, costurile suplimentare legate de interdicţia de înstrăinare a animalelor vor fi calculate pe baza costurilor cu achiziţionarea furajelor și a costurilor privind îngrijirea şi întreţinerea animalelor supuse restricţiilor, iar în cazul culturilor, costurile adiţionale privind restricţionarea folosirii solurilor se vor calcula pe baza costului de distrugere a culturilor vizate de măsura de restricţionare şi a costului de înfiinţare a unei culturi de înlocuire.

d) **Calculul cheltuielilor administrative de înființare.** Cheltuielile administrative aferente creării fondului mutual sunt acele cheltuieli efectuate pentru a permite fondului mutual să se înființeze, să fie operațional și să-și desfășoare activitatea conform statutului.

În categoria costurilor administrative eligibile aferente creării fondului mutual sunt incluse următoarele cheltuieli: chirie spații birouri, plata utilităților (gaze, apă, energie electrică, telefonie), servicii TIC, salarii (inclusiv impozitele și contribuții sociale), achiziționare echipamente și softuri IT (inclusiv mentenanță dezvoltare site), activități de marketing și promovare, plăți servicii legale, tehnice, și de consultanță financiară, consumabile, toate efectuate în primii ani de funcționare ai fondului.

Costurile următoare sunt neeligibile:

- cheltuielile pentru achiziţia de imobile şi amortizarea acestora;
- impozitele și taxele datorate bugetului local sau de stat (altele decât cele aferente cheltuielilor de personal şi a cheltuielilor necesare pentru înfiinţare);
- provizioanele;
- cheltuielile excepționale;
- amenzile și penalitățile financiare;
- cheltuielile pentru acțiunile în contencios;
- taxa pe valoarea adăugată, cu excepţia celei nedeductibile.

Pentru a putea fi eligibil pentru sprijin financiar din fonduri publice, fiecare fond mutual va prezenta anual **situații financiare auditate independent**, în care se vor detalia separat cheltuielile administrative aferente creării fondului. Aceste cheltuieli vor fi repartizate în mod degresiv pe o perioadă de maximum trei ani, rambursarea efectuându-se periodic pe baza documentelor justificative solicitate de agenția de plăți, conform procedurilor de implementare ale măsurii.

Metoda de calcul va fi stabilită în procedurile de implementare ale agenției de plăți cu respectarea principiului de reducere anuală a costului eligibil stabilit.

Costurile administrative vor fi plafonate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale. În ceea ce priveşte costurile salariale, fondurile mutuale trebuie să asigure un nivel rezonabil care se încadrează în nivelurile normale practicate pe piaţă pentru activităţi similare.

e) **Metode de calcul pentru determinarea proporției producției medii anuale distruse.** Prevederile măsurii (în corelare cu prevederile Organizației Mondiale a Comerțului) stabilesc pragul minim de pierdere, pentru a putea beneficia de compensații subvenționate din fonduri publice, la **30%** din producţia medie

anuală a fermierului în perioada de trei ani imediat anterioară sau într-o perioadă medie de trei ani bazată pe perioada imediat anterioară de cinci ani, excluzând valorile minime şi maxime.

În timp ce valoarea reală a acestui prag de 30% nu va fi redusă, calculul pierderii va fi realizat pe fiecare tip de producție (cultură/specie) în parte. Acest aspect va fi stabilit la nivelul fondurilor mutuale la care fermierii au aderat. Calculul se va baza pe documentele justificative prezentate de către fermieri, întrucât la nivelul României nu este disponibil un sistem de indecși.

Perioada de raportare de trei sau respectiv cinci ani se stabileşte de către fondul mutual, luând în considerare necesitatea încadrării într-o variaţie maximă acceptabilă din punct de vedere statistic pentru stabilirea unei valorii medii a producţiei relevante la nivelul fermierului în cauză.

f) **Limite privind costurile eligibile.** Cheltuielile eligibile nu pot depăși 100% din pierdere. Nivelul compensațiilor poate fi plafonat de către fondurile mutuale la nivel de fermă sau de unitate, luând în considerare rațiuni de management al fondurilor.

La doi ani de la lansarea măsurii, MADR va realiza o analiza a situației înregistrate în ceea ce privește riscurile apărute, precum și nivelul compensațiilor plătite, putând decide plafonarea cheltuielilor eligibile la nivel de fermă sau unitate de producție.

Costurile administrative de înființare vor fi plafonate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

[1] enumerările de evenimente acoperite nu au caracter exhaustiv, sunt doar cu titlu exemplificativ

[Fonduri mutuale pentru fenomene climatice cu efecte adverse, boli ale animalelor și ale plantelor, infestări parazitare și pentru incidente de mediu] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

Dobânzile aferente împrumuturilor comerciale

Fondurile mutuale pot contracta împrumuturi comerciale în scopul de a plăti compensații fermierilor. Dobânzile aferente acestor împrumuturi comerciale sunt eligibile pentru sprijin în cadrul acestei măsuri cu condiția ca durata împrumuturilor să fie de minim 1 și maxim 5 ani.

Alături de credite bancare, fondurile mutuale pot utiliza alte instrumente financiare, în scopul de a asigura rezervele necesare pentru acoperirea pierderilor. Spre deosebire de dobânzile aferente creditelor comerciale menționate mai sus, orice alte cheltuieli legate de costul finanțării, cum ar fi cheltuieli legate de reasigurare sau similare nu sunt eligibile pentru contribuția din fonduri publice în conformitate cu Regulamentul FEADR.

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea fondurilor mutuale (pentru acordarea plăților compensatorii către agricultori), pentru a include în special (a se vedea lista din anexa 1 la Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

Nu se aplica.

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

Nu se aplica.

8.2.15.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.15.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.15.4.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.15.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.15.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu este cazul.

8.2.15.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Descrierea mecanismelor pentru a se asigura că nu se acordă o supracompensare

Prin sM 17.1 și sM 17.2 se asigură contribuția la primele eligibile de asigurare corespunzătoare contractelor de asigurare la care fermierii au subscris și contribuția la plata despăgubirilor plătite fermierilor înscriși în fondul mutual pentru riscurile eligibile care produc pierderi ale producției, în condițiile stabilite în secțiunea dedicată fiecărei măsuri. Având în vedere mobilitatea pieței asigurărilor și astfel, eventualitatea extinderii, în viitor, a tipurilor de riscuri agricole acoperite în prezent prin asigurări facultative, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția de Plăți vor colabora cu societățile de asigurare din România prin intermediul unor protocoale de colaborare în vederea asigurării schimbului de informaţii în cazul producerii evenimentelor care fac obiectul compensării de către fondurile mutuale și a asigurării fluxului de informații necesare. În situații excepționale, în cazul mai multor asigurări pentru același bun, inclusiv acrodarea de despagubiri de catre Fondul Mutual se aplică Codul civil român care prevede principiul despăgubirilor proporționale de către fiecare asigurător limitate la valoarea daunelor efective. În cazul funcționării în paralel a celor 2 măsuri, sM 17.1 și 17.2, pentru evitarea supracompensării, fermierilor nu li se va permite să participe la ambele sisteme pentru același risc

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Descrierea condițiilor care trebuie îndeplinite pentru ca contractele de asigurare să fie eligibile pentru sprijin, pentru a include cel puțin: (a) riscurile specifice asigurate (b) pierderile economice specifice acoperite;

-

[Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor] Regulile care trebuie folosite pentru stabilirea modului de calculare a proporției în care a fost distrusă producția medie anuală a unui fermier

-

[fonduri mutuale pentru fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidentele de mediu] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea fondurilor mutuale, în special pentru a include (a se vedea lista din anexa 1 din Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

-

[Fonduri mutuale pentru fenomene climatice cu efecte adverse, boli ale animalelor și ale plantelor, infestări parazitare și pentru incidente de mediu] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

-

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] principii pentru metode de finanțare, constituirea și gestionarea fondurilor mutuale (pentru acordarea plăților compensatorii către agricultori), pentru a include în special (a se vedea lista din anexa 1 la Regulamentul (UE) nr. 808/2014)

Nu este cazul.

[Instrumentul de stabilizare a veniturilor] În cazul în care sursa compensației financiare care urmează să fie plătită din fondul mutual este un împrumut comercial, durata minimă și durata maximă a împrumutului comercial

Nu este cazul.

8.2.15.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

<u>Definiții:</u>

Fond mutual – asociație înființată conform OG nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile și acreditată în conformitate cu Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2013 cu modificările și completările ulterioare, care permite fermierilor afiliați să încheie o asigurare, cu scopul de a primi plăți compensatorii în cazuri de pierderi economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile, manifestare a unei boli a animalelor sau a plantelor sau incident de mediu. Membrii fondului mutual pot fi exclusiv fermieri activi în sensul art. 9 al Regulamentului nr. 1307/2013, afiliați la fondul mutual, care plătesc contribuţia stabilită de fond şi

beneficiază de compensaţii financiare din partea fondului mutual în condiţiile prevăzute prin statutul acestuia cu respectarea prevederilor procedurilor de implementare a fişei măsurii;

Pierderi economice – orice pierdere substanțială de producție sau orice cheltuieli suplimentare suportate de un fermier drept rezultat al unor măsuri excepționale întreprinse de acesta cu scopul reducerii efectelor cauzate de evenimente prevăzute în sub-măsură;

Fenomene climatice nefavorabile – fenomene meteorologice, cum sunt îngheț, inundații, secetă, grindină, furtună, etc. care pot fi asimilate unor dezastre naturale;

Boli ale animalelor – boli eligibile pentru compensații din partea fondurilor mutuale sunt cele specificate în lista de boli ale animalelor stabilită de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor sau în Regulamentul (UE) nr. 652/2014, stabilite conform legislației naționale cu respectarea necesității de demarcare cu alte programe de despăgubiri finanțate din bugetul național sau UE;

Infestare cu dăunători - apariția uneia sau mai multor specii de dăunători într-o zonă sau locație unde numărul și impactul acestora sunt în prezent sau au potențial să atingă un nivel intolerabil;

Incident de mediu – apariție specifică a poluării, a contaminării sau a degradării în calitatea mediului legate de un eveniment specific și cu o extindere geografică limitată. Acesta nu acoperă riscurile generale de mediu care nu sunt legate de un eveniment specific, cum ar fi schimbările climatice sau poluarea atmosferei;

Dezastru natural – eveniment spontan de natură biotică sau abiotică care generează tulburări importante ale sistemelor de producție agricolă, în cele din urmă provocând pagube economice importante pentru sectorul agricol.

Alte informatii privind sM 17.1:

Pentru implementarea sub-măsurii 17.1 va fi deschisă o sesiune de depunere anuală a documentației pentru finanțare, în două etape, respectiv pentru culturile de primăvară în perioada iunie-noiembrie anul curent (inclusiv), şi pentru culturile de toamnă în perioada decembrie anul curent-mai anul următor, inclusiv. Având în vedere posibilitatea epuizării fondurilor alocate acestei sub-măsuri, deschiderea unei noi etape de depunere se realizează după evaluarea încadrării documentațiilor pentru finanțare depuse în bugetul disponibil acestei sub-măsuri, sub rezerva existentei fondurilor.

Etapele ce trebuie parcurse pentru implementarea sM 17.1 sunt:

- semnarea contractului de asigurare de către solicitant;
- depunerea de către solicitant, în vederea finanțării, a documentației (inclusiv contractul de asigurare în vigoare, însoțit de dovada plății a cel puțin 50% din valoarea primei de asigurare) la agenția de plăți, precum și semnarea de către acesta a angajamentului pentru finanțare și a primei cereri de plată;
- verificarea eligibilității documentației și încadrarea sumei admise, conform cererii de finanțare, în bugetul disponibil acestei sub-măsuri;
- depunerea de către beneficiar a celei de a doua cereri de plată pentru primirea sprijinului, la agenția de plăți, după plata integrală a primei aferentă contractului de asigurare, în situația în care beneficiarul optează pentru rambursarea sprijinului în două tranșe de plată;
- autorizarea plății pentru cererile de plată eligibile;
- efectuarea plății către beneficiarii eligibili.

8.2.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)

8.2.16.1. Temei juridic

Art. 42-44 din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013

Art. 32-35 din Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013

8.2.16.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

LEADER este un instrument important pentru România în sporirea dezvoltării economice și sociale a zonelor rurale, reducerea disparităților dintre urban-rural și promovarea incluziunii sociale. Experiența actuală reflectă o capacitate de dezvoltare la nivel local ce nu răspunde în totalitate nevoilor locale, în special în ceea ce privește colaborarea între partenerii publici și privați, iar abordarea strategică trebuie încurajată și dezvoltată prin plasarea acesteia sub resposabilitatea comunității.

În România, implementarea abordării LEADER și a Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) a început în perioada 2007-2013 prin intermediul PNDR. În perioada 2011-2012, teritoriul a fost acoperit de 163 de GAL-uri selectate, acoperind o suprafață de cca. 142.000 km², reprezentând aproximativ 63% din teritoriul eligibil și circa 58% din populația eligibilă LEADER.

În noua perioadă de programare se urmărește acoperirea întregului teritoriu eligibil LEADER de către un număr mai redus de GAL-uri față de perioada anterioară, pentru o dezvoltare echilibrată teritorială, care să asigure masa critică pentru implementarea corectă și eficientă a strategiei și eficientizarea costurilor de funcționare.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) reprezintă o modalitate de implementare ce permite partenerilor locali să elaboreze strategia de dezvoltare rurală, în baza analizei nevoilor și priorităților specifice teritoriului.

În cadrul SDL se dorește selectarea unui set coerent de măsuri adaptate priorităților specifice teritoriului și valorificarea potențialul autentic local al teritoriului. LEADER va contribui la dezvoltarea zonelor rurale, inclusiv a orașelor mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori (va fi indicată mai târziu o listă a zonelor în care LEADER va contribui), și va facilita implementarea proiectelor cu o abordare inovativă multisectorială și transversală, pentru a sprijini nevoile populației din teritoriul eligibil LEADER și a îndeplini obiectivele Strategiei Europa 2020.

Ca un criteriu general de complementaritate, FEDR și FSE, prin instrumentul de finanțare DLRC-POR, va sprijini acțiunile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității în mediul urban pentru localități cu peste 20.000 de locuitori, în timp ce FEADR va sprijini GAL-uri în zonele rurale și în orașele mici cu mai puțin de 20.000 de locuitori. Finanțarea LEADER prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) va fi realizată din FEADR.

În perioada de programare 2007-2013, având în vedere durata scurtă a apelului de selecție pentru investițiile privind infrastructura de broadband în spațiul rural, cauzată de constrângerea semnării contractelor de finanțare până la 30.06.2014, cât și de timpul limitat pentru potențialii beneficiari de a implementa proiectele până la finalizarea perioadei de programare, o serie de proiecte tehnice/cereri de finanțare au fost

respinse pe motive de neîndeplinire a cerințelor tehnice/admisibilitate. În actuala perioadă de programare nu sunt prevăzute constrângeri de timp similare, care să împiedice GAL-urile sa includă proiectele de infrastructură de bandă largă ca parte din strategiile de dezvoltare locală. Pentru a asigura îmbunătățirea calității proiectelor de infrastructura de bandă largă, GALurile vor realiza sesiuni de animare/informare înainte de lansarea apelurilor aferente măsurii de broadband, unde pot fi invitați inclusiv specialiști în domeniul rețele TIC. Autoritatea de Management și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală vor încuraja și sprijini implementarea proiectelor de infrastructură de bandă largă dacă acestea sunt incluse în strategiile de dezvoltare locală. Astfel, suma de 25 Milioane EURO estimată în Acordul de Parteneriat pentru finanțarea acțiunilor de internet în bandă largă/broadband, ar putea fi majorată până la 35 Milioane de Euro, în măsura în care raspunde nevoilor identificate la nivelul strategiilor de dezvoltare locală. În cadrul evaluării intermediare a PNDR, ar trebui inclusă o re-evaluare a zonelor rămase neacoperite, cu privire la realizarea obiectivelor pentru zonele rurale, conform UE 2020. În cazul în care nevoile identificate nu sunt acoperite pe deplin, suma alocată acestor tipuri de acțiuni poate fi suplimentată.

Având în vedere experiența din perioada de implementare a PNDR 2007-2013, finanțarea măsurilor de valorificare a resurselor locale și de promovare a specificității locale este relevantă pentru a menține caracterul inovator al abordării LEADER. Totodată, urmărind aceleași obiective generale și specifice ale Politicii Agricole Comune ale U.E. și ale PNDR, programul LEADER, presupune dezvoltarea comunităților locale într-o manieră specifică, adaptată nevoilor și priorităților acestora.

Valoarea adăugată a abordării LEADER derivă din acele inițiative locale care combină soluții ce răspund problematicii identificate la nivelul comunităților locate, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi.

Legătura măsurii cu nevoile:

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la satisfacerea nevoilor **„**Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială”(019), „Infrastructură de bază și servicii adecvate în zonele rurale” (020), „Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale” (021), “Patrimoniul local conservat” (022), “Dezvoltarea locală prin abordarea LEADER” (023), “Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural” (024), “Accesul la infrastructura modernă TIC” (025), aşa cum au fost identificate în Cap. 4.2 al programului.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfăşurate în cadrul a patru sub-măsuri:

- sprijin pregătitor, sM19.1,
- sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală, sM19.2,
- pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală, sM19.3,
- sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare, sM19.4.

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție

Deși programată în totalitate în cadrul DI 6B, proiectele din cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală pot contribui domeniile de intervenție așa cum sunt prevăzute în regulamentele specifice dezvoltării rurale.

Asigurarea sinergiei dintre priorități va conduce la revitalizarea și dezvoltarea zonelor LEADER. Sprijinul acordat prin Prioritatea 6, Domeniul de Intervenție 6B pentru îmbunătăţirea infrastructurii locale de bază contribuie la îmbunătăţirea calităţii vieţii populației din zonele LEADER și atractivitatea satelor.

LEADER, prin caracterul său transversal contribuie la obiectivele de dezvoltare rurală identificate la nivelul PNDR 2014-2020. Inovarea este unul dintre elementele principale ale abordării LEADER. Prin urmare, LEADER va încuraja proiectele inovative ce sunt în acord cu obiectivele din Reg. (EU) nr. 1305/2013 și cu obiectivele de dezvoltare locală ale comunității.

Sprijinirea conservării patrimoniului local şi a tradiţiilor contribuie nu numai la sporirea calităţii vieţii în zonele LEADER, ci și la stimularea activităţilor de turism rural, dezvoltarea produselor locale şi crearea de locuri de muncă. Proiectele sprijinite la nivelul strategiilor de dezvoltare locală au un impact pozitiv asupra obiectivelor FEADR.

Cele mai semnificative oportunități pentru LEADER se regăsesc în următoarele domenii de acțiune:

- contribuția la diversificarea activităţilor economice non-agricole și încurajarea micilor întreprinzători din spaţiul LEADER;
- crearea, îmbunătăţirea și diversificarea facilităţilor de dezvoltare economică, infrastructura fizică locală la scară mică, inclusiv broadband și a serviciilor de bază;
- creșterea atractivităţii zonelor LEADER și diminuarea migraţiei populaţiei, în special a tinerilor;
- îmbunătăţirea incluziunii sociale inclusiv în ce privește grupurile minoritare/ etnice, protejarea și conservarea patrimoniului natural și cultural rural
- diversificarea ofertei turistice, încurajarea iniţiativelor de dezvoltare locală cu un grad ridicat de integrare socio-economică teritorială.

GAL-urile reprezintă soluția concretă, transformarea în realitate a potențialului pe care comunitățile locale îl pot valorifica pentru a se putea înscrie în această nouă abordare a dezvoltării satului european, o abordare prin care se încurajează întoarcerea și/sau stabilirea tinerilor în teritoriul LEADER și dezvoltarea economică, socială și culturală a acestuia. Pentru a sprijini acest demers se pune accentul pe: stimularea parteneriatelor, transferul de cunoștințe și implementarea inițiativelor inovative, dar mai ales, pe implicarea reală a cetățenilor în deciziile strategice pe termen lung etc.

Contribuția la obiectivele transversale:

Mediu și climă

Prin măsurile de interes local ce ar putea fi finanțate prin LEADER 2014-2020 se au în vedere și acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice prin promovarea de soluții inovative care să răspundă nevoilor identificate în acest sens în SDL. De asemenea, prin LEADER sunt încurajate investițiile ce vizează eficientizarea energiei și a consumului de apă, crearea și dezvoltarea de activități neagricole privind identificarea și utilizarea energiilor din surse regenerabile, promovarea utilizării surselor de caldură pe bază de biomasă, crearea și dezvoltarea de sisteme de producere și distribuție a biogazului la nivel de comunitate, contribuind astfel la dezvoltarea competitivității locale, servicii de bază și a unei economii locale cu emisii scăzute de carbon.

Inovarea

Grupurile de Acţiune Locală joacă un rol important în dezvoltarea comunității. Prin capacitatea acestora de a întruni interesele membrilor comunităţilor locale, GAL-urile pot identifica soluţii inovatoare la problemele existente la nivel local. Inovarea în cadrul LEADER constă, aşadar, în modul în care GAL-urile abordează oportunităţile şi provocările identificate la nivel local şi în modul în care reuşesc să crească interesul pentru dezvoltarea proiectelor inovative de utilitate publică și/sau cu impact economic, social,

cultural și natural. Astfel, la nivelul unei comunități locale, acțiunile inovative presupun finanțarea unor investiții/servicii care sunt sprijinite prin FEADR și asigură îndeplinirea obiectivelor din SDL. În cadrul SDL pot fi dezvoltate măsuri inovative în orice domeniu pentru care au fost identificate nevoi specifice la nivelul comunității locale. Măsurile inovative pot viza inclusiv domenii precum: eficiența energetică și promovarea energiei din surse regenerabile, TIC, patrimoniu material și imaterial inclusiv patrimoniu natural de interes local, piețe agricole, agroalimentare pentru produsele locale, grupuri vulnerabile și comunități dezavantajate etc.

Implementarea abordării LEADER

Pentru a fi eligibilă, Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) trebuie să fie elaborată pe baza unei abordări de jos în sus. Activitățile LEADER pot să corespundă diferitelor tipuri de activități prevăzute de Regulamentul 1305/2013, inclusiv cele legate de activitățile de promovare a incluziunii sociale și a reducerii sărăciei și să contribuie astfel la OT9 – Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și discriminării din Acordul de Parteneriat al Romaniei. De asemenea, prin SDL pot fi sprijinite și alte activități care răspund obiectivelor economice și de mediu precizate în Regulament.

Grupurile de Acțiune Locală vor structura strategia de dezvoltare locală în funcție de obiectivele PNDR 2014-2020 și în funcție de nevoile identificate în analiza diagnostic din SDL. Valoarea adăugată a LEADER reiese din faptul că strategiile trebuie să promoveze inovarea și să reflecte modalitatea în care aceasta este abordată în cadrul proceselor și activităților specifice. Se va acorda prioritate în selecție SDL-urilor care propun măsuri prin care se ating obiectivele transversale ale PNDR (inovarea, schimbări climatice și acțiuni de mediu).

LEADER, ca abordare inovatoare, bazată pe cooperare și implementată într-o anumită regiune, generează valoare adăugată în respectiva regiune în special datorită implicării de jos în sus a populației și a participării integrate a reprezentanților sectoarelor economice. Valoarea adaugată a SDL poate fi generată atât de caracterul inovator al intervenției prin LEADER, cât și de impactul generat de aceasta la nivelul respectivului teritoriu. Cuantificarea valorii adăugate se va realiza cu ajutorul indicatorilor specifici propuși în fiecare SDL.

LEADER generează valoare adăugată în teritoriu prin :

- Capacitatea instituțională creată și consolidată prin parteneriate;
- Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how;
- Identificarea unor soluții locale creative pentru problemele existente la nivel local;
- Dezvoltarea proiectelor de utilitate publică și/sau cu impact economic, social, cultural și natural;
- Dezvoltarea identității locale;
- Schimburi de experiență și bune practici inter-teritoriale și trans-naționale.

Grupul de acțiune local (GAL)

GAL este un parteneriat privat - public activ. Parteneriatul local care elaborează Strategia de Dezvoltare Locală va fi format din diferiți actori privați și publici reprezentativi, care vor fi definiți în liniile directoare naționale. Sarcinile ce revin GAL, conform art.34 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 sunt obligatorii și esențiale pentru implementarea cu succes a SDL și vizează:

- consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor;

- conceperea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente și a unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 51 % din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția prin procedură scrisă;
- asigurarea, cu ocazia selecționării operațiunilor, a coerenței cu strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, prin acordarea de prioritate operațiunilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și țintelor strategiei;
- pregătirea și publicarea de cereri de propuneri sau a unei proceduri permanente de depunere de proiecte, inclusiv definirea criteriilor de selecție;
- primirea și evaluarea cererilor de finanțare depuse;
- selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului contribuției și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;
- monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă.

În structura parteneriatului, a elaborării și a implementării SDL trebuie să se asigure promovarea egalității dintre bărbați și femei și a integrării de gen, cât și prevenirea oricărei discriminări pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Partenerii economici privați, precum și alți reprezentanți ai societății civile vor reprezenta cel puțin 51% la nivel decizional. Reprezentanții orașelor vor reprezenta maximum 25% la nivel decizional (organisme de conducere ale GAL-ului și comitet de selecție) și raportat la populația acoperită într-un teritoriu GAL.

Aria de aplicabilitate a strategiilor de dezvoltare locale (SDL)

LEADER se aplică în teritorii coerente cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori, reprezentate de Unități Administrativ Teritoriale - comune si Unități Administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. Având în vedere densitatea redusă a populației în zona Delta Dunării de 11, 94 loc/km², pentru această zonă se va acepta un prag minim de 5.000 locuitori. Aceste limitări asigură un echilibru adecvat între o masă critică de actori implicați și identificarea regională a zonelor. Legăturile dintre urban și rural reprezintă un instrument foarte important pentru dezvoltarea unei zone, vizând creșterea incluziunii sociale și reducerea sărăciei. Suprafața eligibilă totală LEADER este de 228.754 km2, cu o populație de 11.359.703 locuitori. Acoperirea vizată a teritoriului și a populației eligibile LEADER este de 100%, cu un număr estimat de 120 GAL-uri.

Selectarea SDL

Selectarea strategiilor de dezvoltare locală se va realiza în baza unei singure proceduri publice de selecție, care va fi elaborată la nivelul MADR și care va presupune verificarea eligibilității și aplicarea criteriilor de selecție, urmând a fi stabilit în cadrul național de implementare un punctaj minim pentru selecția strategiilor de dezvoltare locală. In cadrul procesului de selecție, Strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității sunt selectate de un comitet constituit în acest scop din reprezentanți ai Agenției de Plăți, Autorității de Management și dacă este necesar, vor face parte din comitetul de selecție și experti externi. Se va organiza o singură sesiune de selecție a GAL în cadrul LEADER 2014-2020, nu mai târziu de 2 ani de la aprobarea AP (conform Reg. (UE) nr. 1303/2013).

Alocarea financiară pentru SDL

După selecție, alocarea inițială financiară pentru SDL (formată din alocarea aferentă sub-măsuriilor 19.2 și 19.4) se va stabili astfel:

- 80% din alocarea totală pentru SDL va fi împărțită în funcție de populația și suprafața totală a teritoriului eligibil LEADER, rezultând o valoare pe locuitor și km²;
- 20% din alocarea totală pentru SDL se acordă SDL-urilor care obțin nivelul cel mai înalt de calitate, rezultat ca urmare a procesului de selecție.

În situația în care există diferențe între teritoriul eligibil LEADER și teritoriul acoperit de SDL-urile selectate, sumele rămase disponibile (aferente populației și suprafeței neacoperite în urma procesului de selecție) vor contribui la majorarea procentului minim de 20%.

Astfel, după selecție, GAL-urile care vor obține punctajul de calitate, își vor revizui planul financiar, care va fi propus spre aprobare Autorității de Management.

Calendarul indicativ de selecție GAL va cuprinde două etape:

- Etapa 1: Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locala ;
- Etapa 2: Selecția SDL.

Criterii de eligibilitate pentru evaluarea SDL

- Parteneriatul trebuie să fie constituit din minimum 51% reprezentanți ai mediului privat și ai societății civile;
- Organizațiile din mediul urban vor reprezenta maximum 25% la nivel decizional ;
- Populația care provine din orașele mici nu va depăși 25% din totalul populației acoperite din teritoriu;
- Teritoriul acoperit de GAL trebuie să fie omogen;
- Prezența unui singur GAL pe teritoriul eligibil LEADER;
- Teritoriul cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori, reprezentat de Unitati Administrativ Teritoriale - comune si Unitati administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. Pentru zona Deltei Dunării se va acepta un prag minim de 5.000 locuitori;
- Strategia de dezvoltare locală prezintă toate elementele menționate în secțiunea ”Conținutul SDL-urilor”;
- Strategia este coerentă (contribuie la obiectivele strategice din PDR, reflectă nevoile de dezvoltare din teritoriu identificate în analiza SWOT și strategia este relevantă în ceea ce privește prioritățile și obiectivele stabilite).

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție pentru strategiile de dezvoltare locală:

- Principiul selecției teritoriilor cu denisitatea redusă, cu zone dezavantajate în conformitate cu hărțile identificate în PDR sau/și cu zone cu potențial natural (NATURA 2000, HNV);
- Principiul selecției parteneriatelor care au în componență preponderent sectorul privat și societate civilă, organizații a unei minorități locale – inclusiv minoritatea romă, organizații ale tinerilor, mediului și a femeilor, forme asociative, relevante pentru teritoriu;
- Principiul selecției strategiilor care conțin intervenții în infrastructura socială, acțiuni adresate minorităților locale (în special minoritatea romă), intervenții în infrastructura de bandă largă, scheme de calitate, măsuri care implică asocierea;

- Principiul selecției calității SDL, reflectată inclusiv de caracterul inovativ al strategiei.

Criteriile de selecție vor fi stabilite și detaliate în cadrul național de implementare pentru selecția SDL.Pentru elaborarea SDL este necesară o implicare activă a partenerilor privati și publici, prin consultarea acestora, pe baza principiului abordării de jos în sus.

Conținutul SDL-urilor

SDL va cuprinde cel puțin următoarele elemente de conținut și structură:

a. definirea teritoriului și a populației acoperite;

b. analiza nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv o analiză a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și riscurilor;

c. descrierea obiectivelor, descrierea caracterului integrat și inovator al strategiei și ierarhizarea obiectivelor, descrierea măsurilor, inclusiv ținte măsurabile și dacă este cazul, descrierea obiectivelor care vizează cooperarea;

d. descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea strategiei;

e. descrierea planului de acțiune privind transpunerea obiectivelor în măsuri;

f. descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei;

g. planul financiar al strategiei, cu alocare pe obiectivele majore;

h. descrierea parteneriatului local, constituit prin respectarea cerințelor menționate anterior;

i. descrierea structurii organizatorice și a competențelor necesare ale angajaților GAL, prin care să se asigure îndeplinirea tuturor atribuțiilor specifice, inclusiv a celor de monitorizare, evaluare și control;;

j. descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației nationale;

k. descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante (naționale, sectoriale, regionale, județene etc.);

l. demonstrarea valorii adăugate a măsurilor propuse în SDL, prin stabilirea de criterii de eligibilitate, criterii de selecție, intensitatea sprijinului în concordanță cu specificul teritoriului acoperit și indicatori specifici relevanți pentru măsurile respective.

Detalii privind etapa de implementare a strategiilor

Pe parcursul implementării, în funcție de performanța dovedită de GAL în evaluarea proiectelor, Agenția de Plăți poate delega către GAL anumite sarcini de verificare, în baza unui acord de delegare.

Pe parcursul implementării, AM va stabili cel puțin o etapă de evaluare intermediară a implementării SDL-urilor selectate. Una dintre evaluările intermediare va fi realizată în vederea finalizării evaluării intermediare a PNDR. AM va stabili un sistem de redistribuire a alocării financiare, în funcție de

performanțele înregistrate de GAL în implementarea obiectivelor propuse prin strategie, dar și corecta implementare a fondurilor UE prin GAL.

Pentru GAL-urile care nu vor atinge nivelul de performanță prestabilit de către AM prin cadrul național de implementare, ca urmare a evaluării intermediare, vor fi aplicate măsuri corective proporționale cu nerealizarea gradului de performanță stabilit, iar sumele disponibilizate vor fi redistribuite către GAL-urile performante, în baza nevoilor identificate de către acestea.

Detaliile cu privire la sistemul de redistribuire și criteriile de evaluare care vor fi aplicate în vederea evaluării performanței (ex.: nivelul de contractare si de plată, rata de eroare a evaluării proiectelor, animarea teritoriului), vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

8.2.16.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

8.2.16.3.1. 19.1 Sprijin pregătitor

Submăsură:

- 19.1 - Sprijin pregătitor

8.2.16.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul pregătitor constă în sprijinul acordat parteneriatelor privat-publice locale pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală.

Elementele sprijinului pregătitor sunt:

- Un proces de consultare realizat la nivel local. Acest proces care vizează întocmirea strategiei de dezvoltare locală, reprezintă o oportunitate ideală pentru parteneriat de a implica, în mod activ, actori locali și organizații noi. În acest fel, parteneriatul poate analiza nu numai nevoile și oportunitățile de dezvoltare, ci și mecanismul de implicare activă a populației.
- Sprijinul pregătitor cuprinde și acțiuni de construcție instituțională și de creare de rețele, cu scopul de a pregăti și implementa o strategie integrată de dezvoltare locală pentru o anumită zonă.

Un obiectiv principal vizează creșterea capacității de colaborare, necesară pentru elaborarea unor strategii integrate, ceea ce va oferi actorilor locali și reprezentanților din diferite domenii de activitate posibilitatea de a lucra împreună și de a interacționa în favoarea comunităților din teritoriile LEADER.

Evitarea dublei finanțări:

GAL-urile care au beneficiat de sprijin pregătitor în perioada de programare 2007-2013 pot beneficia de acest tip de sprijin și în perioada 2014-2020, în concordanță cu condițiile stipulate în legislația comunitară și națională, precum și în cadrul național de implementare.

Activitățile pregătitoare specifice pentru perioada 2014-2020 nu pot fi finanțate din fonduri aferente perioadei 2007-2013.

Pentru evitarea dublei finanțări pentru GAL-urile care beneficiază de sprijin financiar pentru funcționare în perioada de programare 2007-2013, activitățile și cheltuielile aferente acestora vor fi evidențiate, monitorizate și verificate distinct, în conformitate cu legislația specifică în vigoare (de ex: atribuții distincte în fișele de post, program de muncă destinat exclusiv atribuțiilor specifice, evidență contabilă distinctă etc.).

8.2.16.3.1.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea cheltuielilor eligibile suportate și plătite efectiv.

8.2.16.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare

8.2.16.3.1.4. Beneficiari

- un parteneriat existent autorizat conform OG 26/2000;
- un nou parteneriat – fără personalitate juridică.

Parteneriatele existente/noi se vor forma în baza unui Acord de Parteneriat specific LEADER.

Prevederile din Acordul de Parteneriat specific LEADER vor respecta principiile LEADER și vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

În cazul unui parteneriat care nu este autorizat ca asociație, reprezentarea va fi realizată de o entitate juridică privată sau publică din cadrul parteneriatului, cu sediul social/punct de lucru/sucursală în teritoriul acoperit de potențialul GAL, desemnată de respectivul parteneriat.

8.2.16.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuieli pentru:

a. activități de consultare, animare și organizare de grupuri de lucru în vederea elaborării SDL, inclusiv costurile de personal pentru aceste activități;
b. consultanță tehnică și financiară în vederea elaborării SDL, inclusiv costuri de personal, achiziția de informații, date necesare elaborării SDL și studii ale zonei.

8.2.16.3.1.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Parteneriatele aferente unor teritorii care se suprapun nu sunt eligibile pentru sprijinul pregătitor;

- Grupuri alcătuite din parteneri care să reprezinte sectorul public și privat, economic și social din teritoriul eligibil, în care reprezentanții sectorului privat și a societății civile reprezintă cel puțin 51% (cu un acord formal semnat de fiecare membru);
- Grupurile trebuie să reprezinte un teritoriu omogen care să respecte spațiul eligibil pentru implementarea LEADER, cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori. Pentru zona Deltei Dunării se va accepta un prag minim al populației de 5.000 de locuitori. Teritoriul eligibil LEADER cuprinde Unități Administrativ-Teritoriale-comune și poate cuprinde Unități Administrativ-Teritoriale-orașe mici cu o populație de maximum 20.000 locuitori.

8.2.16.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul selecției parteneriatelor care dovedesc expertiză pentru realizarea activităților de consultare, animare și grupuri de lucru în vederea elaborării SDL;
- Principiul structurii parteneriatului (se va acorda prioritate reprezentării semnificative a sectorului privat și a societății civile, organizațiilor reprezentative a minorităților – inclusiv minoritatea romă și a asociațiilor, prezența zonelor care nu au beneficiat de finanțare LEADER în perioada 2007-2013),;
- Principiul densității populației din teritoriul vizat de parteneriat (se acordă prioritate teritoriului cu densitate redusă a populației).

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritatile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

8.2.16.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul pregătitor va fi acordat până la suma maximă de 20.000 Euro valoare publică nerambursabilă pentru SDL depusă de parteneriat, astfel:

- Costurile pentru animare (descrise la lit. a secțiunea cheltuieli eligibile) vor fi de maximum 10.000 Euro, acordate proporțional cu numărul de locuitori existent la nivelul teritoriului vizat (maximum 100.000 de locuitori). Prin urmare, alocarea financiară va fi 0,1 Euro/locuitor.
- Costurile legate de elaborarea strategiei (descrise la lit. b) se vor încadra în suma maximă de 10.000 de euro, indiferent de mărimea teritoriului și populația acoperită de SDL.

Nu se acordă avans.

Intensitatea sprijinului nerambursabil pentru această sub-măsură este 100%.

Rambursarea costurilor eligibile se va realiza în două etape:

- Costurile pentru animare pot fi rambursate după finalizarea tuturor activităților aferente animării. **În situația în care parteneriatul nu depune o SDL în vederea selecției, sumele plătite vor fi recuperate**;
- Costurile pentru elaborarea SDL vor fi rambursate doar pentru SDL-urile declarate eligibile de către Autoritatea de Management, ulterior procesului de evaluare a SDL. **Acordarea sprijinului pentru**

acest tip de cheltuieli nu este condiționată de selectarea SDL, ci exclusiv de eligibilitatea acesteia.

8.2.16.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.16.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.16.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.16.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.16.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.16.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea elementelor obligatorii ale dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (denumită în continuare „DLRC") din care este compusă măsura LEADER: sprijinul pregătitor, implementarea operațiunilor din cadrul strategiei de DLRC, pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (denumit în continuare „GAL"), costurile de funcționare și animare, menționate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea modului de utilizare a kitului de inițiere LEADER menționat la articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ca tip specific de sprijin pregătitor, dacă este relevant;

-

Descrierea sistemului de depunere permanentă a solicitărilor pentru proiecte de cooperare în cadrul LEADER, menționat la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Procedura și calendarul pentru selectarea strategiilor de dezvoltare locală

-

Justificarea selecționării pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală a zonelor geografice a căror populație nu se încadrează în limitele prevăzute la articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Coordonarea cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (denumite în continuare „ESI”) în ceea ce privește DLRC, inclusiv posibila soluție aplicată în ceea ce privește utilizarea opțiunii fondului principal, și orice complementarități globale între fondurile ESI pentru finanțarea sprijinului pregătitor

-

Existența sau inexistența posibilității de a achita avansuri

-

Definirea sarcinilor Autorității de Management, ale agenției de plăți și ale GAL-urilor în cadrul LEADER, în special în ceea ce privește procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă și criteriile obiective pentru selectarea operațiunilor menționate la articolul 34 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea mecanismelor de coordonare prevăzute și a complementarităților asigurate cu operațiuni sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală, în special în ceea ce privește: investițiile în activități neagricole și ajutorul la înființarea întreprinderii acordat în temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, investiții în temeiul articolului 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și cooperarea în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în special în ceea ce privește implementarea unor strategii de dezvoltare locală prin parteneriate public-privat

-

8.2.16.3.2. 19.2 Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală

Submăsură:

- 19.2 - Sprijin pentru implementarea operațiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

8.2.16.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul în cadrul acestei sub-măsuri se acordă pentru implementarea măsurilor din cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală ale GAL-urilor selectate.

În strategiile elaborate vor fi incluse măsuri care ating obiectivele SDL, contribuie la obiectivele FEADR (așa cum sunt stabilite la art. 4 din Regulamentul UE nr. 1305/2013) și sunt conforme cu prioritățile strategice identificate în Acordul de Parteneriat și PNDR și generează valoare adaugată în teritoriu. GAL va realiza selecția proiectelor din cadrul SDL pe baza unei evaluări documentate care va demonstra temeinicia şi imparţialitatea deciziei privind selecția proiectelor, aplicând criterii de selecție adecvate specificului local, prin intermediul Comitetului de Selecție, alcătuit din membrii parteneriatului local.

Pentru asigurarea principiilor de transparență a procesului de selecție, GAL va respecta condițiile minime obligatorii de publicitate, care vor fi definite în cadrul național de implementare.

LEADER poate avea un rol principal în ceea ce privește stimularea unei abordări inovatoare pentru dezvoltarea zonei eligibile. Inovarea va fi încurajată printr-un proces decizional, flexibil și descentralizat cu privire la acțiunile care vor fi implementate.

Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.

Măsurile cu caracter inovativ implementate prin LEADER trebuie sa fie in concordonță cu obiectivele prestabilite în strategie si totodată să aducă valoare adăugată și/sau impact economic, social, cultural și natural în teritoriu.

Parteneriatele (viitoare GAL-uri) vor include în SDL justificări referitoare la necesitatea finanțării măsurilor care se regăsesc la nivel național, reflectând astfel valoarea adăugată pe care aceste măsuri o determină la nivelul teritoriului vizat.

GAL-urile vor asigura valoarea adăugată a măsurilor care vor fi sprijinite prin LEADER prin stabilirea criteriilor de eligibilitate/selecție, intensitatea sprijinului și indicatori specifici relevanți pentru măsurile respective, în conformitate cu analiza teritorială și nevoile financiare.

Tipuri de acțiuni neeligibile:

Deși GAL-urile vor avea flexibilitatea de a finanța proiecte bazate pe nevoile identificate in SDL, operațiunile asociate următoarelor măsuri nu sunt eligibile pentru sprijin prin SDL:

- Sprijin pentru schimburi pe termen scurt la nivelul conducerii exploatațiilor și pădurilor, precum și pentru vizite în exploatații și în păduri; (Art 14/ Reg. 1305/2013);
- Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art 21 (a)/ Reg. 1305/2013);
- Plățile pentru agromediu și climă (Art 28/ Reg. 1305/2013);
- Agricultură ecologică (Art. 29/Reg. 1305/2013);
- Plăți Natura 2000 și plăți legate de Directiva-cadru privind apa (Art 30/ Reg. 1305/2013);
- Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art 31/ Reg. 1305/2013);
- Plățile pentru bunăstarea animalelor (Art 33/ Reg. 1305/2013);
- Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art. 34/Reg. 1305/2013);
- Sprijin pentru gestionarea riscurilor (Art 36/ Reg. 1305/2013).

8.2.16.3.2.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;

- Sume forfetare care nu depășesc limitele cuantumului stabilite în PNDR pentru aceleași tipuri de operațiuni la care se aplică acest tip de sprijin;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R. (CE) nr. 1305/2013;
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate in cap. 8.1.

8.2.16.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

- Legea nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990 privind societăţile comerciale
- Ordonanţă de Urgenţă nr. 44 din 16 aprilie 2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale
- Ordonanţă de Guvern nr. 26 /2000 cu privire la asociații și fundații
- Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001 a administraţiei publice locale

8.2.16.3.2.4. Beneficiari

- Entități private/publice, stabilite prin fișa măsurii din SDL, cu respectarea prevederilor din Reg. UE 1305/2013.
- GAL-uri pentru anumite operațiuni de interes public pentru comunitate și teritoriul respectiv identificate în SDL , pentru care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul și se aplică măsuri de evitare a conflictului de interese. Pentru aceste proiecte, în etapa de verificare a eligibilității, Agenția de Plăți va realiza verificări suplimentare și se va asigura de faptul că GAL a aplicat corespunzător criteriile de eligibilitate și selecție stabilite în cadrul SDL.

8.2.16.3.2.5. Costuri eligibile

- Cheltuielile vor fi conforme cu cele din SDL și vor respecta prevederile Regulamentului (UE) nr.1303/2013 și nr. 1305/2013.
- Cheltuielile prevăzute în art. 69(3) al Reg (UE) nr. 1303/2013 nu sunt eligibile.

8.2.16.3.2.6. Condiții de eligibilitate

- Operațiunile implementate prin LEADER trebuie sa îndeplinească cel puțin condițiile generale de eligibilitate prevăzute în Regulamentul (EU) nr. 1305/2013 și cele prevăzute în cap. 8.1 din PNDR și să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite in Strategia de Dezvoltare Locală. În cadrul național de implementare se vor stabili condiții generale minime de eligibilitate aplicabile sub-măsurii 19.2. Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL. Pentru anumite proiecte de servicii, care vor fi detaliate în cadrul național de implementare, cheltuielile pot fi eligibile și pentru acțiuni realizate în afara teritoriului GAL, dacă beneficiul sprijinului se adresează teritoriului GAL
- Limitele admise pentru dimensiunea economică a exploatațiilor agricole sprijinite prin LEADER vor fi stabilite de GAL-uri în baza analizei SWOT din SDL, cu respectarea:
    - limitei minime de 4.000 SO pentru investiții care pot fi asimilate art. 17 pct. 1(a);
    - limitei minime de 8.000 SO pentru operațiuni care pot fi asimilate art. 19 alin (1) lit (a) pct (i);

- intervalului 4.000 – 7.999 SO pentru operațiuni care pot fi asimilate art. 19 alin (1) lit (a) pct (iii).
- În cazul sectorului pomicol, vor fi luate în considerare pentru sprijin doar speciile eligibile și suprafeţele incluse în Anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP. Nu se supun zonării din anexa aferentă STP, culturile în spații protejate exceptând cultura de căpșuni în sere si solarii si pepinierele.

8.2.16.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă a proiectelor va fi stabilită în strategia de dezvoltare locală de către GAL și va fi aprobată de AM prin selecția strategiei;
- GAL-urile vor evalua documentele și vor selecta proiectele, pe bază de criterii coerente și relevante, prin intermediul unui proces public de selecție.
- Pentru toate măsurile, GAL-urile vor aplica criterii de selecție locale, precizate în SDL și care au fost stabilite în conformitate cu obiectivele acesteia.

8.2.16.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea maximă a intensității sprijinului public nerambursabil din totalul cheltuielilor eligibile este de **până la 100%** - până la un maxim de 200.000 de euro/proiect.

Se vor aplica regulile de ajutor *de minimis* în vigoare , conform prevederilor Regulamentului UE nr. 1407/2013.

Pentru acțiunile care se regăsesc în obiectivele măsurilor de dezvoltare rurală, GAL va stabili intensitatea sprijinului în limita maximă prevăzută în Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

Intensitatea sprijinului pentru măsurile care nu sunt cuprinse în Anexa 2 a Reg. (UE) nr. 1305/2013 va fi stabilită de GAL-uri astfel:

- pentru operațiunile generatoare de venit: până la 90%
- pentru operațiunile generatoare de venit cu utilitate publică – până la 100%
- pentru operațiunile negeneratoare de venit: până la 100%.

Intensitatea și valoarea sprijinului vor fi stabilite de către fiecare GAL în funcție de:

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (ex: interes colectiv, importanța strategică, accesul public la rezultatele operațiunii, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

8.2.16.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.16.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.16.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.16.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.16.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.16.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea elementelor obligatorii ale dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (denumită în continuare „DLRC") din care este compusă măsura LEADER: sprijinul pregătitor, implementarea operațiunilor din cadrul strategiei de DLRC, pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (denumit în continuare „GAL"), costurile de funcționare și animare, menționate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea modului de utilizare a kitului de inițiere LEADER menționat la articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ca tip specific de sprijin pregătitor, dacă este relevant;

-

Descrierea sistemului de depunere permanentă a solicitărilor pentru proiecte de cooperare în cadrul LEADER, menționat la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Procedura și calendarul pentru selectarea strategiilor de dezvoltare locală

-

Justificarea selecționării pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală a zonelor geografice a căror populație nu se încadrează în limitele prevăzute la articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Coordonarea cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (denumite în continuare „ESI") în ceea ce privește DLRC, inclusiv posibila soluție aplicată în ceea ce privește utilizarea opțiunii fondului principal, și orice complementarități globale între fondurile ESI pentru finanțarea sprijinului pregătitor

-

Existența sau inexistența posibilității de a achita avansuri

-

Definirea sarcinilor Autorității de Management, ale agenției de plăți și ale GAL-urilor în cadrul LEADER, în special în ceea ce privește procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă și criteriile obiective pentru selectarea operațiunilor menționate la articolul 34 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea mecanismelor de coordonare prevăzute și a complementarităților asigurate cu operațiuni sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală, în special în ceea ce privește: investițiile în activități neagricole și ajutorul la înființarea întreprinderii acordat în temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, investiții în temeiul articolului 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și cooperarea în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în special în ceea ce privește implementarea unor strategii de dezvoltare locală prin parteneriate public-privat

-

8.2.16.3.3. 19.3 Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală

Submăsură:

- 19.3 - Pregătirea și punerea în aplicare a activităților de cooperare ale grupului de acțiune locală

8.2.16.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul din cadrul acestei sub-măsuri este oferit pentru:

- Componenta A – Asistenţă tehnică pregătitoare, pentru proiectele de cooperare ale GAL-urilor selectate
- Componenta B – Implementarea activităților de cooperare ale GAL-urilor selectate

În cadrul LEADER, cooperarea (interteritorială sau transnațională) este un mod de a îmbunătăți perspectivele și strategiile locale, de a obține acces la informații și idei noi, de a învăța din experiența altor regiuni sau țări, de a stimula și sprijini inovarea, de a dobândi aptitudini și a obține mijloace pentru îmbunătățirea calității serviciilor furnizate.

Pentru GAL-urile din România, cooperarea transnațională reprezintă o oportunitate excelentă pentru a avea acces la experiențele existente în alte state europene și de a se conecta și integra în comunitatea europeană LEADER.

Această sub-măsură va finanța proiectele de cooperare transnațională (dintre România și alte state europene) și de cooperare interteritorială (în cadrul teritoriului României) între GAL-uri din România și parteneriatele de tip DLRC sau alte parteneriate, ca de exemplu un grup de parteneri publici și privați locali pe un teritoriu rural/urban, care implementează o strategie de dezvoltare locală.

Acțiunile de cooperare sunt eligibile pentru sprijin dacă acestea contribuie la atingerea obiectivelor SDL. În acest sens, în elaborarea SDL-urilor, se va avea în vedere includerea obiectivelor care vizează cooperarea.

Proiectele de cooperare transnațională sunt îngreunate de reguli de administrare diferite aferente statelor membre. În acest sens, GAL-urile care intenționează să realizeze proiecte de cooperare pot fi sprijinite, în principal, de Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală și de Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, având acces la bazele de date și solicitând sprijin/consiliere.

Proiectele de cooperare interteritorială sau transnațională sunt complexe prin natura lor și pot fi dificil de implementat de către GAL-urile care nu au experiență în acest domeniu. Pentru a facilita implementarea proiectelor de cooperare, se poate acorda asistență tehnică pregătitoare în acest sens, cu conditia ca Grupurile de Actiune Locala sa poata demonstra ca au în vedere implementarea unui proiect concret de cooperare.

Selecția proiectelor de Asistenţă tehnică pregătitoare şi a proiectelor de cooperare se va realiza de către AM PNDR, în cadrul unui sistem de depunere permanentă a solicitărilor. Procedurile administrative naționale relevante și o listă a costurilor eligibile vor fi publicate cel târziu în termen de 2 ani de la data aprobării PNDR.

Proiectele vor fi aprobate nu mai târziu de 4 luni de la data depunerii cerereii. În conformitate cu art 44 al Reg UE nr 1305/2013, toate proiectele de cooperare transnațională aprobate vor fi communicate CE de către AM.

Prin asistența tehnică pregatitoare se acordă sprijin pentru realizarea activităților premergătoare unui proiect de cooperare, cum ar fi:

- întâlniri,
- deplasări interne/externe în Europa;
- studii, achiziția de date și informații necesare etc.

Acordarea si rambursarea sprijinului nu sunt condiționate de depunerea unui proiect de cooperare.

Activitățile privind implementarea proiectelor de cooperare includ, printre altele:

- promovarea unor produse, practici, procese și tehnologii noi;
- organizarea unor procese de lucru comune, prin partajarea echipamentelor și resurselor;
- crearea unor lanțuri scurte alimentare și a unor piețe locale;
- promovarea grupurilor de producători;
- actiuni care sprijina grupurile vulnerabile;
- activități culturale comune care contribuie la obiectivele SDL;
- abordările colective ale proiectelor de mediu;
- proiecte pilot care vizeaza oricare dintre actiunile de mai sus;
- schimbul de experiență și bunele practici privind dezvoltarea locală;

Responsabilitățile fiecărui partener în cadrul acțiunii de cooperare vor fi detaliate în cadrul proiectului de cooperare și al unui Acord de Parteneriat, inclusiv abordarea uniformă a activităților din acord, semnat de toți partenerii care participă la proiect. Acest document trebuie să includă referințe cu privire la bugetul general planificat, obiectivele proiectului, activitățile pentru implementarea comună și realizarea acestora,

rolul fiecărui partener, un calendar de activități pentru implementarea proiectului și contribuția financiară finală a fiecărui partener în cadrul proiectului. Proiectele de cooperare vor fi implementate sub responsibilitatea unui partener coordonator.

8.2.16.3.3.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Rambursarea cheltuielilor eligibile suportate și plătite efectiv

8.2.16.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

-

8.2.16.3.3.4. Beneficiari

Grupurile de Acțiune Locală autorizate de AM PNDR pentru perioada de programare 2014-2020 vor beneficia de sprijin prin PNDR.

8.2.16.3.3.5. Costuri eligibile

- Costurile privind asistența tehnică pregătitoare: costurile aferente misiunilor tehnice, întâlnirilor, atelierelor de lucru, studiilor, achiziția de date și informații necesare, costurile de transport, masă şi cazare, etc;
- Costurile proiectelor de cooperare din teritoriul național (cooperare inter-teritorială), sau costurile proiectelor de cooperare între teritoriile naționale și teritoriile altor state europene (cooperarea transnațională): costurile aferente acțiunilor comune de instruire, întâlniri, ateliere de lucru, organizare de evenimente, networking legate de acțiunea comună, publicații comune, costurile administrative, costuri legate de promovare, achiziția/închirierea de echipamente/bunuri aferente proiectului de cooperare, etc.

Costuri neeligibile privind asistenţa tehnică pregătitoare:

- Cheltuielile aferente activităţilor desfăşurate în afara Europei;
- Cheltuielile privind investiţiile;
- Alte costuri care nu fac obiectul pregătirii proiectelor de cooperare**;**

Costuri neeligibile privind implementarea proiectelor de cooperare:

- Cheltuielile aferente simplului schimb de experiență neconcretizat într-o acțiune comună. De asemenea, nu sunt eligibile cheltuielile legate de teritoriile din afara Europei. Nu sunt eligibile cheltuielile conform art. 69 (3) din Regulamentul 1303/2013.

8.2.16.3.3.6. Condiții de eligibilitate

Condițiile principale de eligibilitate pentru asistența tehnică pregătitoare pentru proiectele de cooperare sunt:

- intenția de cooperare trebuie să se regăsească în SDL;
- solicitantul trebuie să fie un GAL autorizat la nivel național pentru perioada de programare 2014-2020;
- prezentarea unui plan de acțiune în cadrul proiectului pentru asistența tehnică pregătitoare;
- în situația în care acțiunile pregătitoare se concretizează cu semnarea unui Acord de Cooperare și de Parteneriat, sunt eligibile numai cheltuielile pregătitoare efectuate înainte de semnarea acestuia;
- Acțiunile pregătitoare sunt eligibile dacă sunt realizate pe teritoriul GAL sau pe teritoriul potențialilor parteneri.

Condițiile principale de eligibilitate pentru implementarea proiectelor de cooperare sunt:

- integrarea în strategia teritoriului - acțiunile de cooperare trebuie să contribuie la obiectivele din strategia de dezvoltare locală;
- proiectul trebuie să vizeze activități concrete comune;
- partenerul/inițiatorul unui proiect de cooperare din Romania trebuie sa fie un GAL autorizat la nivel național pentru perioada de programare 2014-2020;
- prezentarea unui plan financiar, care să includă contribuțiile tuturor partenerilor. Nivelul sprijinului acordat GAL-ului care participă la proiectul de cooperare trebuie sa fie relaționat cu partea din acțiunea comună pe care proiectul de cooperare este planificat să o livreze.
- demonstrarea necesității și oportunității proiectului, printr-o descriere concretă, care să conțină inclusiv intervalul de timp stabilit pentru derularea proiectului.

8.2.16.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Principiile care vor sta la baza selecției proiectelor de asistenţă tehnică pregătitoare:

- Principiul complexităţii acţiunilor propuse;
- Principiul selecţiei proiectelor care presupun mai mulţi potenţiali parteneri.

Principiile care vor sta la baza selecției proiectelor de cooperare sunt:

- Principiul selecției proiectelor care integrează aspecte legate de dezvoltare durabilă (proiecte care includ aspecte economice, sociale și de mediu, în conformitate cu Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă);
- Principiul selecției proiectelor prin care se facilitează implementarea acțiunilor care se adresează grupurilor de producători, asociațiilor și parteneriatelor;
- Principiul prioritizării proiectelor în care coordonatorul proiectului va fi un GAL recunoscut la nivel național;
- Principiul selecției proiectelor care vizează accesarea de piețe noi pentru produsele locale și dezvoltare de lanțuri scurte de producție și desfacere;
- Principiul selecției proiectelor care promovează transfer de noi tehnologii sau inovare;
- Principiul selecției proiectelor care promovează valorificarea potențialului turistic/ecoturistic local;
- Principiul selecției proiectelor care promovează acțiuni care sprijină grupurile vulnerabile, inclusiv minorități;
- Principiul selecției proiectelor care se încadrează în teritoriul ITI (Delta Dunării) sau zona montana.

8.2.16.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Cuantumul maxim al sprijinului nerambursabil va fi de 200.000 de euro/GAL, cumulat pentru proiectele de asistenţă tehnică pregătitoare şi proiectele de cooperare.

Valoarea maximă a sprijinul nerambursabil pentru componenta A va fi după cum urmează:

- 5.000 euro pentru intenția de a desfășura proiecte de cooperare transnațională;
- 2.000 euro pentru intenția de a desfășura proiecte de cooperare interteritorială.

Se vor aplica regulile de ajutor de minimis în vigoare, conform prevederilor Regulamentului UE nr. 1407/2013.

Intensitatea sprijinului pentru proiectele de cooperare este de până la 100%.

8.2.16.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.16.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.16.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.16.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.16.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.16.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea elementelor obligatorii ale dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (denumită în continuare „DLRC”) din care este compusă măsura LEADER: sprijinul pregătitor, implementarea operațiunilor din cadrul strategiei de DLRC, pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (denumit în continuare „GAL”), costurile de funcționare și animare, menționate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea modului de utilizare a kitului de inițiere LEADER menționat la articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ca tip specific de sprijin pregătitor, dacă este relevant;

-

Descrierea sistemului de depunere permanentă a solicitărilor pentru proiecte de cooperare în cadrul LEADER, menționat la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Procedura și calendarul pentru selectarea strategiilor de dezvoltare locală

-

Justificarea selecționării pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală a zonelor geografice a căror populație nu se încadrează în limitele prevăzute la articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Coordonarea cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (denumite în continuare „ESI") în ceea ce privește DLRC, inclusiv posibila soluție aplicată în ceea ce privește utilizarea opțiunii fondului principal, și orice complementarități globale între fondurile ESI pentru finanțarea sprijinului pregătitor

-

Existența sau inexistența posibilității de a achita avansuri

-

Definirea sarcinilor Autorității de Management, ale agenției de plăți și ale GAL-urilor în cadrul LEADER, în special în ceea ce privește procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă și criteriile obiective pentru selectarea operațiunilor menționate la articolul 34 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea mecanismelor de coordonare prevăzute și a complementarităților asigurate cu operațiuni sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală, în special în ceea ce privește: investițiile în activități neagricole și ajutorul la înființarea întreprinderii acordat în temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, investiții în temeiul articolului 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și cooperarea în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în special în ceea ce privește implementarea unor strategii de dezvoltare locală prin parteneriate public-privat

-

8.2.16.3.4. 19.4 Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare

Submăsură:

- 19.4 - Sprijin pentru costurile de funcționare și animare

8.2.16.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

Sprijinul din cadrul acestei sub-măsuri este acordat pentru costurile de funcționare și activitățile de animare ale GAL-urilor selectate.

Grupul de Acțiune Locală este responsabil de reușita implementării SDL pentru teritoriul acoperit. Prin urmare, este necesar un management profesionist cu resurse corespunzătoare. În acest context, desfășurarea eficientă a activității GAL-urilor reprezintă un aspect important al sprijinului acordat în cadrul acestei măsuri.

Evaluarea proprie și monitorizarea permanentă trebuie axate pe valoarea adăugată a abordării LEADER, eficiență și eficacitate pentru a asigura un management adecvat.

Pe lângă sarcina principală de implementare a strategiei, GAL preia funcțiile administrative principale, respectiv:

- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL;
- animarea teritoriului;
- analiza, evaluarea și selecția proiectelor;
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;
- verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția situațiilor în care GAL este beneficiar);
- monitorizarea proiectelor contractate;
- întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- aspecte specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.

Activitățile de animare sunt importante pentru stimularea procesului de dezvoltare locală și trebuie să fie proporționale cu nevoile identificate de GAL la nivelul teritoriului.

GAL trebuie să utilizeze diferite mijloace pentru a informa comunitatea locală cu privire la posibilitățile de granturi existente pentru finanțarea proiectelor (întâlniri și evenimente publice, mass media locală, pliante și publicații proprii, pagini de internet) inclusiv prin intermediul membrilor GAL).

8.2.16.3.4.2. Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art 63 ale R. (CE) nr. 1305/2013.

8.2.16.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

-

8.2.16.3.4.4. Beneficiari

Grupuri de Acțiune Locală autorizate de AM PNDR pentru perioada de programare 2014-2020.

8.2.16.3.4.5. Costuri eligibile

Pentru funcționarea GAL, sunt eligibile costurile legate de managementul implementării strategiei, respectiv costurile de funcționare, costurile de personal, costurile de instruire, costurile legate de comunicare, costurile financiare, precum și costurile legate de monitorizarea și evaluarea strategiei, conform articolului 34 (3) (g) Regulamentul 1303/2013.

În acest context, pentru funcționarea GAL, sunt eligibile următoarele:

- cheltuieli de personal;
- cheltuieli pentru servicii de consultanță tehnică și financiară și expertiză legată de implementarea strategiei GAL,
- cheltuieli aferente sediului administrativ al GAL (închiriere și dotarea) din teritoriul GAL. Pentru GAL-urile din zona Deltei Dunarii se pot accepta si cheltuieli aferente pentru cel de-al doilea sediu care poate fi situat in afara teritoriului GAL;
- cheltuieli pentru echipamente si consumabile necesare funcționării GAL;
- cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor GAL și ale comitetului de selecție,
- cheltuieli pentru comunicare, transport și utilități;
- costuri de audit;
- costuri legate de monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;
- cheltuieli de participare la intalniri organizate de entitati care activeaza in domeniul dezvoltarii rurale, pe teme de interes care sunt in legatura cu SDL;
- cheltuieli cu achiziția unui singur mijloc de transport de către fiecare GAL (autovehicul sau ambarcațiune pentru zona Delta Dunării) cu o valoare maximum 18.000 euro fără TVA;
- cheltuieli ocazionate de utilizarea, întreținerea, asigurarea mijlocului de transport achiziționat, precum și orice alte cheltuieli conexe;instruirea și/sau dezvoltarea competențelor angajaților GAL privind implementarea SDL;
- instruirea liderilor locali din teritoriul GAL privind implementarea SDL prin seminarii și grupuri de lucru;
- cheltuieli pentru animare (activități de promovare sau informare).

Conform articolului 35 (1) (e) al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, **costurile eligibile pentru animare** sunt costurile pentru facilitarea schimbului între părțile interesate, pentru furnizarea de informații, pentru promovarea strategiei și pentru sprijinirea beneficiarilor în vederea pregătirii cererilor de finanțare.

8.2.16.3.4.6. Condiții de eligibilitate

- Costurile de funcționare și cheltuielile de animare trebuie să fie asociate direct implementării SDL.
- Costurile de funcționare și cheltuielile de animare sunt eligibile doar după aprobarea strategiei de dezvoltare locală. Costurile pentru funcționare și activitățile de animare, vor fi suportate pe teritoriul

GAL, cu excepția deplasarilor la institutiile cu care GAL colaboreaza si participării la intalniri organizate de entitati care activeaza in domeniul dezvoltarii rurale, pe teme de interes care sunt in legatura cu SDL, unde costurile sunt eligibile și dacă se realizează în afara teritoriului GAL. Pentru GAL-urile din zona Deltei Dunarii sunt eligibile și costurile pentru funcționare legate de cel de-al doilea sediu care poate fi situat in afara teritoriului GAL

Costurile de funcționare vor viza și activități specifice pentru a consolida capacitatea GAL. GAL-ul trebuie să prevadă proceduri și instrucțiuni cu privire la evaluarea/ monitorizarea proprie a SDL; acestea reprezintă un instrument care contribuie la managementul GAL și la colectarea de date utile la nivelul programului.

Cheltuielile de funcționare se vor acorda în funcție de performanța GAL-ului în procesul de implementare a strategiei, care va fi stabilită pe baza evaluării activității acestuia.

8.2.16.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Nu se aplică.

8.2.16.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Rata sprijinului public nerambursabil este de **100%**.

La nivelul fiecărei strategii de dezvoltare locală, costurile de funcționare și de animare pentru fiecare SDL nu trebuie să depășească 20% (25% pentru Delta Dunării) din costurile publice totale efectuate pentru această strategie. În cazul Deltei Dunării, procentul de 25% acordat pentru costurile de funcționare și animare are în vedere particularitățile acestui teritoriu, cu o densitate redusă a populației și cu costuri de transport și logistice mai mari comparativ cu restul teritoriului, determinate de geografia zonei.

Urmare a semnării contractului de finanțare, GAL-ul selectat poate solicita Agenției de Plăți plata unui avans aferent costurilor de funcționare și animare

Cuantumul avansului nu poate depăși 50% din sprijinul public legat de costurile de funcționare și de animare.

8.2.16.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.16.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

8.2.16.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

-

8.2.16.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

-

8.2.16.3.4.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplica.

8.2.16.3.4.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Descrierea elementelor obligatorii ale dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (denumită în continuare „DLRC”) din care este compusă măsura LEADER: sprijinul pregătitor, implementarea operațiunilor din cadrul strategiei de DLRC, pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (denumit în continuare „GAL”), costurile de funcționare și animare, menționate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea modului de utilizare a kitului de inițiere LEADER menționat la articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ca tip specific de sprijin pregătitor, dacă este relevant;

-

Descrierea sistemului de depunere permanentă a solicitărilor pentru proiecte de cooperare în cadrul LEADER, menționat la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Procedura și calendarul pentru selectarea strategiilor de dezvoltare locală

-

Justificarea selecționării pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală a zonelor geografice a căror populație nu se încadrează în limitele prevăzute la articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Coordonarea cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (denumite în continuare „ESI”) în ceea ce privește DLRC, inclusiv posibila soluție aplicată în ceea ce privește utilizarea opțiunii fondului principal, și orice complementarități globale între fondurile ESI pentru finanțarea sprijinului pregătitor

-

Existența sau inexistența posibilității de a achita avansuri

-

Definirea sarcinilor Autorității de Management, ale agenției de plăți și ale GAL-urilor în cadrul LEADER, în special în ceea ce privește procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă și criteriile obiective pentru selectarea operațiunilor menționate la articolul 34 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea mecanismelor de coordonare prevăzute și a complementarităților asigurate cu operațiuni sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală, în special în ceea ce privește: investițiile în activități neagricole și ajutorul la înființarea întreprinderii acordat în temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, investiții în temeiul articolului 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și cooperarea în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în special în ceea ce privește implementarea unor strategii de dezvoltare locală prin parteneriate public-privat

-

8.2.16.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

8.2.16.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

***Riscurile generale** identificate pentru implementarea măsurii 19 vizează în principal conflictul de interese.*

*Potențiale **riscuri specifice** cu privire la AM/AP:*

- Ritm lent în implementarea măsurii din cauza lansării întârziate a sesiunii de selecție a SDL și/sau perioada lungă de evaluare și selecție a SDL

*Potențialele **riscuri specifice** cu privire la selecția Strategiei de Dezvoltare Locală*:

- Nivel scăzut de know-how și de capacitate administrativă și financiară a GAL
- SDL nu reflecta toate nevoile reale din teritoriu
- Lipsa Indicatorilor măsurabili

*Potențialele **riscuri specifice** cu privire la beneficiarii privați, beneficiari publici și GAL-uri:*

- Conflicte de interes în selectarea proiectelor
- Costuri de management nejustificate
- Procedurile de licitație pentru beneficiarii publici
- Rezonabilitate costurilor
- Sisteme inadecvate de verificare și control
- Selecție deficitară a solicitanților
- Sistem IT slab

8.2.16.4.2. Măsuri de atenuare

Pentru a îmbunătăți implementarea măsurii și a reduce riscurile, pot fi luate în considerare următoarele acțiuni corespunzătoare riscurilor identificate:

Cu privire la riscul general:

- GAL va descrie în SDL mecanismele de evitare a posibilelor conflicte de interese și va elabora proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente, care vor include regulile generale in materia

conflictului de interese, stabilite în legislația națională. Astfel, orice persoană care face parte din structurile de verificare a proiectelor care este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale în proiect, poate depune proiecte cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației/interesul respectiv și nu poate participa la procesul de selecție a proiectelor. Respectarea acestor obligativități va fi verificată de structurile teritoriale ale Autorității de Management/Agenției de Plăți.

*Potențiale **riscuri specifice** cu privire la AM/AP:*

- AP lansează cu prioritate cererile de proiecte aferente sub-măsurii 19.1 – Sprijin Pregătitor, pentru a preveni intârzieri în ceea ce privește implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală.
- AP/AM planifică o perioadă de evaluare adecvată;
- AM/AP va stabili criterii de selecție clare, obiective și transparente pentru selectarea strategiilor.

*Potențialele **riscuri specifice** cu privire la Strategia de Dezvoltare Locală:*

- Verificarea capacității administrative se va realiza prin descrierea sarcinilor prevazute în SDL, care asigură atribuțiile minime prevăzute pentru funcțiile de evaluare, monitorizare și control. Controlul privind capacitatea administrativa se va realiza prin verificări periodice ale structurii organizatorice. AM se va asigura de păstrarea capacității administrative pe toată perioada de implementare a SDL.
- Identificarea nevoilor reale se va realiza prin animarea teritoriului și prin implicarea actorilor locali. Astfel, în procesul de evaluare a SDL, se va analiza de către Comitetul de Selecție modalitatea prin care s-a realizat animarea în teritoriu, care va fi certificată prin documente justificative.
- AM va elabora proceduri prin care se va asigura includerea indicatorilor măsurabili și verificabili în SDL și RNDR va oferi instruire pentru GAL-uri.

*Potențialele **riscuri specifice** cu privire la beneficiarii privați, beneficiarii publici și GAL-uri:*

- Se vor realiza controale la fata locului prin reverificarea întregii documentații de achiziții (în original), pe un eșantion determinat pe baza unei analize de risc. Pe site-ul Agentiei de Plăți se va crea un portal pentru publicarea anunţurilor de achiziţii pentru beneficiarii privaţi. Aceştia pot publica on-line invitațiile de participare și anunțurile de atribuire pentru licitațiile organizate în cadrul proiectelor finanțate prin PNDR. Agenția de Plăți va elabora documentații standard pentru a fi utilizate de către beneficiarii publici. Vor fi realizate formate de documentații de atribuire în care cerințele de calificare, factorii de evaluare și ponderea acestora vor fi predeterminate.
- Procedura verificării de către GAL a cererilor de plată va permite prevenirea și identificarea posibilelor nereguli sau erori. Cererile de plată vor conține documente suport pentru cheltuielile suportate pentru care se aplică rambursarea. De asemenea, se vor realiza activități de informare a beneficiarilor privind implementarea corectă a proiectelor și respectarea legislației actualizate, precum și metode de evitare a neregulilor.
- Introducerea unui sistem de verificare a rezonabilității costurilor la nivelul FEADR. Actualizarea instrucțiunilor de achiziții aplicabile beneficiarilor privați în conformitate cu legislația în vigoare.
- Creșterea eficienței sistemelor de control in toate fazele de verificare a unui proiect.
- Instruirea personalului administrativ al GAL-ului în ceea ce privește evaluarea și controlul proiectelor și stabilirea unor criterii clare, transparente și verificabile de selecție a beneficiarilor și informarea potenţialilor beneficiari asupra acestora. Crearea unui sistem online de *Întrebări și Răspunsuri* pentru clarificarea posibilelor întrebări ale GAL-urilor cu privire la implementare.

- Sistemul IT existent la nivelul Agenției de Plăți se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și cu măsurile PNDR 2014-2020.

8.2.16.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și prin îmbunatățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Euro*pene.*

8.2.16.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică.

8.2.16.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Descrierea elementelor obligatorii ale dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (denumită în continuare „DLRC") din care este compusă măsura LEADER: sprijinul pregătitor, implementarea operațiunilor din cadrul strategiei de DLRC, pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (denumit în continuare „GAL"), costurile de funcționare și animare, menționate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Descrierea modului de utilizare a kitului de inițiere LEADER menționat la articolul 43 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ca tip specific de sprijin pregătitor, dacă este relevant;

-

Descrierea sistemului de depunere permanentă a solicitărilor pentru proiecte de cooperare în cadrul LEADER, menționat la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

Procedura și calendarul pentru selectarea strategiilor de dezvoltare locală

-

Justificarea selecționării pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală a zonelor geografice a căror populație nu se încadrează în limitele prevăzute la articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

-

Coordonarea cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (denumite în continuare „ESI”) în ceea ce privește DLRC, inclusiv posibila soluție aplicată în ceea ce privește utilizarea opțiunii fondului principal, și orice complementarități globale între fondurile ESI pentru finanțarea sprijinului pregătitor

-

Existența sau inexistența posibilității de a achita avansuri

-

Definirea sarcinilor Autorității de Management, ale agenției de plăți și ale GAL-urilor în cadrul LEADER, în special în ceea ce privește procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă și criteriile obiective pentru selectarea operațiunilor menționate la articolul 34 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

În urma unui proces de consultare, actorii relevanți de la nivel national, regional și local au decis că LEADER 2014 – 2020 va fi finanțat dintr-un singur fond, respectiv PNDR (monofond).

Definirea sarcinilor:

Autoritatea de Management pentru PNDR are următoarele sarcini principale:

- Selecția proiectelor pentru Sprijinul Pregătitor;
- Lansare apelurilor pentru selecția parteneriatelor privat-publice;
- Evaluarea strategiilor de dezvoltare locală;
- Selectarea GAL-urilor în baza unei proceduri publice de selecție și emiterea deciziilor de autorizare GAL;
- Lansarea apelurilor de selecție pentru sprijinul pregătitor pentru cooperare și implementarea proiectelor de cooperare;
- Evaluarea și selecția proiectelor privind sprijinul pregătitor și implementarea proiectelor de cooperare;
- Monitorizarea implementării axei LEADER și raportarea către CE.

Agenția de Plăți are următoarele sarcini principale:

- verificarea eligibilității, verificare în implementare și verificare financiară a proiectelor selectate de GAL;
- evaluarea proiectelor pentru sprijin pregătitor;
- verificarea in implementare a proiectelor privind sprijinul pregătitor și implementarea proiectelor de cooperare;
- verificarea, autorizarea și efectuarea plăților în cadrul măsurii.

GAL are următoarele sarcini principale:

- Elaborarea, dezvoltarea, implementarea, evaluarea și monitorizarea SDL;
- Evaluarea și selectarea proiectelor din cadrul SDL;
- Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate de GAL, cu excepția proiectelor în cadrul cărora este beneficiar.

Pe parcursul implementării, în funcție de performanța dovedită de GAL în evaluarea proiectelor, Agenția de Plăți poate delega către GAL anumite sarcini de verificare, printr-un acord de delegare.

Descrierea mecanismelor de coordonare prevăzute și a complementarităților asigurate cu operațiuni sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală, în special în ceea ce privește: investițiile în activități neagricole și ajutorul la înființarea întreprinderii acordat în temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, investiții în temeiul articolului 20 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și cooperarea în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în special în ceea ce privește implementarea unor strategii de dezvoltare locală prin parteneriate public-privat

-

8.2.16.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

-

9. PLAN DE EVALUARE

9.1. Obiective și scop

O declarație privind obiectivele și scopul planului de evaluare, bazată pe garantarea faptului că sunt întreprinse activități de evaluare suficiente și adecvate, în special pentru a furniza informațiile necesare pentru conducerea programului, pentru rapoartele anuale de implementare din 2017 și 2019 și pentru evaluarea ex post și pentru a se garanta că sunt disponibile datele necesare pentru evaluarea PDR.

Conform prevederilor art. 56 din Regulamentul nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile europene structurale și de investiții, Autoritatea de Management (AM) elaborează un plan de evaluare (PE). În timpul perioadei de programare, AM asigură efectuarea evaluărilor, inclusiv a evaluărilor privind eficacitatea, eficiența și impactul programului, pe baza planului de evaluare. Scopul Planului de Evaluare este să se asigure că sunt întreprinse activități adecvate și într-un număr suficient pentru evaluarea programului și că sunt disponibile resurse suficiente și adecvate pentru a acoperi nevoile de evaluare comune și specifice programului. Planul de Evaluare ține cont de lecțiile învățate în perioada de programare 2007-2013 și are, în special, rolul de :

- a stabili rolurile și responsabilitățile celor implicați în activitatea de evaluare, în vederea facilității unui dialog cât mai constructiv între aceștia;
- a demara activitățile de evaluare a programului încă dintr-o fază incipientă a implementării acestuia;
- a asigura că datele solicitate pentru evaluare vor fi disponibile la momentul oportun în formatul adecvat;
- a realiza o interconectare între activitățile de monitorizare, evaluare și raportare, care să asigure un nivel ridicat al calității rezultatelor activităților de evaluare;
- a pune bazele unei strategii de comunicare a rezultatelor evaluărilor către factorii de decizie și către publicul interesat;
- a furniza informațiile necesare pentru coordonarea programului și pentru a completa Raportul Anual de Implementare consolidat prezentat în anul 2017;

- a furniza informațiile necesare pentru a arăta progresul intermediar înregistrat în îndeplinirea obiectivelor și pentru a completa Raportul Anual de Implementare consolidat prezentat în anul 2019;
- a sprijini activitățile de evaluare desfășurate de către Grupurile de Acțiune Locală, având în vedere că evaluarea programului se completează cu informațiile rezultate din activitățile de evaluare derulate la nivelul Grupurilor de Acțiune Locală;
- a asigura activitatea de evaluare a sub-programului tematic;
- a asigura pregătirea evaluării ex-post în conformitate cu prevederile art. 78 din Regulamentul nr. 1305/2013.

9.2. Guvernanță și coordonare

Scurtă descriere a mecanismului de monitorizare și de evaluare pentru PDR, identificând principalele organisme implicate și responsabilitățile lor. Explicație privind modul în care activitățile de evaluare sunt legate de implementarea PDR în termeni de conținut și de calendar.

Organismele implicate și responsabilitățile acestora

Responsabilitățile legale de monitorizare și evaluare sunt descrise în Regulamentul nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile europene structurale și de investiții (CPR), Regulamentul nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului nr. 1698/2005 al Consiliului, precum și în Regulamentul nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1305/2013 care stabilește reguli detaliate cu privire la aplicarea cadrului comun de monitorizare și evaluare a politicii de dezvoltare rurală.

Atribuțiile legate de monitorizare și evaluare sunt îndeplinite de AM și cele două agenții de plăți, în calitate de actori principali, precum și de alți actori secundari.

Autoritatea de Management

Autoritatea de Management (AM) are responsabilitatea generală pentru funcționarea și guvernanța sistemului de monitorizare și de evaluare, inclusiv pentru calitatea PE, pregătirea la timp și comunicarea rezultatelor. AM se asigură că există un sistem electronic de informații pentru înregistrarea, stocarea, gestionarea și raportarea datelor relevante privind programul și implementarea acestuia și că PE este în concordanță cu acest sistem.

Pe lângă cerințele de monitorizare și evaluare (M&E) aferente raportărilor naționale, AM prezintă Comisiei Europene și date relevante privind indicatorii operațiunilor selectate pentru finanțare și finalizate și întocmește Raportul Anual de Implementare (RAI). De asemenea, Autoritatea de Management monitorizează calitatea implementării programului prin intermediul indicatorilor și transmite Comitetului de Monitorizare informațiile și documentele necesare pentru monitorizarea progresului programului.

AM organizează evaluările și activitățile aferente conform Planului de Evaluare. Acest proces include asigurarea evaluării contribuției PNDR la obiectivele fiecărei priorități cel puțin o dată în perioada de programare – această necesitate se reflectă în cerințele pentru întocmirea RAI consolidate depuse în 2017 și 2019 și în cerințele de evaluare ex post. AM se asigură că evaluările programului sunt în conformitate cu sistemul de M&E, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în timp. De asemenea, Autoritatea de Management

este responsabilă și de comunicarea rapoartelor de evaluare către Comisia Europeană și către publicul larg, precum și de publicarea acestora.

AM prezidează Comitetul de Coordonare a Evaluării, gestionează evaluarea și asigură furnizarea datelor relevante, coordonează evaluările prin structura responsabilă de realizarea activităților de evaluare, facilitează cooperarea între părțile interesate implicate în monitorizare și evaluare și asigură consolidarea capacității părților interesate.

AM colectează date specifice prin structurile proprii pentru măsurile a căror implementare se află în propria responsabilitate. În programul anterior, în general, a existat o coordonare și o cooperare bună între AM și alți furnizori principali de date, precum și un cadru instituțional clar și stabil, care a condus la simplificarea aprobării rapoartelor de monitorizare și evaluare de către Comitetul de Monitorizare și de Comisie. Pe baza acestei experiențe, AM va gestiona procesul de monitorizare și evaluare a programului pentru eficientizarea implementării și realizării activităților din Planul de evaluare. În acest sens, AM va întreprinde din timp demersuri pentru a asigura furnizarea datelor necesare pentru realizarea evaluărilor, punând bazele unei colaborări de durată (pe perioada de implementare a Planului de evaluare) cu principalii furnizori de date. De asemenea, sistemul de monitorizarea va asigura din timp colectarea datelor necesare evaluărilor.

Agențiile de plăți

Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) au roluri importante de gestionare și de furnizare a datelor pentru activitățile de monitorizare și de evaluare. AFIR este responsabilă de primirea și înregistrarea cererilor de finanțare, contractarea proiectelor pentru măsurile PNDR delegate de AM și, de asemenea, este responsabilă pentru funcția de plată pentru toate măsurile din PNDR.

APIA este responsabilă de primirea formularelor cererilor de angajament și de plată pentru măsurile de plăţi compensatorii pe suprafaţă.

Interfața IT curentă între agențiile de plăți va facilita transferul și gestionarea datelor solicitate pentru monitorizare și evaluare. Cele două AP vor furniza mare parte a datelor solicitate pentru RAI prin sistemul de date. Prin urmare, cele două AP vor lucra în parteneriat strâns cu Autoritatea de Management pe aspecte legate de monitorizare și evaluare, inclusiv printr-un grup de lucru tehnic comun și prin participare la activitățile Comitetului de Coordonare a Evaluării.

Comitetul de Monitorizare

Conform prevederilor art. 74, alin. 1, lit. (b) și (d) ale Regulamentului nr. 1305/2013, Comitetul de Monitorizare examinează activitățile și realizările legate de progresele înregistrate în punerea în aplicare a planului de evaluare și analizează și aprobă rapoartele anuale de implementare înainte de a le transmite Comisiei Europene.

Comitetul de Coordonare a Evaluării

AM va constitui un Comitet de Coordonare a Evaluării (CCE) pentru a sprijini procesul de monitorizare și de evaluare și a asigura relevanța și realizarea la timp a activităților aferente, inclusiv disponibilitatea datelor, informațiilor și contactelor relevante pentru evaluatori. De asemenea, CCE va permite interacțiunea cu și între parteneri și alte părți interesate. Având un rol de consultanță tehnică și operațională, CCE va monitoriza procesul de evaluare în timpul perioadei de implementare a programului. Având în vedere

lecțiile din programul anterior, responsabilitățile CCE vor fi definite clar, fiind de asemenea necesară participarea pro-activă a membrilor săi.

CCE va include reprezentanții AM, inclusiv reprezentanții structurilor responsabile de monitorizare și evaluare, reprezentanții celor două agenții de plată, reprezentanții altor instituții care gestionează Fonduri Europene Structurale și de Investiții (Fonduri ESI) și experți ai institutelor de cercetare sau alte entităţi care pot contribui la procesul de evaluare.

Grupurile de lucru tehnice

Deși nu s-au stabilit grupuri de lucru tehnice în perioada anterioară, AM și/sau CM pot stabili organizarea unor grupuri de lucru tehnice. Acestea vor fi sub-grupuri ale Comitetului de Coordonare a Evaluării care vor oferi sprijin pe aspecte de natură tehnică care depășesc expertiza CCE (de exemplu, se pot constitui asemenea grupuri de lucru pe aspecte de mediu, cum ar fi conservarea solului și naturii sau pe Leader).

Beneficiari

Beneficiarii sunt implicați în procesul de monitorizare și evaluare în două modalități. În primul rând, li se solicită să furnizeze informații necesare pentru monitorizare și evaluare prin cererile de finanțare și de plată PNDR și prin alte documente și să participe la diferite sondaje de evaluare. În al doilea rând, beneficiarii sunt implicați prin organizațiile lor reprezentative (asociaţiile fermierilor, asociațiile IMM-urilor, etc.) ca parteneri în CM.

Grupurile de Acțiune Locală

GAL-urile vor oferi informații relevante pentru monitorizarea și evaluarea PNDR. Aceasta include realizarea autoevaluărilor în timp util (a GAL-urilor individuale) și monitorizarea Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL). RNDR va fi implicată în consolidarea capacității de realizare a acestor acțiuni, prin elaborarea unor ghiduri operaționale de evaluare și prin acțiuni de instruire.

Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală

Rolul de sprijin al RNDR la îmbunătățirea eficienței PNDR include contribuția la monitorizare și evaluare în calitate de partener al AM și al părților interesate în sens mai larg. Activitățile sale permanente se concretizează și prin creșterea nivelului de conștientizare, activități de comunicare (inclusiv diseminarea informațiilor privind evaluarea către părțile interesate), consolidarea capacității, etc. între și pentru organizațiile membre. De asemenea, RNDR este o platformă simplă pentru dezvoltarea informațiilor calitative aferente și a schimbului de informații și bune practici care pot fi introduse în sistemul de evaluare. În perioada anterioară de programare, activitățile de rețea în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea, inclusiv utilizarea măsurii de Asistență Tehnică (AT) și a resurselor RNDR pentru a îmbunătăți capacitatea de sprijin a M&E, s-au desfășurat mai puțin eficient, având în vedere timpul scurt în care au fost derulate acțiunile, ca urmare a suspendării activității rețelei. Lecțiile învățate vor fi avute în vedere pentru perioada 2014-2020. Implicarea Rețelei în activitatea de evaluare se va concretiza în colectarea informațiilor necesare acestor activități, în diseminarea rezultatelor evaluărilor, precum și în desfășurarea activităților de întărire a capacității administrative.

Evaluatorii

Evaluările PNDR se vor face de către evaluatori care sunt independenți față de autoritățile responsabile de implementarea programului (i.e. independenți față de MADR și față de agențiile de plăți). O lecție din

perioada anterioară este că evaluatorii trebuie să fie suficient de familiarizați cu PNDR. Pentru a efectua evaluările, evaluatorii vor obține informații și/sau date de la o gamă largă de părți interesate care se ocupă de monitorizare și evaluare, inclusiv: AM, AP (APIA&AFIR), CCE, autoritățile și agențiile regionale, furnizorii de date și alte instituții și organizații relevante, grupurile de lucru tehnice, GAL-urile și RNDR. În procesul de evaluare, evaluatorii vor coopera și se vor coordona împreună cu CCE și grupurile tehnice, vor pregăti și prezenta metodologia de evaluare și vor realiza evaluările în conformitate cu caietul de sarcini. Evaluatorii vor pregăti și prezenta rapoartele de evaluare a calității, în conformitate cu planificările agreate. Activitățile de evaluare vor fi coordonate cu activitățile de monitorizare și de evaluare pentru Pilonul I, precum și cele prevăzute pentru alte fonduri structurale și de investiții ale UE.

AM intenționează inițierea din timp a tuturor demersurilor necesare pentru contractarea unui 'evaluator permanent' la începutul programului care va acorda asistență tehnică AM pentru implementarea Planului de Evaluare pe tot parcursul implementării programului.

Furnizorii de date și alte instituții și organizații relevante

Alte organizații sunt surse de informații, de date și de expertiză, ceea ce este (potențial) util pentru monitorizarea și evaluarea PNDR. Printre aceastea se numără Institutul Național de Statistică, Eurostat, etc. Se vor face demersurile necesare, după caz, cu organizațiile relevante pentru a furniza date corecte și în timp util (cantitative și calitative) pentru monitorizare și evaluare. În timpul perioadei anterioare au existat întârzieri în furnizarea datelor din cauza întârzierii asigurării datelor de către furnizorii de date. În plus, una din principalele probleme întâmpinate în activitățile de evaluare a reprezentat-o derularea cu dificultate a procedurilor de achiziții publice. Pentru remedierea acestei situații, AM intenționează o mai bună planificare, inclusiv inițierea din timp a tuturor demersurilor necesare pentru contractarea unui 'evaluator permanent' la începutul programului pentru organizarea furnizării de date.

9.3. Subiecte și activități de evaluare

Descriere indicativă a temelor și activităților de evaluare preconizate, inclusiv, dar nu numai, îndeplinirea cerințelor în materie de evaluare prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și în Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Descrierea include: activitățile necesare pentru evaluarea contribuției fiecărei priorități a Uniunii din PDR, astfel cum sunt menționate la articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare rurală prevăzute la articolul 4 din regulamentul menționat, evaluarea valorilor indicatorilor de rezultat și de impact, analiza efectelor nete, aspectele tematice, inclusiv subprogramele, aspectele transversale, rețeaua rurală națională, contribuția strategiilor DLRC; (b) sprijinul planificat pentru evaluare la nivel de GAL; (c) elementele specifice programului, cum ar fi activitatea necesară pentru dezvoltarea metodologiilor sau pentru abordarea unor domenii de politică specifice.

Evaluarea analizează realizările și contribuția Programului Național de Dezvoltare Rurală la îndeplinirea obiectivelor PAC, a strategiei Uniunii Europene pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și inclusivă, în raport cu situația socio-economică și a mediului în zonele rurale și cu Acordul de Parteneriat. Totodată, evaluarea va urmări contribuția PNDR la realizarea priorităților de dezvoltare rurală, precum și rezultatele și impactul programului. Prin urmare, evaluarea va contribui la îmbunătățirea implementării programului și va fi folosită ca bază pentru modificarea programului.

Temele de evaluare pentru PNDR vor avea în vedere nevoile specifice de evaluare și monitorizare identificate pe parcursul implementării programului, care vor acoperi cel puțin următoarele teme: evaluarea indicatorilor de rezultat și de impact, analiza efectului net, aspecte tematice (incluzând sub - programul), aspectele orizontale, utilizarea Asistenței Tehnice, contribuția la strategiile de dezvoltare locală & principiul

parteneriatului, RNDR, sprijinul prevăzut pentru evaluarea la nivelul GAL-urilor, elementele specifice programului – activitatea necesară pentru dezvoltarea metodologiilor ori pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor zone (de exemplu zone montane defavorizate), inclusiv referitoare la obiectivele transversale. Activitatea de evaluare va asigura toate informațiile necesare realizării Rapoartelor Anuale de Implementare prezentate în anii 2017 și 2019 precum și a evaluării ex post. Totodată, evaluările vor analiza schimbările înregistrate ca urmare a intervențiilor programului, efectul net al programului, implementarea acestuia, inclusiv complementaritatea și sinergiile cu celelalte fonduri structurale și de investiții. Pentru perioada 2014-2020, cel puțin o dată va fi evaluat modul în care fondurile europene acordate României prin FEADR contribuie la realizarea fiecărei priorități de dezvoltare rurală, precum și a obiectivelor transversale. De asemenea, activitatea de evaluare va permite colectarea datelor necesare pentru stabilirea valorii indicatorilor complementari de rezultat. Alte evaluări pot avea în vedere anumite teme specifice.

În PE anual, AM va propune și evaluări ad-hoc și studii în funcție de necesitățile care apar în perioada de implementare a programului, care au rolul de a spori nivelul de flexibilitate în furnizarea de reacții la noi nevoi de evaluare De asemenea, AM va anticipa și gestiona dificultățile întâmpinate în perioada de programare anterioară, legate, în principal, de derularea procedurilor de achiziții publice care au condus la întârzieri în realizarea activității de evaluare.

Activitățile de evaluare se împart în 4 categorii, după cum urmează: pregătirea evaluărilor, evaluarea propriu-zisă, diseminarea informațiilor și activități legate de raportare și demersuri întreprinse ca urmare a activității de evaluare (follow-up).

1. Activități privind pregătirea evaluărilor

În etapa de pregătire a evaluărilor, se vor desfășura o serie de activități privind:

- Revizuirea întrebărilor comune de evaluare (inclusiv a legăturilor cu indicatorii);
- Elaborarea unor întrebări de evaluare specifice programului, prin consultarea părților interesate, a Comitetului de Coordonare și a grupurilor tehnice de lucru;
- Identificarea tipurilor de date care vor fi colectate și examinarea surselor de informații, inclusiv datele suplimentare, de exemplu referitoare la obiectivele transversale;
- Agrearea cu furnizorii de date cu privire la disponibilitatea datelor;
- Completarea elementelor lipsă și acoperirea punctelor slabe identificate în colectarea datelor;
- Planificarea unor evaluări ad-hoc și studii pentru a răspunde nevoilor care pot apărea pe parcursul implementării PNDR 2014-2020;
- Pregătirea caietului de sarcini (termenii de referință) și coordonarea procedurii de licitație.

2. Activități privind evaluarea propriu-zisă

Activități de evaluare ale PNDR realizate de *evaluatori:*

- Pregătirea și implementarea unor metodologii de evaluare adecvate, inclusiv a unor bune practici colectate, consolidate și diseminate la nivelul Uniunii Europene;
- Colectarea, procesarea, analizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante de la Autoritatea de Management:
    - Pentru analizarea efectelor multiple ale intervențiilor și a sinergiilor dintre activități/măsuri,
    - Pentru selectarea metodelor de evaluare și pentru realizarea evaluării indicatorilor complementari de rezultat și a indicatorilor specifici programului,
    - Pentru selectarea metodelor de evaluare și realizarea evaluării impactului programului,

- Pentru realizarea unor evaluări ad-hoc și studii necesare pentru a răspunde nevoilor de evaluare care pot apărea pe parcursul implementării PNDR 2014-2020.

- Analiza contribuțiilor PNDR la obiectivele generale ale PAC, obiectivele Europa 2020 și aspectele transversale (inovare, mediu, schimbările climatice) și contribuția intervențiilor specifice, inclusiv Leader, implementarea strategiilor de dezvoltare locală și RNDR;
- Analiza realizărilor programului față de obiectivele PNDR;
- Răspunsuri la întrebările legate de evaluare;
- Concluzii și recomandări legate de elaborarea și implementarea programului.

3. Activități legate de diseminarea informațiilor

Activitățile de raportare și comunicare a rezultatelor evaluării sunt în sarcina AM. Astfel, AM va utiliza versiuni sintetizate sau extrase din rapoartele de evaluare pentru a informa părțile interesate și factorii de decizie. Aceste rapoarte vor fi diseminate prin canale de informare ale AM și diverse mijloace mass-media, inclusiv prin publicațiile și evenimentele Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală.

4. Activitățile de raportare și acțiunile întreprinse în urma activității de evaluare

Activitățile de evaluare de mai sus vor fi raportate în secțiunea specifică din Raportul Anual de Implementare (RAI). O raportare mai detaliată a activităților de evaluare se va face în cele două RAI consolidate prezentate în 2017 și 2019. Acestea vor necesita o planificare avansată detaliată. RAI consolidate necesită activități analitice suplimentare privind progresul PNDR. În consecință, activitățile de evaluare pregătitoare se vor finaliza înainte de elaborarea draftului RAI, astfel încât rezultatele acestora să poată fi incluse în rapoarte.

Raportul de evaluare ex post - care va fi depus la serviciile CE până cel târziu 31 decembrie 2024 - va încheia toate sarcinile și activitățile de evaluare. Evaluarea ex post va analiza eficacitatea și eficiența programului și contribuția sa la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și inclusivă, va oferi răspunsuri la întrebările legate de evaluare și va veni cu concluzii și recomandări pentru politica de dezvoltare rurală.

Rezultatele evaluărilor PNDR vor fi avute în vedere la elaborarea Raportului de progres privind punerea în aplicare a Acordului de Parteneriat care trebuie transmis Comisiei Europene în 2017 și 2019, până la 31 august.

Pe baza rezultatelor evaluărilor, autoritățile responsabile vor întreprinde măsuri de îmbunătățire a implementării programului și, după caz, vor modifica programul.

9.4. Date și informații

Scurtă descriere a sistemului de înregistrare, stocare, gestionare și raportare a informațiilor statistice privind implementarea PDR și furnizarea datelor de monitorizare pentru evaluare. Identificarea surselor de date care urmează să fie utilizate, a datele care lipsesc, a eventualelor aspecte instituționale legate de furnizarea datelor și a soluțiilor propuse. Această secțiune trebuie să demonstreze că datele sistemele de management corespunzătoare vor fi operaționale în timp util.

Sistemul de informații statistice cu privire la implementarea și monitorizarea PNDR pentru evaluare

Agențiile de plăți - AFIR și APIA - folosesc sisteme de baze de date numite SPCDR (AFIR), respectiv IACS (APIA) pentru a înregistra, stoca și gestiona informațiile de monitorizare a PNDR care vor fi necesare pentru a monitoriza şi evalua progresul către obiectivele și țintele programului.

În vederea creării sistemului de monitorizare și evaluare, Autoritatea de Management și agențiile de plăți vor identifica necesarul de date şi modalitatea de colectare, sursele acestor date și termenele la care datele trebuie să fie disponibile inclusiv pentru noile măsuri și sub-programul tematic. Totodată, având în vedere că datele vor fi furnizate de către beneficiari și de instituțiile implicate în implementarea fizică și financiară a programului, pe baza experienței din perioada 2007-2013 furnizorii de date vor fi informați în timp util atât despre conținutul Planului de evaluare cât și cu privire la necesarul de date, în special despre importanța raportării unor date corecte, concrete și în timp util.

Sursele principale de informații pentru aceste baze de date sunt formularele de cerere (de finanțare și de plată) și contractele/angajamentele beneficiarilor.

Calitatea datelor este asigurată prin verificările care pot duce la corectarea datelor care se fac în fazele de evaluare/selecție/verificare pe teren a proiectelor. De asemenea, la nivel central se vor face verificări cu privire la încadrarea proiectelor pe Priorități și Domenii de intervenție așa cum sunt descrise în fișele măsurilor. În plus, indicatorii financiari (angajamentele, plățile efectuate) sunt verificați prin reconcilieri lunare și anuale efectuate cu direcțiile de specialitate.

Astfel, SPCDR va structura rapoartele de monitorizare în conformitate cu regulamentul de implementare și cu instrucțiunile aferente. Datele cu privire la sprijinul care nu se acordă prin proiect (de ex. pentru plăți pe agro-mediu) vor fi furnizate prin IACS.

O planificare mai bună pentru această perioadă, inclusiv o evaluare mai cuprinzătoare a sistemului IT care să acopere cerințele din noul cadru de implementare (de raportare și flux de informații), împreună cu finalizarea în timp util a cadrului instituțional și a procedurilor detaliate vor permite evitarea problemelor din perioada anterioară când sistemul IT nu a fost complet operațional încă de la început din cauza multiplelor modificări de legislație și de procedură care au condus la modificarea acestuia. Totodată, această planificare va permite depășirea blocajelor și dificultăților legate inclusiv de inconsistența datelor, în special pentru măsurile de sprijin pe suprafață și va conduce la o funcționalitate îmbunătățită a sistemului.

Pentru desfășurarea activităților de monitorizare și evaluare, data estimativă pentru actualizarea sistemului informatic din perioada 2007-2013 pentru a răspunde cerințelor noi din perioada de programare 2014 – 2020 este timestrul IV 2015.

Surse de date care trebuie folosite

Coordonarea evaluării în conformitate cu cerințele legale necesită colectarea unor date relevante în legătură cu indicatorii comuni și specifici programului. Tipurile și sursele de date importante pentru evaluare sunt:

- Datele de monitorizare, inclusiv pentru rezultatele programului, vor fi furnizate de beneficiari și instituțiile implicate în implementarea fizică și financiară a programului și vor fi colectate din sursele identificate în documentele de ghidare elaborate de serviciile COM în contextul definirii CMES (*cererea de finanțare, cererea de plată, IACS, baza de date a Agenției de Plată, a furnizorului de servicii de formare sau consultanță, gestionarul fondului mutual, etc)*. Aceste date de monitorizare vor fi colectate și agregate într-o bază de date de APIA & AFIR și structurile proprii ale AM și trimise la AM central. Încă din momentul elaborării procedurilor se va avea în vedere necesarul de date pentru realizarea evaluărilor din Planul de evaluare. Se vor stabili, în mod oficial,

procedure clare pentru furnizarea de date și agregare, inclusiv responsabilitățile instituțiilor specifice, luându-se în considerare specificitatea inclusiv a noilor măsuri. În prezent există acorduri de delegare între instituțiile care sunt implicate direct în acest proces, urmând ca acestea să fie actualizate în contextul specificului PNDR 2014-2020, incluzând necesarul de date pentru noile acțiuni/măsuri. Pentru a evita imposibilitatea obținerii datelor necesare realizării evaluărilor, încă de la momentul lansării măsurilor, instituțiile implicate în gestionarea acestora vor identifica datele și sursele necesare furnizării informațiilor conform CMES, în vederea construirii unei baze de date în care să se regăsescă informațiile necesare realizării evaluărilor prevăzute în PE. În plus, în activitatea de pregătire a evaluărilor vor fi identificate nevoile de date complementare, sursele, precum și metodele de colectare, care, având în vedere numărul mare de beneficiari ai PNDR, vor fi bazate, în majoritatea cazurilor, pe eșantionare.

- Datele dezagregate vor fi colectate de la non-beneficiari (pentru grupul de control/analiza contrafactuală) și/sau din eșantioanele reprezentative ale sectorului (analiza sectorială) prin sondaje regulate (inclusiv RICA, Ancheta Structurală în Agricultură (ASA), cercetări specifice pe țară).
- Datele specifice vor fi colectate în mod periodic, prin diferite instituții/ministere pe diferite priorități de DR și domenii de intervenție.
- Datele statistice vor fi folosite pentru analiza sectorială de context și agregate în conformitate cu cerințele UE. Datele statistice preluate de AM de la instituțiile abilitate să furnizeze date oficiale vor fi utilizate de AM în evaluare.

9.5. Planificare

Principalele puncte de referință din perioada de programare și descrierea indicativă a termenelor necesare pentru a se asigura că rezultatele sunt disponibile la momentul oportun.

Jaloanele majore includ RAI consolidate prezentate Comisiei în 2017 și 2019, și evaluarea ex post, cu detaliile rezumate în ***Fig. Chp. 9.5***.

Mai jos se află un sumar orientativ cu planificarea principalelor activități necesare pentru a asigura finalizarea activităților de evaluare împreună cu rezultatele:

Stadiu - Activități - Data (stabilită)

- *Guvernanță*
  - Stabilirea Comitetului de Coordonare a Evaluării -> 2015
  - Planificarea resurselor pentru evaluare și consolidarea capacității -> 2014
  - Schema organizațională a sistemului de M&E - 2014
  - Pregătirea strategiei de comunicare -> 2014 - 2015
  - Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru RAI consolidat 2017 -> 2015
  - AM intenționează să lanseze procedura de achiziție publică pentru selectarea evaluatorului on-going, în a doua parte a anului 2015
  - Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru RAI consolidat 2019 -> 2017
  - Prezentarea/discutarea RAI la Comitetul de Monitorizare -> 2016 - 2024
  - Monitorizarea strategiei de comunicare -> 2018 - 2024
  - Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru evaluarea ex post -> 2021 - 2020

- *Pregătire*
    - Revizuirea abordărilor metodologice potențiale pentru evaluarea rezultatelor și impactului -> 2016
    - Revizuirea întrebărilor & criteriilor de evaluare -> 2015
    - Revizuirea surselor potențiale de colectare a datelor; Identificarea datelor necesare și a surselor potențiale, inclusiv a nivelelor de referință -> 2014-2015
    - Pregătirea sistemului de colectare a datelor -> 2014-2015
    - Pregătirea metodologiei -> 2015
- *Implementarea*
    - RAI standard (2016, 2018, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024)
    - Evaluarea rezultatelor intervențiilor PNDR și contribuția la domeniile de intervenție (DI) în cadrul priorităților DR, răspunsuri la întrebările de evaluare, concluzii și recomandări cu privire la elaborarea & implementarea programului, evaluarea folosirii fondurilor de AT, inclusiv descrierea implementării sub-programului inclus în program (RAI consolidat prezentat în 2017) -> 2017
    - Evaluarea rezultatelor intervențiilor PNDR și contribuție la DI în cadrul priorităților DR; contribuții la obiectivele transversale de DR, la eficacitatea, eficiența și impactul PDR și la cele trei obiective generale ale PAC; contribuție la realizarea țintelor principale UE2020 și a strategiei Uniunii, inclusiv la obiectivele tematice CSC și la progresul realizat pentru a asigura o abordare integrată a utilizării FEADR și a altor fonduri UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială, inclusiv SDL; răspunsuri la întrebările de evaluare și concluzii și recomandări cu privire la elaborarea și implementarea programului (RAI consolidat prezentat în 2019) -> 2019
    - Evaluarea rezultatelor intervențiilor PNDR și contribuție la DI în cadrul priorităților DR; contribuții la obiectivele transversale de DR, la eficacitatea, eficiența și impactul PDR și la cele trei obiective generale ale PAC; contribuție la realizarea țintelor principale UE2020 și a strategiei Uniunii, inclusiv la obiectivele tematice CSC și la progresul realizat pentru a asigura o abordare integrată a utilizării FEADR și a altor fonduri UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială, inclusiv SDL; folosirea fondurilor de AT; răspunsuri la întrebările de evaluare și concluzii și recomandări cu privire la elaborarea și implementarea programului (ex post 2024) -> 2024
- *Diseminarea*
    - Revizuirea și diseminarea constatărilor evaluărilor -> 2017-2024

Jaloane/rezultate majore	Termen limită pentru depunerea la CE
Rapoartele anuale privind implementarea (**RAI**) programului de dezvoltare rurală pentru anul calendaristic anterior (Raportul depus în 2016 va acoperi anii calendaristici 2014 și 2015) depuse la Comisie. Rapoartele anuale vor oferi informații cu privire la implementarea programului și a priorităților sale, inclusiv date financiare, indicatorii comuni și indicatori specifici programului și valorile țintă cuantificate, inclusiv, dacă este cazul, cu privire la modificările valorice ale indicatorilor de rezultat și, începând cu raportul anual care trebuie prezentat în 2017, ale obiectivelor de etapă definite în cadrul de performanță. Datele transmise se vor referi la valorile indicatorilor pentru operațiunile implementate complet și, de asemenea, pentru operațiunile selectate. De asemenea, acestea vor prezenta acțiunile întreprinse pentru a îndeplini condiționalitățile ex ante și orice aspecte care afectează performanța programului, și măsurile de rectificare întreprinse. RAI consolidat care va fi depus în 2017 va prezenta și progresul realizat către îndeplinirea obiectivelor programului, inclusiv descrierea implementării sub-programelor incluse în program. RAI depus în 2019 va include informații suplimentare și va evalua progresul către realizarea obiectivelor programului și contribuția acestuia la realizarea strategiei Uniunii pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și inclusivă.	30 iunie 2016 și 30 iunie în fiecare an până în 2024 (versiunile consolidate ale RAI prezentate în 2017 și 2019)
Raport de evaluare **ex post**	Cel târziu 31.12.2024

Fig. Chp. 9.5

9.6. Comunicare

Descrierea modului în care rezultatele evaluării vor fi comunicate beneficiarilor țintă, inclusiv o descriere a mecanismelor stabilite pentru urmărirea utilizării rezultatelor evaluării.

Această secțiune descrie modul în care rezultatele activităților de evaluare vor fi disponibile pentru diferiți destinatari țintă (pentru cine) pentru a le acoperi nevoile de informații (ce), responsabilii cu diseminarea acestor rezultate (cine), canalele de informare care vor fi utilizate (cum) și planificarea (când) pentru a monitoriza folosirea rezultatelor din procesul de evaluare. Planul de comunicare va fi monitorizat și revizuit, atunci când este necesar. Planul general este prezentat în ***Fig. Chp. 9.6*** Astfel, concluziile și recomandările evaluărilor vor fi diseminate către toate entitățile interesate.

Pentru asigurarea valorificării rezultatelor și constatărilor evaluărilor, Autoritatea de Management, prin Unitatea de Evaluare, va solicita, periodic, structurilor responsabile, un stadiu al implementării acestora, în acest scop fiind stabilite structuri responsabile și calendare de implementare. În vederea analizării stadiului recomandărilor și a rezultatelor acestora, vor fi organizate întâlniri periodice și vor fi solicitate raportări,

iar pe baza concluziilor se va putea stabili dacă evaluarea a avut sau nu rezultate și a condus la o îmbunătățire a procesului de implementare a programului, această activitate urmând a face obiectul monitorizării în cadrul Comitetului de Coordonare a Evaluării.

CE	PENTRU CINE	CINE	CÂND	CUM
Constatările evaluării PNDR cu privire la nevoia de a îmbunătăți implementarea programului	AM, AP, CM, CE, grupurile tehnice de lucru, CCE, RNR, beneficiari, publicul general	AM (inclusiv secțiunea de comunicare)	În conformitate cu RDR (Art. 76(3))	Rapoarte de evaluare (inclusiv rezumate); prezentările evaluatorului; website; evenimente;
Constatări cu privire la realizările și impactul intervențiilor PNDR	AM, AP, CM, CE, grupurile de lucru tehnice, CCE, RNR, beneficiari, publicul general	AM (inclusiv secțiunea de comunicare)	Monitorizarea RAI consolidate 2017 & 2019 și evaluarea ex post	Rapoarte de evaluare (inclusiv rezumate); prezentările evaluatorului; evenimente; ateliere de lucru/ grupuri pe aspecte specifice (focus groups); website
Rezultatele, efectele și impactul intervențiilor sprijinite	Factorii de decizie politică	AM	În conformitate cu RDR (Art. 76(3))	Rezumatele rapoartelor de evaluare; întâlniri interne
Monitorizarea și revizuirea planului de comunicare	AM	AM	Anual, din 2016 (în urma depunerii RAI)	Întâlniri interne/ateliere de lucru

Fig. Chp. 9.6

9.7. Resurse

Descriere a resurselor necesare prevăzute pentru implementarea planului, inclusiv o indicare a capacității administrative, date, resurse financiare, nevoi TI. Descrierea activităților de consolidare a capacităților prevăzute pentru a garanta că planul de evaluare poate fi pe deplin pus în aplicare.

Resurse umane

În cadrul Autorității de Management precum și în cadrul agențiilor de plăți există structuri care desfășoară activități de monitorizare, responsabilitatea evaluării aparținând unei structuri distincte din cadrul AM. Evaluările vor fi, în principal, externalizate. Experiența acumulată în perioada 2007-2013 de personalul din cadrul acestor structuri este valorificată în planurile și activitățile de monitorizare și evaluare desfășurate în perioada 2014-2020.

Instruirea și consolidarea competențelor profesionale ale personalului responsabil de monitorizare și evaluare este un proces continuu care implică acțiuni de training, grupuri de lucru și schimburi de experiență cu alte state membre. De asemenea, vor fi avute în vedere și ateliere de lucru privind analiza contrafactuală, participarea activă în cadrul Rețelei Europene de Evaluare și colaborarea cu mediul academic și cu structurile societății civile care desfășoară activități de evaluare. În perioada 2007-2013, resursele umane au reprezentat principala problemă în desfășurarea activităților de evaluare, având în vedere numărul redus de personal. În aceste condiții, pentru următoarea perioadă de programare, după aprobarea Planului de evaluare, se va elabora un plan specific cu privire la capacitatea de evaluare, care va identifica nevoile și va prezenta activitățile întreprinse pentru consolidarea capacității administrative. În anul 2014, responsabilii de evaluare și monitorizare au participat la sesiuni de training unde au fost discutate teme de monitorizare ale PNDR 2014-2020, aceste activități continuând și pe parcursul anului 2015, inclusiv pe teme de evaluare.

Totodată, pentru consolidarea capacității administrative, în prezent, la nivelul AM PNDR s-a constituit un Compartiment de evaluare responsabil de punerea în aplicare a planului de evaluare, una dintre componentele Planului anual constând în activitățile de întărire a capacității administrative.

Resurse financiare

Activitățile legate de monitorizarea și evaluarea programului sunt finanțate prin măsura de AT din cadrul PNDR, valoarea indicativă a fondurilor fiind de 5.000.000 €. Distribuția fondurilor alocate evaluării programului se face anual pe baza Planului anual de achiziții și a bugetului previzionat pentru activitatea de evaluare programată în anul respectiv având la bază PE.

O estimare fezabilă va fi realizată doar odată cu planificarea detaliată a evaluărilor. În plus, pentru punerea în aplicare a Planului de Evaluare, prin măsura de Asistenţă Tehnică urmează a fi stabilite anual, în planul de achiziţii publice, alocările estimative prevăzute pentru desfășurarea proiectelor de evaluare.

Resurse materiale

Pentru desfășurarea activităților de monitorizare și evaluare, sistemul informatic din perioada 2007-2013 va fi actualizat pentru a răspunde cerințelor noi din perioada de programare 2014-2020.

Sistemul de gestionare a datelor va fi actualizat începând cu momentul în care sunt finalizate ghidurile și procedurile aferente măsurilor ce urmează a fi lansate, astfel încât să fie funcțional în timp util pentru colectarea datelor de monitorizare şi evaluare. Menţionăm că sistemul informatic utilizat pentru implementarea PNDR 2007-2013 este modular, proiectat pentru a permite extinderea ulterioară și integrarea cu alte sisteme informatice.

Consolidarea capacității pentru alți actori implicați în sistemul de evaluare.

Pentru membrii Comitetului de Monitorizare sunt întreprinse acțiuni de conștientizare a rolului și importanței activităților de evaluare, aceștia fiind permanent informați cu privire la rezultatele procesului de monitorizare și evaluare.

În scopul unui proces eficient și calitativ de evaluare a programului, grupurile de acțiune locală vor furniza o serie de informații referitoare la activitatea desfășurată de acestea. În acest sens, pentru GAL-uri se vor desfășura acțiuni de conștientizare privind furnizarea de date și informații adecvate necesare procesului de evaluare.

10. PLAN DE FINANȚARE

10.1. Contribuții anuale ale FEADR (EUR)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	0,00	1.704.551.556,89	1.703.025.061,67	1.132.784.738,79	1.128.191.900,06	1.126.521.457,78	1.124.544.744,12	**7.919.619.459,31**
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	0,00	18.709.105,11	18.692.350,33	12.433.410,21	15.422.480,94	15.404.146,22	15.382.449,88	**96.043.942,69**
Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în	0,00	0,00	29.896.000,00	41.326.000,00	41.111.000,00	0,00	0,00	**112.333.000,00**

FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.								
Total	**0,00**	**1.723.260.662,00**	**1.751.613.412,00**	**1.186.544.149,00**	**1.184.725.381,00**	**1.141.925.604,00**	**1.139.927.194,00**	**8.127.996.402,00**
Din care rezerva de performanță [articolul 20 din Regulamentul (UE) nr.1303/2013]	**0,00**	**103.395.639,72**	**103.303.044,72**	**68.713.088,94**	**68.616.862,86**	**68.515.536,24**	**68.395.631,64**	**480.939.804,12**

Valoarea indicativă totală a sprijinului avut în vedere pentru obiectivele aferente schimbărilor climatice	**3.721.458.107,00**

10.2. Rata unică a contribuției din FEADR pentru toate măsurile, defalcată în funcție de tipul de regiune, astfel cum se menționează la articolul 59 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Articol care stabilește rata maximă a contribuției.	Rata aplicabilă a contribuției FEADR	Rata minimă aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata maximă aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	83.45%	20%	85%
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	74.29%	20%	75%

10.3. Defalcare în funcție de măsură sau tip de operațiune cu o rată specifică a contribuției FEADR (în EUR pentru întreaga perioadă 2014-2020)

10.3.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A) 0,00 (3B) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5D)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.32%					11.198.304,00 (2A) 5.697.855,00 (2B) 2.691.900,00 (3A) 2.691.900,00 (3B) 34.807.982,53 (P4)

							125.999,86 (5A) 2.991.000,00 (5D)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A) 0,00 (3B) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5D)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A) 0,00 (3B) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5D)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.74%					33.696,00 (2A) 17.145,00 (2B) 8.100,00 (3A) 8.100,00 (3B) 104.738,47 (P4) 379,14 (5A) 9.000,00 (5D)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea	100%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A)

	articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						0,00 (3B) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5D)
Total						0,00	60.386.100,00

10.3.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					1.039.625,00 (2A) 207.925,00 (2B) 2.944.218,00 (3A) 4.988.537,00 (P4) 70.200,00 (5A) 0,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (6A)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate	Main	74.29%					14.858,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A)

regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27							0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (3A) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (6A)
Total						0,00	9.265.363,00

10.3.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	8.075.000,00 (3A)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%				0,00	375.000,00 (3A)
Total						0,00	8.450.000,00

10.3.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%		93.45%		86.081.136,00	987.617.346,00 (2A) 85.000.000,00 (2C+) 176.547.872,00 (3A) 370.000.000,00 (5A) 180.926.823,00 (5D) 265.651.304,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (2A) 0,00 (2C+) 0,00 (3A) 0,00 (5A) 0,00 (5D) 0,00 (6A)

Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%		84.29%		718.126,00	4.287.437,00 (2A) 0,00 (2C+) 7.320.259,00 (3A) 0,00 (5A) 1.745.888,00 (5D) 11.066.165,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (2A) 0,00 (2C+) 0,00 (3A) 0,00 (5A) 0,00 (5D) 0,00 (6A)
Total						86.799.262,00	2.090.163.094,00

Contribuția totală a Uniunii rezervată pentru operațiunile care intră în sfera de aplicare a articolul 59 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013	**552.672.711,00**

10.3.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%		93.45%		962.385,00	215.569.938,00 (2A) 0,00 (2B) 1.490.376,00 (5C) 243.014.990,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.32%				0,00	0,00 (2A) 399.154.533,00 (2B) 0,00 (5C) 0,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în	100%				0,00	12.333.000,00 (2A) 0,00 (2B)

	FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						0,00 (5C) 0,00 (6A)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%		84.29%		7.791,00	432.004,00 (2A) 0,00 (2B) 297.160,00 (5C) 5.197.477,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.74%				0,00	0,00 (2A) 1.201.067,00 (2B) 0,00 (5C) 0,00 (6A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (2A) 0,00 (2B) 0,00 (5C) 0,00 (6A)
Total						970.176,00	878.690.545,00

10.3.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	1.080.784.535,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (6B)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%				0,00	19.810.714,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (6B)

Total	0,00	1.100.595.249,00

10.3.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	104.638.208,00 (5E)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (5E)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor	Main	74.29%				0,00	1.056.952,00 (5E)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul	100%				0,00	0,00 (5E)

depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	(1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Total						0,00	105.695.160,00

10.3.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					0,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.32%					17.362.074,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea	100%					0,00 (3A)

	articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					0,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.74%					637.926,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (3A)
Total						0,00	18.000.000,00

10.3.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	893.235.211,02 (P4) 15.469.403,57 (5A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (P4) 0,00 (5A)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%				0,00	1.260.301,41 (P4) 0,00 (5A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul	100%					0,00 (P4) 0,00 (5A)

	(1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Total						0,00	909.964.916,00

10.3.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	198.679.299,39 (P4)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (P4)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de	Main	74.29%				0,00	2.006.861,61 (P4)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în	100%					0,00 (P4)

referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Total						0,00	200.686.161,00

10.3.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		**Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)**	**Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)**
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	1.144.328.942,13 (P4)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (P4)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din	Main	74.29%				0,00	6.467.475,87 (P4)

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (P4)
Total						0,00	1.150.796.418,00

10.3.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		**Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)**	**Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)**
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					572.643.217,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					100.000.000,00 (3A)

Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					15.295.489,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (3A)
Total						0,00	687.938.706,00

10.3.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		**Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)**	**Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)**
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					57.415.000,00 (P4)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul	100%					0,00 (P4)

	(1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					1.000.000,00 (P4)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (P4)
Total						0,00	58.415.000,00

10.3.14. M16 - Cooperare (articolul 35)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		**Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)**	**Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)**
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în	Main	83.45%				0,00	0,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală	89.32%				0,00	25.218.990,00 (3A)

sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)						
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (3A)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%				0,00	0,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.74%				0,00	2.802.110,00 (3A)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (3A)
Total						0,00	28.021.100,00

10.3.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					65.196.000,00 (3B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (3B)
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					5.000.000,00 (3B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00 (3B)

Total	0,00	70.196.000,00

10.3.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare		**Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)**	**Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**	**Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)**	**Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)**
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%				0,00	0,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.32%				0,00	563.777.031,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul	100%				0,00	0,00 (6B)

	(1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.						
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%				0,00	0,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Măsurile prevăzute la articolele 14, 27 și 35, pentru dezvoltarea locală din cadrul axei LEADER, la care se face referire la articolul 32 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, și pentru operațiunile prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (a) punctul (i)	89.74%				0,00	8.587.640,00 (6B)
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%				0,00	0,00 (6B)
Total						0,00	572.364.671,00

10.3.17. M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54)

Tipuri de regiuni și alocări suplimentare	Rata aplicabilă a contribuției FEADR 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă a contribuției FEADR în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din Regulamentul (UE)	Rată aplicabilă instrumentelor financiare în temeiul responsabilității Autorității de Management - 2014-2020 (%)	Rata aplicabilă instrumentelor financiare sub responsabilitatea Autorității de management în conformitate cu articolul 59 alineatul (4) litera (g) din	Instrumente financiare - Suma orientativă din FEADR 2014-2020 (EUR)	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)

			nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)		**Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, 2014-2020 (%)**		
Articolul 59 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Regiunile mai puțin dezvoltate, regiunile ultraperiferice și insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93	Main	83.45%					178.367.919,00
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00
Articolul 59 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Toate regiunile al căror PIB pe cap de locuitor în perioada 2007-2013 a reprezentat sub 75 % din media UE-25 pentru perioada de referință, dar al căror PIB pe cap de locuitor depășește 75 % din PIB-ul mediu al UE-27	Main	74.29%					0,00
	Articolul 59 alineatul (4) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 - Operațiuni finanțate din fondurile transferate în FEADR prin aplicarea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.	100%					0,00
Total						0,00	178.367.919,00

10.4. Defalcare indicativă pe măsură pentru fiecare subprogram

Numele subprogramului tematic	Măsură	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
SUBPROGRAMUL TEMATIC PENTRU SECTORUL POMICOL	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	0,00
	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	0,00
	M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)	0,00
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	300.000.000,00
	M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	0,00
	M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	0,00
	M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	0,00
	M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)	4.735.808,00
	M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	0,00
	M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	0,00
	M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	0,00
	M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)	0,00
	M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	0,00
	M16 - Cooperare (articolul 35)	13.000.000,00
	M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	0,00

	M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	0,00
	M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54)	0,00

11. PLAN DE INDICATORI

11.1. Plan de indicatori

11.1.1. P1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale

11.1.1.1. 1A) Încurajarea inovării, a cooperării şi a creării unei baze de cunoştinţe în zonele rurale

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T1: procentajul cheltuielilor în temeiul articolelor 14, 15 şi 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 în raport cu cheltuielile totale pentru PDR (aria de intervenție 1A)	**1,17**
Cheltuielile publice totale prevăzute pentru PDR	9.441.634.948,00
Cheltuieli publice (aria de intervenție 1A)	110.067.512,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoştinţe şi acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	67.605.522,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei şi servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	11.105.087,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	Cheltuieli publice totale EUR (16.1 - 16.9)	31.356.903,00

11.1.1.2. 1B) Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară şi silvicultură, pe de o parte, şi cercetare şi inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului şi al unei performanţe de mediu îmbunătăţite

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T2: Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013] (grupuri, rețele/clustere, proiecte pilot...) (aria de intervenție 1B)	**211,00**

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M16 - Cooperare (articolul 35)	Numărul de grupuri operaționale PEI care urmează să fie sprijinite (înființare și funcționare) (16.1)	24,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	Numărul de alte forme de operațiuni de cooperare (grupări, rețele/grupuri, proiecte-pilot...) (16.2-16.9)	187,00

11.1.1.3. 1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții şi a formării profesionale în sectoarele agricol şi forestier

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T3: Numărul total al participanților formați în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (aria de intervenție 1C)	**184.430,00**

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	184.430,00

11.1.2. P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;

11.1.2.1. 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T4: procentajul exploatațiilor agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A)	**0,09**
Numărul de exploatații agricole cu sprijin prin PDR pentru investiții în restructurare sau modernizare (aria de intervenție 2A)	3.393,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
17 Exploatații agricole (ferme) - total	3.859.040,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	18.000,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	9.068.390,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	12.574.834,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	2.600,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	1.265.807,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Numărul de exploatații care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatațiile agricole (4.1)	3.393,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Totalul cheltuielilor publice pentru investiții în infrastructură (4.3)	133.298.233,00

M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Investiții totale în EUR (publice + private)	1.459.535.985,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR (4.1)	1.034.465.446,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	1.167.763.679,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor la înființare pentru fermele mici (6.3)	31.093,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Investiții totale în EUR (publice + private)	263.842.514,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Cheltuieli publice totale EUR	263.842.514,00

11.1.2.2. 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T5: procentajul exploatațiilor agricole cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)	**0,24**
Numărul de exploatații agricole cu investiții/planuri de afaceri pentru tinerii fermieri sprijinite prin PDR (aria de intervenție 2B)	9.367,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
17 Exploatații agricole (ferme) - total	3.859.040,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	12.700,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	6.398.253,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	6.398.253,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	400,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	249.161,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor la înființare pentru tinerii agricultori (6.1)	9.367,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor pentru investiții în activități neagricole în zonele rurale (6.4)	0,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de transferul plată (6.5)	0,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Investiții totale în EUR (publice + private)	436.744.132,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Cheltuieli publice totale EUR (6.1)	436.744.132,00

M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Cheltuieli publice totale EUR	436.744.132,00

11.1.2.3. 2C+) Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
Km de drumuri forestiere realizați prin proiectele finanțate	909,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Investiții totale în EUR (publice + private)	100.971.119,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	100.971.119,00

11.1.3. P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

11.1.3.1. 3A) Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T6: procentajul exploatațiilor agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători (aria de intervenție 3A)	**0,05**
Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători (aria de intervenție 3A)	1.768,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
17 Exploatații agricole (ferme) - total	3.859.040,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	0,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	0,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	3.022.797,00

M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei şi servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliaţi (2.1)	10.000,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei şi servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	3.528.122,00
M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole şi alimentare (articolul 16)	Numărul de exploataţii care beneficiază de ajutor (3.1)	400,00
M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole şi alimentare (articolul 16)	Cheltuieli publice totale EUR (3.1 - 3.2)	10.181.232,00
M04 - Investiţii în active fizice (articolul 17)	Numărul de operaţiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiţii (de exemplu, în exploataţii agricole, în prelucrarea şi comercializarea produselor agricole) (4.1 şi 4.2)	279,00
M04 - Investiţii în active fizice (articolul 17)	Investiţii totale în EUR (publice + private)	432.149.508,00
M04 - Investiţii în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	220.286.485,00
M09 - Înfiinţarea de grupuri şi organizaţii de producători în agricultură şi silvicultură (articolul 27)	Numărul de operaţiuni care au beneficiat de sprijin (grupurile de producători înfiinţate)	62,00
M09 - Înfiinţarea de grupuri şi organizaţii de producători în agricultură şi silvicultură (articolul 27)	Numărul de exploataţii care participă la grupurile de producători care beneficiază de sprijin	620,00
M09 - Înfiinţarea de grupuri şi organizaţii de producători în agricultură şi silvicultură (articolul 27)	Cheltuieli publice totale EUR	20.037.124,00
M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)	Număr de beneficiari	549,00
M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)	Cheltuieli publice totale EUR	776.461.559,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	Numărul de exploataţii agricole care participă la cooperare/promovare locală împreună cu participanţii din lanţul de aprovizionare (16.4)	748,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	Cheltuieli publice totale EUR (16.1 - 16.9)	31.356.903,00

11.1.3.2. 3B) Sprijinirea prevenirii şi a gestionării riscurilor la nivelul fermelor

Indicatori ţintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor ţintă	Valoarea-ţintă (2023)
T7: procentajul exploataţiilor care participă la sisteme de gestionare a riscurilor (aria de intervenţie 3B)	**0,39**
Numărul exploataţiilor agricole care participă la un sistem de gestionare a riscurilor (aria de intervenţie 3B)	15.000,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referinţă
17 Exploataţii agricole (ferme) - total	3.859.040,00

Indicatori de realizare planificaţi 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acţiuni pentru transferul de cunoştinţe şi acţiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competenţe (1.1) - număr de participanţi la cursuri de formare	0
M01 - Acţiuni pentru transferul de cunoştinţe şi acţiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competenţe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competenţe	0
M01 - Acţiuni pentru transferul de cunoştinţe şi acţiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstraţii) (1.1-1.3)	3.022.797,00

M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Numărul de exploatații agricole care beneficiază de ajutor pentru prima de asigurare (17.1)	5.000,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Cheltuieli publice totale EUR (17.1)	42.797.487,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Numărul de exploatații agricole care participă la fonduri mutuale (17.2)	3.100,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Cheltuieli publice totale EUR (17.2)	42.058.718,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Numărul de exploatații agricole care participă la instrumentul de stabilizare a veniturilor (17.3)	0
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Cheltuieli publice totale EUR (17.3)	0

11.1.4. P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură

Agricultură

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	153.168,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	38.582.890,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	39.086.690,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	59.000,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	5.977.875,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	Suprafața (ha) inclusă în măsuri de agromediu și climă (10.1)	1.295.700,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	Cheltuieli publice pentru conservarea resurselor genetice (10.2)	0,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	Cheltuieli publice totale EUR	1.050.459.653,00
M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	Suprafață (ha) - conversie la agricultura ecologică (11.1)	136.550,00
M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	Suprafață (ha) - menținerea agriculturii ecologice (11.2)	89.400,00
M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	Cheltuieli publice totale EUR	235.697.498,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	Zona (ha) - zone muntoase (13.1)	1.370.000,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	Suprafață (ha) - alte zone cu constrângeri naturale semnificative (13.2)	3.150.000,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	Suprafață (ha) - zone cu constrângeri specifice (13.3)	180.000,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	Cheltuieli publice totale EUR	1.317.594.644,00

Pădure

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	Zone în cadrul contractelor privind mediul forestier (15.1)	479.000,00
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	Cheltuieli publice totale EUR	70.147.754,00
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	Cheltuieli publice pentru acțiuni privind resursele genetice (15.2)	0

11.1.4.1. 4A) Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene;

Agricultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T9: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru sprijinirea biodiversității și/sau a peisajelor (aria de intervenție 4A)	**10,12**
Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru sprijinirea biodiversității și/sau a peisajelor (ha) (aria de intervenție 4A)	1.346.180,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
18 Terenuri agricole - SAU totală	13.306.130,00

Pădure

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T8: procentajul pădurilor/al altor suprafețe împădurite care fac obiectul unor contracte de gestionare pentru sprijinirea biodiversității (aria de intervenție 4A)	**12,15**
Păduri/alte suprafețe împădurite care fac obiectul unor contracte de gestionare pentru sprijinirea biodiversității (ha) (aria de intervenție 4A)	820.000,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
29 Păduri și alte terenuri împădurite (PATI) (000) - total	6.747,91

11.1.4.2. 4B) Îmbunătățirea gestionării apelor, inclusiv a gestionării îngrășămintelor și a pesticidelor;

Agricultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T10: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B)	**11,92**
Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării apei (ha) (aria de intervenție 4B)	1.586.180,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
18 Terenuri agricole - SAU totală	13.306.130,00

Pădure

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T11: procentajul terenurilor forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării apei (aria de intervenție 4B)	**0**
Terenuri forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării apei (ha) (aria de intervenție 4B)	0

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
29 Păduri și alte terenuri împădurite (PATI) (000) - total	6.747,91

11.1.4.3. 4C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului

Agricultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T12: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)	**3,80**
Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (ha) (aria de intervenție 4C)	505.080,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
18 Terenuri agricole - SAU totală	13.306.130,00

Pădure

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T13: procentajul terenurilor forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)	**1,22**
Terenuri forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau pentru prevenirea eroziunii solului (ha) (aria de intervenție 4C)	82.000,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
29 Păduri și alte terenuri împădurite (PATI) (000) - total	6.747,91

11.1.5. P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

11.1.5.1. 5A) Eficientizarea utilizării apei în agricultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T14: procentajul terenurilor irigate care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient (aria de intervenție 5A)	**294,28**
Terenuri irigate care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient (ha) (AI 5A)	392.745,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
20 Terenuri irigate - total	133.460,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	562,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	141.488,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	141.488,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	826,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	84.122,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții (4.1, 4.3)	363,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Suprafață (ha) vizată de investiții în vederea economisirii de apă (de exemplu, un număr mai mare de sisteme de irigație eficiente...)	362.745,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Investiții totale în EUR (publice + private)	441.109.682,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	441.109.682,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	Suprafață (ha) (de exemplu, reducerea terenurilor irigate)	30.000,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	Cheltuieli publice totale EUR	18.537.332,00

11.1.5.2. 5B) Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agroalimentar

Nu a fost selectată nicio măsură în cadrul strategiei pentru această arie de intervenție.

11.1.5.3. 5C) Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T16: Totalul investițiilor în producția de energie din surse regenerabile (EUR) (aria de intervenție 5C)	**1.958.334,49**

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor la înființare/sprijin pentru investiții în activități neagricole în zonele rurale (6.2 și 6.4)	11,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Investiții totale în EUR (publice + private)	2.405.576,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Număr de operațiuni	11,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Cheltuieli publice totale EUR	2.165.018,00

11.1.5.4. 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
UVM în cauză prin investiții în gestionarea șeptelului cu scopul de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și/sau amoniac (IA 5D)	**21.749,00**
T17: procentajul de UVM vizate de investiții în gestionarea șeptelului în vederea reducerii emisiilor de GES și/sau de amoniac (aria de intervenție 5D)	0,40
T18: procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac (aria de intervenție 5D)	**9,93**
Terenuri agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac (aria de intervenție 5D)	1.321.100,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
21 Unități vită mare - total	5.444.180,00
18 Terenuri agricole - SAU totală	13.306.130,00

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	0,00

M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	0,00
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	3.358.663,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții (de exemplu, stocarea gunoiului de grajd, tratarea gunoiului de grajd) (4.1, 4.4 și 4.3)	435,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	UVM în cauză prin investiții în gestionarea șeptelului cu scopul de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și amoniac	21.749,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Investiții totale în EUR (publice + private)	278.300.945,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	217.074.737,00

11.1.5.5. 5E) Promovarea conservării şi sechestrării carbonului în agricultură şi silvicultură

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T19: procentajul terenurilor agricole și forestiere care fac obiectul contractelor de gestionare care contribuie la sechestrarea și conservarea carbonului (aria de intervenție 5E)	**1,24**
Terenuri agricole și forestiere în cadrul contractelor de management care vizează promovarea sechestrării/conservării carbonului (ha) (aria de intervenție 5E)	249.130,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
18 Terenuri agricole - SAU totală	13.306.130,00
29 Păduri și alte terenuri împădurite (PATI) (000) - total	6.747,91

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Suprafață (ha) care urmează să fie împădurită (stabilire - 8.1)	9.130,00
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.1)	126.801.632,00
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Suprafață (ha) care urmează să fie stabilită în sisteme agroforestiere (8.2)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.2)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.3)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.4)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.5)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Număr de operațiuni (investiții care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere) (8.5)	0
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Cheltuieli publice totale EUR (8.6)	0

11.1.6. P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

11.1.6.1. 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă;

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T20: Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (aria de intervenție 6A)	**24.474,00**

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	0,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	0,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Numărul de beneficiari ai sprijinului pentru investiții (în prelucrarea și comercializarea produselor agricole) (4.2)	413,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Investiții totale în EUR (publice + private)	662.100.221,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Cheltuieli publice totale EUR	331.050.111,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Numărul de beneficiari (exploatații) care beneficiază de ajutor la înființare/sprijin pentru investiții în activități neagricole în zonele rurale (6.2 și 6.4)	2.928,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Investiții totale în EUR (publice + private)	306.317.856,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Cheltuieli publice totale EUR	286.946.862,00

11.1.6.2. 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Indicatori țintă 2014-2020

Denumirea indicatorilor țintă	Valoarea-țintă (2023)
T21: procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală (aria de intervenție 6B)	**100,00**
Populația rurală vizată de strategiile de dezvoltare locală (aria de intervenție 6B)	9.610.132,00
T22: procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (aria de intervenție 6B)	**26,63**
T23: Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (Leader) (aria de intervenție 6B)	**2.055,00**
Populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite	2.559.558,00

Indicator de context utilizat ca numitor pentru obiectiv

Denumirea indicatorului de context	Valoarea anului de referință
1 Populație - rural	45,00
1 Populație - intermediar	0,00
1 Populație - total	21.355.849,00

1 Populație - definiția specifică a zonelor rurale utilizată pentru obiective T21; T22 și T24 (dacă este relevant)	0

Indicatori de realizare planificați 2014-2020

Denumirea măsurii	Denumirea indicatorului	Valoare
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru elaborarea dezvoltării rurale pentru planurile de management N2000/HNV (7.1)	0
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții în infrastructuri de mici dimensiuni, inclusiv investițiile în energia din surse regenerabile și economisirea energiei (7.2)	762,00
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții în servicii de bază la nivel local pentru populația rurală (7.4)	0
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Nr. de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții în infrastructura turistică/recreativă (7.5)	0
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru studii/investiții în patrimoniul cultural și natural rural, inclusiv siturile HNV (7.6)	389,00
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni care au beneficiat de sprijin pentru investiții în transferul de activități pentru motive de mediu/calitate a vieții (7.7)	0
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Numărul de operațiuni Altele (7.8)	0
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Populație care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (7.1; 7.2; 7.4; 7.5.;7.6; 7.7)	2.559.558,00
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	Cheltuieli publice totale EUR	1.306.143.246,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Număr de GAL-uri selectate	120,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Populația vizată de GAL	9.610.132,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Cheltuieli publice totale (EUR) - asistență pregătitoare (19.1)	1.990.182,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru implementarea operațiunilor în cadrul strategiei DLRC (19.2)	495.598.495,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Cheltuielile publice totale (EUR) - pregătirea și punerea în aplicare a activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (19.3)	16.987.679,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru costurile de funcționare și animare (19.4)	123.013.164,00

11.1.6.3. 6C) Sporirea accesibilității, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în zonele rurale

Nu a fost selectată nicio măsură în cadrul strategiei pentru această arie de intervenție.

11.2. Prezentare generală a producției planificate și a cheltuielilor planificate pe măsură și pe zonă de interes (generate automat)

Măsuri	Indicatori	P2			P3		P4			P5					P6			Total
		2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - număr de participanți la cursuri de formare	18,000	12,700		0		153,168			562			0					184,430
	Formare/dobândirea de competențe (1.1) - Cheltuieli publice totale pentru formare/dobândirea de competențe	9,068,390	6,398,253		0		38,582,890			141,488			0					54,191,021
	Cheltuieli publice totale în EUR (cursuri de formare, schimburi privind fermele, demonstrații) (1.1-1.3)	12,574,834	6,398,253		3,022,797	3,022,797	39,086,690			141,488			3,358,663					67,605,522
M02	Numărul de beneficiari consiliați (2.1)	2,600	400		10,000		59,000			826					0			72,826
	Cheltuieli publice totale EUR (2.1 - 2.3)	1,265,807	249,161		3,528,122		5,977,875			84,122					0			11,105,087
M03	Numărul de exploatații care beneficiază de ajutor (3.1)				400													400
	Cheltuieli publice totale EUR (3.1 - 3.2)				10,181,232													10,181,232
M04	Investiții totale în EUR (publice + private)	1,459,535,985		100,971,119	432,149,508					441,109,682			278,300,945		662,100,221			3,374,167,460
	Cheltuieli publice totale EUR	1,167,763,679		100,971,119	220,286,485					441,109,682			217,074,737		331,050,111			2,478,255,813
M06	Investiții totale în EUR (publice + private)	263,842,514	436,744,132									2,405,576			306,317,856			1,009,310,078
	Cheltuieli publice totale EUR	263,842,514	436,744,132									2,165,018			286,946,862			989,698,526
M07	Cheltuieli publice totale EUR															1,306,143,246		1,306,143,246
M08	Cheltuieli publice totale EUR (8.1)													126,801,632				126,801,632

M09	Cheltuieli publice totale EUR				20,037,124												20,037,124
M10	Suprafața (ha) inclusă în măsuri de agromediu și climă (10.1)						1,295,700										1,295,700
	Suprafață (ha) (de exemplu, reducerea terenurilor irigate)							30,000									30,000
	Cheltuieli publice totale EUR						1,050,459,653	18,537,332									1,068,996,985
M11	Suprafață (ha) - conversie la agricultura ecologică (11.1)						136,550										136,550
	Suprafață (ha) - menținerea agriculturii ecologice (11.2)						89,400										89,400
	Cheltuieli publice totale EUR						235,697,498										235,697,498
M13	Zona (ha) - zone muntoase (13.1)						1,370,000										1,370,000
	Suprafață (ha) - alte zone cu constrângeri naturale semnificative (13.2)						3,150,000										3,150,000
	Suprafață (ha) - zone cu constrângeri specifice (13.3)						180,000										180,000
	Cheltuieli publice totale EUR						1,317,594,644										1,317,594,644
M14	Număr de beneficiari				549												549
	Cheltuieli publice totale EUR				776,461,559												776,461,559
M15	Zone în cadrul contractelor privind mediul forestier (15.1)						479,000										479,000
	Cheltuieli publice totale EUR						70,147,754										70,147,754
M16	Numărul de exploatații agricole care participă la cooperare/promovare locală împreună cu participanții din lanțul de aprovizionare (16.4)				748												748

	Cheltuieli publice totale EUR (16.1 - 16.9)				31,356,903											31,356,903
M17	Cheltuieli publice totale EUR (17.1)					42,797,487										42,797,487
	Cheltuieli publice totale EUR (17.2)					42,058,718										42,058,718
M19	Număr de GAL-uri selectate													120		120
	Populația vizată de GAL													9,610,132		9,610,132
	Cheltuieli publice totale (EUR) - asistență pregătitoare (19.1)													1,990,182		1,990,182
	Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru implementarea operațiunilor în cadrul strategiei DLRC (19.2)													495,598,495		495,598,495
	Cheltuielile publice totale (EUR) - pregătirea și punerea în aplicare a activităților de cooperare ale Grupului de acțiune locală (19.3)													16,987,679		16,987,679
	Cheltuieli publice totale (EUR) - sprijin pentru costurile de funcționare și animare (19.4)													123,013,164		123,013,164

11.3. Efecte secundare: identificarea contribuțiilor potențiale ale măsurilor/submăsurilor de dezvoltare rurală programate în temeiul unei anumite arii de intervenție la alte arii de intervenție/obiective.

AF din PA	Măsură	P1			P2			P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
2A	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X	**P**															
	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X	**P**															
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)				**P**			X					X	X	X					
	M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)				**P**			X										X		
2B	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X		**P**														
	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X		**P**														
	M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)				X	**P**		X										X		
2C+	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)						**P**													
3A	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X				**P**												
	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X				**P**												
	M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)							**P**												
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)							**P**						X	X					
	M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)		X		X			**P**												
	M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)							**P**												
	M16 - Cooperare (articolul 35)		X		X			**P**			X	X	X	X	X	X	X			
3B	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X					**P**											
	M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)								**P**											
5A	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X									**P**							

	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X									**P**								
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)												**P**	X							
	M10 - Agromediu și climă (articolul 28)											X	**P**			X					
5C	M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)				X										**P**						
5D	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X												**P**					
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)							X								**P**					
5E	M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)									X	X	X					**P**				
6A	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X														**P**			
	M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)													X	X			**P**			
	M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)				X										X			**P**			
6B	M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)																		**P**		
	M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	X			X			X		X					X	X		X	**P**	X	
P4 (FOREST)	M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)									**P**	**P**	**P**				X	X				
P4 (AGRI)	M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	X		X						**P**	**P**	**P**									
	M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	X		X						**P**	**P**	**P**									
	M10 - Agromediu și climă (articolul 28)									**P**	**P**	**P**				X	X				
	M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)									**P**	**P**	**P**					X				
	M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)									**P**	**P**	**P**									

11.4. tabel pentru a arăta modul în care sprijinul mediu măsuri/scheme sunt programate pentru a atinge unul sau mai multe obiective de mediu/climatici

11.4.1. Terenuri agricole

11.4.1.1. M10 - Agromediu și climă (articolul 28)

Tipul operațiunii sau grupul de tipuri de operațiuni	Tipologia angajamentelor de agromediu și climatice	Total cheltuieli (EUR)	Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni	Biodiversitate - aria de intervenție 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C	Reducerea emisiilor de GES și de amoniac - aria de intervenție 5D	Sechestrarea/conservarea carbonului - aria de intervenție 5E
Pachet 4: culturi verzi	Acoperirea solului, tehnici arabile, cultivare redusă, agricultură de conservare	191.351.963,00	240.000,00		X	X	X	X
Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajiști de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriștilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	25.089.968,00	75.000,00	X	X		X	
Pachet 1: pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajiști de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriștilor de iarnă în	535.370.713,00	800.000,00	X	X		X	

	zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.							
Pachet 3: pajişti importante pentru păsări	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajişti de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriştilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	56.657.285,00	58.000,00	X	X		X	
Pachet 6: pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajişti de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriştilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	7.483.038,00	3.600,00	X	X		X	
Pachetul 11 - terenuri agricole importante pentru dropie (Otis tarda)	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajişti de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriştilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	6.076.136,00	9.600,00	X	X		X	

Pachet 8 - creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon	Altele	2.672.513,00		X				
Pachet 5: adaptarea la efectele schimbărilor climatice	Reducerea suprafețelor irigate și/sau a frecvenței de irigare, tehnici de irigare	18.537.332,00	30.000,00			X	X	
Pachet 2: practici agricole tradiționale	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajiști de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriștilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	109.038.549,00	205.000,00	X			X	
Pachet 7: terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roşu (Branta ruficollis)	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajiști de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriștilor de iarnă în zonele de cultură), introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în pășuni.	80.175.403,00	60.000,00	X	X			
Pachetul 9 - terenuri agricole importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)	Întreținerea și sistemele de mare valoare naturală (de exemplu, arabil, pajiști de cosit tehnici, parte a muncii, lăsând miriștilor de iarnă în zonele de cultură),	36.544.084,00	49.500,00	X	X		X	

	introducerea de practicile de păşunat extensiv, conversia terenurilor arabile în păşuni.							

11.4.1.2. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)

Submăsura	Total cheltuieli (EUR)	Suprafaţa totală (ha) în funcţie de măsură sau tipul de operaţiuni	Biodiversitate - aria de intervenţie 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C	Reducerea emisiilor de GES şi de amoniac - aria de intervenţie 5D	Sechestrarea/conservarea carbonului - aria de intervenţie 5E
11.1 - plăţi pentru practici şi metode de conversie către agricultura ecologică	168.379.036,00	136.550,00	X	X	X		
11.2 - plăţi pentru de menţinerea de practici şi metode pentru agricultura ecologică	67.318.462,00	89.400,00	X	X	X		

11.4.1.3. M 12 - Natura 2000 şi plăţile în temeiul Directivei-cadru privind apa (articolul 30)

Submăsura	Total cheltuieli (EUR)	Suprafaţa totală (ha) în funcţie de măsură sau tipul de operaţiuni	Biodiversitate - aria de intervenţie 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C	Reducerea emisiilor de GES şi de amoniac - aria de intervenţie 5D	Sechestrarea/conservarea carbonului - aria de intervenţie 5E
12.3 - plăţi compensatorii pentru zonele agricole incluse în planurile de management al bazinelor hidrografice							
12.1 - plăţi compensatorii pentru zonele agricole Natura 2000							

11.4.1.4. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

Submăsura	Total cheltuieli (EUR)	Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni	Biodiversitate - aria de intervenție 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C	Reducerea emisiilor de GES și de amoniac - aria de intervenție 5D	Sechestrarea/conservarea carbonului - aria de intervenție 5E
8.2 - sprijin pentru înființarea și întreținerea unor sisteme agroforestiere							
8.1 - sprijin pentru împădurire/crearea de suprafețe împădurite	126.801.632,00	9.130,00	X	X	X		X

11.4.2. zonele forestiere

11.4.2.1. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

Tipul operațiunii sau grupul de tipuri de operațiuni	Total cheltuieli (EUR)	Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni	Biodiversitate - aria de intervenție 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C
Pachet 1: asigurarea de zone de liniște	49.103.428,00	479.000,00	X		
Pachet 2: utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri	21.044.326,00	47.900,00			X

11.4.2.2. M 12 - Natura 2000 și plățile în temeiul Directivei-cadru privind apa (articolul 30)

Submăsura	Total cheltuieli (EUR)	Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni	Biodiversitate - aria de intervenție 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C
12.2 - plăți compensatorii pentru zonele forestiere Natura 2000					

11.4.2.3. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

Submăsura	Total cheltuieli (EUR)	Suprafața totală (ha) în funcție de măsură sau tipul de operațiuni	Biodiversitate - aria de intervenție 4A	Gestionarea apei IA 4B	Gestionarea solurilor IA 4C
8.5 - sprijin pentru investiții care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere					

11.5. Țintă și realizare specifice programului

Indicator(i) țintă specifici

Codul	Denumirea indicatorilor țintă	Arie de intervenție	Valoarea-țintă (2023)	Unitate
RO-TA1	Procentajul de ferme de dimensiuni mici sprijinite prin PDR pentru investitii in restructurare sau modernizare	2A	4,10	%
Comment: *Numărul fermelor mici cuprinse intre 8000/11999 PS in anul de baza 2010 este 60997.* *S-a adaugat indicatorul in scopul urmaririi in implementare a gradului de atingere a obiectivelor din startegie. Aria de interventie vizata de indicator este 2A si 5D, submasura 4.1.*				
	Km de drumuri forestiere realizați prin proiectele finanțate	2C+	909,00	Număr
RO-TA4	Procentajul de ferme de dimensiuni cuprinse intre 12 000 - 50 000 PS sprijinite prin PDR pentru investitii pentru tinerii fermieri	2B	17,65	%
Comment: *Numărul fermelor cuprinse intre 12.000 - 50.000 PS in anul de baza 2010 este 53 073. S-a adaugat indicatorul in scopul urmaririi in implementare a gradului de atingere a obiectivelor din strategie. Aria de interventie vizata de indicator este 2B submasura 6.1.*				
RO-TA2	Procentajul de ferme de dimensiuni medii sprijinite prin PDR pentru investitii in restructurare sau modernizare	2A	2,66	%
Comment: *Numărul fermelor medii cuprinse intre 12.000/250.000 PS in anul de baza 2010 este 63645. S-a adaugat indicatorul in scopul urmaririi in implementare a gradului de atingere a obiectivelor din startegie. Aria de interventie vizata de indicator este 2A si 5D, submasura 4.1.*				
RO-TA3	Procentajul terenurilor viabile pentru irigatii care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient	5A	63,35	%
Comment: *Indicatorul de context utilizat ca numitor pentru obiectiv, este indicatorul de context specific A45 - Suprafața acoperită de infrastructura viabilă pentru irigații utilizată în trecutul recent 619.916,00 ha.* *Indicatorul de target utilizat este indicatorul comun Terenuri irigate care trec la utilizarea unui sistem de irigații mai eficient (AI 5A) 392.745,00 ha*				

Indicatori de realizare specifici

Codul	Denumirea indicatorului de realizare	Măsură	Arie de intervenție	Producția planificată	Unitate
RO-OA 21	Beneficiari (exploatații) din zona montană care beneficiază de ajutor de instalare pentru tinerii agricultori	M06	2B	1.774,00	numar
RO-OA 22	Beneficiari (exploatații) din zona montană care beneficiază de ajutor pentru ferme mici	M06	2A	3.381,00	numar
RO-OA3	Beneficiari din categoria cooperative/grupuri de producatori sprijiniti prin submasura 4.1	M04	2A, 5D	118,00	numar
RO-OA15	Cheltuială publică realizată pentru RNDR	M20	1A	0,00	euro
RO-OA14	Cheltuială publică realizată pentru cheltuielile directe (care nu implică implementare de proiect)	M20	1A	0,00	euro
RO-OA16	Cheltuială publică realizată pentru proiecte de informare și comunicare	M20	1A	0,00	euro
RO-OA17	Cheltuială publică realizată pentru proiecte de monitorizare și evaluare	M20	1A	0,00	euro
RO-OA18	Cheltuială publică realizată pentru proiecte referitoare la construcția capacității administrative, gestionarea și implementarea programului	M20	1A	0,00	euro
RO-OA12	Evenimente de informare publica finantate prin masura de asistenta tehnica	M20	1A	0,00	numar
RO-OA4	Exploatatii membre in cooperativele/grupurile de producatori sprijinite prin submasura 4.1	M04	2A, 5D	1.180,00	numar
RO-OA19	Exploatații din zona montană care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatațiile agricole	M04	2A, 5D	292,00	numar
RO-OA2	Ferme medii sprijinite prin submasura 4.1 (12.000/250.000 PS)	M04	2A, 5D	1.690,00	numar
RO-OA1	Ferme mici sprijinite prin submasura 4.1 (8000/11999 PS)	M04	2A, 5D	1.914,00	numar
RO-OA5	Fermierii care isi transfera exploatația și drepturile de plată	M06	2A	1.644,00	numar

	(beneficiari ai submasurii 6.5)				
RO-OA7	Infrastructură de apă/apă uzată finantata prin submasura 7.2	M07	6B	2.600,00	km
RO-OA8	Infrastructură educațională și socială finantata prin submasura 7.2	M07	6B	45,00	numar de grădinițe și creșe/instituții de învățământ secundar superior agricol/after schools
RO-OA6	Infrastructură rutieră de interes local finantata in cadrul submasurii 7.2	M07	6B	2.022,00	km
RO-OA 24	Operațiuni din zona montană care au beneficiat de sprijin pentru investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural	M07	6B	95,00	numar
RO-OA 23	Operațiuni din zona montană care au beneficiat de sprijin pentru investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică	M07	6B	208,00	numar
RO-OA 20	Operațiuni din zona montană care au beneficiat de sprijin pentru investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole	M04	3A, 6A	88,00	numar
RO-OA9	Operațiuni sprijinite pentru investiții în infrastructura forestieră	M04	2C+	83,00	nr.
RO-OA11	Participanti la actiunile de instruire finantate prin masura de asistenta tehnica	M20	1A	0,00	numar
RO-OA13	Personal platit din masura de asistenta tehnica (ale caror salarii sunt cofinantate din bugetul masurii)	M20	1A	0,00	numar
RO-OA10	Proiecte finantate prin masura de asistenta tehnica	M20	1A	0,00	numar
Comment: *Indicatorul face referire la AT. DI 1A a fost selectat din meniul predefinit de sistem desi masura contribuie la capacitatea administrativă la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR în corelare cu AP ce prevede sprijinirea implementării eficace a politicii de resurse umane, prin corelarea intervențiilor de la nivelul FESI. Cu toate ca AT a fost alocata la DI 1A, de fapt contribuie la toate DI-urile. Comentariul se aplică și pentru OA 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.*					

12. FINANȚARE NAȚIONALĂ SUPLIMENTARĂ

În ceea ce privește măsurile și operațiunile care intră în sfera de aplicare a articolul 42 din tratat, un tabel privind finanțările naționale suplimentare per măsură în conformitate cu articolul 82 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, inclusiv sumele per măsură și indicarea conformității cu criteriile în temeiul regulamentului privind dezvoltarea rurală.

Măsură	**Finanțare națională suplimentară în perioada 2014-2020 (în EUR)**
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	0,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	0,00
M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)	0,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	0,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	0,00
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	0,00
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	0,00
M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)	0,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	0,00
M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	0,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	0,00
M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)	0,00
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	0,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	0,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	0,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	0,00
M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54)	0,00
Total	0,00

12.1. M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.2. M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.3. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.4. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.5. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.6. M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.7. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.8. M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.9. M10 - Agromediu și climă (articolul 28)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.10. M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.11. M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.12. M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.13. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.14. M16 - Cooperare (articolul 35)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.15. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.16. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

12.17. M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54)

Indicație privind conformitatea operațiunilor cu criteriile din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

-

13. ELEMENTELE NECESARE PENTRU EVALUAREA AJUTOARELOR DE STAT

În ceea ce privește măsurile și operațiunile care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din tratat, tabelul schemelor de ajutoare care intră sub incidența articolului 81 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și care urmează a fi utilizate pentru implementarea programelor, inclusiv titlul schemei de ajutoare, precum și contribuția din FEADR, cofinanțarea națională și finanțarea națională suplimentară. Compatibilitatea cu normele Uniunii privind ajutoarele de stat trebuie să fie asigurată pe întreaga durată a programului.

Tabelul trebuie să fie însoțit de un angajament din partea statului membru potrivit căruia, în cazul în care normele privind ajutoarele de stat sau condițiile specifice din cadrul unei decizii de aprobare a ajutoarelor de stat impun acest lucru, aceste măsuri vor fi notificate individual în temeiul articolului 108 alineatul (3) din tratat.

de minimis	Denumirea sistemului de ajutoare	FEADR (EUR)	Cofinanțare națională (EUR)	Finanțare națională suplimentară (EUR)	Total (EUR)
M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)	Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate prin submăsura 3.1; Sprijin pentru activităţile de informare şi de promovare desfăşurate de grupurile de producători în cadrul pieţei interne prin submăsura 3.2	1.000.000,00	176.000,00		1.176.000,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	Schema 4.2 - Investiții inclusiv sector pomicol; Schema 4.2 - Investiții consultanță; Schema 4.3 - Investiții infrastructură silvică	201.039.000,00	35.961.000,00		237.000.000,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	Schema 6.2 - Sprijin activități neagricole; Schema 6.4 - Sprijin dezvoltare și modernizare activități neagricole	250.000.003,00	44.309.087,00		294.309.090,00
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	Sprijin pentru prima împădurire şi crearea de suprafeţe împădurite	105.695.160,00	21.106.472,00		126.801.632,00
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	58.415.000,00	11.732.754,00		70.147.754,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	Schema 16.1 - Sprijin înființarea și funcționarea GO; Schema 16.4 - Cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare	28.021.100,00	3.113.456,00		31.134.556,00

M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	Sprijinirea înființării fondului mutual pentru compensarea financiară a fermierilor	35.098.000,00	7.102.313,00		42.200.313,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	Sprijin pentru proiectele implementate prin submăsura 19.2 care nu intră în sfera de aplicabilitate a art. 42 TFUE; Sprijin pentru proiectele implementate prin sub-măsura 19.3, care nu intră în sfera de aplicabilitate a art. 42 TFUE	321.401.332,00	35.711.259,00		357.112.591,00
Total (EUR)		**1.000.669.595,00**	**159.212.341,00**	**0,00**	**1.159.881.936,00**

13.1. M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)

Denumirea sistemului de ajutoare: Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate prin submăsura 3.1; Sprijin pentru activităţile de informare şi de promovare desfăşurate de grupurile de producători în cadrul pieţei interne prin submăsura 3.2

FEADR (EUR): 1.000.000,00

Cofinanțare națională (EUR): 176.000,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 1.176.000,00

13.1.1.1. Indicații:*

Exceptare pe categorii în conformitate cu prevederile art. 48, 49 din R(UE) nr. 702/2014 - ABER

13.2. M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)

Denumirea sistemului de ajutoare: Schema 4.2 - Investiții inclusiv sector pomicol; Schema 4.2 - Investiții consultanță; Schema 4.3 - Investiții infrastructură silvică

FEADR (EUR): 201.039.000,00

Cofinanțare națională (EUR): 35.961.000,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 237.000.000,00

13.2.1.1. Indicații:*

Schema 4.2 - Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole - Exceptare pe categorii în conformitate cu prevederile Art. 13 -14 din R (UE) nr. 651/2014 - GBER Ajutorul va fi acordat în baza schemei de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiţii, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea şi marketingul produselor agricole în vederea obţinerii de produse neagricole", aprobată prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 3433 din 31 decembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare. Schema 4.2 - Sprijin pentru servicii de consultanță în vederea implementării proiectelor de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole ca parte a costurilor generale a proiectelor - R (UE) nr. 1407/2013 - de minimis Ajutorul va fi acordat în baza schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru servicii de consultanță în vederea implementării proiectelor de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii de produse neagricole și a produselor din sectorul pomicol",

aprobată prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 285 din 7 martie 2016 cu modificările și completările ulterioare.

Schema 4.3 - Sprijin acordat întreprinderilor pentru investiţii necesare dezvoltării, modernizării sau adaptării infrastructurii silvice - Exceptare pe categorii - în conformitate cu prevederile art. 40 R(UE) nr. 702/2014 - ABER

Ajutorul va fi acordat în baza schemei de ajutor de stat „Sprijin acordat întreprinderilor pentru investiții necesare dezvoltării, modernizării sau adaptării infrastructurii silvice", aprobată prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 877 din 02 august 2016.

13.3. M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)

Denumirea sistemului de ajutoare: Schema 6.2 - Sprijin activități neagricole; Schema 6.4 - Sprijin dezvoltare și modernizare activități neagricole

FEADR (EUR): 250.000.003,00

Cofinanțare națională (EUR): 44.309.087,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 294.309.090,00

13.3.1.1. Indicații:*

Schema 6.2 - Sprijin pentru înfiinţarea de activităţi neagricole în zone rurale - R (UE) nr. 1407/2013 - de minimis

Schema 6.4 - Sprijin pentru dezvoltarea și modernizarea activităților neagricole desfășurate în cadrul IMM microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din zonele rurale - R (UE) nr. 1407/2013 - de minimis

Ajutorul va fi acordat în baza schemei „Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole", aprobate prin Ordin al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 1731 din 13.07.2015.

13.4. M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)

Denumirea sistemului de ajutoare: Sprijin pentru prima împădurire şi crearea de suprafeţe împădurite

FEADR (EUR): 105.695.160,00

Cofinanțare națională (EUR): 21.106.472,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 126.801.632,00

13.4.1.1. Indicații:*

Exceptare pe categorii - în conformitate cu prevederile art. 32 din R (UE) nr. 702/2014 (ABER).

Schema de ajutor de stat - SA 45892(2016/XA) modificată și completată cu SA 50855(2018/XA).

13.5. M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)

Denumirea sistemului de ajutoare: Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor

FEADR (EUR): 58.415.000,00

Cofinanțare națională (EUR): 11.732.754,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 70.147.754,00

13.5.1.1. Indicații:*

Exceptare pe categorii - în conformitate cu prevederile art. 37 din Regulamentul (UE) nr. 702/2014 (ABER).

Schema de ajutor de stat - SA 47012(2016/XA)

13.6. M16 - Cooperare (articolul 35)

Denumirea sistemului de ajutoare: Schema 16.1 - Sprijin înființarea și funcționarea GO; Schema 16.4 - Cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

FEADR (EUR): 28.021.100,00

Cofinanțare națională (EUR): 3.113.456,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 31.134.556,00

13.6.1.1. Indicații:*

Schema 16.1 - Sprijin pentru cooperare prin înființarea și funcționarea GO și proiectele GO implementate prin măsurile 16.1 și 16.1 a care nu intră care nu intră în sfera de aplicabilitate a art. 42 TFUE - R (UE) nr. 1407/2013 - de minimis

Schema 16.4 - Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare), inclusiv în sectorul pomicol - R (UE) nr. 1407/2013 - de minimis

13.7. M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)

Denumirea sistemului de ajutoare: Sprijinirea înființării fondului mutual pentru compensarea financiară a fermierilor

FEADR (EUR): 35.098.000,00

Cofinanțare națională (EUR): 7.102.313,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 42.200.313,00

13.7.1.1. Indicații:*

Decizie CE - Notificare* conform prevederilor Cap. 3, alin. 631-639 și pct. 3.11, alin. 713 - 718 din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020

13.8. M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)

Denumirea sistemului de ajutoare: Sprijin pentru proiectele implementate prin submăsura 19.2 care nu intră în sfera de aplicabilitate a art. 42 TFUE; Sprijin pentru proiectele implementate prin sub-măsura 19.3, care nu intră în sfera de aplicabilitate a art. 42 TFUE

FEADR (EUR): 321.401.332,00

Cofinanțare națională (EUR): 35.711.259,00

Finanțare națională suplimentară (EUR):

Total (EUR): 357.112.591,00

13.8.1.1. Indicații:*

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 - de minimis

14. INFORMAȚII PRIVIND COMPLEMENTARITATEA

14.1. Descrierea mijloacelor pentru realizarea complementarității și a coerenței:

14.1.1. Alte instrumente ale Uniunii și, în special, cu fondurile ESI și cu pilonul 1, inclusiv cu ecologizarea, precum și cu alte instrumente ale politicii agricole comune

În Acordul de Parteneriat (AP) cu UE pentru 2014-2020, RO propune o abordare integrată a investiţiilor UE pentru asigurarea complementarităţii utilizării FESI şi atingerii obiectivelor tematice comune.

Modalitatea practică prin care la nivel instituţional se vor asigura sinergiile şi coerenţa între intervenţiile din FESI, este crearea unui **mecanism instituţional de coordonare** structurat pe 3 nivele: i) **comitet de monitorizare al AP**, ii) **5 sub-comitete tematice** şi iii) **4 grupuri de lucru funcţionale** sub responsabilitatea şi coordonarea MFE. Rolul mecanismului este să asigure coordonarea strategică şi complementară pe parcursul implementării AP şi a programelor finanţate din FESI, urmărind coerenţa, sinergiile şi demarcarea cu alte programe/instrumente naţionale/europene. Coordonarea intervenţiilor prin mecanismul menţionat, va viza programele finanţate din FESI şi celelalte programe UE: ORIZONT 2020, EaSI, FSUE, LIFE+, etc.

a. **Asigurarea complementarităţii dintre FEADR şi alte FESI**

În contextul AP şi cu atenţia FESI s-au analizat toate posibilitățile de asigurare a complementarității și sinergiilor dintre instrumentele FESI în abordarea nevoilor din zonele rurale și pentru a facilita implementarea pe teren, asigurându-se transparenţa cu respectivele remiteri ale diverselor instrumente.

Evitarea dublei finanţări cu FESI, în conf. cu art. 65 (11) din R 1303/2013, se va asigura prin demarcarea: ex-ante în termeni de beneficiari, operaţiuni şi medii de rezidenţă şi prin protocoale şi schimburi de informaţii între autorităţile responsabile. Autorităţile responsabile îşi vor transmite reciproc la aprobarea fiecărui raport de selecţie şi ori de câte ori va solicita una dintre părţi, lista proiectelor selectate pentru finanţare şi care s-ar putea afla în situaţia de dublă finanţare.

Alte detalii privind mecanismele de demarcare şi asigurare a complementarităţii se regăsesc în Cadrul Naţional de Implementare.

Cercetare, dezvoltare, inovare

Programul Operaţional Regional (POR) – investiţii în crearea, modernizarea şi extinderea entităților de inovare şi transfer tehnologic şi finanţarea activităţilor specifice a acestora - Axa Prioritară (AP) 1, Prioritatea de Investiţii (PI) 1.1;

Programul Operaţional Competitivitate (POC) – modernizarea infrastructurii şi a capacităţii CD existente şi crearea de noi infrastructuri (inclusiv pan-europene) în domenii identificate de Strategia Naţională de CDI 2014-2020 ca domenii de specializare inteligentă, încurajarea investiţiilor private în CD şi stimularea parteneriatelor între instituţiilor CD şi mediul de afaceri (AP 1, PI 1a şi 1b);

Programul Operaţional Capital Uman (POCU) – investiţii pentru parteneriate între instituţii de învăţământ şi actori din CDI pentru dezvoltarea de noi programe de studii doctorale-post-doctorale cu aplicaţii directe în economie; activităţi de cercetare şi de colaborare în reţea pentru tinerii cercetători pentru crearea de sinergii între cercetare şi inovare (AP6, PI 10ii);

Programul Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR) – acţiuni inovative în sectorul agro-alimentar şi forestier prin sprijinirea înfiinţării de GO în *PEI-AGRI* (proiecte-pilot, dezvoltarea de noi produse, practici, procese/tehnologii, transferul de bune practici, inclusiv diseminarea rezultatelor către toţi actorii interesaţi) (P1).

Infrastructura TIC

POC – investiţii pentru dezvoltarea accesului şi a infrastructurii reţelelor NGN/NGA conf. cu Planul Naţional pentru Dezvoltarea Infrastructurii NGN și Strategia Națională Agenda Digitală pentru RO (AP2, PI 2a, 2b, 2c);

PNDR – infrastructura TIC la scară mică prin abordarea LEADER (P6)**.** Se vor asigura sinergii între investiţiile din FEDR şi FEADR (LEADER) prin demarcarea teritorială a investiţiilor. LEADER acoperă zonele aferente UAT - comune și UAT - orașe mici cu o populație de max. 20.000 locuitori. Finanțarea infrastructurii de internet în bandă largă - rețea de distribuție și rețea de acces, va fi bazată pe harta zonelor eligibile pentru acest tip de investiții („zone albe") în care nu există infrastructură de internet în bandă largă conf. NGA, hartă ce va fi elaborată de autoritățile abilitate și va fi pusă la dispoziția GAL-urilor. Va exista un protocol de colaborare între MADR şi Ministerul pentru Societatea Informaţională care va permite schimbul de informaţii referitoare teritoriile acoperite de GAL-urile care si-au prevăzut în SDL măsuri de tip infrastructură de internet în bandă largă , asigurându-se astfel evitarea suprapunerilor (P6).

Infrastructură rutieră

PNDR – investiţii în drumuri de acces la fermă şi la exploataţii forestiere**,** construcţia, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local din spațiul rural, în special pentru cele care asigură legătura cu principalele drumuri şi căi de transport (P2, P6);

POR - reabilitarea şi modernizarea reţelei de drumuri judeţene (infrastructura secundară de transport) ce asigură conectivitatea, directă/indirectă, cu reţelele europene de transport (TEN-T) coordonate cu planurile de dezvoltare regională (AP6, PI 6.1);

Programul Operaţional Infrastructură Mare (POIM) – construcția, modernizarea şi reabilitarea coridoarelor majore de transport TEN-T (AP1, PI 7i, 7a, 7b).

Dezvoltarea afacerilor

POR - întreprinderi mijlocii non-agricole în zonele rurale şi IMM-uri şi micro-întreprinderi non-agricole în zonele urbane – AP2, PI 2.1, 2.2;

POCU - sprijină crearea de întreprinderi cu profil non-agricol în mediul urban. Furnizarea de servicii personalizate de consiliere (ex. elaborare plan de afaceri, consultanță juridică, contabilitate, marketing și dezvoltarea afacerilor etc.), formare profesională antreprenorială şi alte forme de sprijin (de exemplu, mentorat) în faza de înființare și post înființare; Sprijin acordat IMM - urilor deja înființate (cu un istoric de funcționare până la un an) prin acordarea de subvenții pentru a crea noi locuri de muncă în IMMurile existente şi furnizarea de servicii de consiliere şi formare profesională antreprenorială şi alte forme de sprijin (de exemplu, mentorat) pentru dezvoltarea afacerii în mediul urban. - AP3, PI 8iii;

PNDR – investiţii în **întreprinderi agricole** indiferent de mediul de rezidenţă; procesarea şi marketingul produselor agricole (incluse în Anexa I de la TFUE), rezultatul procesării produsului agricol poate fi produs Anexa I și produs neinclus în lista cuprinsă în Anexa I de la TFUE (non-Anexa I); Sunt excluse produsele pescăreşti. Înfiinţarea de activităţi non-agricole de către microîntreprinderi şi întreprinderi mici în mediul rural; crearea şi dezvoltarea de activităţi non-agricole de către microîntreprinderi şi întreprinderi mici deja existente în mediul rural, pe baza unui plan de afaceri**.**

PNDR vizează acordare de consultanţă pentru elaborarea şi implementarea planului de afaceri pentru activitatea propusă în microîntreprinderile şi întreprinderile mici nou înfiinţate şi deja existente în domeniul agricol (sprijin pentru tineri fermieri şi ferme mici) şi în domeniul non-agricol (mediul rural) (P2, P3, P6);

POPAM - investiţii pentru microintreprinderile din domeniul pescuitului, intreprinderi mici și mijlocii din domeniul acvaculturii şi întreprinderi mici şi mijlocii în domeniul procesării produselor piscicole, inclusiv sprijin pentru demararea afacerii; furnizare de servicii de consiliere în domeniul pescuitului şi acvaculturii; crearea de servicii de gestionare, de înlocuire și de consiliere pentru fermele de acvacultură; achiziționarea de servicii de consiliere de natură tehnică, științifică, juridică, ecologică sau economică pentru ferme piscicole (PU 1, 2, 4, 5).

Infrastructură turistică

PNDR - investiţii private, în domeniul non agricol, realizate de către microîntreprinderi şi întreprinderi mici ce vizează infrastructura agro-turistică de cazare, servicii de agrement şi alimentaţie publică în spaţiul rural (P6);

POPAM - investiţii pentru diversificarea activităţilor de pescuit şi acvacultură către alte activităţi (inclusiv turism) (PU1, 2);

POR - investiţii în infrastructura turistică, inclusiv în staţiunile balneare, climatice şi balneo-climaterice realizate de autorităţi publice locale şi parteneriate între acestea în concordanţă cu strategiile de dezvoltare locală **(**AP 7, PI 7.1).

Infrastructură socială şi servicii aferente

POR - investiţii în infrastructura de servicii sociale fără componentă rezidenţială (centre de zi, centre „respiro", centre de consiliere psiho-socială, etc.) în urban şi rural şi investiţii în locuinţe de tip familial, apartamente de tip familial, locuinţe protejate, etc. (AP8, PI 8.1);

PNDR – investiţii în infrastructura socială la scară mică (after-school, infrastructură ante-preşcolară) în mediul rural (P6). Prin LEADER se pot finanța investiții în infrastructura socială pe teritoriul eligibil LEADER, care vor fi complementare cu măsurile de incluziune socială finanțate prin POCU.

POCU – măsuri soft de incluziune socială – complementare cu măsurile de investiții în infrastructura socială finanțate LEADER, cu accent pe comunităţile marginalizate (creşterea calităţii serviciilor sociale la nivelul comunităţii, abordări inovative în furnizarea serviciilor sociale, servicii sociale integrate cu accent pe grupurile vulnerabile, dezvoltarea competenţelor profesioniştilor din domeniu, proiecte soft integrate pentru comunităţile dezavantajate, etc.) (AP 4, PI 9ii, AP 5). Demarcarea investiţiilor în domeniul infrastructurii sociale între LEADER şi POCU, va fi realizată pe tipuri de operaţiuni;

POC - extinderea punctelor de acces public la informaţii (PAPI) ca centre de resurse pentru dezvoltarea de noi proiecte, centre de cunoaştere comunitară, în comunităţile vulnerabile selectate pentru sprijin prin POCU, POR şi PNDR (DLRC şi non-DLRC) şi grupuri vulnerabile din comunităţile mai dezvoltate (AP 2, PI 2c).

Infrastructură de apă/apă uzată

PNDR finanţează construcţia, extinderea şi/sau modernizarea reţelei publice de apă şi apă uzată în aglomerările între 2000 şi 10.000 l.e. care nu sunt propuse a fi finanţate prin **POIM** (AP 3, PI 6ii), dar sunt parte din Master Planurile regionale (P6). Complementaritatea dintre intervenţiile PNDR şi POIM va fi asigurată printr-o metodologie transparentă elaborată de către fiecare operator regional şi agreată de comun acord cu AM-urile implicate. În contextul în care investiţiile prioritare pentru RO privind respectarea angajamentelor de ţară, în conf. cu Directiva 91/271/CEE sunt îndeplinite până în 2018, se vor realiza investiţii în localităţile rurale din aglomerările sub 2000 l.e. Demarcarea se va realiza pe baza unui **protocol** de colaborare între AM-urile celor două programe şi prin implicarea operatorilor regionali în etapa de elaborare şi avizare a documentaţiilor tehnice aferente proiectelor;

POPAM - investiţii:

- de îmbunătăţire a infrastructurii aferente acvaculturii şi pisciculturii, inclusiv în instalaţiile de colectare a deşeurilor şi a deşeurilor marine - dacă investiția presupune și intervenții pentru tratarea apei uzate;
- în instalații pentru tratarea apei uzate provenite din fermele de acvacultură;
- în instalaţii pentru tratarea apei uzate provenite din unităţi de procesare a peştelui (PU1, 2, 5).

Patrimoniul Cultural

POR – măsuri ce vizează siturile de patrimoniu universal în mediile de rezidenţă urban şi rural (UNESCO), patrimoniul cultural, situri de interes national (clasa A) în urban şi rural şi siturile de patrimoniu cultural-local (clasa B) din mediul urban - AP 5, PI 5.1;

PNDR - investiţii asociate cu restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil, în zonele rurale, de interes local (clasa B); construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces ale așezămintelor monahale de clasa B; restaurarea, conservarea și accesibilizarea așezămintelor monahale (pentru mănăstiri incluse în clasa B); modernizarea, renovarea și/sau dotarea așezămintelor culturale (P6).

Dezvoltare locală

POR (AP 9, PI 9.1) prin instrumentul de finanțare DLRC, va sprijini acțiunile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității în mediul urban pentru localități cu peste 20.000 de locuitori, în timp ce şi **POCU** (AP 5, PI 9vi) finanţează măsuri „soft" complementare precum sprijinul pentru elaborarea SDL, proiecte soft integrate pentu reducerea sărăciei şi combaterea excluziunii sociale în comunităţile dezavantajate în aceleaşi zone, etc.;

PNDR - susţine GAL-urile care își desfășoară activitatea în UAT - comune și UAT - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 locuitori. Proiectele de infrastructură pentru servicii sociale vor fi finanțate prin LEADER, urmând ca prin POCU - DLRC să fie finanțate măsurile „soft" complementare (sprijin - accesul și participarea la educație și formare, stimulente financiare acordate comunităților marginalizate, dezvoltare de servicii sociale etc.) celor susținute prin PNDR (P6);

POPAM – sprijin pentru GAL-uri pentru pescuit (FLAG-uri) ce vizează dezvoltarea şi valorificarea potenţialului economic al zonelor de pescuit şi acvacultură. Sprijinul oferit FLAG-urilor pentru stimularea competitivităţii pisciculturii şi dezvoltarea durabilă a zonelor piscicole completează sprijinul oferit GAL-urilor pentru dezvoltarea economică a zonele rurale şi oraşelor mai mici de 20.000 de locuitori. În cazul unei suprapuneri geografice între un LAG şi un FLAG, demarcarea se va realiza: (i) SDL-urile vor fi

distincte - POPAM va finanţa zonele pescăreşti şi persoanele implicate în sectorul piscicol, iar PNDR nu va viza nicio investiţie în acest sector; (ii) compoziţia parteneriatelor va fi diferită - POPAM va finanţa acele parteneriate ce includ actori din domeniul pescăresc, iar PNDR va sprijini parteneriatele ce includ actori implicaţi în dezvoltare rurală şi care nu sunt implicaţi în sectorul pescuitului. POPAM susține investiții realizate de GALP în comunitățile costiere și interioare care depind de pescuit și acvacultură, inclusiv diversificarea activităților de pescuit și ale sectoarelor maritime.

Coordonarea şi complementaritatea intervenţiilor finanţate FEADR, FEDR, FEPAM şi FSE va fi asigurată de CM pentru AP prin GL desemnat pentru armonizarea intervenţiilor DLRC (GL IV);

Infrastructură educaţională

POR - reabilitarea şi modernizarea infrastructurii educaţionale antepreşcolare şi universitare urbane, construcţia şi reabilitarea infrastructurii preşcolare şi şcolare urbane şi rurale şi reabilitarea/modernizarea, echiparea infrastructurii şcolilor profesionale şi tehnice/liceelor tehnologice în urban şi rural (exceptând unităţile cu profil agricol din rural) (AP 10, PI 10.1);

PNDR - Extinderea și modernizarea (inclusiv dotarea) instituțiilor de învățământ secundar superior, filiera tehnologică cu profil de resurse naturale și protecția mediului și a școlilor profesionale în domeniul agricol; înființarea și modernizarea (inclusiv dotare) grădinițelor, doar cele din afara incintei şcolilor, în mediul rural (P6);

Investiţiile în infrastructură vor fi completate de sprijin pentru asigurarea infrastructurii TIC în şcoli (**POC -** PI 2c) şi de sprijin pentru îmbunătăţirea învăţământului antepreşcolar, primar, secundar şi terţiar prin programe de tip „şcoală după şcoală", pregătirea personalului didactic, reformarea curriculumului şcolar obligatoriu,etc. (**POCU -** PI 10.1, 10.2).

Instruire

POCU – activităţi pentru creșterea accesului și participării la programele de formare profesională continuă şi iniţială, acţiuni de consiliere profesională şi tutorat, activităţi de colaborare între universităţi, instituţii de învăţământ terţiar non-universitar şi alţi actori pentru dezvoltarea de noi programe doctorale-post-doctorale cu aplicare directă în economie, etc. şi finanţarea formării profesionale de scurtă durată în domenii non-agricole și a celei de lungă durată. Pentru formarea profesională de lungă durată în domeniul agricol şi agro-alimentar, finanţarea este exclusiv POCU (PI 10.3, 10.4);

PNDR - Sprijin pentru cursurile de formare profesională de scurtă durată în domeniul agricol și agro-alimentar (ex: inițiere, perfecționare), cu perioade diferențiate de pregătire, în funcţie de nivelul de pregătire al fermierilor, tinerilor fermieri, procesatorilor din industria agro-alimentară, fermierilor care au angajamente de agromediu și climă și de tematica programului de formare profesională (P1).

Gestionarea riscului

PNDR - gestionarea riscului în agricultură prin sprijinirea creării de fonduri mutuale (P3);

POIM - acţiuni de informare şi conştientizare publică privind managementul riscului (AP 5, PI 5ii).

Energie regenerabilă

POR - valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea/utilizarea energiei electrice şi termice în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice şi locuinţe (AP 4, PI 4.1);

POIM – investiţii în realizarea/modernizarea capacităţilor de producere a energiei electrice şi termice în centrale pe biomasă şi biogaz, centrale geotermale şi în extinderea/modernizarea reţelelor de distribuţie a energiei electrice (AP 6, PI 4a);

PNDR - investiţii în:

- exploataţii agricole şi în unităţi procesatoare a produselor agricole pentru producerea de energie regenerabilă pentru consum propriu şi numai ca parte din proiectul de investiţii
- procesarea biomasei în produse intermediare (ex. peleţi) pentru comercializare sau consum propriu pentru investiţiile în domeniul non-agricol (microîntreprinderi și întreprinderi mici din spațiul rural) (P5);

POPAM – investiții:

- ce cresc eficiența energetică și promovează conversia întreprinderilor din domeniul acvaculturii la sursele de energie regenerabile (hidraulică, solară, eoliană);
- în cadrul unităţilor de procesare a peştelui în surse regenerabile de energie (solară, eoliană) (PU 2, 5).

Eficientizarea utilizării resurselor

PNDR – investiţii în:

- reducerea consumului de energie în fermă şi în unităţile procesatoare, ca şi componentă într-un proiect de investiţii
- eficientizarea consumului de apă (P5);

POR – investiţii pentru creşterea eficienţei energetice în clădirile publice (autorități și instituții publice centrale/locale), rezidenţiale şi în sistemele de iluminat public din zonele urbane (AP 3, PI 3.1, AP 4, PI 4.1);

POPAM – investiţii în:

- reducerea consumului de energie în domeniul piscicol şi maritim (ferme piscicole şi unităţi de procesare a peştelui);
- creșterea eficienței energetice și promovarea conversiei întreprinderilor din domeniul acvaculturii la sursele de energie regenerabile;
- prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură ce contribuie la economia de energie sau ce reduc impactul asupra mediului (PU 1, 2, 5);

POIM – investiţii pentru creşterea eficienţei energetice prin modernizarea sistemelor centralizate de furnizare a energiei termice din Bucureşti şi 7 oraşe selectate (AP 7, PI 4c, 4iii).

Natura 2000

POIM: sprijin pentru elaborarea şi implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 cu accent pe măsurile de îmbunătăţire a statutului de conservare a speciilor şi habitatelor (AP 4, PI 6d);

POCA: sprijin pentru dezvoltarea capacităţii administrative a instituțiilor și autorităților publice implicate în gestionarea reţelei Natura 2000 (AP 2);

PNDR: sprijinul pentru fermierii ce urmează practicile adecvate de gestionare a terenurilor, contribuind la protejarea speciilor şi habitatelor în zonele Natura 2000, va fi acordat prin angajamente voluntare sub M10 şi indirect, prin M13 şi M11.

Cadastru

Sprijinul acordat din **POR** pentru înregistrarea cadastrală a proprietătilor publice şi private din zone rurale selectate (AP 11, PI 11.1) va completa sprijinul acordat din **PNDR** pentru investiţii în ferme şi zone rurale şi va facilita accesul beneficiarilor la finanţarea din PNDR (P2, P3, P6).

b. Complementaritatea FEADR - FEGA

Complementaritatea şi demarcarea dintre Pilonul I şi Pilonul II vor fi asigurate printr-un mecanism de coordonare la nivelul MADR, compus din autorităţile şi departamentele cu responsabilităţi pentru instrumentele relevante. Mecanismul va funcţiona inclusiv printr-un schimb permanent de informaţii între departamentele responsabile şi, ex-ante, prin delimitarea acţiunilor/investiţiilor eligibile prin FEGA şi FEADR pentru evitarea dublei finanţări.

Pentru evitarea dublei finanţări între PNDR şi PNS al României în Sectorul Vitivinicol aprobat **şi/sau** Programul Național Apicol (PNA) aprobat, **PNDR** va ţine cont, pe parcursul derulării programelor, de lista acţiunilor/operaţiunilor eligibile în programele mai sus menţionate și/sau dimensiunea acestora și/sau momentul accesării programelor pentru evitarea dublei finanţări. Detaliile privind evitarea dublei finanțări vor fi stabilite prin mecanisme procedurale naționale.

De sprijinul privind înfiinţarea şi funcţionarea grupurilor de producători (GP), acordat prin PNDR 2014-2020, vor putea beneficia numai GP înfiinţate după 01.01.2014 şi recunoscute conf. legislaţiei specifice. Unui fost membru al unui GP recunoscut preliminar sau al unei organizaţii de producători (OP) din sectorul fructelor şi legumelor i se va permite apartenenţa la un GP eligibil la sprijin în măsuri destinate GP (PNDR), doar dacă acesta a renunţat la calitatea de membru înainte de 01.01.2014.

Nu vor fi eligibile pentru sprijinul acordat prin PNDR (măsurile de investiţii specifice domeniului agricol şi măsura destinată înfiinţării şi funcţionării GP) OP şi GP recunoscute preliminar în sectorul legume-fructe.OP care derulează un program operaţional vor include, în funcţie de obiective şi pentru accesarea sprijinului UE, măsuri din Strategia naţională pentru programele operaţionale în sectorul de fructe şi legume.

În cazul OP și GP recunoscute preliminar, nu vor fi eligibile pentru sprijinul prin PNDR acele operațiuni eligibile prin FEGA. În acest caz evitarea dublei finanțări va fi asigurată printr-un mecanism de coordonare la nivelul MADR.

Membrii OP și GP recunoscute preliminar pot beneficia de măsurile PNDR cu condiția să nu fi primit același sprijin prin Programul Operațional Legume-Fructe.

Protocolul încheiat între cele două agenţii de plăţi (APIA şi AFIR) contribuie la evitarea dublei finanţări prin asigurarea unui flux de informaţii referitoare la proiectele finanţate din FEGA de către potenţialii beneficiari PNDR.

Plata de bază (SAPS) şi plata redistributivă - sprijin direct acordat fermierilor printr-o plată pe ha eligibil condiţionată de îndeplinirea statutului de fermier activ şi respectarea eco-conditionalităţii. **Plata redistributivă, aşa cum este implementată în RO** prevede acordarea unei plăţi suplimentare pe hectar pentru primele 30 ha.

PNDR - acordarea unei plăţi forfetare (pe baza unui plan de afaceri) pentru dezvoltarea fermelor mici (SM 6.3).

Complementaritatea dintre programele finanţate din **FEGA - PNDR**, privind **fermele mici**, se asigură dacă fermerii înrolaţi de cel puţin 1 an în **schema simplificată pentru micii fermieri** (**FEGA**), vor alege să îşi transfere permanent exploataţia către alt fermier. Prin **PNDR** (**SM** 6.5) aceştia vor putea primi echivalentul a 120% din cuantumul anual al sprijinului pentru care ar fi fost eligibili în schema simplificată din Pilonul I.

Plata pentru tineri fermieri - plată suplimentară/ha pentru fermierii sub 40 de ani pentru 5 ani pe o suprafaţă de max. 90 ha. RO nu a ales să definească anumite criterii adiţionale legate de competenţele adecvate şi/sau de cerinţe legate de formare pentru fermierii ce solicită acest tip de plată, tocmai pentru a furniza această plată de jos în sus pentru un număr mai mare de fermieri. SM 6.1 **PNDR** susţine stabilirea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca şefi/conducători unici ai unei exploataţii agricole pe baza unui plan de afaceri şi care au competenţe adecvate în acest sens.

Ajutoarele naţionale de tranziţie (TNA) - ajutor de tip phasing-out, pentru susţinerea din fonduri naţionale a anumitor sectoare importante specificului agriculturii RO. Acordarea lor vizează şi asigurarea continuităţii de funcţionare/dezvoltare pentru fermele ce primesc acest sprijin.

Plata pentru practici agricole benefice pentru climă şi mediu (*înverzire – art. 43 Reg. 1307/2013*)

Adoptarea practicilor specifice agriculturii ecologice sau menţinerea acestora prin M11 şi adoptarea unor metode agricole extensive conform pachetelor M10, completează ca impact aplicarea unor standarde de bază ce au ca scop protecţia mediului (eco-condiţionalitate, înverzire). Dacă fermierii trebuie să asigure **menţinerea pajiştilor permanente** pentru conformarea la standardul de înverzire (art. 45 al R 1307/2013), prin aplicarea M10 se urmăreşte aplicarea unor standarde superioare de gestionare a acestor suprafeţe bazate pe reducerea inputurilor, a densităţii de animale ce utilizează păşunile şi stabilirea unor perioade când trebuie efectuate lucrările pe pajiştile permanente. **Diversificarea culturilor pe terenuri arabile** (standard de înverzire - art. 44 al R 1307/2013) sunt completate de aplicarea unor metode agricole cu impact superior din perspectiva obiectivelor de mediu, promovate prin M10 (ex. P 4 şi P 7) sau prin M11 (P 1, 2 şi 5 ale ambelor submăsuri). Tot din perspectiva standardelor de înverzire legate de **diversificarea culturilor pe terenurile arabile**, complementaritatea este asigurată şi prin aplicarea noului P 5 al M10, prin extinderea zonelor de aplicabilitate a standardelor fermelor cu terenuri arabile de dimensiuni mai mici (sub 10 ha) şi la fermele mici ce nu au obligativitatea conformării la acest standard de înverzire. Aplicarea standardului de înverzire legat de **menţinerea elementelor de peisaj** (art. 46 al R 1307/2013) este complementar acţiunilor promovate prin M10 şi 11 pe terenurile arabile, maximizându-se potenţialul de atingere a obiectivelor de mediu vizate în PAC. Cu privire la zonele de interes ecologic pentru zonele având culturi intercalate şi culturi verzi implementate de RO, dubla finanţare cu P 4 – M10, este exclusă prin condiţia conf. căreia acest pachet poate fi aplicat pe maximul 80% a terenului arabil din fermă. Este

important de menţionat şi că aplicarea măsurilor de dezvoltare rurală (în special a M10 şi 11) de către fermierii ce au obligativitatea conformării la standardele de înverzire prevăzute de R 1307/2013 nu ridică riscul dublei finanţări a unor acţiuni sau a supracompensării unor fermieri, şi excluderea riscului fiind verificată în perioada pregătirii calculelor de ajutor relevante sub Pilonul II. Toate acţiunile prevăzute de măsurile de plăţi compensatorii acordate pe suprafaţă, din Pilonul II, fiind complementare regulilor aplicabile în schemele de plată finanţate prin Pilonul I al PAC.

14.1.2. Dacă un stat membru a ales să prezinte un program național și un set de programe regionale, astfel cum se menționează la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, cu informațiile privind complementaritatea între acestea

Nu se aplică.

14.2. Dacă este relevant, informații privind complementaritatea cu alte instrumente ale Uniunii, inclusiv LIFE

Programul ORIZONT 2020 oferă sprijin financiar parteneriatelor între cercetare şi practică pentru proiecte inovatoare, inclusiv în ceea ce priveşte atenuarea şi adaptarea la schimbările climatice în agricultură, utilizarea eficientă a resurselor și a materiilor prime, precum şi în ceea ce priveşte practicarea unei agriculturi durabile. Prin **PNDR** se va acorda sprijin pentru înfiinţarea de grupuri operaţionale (în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare) pentru realizarea de proiecte-pilot şi dezvoltarea de noi produse, practici, procese. Odată formate, aceste grupuri operaţionale, în parteneriat cu grupuri din alte state membre, vor putea accede la oportunităţile oferite de instrumentul Orizont 2020. În complementaritate cu proiectele legate de atenuarea şi adaptarea la schimbările climatice şi managementul sustenabil al resurselor naturale finantate din ORIZONT 2020, PNDR 2014-2020 va asigura sprijin în mod sinergic prin măsuri de conservare a biodiversitatii pe terenurile forestiere şi agricole (M10; M15) şi măsuri suport de consiliere şi formare (M1, M2) precum şi prin asigurarea accesului fermierilor la instrumente de gestionare a riscurilor (M17).

Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) oferă sprijin financiar pentru a testa în practică idei de reformă, pentru evaluarea acestora și pentru dezvoltarea ulterioară a celor mai bune idei la o scară mai amplă în statele membre, contribuind la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 pentru locuri de muncă (inclusiv în economia "verde") și incluziune socială. În mod complementar, **PNDR** contribuie la crearea de locuri de muncă şi la creşterea gradului de incluziune socială în mod implicit prin sprijinirea înfiinţării şi dezvoltării întreprinderilor în domeniul agricol şi non-agricol.

Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE) oferă sprijin financiar statelor membre care sunt afectate de catastrofe naturale majore, inclusiv provocate de schimbările climatice. În mod sinergic, **PNDR** sprijină crearea de fonduri mutuale în agricultură pentru gestionarea riscurilor cu privire la incidentele de mediu, boli la plante şi animale şi volatilitatea preţurilor, şi furnizează sprijin pentru alte practici de gestionare a terenurilor şi infrastructură (irigaţii), cu intenţia de a ajuta la combaterea şi adaptarea la schimbările climatice.

Se vor asigura sinergii între programul **LIFE+** și **PNDR** prin promovarea acelor activități finanțate din **PNDR** care completează proiectele integrate din cadrul **LIFE+** în domeniul biodiversității, a apei, a

atenuării și adaptării la schimbările climatice, etc. De asemenea, soluțiile, metodele și abordările validate prin programul **LIFE+** (de exemplu, în domeniul tehnologiilor inovatoare) vor fi promovate prin intermediul **PNDR**, în acord cu strategiile europene în domeniul protecţiei mediului şi schimbărilor climatice.

Conform **Cadrului European pentru Strategiile Naţionale de Incluziune a Romilor până în 2020**, statele membre trebuie să se asigure că fondurile disponibile, inclusiv prin **PNDR**, vor fi accesibile minorităţii rome. Drept pentru care, în cadrul **PNDR**, în timp ce toate măsurile sunt deschise pe o bază non-discriminatorie, un puternic accent va fi pus pe sprijinul minorităţii rome în contextul **LEADER** prin intermediul Strategiilor de Dezvoltare Locală. Prin urmare, se intenţionează prioritizarea strategiilor de dezvoltare locală care promovează proiecte dedicate problemelor specifice minorităţii rome, acordându-se punctaj suplimentar în procesul de selecţie. Vor fi stimulate acţiuni de animare şi promovare LEADER care se vor adresa tuturor comunităţilor locale, potenţiale teritorii GAL (inclusiv semnificativ populate cu cetăţeni români aparţinând minorităţilor naţionale, dintre care şi minoritatea de etnie romă.

Intervenţiile finanţate prin PNDR**,** în mod complementar cu investiţiile din **FEDR, FSE** şi **FC** vor contribui la obiectivele stabilite prin ***Strategia de dezvoltare sustenabilă integrată a Deltei Dunării 2030.***

Instrumentul ITI va fi utilizat, prin contribuția tuturor Programelor FESI 2014-2020, într-un areal format din 38 de unități administrativ teritoriale din cadrul Rezervației Biosfera Delta Dunării, Județul Tulcea și nordul Județului Constanța. Conform protocolului semnat de Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale şi Asociația pentru Dezvoltarea Intercomunitară ITI DD, cele patru entități împart responsabilități comune privind implementarea Strategiei de Dezvoltare Integrată Durabilă a Deltei Dunării (SIDD). Coordonarea operatiunilor sprijinite din finanțare europeană prin Programele Operaționale ale celor trei ministere va fi realizată de **Grupul Funcțional de Lucru** (GLF) ITI Delta Dunării, având reprezentanți din fiecare Autoritate de Management. Atribuțiile GLF vor consta în analizarea implementării mecanismul ITI și aprobării rapoartelor trimestriale prezentate MFE, cu privire la stadiul contractării, implementării și finalizării proiectelor depuse în cadrul axelor relevante ale Programelor pentru ITI Delta Dunării în raport cu calendarele asumate, va propune măsuri necesare pentru depășirea problemelor de natură să afecteze buna utilizare a mecanismului ITI, stabilirea criteriilor pentru selecția proiectelor din cadrul ITI DD, precum și revizuirea alocărilor financiare.

Proiectele dezvoltate în teritoriul **ITI** vor fi analizate de ADI ITI DD pentru a fi emis un aviz din punctul de vedere al relevanței acestora cu obiectivele SIDD. În urma coformării, proiectele vor urma circuitul uzual de depunere la Autoritățile de Management sau Organisme Intermediare pentru selecție, evaluare, contractare din alocările indicative pentru SIDD. Informaţii cu privire la proiectele contractate şi plăţile aferente sub alte măsuri de dezvoltare rurală care pot contribui la SIDD vor fi furnizate de AM PNDR pentru scopurile de monitorizare ADI ITI DD asupra contribuţiei generale FEADR. Având în vedere că în cadrul teritoriului ITI se vor realiza strategii de dezvoltare locală LEADER ce vor fi finanțate din alocările indicative dedicate ITI prin PNDR 2014-2020, pentru asigurarea coerenței și corelării intervențiilor dintre SIDD și strategiile locale ADI ITI DD vor întreprinde o analiză de conformitate cu strategiile de dezvoltare locală ale GAL-urilor cu obiective SIDD, înainte ca SDL să urmeze procedurile uzale FEADR pentru selecţia GAL-urilor. Membrii ADI –ITI vor participa la reuniunea comitetului de selecţie cu membrii din MADR- AM PNDR şi AFIR, când aplicaţiile GAL-urilor din Delta Dunării vor fi evaluate.

După finalizarea Strategiei Integrate de dezvoltare durabilă pentru Delta Dunării și a planului de acțiune, autoritățile de management și ADI ITI DD, prin Grupul Funcțional de Lucru, vor stabili necesarul de

finanțare pentru ITI Delta Dunării. De asemenea, se va realiza o revizuire anuală a alocărilor din cadrul masurilor PNDR 2014-2020 în funcție de gradul de utilizare al acestor sume.

În mod complementar cu investiţiile din **FEDR, FC, FEPAM, FSE**, intervenţiile prin **PNDR** vor contribui la cei patru piloni ai ***Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD***) prin investiţii în active fizice, dezvoltarea exploataţiilor şi a întreprinderilor, servicii de bază şi reînoirea satelor în zonele rurale, transfer de cunoştinţe şi acţiuni de informare, agro-mediu şi climă, cooperare şi LEADER. Intervenţiile din PNDR pe judeţele riverane Dunării vor fi monitorizate în mod distinct de către Autoritatea de Management pentru PNDR.

15. DISPOZIȚIILE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI

15.1. Desemnarea de către statul membru a tuturor autorităților menționate la articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, precum și o descriere sumară a structurii de management și de control ale programului solicitate în temeiul articolul 55 alineatul (3) litera (i) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și măsurile în temeiul articolului 74 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

15.1.1. Autorități

Autoritatea	Denumirea autorității:	Directorul autorității	Adresă	E-mail
Managing authority	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) - Direcția Generală de Dezvoltare Rurală (AM PNDR)	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, sector 3, codul poștal 030163, oficiul poștal 37	mihai.herciu@madr.ro
Certification body	Autoritatea de Audit constituită pe lângă Curtea de Conturi a României	Președinte	București, strada Gral. Ernest Broșteanu, nr. 20, sector 1, cod poștal 101528	aron.popa@rcc.ro
Accredited paying agency	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR)	Director General	București, Strada Știrbei Vodă, număr 43, Sector 1	cabinet@afir.info

15.1.2. Descriere sumară a structurii de gestionare și de control a programului și modalitățile de examinare independentă a reclamațiilor

15.1.2.1. Structura de gestiune și control

Baza legală

Conform prevederilor art. 8 (1) (m) (i) și art. 65 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin FEADR, Statul Membru trebuie să creeze cadrul legislativ, de reglementare şi administrativ pentru a asigura o protecție eficace a intereselor financiare ale Uniunii.

Pentru **România**, sistemul instituţional de administrare, control şi implementare este alcătuit din:

- **Autoritatea de Management (AM PNDR)**, reprezentată de Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale (MADR) - Direcţia Generală Dezvoltare Rurală (DGDR-AM PNDR), care are în responsabilitate funcţia de implementare şi managementul Programului;
- **Agenţia de Plăţi**, reprezentată de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), care are în responsabilitate funcţia de plată;
- **Organismul de Certificare**, reprezentat de Autoritatea de Audit constituită pe lângă Curtea de Conturi a României care are în responsabilitate certificarea veridicităţii, integralităţii şi acurateţei conturilor Agenţiilor de Plăţi acreditate.

Având în vedere că la nivelul României funcţionează două agenţii de plăţi pentru derularea fondurilor comunitare, respectiv AFIR pentru FEADR şi Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA) pentru FEGA, a fost constituit **Organismul de Coordonare**, în vederea acţionării ca unic interlocutor al celor două agenţii cu Comisia Europeană. Acreditarea agenţiilor de plăţi şi a organismului de coordonare revine în responsabilitatea **Autorităţii Competente**, constituită în cadrul MADR.

a) Autoritatea de Management

Autoritatea de Management pentru PNDR în România - AM PNDR, conform prevederilor art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, este MADR, prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală. Autoritatea de Management este responsabilă de managementul şi implementarea eficientă, eficace şi corectă a programului.

În vederea îndeplinirii responsabilităților legate de monitorizare și evaluare, AM PNDR se asigură că există un sistem electronic adecvat și sigur pentru înregistrarea, păstrarea, gestionarea și raportarea informațiilor statistice cu privire la program și la implementarea acestuia, pentru a putea transmite Comisiei Europene informațiile solicitate conform prevederilor regulamentelor europene. De asemenea, AM va avea atribuţii de implementare a anumitor măsuri din PNDR, precum și atribuții legate de publicitatea programului și de informarea instituțiilor care participă la implementarea PNDR, a potențialilor beneficiari și a Comitetului de Monitorizare şi gestionarea Reţelei Naţionale de Dezvoltare Rurală.

În baza art. 66 alin. 2 din Regulamentul nr. 1305/2013, AM PNDR poate delega atribuții de implementare a anumitor măsuri către agenția de plăți. Cu toate acestea, AM păstrează întreaga responsabilitate pentru managementul şi implementarea eficientă şi corectă a sarcinilor delegate și se asigură că sunt instituite dispoziții corespunzătoare care să permită celorlalte organisme să obțină toate datele și informațiile necesare pentru executarea acestor sarcini și că aceste organisme vor transmite către AM toate informațiile necesare care rezultă din rolul acestora în managementul și raportarea referitoare la PNDR.AM va implementa măsurile 1 și 2, Asistența tehnică (pentru nevoile proprii) și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (partial) și va realiza selecția Grupurilor Operaționale în cadrul măsurii 16 și sub-măsurii 16.1a într-un comitet comun cu AFIR, a GAL-urilor în cadrul Leader și a proiectelor de cooperare aferente măsurii 19.

Pentru asigurarea corectitudinii şi eficienţei gestionării atribuţiilor delegate, AM PNDR va monitoriza respectarea funcţiilor delegate.

b) Agenţia de plăţi

Agenţia de plăţi acreditată conform art.7 al Regulamentului (UE) 1306/2013 pentru implementarea măsurilor cu finanţare din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală este AFIR, agenţie acreditată anterior pentru PNDR 2007-2013.

AFIR are o structură formată din:

- O unitate centrală de coordonare;
- 8 Centre Regionale;
- 41 Oficii Judeţene.

În cadrul AFIR, la nivel central, regional şi judeţean există personal cu atribuţii pentru implementarea FEADR (atât pentru sarcinile specifice funcţiei de plată, cât şi pentru cele rezultate în urma delegării de către AM PNDR). AFIR este responsabilă de evaluarea criteriilor de eligibilitate și de selecția proiectelor aferente măsurilor și sub-măsurilor 4 (inclusiv 4.1a, 4.2a), 6, 7, 8, 9 (inclusiv 9a), 10, 11, 13, 15, 16.1 (partial), 16.1a (partial), 16.4, 16.4a, 17, 19 (parțial), Asistență Tehnică (pentru nevoile proprii), RNDR (partial). Pentru anumite măsuri, aceste funcții sunt sub-delegate către cea de-a doua agenție de plată – APIA, respectiv măsurile 10, 11, 13 și sub-măsura 6.5. În ceea ce privește măsurile 8 și 15, datorită caracterului specific al acestora, unele atribuții privind implementarea vor fi sub-delegate unor instituții cu expertiză relevantă.

Prin dezvoltarea unei structuri de implementare, management şi control, AFIR asigură:

a. verificarea eligibilităţii cererii, a procedurii de alocare a sprijinului, precum şi a conformităţii cu regulile comunitare, înainte de autorizarea plăţii;
b. păstrarea unor evidenţe contabile exhaustive şi corecte privind plăţile efectuate;
c. efectuarea verificărilor stipulate în legislaţia comunitară şi naţională;
d. prezentarea documentelor de către beneficiari, în termenele şi formatele prevăzute de regulile comunitare şi naţionale;
e. accesibilitatea documentelor şi păstrarea lor într-o manieră care să asigure validitatea, legalitatea, precum şi menţinerea lor într-o formă completă de-a lungul timpului, inclusiv a documentelor electronice prevăzute în legislaţia comunitară şi naţională.

În concordanţă cu normele comunitare, AFIR rămâne în totalitate responsabilă de legalitatea şi respectarea termenelor de plată, inclusiv de protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene, precum şi de declararea cheltuielilor către Comisie şi de gestionarea corespunzătoare a evidenţelor contabile.

c) Organismul de certificare

Autoritatea de Audit, constituită pe lângă Curtea de Conturi a României, reprezintă organismul de certificare pentru fondurile ce vor fi derulate în cadrul PNDR 2014-2020, conform art.9 al Regulamentului (UE) nr. 1306/2013.

Autoritatea de Audit furnizează un aviz, elaborat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, privind exhaustivitatea, exactitatea și veridicitatea conturilor anuale ale agențiilor de plăți, buna funcționare a sistemului de control al acestora și legalitatea și corectitudinea cheltuielilor a căror rambursare a fost solicitată Comisiei Europene. Avizul menționează, de asemenea, dacă examinarea pune la îndoială afirmațiile făcute în declarația de gestiune.

d) Organismul de Coordonare

România are două agenţii de plăţi, una pentru efectuarea plăţilor acordate din FEADR, respectiv AFIR, iar cea de-a doua, APIA - pentru plăţile aferente FEGA. Astfel, conform art.7, alin (4) al Regulamentului (UE) nr.1306/2013, a fost constituită Direcţia pentru Coordonarea Agenţiilor de Plăţi, ca structură în cadrul MADR, în calitate de organism de coordonare, care acţionează ca unic interlocutor cu Comisia Europeană.

e) Autoritatea Competentă

Autoritatea Competentă este organizată la nivelul MADR şi este responsabilă de transmiterea către Comisia Europeană a documentului de acreditare a AFIR, APIA şi a Organismului de coordonare, precum şi a documentelor ce descriu funcţiile acestora.

f) Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA)

APIA este agenția de plăti responsabila pentru implementarea schemelor din cadrul Pilonului I al Politicii Agricole Comune. AFIR va delega către APIA implementarea măsurilor pe suprafață, respectiv Agro-mediu și climă (M10), Agricultură ecologică (M11), Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (M13) și Bunăstarea animalelor (M14), precum și sub-măsura 6.5 Plăți pentru fermierii eligibili pentru schema pentru micii fermieri care transferă permanent proprietatea către alt fermier. Cu toate acestea, AFIR rămâne în continuare responsabilă pentru implementarea eficientă şi corectă a atribuțiilor delegate.

15.1.2.2. Modalităţi de examinare a reclamaţiilor

În România, Departamentul pentru Luptă Antifraudă (DLAF) deţine calitatea de instituţie de contact pentru Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF).

DLAF acţionează pe bază de autonomie funcţională şi decizională, independent de alte autorităţi şi instituţii publice. DLAF este instituţia responsabilă pentru coordonarea implementării *Strategiei Naţionale de Luptă Antifraudă pentru Protecţia Intereselor Financiare ale Uniunii Europene în România* şi a *Planului de acţiune* aferent.

DLAF asigură, sprijină şi coordonează, după caz, îndeplinirea obligaţiilor ce revin României privind protecţia intereselor financiare ale UE, în conformitate cu prevederile art. 325 din Tratatul privind funcţionarea UE.

Autoritatea desemnată responsabilă pentru raportarea oricăror nereguli din FEADR este AFIR, care transmite rapoarte privind orice nereguli către DLAF.

Primirea și soluționarea reclamațiilor

Primirea, soluționarea, precum şi termenele de soluționare a reclamațiilor sunt stabilite conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a contestațiilor.

La cererea Comisiei, România, prin autorităţile responsabile de managementul şi controlul PNDR, examinează reclamațiile depuse la Comisia Europeană. La cererea Comisiei, aceasta este informată cu privire la rezultatele examinărilor respective.

Publicul va fi informat privind posibilităţile de înaintare a reclamațiilor și procedurile aplicabile, prin:

1. Pagina web a AM PNDR și AFIR;
2. Adresă de e-mail;
3. Afişe de informare.

15.2. Componența preconizată a comitetului de monitorizare

În conformitate cu prevederile art. 47 din Regulamentul nr. 1303/2013, în termen de maximum trei luni de la data notificării privind decizia Comisiei de adoptare a Programului Naţional de Dezvoltare Rurală, în scopul de a asigura eficienţa, eficacitatea şi corectitudinea punerii în aplicare a acestuia, se va institui Comitetul de Monitorizare pentru PNDR 2014 – 2020 (CM).

Procesul de selectare a partenerilor pentru constituirea CM s-a realizat pe baza unei metodologii transparente prin selectarea membrilor sectorului privat de către reprezentanții fiecărui sector vizat de PNDR. Procesul s-a derulat în două etape între septembrie 2014 – februarie 2015 și componența CM a fost aprobată prin Ordinul MADR nr. 334/2015. Funcționarea și activitatea CM se va baza pe Regulamentul de organizare și funcționare elaborat de către secretariatul Comitetului de Monitorizare, care va fi aprobat în cadrul primei reuniuni a CM. CM funcționează pe toată perioada de implementare a PNDR 2014-2020.

Componenta Comitetului de Monitorizare PNDR 2014-2020 este postata pe site-ul ministerului.

Structura Comitetului de Monitorizare

CM este o structură națională de tip parteneriat, fără personalitate juridică, cu rol în asigurarea performanţei PNDR şi eficienței implementării acestuia. Activitatea acestuia va respecta Codul european de conduită aprobat prin Regulamentul Delegat nr. 240/2014 privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene.

CM este prezidat de AM PNDR. Partenerii în CM vor fi reprezentați în conformitate cu principiul european al parteneriatului, asigurându-se în același timp și o reprezentare echilibrată a partenerilor publici și privați.

Astfel, membrii CM sunt desemnați din rândul următoarelor categorii:

- autorităţi competente naţionale, regionale, locale,
- reprezentanți ai mediului academic,
- organizaţii ale societăţii civile,
- parteneri economici şi sociali - asociații profesionale, sindicale, patronale care își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii, industriei alimentare și dezvoltării rurale,
- parteneri din domeniul protecţiei mediului ori al schimbărilor climatice,
- reprezentanți ai GAL-urilor,
- parteneri care au responsabilităţi de promovare a egalităţii de șanse şi nediscriminării.

Principiile aplicabile pentru selecția și funcționarea acestui cadru partenerial sunt următoarele: respectarea guvernanţei pe mai multe niveluri, valorificarea experienţei, a bunelor practici şi know-how-ului partenerilor relevanţi, asigurarea asumării de către toate părţile implicate a intervenţiilor programate si asigurarea coordonarii cu alte autoritati de management.

Selectarea partenerilor privați s-a făcut ținându-se cont de următoarele criterii:

a) Relevanța sectorului în care își desfășoară activitatea organizația din perspectiva politicii de dezvoltare rurală 2014-2020. În acest sens, au fost identificate următoarele sectoare relevante: agricultură (sector zootehnic și sector vegetal, organizații reprezentative atât pentru fermele mari cât și pentru fermele mici), industrie alimentară, irigații, silvicultură, pomicultură, infrastructura rurală, patrimoniu cultural, formare profesională și consultanță, protecția mediului și schimbări climatice, instrumente financiare, activități non-agricole (IMM-uri, turism, meșteșugărit), organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării și LEADER.

b) Reprezentativitatea organizației în cadrul sectorului în care își desfășoară activitatea (număr membri, aria de acoperire);

c) Activitatea organizației desfășurată, inclusiv în implementarea PNDR 2007-2013 și implicarea proactivă în procesul de consultare pentru elaborarea PNDR 2014-2020.

În ceea ce privește partenerii publici reprezentați în CM, aceștia reprezentă următoarele sectoare:

1. Agricultură

2. Sanitar veterinar și siguranța alimentelor

3. Protecția mediului

4. Silvicultură

5. Dezvoltare regională

6. Integrare socială, egalitate de gen și nediscriminare (National Roma Contact Point)

7. Managementul fondurilor europene

8. Cercetare

9. Întreprinderi mici și mijlocii cu accent pe zona de turism și meșteșugărit.

Plecând de la aceste criterii, procesul de selectare a organizațiilor care respectă criteriile menționate a avut în vedere desemnarea reprezentanților acestor sectoare pe baza propunerilor venite chiar din partea asociațiilor care activează în domeniile vizate. AM PNDR a identificat organizațiile cele mai reprezentative în cadrul sectorului în care își desfășoară activitatea, cu relevanță din perspectiva politicii de dezvoltare rurală, cu respectarea principiului european al parteneriatului. În interesul valorificării experienței din faza de pregătire a Programului Naţional de Dezvoltare Rurală, instituțiile participante în cadrul Comitetului Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală Agricultură și Pescuit, precum și în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul acestuia, au fost de asemenea avute în vedere la constituirea CM.

Ulterior constituirii CM, în funcție de evoluția procesului de implementare a PNDR 2014-2020, componența acestuia poate fi revizuită sau completată cu alți membri reprezentativi.

Reprezentanții Comisiei pot, din proprie inițiativă, să participe la lucrările CM, având rol consultativ.

Funcții ale Comitetului de Monitorizare

1. CM se reunește cel puțin o dată pe an și examinează implementarea programului și progresele înregistrate în îndeplinirea obiectivelor acestuia. În acest scop, CM ia în considerare datele financiare, indicatorii comuni și specifici programului, inclusiv modificările valorice cu privire la indicatorii de rezultat și progresele în vederea atingerii valorilor țintă cuantificate și a obiectivelor de etapă definite în cadrul de performanță și, dacă este cazul, rezultatele analizelor calitative;
2. CM va examina orice aspect care afectează performanța programului, inclusiv concluziile evaluărilor performanței;
3. CM este consultat și emite un aviz în termen de patru luni de la adoptarea deciziei de aprobare a programului, în ceea ce privește criteriile de selecție a operațiunilor finanțate, care se revizuiesc în funcție de necesitățile de programare;
4. CM este consultat cu privire la orice modificare a programului propusă de AM PNDR;
5. CM examinează activitățile și realizările legate de progresele înregistrate în punerea în aplicare a planului de evaluare a programului;
6. CM examinează acțiunile din cadrul programului legate de îndeplinirea condiționalităților ex ante care intră în sfera responsabilităților AM PNDR și este informat cu privire la acțiunile legate de îndeplinirea condiționalităților ex ante;
7. CM poate formula observații în ceea ce privește implementarea și evaluarea programului, incluzând acțiuni legate de reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari;
8. CM participă la rețeaua rurală națională pentru a face schimb de informații cu privire la implementarea programului;
9. CM analizează și aprobă rapoartele anuale de implementare, înainte de a le transmite Comisiei.

Secretariatul Comitetului de Monitorizare

Secretariatul CM va fi asigurat de AM PNDR care va fi responsabil de pregătirea documentelor legate de monitorizare, rapoarte, ordinea de zi și elaborarea minutelor întâlnirilor.

15.3. Dispoziții prin care să se asigure publicitatea programului, inclusiv prin intermediul rețelei rurale naționale, făcând referire la Strategia de informare și de publicitate menționate la articolul 13 din Regulamentul (UE) nr. 808/2014

Responsabilitățile Autorității de Management

Conform articolului 66, alin. 1, lit. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, AM PNDR are obligaţia să asigure publicitatea în favoarea programului, inclusiv prin intermediul rețelei rurale naționale, prin informarea potențialilor beneficiari, a organizațiilor profesionale, a partenerilor economici și sociali, a organismelor implicate în promovarea egalității între bărbați și femei, precum și a organizațiilor neguvernamentale în cauză, inclusiv a organizațiilor de protecție a mediului, cu privire la posibilitățile

oferite de program și la normele privind accesul la finanțare, precum și prin informarea beneficiarilor cu privire la contribuția Uniunii și informarea publicului larg cu privire la rolul Uniunii în cadrul programului.

Conform articolului 13 din Regulamentul nr. 808/2014, strategia de informare și publicitate va fi trimisă, spre informare, către Comitetul de Monitorizare nu mai târziu de 6 luni după aprobarea PNDR. AM PNDR va informa CM cel puțin o dată pe an cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a strategiei de informare și publicitate și la rezultatele obținute, precum și cu privire la acțiunile de informare și publicitate planificate pentru a fi efectuate în anul următor. De asemenea, conform articolului 66, alin. 1, lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, AM PNDR are obligaţia să se asigure că beneficiarii și celelalte organisme participante la implementarea operațiunilor sunt informați cu privire la obligațiile care le revin ca urmare a acordării ajutorului și utilizează fie un sistem separat de contabilitate, fie o codificare contabilă adecvată pentru toate tranzacțiile aferente operațiunii.

În îndeplinirea responsabilităților referitoare la publicitate, AM PNDR va avea în vedere prevederile anexei III din Regulamentul de Implementare nr. 808/2014 și va întreprinde măsurile necesare pentru ca beneficiarii sprijinului acordat prin FEADR să fie informați și să își îndeplinească obligațiile de publicitate pentru sprijinul primit prin FEADR.

AM are responsabilitatea de a conduce, împreună cu agenţia de plăţi, procesul general de comunicare, și de a gestiona Rețeaua Națională pentru Dezvoltare Rurală în asigurarea acțiunilor de publicitate pentru PNDR. Strategia de informare și publicitate elaborată de către AM va constitui baza planului de comunicare a rețelei.

La nivelul AM PNDR a fost constituit un grup de lucru în care sunt cooptaţi şi reprezentanţi ai agenţiilor de plăti în vederea elaborării strategiei de informare și publicitate pentru PNDR 2014-2020. În prezent, a fost elaborat un prim draft, au fost identificate acțiunile prioritare, şi a fost stabilită delimitarea atribuţiilor de informare ale RNDR şi ale celorlalte entităţi responsabile de implementarea Programului. În paralel, se creionează planul de acţiune al Rețelei pentru asigurarea corelării cu acţiunile programate în strategia de informare și publicitate. Ulterior consultării Comitetului de Monitorizare cu privire la strategia de informare și publicitate, urmează a fi elaborat primul plan anual de comunicare.

Obiectivul principal al strategiei de informare şi publicitate

Acţiunile de informare şi publicitate privind PNDR trebuie să asigure conştientizarea publicului larg şi în mod special a:

- potenţialilor beneficiari, în vederea accesării fondurilor europene destinate dezvoltării rurale, inclusiv lansarea de sesiuni individuale, conţinutul măsurilor și condițiile de primire a sprijinului și a regulilor de implementare a proiectului;
- administraţiilor publice naţionale şi locale, organizaţiilor profesionale, partenerilor economici şi sociali, organizaţiilor neguvernamentale.

Comunicarea trebuie să fie clară, concisă, concretă, adaptată publicului ţintă şi coerentă la nivel judeţean, regional şi central, pe durata întregii perioade de implementare a programului. Aceasta se articulează în jurul a trei principii:

- *flexibilitatea* (capacitatea de a răspunde rapid la semnalele venite din mediul intern şi extern);
- *transparenţa* (capacitatea de a furniza informaţie obiectivă şi corectă referitoare la PNDR şi la contribuţia UE);

- *eficienţa* (utilizarea optimă a resurselor în vederea atingerii impactului maxim).

AM PNDR, împreună cu agenţia de plăţi, va elabora o strategie de informare şi publicitate care va cuprinde:

a. obiectivele și grupurile țintă de potențiali beneficiari;
b. descrierea conținutului acţiunilor de informare şi publicitate;
c. bugetul indicativ al strategiei;
d. descrierea organelor administrative, inclusiv resursele de personal responsabile pentru punerea în aplicare a măsurilor de informare și publicitate;
e. descrierea rolului jucat de Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și a modului în care planul de comunicare solicitat în temeiul art. 54 (3) (vi) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 va contribui la susținerea aplicării strategiei;
f. descrierea modului în care măsurile de informare și publicitate vor fi evaluate în termeni de vizibilitate și conștientizare a publicului ţintă, precum și pentru aprecierea rolului jucat de fondurile europene pentru dezvoltare rurală și de UE;
g. o actualizare prin planuri anuale de comunicare pentru stabilirea activităților de informare și publicitate care urmează a fi efectuate în anul următor.

Implementarea strategiei de informare şi publicitate privind PNDR va fi asigurată de către Direcţia Generală Dezvoltare Rurală, în calitate de AM PNDR, împreună cu Agențiile de plată completată de activitatea RNDR.

Strategia va fi implementată prin Planuri de comunicare anuale, întocmite de AM PNDR împreună cu toate entitățile implicate în activitatea de informare și publicitate. Planul de comunicare anual va fi prezentat spre informare membrilor CM, la ultimul Comitet de Monitorizare din fiecare an și va prezenta activitățile care vor fi efectuate în anul următor.

Strategie de informare și promovare va cuprinde și acțiuni referitoare la sub-programul tematic. În același timp se vor desfășura și acțiuni particularizate în funcție de specificul măsurilor ce se vor derula prin sub-program.

Măsuri de informare a potenţialilor beneficiari

AM PNDR împreună cu agențiile de plată vor pune la dispoziţia potenţialilor beneficiari informaţii privind fluxul accesării fondurilor alocate, condiţiile de eligibilitate, procedurile administrative legate de accesul la finanţare, procedura de examinare a cererilor de finanţare, criteriile de selecţie a proiectelor, precum şi numele persoanelor de contact la nivel naţional, regional şi local responsabile cu activitatea de informare şi comunicare privind PNDR.

Activitățile de comunicare sunt specifice pentru faze diferite de implementare, astfel:

- *Faza 1: pregătirea lansării PNDR* - Activitățile de comunicare aplicabile: campanii de informare şi prezentare, realizare şi distribuire de materiale tipărite și campanie multimedia de informare generală și tehnică, evaluare necesităţi şi modalităţi de informare.
- *Faza 2: lansarea PNDR şi a măsurilor de finanțare* - Activitățile de comunicare aplicabile: campanii de informare și promovare generală, campanii publicitare de conştientizare şi convingere pentru accesarea fondurilor disponibile, campanii de prezentare a exemplelor de bună practică, campanii publicitare de informare, mediatizare PNDR, evenimente publice de informare şi prezentare specifică și tehnică, realizare și distribuire de materiale de informare.

- *Faza 3: derularea PNDR și a măsurilor de finanțare* - Activitățile de comunicare aplicabile: campanii de informare specifică și tehnică, campanii publicitare de informare și promovare pentru accesarea și derularea fondurilor europene, campanii de promovare a exemplelor de bună practică, mediatizare Program, evenimente publice de informare şi prezentare tehnică, realizare și distribuire de materiale de informare.

Acţiunile de informare a publicului larg cu privire la rolul jucat de Comunitate în cadrul PNDR şi la rezultate

Publicul larg va fi informat cu privire la rolul pe care îl are UE în implementarea PNDR prin:

- campanii de informare, de promovare și publicitare. Pentru informarea publicului larg vor avea loc campanii specifice, în mod deosebit cu privire la aprobarea programului de Comisia Europeană și despre începutul implementării PNDR (pentru a acoperi o gamă cât mai largă de potenţiali beneficiari). La sfârşitul acestei perioade, campaniile vor fi organizate în scopul informării publicului cu privire la rezultate, experienţa dobândită şi beneficiarii care au accesat FEADR.
- Portal unic de internet care va facilita accesul la informațiile de interes public disponibile inclusiv pe alte pagini de internet (RNDR, Agenții de plată). Aceste informații vor reflecta, în special, contribuția și principalele realizări ale PNDR la prioritățile Strategiei Europa 2020 (locuri de muncă, dezvoltare economică și dezvoltare sustenabilă), la prioritățile de dezvoltare rurală ale Uniunii și la Acordul de Parteneriat.
- Publicarea unor rapoarte anuale cu privire la implementarea PNDR care vor continua pe toată perioada implementării, până la evaluarea rezultatelor acestuia.
- Menționarea în mod explicit a contribuției UE pe toate materialele tipărite și multimedia, în cadrul tuturor evenimentelor și activităților de comunicare, precum și pe toate mijloacele de comunicare ale AM PNDR, Agențiilor de plată și RNDR.

Rolul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală în activitățile de informare și de publicitate referitoare la programul de dezvoltare rurală

Una dintre sarcinile RNDR va fi elaborarea unui Plan de comunicare a rețelei, ca parte a planului de acțiune, care va completa întreaga Strategie de informare şi publicitate a Programului Naţional de Dezvoltare Rurală. Planul de comunicare va fi corelat cu obiectivele politice generale, va cuprinde sarcini și un calendar clar de realizare, cu desemnarea explicită a grupurilor țintă. Instrumentele de comunicare și modalitățile de comunicare vor fi stabilite în așa fel încât să răspundă cerințelor diferitelor grupuri-țintă și ale publicului larg.

Activitățile de informare și de comunicare desfășurate de către RNDR vor fi complementare cu activitățile similare aferente programului desfășurate de către structurile responsabile. Având în vedere specificul Rețelei, aceste activități se vor axa în principal pe acțiuni de informare la nivel local și la nivelul Grupurilor de Acțiune Locală, exemple de bune practici, precum şi implicarea multiplicatorilor de informații în activitatea de promovare a PNDR, etc.

De asemenea, conform pct. 1.4 din Anexa III a Regulamentului nr. 808/2014, acțiunile de informare și comunicare vor avea în vedere următoarele instituții și părți interesate:

a. Autoritățile urbane si rurale și alte autorități publice competente, partenerii economici și sociali și organismele relevante care reprezintă societatea civilă (inclusiv parteneri din domeniul protecției

mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării).
b. Centrele de informare privind Europa și reprezentanțele Comisiei, precum și birourile de informare ale Parlamentului European din statele membre.
c. Institutele de învățământ și cercetare.

Instrumentele şi activităţile utilizate de USR pentru a facilita procesele de conectare în rețeaua RNDR pot cuprinde **Instrumente de diseminare a informațiilor** precum: instrumente media (e-mailing, telefonie, sms, etc.), materiale informative și publicitare, baza de date, forumuri de discuții, cursuri de instruire, pagină web, schimburi de experienţă şi bune practici etc.

Notificarea privind acordarea sprijinului

AM PNDR şi AFIR se vor asigura că notificarea beneficiarilor privind acordarea sprijinului cuprinde informaţii privind finanţarea acţiunii din Programul Naţional de Dezvoltare Rurală co-finanţat din FEADR, precum şi cu privire la măsura şi prioritatea din care provine sprijinul.

Responsabilitățile beneficiarilor

Beneficiarii PNDR vor asigura transparența utilizării fondurilor europene prin acțiuni care vor facilita vizualizarea informațiilor privind finanțarea obținută, a termenelor de implementare a proiectului, a autorității contractante și a detaliilor relevante privind realizarea activității, prin următoarele modalități și cu respectarea tuturor prevederilor din Anexa III a Regulamentului de Implementare nr. 808/2014, art. 2.2.: Amplasarea de elemente publicitare explicative, astfel încât să fie ușor vizibile pentru public, atât ca amplasare, cât și ca realizare, astfel:

- pentru investiții care au obținut finanțare de peste 500.000 de euro se vor amplasa panouri stradale;
- pentru investiții care au obținut finanțare de peste 50.000 de euro (valoare totală eligibilă) și la sediile tuturor Grupurilor de Acțiune Locală se vor amplasa plăcuțe;
- pentru activități care au obținut finanțare mai mică de 50.000 de euro (valoare totală eligibilă) se vor amplasa afișe;
- pe bunurile achiziționate prin activitățile finanțate se vor aplica autocolante;

Menționarea pe paginile de internet ale beneficiarilor, dacă există și dacă fac obiectul activităților finanțate, a contribuției FEADR și postarea unui link către site-ul Comisiei, conform prevederilor din Anexa III din Regulamentul de Implementare nr. 808/2014, part. 2, art. 2(b)

Menționarea pe materialele tipărite și multimedia, dacă există și dacă fac obiectul activităților finanțate, a contribuției FEADR;

Facilitarea mediatizării activității finanțate prin PNDR ca exemplu de bună practică, la solicitarea Autorității Contractante a beneficiarului.

15.4. Descrierea mecanismelor menite a asigura coerența în ceea ce privește strategiile de dezvoltare locală implementate în cadrul LEADER, activitățile preconizate în cadrul măsurii de cooperare menționate la

articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, măsura referitoare la serviciile de bază și la reînnoirea satelor în zonele rurale menționată la articolul 20 din regulamentul respectiv, precum și alte fonduri ESI

În cadrul LEADER, GAL-urile elaborează și implementează SDL-uri prin intermediul cărora sunt identificate pe principii ascendente și parteneriale, între mediul privat și cel public local, nevoile și prioritățile de dezvoltare locală specifice unui anumit teritoriu. M16 sprijină înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO) pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier, cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, prin dezvoltarea de lanțuri scurte și de piețe locale, precum și activitățile de promovare adaptate contextului local, servind drept catalizator pentru dezvoltarea comunității rurale. Complementaritatea dintre GO și GAL este dată și de aria teritorială diferită a celor două abordări. În timp ce GAL este strict limitat teritorial, GO nu este limitat la o anumită dimensiune teritorială. GAL-urile pot reprezenta un partener activ în dezvoltarea GO, prin diseminarea la nivel local a informațiilor cu privire la oportunitățile PEI și prin încurajarea proiectelor inovative la nivelul SDL. Acțiunile de cooperare împreună cu acțiunile sprijinite prin SDL ale teritoriului și planurile de dezvoltare locală ale regiunii vor contribui, printr-o abordare complementară, la atingerea obiectivelor PNDR.

În procesul de elaborare și de implementare a SDL, partenerii locali vor ține cont de nevoile locale și de posibilitatea de a include caracteristici inovatoare în context local ca și acțiuni complementare proiectelor de cooperare inovative.

M07 vizează preponderent investiții în infrastructura de bază la scară mică și investiții pentru conservarea patrimoniului cultural. Deși tipurile de investiții prevăzute prin M19 și prin M07 pot viza, potențial, aceleași tipuri de investiții, prin M19 se asigură finanțarea serviciilor de bază și investitiilor la scară mică pentru reînnoirea satelor în zonele eligibile LEADER, cu o valoare maximă a proiectelor de 200.000 euro. Prin selectarea proiectelor de la nivel local, GAL va urmări consolidarea coerenței teritoriale. Principiile privind stabilirea criteriilor de selecție in cadrul M07 prioritizează proiectele care au, de asemenea, relevanță sau sunt complementare cu alte investiții sprijinite la nivel national sau regional: (ex. principiul conectivității în vederea asigurării legăturii cu principalele căi rutiere și alte căi de transport, principiul rolului multiplu în sensul accesibilizării agenților economici, a zonelor turistice, a investițiilor sociale, accesibilizarea altor investiții finanțate din fonduri europene, principiul prioritizării investițiilor care vin în completarea celor finanțate prin POS Mediu și/sau POIM). GAL-urile vor propune operatiuni relevante care răspund nevoilor identificate la nivel local. Acestea vor fi implementate în conformitate cu planurile de dezvoltare a municipalităților și a satelor în zonele rurale și a serviciilor de bază oferite de acestea, realizandu-se astfel complementaritatea cu proiectele dezvoltate la nivel national/regional, prin M7. În același timp, măsura de cooperare, care, prin obiectivele sale, vizează sprijinirea fermierilor, întreprinderilor și altor entități în vederea încurajării cooperării cu privire la dezvoltarea de proiecte inovatoare, ajută la potențarea rezultatelor și proiectelor demarate prin M07 și M19, ajutând la crearea de beneficii economice, de mediu și sociale pentru populația din mediul rural.

Ca parte din abordarea LEADER, proiectele de cooperare transnațională (dintre România și alte SM) și de cooperare inter-teritorială (în cadrul teritoriului României) vor putea fi implementate de GAL-uri. Noul program va pune accent pe finanțarea operațiunilor care vizează valorificarea resurselor locale și promovarea specificului local, inclusiv prin măsura de cooperare.

Sprijinul acordat prin M06 se acordă pentru crearea și dezvoltarea unor noi activități economice în zonele rurale, atât pentru anumite categorii de afaceri în domeniul agricol, cât și pentru diversificarea activităţilor în general, dincolo de diversificarea activităţilor cu profil agricol.

În vederea asigurării evitării suprapunerilor investițiilor finanțate prin M6, 7 și 19, RO va lua măsuri în procesul de programare pentru evitarea dublei finanțări ale aceleiași investiții, prin verificarea în baza de date a Agenției de Plăți. Se va asigura astfel că investițiile finanțate prin M19, implementate de către grupurile de parteneri din domeniul public și din cel privat de pe teritoriul LEADER (care abordează una sau mai multe dintre prioritățile UE în materie de dezvoltare rurală conf. art. 2 (19) R (UE) nr. 1303/2013) nu se vor suprapune cu alte investiții finanțate inclusiv prin M7 si vor demonstra coerenta cu alte intrumente relevante din teritoriu. Având în vedere faptul că LEADER 2014 – 2020 va fi finanțat doar din FEADR (mono-finanțare) nu au fost definite fonduri principale. Ca un criteriu general de demarcație, FEDR și FSE vor sprijini acțiunile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității în mediul urban, în timp ce FEADR va sprijini GAL-uri în zonele rurale și în orașele cu mai puțin de 20.000 de locuitori. POR, prin instrumentul de finanțare DLRC, va sprijini acțiunile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității în mediul urban pentru localități cu peste 20.000 de locuitori.

În cazul demarcării operațiunilor din cadrul SDL cu cele specifice DLRC - POCU, complementaritatea operațiunilor va fi asigurată printr-o demarcare pe DI, astfel proiectele de infrastructură pentru servicii sociale vor fi finanțate prin PNDR, urmând ca prin POCU sa fie finantate măsurile soft complementare (sprijin pentru accesul si participarea la educatie si formare, stimulente financiare acordate comunitatilor marginalizate, dezvoltare de servicii sociale etc.) celor susținute prin PNDR.

În vederea asigurării complementarității intervențiilor ce vizează infrastructura de internet în bandă largă – rețea de distribuție și rețea de acces, se aplică demarcarea teritorială a intervențiilor cu cele finanțate prin POC; astfel, prin M19 se acoperă zonele aferente comunelor și orașelor cu populație mai mică de 20.000 de locuitori Finanțarea va fi bazată pe harta zonelor eligibile pentru acest tip de investiții („zone albe") din punct de vedere al existenței infrastructurii de internet în bandă largă, harta ce va fi elaborată de autoritățile abilitate.

FEPAM va susține investițiile efectuate de către actorii din sectorul pescuitului (FLAG-uri), în vederea promovării creșterii economice, incluziunii sociale, creării de locuri de muncă și acordării de sprijin pentru angajare și mobilității forței de muncă în comunitățile costiere și interioare care depind de pescuit și acvacultură, inclusiv diversificarea activităților de pescuit și alte sectoare maritime.

Specificații privind ITI/Delta Dunării/SUERD

- Intervenţiile finanţate din **FEADR,** în mod complementar cu investiţiile din **FEDR, FSE** şi **FC,** vor contribui la obiectivele stabilite prin ***Strategia de dezvoltare sustenabilă integrată a Deltei Dunării 2030*** printr-o alocare indicativă de **168 mil. €** (FEADR şi contribuţie naţională) care va viza M4, M6, M7 ȘI M19. **M10 contribuie complementar la obiectivele SIDD DD privind protejarea mediului şi a resurselor naturale, fără a avea o alocare indicativă. Pentru a evolua contribuţia M.10, gradul de accesare va face obiectul monitorizării în perioada curentă de programare.**
- În mod complementar cu investiţiile din **FEDR, FC, FEPAM, FSE**, intervenţiile prin **FEADR** vor contribui la cei patru piloni ai ***Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD***) prin investiţii în active fizice, dezvoltarea exploataţiilor şi a întreprinderilor, servicii de bază şi reînoirea satelor în zonele rurale, transfer de cunoştinţe şi acţiuni de informare, agro-mediu şi climă, cooperare şi LEADER. Alocarea financiară pentru aceste intervenţii va fi alocarea totală a programului, respectiv **9,473 mld . € (FEADR şi contribuţie naţională).**
- În cadrul AP cu UE pentru perioada 2014-2020, RO propune o abordare integrată a investiţiilor UE. Mecanismul de coordonare structurat pe trei niveluri (strategic, interinstituțional tematic, operațional), stabilit la nivelul AP (cap. 2.1), va asigura coerența intervențiilor, urmărind

complementaritățile și sinergiile reliefate in fazele de programare pentru atingerea obiectivelor tematice comune (OT).

- La nivel operațional, în cadrul Grupului de Lucru Funcțional pentru abordări noi se vor constitui colective formate din reprezentanți ai autorităților de management, organismelor intermediare și, după caz, ai punctului național de contact pentru romi, organismului unic pentru FSE (Single body for ESF), ministerelor responsabile de politicile publice relevante, ADR-urilor. Pentru ariile care necesită o abordare integrată a intervențiilor vor fi stabilite principiile de implementare cele mai adecvate (coordonarea lansării apelurilor de proiecte, punctaje suplimentare, criterii de selecție care să garanteze abordarea integrată a finanțării, selecție comună). Aceste principii vor fi formalizate în cadrul unor protocoale de coordonare asumate de autoritățile de management implicate.

15.5. Descrierea acțiunilor care vizează reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari, menționate la articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

Experiența din perioada 2007-2013 a evidențiat faptul că povara administrativă la nivelul beneficiarilor şi al autorităţilor a avut consecințe negative în ceea ce privește procesul de selecție a proiectelor, creând în același timp probleme și în implementare.

Principalele dificultăți întâmpinate în implementarea proiectelor pentru infrastructura de bază au fost legate de nivelul mare de complexitate și durata de execuție a proiectelor. De asemenea, pentru realizarea investițiilor a fost necesară obținerea unui număr mare de autorizații emise de diverse autorități, ceea ce a îngreunat procesul de implementare pentru beneficiari. În plus, a existat o dificultate în aplicarea conceptului de proiecte integrate de dezvoltare sub forma intervențiilor concentrate, interconectate, în zone clar definite.

De asemenea, din verificarea criteriilor de selecție pentru proiectele de investiţii în perioada de programare 2007-2013 s-a constatat faptul că o parte din acestea au fost utilizate de către beneficiari pentru crearea unor condiții artificiale care să permită obținerea sprijinului. În aceste condiții, în elaborarea fișelor măsurilor care vor fi implementate în perioada 2014-2020 s-a ținut cont de experiența anterioară, în sensul eliminării criteriilor de selecție care ar putea conduce la riscuri în implementare.

Totodată, în vederea analizării poverii administrative a beneficiarilor privați ai fondurilor ESI, în perioada ianuarie-noiembrie 2014, Ministerul Fondurilor Europene a derulat proiectul ”Analizarea poverii administrative a beneficiarilor Fondurilor Europene Structurale și de Investiții”. Scopul acestui proiect a fost să identifice cele mai potrivite măsuri în vederea reducerii poverii administrative pentru beneficiarii privați ai fondurilor ESI. Recomandările evaluatorilor se referă, în general, la reducerea numărului de documente, simplificarea procesului achizițiilor publice și elaborarea unei baze de date cu prețuri de referință, reducerea perioadei de evaluare a proiectelor, măsuri care deja au fost avute în vedere.

În vederea fluidizării și reducerii termenelor de la depunerea proiectelor până la selecția acestora, pentru simplificarea proceselor și, în general, pentru creșterea eficienței implementării programului, se au în vedere următoarele:

- Evitarea elaborării politicii ad hoc și verificarea sistematică a propunerilor legislative față de cerințele PNDR pentru asigurarea coerenței legislative,
- Îmbunătățirea comunicării referitoare la PNDR și la cerințele de implementare cu toate instituțiile implicate pentru corelarea cu frecventele modificări legislative,

- Introducerea graduală a posibilității de depunere on-line în vederea reducerii perioadei de timp precum și a costurilor necesare pentru depunerea proiectelor,
- Reducerea numărului de documente solicitate la depunerea proiectelor, rămânând ca o serie de documente să fie prezentate la contractare, pentru fluidizarea procesului de depunere a proiectelor,
- Disponibilitatea unor proiecte model pentru finanțarea anumitor tipuri de investiții realizate prin PNDR în vederea sprijinirii potențialilor beneficiari ai programului în elaborarea proiectelor,
- Evaluarea continuă a proiectelor depuse în vederea scurtării termenelor de la depunerea la contractarea proiectelor,
- Elaborarea bazei de date cu prețuri de referință pentru mașini, utilaje și echipamente specializate care pot fi achiziționate prin măsurile de investiții aferente PNDR 2014-2020 în scopul reducerea poverii administrative la nivelul beneficiarilor,
- Elaborarea unor modele standard de către AFIR în vederea sprijinirii beneficiarilor în aplicarea corectă a procedurilor de achiziții,
- Utilizarea costurilor standard pentru costuri legate de înființarea și reconversia plantațiilor pomicole în cadrul sub-măsurii 4.1a, pentru struguri de masă în cadrul sub-măsurii 4.1, iar în cadrul Sub-măsurii 8.1 pentru lucrări de înființare a culturilor. Costurile standard vor conduce la eliminarea achizițiilor private și la asigurarea rezonabilității costurilor,
- Utilizarea costurilor standard pentru infrastructură (HG nr. 363/2010) în vederea asigurării rezonabilității costurilor.

Simplificările propuse vor fi monitorizate, evaluate și îmbunătățite în mod continuu și la timp, prin următoarele mecanisme:

- monitorizarea modului în care răspunde sistemul privind depunerea on-line și îmbunătățirea acestuia în timp util, astfel încât beneficiarii să poată depune cererile de finantare în conditii optime,
- actualizarea și completarea periodică a Bazei de date cu prețuri de referință instituita si aprobata prin act normativ national;
- evaluarea anuală a modului de organizare a sesiunilor și a alocărilor disponibile în ceea ce privește numărul de proiecte depuse și timpul de evaluare necesar AFIR în vederea îmbunătățirii modului de organizare a sesiunilor, pentru a limita timpul de decizie privind aprobarea proiectelor.

De asemenea, în contextul evaluărilor programului, vor fi analizate și acțiunile propuse pentru simplificare.

15.6. Descrierea modului de utilizare a asistenței tehnice, inclusiv a acțiunilor legate de pregătirea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea, informarea și controlul programului și de implementarea acestuia, precum și a activităților referitoare la perioadele de programare precedente sau ulterioare menționate la articolul 59 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

Descrierea generală

Fondurile de asistenţă tehnică (AT) din FEADR vor sprijini acţiunile de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, colaborare în rețea, soluționare a reclamațiilor, control și audit pentru PNDR. Unul din obiectivele principale ale utilizării AT îl constituie întărirea capacității administrative la nivelul autorităţilor responsabile de implementarea PNDR în corelare cu Acordul de Parteneriat.

Măsura de AT contribuie la implementarea efectivă, eficientă, corectă şi transparentă a PNDR prin următoarele tipuri de activităţi:

a. realizarea de studii, documentaţii, cercetări etc;
b. creşterea competenţelor administrative/ de management ale personalului de la nivelul beneficiarilor măsurii,
c. sprijinirea activităţilor de implementare şi control,
d. dezvoltarea şi actualizarea software-ului necesar derulării programului, asigurarea suportului tehnic şi logistic necesar;
e. monitorizarea şi evaluarea programului;
f. sprijinirea activităților CM;
g. implementarea strategiei de informare şi promovare a PNDR;
h. îmbunatatirea controlului și auditului la nivelul autorităților responsabile de implementarea programului;
i. implementarea de acțiuni în vederea eliminării corupției cu impact asupra managementului financiar al programului, transparenței cheltuielilor şi eficienței controalelor;
j. implementarea de acțiuni de întărire a capacității administrative a autorităţilor responsabile de managementul, implementarea şi controlul PNDR;
k. implementarea de acțiuni de reducere a sarcinii administrative .

Domeniul de aplicare AT este:

- Acțiuni legate de punerea în aplicare a FEADR. *Pentru FEADR aceste funcții sunt îndeplinite de AM, AFIR, APIA, Organismul de coordonare (OC), Autoritatea Competenta (AC), instituții cu funcții delegate și CM.*
- Înființarea și funcționarea RNDR.

AT nu va sprijini:

- acțiunile de consolidare a capacităților administrative care nu sunt legate de administrarea și utilizarea fondurilor FEADR;
- alte funcții îndeplinite de alte organisme în implementarea PNDR;
- costurile aferente organismului de certificare.

Se vor finanța:

- proiecte de AT contractate cu respectarea legislației naționale în domeniul achizițiilor publice;
- cheltuieli efectuate direct care nu necesită implementarea sub formă de proiect.

La începutul fiecărui an, la nivelul beneficiarilor de AT se întocmește Planul anual al acțiunilor de AT ce cuprinde nevoile de bunuri și servicii ce urmează a fi achiziționate pentru buna implementare a PNDR. Acțiunile cu impact multianual, cele de monitorizare - evaluare si comunicare si publicitate incluse in planurile anuale de AT sunt corelate cu planul de evaluare și strategia de informare și publicitate elaborate pentru perioada de implementare a PNDR. În cap. 11.5 au fost introduși indicatori de output specifici pentru monitorizare. Nu s-au stabilit valori de realizare 2023 asociate acestora, având în vedere că indicatorii nu sunt legați de performanță și ținte.

Tipul sprijinului

- elaborarea de studii, cercetări, analize, expertize, etc. cu caracter general sau specific, inclusiv pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013;
- activităţi de instruire, organizarea de seminarii, ateliere de lucru, schimburi de informaţii şi experienţă, inclusiv la nivel comunitar, vizite de studiu, etc. pentru creşterea competenţelor administrative şi de management ale personalului organismelor implicate în derularea PNDR;
- activităţi strict legate de managementul şi derularea programului, desfăşurate de beneficiarii măsurii de AT;
- dezvoltarea și actualizarea sistemului informatic de gestiune a fondurilor alocate României, inclusiv dezvoltarea și actualizarea website-ului PNDR;
- achiziţionarea de echipamente informatice, pedagogice, materiale de documentare, de birotică, licenţe software și echipamente specifice desfăşurării activităţilor de control etc., necesare derulării PNDR;
- activităţi de monitorizare a Programului;
- activităţi de evaluare a Programului, inclusiv evaluarea ex-ante a programului următor şi evaluarea ex-post a PNDR 2007-2013;
- activități necesare pentru pregătirea perioadei de programare post 2020;
- implementarea strategiei de informare şi promovare a PNDR;
- sprijin pentru înființarea si funcționarea RNDR;

Beneficiari

- AM - PNDR;
- AFIR
- APIA;
- AC;
- OC;
- RNDR;
- ANSVSA
- Garda Forestieră.

În cazul APIA, AC, OC, costurile de AT vor fi eligibile dacă sunt direct legate de managementul, auditul, monitorizarea şi controlul implementării PNDR.

Pentru instituțiile care au delegate de către AM și AFIR implementarea acțiunilor legate de verificare și control sunt eligibile doar costurile necesare achiziționării de echipamente ce sunt utilizate în acest sens.

Costuri eligibile

- plata salariilor și a stimulentelor salariale inclusiv plata contributiilor sociale datorate de angajat si angajator, ale personalului implicat în managementul și controlul programului de la nivelul beneficiarilor măsurii de AT, respectiv AM, AFIR, OC și AC;

- plata stimulentelor salariale inclusiv plata contributiilor sociale datorate de angajat si angajator ale personalului APIA implicat, la toate nivelurile, în gestionarea măsurilor de dezvoltare rurală delegate, proporțional cu atribuțiile prevăzute în fișa postului. Numărul persoanelor ce vor beneficia de stimulente salariale, va fi stabilit in urma derulării contractului ce va avea ca obiect servicii de audit a personalului APIA in vederea stabilirii gradului de implicare in masurile delegate FEADR ;

Pentru personalul AFIR, APIA, AC și OC se va elabora o procedura în cadrul căreia se va defini categoria de personal ce beneficiază de salarii si/sau stimulente (categorie ce are peste 50% din atribuții de serviciu constituite din sarcini de management și control pentru FEADR). În acest scop se va întocmi lunar un plan de raportare și verificare a personalului ce are atribuții de implementare și control pentru FEADR. Entitățile beneficiare (AFIR, APIA, AC si OC) vor implementa un sistem informatic de gestiune a performantelor personalului.

- cheltuieli cu achiziționarea prin cumpărare /închiriere/leasing operațional de autoturisme/ambarcațiune (acolo unde este cazul) pentru AM, AFIR, APIA, OC si AC;
- cheltuieli pentru formarea personalului AM, AFIR și APIA proportional si in legatura cu utilizare lor in scopul implementării PNDR;
- cheltuieli cu achiziția de echipamente specifice necesare desfășurării activităților delegate către ANSVSA și Garda Forestieră;
- plata cheltuielilor de chirie, întreținere și funcționare a sediilor AM și AFIR;

- plata cheltuielilor de întreținere și funcționare a autoturismelor AM, AFIR, APIA AC si OC achiziționate prin AT pentru deplasările care au ca obiect strict masurile de dezvoltare rurală (in cazul APIA, AC si OC);
- cheltuieli privind asigurarea transportului (intern și internațional), cazarea și masa, diurna (în limitele prevăzute de instituțiile UE) personalului AM, AFIR și pentru participanții din instituțiile publice/private de la nivel național sau european la acțiunile finanțate prin AT;
- cheltuieli privind asigurarea transportului (intern şi internațional), cazarea şi masa, diurna (în limitele prevăzute de instituțiile UE) personalului APIA pentru deplasările care au ca obiect măsurile de dezvoltare rurală delegate;
- cheltuieli cu onorariile personalului implicat în proiectele de AT;
- cheltuieli pentru materiale informative, de promovare, traduceri și interpretare pentru activitățile prevăzute în Cap. 15.6;
- cheltuieli cu achiziția și întreținerea echipamentelor informatice, pedagogice, materiale de documentare, de birotică, licențe si dezvoltare de software, precum şi echipamente specifice desfășurării activităților de management, control, audit,monitorizare PNDR etc. pentru AM, AFIR, APIA (in cazul APIA pentru bunurile/serviciile care au ca obiect măsurile de dezvoltare rurală delegate);
- cheltuieli cu achiziția și întreținerea echipamentelor informatice, licențe și dezvoltare de software, precum și echipamente specifice desfășurării activităților de management, control, audit, monitorizare PNDR, etc. pentru APIA (utilizate la implementarea masurilor de mediu si clima finantate prin PNDR, proporţional şi în legătură cu utilizarea lor în scopul PNDR);
- cheltuieli pentru închirierea de spații adecvate, bunuri, logistică necesare derulării activităților finanțate prin AT;
- cheltuieli pentru auditul financiar al acțiunilor finanțate prin AT;
- cheltuieli cu înființarea și funcționarea RNDR;

Lista nu este exhaustivă. Pentru alte tipuri de cheltuieli trebuie să existe o justificare fundamentată, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor măsurii, precum și că acele cheltuieli sunt direct legate de implementarea PNDR.

Verificările cheltuielilor directe din AT (administrative și la fata locului) vor fi externalizate către o entitate independentă față de autoritatea de plată.

Condiții de eligibilitate

- respectarea legislației naționale în domeniul achizițiilor publice cu privire la selectarea furnizorilor de servicii, bunuri sau lucrări. Această regulă nu se aplică acțiunilor AT, reprezentate de cheltuieli efectuate direct și care nu necesită implementare sub formă de proiect;
- finanțarea operațiunilor AT se va realiza numai din FEADR, în vederea evitării dublei finanțări;
- implementarea proiectelor AT va respecta principiile utilizării eficiente a fondurilor publice, egalității de șanse, nediscriminării și transparenței.

Criteriile de selecție ale furnizorilor de servicii, bunuri sau lucrări se stabilesc conform prevederilor legislației naționale privind achizițiile publice, în vigoare.

Sume și rate de sprijin

Sprijinul este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile.

16. LISTĂ DE ACȚIUNI CARE SĂ IMPLICE PARTENERII

16.1. a. Nivel tehnic - Constituirea Comitetului Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală Agricultură și Pescuit CCT DRAP

16.1.1. Subiectul consultării corespunzătoare

În contextul procesului de consultare pentru pregătirea perioadei de programare 2014-2020, la nivelul Guvernului României a fost aprobat Memorandumul cu tema „Aprobarea acţiunilor şi documentelor privind pregătirea accesării şi implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020”, în baza căruia a fost constitut Comitetul Consultativ Tematic pentru Dezvoltare Rurală, Agricultură și Pescuit (CCT DRAP), conform prevederilor pct. 2 al Anexei 2 privind Organizarea şi funcţionarea cadrului partenerial pentru programarea fondurilor europene destinate unei dezvoltări inteligente, durabile şi incluzive 2014-2020 ca structură partenerială organizată pentru domeniile privind dezvoltarea rurală, agricultura și pescuitul. CCT DRAP îşi desfăşoară activitatea atât prin reuniuni în plen, cât şi pe Grupuri de lucru stabilite corespunzător domeniilor în dezbatere, cu asigurarea reprezentării echilibrate a instituţiilor şi organizaţiilor menţionate în Anexa I la PNDR.

CCT DRAP este alcătuit din 33 de membri, reprezentanți ai instituțiilor din administrația publică centrală, ai organizațiilor socio-economice, ai societății civile și ai organizațiilor și instituțiilor locale, iar la nivelul său sunt constituite 6 Grupuri de Lucru.

Au fost implicate, la nivel extins, și categoriile de organizaţii din mediul economic, social, academic şi din societatea civilă. În anexa nr. 1 la Cap.16 PNDR se regăseşte lista partenerilor cooptați în grupurile de lucru constituite.

Prin desemnarea partenerilor cuprinși în grupurile tehnice consultative s-a urmărit acoperirea domeniilor vizate de Programul Național de Dezvoltare Rurală, astfel încât documentul să poată aborda, în mod eficient, provocările specifice ale fiecărei direcții de dezvoltare rurală.

CCT DRAP are rol consultativ, fiind constituit în acord cu principiile orizontale privind egalitatea între femei şi bărbaţi, nediscriminarea şi dezvoltarea durabilă, pe baza analizelor şi orientărilor strategice formulate în cadrul grupurilor de lucru. Procesul de consultare s-a desfășurat cu respectarea principiilor Codului european de conduită referitor la parteneriat (Regulamentul (UE) no. 240/2014).

Au fost organizate 5 întâlniri CCT DRAP în perioada august 2012 – iunie 2014.

16.1.2. Sinteza rezultatelor

Principalele elemente ale PNDR 2014-2020 (conținut, strategia de dezvoltare rurală 2014-2020, măsurile selectate în cadrul programului, alocări financiare, indicatori PNDR, implementarea principiilor orizontale (egalitatea de șanse, nediscriminare, dezvoltare durabilă) și principiile alcătuirii Comitetului de Monitorizare au fost supuse consultării și validării CCT DRAP. În ultima reuniune a fost supus dezbaterii conținutul programului care a făcut obiectul consultărilor în grupurile de lucru. Principalele observații ale membrilor CCT DRAP au vizat necesitatea introducerii în PNDR 2014-2020 a măsurii Natura 2000, analiza oportunității introducerii măsurii privind schemele de calitate și solicitarea reducerii bugetului măsurii transfer de cunoștințe.

În urma acestor solicitări, AM a precizat că în lipsa planurilor de management Natura 2000, care conduc la imposibilitatea elaborării și implementării unei măsuri compensatorii pentru aceste zone, prin PNDR 2014-2020 se va încerca o mai bună orientare a pachetelor adresate protecției habitatelor importante pentru unele specii sălbatice. Ulterior, pe perioada de implementare a Programului, după aprobarea unui număr suficient de planuri de management, în urma analizelor care vor fi făcute cu scopul identificării incompatibilității în aplicare a Măsurii 10 în siturile Natura 2000, urmează a se analiza posibilitatea elaborării unei măsuri compensatorii adresate acestor zone.

Referitor la schemele de calitate, s-a clarificat faptul că din analiza SWOT nu a reieșit nevoia introducerii acestei măsuri, pe parcursul procesului de consultare partenerii contribuind activ la identificarea şi prioritizarea nevoilor şi stabilirea priorităţilor de finanţare. Față de solicitările de reducere a alocării pentru măsura transfer de cunoștințe, AM a precizat că iniţial bugetul programat pentru actuala măsură a fost mai mic, dar în urma recomandărilor evaluatorului ex-ante, aceste alocări au fost majorate pentru a fi corelate cu nevoile identificate în urma analizei și pentru a asigura îndeplinirea obiectivului acestei măsuri care reprezintă o măsură orizontală, suport pentru celelalte măsuri ale programului.

16.2. b. Constituirea Grupurilor de Lucru la nivel tehnic

16.2.1. Subiectul consultării corespunzătoare

Au fost constituite 6 Grupuri de Lucru (GL) în vederea pregătirii PNDR.

- GL Agricultură și Industrie alimentară –10 întâlniri
- GL Mediu –7 întâlniri
- GL Inovare și formare profesională –7 întâlniri
- GL Dezvoltare Economică în spațiul rural –8 întâlniri
- GL LEADER –8 întâlniri

- GL Instrumente Financiare – 3 întâlniri

Grupurile de Lucru au contribuit la elaborarea analizelor sectoriale specifice, a strategiilor naţionale necesare fundamentării procesului de accesare a fondurilor europene, propun şi dezbat aspecte legate de domeniile prioritare de intervenţie şi alocările financiare aferente, indicatorii specifici de rezultat, grupuri ţintă, categorii de potențiali beneficiari, cu respectarea prevederilor reglementărilor comunitare.

Au fost consultate Descrierea generală, Analiza SWOT și identificarea nevoilor, Strategia pentru PNDR 2014-2020, precum și Fișele măsurilor pentru noua perioadă de programare.

Calendarul consultărilor în cadrul Grupurilor de Lucru a fost următorul:

- Analiza SWOT – 43 zile (28 iunie – 9 august 2013),
- Strategia de dezvoltare rurală a României pentru perioada 2014-2020 - 15 zile (22 noiembrie - 6 decembrie 2013)
- Fisele măsurilor - 8 zile (25.02.2014 – au fost transmise materialele, 4-7 martie - organizarea GL)

Precizăm că partenerii implicați în elaborarea documentelor programatice au avut posibilitatea de a face comentarii și de a transmite observații pe toată perioada, de la momentul lansării spre consultare până la definitivarea fișelor măsurilor ca urmare a discuțiilor din cadrul grupurilor de lucru.

În data de 21 martie 2014 prima varianta completă a PNDR 2014-2020 a fost publicată pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, documentul fiind postat la secțiunea Documente în dezbatere.

Principalele măsuri ale Programului au făcut obiectul unei noi runde de consultări în GL Agricultură şi Industrie Alimentară, GL Dezvoltare Economică în Spaţiul Rural şi Leader, în săptămână 23-27 iunie 2014, anterior prezentării Programului în CCT DRAP.

După transmiterea programului în data de 1 iulie 2014 și primirea observațiilor din partea serviciilor Comisiei Europene a mai fost organizată o nouă rundă de întâlniri, pentru prezentarea modalității în care AM a abordat aceste observații.

16.2.2. Sinteza rezultatelor

Rezultatele întâlnirilor din cadrul GL s-au concretizat în îmbunătățirea analizelor, a strategiei, a fișelor măsurilor și a secțiunilor orizontale ale PNDR. Acestea au fost diseminate prin intermediul minutelor transmise membrilor Grupurilor de lucru care au avut posibilitatea de a interveni cu observații pe marginea acestora. De asemenea, pe site-ul MADR - www.madr.ro au fost publicate, în permanență, documentele privind noua perioadă de programare .

Procesul de consultare a fost extrem de transparent și a avut caracter participativ, dezbaterile purtându-se nu doar între partenerii sociali și AM, dar și între diverși parteneri sociali.S-a înregistrat o participare activă și constructivă, propunerile fiind preluate în track, direct pe fișele măsurilor.

În cadrul elaborării strategice a PNDR 2014-2020, nevoile identificate au fost prioritizate, iar selectarea măsurilor a avut în vedere capacitatea reală de soluționare a acestor nevoi.

În ceea ce privește dezbaterea fișelor măsurilor propuse în PNDR, acestea s-au concentrat cu preponderență asupra prevederilor privind "Beneficiarii", „Principii privind stabilirea criteriilor de selecție", „Cheltuieli eligibile" și „Condiții de eligibilitate". Sintetizând principalele propuneri cu caracter general au vizat:

- îmbunătățirea PNDR 2014-2020 prin introducerea de noi măsuri (RO PAC, LAPAR – ex: ferma mică, consultanță);
- categoriile de beneficiari, categorii de proiecte eligibile și intensitatea sprijinului acordat (LAPAR, ROMPAN, membrii grupurilor de lucru tehnice);
- îmbunătățirea subprogramului pomicol (PRODCOM, Societatea Română a Horticultorilor, CERASUS- grup COTNARI).
- Propunere orizontală – prioritizarea investițiilor agricole, non-agricole, investiții în infrastructura publică, proiectele din cadrul strategiilor de dezvoltare locală implementate prin LEADER în teritoriul ITI Delta Dunării.
- sublinierea importanței M1 și M2 în domeniul agroalimentar și silvic, pentru promovarea bunelor practici în agricultură şi silvicultură (utilizarea şi gestionarea apei, conştientizarea utilizatorilor de teren asupra riscurilor fenomenelor climatice extreme şi practicilor inadecvate de management a solului etc.)

Sinteza propunerilor primite din partea membrilor grupurilor de lucru este prezentată în anexa nr. 2 la prezentul capitol.

16.3. c. Nivel non-tehnic: Conferințe naționale – 2 întâlniri/Conferințe regionale – 7 întâlniri

16.3.1. Subiectul consultării corespunzătoare

A avut loc consultare publică cu privire la nevoile de dezvoltare rurală, prioritățile României și la domeniile de finanțare. Scopul acestor întâlniri a fost de a se obține cât mai multă informație de la potențialii beneficiari ai noului program, astfel încât versiunea finală a PNDR 2014-202 să răspundă așteptărilor acestora. Conferințele au fost organizate în perioada Noiembrie 2013-Aprilie 2014 și au implicat, în total, un număr de 4768 de participanți.

Conferințele la nivel central au implicat părțile interesate de la nivel național, precum autoritățile publice, asociațiile şi toate organizațiile ce operează la nivel național.

Conferințele la nivel regional au fost implementate în cele 7 regiuni din România. Au fost implicate părțile interesate de la nivel regional şi local precum și potenţialii beneficiari finali.

16.3.2. Sinteza rezultatelor

În cadrul conferințelor realizate la nivel național și regional participanții și-au exprimat în general opiniile cu privire la partea de implementare a programului.

Feedback-ul primit din partea acestora a fost analizat, rezultând că părțile interesate și implicate în agricultura românească (fermieri, oameni de afaceri, beneficiari şi potenţiali beneficiari ai PNDR etc.) își doresc:

- *un program cu proceduri simple în care aspectele legate de birocrație să fie inexistente. Această simplificare a procedurilor se referă implicit și în îmbunătățirea relațiilor dintre autoritățile implicate în program și potenţialii beneficiari.*
- *sprijinul pentru micile ferme familiale, sprijinul pentru instalarea tânărului fermier sau sprijinul pentru înființarea de activități non-agricole în zonele rurale. Toate aceste aspecte propuse au fost luate în considerare de către MADR și realizate în fișele de măsură elaborate.*

Considerăm că rezultatele obținute în urma acestui exercițiu au dus la îmbunătățirea noului PNDR 2014 – 2020, care răspunde nevoilor și așteptărilor celor implicați în acest domeniu.

16.4. d. Informarea și consultarea beneficiarilor – Call Center: contactarea beneficiarilor PNDR 2007-2013 şi ai potenţialilor beneficiari ai PNDR 2014-2020

16.4.1. Subiectul consultării corespunzătoare

Pe lângă conferințele de la nivel central şi regional s-a realizat și un dialog direct cu (potenţialii) beneficiari prin intermediul unui call center, de către GBI Consulting, consorțiul care asigură asistență tehnică în pregătirea PNDR 2014-2020, care are ca scop consolidarea dialogului atât cu beneficiarii PNDR actuali, cât și cu cei potențiali. Obiectivele generale au fost: diseminarea de informaţii privind oportunitățile şi cerinţele noului PNDR şi obținerea de feedback privind experiența beneficiarilor aferentă PNDR 2007-2013 și de contribuții pentru noul program.

Acest proces de comunicare directă a acoperit toate regiunile din România şi beneficiari potențiali ai tuturor măsurilor PNDR 2014-2020. În perioada 29.10.2013 - 12.03.2014 informația a fost diseminată către un nr. de 135.137 beneficiari ai PNDR 2007-2013 si potentiali beneficiari ai viitorului PNDR..

16.4.2. Sinteza rezultatelor

Majoritatea participanților au solicitat simplificarea procedurilor, reducerea numărului de documente solicitate de către Agenția de Plăți și a timpului necesar pentru Agenția de Plăți pentru procesarea cererilor de finanțare și a cererilor de plată. Pentru proiectele de investiții, participanții au semnalat dificultățile derulării procedurilor de achiziţii publice. Beneficiarii intervievaţi au afirmat că se confruntă și cu dificultăţi în elaborarea planurilor de afaceri solicitate în cadrul documentației aferente proiectelor şi în a obţine cofinanţarea privată pentru a le duce la bun sfârşit proiectele.

Noile măsuri ale PNDR 2014 – 2020 au în vedere simplificarea procedurilor și a documentației pentru viitoarele proiecte întreprinse prin PNDR.

16.5. e. Site-ul MADR: http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr.html

16.5.1. Subiectul consultării corespunzătoare

Consultarea tuturor variantelor de lucru ale PNDR, inclusiv formularea comentariilor prin intermediul platformei PNDR și adresei de e-mail s-a realizat prin intermediul site-ului MADR mai sus menționat, ce

cuprinde secțiunea dedicată dezvoltării rurale pentru perioada 2014-2020; Platforma www.pndr2020.ro; Adresă de e-mail: viitorulpndr@madr.ro

16.5.2. Sinteza rezultatelor

Analiza propunerilor și preluarea acelora cu impact pozitiv pentru dezvoltarea rurală.

În perioada iulie 2013-august 2014 au fost transmise de către potențialii beneficiari aproximativ 90 de petiții. O treime a acestor solicitări au vizat sub/masurile 6.1 și 6.3 în ceea ce privește condițiile de eligibilitate.

16.6. (Opțional) explicații sau informații suplimentare pentru completarea listei de acțiuni

În procesul de selectare a partenerilor s-a ținut cont de următoarele criterii: relevanța sectorului în care își desfășoară activitatea organizația, (agricultură și industrie alimentară, mediu, incluziune socială, cercetare – inovare, consiliere, formare profesională, sprijinirea IMM-urilor, conservarea tradițiilor, culturii, turism, păduri), reprezentativitatea organizației în cadrul sectorului în care își desfășoară activitatea, precum și activitatea organizației desfășurată până în prezent.

Principiile aplicabile acestui cadru partenerial sunt următoarele: respectarea guvernanţei pe mai multe niveluri, valorificarea experienţei, a bunelor practici şi know-how-ului partenerilor relevanţi, asigurarea asumării de către toate părţile implicate a intervenţiilor programate.

Elementele agreate de către Comitetul Interinstituțional pentru elaborarea Acordului de Parteneriat (CIAP) şi, după caz, de celelalte comitete consultative au fost incluse în documentele de programare privind dezvoltarea rurală.

În ceea ce privește procesul de consultare în cadrul CCT DRAP, în prima reuniune au fost structurate acțiunile CCT DRAP și ale grupurilor de lucru formate în cadrul acestui comitet. A fost prezentat proiectul de Regulament de Organizare și Funcționare al CCT DRAP, componenţa Grupurilor de lucru şi calendarul estimativ al activităţilor CCT DRAP şi al grupurilor de lucru până în luna ianuarie 2013.

Cea de-a doua reuniune CCT DRAP a avut ca scop (i) prezentarea evoluției activităților din grupurile de lucru, care s-a materializat prin (ii) prezentarea principalelor elemente ale primului draft al analizei socio-economice a dezvoltării rurale în România. În urma discuţiilor purtate, au fost aduse completări pentru îmbunătăţirea documentului.

Cea de-a treia reuniune a prevăzut (i) prezentarea principalelor etape parcurse de la ultima reuniune a CCT DRAP până în prezent, cu privire la elaborarea documentelor programatice şi (ii) prezentarea și validarea analizei socio-economice a dezvoltării rurale.

În cea de-a 4-a reuniune au fost prezentate și dezbătute (i) analiza SWOT și (ii) nevoile identificate pentru dezvoltarea rurală din perspectiva cerințelor UE.

Principalele elemente ale PNDR 2014-2020 (conținut, strategia de dezvoltare rurală 2014-2020, măsurile selectate în cadrul programului, alocări financiare, indicatori PNDR, implementarea principiilor orizontale

(egalitatea de șanse, nediscriminare, dezvoltare durabilă) și principiile alcătuirii Comitetului de Monitorizare au fost supuse consultării și validării CCT DRAP în cadrul celei de-a 5-a reuniuni.

Principalele propuneri primite din partea partenerilor pe parcursul procesului de consultare privind conținutul PNDR au vizat îmbunătățirea PNDR 2014-2020 prin introducerea de noi măsuri - respectiv ferma mică, consultanță; propuneri ce vizează categoriile de beneficiari, categorii de proiecte eligibile și intensitatea sprijinului acordat, precum și propuneri de îmbunătățire a subprogramului pomicol.

Dintre acestea, au fost acceptate propuneri referitoare la dezvoltarea infrastructurii rurale, construcția și/sau modernizarea fermelor, racordarea la utilități a fermelor și clădirilor, mărirea intensității sprijinului pentru zonele defavorizate, pentru investițiile care conduc la un lanț scurt de aprovizionare local, dotarea infrastructurii de irigații, diminuarea plafonului maxim al dimensiunii fermei mici, diminuarea plafonului minim de la instalarea tinerilor fermieri.

Nu au fost preluate propuneri precum diminuarea plafonului minim pentru ferma mică (valoarea producției standard), întrucât această diminuare nu justifică sprijinul, în contextul în care este urmărită creșterea viabilității exploatațiilor agricole și încurajarea intrării acestora pe piață, nu a fost acceptată introducerea întreprinderilor sociale în lista potenţialilor beneficiari, din motive ce ţin de cadrul legislativ specific. Propunerea de eliminare a condiţiei de eligibilitate ca 80% dintre angajaţi să aibă domiciliul în mediul rural a fost, de asemenea, neacceptată întrucât indicatorii ţintă, prevăzuţi în cadrul acestei sub-măsuri a PNDR, vizează crearea de noi locuri de muncă în mediul rural. De asemenea, recomandarea de punctare suplimentară în faza de selecție a GAL-urilor cu experiență în actuala perioadă de programare nu a fost acceptată deoarece prevederile regulamentelor europene fac referire la selecția viitoarelor strategii de dezvoltare locală pe principii concurențiale și nediscriminatorii.

Alte propuneri ale partenerilor au vizat aspecte legate de implementare, în special nevoia de a eficientiza și simplifica procedurile administrative și de a îmbunătăți accesul la asigurarea cofinanțării pentru proiectele de investiții. Au fost luate în considerare următoarele măsuri: reducerea perioadei de procesare a cererilor de finanțare; în ceea ce privește dificultăţile în elaborarea planurilor de afaceri solicitate în cadrul documentației aferente proiectelor, vor fi puse la dispoziție proiecte standard; de asemenea, având în vedere dificultățile privind derularea procedurilor de achiziţii publice, vor fi utilizate documente standardizate și baze de date cu prețuri de referință pentru mașini, utilaje și echipamente specializate, ceea ce va elimina procedurile de achiziție pentru beneficiarii privați și va conduce la reducerea poverii administrative la nivelul acestora. Colaborarea cu grupurile de lucru constituite in cadrul CCT DRAP a presupus o consultare extinsă, fiind primită o contribuție variată din partea tuturor partenerilor economici, sociali și de mediu. De aceea, având în vedere diversele categorii sociale implicate în consultări, precum și faptul că o mare parte a observațiilor nu erau conforme cu regulamentele Uniunii Europene, unele dintre observații nu au putut fi preluate în PNDR 2014-2020.

În urma procesului de consultare, inputul cel mai valoros a fost în etapa de identificare a nevoilor, întrucât recomandările au venit de la părțile interesate și implicate direct în agricultura românească (fermieri, oameni de afaceri, beneficiari ai PNDR etc.), urmare a constatării din practică a nevoilor și a acțiunilor concrete care trebuie sprijinite în cadrul noului program. Astfel, s-a pus accent pe lecţiile învăţate din perioada de programare 2007-2013, dar şi pe continuarea susţinerii acelor măsuri ce au avut un impact pozitiv în perioada anterioară.

17. REȚEA RURALĂ NAȚIONALĂ

17.1. Procedura şi calendarul înființării rețelei rurale naționale (denumită în continuare NRN)

RNDR va fi înființată şi va începe implementarea Planului de Acţiune propriu nu mai târziu de 12 luni de la aprobarea PNDR. Etapele principale și programul de înființare a RNDR sunt:

1. Înființarea unui **Grup de Lucru Strategic (GLS)** la nivelul MADR ce va decide cu privire la abordarea strategică privind animarea rețelei, inclusiv logica intervenției, stabilirea obiectivelor, prioritizarea acțiunilor și alocarea resurselor financiare/umane. Aceste aspecte vor contribui la realizarea unui **Plan de Acțiune Multi-Anual (PAM) pentru RNDR** care să asigure continuitatea activităților pe parcursul întregii perioade a programului. **GLS va funcţiona până la finalizarea PAM al RNDR.**

Termen indicativ pentru înfiinţarea GLS: Trim. I 2015 (realizat)

Termen indicativ pentru elaborarea PAM: Trim. II 2015 (în curs de finalizare)

2. Înființarea unui **Comitet Național de Coordonare permanent (CNC)** pentru consultări și decizii privind planificarea strategică a noii RNDR. Se vor stabili criterii de eligibilitate clare pentru calitatea de membru în CNC, pentru a asigura reprezentativitatea și o reprezentare teritorială și socială echilibrată.

Termen indicativ: Trim III 2015

3. Înființarea unui serviciu RNDR în cadrul AM ce va reprezenta **Unitatea de Sprijin a Reţelei (USR) centrală**, format dintr-o echipă de experți ce vor asigura managementul RNDR. Crearea componenței regionale a USR prin implicarea personalului AM PNDR existent la nivel regional (CDRJ –Centre de Dezvoltare Rurală Judeţene /CRDR- Centre Regionale de Dezvoltare Rurală). Întregul personal USR va beneficia de instruire suplimentară în scopul asigurării capacității administrative .

Termen indicativ: Trim IV 2014 (realizat)

4. Finalizarea **Planului de Acțiune Anual (PAA)** pentru Anul 1 al USR. PAA va operaționaliza PAM al RNDR din punctul de vedere al activităților pe termen scurt și mediu sprijinite de USR. PAA va cuprinde obiective și indicatori clari, o descriere a sistemului de monitorizare și evaluare a acestora, pentru a asigura o monitorizare adecvată a activităților.

PAA, inclusiv planul de comunicare al RNDR va fi consultat şi agreat cu CNC și va fi corelat cu Strategia de informare/publicitate a PNDR 2014-2020.

Termen indicativ: Trim III 2015

5. **Lansarea RNDR** ca și componentă importantă a PNDR 2014-2020.

Termen indicativ: maximum 12 luni după aprobarea programului

17.2. Organizarea planificată a rețelei, mai exact a modului în care vor fi implicate organizațiile și administrațiile active în domeniul dezvoltării rurale, inclusiv partenerii, menționați la articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, și a modului în care vor fi facilitate activitățile în rețea

Participarea și reprezentarea actorilor relevanți

Calitatea de membru al RNDR va fi informală și permisă tuturor instituțiilor publice, organizațiilor actorilor relevanți, grupurilor din cadrul comunităților și persoanelor interesate sau implicate în dezvoltarea rurală din România – inclusiv toate grupurile de acțiune locală LEADER și alte grupuri DLRC prevăzute în Acordul de Parteneriat. Membrii rețelei vor participa la activitățile RNDR și vor beneficia de acestea.

Conferința națională a RNDR va fi organizată o dată pe an cu scopul de a mobiliza actorii relevanți din mediul rural.

Guvernarea și gestionarea rețelei

RNDR va acționa sub jurisdicția AM și va fi guvernată de **CNC.**

CNC se va întruni de cel puțin două ori pe an.

În cadrul CNC se pot înființa și sub-comitete provizorii pe anumite tematici.

Acțiunile de coordonare și de facilitare a RNDR vor fi asigurate de USR cu două componente din cadrul AM: o **structură centrală** și **structuri regionale.** Anumite funcții ale USR pot fi externalizate sau delegate, după caz cu respectarea prevederilor legale referitoare la achizițiile publice.

Procesele de conectare în rețea

Funcția de bază a RNDR va consta în faciltarea schimbului de informații, practici, experiențe, idei și resurse în rândul tuturor actorilor relevanți din domeniul rural. Operaționalizarea RNDR nu se va putea realiza fără aceste procese de conectare în rețea. Cu toate acestea, realizarea proceselor va necesita timp, ele nefiind asigurate în mod automat prin înființarea USR.

Conform experiențelor dobândite de alte rețele rurale în perioada 2007-2013, vor fi facilitate următoarele **procese generale de conectare în rețea**:

1. Facilitarea accesului ca membru RNDR, în special prin folosirea mijloacelor new media.
2. Implicarea eficientă a actorilor relevanți;
3. Asigurarea unei abordări unitare şi informări permanente privind dezvoltarea rurală;
4. Colectarea, analiza și diseminarea de bune practici;
5. Schimburi de experiențe și cunoștințe/know-how între actorii locali;
6. Activități pentru dezvoltarea capacităților de cooperare şi inovare;
7. Cooperare și acțiuni realizate în comun.

Procesul de activare și de animare a noii RNDR va începe cu colaborarea activă dintre USR și grupurile de actori relevanți. Această colaborare se va realiza pe baza unei abordări comune, în paralel cu activități specifice care vor viza grupurile mai dificil de cooptat, cum ar fi minorităţile (inclusiv etnia romă) sau grupurile cu nevoi specifice.

Odată cooptați în cadrul rețelei, acești actori vor beneficia și vor contribui totodată la o înțelegere comună a PNDR, a oportunităților oferite de acesta şi a unei politici de dezvoltare rurală mai amplă. USR va colecta exemple de bune practici de la membrii rețelei și beneficiarii PNDR, în scopul diseminării către alți actori relevanți prin mijloace new media, publicații, seminarii, pagina web, etc.)

USR va reuni diferiți actori relevanți în vederea participării la acțiuni de formare profesională, precum și schimburi directe de cunoștințe și de experiențe. Un grup-cheie pentru acțiunile de instruire va fi reprezentat de Grupurile de Acțiune Locală (GAL) însă vor fi identificate și nevoile de instruire ale altor grupuri-țintă.

RNDR va participa și va contribui activ la activitățile Rețelei Europene de Dezvoltare Rurală (REDR) și ale Reţelei Parteneriatului European pentru Inovare (PEI). Pe lângă consolidarea relațiilor cu alte țări, printre beneficiile activităților realizate la nivel european se vor număra: schimb de experiențe și de cunoștințe, identificarea de oportunități de cooperare transnațională și folosirea în comun a resurselor.

De asemenea, RNDR va realiza schimburi periodice de informații cu rețelele rurale - naționale și regionale - din alte State Membre.

Acțiunile de conectare la rețea sunt necesare în vederea dezvoltării și implementării de proiecte comune.Această cooperare se poate realiza între antreprenori, GAL-uri, sau se poate concretiza în noi parteneriate între fermieri, consultanți și cercetători, sub forma grupurilor operaționale din cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI).

Toate elementele de mai sus vor contribui la creșterea nivelului de conștientizare în rândul actorilor din mediul rural.

Instrumente pentru conectarea la rețeaua rurală

Instrumentele/activitățile utilizate de USR pentru a facilita procesele de conectare în RNDR pot fi:

- **Instrumente de dezvoltare a cunoștințelor precum:** – studii analitice; grupuri de lucru tematice;grupuri de lucru pe aspecte specifice; colectarea de exemple de proiecte tip, de bune practici și de studii de caz; etc.
- **Instrumente de diseminare a informațiilor** precum: instrumente media, audiovizual (radio,televiziune,video etc) materiale informative și publicitare (publicații, comunicate de presă,fișe informative și alte rapoarte), baza de date, forumuri de discuții, cursuri de instruire, utilizarea multiplicatorilor de informații, pagină web, helpdesk , - etc. De asemenea, se vor transmite informații specifice prin intermediul campaniilor de e-mailing, telefonice, sau prin sms.
- **Instrumente de schimb de experiență și cooperare precum:** ghiduri de cooperare, baze de date cu informații de contact; instrumente de identificare a partenerilor, evenimente de cooperare/târguri etc.

Se va acorda o atenție deosebită pentru a realiza un echilibru între utilizarea de instrumente electronice de conectare în rețea on-line și activitățile/instrumentele relevante și accesibile comunităților “off-line” care nu au posibilități de acces la internet.

17.3. O descriere sumară a principalelor categorii de acțiuni care urmează să fie întreprinse de către rețeaua rurală națională în conformitate cu obiectivele programului

Planul multi-anual de Acțiune pentru RNDR și **Planurile de Acțiune Anuale (PAA)** vor fi realizate în conformitate cu obiectivele acțiunii de conectare în cadrul rețelei, așa cum sunt acestea evidențiate în Articolul 54(2) R (UE) 1305/2013:

a. Sporirea nivelului de implicare a actorilor relevanți în implementarea dezvoltării rurale;

b. Îmbunătățirea calității implementării programelor de dezvoltare rurală;

c. Informarea publicului larg și a potențialilor beneficiari cu privire la politica de dezvoltare rurală și la oportunitățile de finanțare;

d. Stimularea inovării în agricultură, sectorul agroalimentar, silvicultură și zonele rurale.

Stimularea inovării în mediul rural se va face prin:

- furnizarea de formare și de interconectare destinate GAL-urilor
- asistență tehnică pentru cooperare interteritorială și transnațională
- facilitarea interconectării cu consultanți, experți și alte entități specializate și interesate în activități de inovare
- formarea consultanţilor de inovare

Activitatea de Suport pentru Inovare va fi înființată în cadrul USR. Pentru a facilita networkingul/interconectarea între fermieri, grupuri de producători, entități de cercetare-dezvoltare – inovare, consultanți și alte entități interesate, mai ales consultanţi în vederea asistării la identificarea unor potenţiale proiecte de cooperare ce urmează a fi dezvoltate în cadrul măsurii etc.

Pe parcursul înființării RNDR, se vor lua decizii cu privire la abordarea strategică de dezvoltare a intervenţiei logice, stabilirea obiectivelor, prioritizarea acţiunilor şi alocarea financiara/ de resurse umane.

Planul multi-anual de acțiune pentru RNDR va acoperi integral obligațiile stipulate la Articolul 54(3) al R (UE) 1305/2013 și va include o descriere a modului în care vor fi identificați și implicați actorii relevanți şi va respecta indicatorii comuni CMEF şi îşi va defini proprii indicatori specifici în vederea monitorizării performanţei reţelei.

În funcție de complexitatea activităților specifice legate de inovare, AM va decide oportunitatea externalizării parțiale sau totale a acestor activități, inclusiv a activității de instruire a consultanților pentru inovare.

Pentru Anul 1 de activitate vor fi vizate printre altele următoarele priorități:

A.Publicitate și informare privind PNDR 2014-2020, cu accent specific pe activitățile de informare și de comunicare destinate potențialilor beneficiari și publicului larg ;

B. Acțiuni de instruire și de conectare la rețea pentru GAL-uri și alte grupuri cheie de actori din spațiul rural;

C. Acțiuni de conectare la rețea pentru consultanți și serviciile de sprijin pentru inovare, și totodată facilitarea identificării de parteneri pentru măsura de Cooperare (Art. 35), aceste activități fiind esențiale pentru încurajarea unei „culturi a inovării" în rândul fermierilor şi a altor actori relevanţi implicaţi în dezvoltare rurală**;**

D. Conectarea grupurilor operaționale în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI) pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii prin facilitarea accesului la rezultatele Rețelei PEI europene și colaborarea cu grupurile operaționale de la nivel european;

E. Inițierea activităţii de colectare a exemplelor de proiecte de succes și bune practici care să acopere toate prioritățile programului de dezvoltare rurală;

F. Activități legate de participarea și contribuția la Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală (REDR) și Rețeaua Europeană PEI.

Prioritățile suplimentare pentru anii următori vor viza printre altele:

G. Facilitarea de schimburi tematice și analitice între actorii relevanți din spațiul rural și diseminarea concluziilor;

H. Facilitarea cooperării dintre GAL-uri, în special prin oferirea de servicii de consiliere pentru proiectele de cooperare inter-teritorială și transnațională;

I. Diseminarea concluziilor acțiunilor de monitorizare și evaluare;

17.4. Resursele disponibile pentru înființarea și funcționarea rețelei rurale naționale

Conform Articolului 51(2) R (UE) 1305/2013 , pentru măsura de Asistență Tehnică din PNDR se va rezerva o sumă destinată înființării și funcționării RNDR.

Sprijinul FEADR va fi utilizat pentru structurile necesare pentru funcţionarea RNDR şi implementarea Planului de Acţiune a RNDR.

Având în vedere dimensiunea spațiului rural al României, nevoile acestuia și experiențele existente în România cu privire la rețeaua rurală, această sumă este estimată la aproximativ 15 milioane euro. Bugetul RNDR va fi utilizat exclusiv pentru activităţile RNDR. Prin externalizarea anumitor servicii, AM se va asigura că firmele contractante vor dispune de personal calificat și suficient pentru desfășurarea activităților RNDR în mod eficient. Personalul USR va trebui sa dețină aptitudini/calificări relevante pentru facilitarea activităților de networking.

În vederea asigurării eficiente şi efective a RNDR, echipa USR va asigura gestionarea activităților Rețelei privind implementarea Planului de Acțiune și va fi formată din cel puțin 24 de persoane din cadrul AM, din care minim 8 persoane la nivel central AM și minim 16 persoane la nivel regional.

În cazuri excepţionale, care urmează a fi definite în Cadrul Naţional de Implementare, anumite activități vor putea fi delegate către entităţi relevante pentru activităţile USR.

18. O EVALUARE EX ANTE A POSIBILITĂȚII DE A VERIFICA, CONTROLA ȘI A RISCULUI DE EROARE

18.1. Declarație a Autorității de Management și a agenției de plăți privind posibilitățile de a verifica și de a controla măsurile sprijinite din cadrul PDR

Baza legală

R (UE) Nr. 1305/2013, R (UE) Nr. 1303/2013, R (UE) Nr. 1306/2013

În conformitate cu articolul 62 din Regulamentul UE 1305/2013, **Autoritatea de Management (AM) și Agenția pentru Finanţarea Investiţiilor Rurale (AFIR), în calitate de agenție de plăți pentru PNDR, au realizat în comun o analiză a fiecărei măsuri din Program în vederea stabilirii** posibilității de a verifica și controla măsurile care urmează să fie incluse în PNDR 2014-2020.

În urma acestei analize, **AM şi AFIR s-au asigurat cu privire la verificabilitatea acţiunilor finanţabile pe baza condiţiilor de eligibilitate şi selecţie introduse în program, iar acolo unde au fost identificate potenţiale riscuri în implementare au fost adoptate, de comun acord, acţiuni de reducere.** În acest demers, cele două entităţi au utilizat experienţa anterioară, respectiv Planul de Acțiune stabilit pentru PNDR 2007-2013 pentru identificarea principalelor cauze care au determinat rata de eroare şi acțiunile preventive întreprinse și măsurile corective luate pentru reducerea sau înlăturarea acestora.

AM şi AFIR au definit condițiile de eligibilitate, respectiv criteriile de eligibilitate, solicitanții eligibili, angajamentele și alte obligații, astfel încât acestea să fie măsurabile și verificabile. În scopul de a asigura transparența și interpretarea uniformă în implementarea măsurilor, AM și AFIR s-au asigurat că sunt stabilite definiții exacte ale termenilor specifici astfel încât să se evite interpretarea individuală a lor. Îndeplinirea condițiilor de eligibilitate trebuie să fie demonstrată de către un solicitant la momentul depunerii cererii de ajutor și la depunerea cererii/cererilor de plată subsecvente.

În acest sens, în cazul **investițiilor private**, pentru PNDR 2014-2020 s-a agreat utilizarea unei baze de date cu prețuri de referință pentru a asigura rezonabilitatea costurilor, bază de date care va acoperi categoriile cele mai comune ale investițiilor private. Baza de date cu prețuri de referință este operațională din octombrie 2014 și a fost aprobată prin Ordinul MADR nr. 1571/15.10.2014. Va fi elaborat un nou portal public pe site-ul AFIR unde vor fi publicate toate procedurile de achiziții private. Portalul va fi operational după aprobarea procedurilor de implementare. În cazul **investițiilor publice**, procedurile de achiziții se derulează conform legislației naționale. Regulile și procedurile de achiziții publice vor fi reflectate în Ghidurile solicitanților și în manualele de proceduri. Respectarea lor din partea solicitanților și prin urmare verificarea acestora de către AFIR va asigura punerea în aplicare a principiilor economicităţii, eficienţei, eficacităţii, transparenţei. Modele standard vor fi puse la dispoziție de către AFIR în vederea sprijinirii beneficiarilor în aplicarea corectă a procedurilor de achiziții. Selectarea organismelor care furnizează servicii de formare (în anumite cazuri) și servicii de consultanță pentru beneficiarii finali și, unde este relevant, implementarea asistenței tehnice sunt, de asemenea, obiectul normelor privind achizițiile publice, iar AMt va asigura elaborarea unor proceduri adecvate ale căror prevederi să asigure conformitatea cu această cerință.

Gestionarea cererilor de plată se va face astfel încât să se asigure prevenirea și descoperirea eventualelor nereguli sau greșeli. Se va utiliza sistemul IT de la nivelul AFIR.

Sistemul informatic utilizat pentru implementarea PNDR 2007-2013 este modular, proiectat pentru a permite extinderea ulterioară și integrarea cu alte sisteme informatice. După aprobarea procedurilor și ghidurilor pentru noile măsuri, sistemul IT va fi actualizat pentru a deveni operațional în timp util, având în vedere, în mod deosebit, necesitatea utilizării acestuia în procesul de plată.

În ceea ce privește **măsurile cu plăţi compensatorii**, identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole, promovarea anuală a unor ample campanii de informare a beneficiarilor prin care se diseminează informații legate de derularea corectă a angajamentelor, precum și serviciile de formare sau consultanță crează premizele reducerii riscului de apariţie a erorilor în implementarea măsurilor.

Sistemul de control instituit pentru verificarea acestor măsuri presupune atât efectuarea controalelor administrative pentru toate angajamentele noi și cele aflate în derulare, cât şi verificări pe teren prin eşantionare pentru beneficiarii şi angajamentele care prezintă un risc mai ridicat.

În urma evaluării realizate împreună de AM și agentia de plăţi, pe baza experienţei din perioada 2007-2013, cele două entităţi s-au asigurat de verificabilitatea și controlul măsurilor incluse în Program.

18.2. Declarație a organismului independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile de implementarea programului, care să confirme caracterul adecvat și precis al calculării costurilor standard, a costurilor suplimentare și a pierderilor de venit

În conformitate cu prevederile art. 62 din Regulamentul (UE)1305/2013, când sprijinul este acordat pe baza costului standard sau a costului suplimentar și a pierderii de venit, un organism independent funcțional trebuie să efectueze calculul și să confirme acuratețea. Următoarele organisme au avut acest rol:

- sM 1.1 - Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene,
- sM4.1 - Institutul de Cercetare și Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Valea Călugărească,
- sM4.1a - Societatea Națională a Cultivatorilor de fructe din România și Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru pomicultură, Pitesti, Arges,
- M8 - Institutul Național de Cercetări și Amenajări Silvice, Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA),
- M10 – Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA),
- M11 - Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA),
- M13 - Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA),
- M14 - Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii şi Dezvoltare Rurală,
- M15 - Institutul Național de Cercetări și Amenajări Silvice.

Aceste organisme sunt independente funcțional de Autoritatea de Management pentru PNDR și dețin expertiza necesară pentru realizarea calculelor referitoare la standardele de cost.

Fişele tehnice ale măsurilor respective includ metodologia de calcul a sumei sau ratei de sprijin certificate de organismele independente functional menționate mai sus.

Caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor realizate, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor care se aplică pentru calculul platilor compensatorii/costurilor standard care vor fi acordate sunt confirmate prin declarațiile furnizate de fiecare dintre organsimele independente si prezentate în cadrul acestui capitol.

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București
Bd. Mărăști nr. 61, 011464 sect. 1 București, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenția Dorobanți,
Cont: RO30TREZ7015069xxx006353 – ATCP București
Cod fiscal nr.: RO 18107639 Reg. Comerțului: J40/18719/2005
Tel.: +40-0213184458, 0213184349; Fax: +40-0213184348
Web:http://www.icpa.ro E-mail: office@icpa.ro
CP nr. 71 OFICIUL POȘTAL 32

București, 25.06.2014
Nr. înregistrare
1480/25.06.2014

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI (STUDIULUI) ȘI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

În conformitate Art. 62 Posibilitatea de a verifica si de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: *"...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor",*

noi,

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București,

în calitate de autor al **componentei**

"PIERDERILE DE VENIT PENTRU TERENURILE AGRICOLE CARE URMEAZĂ A FI ÎMPĂDURITE",

din cadrul studiului

„Studiu privind costurile medii ale lucrărilor de împădurire pentru terenurile agricole și neagricole și pierderile de venit pentru terenurile agricole care urmează a fi împădurite (elemente aferente Măsurii 8.1 din PNDR 2014-2020"
(realizat în cadrul procesului de programare pentru PNDR 2014-2020)

confirmăm prin prezenta declarație ***caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor realizate în cadrul componentei menționate mai sus, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei.***

ICPA București România

Director General,
Cătălin SIMOTA
Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului

Figura 18.2.M08.1-2 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăți (pierdere venit)

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU
PEDOLOGIE AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București
Bd. Mărăști nr. 61, 011464 sect. 1 București, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenția Dorobanți,
Cont: RO30TREZ7015069xxx006353 – ATCP București
Cod fiscal nr.: RO 18107639 Reg. Comerțului: J40/18719/2005
Tel.: +40-0213184458, 0213184349; Fax: +40-0213184348
Web:http://www.icpa.ro E-mail: office@icpa.ro
CP nr. 71 OFICIUL POȘTAL 32

INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE SI PROTECTIA MEDIULUI
ICPA BUCUREȘTI
INTRARE/IESIRE NR. 434
20 15 LUNA 02 ZIUA 27

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI (STUDIULUI) ȘI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

În conformitate Art. 62 Posibilitatea de a verifica si de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: *"...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor"*,

noi,

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București,

în calitate de organism independent in temeiul Art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

"STUDIU PRIVIND CALCULUL COMPENSATIILOR PENTRU MĂSURILE DE AGROMEDIU-CLIMĂ",

confirmăm prin prezenta declarație ***caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor realizate în cadrul acestuia, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei privind calcularea nivelului platilor compensatorii pentru Masura 10- Agromediu si clima care urmeaza a se acorda in Romania in perioada 2014-2020 conform art. 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2003.Certificăm de asemenea că plățile compensatorii propuse asigură evitarea dublei finanțări.***

Director General,

Cătălin SIMOTA

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului

Figura 18.2.M10.1-1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1-P7

Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii şi Dezvoltare Rurală
Bulevardul Mărăşti Nr. 61, sector 1, Bucureşti, cod 011464, CIF 14777032
Tel: + 4021.313.60.87, Tel/Fax: + 4021.313.60.96 E-mail: office@iceadr.ro, www.iceadr.ro

A.S.A.S. INSTITUTUL DE CERCETARE PENTRU ECONOMIA AGRICULTURII ŞI DEZVOLTARE RURALĂ
INTRARE NR. IEŞIRE NR. 364
Ziua 12 luna 02 an 2015

Către,

MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DEZVOLTĂRII RURALE
În atenţia Doamnei Secretar General Adjunct Mihaela CIUCIUREANU,

Analizând datele ataşate scrisorii nr. 185159/12.02.2015, vă transmitem următoarea:

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului,
În conformitate cu art. 62 posibilitatea de a verifica şi de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: *"...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcţional de autorităţile responsabile pentru implementarea programului şi care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declaraţie care confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor"*,

noi,

Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii şi Dezvoltare Rurală
din cadrul Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice „Gheorghe Ionescu Şişeşti",
în calitate de organism independent din punct de vedere funcţional de autorităţile responsabile pentru implementarea PNDR,

confirmăm prin prezenta declaraţie ***caracterul adecvat al metodologiei şi precizia calculelor realizate, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiţi în cadrul metodologiei pentru calculul plăţilor compensatorii pentru asumarea angajamentelor specifice Pachetului 8 - Creşterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon din Măsura 10.1 – Agromediu şi climă a PNDR 2014-2020.***
De asemenea, confirmăm că ***este exclusă dubla finanţare a practicilor benefice pentru climă şi mediu***,în conformitate cu art. 9 alin. (1) din *Regulamentul delegat (UE) al Comisiei nr. 807/2014de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) şi de introducere a unor dispoziţii tranzitorii,* ***calculul plăţilor compensatorii ţinând cont doar de pierderile de venit legate de angajamentele care depăşesc practicile obligatorii relevante prevăzute la art. 43 din*** *Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului şi a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.*

Director

Dr. Ing. Alexandru LĂPUŞAN

A.S.A.S. INSTITUTUL DE CERCETARE PENTRU ECONOMIA AGRICULTURII ŞI DEZVOLTARE RURALĂ BUCUREŞTI

Figura 18.2.M10.1-2 – scrisoare ICEADR validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P8

INSTITUTUL NAŢIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU
PEDOLOGIE AGROCHIMIE ŞI PROTECŢIA MEDIULUI – ICPA Bucureşti
Bd. Mărăşti nr. 61, 011464 sect. 1 Bucureşti, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenţia Dorobanţi
Cont: RO30TREZ7015069xxx006353 – ATCP Bucureşti
Cod fiscal nr.: RO 18107639 Reg. Comerţului: J40/18719/2005
Tel.: +40-0213184458, 0213184349; Fax: +40-0213184348
Web:http://www.icpa.ro E-mail: office@icpa.ro
CP nr. 71 OFICIUL POŞTAL 32

INSTITUTUL NAŢIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE ŞI PROTECŢIA MEDIULUI ICPA BUCUREŞTI
INTRARE/IEŞIRE NR. 1519
20 14 LUNA 07 ZIUA 01

Bucureşti, 01.07.2014

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

În conformitate cu art. 62 posibilitatea de a verifica şi de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: *"... În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcţional de autorităţile responsabile pentru implementarea programului şi care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declaraţie care confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor"*,

noi,

Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi

Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti

în calitate de organism independent în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

confirmăm prin prezenta declaraţie ***caracterul adecvat al metodologiei şi precizia calculelor realizate, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiţi în cadrul metodologiei (studiului) privind calcularea nivelului plăţilor compensatorii care urmează a se acorda în România în perioada 2014 – 2020, conform art.29 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013. Certificăm de asemenea că plăţile compensatorii propuse asigură evitarea dublei finanţări.***

Director General

Cătălin SIMOTA

Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului

Figura 18.2.M11-1 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.11 P1-5

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București
Bd. Mărăști nr. 61, 011464 sect. 1 București, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenția Dorobanți,
Cont: RO30TREZ7015069xxx006353 – ATCP București
Cod fiscal nr.: RO 18107639 Reg. Comerțului: J40/18719/2005
Tel.: +40-0213184458, 0213184349; Fax: +40-0213184348
Web:http://www.icpa.ro E-mail: office@icpa.ro
CP nr. 71 OFICIUL POȘTAL 32

București, 23.02.2015

Nr. Inregistrare 391

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ȘI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

În conformitate cu art. 62 posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: "*... În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor*",

noi,

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și

Protecția Mediului – ICPA București

în calitate de organism independent în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

confirmăm prin prezenta declarație ***caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor realizate, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei (studiului) privind calcularea nivelului plăților compensatorii pentru pajisti permanente care urmează a se acorda în România în perioada 2014 – 2020, conform art.29 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013. Certificăm de asemenea că plățile compensatorii propuse asigură evitarea dublei finanțări.***

Director General

Cătălin SIMOTA

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului

Figura 18.2.M11-2 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.11 P6

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București
Bd. Mărăști nr. 61, 011464 sect. 1 București, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenția Dorobanți,
Cont: RO30TREZ7015069xxx006353 – ATCP București
Cod fiscal nr.: RO 18107639 Reg. Comerțului: J40/18719/2005
Tel.: +40-0213184458, 0213184349; Fax: +40-0213184348
Web:http://www.icpa.ro E-mail: office@icpa.ro
CP nr. 71 OFICIUL POȘTAL 32

București, 25.06.2014

Nr. înregistrare
1482/25.06.2014

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI (STUDIULUI) ȘI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

În conformitate Art. 62 Posibilitatea de a verifica si de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, care stipulează: *"...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor"*,

noi,

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI – ICPA București,

în calitate de autor al studiului

"STUDIU CU PRIVIRE LA DELIMITAREA ZONELOR CARE SE CONFRUNTĂ CU CONSTRÂNGERI NATURALE SAU CU ALTE CONSTRÂNGERI SPECIFICE ȘI AJUSTAREA (FINE TUNING) ZONELOR, ALTELE DECÂT ZONELE MONTANE CARE SE CONFRUNTĂ CU CONSTRÂNGERI NATURALE SPECIFICE",

realizat în cadrul procesului de programare pentru PNDR 2014-2020,

confirmăm prin prezenta declarație ***caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor realizate în cadrul acestuia, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei.***

ICPA București România

Director General,

Cătălin SIMOTA

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului

Figura 18.2.M13 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.13

ACADEMIA DE STIINTE AGRICOLE SI SILVICE
GHEORGHE IONESCU SISESTI

INSTITUTUL DE CERCETARE-DEZVOLTARE
PENTRU VITICULTURA SI VINIFICATIE
VALEA CALUGAREASCA

Str. Valea Mantei, nr. 2, Valea Calugareasca/ Prahova/ Romania
telefon: 0244 401901, fax 0244 401902
mail: icdvv@yahoo.com/ web: www.icdvv.ro

IEŞIRE Nr. 3988
Ziua 24.11.2016

DECLARATIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI (STUDIULUI) SI PRECIZIA CALCULELOR

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurala acordat prin Fondul European agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

In conformitate art. 62 Posibilitatea de a verifica şi de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 care stipulează: "*...In acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritatile responsabile pentru implementarea programului si care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele si confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor. In programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat si precizia calculelor*",

noi

INSTITUTUL DE CERCETARE – DEZVOLTARE PENTRU VITICULTURA SI VINIFICATIE VALEA CALUGAREASCA

în calitate de autor al componentei „Devize estimative privind costurile medii ale lucrărilor de înfiintarea plantațiilor pentru struguri de masă", care fac obiectul măsurii 4 „Investiții în active fizice", submasura 4.1. „Investiții în exploatații agricole" din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 – 2020,

confirmăm prin prezenta declarație *caracterul adecvat al metodologiei (studiului) şi precizia calculelor realizate în cadrul componentei menționate mai sus, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor şi veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei.*

DIRECTOR GENERAL,
Dr.ing Marian *ION*

Academia de Stiinte Agricole si Silvice Gh. Ionescu Sisesti
Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultura si Vinificatie
Valea Calugareasca Prahova
SECRETARIAT

Figura 18.2.sM4.1 - scrisoare ICDVV validare metodologie calcul struguri de masa

SOCIETATEA NAȚIONALĂ
A POMICULTORILOR DIN ROMÂNIA
Nr.55./20.02.2015

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI (STUDIULUI) ȘI PRECIZIA CALCULELOR,

în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/ 2005 al Consiliului

În conformitate Art. 62 Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile din cadrul Regulamentului (UE) nr. 1305/ 2013 care stipulează: " *.....În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor*",

noi

SOCIETATEA NAȚIONALĂ A POMICULTORILOR DIN ROMÂNIA – SNPR

în calitate de autor al costurilor standard pentru inființarea plantațiilor și pepinierelor pomicole și al valorilor contribuției în natură (lucrări efectuate în regie proprie), care fac obiectul Suprogramului Tematic Pomicol din cadrul PNDR 2014-2020, elaborate în cadrul studiului ***„Studiu privitor la pretabilitatea tehnico-economică a speciilor de pomi fructiferi în România***" (realizat în cadrul proiectului finațat de Banca Mondială în cadrul Programului CEZAR - contract 356/03.03.2014), precum și în afara acestuia,

confirmăm prin prezenta declarație caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor realizate în cadrul componentei menționate mai sus, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei.

Președinte,

Dr. ing. Ilarie ISAC

Societatea Națională a Pomicultorilor din România – SNPR

Figura 18.2.sM4.1a - scrisoare SNPR validare metodologie pomicultura

Bucureşti, 12.12.2016
Nr. 4401

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR
în temeiul prevederilor art. 62 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

Conform prevederilor alin (2) al art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în cazul ajutoarelor acordate pe baza unor costuri standard sau a unor costuri suplimentare şi a pierderilor de venit, Statele Membre se asigură că toate calculele relevante sunt adecvate şi exacte şi că sunt realizate în prealabil printr-o metodă de calcul corectă, echitabilă şi care poate fi verificată. În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcţional de autorităţile responsabile pentru implementarea programului şi care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor. În acest scop, a fost elaborată de Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti prezenta declaraţie, care confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor plăţilor compensatorii acordate în cadrul Măsurii 13.

În urma elaborării metodologiei care reevaluează faţă de versiunea anterioară costurile suplimentare înregistrate de utilizatorii de terenuri agricole situate în zone care se confruntă cu constrângeri naturale, noi

Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti, în calitate de autor al studiului şi organism independent în raport cu AM PNDR, confirmăm prin prezenta declaraţie

- ✓ faptul că faţă de metodologia certificată prin declaraţia noastră nr. 1482/25.06.2014, care evalua pierderile de venituri înregistrate de utilizatorii de terenuri agricole situate în zonele eligibile, au fost evaluate şi costurile suplimentare înregistrate în cadrul angajamentelor pentru Măsura 13

şi

- ✓ caracterul adecvat al întregii metodologii şi precizia calculelor care stau la baza primelor propuse, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor şi veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiţi în cadrul metodologiei de calcul a plăţilor compensatorii acordate în cadrul Măsurii 13.

Director General

Cătălin SIMOTA
Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti

Figura 18.2.M13-2 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.13

Bucureşti, 12.12.2016
Nr. 4400

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR
în temeiul prevederilor art. 62 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

Conform prevederilor alin (2) al art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, în cazul ajutoarelor acordate pe baza unor costuri standard sau a unor costuri suplimentare şi a pierderilor de venit, Statele Membre se asigură că toate calculele relevante sunt adecvate şi exacte şi că sunt realizate în prealabil printr-o metodă de calcul corectă, echitabilă şi care poate fi verificată. În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcţional de autorităţile responsabile pentru implementarea programului şi care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele sau confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor. În acest scop, a fost elaborată de Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti prezenta declaraţie, care confirmă caracterul adecvat şi precizia calculelor plăţilor compensatorii acordate în cadrul Măsurii 10.

În urma analizei metodologiei propuse de MADR, care evaluează costurile suplimentare şi pierderile de venituri înregistrate în cadrul angajamentelor de agro-mediu şi climă pentru pachetele aplicate pe pajişti permanente (Pachetul 1, Pachetul 3 şi Pachetul 6), în raport cu economiile rezultate din aplicarea acestor angajamente, noi

Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti, în calitate de organism independent în raport cu AM PNDR, confirmăm prin prezenta declaraţie

- ✓ faptul că faţă de metodologia certificată prin declaraţia noastră nr. 434/27.02.2015, care supraevalua economiile înregistrate în cadrul angajamentelor de agro-mediu şi climă pentru Pachetele 1, 3 şi 6, au fost reevaluate pe baze fundamentate economiile realizate în urma neutilizării îngrăşămintelor chimice

şi

- ✓ caracterul adecvat al întregii metodologii şi precizia calculelor care stau la baza primelor propuse, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor şi veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiţi în cadrul metodologiei de calcul a plăţilor compensatorii acordate în cadrul Măsurii 10.

Director General

Cătălin SIMOTA
Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – ICPA Bucureşti

Figura 18.2.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P1 P3 P6

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE, ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI FONDURILOR EUROPENE

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE, ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI FONDURILOR EUROPENE
DG PSMISCSEPE
INTRARE
IEȘIRE 27341 / 17.05.2017

Direcția Generală Programare, SMIS, Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene

Către: **Florentina TUDOR - Director general, Autoritatea de Management pentru PNDR**

Referitor: Adresa MADR Nr. 235154/09.05.2017, privind metodologia aplicabila proiectelor de formare profesională finanțate în cadrul PNDR 2014-2020 Măsura 01 - Formare Profesionala, Submăsura 1.1 - *„Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe"*

Stimată doamnă director general,

Având în vedere:

- atribuțiile MDRAPFE privind coordonarea fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020, respectiv a procesului de elaborare, negociere, modificare, monitorizare și evaluare a implementării Acordului de parteneriat 2014-2020 și programelor finanțate prin fondurile europene structurale și de investiții 2014-2020

și

- atribuțiile specifice Direcției Generale Programare, SMIS, Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene privind participarea la coordonarea dezvoltării, armonizării și funcționării cadrului legislativ, instituțional și procedural pentru Fondurilor ESI și în conformitate cu prevederile art. 62, alin. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013,

prin prezenta vă comunicăm că *Metodologia privind determinarea costului unitar standard*, aferentă Măsurii 01 din PNDR 2014-2020 - Submăsura 1.1 *„Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe"*, elaborată de către MADR cu sprijinul Grupului de lucru aprobat prin OMADR nr.83/03.04.2017, a **fost analizată și, în consecință, vă confirmăm caracterul adecvat și precizia calculelor.**

Cu stimă,

Mihaela TODER
Director General

Direcția Generală Programare, S.M.I.S., Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene

Figura 18.2 sM1.1 - scrisoare MDRAPFE validare metodologie calcul cost unitar

MINISTERUL CERCETĂRII ŞI INOVĂRII
INSTITUTUL NAŢIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE
AGROCHIMIE ŞI PROTECŢIA MEDIULUI – ICPA Bucureşti
Bd. Mărăşti nr. 61, cod postal 011464, sect. 1, Bucureşti, ROMÂNIA
Cont: RO72RZBR0000060000671307 – Raiffeisen BANK Agenţia Dorobanţi,
Cont: RO30TREZ7015069XXX006353 – Trezoreria Sector 1 Bucureşti
Cod fiscal nr.: RO 18107639 ; Reg. Comerţului: J40/18719/2005;
Tel.: +40 - 021.318.43.49; Fax: +40 - 021.318.43.48
Web: http://www.icpa.ro; E-mail: office@icpa.ro

INSTITUTUL NAŢIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PEDOLOGIE, AGROCHIMIE ŞI PROTECŢIA MEDIULUI ICPA BUCUREŞTI
INTRARE/IEŞIRE NR. 4910
ZIUA 06 LUNA 12 ANUL 2017

Bucureşti,

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR

În temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013 din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/ 2005 al Consiliului

În conformitate cu art. 62 *Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile* din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013, care stipulează: "*...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor*",

noi,

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului - ICPA București

în calitate de organism independent, în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013

confirmăm prin prezenta declarație caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor realizate, precum și rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiei privind calcularea nivelului plăților compensatorii pentru [*terenurile arabile și pajiștile permanente care vor fi acordate în cadrul Pachetelor 9, 10 și 11 ale Măsurii 10 - agro-mediu și climă / pajiștile permanente care vor fi acordate în cadrul Pachetului 6 al ambelor sub-măsuri ale Măsurii 11 - agricultură ecologică*] care urmează a se acorda în România în baza PNDR 2014-2020. Certificăm, de asemenea faptul că plățile compensatorii propuse asigură evitarea dublei finanțări, atât în cazul aplicării individuale, cât și în cazul aplicării în combinațiile prevăzute în Program cu alte măsuri / sub-măsuri / pachete / variante.

Director General,
Cătălin SIMOTA

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului - ICPA București

Figura 18.2.M10.1-3 – scrisoare ICPA validare metodologie calcul plăţi M.10.1 P9-P11

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură " MARIN DRĂCEA "
INTRARE Nr. 28625
IEȘIRE
An 2017 Luna XII Zi 15

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE ÎN SILVICULTURĂ "MARIN DRĂCEA"
CIF: RO 34638446, J23/1947/2015
B-dul Eroilor, nr.128, Voluntari, jud. Ilfov, cod postal 077190
Fax: 021/3503245; tel: 021/3503238; 021/3503240;
http://www.icas.ro; e_mail: icas@icas.ro; e_mail: organizare.icas@yahoo.com

ALLCERT
Nr. Certificat: 01668
ISO 14001:2015

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ȘI PRECIZIA CALCULELOR

În temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013 din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/ 2005 al Consiliului,

în conformitate cu art. 62 *Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile* din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013, care stipulează: "*...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor*",

noi,

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea"

în calitate de organism independent, în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013, autor al studiului

"Actualizarea costurilor standard acordate prin submăsura 8.1 *Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite* și prin submăsura 15.1 *Plăți pentru angajamente de silvomediu*, din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020"

confirmăm prin prezenta declarație caracterul adecvat al metodologiilor privind calcularea nivelului plăților aferente sub-măsurilor 8.1 și 15.1 din cadrul PNDR 2014-2020, precizia calculelor realizate, inclusiv rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor.

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură "MARIN DRĂCEA" 2

Director
Dr. ing. Romică TOMESCU
Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea"

Figura 18.2.M08.1-1 – scrisoare ICAS validare metodologie calcul plăţi (infiinţare şi întreţinere)

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură " MARIN DRĂCEA "
INTRARE Nr. 28625
IEȘIRE
An 2017 Luna XII Zi 15

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE ÎN SILVICULTURĂ "MARIN DRĂCEA"
CIF: RO 34638446, J23/1947/2015
B-dul Eroilor, nr.128, Voluntari, jud. Ilfov, cod postal 077190
Fax: 021/3503245; tel: 021/3503238; 021/3503240;
http://www.icas.ro; e_mail: icas@icas.ro; e_mail: organizare.icas@yahoo.com

ALLCERT
Nr. Certificat: 01668
ISO 14001:2015

DECLARAȚIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ȘI PRECIZIA CALCULELOR

În temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013 din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/ 2005 al Consiliului,

în conformitate cu art. 62 *Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile* din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013, care stipulează: "*...În acest scop, un organism independent din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului și care dispune de expertiza corespunzătoare efectuează calculele care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor. În programul de dezvoltare rurală se include o declarație care confirmă caracterul adecvat și precizia calculelor*",

noi,

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea"

în calitate de organism independent, în temeiul art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013, autor al studiului

"Actualizarea costurilor standard acordate prin submăsura 8.1 *Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite* și prin submăsura 15.1 *Plăți pentru angajamente de silvomediu*, din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020"

confirmăm prin prezenta declarație caracterul adecvat al metodologiilor privind calcularea nivelului plăților aferente sub-măsurilor 8.1 și 15.1 din cadrul PNDR 2014-2020, precizia calculelor realizate, inclusiv rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor costurilor și veniturilor utilizate, precum și a indicatorilor folosiți în cadrul metodologiilor.

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură "MARIN DRĂCEA" 2

Director
Dr. ing. Romică TOMESCU
Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea"

Figura 18.2.M15.1 – scrisoare ICAS validare metodologie calcul plăţi M.15

Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii şi Dezvoltare Rurală
Bulevardul Mărăşti Nr. 61, sector 1, Bucureşti, cod 011464, Tel: + 4021.313.60.87, Tel/Fax: + 4021.313.60.96
E-mail: office@iceadr.ro, web: www.iceadr.ro

INSTITUTUL DE CERCETARE PENTRU ECONOMIA AGRICULTURII ŞI DEZVOLTARE RURALĂ
INTRARE/IEŞIRE Nr. 904
Ziua 31 Luna 05 Anul 2018

Către

Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale
Direcţia Politici în Zootehnie

Doamnei Director Maria TOMA

Stimată Doamnă Director,

Analizând datele ataşate Adresei nr. 258647/31.05.2018, vă transmitem următoarea:

DECLARAŢIE PRIVIND CARACTERUL ADECVAT AL METODOLOGIEI ŞI PRECIZIA CALCULELOR,

Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii Şi Dezvoltare Rurală din cadrul Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice "Gheorghe Ionescu Şişesti",
în calitate de organism independent din punct de vedere functional de autorităţile responsabile pentru implementarea PNDR,

Confirmăm prin prezenta declaraţie ***caracterul adecvat al metodologiei şi precizia calculelor realizate, precum şi rezonabilitatea ipotezelor, a valorilor veniturilor utilizate, precum şi a indicatorilor folosiţi în cadrul metodologiei pentru calculul costurilor de producţie pentru porc gras, animale de reproducţie (scroafe şi scrofiţe), pui de carne, pui de curcă, găini ouătoare şi găini de reproducţie, în vederea includerii M14 – Bunăstarea animalelor în PNDR 2014-2020.***

Cu deosebită consideraţie,

Dr. ing. Ana URSU
Director ICEADR

Figura 18.2.M14 – scrisoare ICEADR validare metodologie calcul plăţi M.14

19. DISPOZIȚII TRANZITORII

19.1. Descrierea condiții tranzitorii pe măsură

Baza legală: PNDR 2007 – 2013, R1698/2005, R1974/2006, R335/2013, R1305/2013, R1310/2013

Conf. art.71, (1) din R1698/2005, cheltuielile sunt eligibile din bugetul PNDR 2007-2013, dacă sunt plătite de către agenția de plăți până cel târziu la 31.12.2015.

Conf. cu art.3 din R1310/2013, începând cu 01.01.2014, plățile din bugetul PNDR 2014-2020 pentru angajamente conf. regulilor PNDR 2007-2013 se pot derula atunci când bugetul PNDR 2007-2013 este epuizat sau după 31.12.2015, oricare dintre acestea survine primul.

Pentru orice alte plăți tranzitorii și anume angajamentele nefinalizate din perioada 2007-2013 ce sunt plătite din fonduri pentru 2014 – 2020, RO va asigura respectarea prevederilor art. 3 (2) (c) din R 1310/2013, conf. căruia aceste operațiuni tranzitorii sunt clar identificate în sistemul de gestiune și control.

Rata de co-finanțare aplicabilă în măsura corespondentă PNDR 2014 – 2020 va trebui aplicată pentru aceste plăți.

1. M02 – corelată cu măsura M143 din PNDR 2007-2013:

Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurii 143 prevăzută în PNDR 2007-2013. Suma necesară este de 255.000 € FEADR.

2. M04 – corelată cu următoarele măsuri din PNDR 2007-2013:

- **M121** - 35.500.000 € FEADR
- **M123** - 31.000.000 € FEADR
- **M125** - 100.000.000 € FEADR

Din alocarea PNDR 2014-2020 se vor plăti sumele aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurilor 121, 123, 125 prevăzute în PNDR 2007-2013. Ultimul an pentru plată va fi 2018.

3. M06 – corelată cu următoarele măsuri din PNDR 2007-2013:

- **M112**

Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurii 112 prevăzută în PNDR 2007-2013. Valoarea estimată este de 14.000.000 € FEADR. Ultimul an pentru plată va fi 2018.

- **M141**

  In cadrul M 141 s-au semnat decizii de finanțare în 2012 *(o tranșă va fi plătita din PNDR 2014-2020*) și 2013 (*două tranșe vor fi plătite din PNDR 2014-2020).*

  Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de angajamentele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurii 141 prevăzută în PNDR 2007-2013.

  Suma necesară este de 40.000.000 € FEADR, plățile finale se vor realiza în 2018.

- **M313**

  Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurii 313 componenta a şi b prevăzute în PNDR 2007-2013.

  Suma estimată este de 14.500.000 € FEADR 2014 – 2020. Ultimul an pentru plată va fi 2018.

- **M312**

  Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente contractelor semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurii 312 prevăzută în PNDR 2007-2013, care fac obiectul unor litigii cu soluție nefavorabilă agenției de plăți, debite constituite ca urmare a unor decizii judecătorești, contestații admise privind plățile, soluționate favorabil de agenția de plăți. Suma necesară este de cca. 2.700.000 € FEADR.

4. M07 – corelată cu măsura M322 şi M313 componenta c din PNDR 2007-2013:

Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurilor 322 şi 313 componenta c, prevăzute în PNDR 2007-2013. Suma estimată a se plăti din FEADR 2014 - 2020 este de 136.000.000 €. Ultimul an pentru plată va fi 2018.

5. M08 – corelată cu măsura M221 din PNDR 2007-2013:

Începând cu 2016, din bugetul M08 se vor efectua plăți pentru angajamentele încheiate în temeiul măsurii 221 prevăzută în PNDR 2007-2013. Bugetul estimat pentru plata angajamentelor ce depășesc perioada 2007-2013 este de 510.000 € FEADR. Din bugetul PNDR 2014-2020 se vor efectua plăți aferente acestor angajamente pe toată durata de implementare a programului (inclusiv 2023).

6. M09 – corelată cu măsura M142 din PNDR 2007-2013:

Pentru aprox. 33 de grupuri de producători din PNDR 2007-2013 cu contracte cu plăți anuale pentru o perioadă de 5 ani, care la data de 31.12.2015 nu au toate tranşele de plată efectuate, se vor efectua plăţi din FEADR 2014-2020 în valoare de 3.700.000 € pana la finalul lui 2018.

7. M10/11 – corelată cu măsura M214 din PNDR 2007-2013:

PNDR 2007-2013 prevede faptul că angajamentele de agro-mediu se încheie de beneficiari pentru o perioadă de 5 ani.

După data de 31.12.2015, bugetul necesar efectuării plăţilor pentru angajamentele încheiate în PNDR 2007-2013, va fi asigurat din alocarea M10 a PNDR 2014-2020 (pentru P 1 - 4, 6 şi 7) şi din alocarea M11 (P 5). În 2014, prin aplicarea prevederilor art. 41b al R 1974/2006, nu au fost încheiate noi angajamente de agro-mediu prin M214, motiv pentru care după 2017 nu vor mai fi angajamente în derulare încheiate între 2007-2013.

Începând cu momentul aplicării M10 şi M11 ale PNDR 2014-2020, clauza de revizuire prevăzută în fișa măsurii din PNDR 2007-2013, în baza prevederilor art. 46 R 1974/2006, va fi aplicată beneficiarilor M214 cu angajamente aflate în derulare.

Datele furnizate de IACS indică:

- suma de 170.000.000 € (FEADR) necesară efectuării plăţilor pentru vechile angajamente încheiate în vechiul cadru juridic, ce va fi asigurată din alocarea M10 a PNDR 2014-2020 şi
- suma de 16.500.000 € FEADR necesară efectuării plăţilor pentru vechile angajamente încheiate în vechiul cadru juridic, ce va fi asigurată din alocarea M11 a PNDR 2014-2020.

  Termenul estimat pentru efectuarea ultimelor plăți este 2018.

8. M13 – corelată cu măsurile M211/212 din PNDR 2007-2013:

Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt legate de angajamentele asumate în temeiul măsurilor M211 şi M212 prevăzute în PNDR 2007-2013, rezultate din reinstrumentări, plăți sistate pentru verificări administrative și juridice, cereri ce nu au fost plătite din cauza unor erori de cont sau

de date de identificare, beneficiari care ca urmare a unei hotărâri judecătorești sunt declarați eligibili pentru o sumă mai mare decât cea stabilită initial sau obțin anularea debitelor, alte spețe similare.

Suma estimată este de 3.600.000 € FEADR.

9. M14 – corelată cu măsura M215 din PNDR 2007 – 2013:

PNDR 2007-2013 prevede angajamente pentru bunăstarea animalelor pentru o perioadă de 5 ani.

După data de 31.12.2015, plăţile aferente angajamentelor încheiate în PNDR 2007-2013 vor fi asigurate din alocarea M14 a PNDR 2014-2020.

Începând cu 2015, clauza de revizuire prevăzută în baza prevederilor art. 46 al R 1974/2006 va fi aplicată beneficiarilor M215 cu angajamente aflate în derulare, pentru ajustarea angajamentelor la noul cadru juridic.

Datele furnizate de IACS arată că suma de 392.000.000 € FEADR este necesară efectuării plăţilor pentru vechile angajamente încheiate în PNDR 2007-2013, ce va fi asigurată din alocarea M14.

Termenul estimat pentru efectuarea ultimelor plăți este sfârșitul lui 2019.

10. **M19 - corelată cu măsurile M41 și sM431.2 din PNDR 2007-2013:**

Sumele plătite din bugetul 2014-2020 sunt aferente cheltuielilor legate de contractele semnate până la 31.12.2015 în temeiul măsurilor M41 şi sM431.2 prevăzute în PNDR 2007-2013.

Suma estimată a se plăti din FEADR 2014 - 2020 este de 36.500.000 €. În funcție de componenta vizată de tranziţie ultimul an de plată va fi 2018 (măsuri multianuale/ măsuri de investiții).

Asistența tehnică (AT)

Conform R1698/2005 se pot încheia angajamente noi pentru operațiuni de AT în PNDR 2007 – 2013, în 2014 și 2015 pentru evaluarea ex-ante a noilor programe, costurile de pregătire (de acțiuni comune), pentru elaborarea SDL și pentru cheltuielile referitoare la alte activități pregătitoare necesare pentru a asigura continuitatea.

Plățile din PNDR 2014-2020 sunt permise în temeiul art. 59 din R1303/2013 (CPR).

AT din PNDR 2007-2013 și din PNDR 2014-2020 se poate derula în paralel, în 2014 și 2015.

19.2. Tabel indicativ de reportare

Măsuri	Contribuția totală din partea Uniunii planificată pentru perioada 2014-2020 (EUR)
M01 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare (articolul 14)	0,00
M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15)	255.000,00
M03 - Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare (articolul 16)	0,00
M04 - Investiții în active fizice (articolul 17)	166.500.000,00
M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19)	71.200.000,00
M 07 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (articolul 20)	136.000.000,00
M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26)	510.000,00
M09 - Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură (articolul 27)	3.700.000,00
M10 - Agromediu și climă (articolul 28)	170.000.000,00
M 11 - Agricultură ecologică (articolul 29)	16.500.000,00
M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31)	3.600.000,00
M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33)	392.000.000,00
M15 - Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (articolul 34)	0,00
M16 - Cooperare (articolul 35)	0,00
M17 - Gestionarea riscurilor (articolul 36)	0,00
M19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) (art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013)	36.500.000,00
M20 - Asistență tehnică pentru statele membre (articolele 51-54)	0,00

Total	996.765.000,00

20. SUBPROGRAME TEMATICE

Numele subprogramului tematic
SUBPROGRAMUL TEMATIC PENTRU SECTORUL POMICOL

Documente

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referința locală	Referința Comisiei	Checksum	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de
Anexa 8.2 - Metodologie certificare M14	8.2 M14 - Bunăstarea animalelor (articolul 33) - anexă	31-05-2018		Ares(2018)3201477	3954701126	8.2 M14 - Bunastarea animalelor (articolul 33) anexa	18-06-2018	nelenreb
Anexa 8.2 - Metodologie desemnare zone eligibile M13	8.2 M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (articolul 31) - anexă	21-12-2017		Ares(2018)3201477	399138892	Anexa 8.2 - Metodologie desemnare zone eligibile M13	18-06-2018	nelenreb
Anexa 8.1 - Procedura de verificare a indeplinirii conditiilor de mediu de catre beneficiarii masurilor de investitii	8.1 Descrierea măsurii - condiții generale - anexă	22-09-2016		Ares(2018)3201477	1204990323	Anexa 8.1 - Procedura de verificare a indeplinirii conditiilor de mediu de catre beneficiarii masurilor de investitii din PNDR 2014 - 2020	18-06-2018	nelenreb
Anexă Cap. 6 - Plan de acțiune	6 Condiționalități ex ante - anexă	22-09-2016		Ares(2018)3201477	1838820875	Anexa Cap. 6 - Plan de actiune_G4 achizitii publice Anexa Cap. 6 - Plan actiune_G6_EIA_SEA Anexa Cap. 6 - Plan de actiune 3.1 management risc	18-06-2018	nelenreb
Anexa Cap. 8.1 – lista GAEC si SMR	8.1 Descrierea măsurii - condiții generale - anexă	27-10-2016		Ares(2018)3201477	2048448535	Anexa Cap. 8.1 – lista GAEC si SMR	18-06-2018	nelenreb

Anexă Cap. 13 - Declarație ajutor de stat	13 Elementele necesare pentru evaluarea ajutoarelor de stat - anexa	22-09-2016		Ares(2018)3201477	2504403442	Anexa Cap. 13 - Declaratie Ajutor de stat	18-06-2018	nelenreb
Anexă Cap. 4 - Referințe bibliografice	4 SWOT și identificarea nevoilor - anexă	22-09-2016		Ares(2018)3201477	1404744590	Anexă Cap. 4 - Referințe bibliografice	18-06-2018	nelenreb
Acțiunile întreprinse pentru implicarea partenerilor	16 Acțiunile întreprinse pentru implicarea partenerilor - anexă	22-09-2016		Ares(2018)3201477	652155632	Anexa Cap. 16 - Componenta CCT DRAP Anexa Cap. 16 - Sinteza propuneri din partea partenerilor	18-06-2018	nelenreb
Anexă Cap. 3 - Plan de evaluare ex ante	3 Plan de evaluare ex ante - anexă	22-09-2016		Ares(2018)3201477	1570777985	Anexa Cap. 3 - Raport final evaluare ex-ante Anexa Cap. 3 - Declaratie AM procedura SEA Anexa Cap. 3 - Raport final SEA	18-06-2018	nelenreb
Anexa Cap 11 Plan de indicatori - document explicativ	11 Plan de indicatori - anexă	23-05-2018		Ares(2018)3201477	1096315489	Anexa Cap 11 Plan de indicatori - document explicativ	18-06-2018	nelenreb
Anexa Cap 8.1 - Combinarea angajamentelor si evitarea dublei finantari	8.1 Descrierea măsurii - condiții generale - anexă	21-12-2017		Ares(2018)3201477	3316534972	Anexa Cap 8.1 - Combinarea angajamentelor si evitarea dublei finantari	18-06-2018	nelenreb
Anexa 8.2 - Lista zone eligibile M10, M11, M13	8.2 M10 - Agromediu și climă (articolul 28) - anexă	21-12-2017		Ares(2018)3201477	3115170517	Anexa 8.2 - Lista zone eligibile M 10, M11, M13	18-06-2018	nelenreb
Anexa 8.2 - metodologie calcul costuri standard M8	8.2 M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor (articolele 21-26) - anexa	21-12-2017		Ares(2018)3201477	1242696506	Anexa 8.2 - Metodologie de calcul a costurilor standard aferente M 8	18-06-2018	nelenreb
Anexa subprogram pomicol	20 Subprograme tematice - anexă	23-05-2018		Ares(2018)3201477	306764992	Anexa subprogram pomicol	18-06-2018	nelenreb